

Formicarius

Joannis Ryder theologi profun-

dissimi/pulcherrimus Dialogus ad vitam christia-
nam exemplo conditionum Formice in-
citatus:historis q; Berna-
niereferissimus.

Mentionem passim faciens de

Principib;	Litib;
Episcopis.	Coniugatis;
Prelatis.	Uicis.
Sacerdotib;	Uirginib;
Monachis.	Maleficiis.
Monialib;	Necromanticiis.
Beguinis z begbardiis.	Incubis z succubis.
Rebus publicis.	Mania.
ac ceteris lectu dicitib; z vtilib;	

Reuerendissimo in Christo patri ac domino domino Henrico clarissime familie de Hewen antistiti Curien. Argenti. ecclesie Custodi et Thesaurario/ ac Archidiacono: domino clarissimo: Jacobus Wympfelinger ex Sacerdotio minimus capellanus sese commendat.

¶ Scio clarissime pater/ magnificam tuam clementiam semper exoptasse nostre religionis incrementum/ moresque christianos florentem in omnibus: tum precipue in illis qui ex stipendiis ecclesiasticis viuentes (etiam si magnatum sint filij) virtutum exempla ceteris preferre debebant: quos minus decuit summi Christi et diui Pauli doctrinarum/sacrorumque canonum lasciuia et auaricia prohibentium esse contemptores. Idipsum quod stomachum mouet pietatissimo Argentinensi antistiti et Alsatii principi Guilhelmo tertio moderno: qui nedum pacis/ sed et omnium virtutum omnibus christiane disciplinam summus amator/ ex animo cuperet: in viros ecclesiasticos debitam reduci posse reformationem. Verum Leo decimus/pastor et pontifex fidelium amantissimus/ pondus et auctoritatem sacrorum canonum innovaturus/ edictum contra transgressores constitutionum sacri concilij Lateranensis. primum publicari curauit: qui diuinas et humanas leges/ Leonis quod iussit/ et suorum episcoporum statuta negligunt/ viderint ne Christum inquietem. Qui vos spernit me spernit. contemptum se videantur. Quod si veteribus sacrisque scriptis tepide forsitan moueantur: flectat eos ad pietatem iste libellus Joannis Hyderi germani/theologorum prestantissimi: qui (sicut et Salomon in adagij capite. vi.) quosque ad virtutes inducere nititur exemplo fortium: historias res que sua etate gestas afferens: vteque que omnium statuum legentium. Quo circa pater excellentissime/ dedi operam: vt hoc historiis germanicis lectum incertissimum refertissimum opusculum/sub tue patris clementie auspicio in lucem prodiret: quo non solum teipsum dum a publicis Argentinensi ecclesie (cuius vna columna es) negociis liber quandoque fueris/ oblectare: sed et ceteros vt in deum per sint/ ad electionem incitare possis. Dominus deus tuam clarissimum in celsitudine diu saluam conseruet ad ecclesie decus/ et dulce presidium meum: mihi vti ab octo lustris perspectum/ ita et eximie in animo charum. Argentorati Kal. Decembribus, Anni. 1516.

Prologus

Formicariū iuxta

editionem fratris Joannis Nyder
theologicis p[ro]fessoris eximij p[ro]logus;
qui vitam t[em]p[or]e concilij Constanz. Basi
lensisq[ue] duxit in humanis feliciter.

Pragrans crebro
partes quasda[m] / p[ro]
fertim Alemanic;
querelas nonnunq[ue]
audivi pigroz i fi
de hoim. Lur mo
do inter christico
las de nos nullis ec
clesiam roborat mi
raculis; aut sacris p[ro]fide tuenda z vir
tutib[us] ad bene vivendū non illuminet
sicut olim revelatiōib[us]. Lū p[ro]fidis em̄
in deis clamitār. Signa n[ost]ra non vidi
musa; nō ē p[ro]pheta; z nos nō cognos
ceram plus. Qd̄ murmur L[ib]ri coop
ante gra[m] compescere conabor in sequē
tib[us] p[ro] plura q[ue] p[ro]pe z circa nostra t[em]p[or]a / i
mo nobis d[omi]ni datū est vivere in huma
no mira a deo; vel mira c[on]f[ess]a ostēsa sunt
divinit[us]; cū revelatiōib[us] varij[us] / z san
ctoz hoim virtutib[us] q[ue] p[ro]st[itu]t[ur] aut visus
sunt; vel auditus p[ro]p[ri]a experientia / aut si
dedignoz relatiōib[us] / z ut reor satis ex
inde facta sunt credibilia. Verū q[ui]a in
moralit[er] nunc laboro materia; p[ro]cor ideo
lectoz sequēti[us] ne demonstrat[ur] onē que
var[us] vbi accommoda sufficit p[ro]babilitas.
Nec me suspicet facilis credere hoib[us] q[ui]
b[us]q[ue] p[ro]fertim feminis; quas nisi sint
p[ro]bate / plurimū semp[er] in talib[us] delira
re suspicor. Q[ui]s serus nō despiciēdus
sit fragilis; in quo serus de sepe magna
fecit; z cōfundat fortia mūd[us]; fm Apo
stolū. Scio d[omi]ni iuxta beati Job variē
nū / nostro nō egere mēdaciō ad obse
quēdū sibi. Scio q[ui] falsitates detesta
tur theologica quā p[ro]fessus suz sciētia.
Scio deniq[ue] suatā doctrinā p[ro]cul esse

a vita / z quo fungor ordine p[ro]dica
toz z officio. Nec miret[ur] q[ui]s; si q[ui]s lo
ca z noia p[ro]p[ri]a p[ro]sonar[um] siluero. q[ui] ita
fieri debere frat[er]na charitas impar z re
cta p[ro]suadet ratio; vbi aut confessionis
sigillū / aut secretū aliq[ui]d notabile / aut
piculū cenodoxie ad aliq[ui]d silēda astrin
xit vel piculū aliud corpis aut anime.
¶ Sub vni[us] igit[ur] t[em]p[or]e voluminis libel
los q[ui]q[ue] colligere studui; z p[ro]sens op[er]
q[ui]d Formicarius appellat / moralizat.
In quo Piger discipuli / z Theolog[us]
p[ro]ceptoris habebit officiū. ¶ Libellus
Primus p[ro]ncipalit[er] erit de raris bono
rū hoim exem[pl]is z opatiōib[us]. Secun
dus de p[ro]fili[us] bonis revelationib[us].
Tertius de falsis z illusorijs visōib[us].
Quartus de virtuosiss[im]is p[ro]fectoz opera
tionib[us]. Quintus de maleficiis z corū
deceptionib[us].

Capitula p[ro]mi

Libri.

Capitulū p[ro]mū. Q[ui] fornicarius
p[ro]prietates p[ro] multis animalū con
ditionib[us] sunt inspiciende. De sexa
ginta p[ro]prietatib[us] eaz. De triplici la
boz d[omi]nitia. De appetēdis miracu
lis. de eis q[ui]b[us] eucharistia miraculo
se data est. Et cur sensibilis aliquan
do devotio subtrahitur.
Secundū cap. Rigredo q[ui]d signi
ficet. De q[ui]busdā virginib[us] a L[ib]ro
desponsatis. z quare deus simplici
bus plus solet dare.
Tertiū capi. Q[ui] in parvis animalib[us]
mirabilior dei luget sapiētia. de re
formatis miraculose monasterijs; z
quomodo salvari possūt qui in des
formatis viuūt monasterijs.
Quartū cap. De politie bono tripli

Capita Primi & Secūdi Libri

ei. de errore eoz qui castitati detra-
hūt. de liberatis ab amore carnali
diuinitus. Et q̄ apte sint terre steri-
les pro castitate tuenda.

Quintū cap. de mutuo & fraterno
iuuamine: & de triplici gradu in ma-
trimonio caste uiuentium.

Sextū cap. Quō in brutis quibus-
dā animalibus quāda est rō/memoria/ & sol-
licitudo de nō iudicanda faciliē pla-
toꝝ. vita. Et de sanctis episcopozū
quorundam exemplis.

Septimū cap. de ciuitate morali:
& labore bono triplici. Que bona fe-
cerint duo concilia gñalia nro tpe.

Q̄ impossibilis sit mō generalis ec-
clesie reformatio. Q̄ plati nō semp
sunt in causa q̄re nō fit reformatio:
& q̄ oportet eos vitia sepe subditoꝝ
dissimulare.

Octauū capi. Que sint pfectionis
vie: & q̄ntū peccēt religiosi medicinā
studētes eoz: eoz/animarum negle-
cto studio.

Nonū capi. Vitupat̄ iners octū: &
cōmendat̄ labor triplex. Et de q̄rū-
dam hominū bonozum stupendis
corporalibus exercitijs.

Decimū ca. de mō quō religiosos
pfectōis iter transeūtes plus vexat
q̄ alios. Et q̄nta bona in ecclesia fe-
cerint mendicantium ordines: licet
psecutores semp habeant.

Undecimū cap. de utilitate pegri-
nationis discrete. de laude & fructu.

Libri passionē crebro ruminātiū.
Duodecimū cap. de pparatiōe cibi

spūalis. De duplici dulcedine diuini-
ne gratie que aliqui in eucharistie sū-
ptione/aliqui in alijs exercitijs pec-
pif. Et de mirabilibus naturalibus que
vident̄ esse miracula.

Capitula Secūdi Libri.

Capitulum primū. Q̄ reuelatio-
nibus quis credere potest bene p-
batis. Q̄ simplicibus aliqui/ & feminis
tanq̄ aptioribus aliqua reuelant. Et
de mgrī Vincētij laudibus.

Secundū capi. De archiepi Treue-
ren. O ctonis bona vita. Et cur ho-
die epi nō sic olim clarēt miraculis.

Tertiū capi. De visu hoīs duplici.
de somnioꝝ veritate & fallitate. Et
de auisat̄ i somnio vt vigilia pfectōs.

Quartū capi. De somnioꝝ differen-
tijs. De causis eozum. Et de dece-
ptis p somnia & visiones.

Quintū cap. Q̄ recurrēdū ē ad dis-
cretos viros in somniorū & visionū
incertitudine. Et de sex regulis per
quas aliquis in talibus non decipi
potest faciliēter.

Sextū cap. De via bona multipli-
ci in moribus: & sub q̄ multis imagi-
nibus somnioꝝ diuersi auisant̄.

Septimū cap. De laude pacificoz.
Q̄ de mutis & surdis aliquādo fu-
tura reuelat: & cū simplicibus in eucha-
ristia miracula opat̄. Ac de quinq̄
prophetie gradibus.

Octauū cap. de sollicitudine p the-
saurū virtutū habendo. Et de mil-

Capita

Tertii

Libri

libro virtuose pro republica laboran-
tibus vel profide.

Nonū cap. Quis sit odor bonus in
moribus. De sancte in matrimonio et ca-
ste viuētibz. Et vtrū bonus angelus
aliquē hominem possideat in bono:
sicut malus in malo.

Decimū cap. Fecit luxurie assimila-
tur sulphuri: et quanto sit fugienda. Et
de castitate aut virginitate que sic
copius tueri potest.

Undecimū cap. Abstinētia quātuz
pdest et crapula obest. Et deus in
his pugnātes iuuat. Et de travbi
viger castitaz feminariū multitudo et
virginum.

Duodecimū cap. Quae ale contempla-
tiōis in senio assumi deberēt. Quid
sit senū laudabile. Et quō quidam
deci in morte timent: alij gaudēt q̄
prius fuerunt timidissimi et scrupu-
losi in conscientia.

Capitula Tertii

Libri.

Capitulū primū. Quō mutiplex
est quātitas. Qualiter quāz se-
singūt defunctorū esse animas et re-
uelatiōes habere. De feminis in iu-
bilo exdāmantibus aliqui in fūone:
et quid sentiendū sit de talibus.

Secūdū cap. Quātū obest anime
ecitas. Et de deceptōe triplici quā
facit diabolus aliquibus. Exempla q̄
ponunt de demone visibiliter nobili
obsequente. Et de per beghardum
deceptis.

Tertiu cap. De visis quibus tyranni
assimilant. Quātum oīo cōmūnis
valeat et opa puata misericordie offē-
dit in monialibus pueris et in femis
pplexa mirabiliter in cāis mīmonū:

Quartū cap. Quātum viri cauere
habēt a mulierū familiaritate et blā-
ditia. Quomō sexus non est vitupe-
rāndus in feminis sed viciū. Et due-
dant cause cur vir excellit feminā: et
quē plū viri auisant q̄s femine.

Quintū cap. Quō formicaleon et
tygris hypocritas designat et heres-
ticos. Et dat intellectus cuiusdam
pniciosissime heresis q̄ currit hodie.
Et q̄ duo modi ostendunt quibus demo-
nū volūtas et ptās coartat.

Sextū cap. Infamia fetori compa-
tur. Quā piculosum sit feminis cō-
uiuere. Quō heretici tales solent se-
ducere ad spm libtat. Quō viri ma-
lesciantur ibi et discipulos acquirunt
defloratos.

Septimū cap. Quā consultum sit
spūalibus in domo consistere. Et cur
quā et quā p hereticos decipiunt facillē.
Octauū cap. Per cineres designat
humilitas. Superbia meret illud.
Exm esse videt de moniali q̄ se mo-
riturā falso pdixit. Et quomodo ve-
ri a falsis pphetis cognoscunt.

Nonū cap. Canibus heretici assimi-
lant. Heretici in quāta differētia fecer-
unt et malicia in regno Bohemie: et
cur aliquotiens triumphos contra
fideles obtinuerint in bellis.

Decimū cap. Quae per aurum sacre

scripture sapiētia designat. q̄ eādē
heretici male accipiūt. ⁊ de q̄dā he-
retico puerissimo ⁊ cauto/ad fidem
conuerso tandem.

Undecimū cap. Que utilitas ex he-
resi sequit̄. de decepti p̄ stigmata xpi
ficticia. Quō mirabilr̄ v̄c̄s sex⁹ de-
cipit̄. Et de puero in Rauēspurg p̄
martyre tento.

Duodecimū cap. De miracul' tpe q̄
in Bohemia heretici fuerūt oīsis/
ponunt quedam exempla.

Capitula Quarti

Libri.

Capitulū p̄mū. Aīa quō crescit
⁊ tucib⁹. An femine sint viris
peiores ⁊ incōtinentiores?

Secūdū cap. Qua ⁊ fet⁹ spūs quō
sint nutriēdi. De fūiētib⁹ aliqñ san-
ctis sine eucharistia nō migrātib⁹.
Et q̄ sc̄i in similib⁹ puilegiati sint
eis obsequenti⁹.

Tertiū cap. Vita a q̄ sole pueniat.
Quō blasphemias q̄dā didicerūt.
**Q̄ tria s̄ vitia difficilime dimissibi-
lia:** v̄c̄z amor. auaricia. ⁊ odiū. de q̄
Quartū cap. Filij spūa exmificat̄.
les q̄ntū diligēdi eēt. Et quō ⁊ gi-
nes q̄dā p̄ virginitate tuēda mortē
p̄ vita p̄nti oīone apō Ch̄m obti-

Quintū cap. de zelo edu (nuerūt.
cādi fructū aīaz ⁊ ⁊ tutes propria
ex̄ma castaz virgīnū ponunt.

Sextū cap. Herbe ⁊ eaz fructus ⁊
succus q̄d fecent. de discēda sapiētia
a mirabilib⁹ dei in lignis ⁊ lapidib⁹

p̄ imagines naturalit̄ p̄ductas.
Septimū cap. Senect' laudabilis
q̄ sit. ō septē q̄ sit necariar' senes dis-
cāt si p̄ nō didicerūt. Et de m̄gro
Frācisco sene ⁊ deuoto theologo.
Octauū cap. Quid fecent ḡna hore
dei v̄l frumēti. Et quō de p̄ctā gra-
uisa hodie ḡuit aliqñ punit fulmine
vel morte t̄pali seu spoliacione.

Nonū cap. Humor carnal' ⁊ cupise-
cētie q̄ntū sit cauend⁹. de sc̄a ⁊ ḡine
Toleta clarissa. Q̄ fides hodie dis-
lacat̄ in mūdo. Et de sc̄a vita Ca-
tharine de senis. de penitētia sc̄i
Decimū ca. Q̄ in tremis (D̄nici.
se null⁹ fundare debz. de p̄mūt. ad
moriēduz diuinis oracul'. Et de nō
vindicaō se in dero p̄ laicos.

Undecimū cap. Per q̄ngz remedia
labor aliq̄s facilitat̄ etiā spūalis. de
horrentib⁹ ch̄i sacra reci pe. de sc̄e
Ch̄ine merit' ei⁹ die moriēti. Et d̄
bona morte ml̄toz q̄ publica iusti⁹
Duodecimū cap. Hy (cia plectunt.
ems ⁊ estas q̄d fecāt moralit'. de vitā
da acidia: ⁊ q̄ nō optz t̄reri de mor-
te subitanea bonoz hominū in quis
bus bona vita p̄cessit.

Capitula Quinti

Libri.

Capitulū p̄mū. dolores diuers⁹
Q̄ si quid in sacra scriptura fecāt.
**Q̄ tribo mōis deludunt hoim men-
tes.** Et de nocturnis exerciti⁹ ⁊ eq̄
tib⁹ q̄d in bono v̄l in malo fecent.
Secūdū cap. Vnde pueniā t̄nq̄z

Libri I Capitulum I Fo. I

De formicarum proprietates per multis
malum conditionibus sunt inspicende. De
triplici laborum differentia. De appeten
tia miraculosa. De eis quibus eucharis
tia miraculose data est. Et cur sensu
velis aliquando deuotio subtrahit.

Capitulum primum.

Ad ad formicaz
o piger: et considera
vias eius: et disce
sapientiam. quia cum non
habeat ducem ac pre
ceptorem: nec pnce
pem: parat estate
cibus sibi: et cogre

gat in messe quod comedat. ait dices il
le Salomon pm in hoc phus et theo
logus Prover. vij. Quo in loco tria te
docet o piger attendere pncipalit. Pri
mo pij pceptoris mandatum cum pmitit.
Tade et disce sapientiam. Secundo pij te
pori excessum: ubi subiungit. o piger. Ter
tio gnari aialis creplum: quia concludit ad
formicam. cum suis ppetaribus: quos si huma
nis applicaueris moribus: vera reuera
disce sapientiam. Tandem enim ob cam oli
is pncipio nri orationis nri frater Tho
mas biabatinus libz moralisauit de a
pibus: eiusdem applicas etiam et miracu
la suo facta tpe. ne talia aboleret obli
uio mater ingratitudinis. Non autem ut re
or leui ex causa materia assumpsit de for
micis potum quod de aliis minutis aialis
bus. quia in talia oia nihil reperi natu
ra sagacius: et morali discipline hois
accommodati. Qua in re nedum sapientis
simi Salomonis: verpetiam per euz lo
quens spulseti auctoritate imitor di
cens Prover. iij. Quattuor sunt mi
nima terre: et pa sunt sapientiora sapienti
bus. formice plus infirmo: quia quidem p
parant in messe cibum sibi. et de lepuseu
lo locusta: et stellione posteri prodi
ne loquit. Et Formicarum pterea ex ispe

ctioe puida olim Malchus: quia captiuus
dicit monachus sue copunctiois hausit
se legitur documeta salubria. ut beatus
Hieronymus in eiusdem scribit legenda. Logi
tans inquit Malchus: dum captus in cremo
pecudes pascere aspicio formicaz an
gustus gregem: rehere videns onera
matoria quibus corpora. Blie herbarum: quidam
semina forcipe oris trahabant. Blie e
gerebant humum de foucis: et aquarum
meatus aggeribus excluderant. Ille ven
ture byemis memores: ne madefacta
humus in herbam horrea steret in lata
semina pscindebant. Ne lucru celebri
corpa defunctorum portabant. quidam ma
gis mirum esset: in tanto agmine egredi
entes non obstabant intrantibus: quoniam
si qua sub fasce vidissent et onere cece
disse: suppositis humeris adiunabant.
Quid multa: pulchrum nempe mihi et
non modica potestis spectaculum dica
la pbuit. Unum ipse namque recordatur ipse
sapientissimi Salomonis ad formice
sollertiam nos mittet: et pigras metes
sub tali exemplo suscitatio: cepi tedere ca
puitatis: et monasterij cellula qre
ac formicaz illorum similitudine d. sidera
re. Ubi laborant in mediis: et euz nihil
cuiusque proprium sit: oim oia sunt. Eum igitur
tur in parua admiranda aialia: non ex
cipiendo breue in volantibus apem: nullum
formica reperit sagacius: similiter quo
que morali discipline hois accommoda
ti: idcirco iuxta generale pmissa tra
ditione eius proprietates in sequentibus hu
ius opusculi libris ac tractatibus recita
bo: nihil tamen de talibus formicaz oru proprie
tibus scribendo nisi quod beatus Hieronymus
Plinius/Solinus: et ipse Aristoteles
tradunt: similiter quoque et dominus Albertus
magnus in suis de aialibus libris: aut
quod ego propria vidi experientia. Et Est
itaque inter formicarum proprietates in ge
nere: iuxta preparationis gradus triplis

res quintuplex differentia: scilicet quas quatuor
 erunt libelli ad mores hominum bonos vel
 malos applicabiles. Prima differentia
 ex operatione fornicationis sumitur. Quod quedam
 mortuos sepelire videntur. Alii in labo-
 ribus lucrosissimis sedulo occupantur. Alii
 non stant in viis publicis iter quodam-
 modo ostendere conantes: ne erret aliqua.
 Secunda differentia ex motu sumitur. quod
 quedam repugnant termino. Alii alas acquirunt:
 Alii volat. Tertia differentia in quanti-
 tate consideratur. quod quedam sunt parue.
 Alii maiores. Alii maxime. Quarta
 differentia in percussu etatis videtur. cuius quod
 dam sint in ovis. Alii vermiculi nati-
 uis. Alii autem quod iam possunt genera-
 re. Quinta differentia est in colore. quod quod
 dam nigre. Alii rubee. Alii forme et quod
 litat alterius. ut in ethiopia. ¶ Piger.
 Quis me fornicationis propter inveniunt subes:
 et ibi disere sapientiam: vellem ut eorum co-
 ditioes singulas exprimeres. ut his quod
 exemplari habitis / facilius deinceps et
 delectabilius mores valeamus diligere.
 ¶ Theologus. Ut noueris quod (put ex p-
 sarorum doctorum dictis elici potest autenti-
 cas) conditiones fornicationis annectat sexa-
 genas numero: cuius libello tradendo
 duodenarium. ¶ Sub primo sit hec in or-
 dine. Prima in operatione sua fornicatione
 differunt tripliciter: ut primum est. Se-
 cunda. hec quod sunt nigre parue sunt mole-
 corpis / scilicet frute excellunt maiora animalia
 Tertia. quibus viuunt in grege / non tamen re-
 gis habet ducem nec preceptorem. Quarta.
 ciuitas eorum est differens multum ab apu-
 politia: dum ille regnum habeant monar-
 chici: non autem ille. Quinta. et si monar-
 cha careat: tamen sibi mutuo transquillitate obtem-
 perant. Sexta. de sua republica iustitiam
 quodam ratio cura et memoria. Septima
 domum simul sive ciuitatem construunt:
 quod distinctam habitaculis diuersis
 placitum regunt particula. Octaua. in su-
 is domibus vias rectas et occultas fa-
 bricant: quibus satis occulte sepe inho-
 rant. Nona. tam marces quam femine ad la-
 boris egrediuntur vniuersis per turmas. De-
 cima. vias suas multum ordinare obser-
 uant. ne ille quod exierit reintrare volentes
 obuiando prepediant. Undecima. extra
 domum vias satis rectas et aperta ambulat:
 ut necessaria acquirant pascua. Duodecima
 non more apum sibi cibos facit: sed a deo
 et natura donatos recedunt. ¶ Pro li-
 bello secundo sit prima fornicationis differ-
 entia. In motu trina esse dinoscitur: ut pre-
 missi. Secunda. pronoscitur et presentitur fr-
 gus et pluuia et tempestates aeris. Ter-
 tia. geminos habet oculos quibus cor-
 pore regunt. Quarta. amputatio ocu-
 lis in partibus errat. Quinta. cecitate
 incurrens videntem fortissime amplectitur.
 nec dimittit nisi ad casum reducta. Se-
 xta. via vna egrediuntur a suis domibus:
 quod versus finem propter querenda pascua plu-
 rificari videtur. Septima. per vnam lineam
 satis regis ad nidum redeunt: nec in via
 vna aliam impedit: sed aliquando sibi osculo vel
 ore pacis federa porrigere videntur mu-
 tuo. Octaua. oes vnum locum obscurum in
 quem thesauros ponunt et recedunt. No-
 na. nidus earum acutum quendam et ponti-
 cum atque odorem emittit delectabile. De-
 cima. fetida quedam: ut sulphur / organum /
 et cornu adustum ceruinum ad eos odorem ut
 si talium super eorum domos spargant sumi-
 gatodes aut cineres: de loco migrat. An-
 decima. oes circa ventrem stricte parue
 et quasi tincte sunt. Duodecima et vitia for-
 nicationis diuisa est: quod in senio termino more auti-
 um assumptis alis volant. ¶ Pro libello
 tertio sit differentia fornicationis prima. in quanti-
 tate eorum triplex (ut in partibus non longe a te-
 rigi) reperitur diuisa. Secunda. quod in via visu pre-
 uant vix aut nullatenus ad domum fuer-
 ti possunt. Tertia. ab vna duozant: quod sa-
 nat si egrotat, vnum ab eis sagacissime quod

panē. Quarta. philomene formicas et
 cap. oua auide q̄rūt et comedunt. qz ex
 bis cōualescūt egrote et sonore efficiū
 tur. Quinta. formicaleon cibū fo: mica
 rū rapit et edit in hyeme. qz in estate i
 prouid⁹ nihil sibi de cibo refuat. **Se**
 xta. q̄uis nid⁹ formicaz odore bono
 redoleat: n̄ si super eo ligna noua et te
 nera/ aut ex his lagena terant durit et
 fricent: fetore q̄ndā notabile cōtrahet
 capunt. **Septima.** q̄n̄ lucri causa in
 cau. et extra domos abulāt / sepe a for
 micalē infidiose necant. **Octauo.** for
 mi. e vbi sunt no. iuc/faciliter fugant si
 ibi orbicularit ciner. s spgant. **Nona.**
 formice dicunt esse in Ethiopia grā
 des/ adeo vt eam bō similent. **Decima**
 autū tales pedib⁹ ex arena legunt fo
 dere. **Undecima.** eedē a se effossum au
 rū qd̄ eis parū aut nihil pdest/ custo
 dire diligentius dicunt. **Duodecima.**
 boīcis q̄ cis aurum furtiu. subtrahūt/
 vigilantes ad necē psequunt. ¶ **Pro**
 libello q̄ro. Prima est p̄ditioz in eta
 tis p̄cisu q̄ in trino portunt p̄acto.
Secunda. oua formicaz colore s̄ al
 bales q̄ritate parua et rotūda/ oblo
 ga et columnalia. **Tertia.** oua cap. sunt
 odorifera et ifirmis quibusdā animalib⁹
 medicina. **Quarta** incrementum oua
 earum suspicunt in loco calido. et ver
 sus solem: vbi posita a parentib⁹ p̄mo
 in vermes albos/ et exinde in formicaz
 complent. **Quinta.** turbata domo oua
 studiosē solēt toll. et ad nidū reporta
 tare. **Sexta.** cib⁹ formicarū sunt fruct⁹
 et herbar⁹ succi: quaz etiam partes se
 gant. et cum eis ad nidum reuertunt.
Septima. formicis p̄ alijs est propuz
 q̄ in maiore sua etate virtute crescit.
Octaua. grana frumētū eligūt. s̄ hor
 deū modicū curant. **Nona.** grana de
 sicant cū humida sint et cōpluta. **Deci**
ma. grana sollicit colligūt et decortis

cāt ne germinet: et secreto recondunt.
Undecima. arte multiplici onera red
 dūt portabiliora. **Duodecima.** hyeme
 descunt: et cibo fruunt estate collecto.
 ¶ **Pro libello vltimo.** P̄na. icolore de
 niqz p̄ma est formicarū differētia. **Se**
 cūda. q̄ domos edificāt extra solitu dō
 nē p̄pe hoīes/ deuastatiōes crebre pa
 tiunt. **Tertia.** frig⁹ q̄ue ouis cap. sup
 ueniēs plē ipedit: aut retardat. **Quar**
ta. alis carentes/ v̄l nimīū p̄grediētes
 in publicū ab alijs bestijs facili⁹ necā
 tur. **Quinta.** viscosis humouib⁹ et tēpe
 stare ab incessu et a labore p̄epediunt.
Sexta. q̄ sibi a vino v̄l a vippa n̄ cauet
 subito iebriant et q̄uit. **Septima.** co
 meste ab hoīib⁹ nocēt: nō bestijs oi
 bus/ s̄ quibusdā p̄ficiūt. **Octaua.** formi
 cap. cib⁹ nōnunq̄ s̄ cadauera animalium
 mortuoz. **Nona.** se ledentes hoīes hu
 more acuto pūgunt. **Decima.** manus
 inquinant hoīs si multū tangunt. **Un**
decima. radices ledūt arborū vbi iuxta
 eas n̄ significare sinunt. **Duodecima.** ad
 sumitates scandūt arborū: et ibi earun
 dez arborū flores et germina ledunt et
 rodunt: cauātqz fructus tenerrimos.
Uides igitur piger/ quot imitabiliuz
 p̄prietatum diuersitates eterna sapiē
 tia in minuto animali locauerit. ¶ **Pi**
ger. Uideo: et fortassis inuideo: q̄ me
 iam vice tertia non propitio/ s̄ noīe p̄
 broso pigrum vocitas: quem a tempo
 re quo religionem approbatam profes
 sus sum/ scīs acidiā odisse: et si nō to
 tam euaserim. Nam auctores alij qui
 suis cū discipulis de exemplis habue
 re dialozum/ honesto eos alloqui sūt
 nomine propitio aut appellatio: tu ve
 ro inchoas a cōuicio. ¶ **Thecol.** Te p̄
 gri hominis v̄l io irretitum esse non
 re ipsa autumo: sed solo nomine mu
 tue collationis gratia. Nulli scias no
 men qualecumqz fuerit obesse/ si deo

signati vicij actu caruerit. Quid enim
obfuit Ebadeo aplo : q̄ cum pditore
Lbii Juda par nomē habuit: Ubi de
moriū in aliq̄ constat differētia / paruz
refert qd̄ sit de nominis conuenientia.
Sicuti namq̄ solum vocabuluz nulli
hominū bonitatem tribuit: ita nec cui
cunq̄ nota viciōsi nominis ip̄um vir
tutis donū admittit. Nī fallar mēs ista
fuit Chrylostomi cū ait in quadā sen
tentia. Si diaboli nomē aureis litteris
scripseris / malignitate tamen nō care
bit: et si nomen dei terris nonnullis de
pingeris caracteribz / nihil diuine bo
nitati nocēbit. Uocum itaq̄ prurien
tia vocabula non curemus magnopere
sed virtutes prout cepimus de fornic
ce p̄ oprietatibz satagamus proficere.

R **¶** Piger. Tranquillitas a murmure
video. Ut asseris vnde q̄so cepta mo
rali doctrina eandē velis deinceps p̄se
qui: **¶** Theol. Prima fornicarū pre
recitata est differētia et proprietas: q̄
in operationibz suis fornicice plurimū
differunt. quia quedā mortuos sepe
unt. Alie lucrosas occupant sepe labo
ribz. Alieq̄ stare vident in vjs publi
cis: iter quodāmodo ostendere molie
res alijs ne deuent. Per que daf̄ intel
ligit: q̄ nulli homini p̄sertim minus ec
clesiastico licet vacare ac die vicio: sed
cunctis studēdum est vtili aliquo sem
per occupari exercitio. Sunt em̄ in ce
ru ip̄ius ecclesie ad instar fornicarū: ex
ercitia varia: et tres opationū differen
tie plurimū distantes apud deū in me
rito. Quidam sunt in mūdo datenti li
citis / sed circa copalīs pressī labo
ribz. Pura mechanici: p̄ sustentatiōe sua et
suoꝝ necessariorū. Et maxime bi q̄ in
opationibz misericordie copalibz pri
mo obsequitur. quibz tñ non semp de
bent insistere: s; eisdem interdū omi
sis vacare melioribz. In seculo em̄ vel

in infirmitate existētes velut mortui
sunt: vel in morte quadam cōstituti in
tra illud canticū ecclesie. Media vita
in morte sumus. Supra em̄ tota vita
est in celo. Infra tota mors est in infer
no. Sic aut̄ in media vita sumus: q̄
dā mors. Hinc est: q̄ ad meliore virā
xp̄us quendā vocare volens / sibi dixit
Matth. viij. Sequere me: et per mitte
mortuos sepelire mortuos suos. Uā
Bern. Norādū est in hac sentētia:
q̄ aliqui minora bona p̄mitterēda sūt
p̄ vilitate maiorū. Sūt alij lucrosas
studātes laboꝝ: s; in spūalibz bonis
videlicet religiosi et clerici: q̄ p̄ orones
et laudes canōicas a suis et alioꝝ aia
bus nocte dieq̄ hostes fugāt inuisibi
les. De quibz ait Ap̄ls. j. Tim. ij. Qui
bñ presunt presbyteri / duplici honore
habean̄. remuneratiōe scz diuina: pa
rif et humana. vt glosa insinuat. Sūt
p̄terea aliq̄ in plebeoꝝ oculis tota die
stare otiosi vident: eo q̄ copozalibz se
nō inuolunt exercitijs: q̄ tñ in via mo
rū veri duces sunt boim simplicitate
methodū ostendentes mandatorū dei.
quēdam modū sunt boni doctores et pla
ti ecclie. de quibz ad Eph. iij. dic̄ ap̄ls.
Ip̄e dedit quosdā quidē ap̄los. quos
dam aut̄ p̄phetas. alios vero euāgeli
stas. alios aut̄ pastores et doctores ad
consumationē sanctorū in opus muni
sterij / in edificationē corporis Lbii.
Primi ergo boni: secundi meliores: et
tertij optimi fornicarū imitant̄ opera
¶ Piger. Vellem q̄ singula in seq̄nti
bus capitulis pbares p̄ moderna ali
qua miracula. sicuti ip̄a iam roborasti
sacre scripture auctoritatibz / et forni
carū auctoritas et veterū tibi miracula
ad credēdū nō sufficiunt: iudasce p̄ die
videris esse primus. Iudei inq̄t ap̄ls
signa q̄rūt sic greci sapientis, et solus

for Math. vij. Multi dicēt mibi in
 illa die. dñe / dñe: nōne in noie tuo pro
 phetauim⁹: ⁊ in noie tuo demōia eieci
 mus: ⁊ in noie tuo strates multas fe
 cim⁹. Et tūc ⁊ sitebor illis. qz nūq̄ no
 uī vos. Discēdit a me q̄ opamini iniq̄
 tarē. Super q̄ bñs Greg. ij. li. mora.
 Hac sentētia dat̄ intelligi: qz in hōib⁹
 charitas / humilitas / nō aut̄ debēat ⁊
 turū signa venerari. Tū nūc sc̄a ecclia
 etiā si q̄ sunt hereticorū miracula despi
 cit. qz p̄batio quidē sc̄itatis nō est si
 gna facere. qz hec sanctitatis speciem
 nō esse cognoscit: sed primū vt se dili
 gere: de deo vera / de proximo meliora
 q̄ de seipso sentiat. Et bñs Bug. lib.
 lxxij. q. dicit. Intelligiū quēdā mi
 racula etiam sceleratos hoies facere /
 q̄ sc̄i facere nō p̄t. Et statim causā
 huius adiūgit idē dicens. Ex non ideo
 portioris loci apud deū arbitrādī sunt
 esse scelerati q̄ iusti. Nō em̄ acceptos
 erant apud deum magi Pharaonis /
 q̄ populus israel. quia nō poterat ille
 populus facere qd̄ illi faciebant: q̄uis
 Moyses in virtute dei maiora porue
 rit. Unde reuera mali non possent illa
 facere nisi p̄missi. boni aut̄ si daret eis
 a dño / possent ⁊ illa ⁊ maiora facere:
 nō tū sine recta ordinatiōe dñi est qz n̄
 dat̄ hec p̄t̄s sic ⁊ malis. Tū subdēs
 causam quare nō det̄ eis dicit. Tō non
 oib⁹ sanctis ista tribuunt̄: ne p̄tiosis
 simo errore decipiant̄ infirmi: existimā
 tes in talib⁹ factis esse maiora dona q̄
 in operib⁹ iusticie. quib⁹ eterna vita cō
 parat̄. Propterea dominus prohibet
 hinc gaudere discipulos cum sit. No
 lite in hoc gaudere quoniam sp̄s vob
 subieci sunt: sed gaudete quoniam noīa
 vestra scripta sunt in celis. Luce deci
 mo. q̄ Piger. Miracula adduci nō d
 sc̄ero / vt veritati ip̄s credam fidei ⁊
 disciplinis moralib⁹: sed p̄opt̄ pusil

los fidei / quorū multitudo est nō min⁹
 ma / hoc exigo: qui nouis ad deo donat̄
 pdiḡis mouent̄ ad virtutes seruen
 tius: referunt exinde viri solidi deo ḡo
 tes amplius: ⁊ vnunt̄ charitate p̄ fa
 cta: ob id suo fini alt̄issimo artius inbe
 rentes. q̄ Theolog⁹. Has ob causas
 exemplū / imo miraculū in nostris fa
 ctū tempib⁹ refero de laborantib⁹ in se
 culo licite. Fuit vir quidam plebe⁹ la
 borator simplicianus mūdo: s; deo re
 uera prudētior in ciuitate Nürbergē
 si Hambergenē diocēsa meo tempo
 re ciuis: modo nō nomē pp̄iū / s; vite
 fama bona occurrit. filius confessōis
 hic extitit p̄decessoris mei in prioratu
 Nürbergēsi. fratris Eberhardi vide
 licz viri vt adiacēt̄ mibi testātī p̄t̄ pa
 tris fide digni valde. Qui em̄ relatio
 ne didici que sequunt̄. Hic igitur sim
 plician⁹ tp̄ali quidē substantia nō mē
 dīcus fuit: s; reb⁹ vsuebat̄ fm seculum
 mediocri: ad diuina vero fuit deuot⁹
 plurimū. Nā opib⁹ misericordie de la
 bore ⁊ reb⁹ pp̄iis pauperib⁹ erogabat
 largis: pegrinatiōib⁹ longis aliquidens
 corpus macerabat acris: ⁊ in medita
 tiōe dñice passionis se exercere solebat
 multiplicis. Et qz ex his p̄sē c̄pationē
 bus ad deū dictim ei⁹ aius c̄pitar
 desce re: idcirco desiderium aliquidens in
 anno sumēdi diuinissimuz eucharistie
 sac̄m in eo nō desitit crescere. Tū in
 p̄fara ciuitate masculin⁹ sexus rari⁹
 q̄ femineus ad eucharistie sac̄m solet
 accedere. qd̄ isti etiā licentius plerūqz
 plebant̄ q̄ illi solēt tradere. Formida
 bat pp̄es dei samul⁹. sac̄m qd̄ cordis
 estu affectabat / contra morē crebr⁹ pe
 ter: ne singulari videret̄. iuxta illd̄ me
 morandū bñi Bern. Qui facit qd̄ ne
 mo / mirant̄ oēs. Excogitabat qz tādē
 diuino nutu modū aliquē q̄ mediāre
 acquireret p̄ equipollentiā qd̄ sumere

nequibat p sacramenti presentia. S te
 bar em; q semp dei misericordia voluta
 re bona p facto acceptat qn ppria ne
 gligētia opus extrinsecū nō verat. Fec
 igit qntū in se fuit qd qd potuit: se ad sa
 cramentū eucharistie p parā do die pfer
 tim z hora qua eucharistia habere si
 similita sacerdote prop: ito non valuit.
 Nā p mū si oportunitas arriserit sacrā
 p confessus est, cibū pcedenti die sum
 p sit moderatū vice ieiunij. Deinde de
 uotioe vera p meditatioēs stās in ara
 cordis corā dei viuēti oculis / macta
 re se z actuare solebat sollicitū qd potu
 it. Et rādē infra missē officij / z potissi
 me cōmunitōis hora oī qd desiderio po
 terat a diuina petijt clemētia: vt se ran
 ti sacramenti picipē efficeret: z bonā volū
 tate p facto acceptaret. In cuius eui
 dentiam vt corp⁹ subiaceret spūit: z vt
 diuina bonitas bone voluntatis mun⁹
 acceptaret p factori dēreō cū sacerdos
 ore ppo factz sub specie panis solebat
 accipere dei famul⁹ tūso pectore / tūc
 etiā labia sua apert. Et ecce mira res,
 nā diuino (vt pie credit pōt) miraculo
 accidit: vt qn tra se disposuit / illico lin
 gue ei⁹ hostie plecte qdā pricula adhe
 rere cepit deuote dulcis z sensibilter:
 adeo vt necariuz videret ei tunc istam
 quā sensit pculaz de ore qd verebat /
 ponere: aut qd faciebat / pceptā deglu
 tire. de q cū miraret sepi⁹: z rādē dubi
 taret / an illō aduenire diuinit⁹: qdam
 die cū diuina audis z pceptis vt pra
 etū est: finito missē officio certiorari vo
 les / digitū ori iposuit. linguam tāgere
 voluit: sz digito alba qdā pricula vt vi
 sus ondit ibest sensibily. quā ori reipo
 sitā supsit vt antea. Sz deinceps p de
 auris vite sue nūq̄ sile meruit pcp: lz
 e bonis opib⁹ nō min⁹ qz p⁹ desideret.
 Piger. Scire velle cur b donū de
 sup famulā voluit subtrahere qd nihil

illūci opia videbatur in tactu faceret
 qz Teolo. Ut satis reor: nihil boni q̄
 tuiti z virtuosi hūc diuina clementia
 abstulit deinceps: sed solū sentimētuz
 quoddā ademit corporeū in q paruz
 vel quidem nullū consistit fm nostraz
 sophiam atqz doctrinam merituz. qd
 potius nōnūqz impfectoz est pmituz.
 ne in via deficient qz sit meritū. Unde
 etiam fortiorib⁹ sepe in dei vinca labo
 rantibus talia subtrahunt sentimēta
 dulcia: q opus est vt aliqñ densifm
 mitorib⁹. vt docet brūs Bernb. in eplā
 ad frēs de monte dei. Et fortassis etiā
 d: licet penit⁹ nō caruit p⁹ multas bo
 ni oracti vifas circūstānas: sic Zaba
 rias ambigere vbi dubitare nō licuit.
 qz Nigredo qd significet. De qbusdaz
 h̄ginib⁹ a Lbro desponsatis: z qre de
 us simplicib⁹ pl⁹ solet dare. Cap. ij
 Rocedo ad fornicaz cōdi
 tionē aliā q est: qz h̄ q nigre
 sunt pue qdē sunt mole cor
 pis / sz virtute z ai industria excellunt
 maiora aialia. Per que dafint: lly qz
 q̄uis qdā dei famul⁹ se in exteriori appa
 rētia puuli z hūiles: reuera tū corā do
 z dei angelis / imo in di eccia scitate
 z iusticia pcellūt cefos: q in boim aspe
 ctu sepe numero magni esse vident z
 merito. Per coloris q̄pe nigredinem
 hūilitatē / z puitatē corpis simplicita
 tē debere intelligi nemo ignorat qui sa
 crā scripturam didicit. Hinc est qz co
 me sponsi Canticoz. v. nigre eē deseri
 bunt: id est / mūdo despicabiles. vt die
 glo. Et Matth. xviij. ipē hūanar⁹ q̄si
 uit z respōdit dices. Quis putas ma
 ior est in regno celozuz? Et aduocans
 Iesus puulū statuit eū in medio eozū
 dices. Amē dico vob: nisi pueri fuerit
 tis z efficiamini sic puuli / nō intrabis
 tis in regnū celoz. Quicūqz h̄ hūilia
 uerit se sic puul⁹: b est maior in regno

Egla

celoz. Sepe siquidē in paup'ibz z sim-
 plicibz ac a mūdo abiectis hoibz maio-
 ra vidim⁹ virtutū / z nōnū q̄s miracu-
 loz diuinorū iudicia q̄ in his qui ali-
 os in dignitatibz vel sciētis p̄ire vidē-
 tur. Deridet inq̄t brūs Job ibidē. cap.
 xij. iusti simplicitas q̄ est lāpas cōtem-
 pra ap̄d cogitatōes diuitū. s̄z para ad
 ip̄s itarū. Diuites em̄ (vt sup̄ codez
 dicit brūs Greg⁹.) vitā simpliciū in h̄
 mūdo hūilē abiectamq̄ despiciūt. Si-
 tū an̄ oculi iudicis oculos emicant:
 honorari metuūt / despici nō refugiuūt
 corp⁹ cōtinētia afficiūt z sola in aīo di-
 lectiōe pinguescūt. ¶ Piger. Poter⁹
 ne de sibi talibz exim nō factū tpe p̄
 p̄nti recolare. ¶ Theolog. Possūm: z
 spero mltū accomode nō p̄posito. Ut
 uebat satis nouis soroz q̄dā in mona-
 sterio q̄d Tues dicit Cōstāntiēsis dio-
 cesis simplex z recta ac deū timēs: ze-
 latricq̄ sue religiōis inf̄ mltitudinem
 p̄loroz satis imp̄fectoz: vt notū est lo-
 cū noscētibz. hec sacrētie p̄erat z sa-
 crā rū vestū p̄ ecclēie officio: cui ad honorē
 sc̄toz q̄ sunt in p̄tia multo tpe deuore
 obsecuta fuerat. Intrauit aut̄ iā ista
 gine satis p̄ueta ex̄ite moribz p̄iōi-
 mie pestis monasteriū: z sacristanam
 istā cū mltis egrotare fecit sc̄timonia-
 libz. Lūq̄ deuore sumptis ecclēiasticis
 sacramētis om̄ibz ab ista sc̄ā virgine
 due soroz iā p̄pe agoniā constituerē
 tur: ita cōtes in alia camera distanti q̄
 infirmitatē ignorabant eiusdē virgis:
 ceperūt audire z videre celestē harmo-
 niā z angelo p̄ p̄ntiā circa locū sc̄ē vir-
 gini. dixerūtq̄ sibi sūtēbz. Num au-
 ditis z vidētis qd̄ celestes exercit⁹ ca-
 nūt z faciūt circa sorozē n̄ā quā gro-
 dare nō nouim⁹: s̄z felicit̄ iā migre vide-
 m⁹. Sicq̄ oīa illi⁹ brē virgini in ma-
 gna alacritate cor̄pusculū fl̄q̄t p̄p̄si:
 z in pace req̄. ut magna cū admiratio

ne soroz. Blind exēplū. Preterea recte
 rēdo p̄nti nō puinciali referēte audiūt
 q̄ nup̄ p̄dōes z raptozes qd̄ā vias di-
 uersas obseruabāt: an ne aliquem vix
 capere valerēt / a quo p̄ vim lucrū t̄p̄s
 emolimētū cōquirerēt. Fuit aut̄ ptunc
 in ciuitaculo imp̄iali⁹ qua suenit q̄ Blē
 dicit / cuius qd̄ā simplex z rectus: q̄ in
 suis negociis itineras in manus p̄dō-
 ctōz raptōz venit. a q̄ cū q̄rerēt vnde
 ess⁹: R̄ndit q̄ de Blē. cui illi. Lep⁹ B
 ce. Et ille r̄ndit. Ita sit in noīe Jesu.
 Quo audito: vn⁹ p̄donū subintulit ve-
 lut alē Layphas. Hāc inq̄t captiuita-
 te q̄ ad nos nūq̄s bona sequet fortuna.
 Et ita vt credit diuinit⁹ in p̄tute no-
 minis Jesu venit. Nā q̄uis virū cau-
 tē mltū p̄sus captiuitatem ducerēt: n̄
 mir⁹ mōis man⁹ eoz euasit: z ad p̄pa
 inuit⁹ raptōbz liber z salu⁹ rebz z cor-
 pe redijt. q̄ nomē Jesu / id est saluator⁹
 in sua necitate fideliter inuocauit sim-
 plicit⁹ z facit. Et etiā hodie in qd̄ā ru-
 re p̄piq̄ satis ciuitati Nūrebergēsi h̄go
 qd̄ā ex paup'culis p̄genita p̄ntibz. hec
 cū eēt iunior (mō em̄ est ḡndeva) uenit
 ita fuit corpe z recta aīo ac simplici-
 ma. Nā circa p̄mos suos pubertatē an-
 nos Lh̄o suā h̄ginitatē dedicare stu-
 duit: leuitates iuuenis fuger⁹: z est⁹
 oēs sui cordē in x̄pm dei filiū sp̄sū su-
 um cepit dirigere. Tērauit tūc ex ad-
 uerso z multis annis postmodum de
 montis neq̄tia p̄tra hāc pugilē se erige-
 re: z nocturno tempore nunc strepitibz
 horribilibz / nūc ho iopiar⁹ p̄ctū p̄cul
 s̄oibz / z tādē dom⁹ quā ibitabat ruis
 fārastrica a sc̄tis q̄o facibz oīoibz sc̄tāz
 h̄gine frere conat⁹ ē z a cepto p̄posito
 d̄. h̄c. S̄z mērita ē iniq̄tas sibi. Nā h̄
 go z h̄ sacre sc̄pture z p̄fessor p̄uidentū
 p̄silij / p̄p̄s q̄z p̄fortata oīoibz mediā
 te d̄ n̄ā grā n̄ mē hostē eēt⁹ p̄p̄ēdit⁹
 s̄z diuis ex p̄uidentia in ea cepit b̄s

ventoz tentatiōibz ignis diuini amo-
 ris circa suū sponſū inflā mari ampli-
 affect^o em̄ corpe amoris cuiusdā ad
 chri desponsatiōem maxim^o cor ange-
 bat h̄ginis: nullō qdē fedo aut teterri-
 mo p̄mixt^o amore: s; gestiebat q̄tenus
 aliq̄ specificaret certitu die / se a xpo ve-
 lut spōsaz diligit: de q̄ in p̄dicatiōibz ad
 virgines audierat deuotas exclama-
 tiōes sepi^o fieri. **Oratio** qz ei^o ad h̄ tē-
 debat desiderū nō absolute / s; p̄ditio-
 nalis: vitz si id dei volūtati foret bene-
 placitū. Cū aut̄ in tali desiderio mul-
 tis pseuerasset mētibz: quadā die i hor-
 to de cui^o ope victitabat / d̄sideriū pau-
 peris exaudiuit dñs. Nā cū a iuuetū-
 te rez careret affluētia: hortū sibi p̄ vi-
 ctu p̄pū coluit: z vaccā em̄it vntēā: cu-
 tus lac z horti herbas varias frequē-
 ter citatit itulit: z his v̄ditis victuz
 acq̄sivit tenuē. Vix vllū frimonē factū
 ad populū solebat negligere: nec differ-
 re iſra q̄n denā aut circū vt reciper̄ di-
 uinissimū eucharistie sacramētū / p̄mis-
 sa p̄us sacrali p̄fessione. Jgit̄ dū i hor-
 to post diuturna petite arre vota labo-
 rast̄ more solito / in hanc verbox p̄ru-
 pit sniam. **O** vntā fili dei signūz ali-
 qd̄ tue despōsatiōis ego paup̄cula z i-
 digna mererer accip̄: in tali hui^o hor-
 ti locello quo nūc oculis corporeis vi-
 sum dirigo. Et ecce in eodē momento
 z locello vidit res aut duos circū vi-
 olaz amenos flosculos. erat aut̄ p̄tūc-
 tūz aurūnale z circa festū h̄i **Mar-**
tini: q̄n in n̄ris p̄tibz nedū oim florum
 emarcescere solet amenitas / v̄peretiaz
 tūc glacies z niuū gelicidia oim fru-
 ctuū z folioz vires ab arboribz cōsue-
 uerūt decerp̄: z enecare herbas in q̄
 buslibet hortulīs. **S**aut̄a est itaqz xpi
 virgo / z ex admiratiōe territa de tā in-
 solito spectacko: violas manu collegit
 pp̄ta: z p̄seruauit sollicitē, vt exide a

mor z spes arri^o ad suū sponſū grate
 succrescerēt. **U**ex qz postmodū ex sim-
 plicitate nimia tentatio q̄dam z ambi-
 guitas in eā incidit: an ne h̄ signūz sus-
 ficiēs esset arre illius quaz tā sedule a
 xpo poposcerat: tō p̄ces nouas z suspi-
 ria acroza p̄oribz suo spōso cepit por-
 rigere: vt certificarē amplius. **L**ūqz
 in seq̄nti anno itez in horto suo labo-
 rar er: quodā die z ibidē in locū certuz
 intuitū dirigeret: optādo ex imo cor-
 dis desiderio q̄ten^o ibi repiret i signūz
 xp̄ifere despōsationis anulū aliq̄: si
 diuine volūtat̄is id esset. **E**t en alēa vi-
 ce nō spreuit de p̄ces humil^o virginis:
 s; repit materialē quendā anulū. quēz
 vidi postmodū. erat aut̄ coloris albi:
 de minera qua nescio. argēto mūdo vi-
 debat similiōz: z in clausura vbi iūge-
 bat in circulū due man^o artificiose in-
 sculpre extiterūt / cancellatim sibi mu-
 tuo fidē porrigētes. **F**uitqz locus iūe-
 tiōis hui^o muneris tā inopinat^o h̄ia-
 ne p̄icturatiōis / vt oīno desert^o ab ali-
 is videret̄ hoib^o. **H**ūc anulū virgo ḡ-
 tissime suauit in posterū: z altissio suo
 sponso deinceps vt aīa in labore ma-
 nuū suarū viuere studuit q̄ antea le-
 tius. **A**ddidit etiā is quā diligebat vi-
 ce tertia in q̄dam v̄sione nocturna se
 virgini pure in loco q̄dam (vt videba-
 tur) mūdo i ea forma oñdere / z ad a-
 plexandū porrigere / in q̄ solet p̄fide-
 liū simpliciū depingi puul^o virginis
 z m̄is tractat^o manibz tpe puericie.
Vides igit̄ in p̄ma h̄zine p^o h̄a: vitā
 qz erat hūilis exaltatā: z aliā simpliciē
 a xpo cōsolatā in p̄nti seculo nequam.
Quod **P**iger. **M**iro: cur in ea re h̄a pu-
 ella p̄mendat̄ / in q̄ poti^o deū tenasse
 videt̄ q̄ donū aliqd̄ meruisse. p̄ certū
 tudinē em̄ diuinū amorē sibi inextinēz
 agnosceret: z hui^o noticiā p̄ signū a deo
 poscere: vbi p̄ solā fidem ambulare iū

bet sacra scriptura: dei rpatio esse vide
tur. Sunt in q̄r Eccl̄s. ix. iusti atq; sa-
pientes ⁊ opa eoz in manu dei: ⁊ tñ ne-
scit bō vtrum amore an odio dign⁹ sit.
¶ Theol. Nō ex moriuis minis p̄fa-
tā laudauit h̄gñē / cuius vitā simplici-
tate colūbina plenā ⁊ virtutib; refer-
tā ē: se p̄e ip̄e p̄esens ⁊ ab alijs fidedi-
gnis dicta. Noscēt em̄ debes: q̄ i sim-
plicitate cordis deū pure q̄rētib; eius
clemētia: q̄sdam acc⁹ aut ad nullū / aut
ad modicū vitū i putat: q̄les p̄petra-
ros ab alijs naturalī vel gruita indu-
stria p̄dit; sepe p̄ culpa accusat. Igno-
rātia s̄qdē eoz q̄ nō s̄ de necitate salu-
tis / p̄fctm in simplicitib; boib; / acc⁹ q̄s-
dā excusat in toto vl̄ in tanto. Qualis
ignorātia vt p̄tat i simplicitib; abūdat:
⁊ aliqui ibi in eis meref gr̄as / q̄n in sa-
gaciorib; factū incusat ⁊ auget pctm̄.
Legis p̄fca in v̄tasp̄atru: Paulum
simplicissimū vitū i naturalib; mis
q̄dāmo dō p̄p̄itas / q̄b; se asseruit nol-
le abū sumer nisi demō ab obfesso pus
recederet corpe: illic ad vort; exauditiū
ē. vbi ali⁹ fortassis deū tēdāo itā ei⁹
meruisset. Appropinquāt p̄fca tales
deo fūctes in simplicitate ai puerili i
nocētie: cui nec eccl̄a q̄ues p̄as iſtigit
p̄ actib; q̄s i adult; punit; q̄uit. Quid
ḡmirū si de⁹ in infinitū misericors / eū
simplici aio q̄rētib; exaudit p̄uilegiali-
ter: Memoret; deniq; illi⁹ Gregoria-
ne sentētie q̄ ait: q̄ miracula nō s̄ imi-
tāda / s; mirāda. ⁊ rursum istī⁹ regule
iuridice. q̄ p̄uilegia paucoz nō faciūt
legē cōem. In beniḡnissimō iḡit dñs
p̄fido: q̄ simplicitas ⁊ feruor diuī amo-
ris / quē ad xpm̄ hūilit̄ habuisse credi-
tur / hāc h̄gñē excusauit ⁊ tētatiōis di-
uine victo: ⁊ insup̄ ip̄etrat; meruit del-
fctio q̄dāmo subarrari anulo: quā arrā-
tāta postmo dñi in simplicitissima seq̄bat
būilitate / charitate / ⁊ patētia deuo-

ta: vt mltis palā fieret q̄ corā deo mo-
rales formice sint magne q̄ntitate vir-
tutis / q̄ tamen in mundi facie parue
videntur imbecilles ⁊ modice.

¶ Q̄ in paruis aialib; mirabilior del-
lucet sapia. De reformatis miraculo-
se monasterijs: ⁊ quō saluari p̄nt qui i
deformat; viuūt monasterijs. Es. liij.

¶ Namuis formice viuant in grege: nō tñ regē h̄nt duces
aut p̄ceptorē. vt dicit Salo-

mon prudentissim⁹ in puerijs. In q̄
mirabili⁹ et̄na sapiētia opat in formi-
cis q̄s i gruib; / in allecib; / in apib; / vl̄
etiā in boib;: in q̄b; tñ d̄fferētis aialē
um sp̄ aliq̄ue p̄ceptoē ducē aut regem
posuit de p̄pa sp̄e. Nec ita intelligēda
est Salomōis p̄fata snia / vt penitus
nullū formica beat ducē ac p̄ceptorem
nec p̄ncipē: s; nullū de p̄pa sp̄e aut de
suo ḡne: quē admodū apes ⁊ q̄dā alia
h̄nt aialia. Nā a sup̄mi totū vn̄uersū
p̄ncipis regimine ⁊ ducatu nibil seclū
di pot̄ in reb; creatis. vt de his referta
est sacra pagina. Et vt ait mūdi p̄s.
Ab hoc ente / scz deo celū depēdet ⁊ to-
ta ei⁹ natura. cui p̄cordat sui cōmēta-
toris bec q̄ ait auctoritas. Natura re-
cte ⁊ ordinate agit tāq̄ directa ⁊ reme-
morata ab agente infallibili. Agēs af-
infallibile est sol⁹ de⁹ antonomatice.

¶ Porit itaq; antefata formicaz p̄ditio
q̄busdā sc̄tis boib; p̄petere in dei eccl̄a
p̄fctm i monasterijs degētib;: vbi nec
vius regula boni p̄lati / nec scripta fua
tur norma a multitudīne. Vbi tamen
nōnūq; boni boies repiunt v̄rius q̄ se-
rus q̄s sine rege sui ordiē: h̄ em̄ q̄v̄tis
viuāt in grege / nō tamē regni habent
ducē aut p̄ceptorē: solo L̄h̄o dēpro / q̄
est rex regum ⁊ dominus dominantū:
cui⁹ ad instinctū gubernant in ar-
duis: licē in alijs cōmunitib; a sup̄iorib;
regantur. Sicuti in multis vidimus

heu solo noie claustris z monasterijs
 deformatis nimiu: q̄ reuera apture s̄
 z pditoru boim poti⁹ aliqñ laribula /
 q̄ sint virtutu tabernacula: z dissolu
 tionu veri⁹ sūt ruguria / q̄ dei templi
 pastofoua. In quibz tñ aliqñiens repi
 unt aliq̄ qui recto spiritu dei sol⁹ illd
 bñ Job. iij. ad lram dicere possent. Eo
 surgēs in turba clamabā: frat sui dra
 conu z socius strutionu. De q̄ z illud
 Deut. xxxij. apte pot̄ intelligi qd̄ d̄ ele
 cto israel dicit. Inuenit eū terra deser
 ta in loco horroz z vaste solitudinis.
 circūduxit eū: z docuit: z custodiuit q̄
 si pupillaz oculi sui. dñs solus dux et
 fuit. z reliq̄ que ibi sequunt. Tal in ve
 teri testamēto sc̄tus. p̄pheta Miche
 as extitit: qui ztra q̄dringētos viros
 p̄phas noie sol⁹ veritate vite z doctri
 ne seruauit. vt terti⁹ narrat Regū lib.
 xxij. Talis in vtero sc̄rificatus. Diere
 mias fuit: q̄ aduersus fice religionis
 viros clamauit suo tpe. Nolite audire
 verba p̄phaz vestroz. mēdaciū em̄ p
 p̄herāt vobis. Diere. vij. Talis insup
 br̄us pas̄ Benedictus fuit sūe vite tē
 pore. qui a falsis monachis tandē ele
 ctus in abbatē / mortis poculū p̄ vite
 stipendio ab eis suscepit q̄s regimine
 z loco deseruit. vt dic̄ br̄us Greg. ij.
 li. dialogoz. ¶ Piger. Potes ne simi
 lē aliq̄e q̄ circa nostra vixerit tpa i ex
 emplū p̄ducere: ¶ Theol. Possū: q̄n
 tū memorie occurrit. Nā eo tpe q̄ i stu
 dio steti Lolonien. filiū p̄fessionis ha
 bui virū fidedignū / canonicū Tunga
 ren. eccie / licētariū in artibz: z sacerdo
 tem vita z Libertinū noie: a q̄ ea q̄ se
 quunt̄ p̄cepi: q̄ miraculose q̄dāmō vi
 delicz monasteriū sc̄i Jacobi in Leo
 dio bñ Benedicti ordinis de fece de
 formatiōis ad statū bone reformatiōis
 deductū sit. p̄pe tpa n̄sa. Vnebāt em̄
 aq̄s ibi monachi dissolutissimi: vbi de

regulari obseruātia pene nullū regle
 batur in victu / in amictu / aut cerimo
 nijs vestigiū ordinis. Erantq̄ ibidem
 degeneres vita (qd̄ peius extitit) mul
 ti de nobiliū z potentū genere p̄geni
 ti: quales cū dñari in malū gestū: fre
 ti dsuitijs z amicitia seclari / nihil bo
 ni fieri sinūt. Seuissima em̄ est (vt ait
 phus in polit.) iniusticia ferēs arma.
 Tenit tñ nescit quoz merito / t̄pus q̄
 pas̄ miscdiaz loco an̄dicto succurrere
 voluit. nā abbas loci defūc⁹ est: z die
 statuta a monachis notabilibz nouus
 pas̄ eligi debuit canonice. Aderāt tūc
 de gremio monasterij paucaissimi deo
 deuoti: q̄ fm dictamen timorate p̄ciē
 tie elegerūt vnū ex eis idoneū. Sed ex
 aduerso affuit dissulutoz monachoz
 multitudo oī fere religioē vacua: q̄ de
 suo grege morbidō elegit z obtinuit q̄n
 daz in naturalibz q̄dē satis industria
 mundana p̄ditū / s̄ maloz moribz in
 signē z oīdus malis accōmodū. Qui
 postq̄ magnipēdit mentis ocul se ele
 ctū eē in pastore z ducē gregis tā mor
 bidi / extemplo mor⁹ z vilitat⁹ diuina
 ḡfa / atq̄ mutat⁹ in virū alterū: vitaz
 quā gessit horruit p̄teritā: formidavit
 q̄z humerū ifirmū oneri nouo submit
 tere: z dubitare cepit / an p̄firmatōem
 expectare veller: cū p̄posito se emēdan
 di efficacitē: vel an electiōi resignandū
 foret. vitato tñ secūdo / ne eligeret de
 terior: p̄mū elegit. vt puro iterū inspi
 ra us diuinit⁹. Ob hinc cepit abscon
 dire q̄ntū licitē regulā quā p̄fessus fu
 erat bñ Benedicti inspicere: velle re
 ligioni cōgruas z lect sternia curi sue
 adijcere: z fm abū z potū regularitē se
 etiā in alijs cerimonijs regere. vt p̄stā
 ter suis adueniente p̄firmatōe verbo z
 cr̄mo canere z dicere valeret. Tenite
 z nō solū ite. Ob̄tēta itaq̄ p̄firmatōe
 z in sede pastozali cū attinet̄ q̄s r̄paliō

talis p̄pheta in
 medio nationis
 p̄parat.

ix

domini collocat^o / cognator^o suoz po
 teria ad coercedū rebelles monachos
 inuocata clāculū: die statuta domū in
 trauit capitulū: caplin p̄mū suis tenuit
 it: r mente suā diuinit^o imutataz mō
 apuit: ad didiciz. *Eccc me vidistz bac
 sen^o multo tpe vtruz beu vīs moito
 pueris silēm: r ob id electū a maior
 fratru multitudīne: p̄mitto corā vob
 deo r brō B̄ndictō vā vice alra: me de
 cede nō vrāna / s; vōs velle verbo p̄ce
 rē seq̄mī correctū r penitēte. Et q̄
 conq; me seq̄ndo regulā quā p̄fessi su
 mus tenere voluerit: a me velut omīa
 a suo pio pascet^o pastore. q̄conq; hō re
 nuerit: me vltorē habebit vsq; ad carce
 res inclusitue. Dixit: r hec facta s̄ oīa
 cūctis q̄ audiere stupētib; nā obediē
 tes ad plenū f̄formauit: r f̄belles aut
 penis afflixit grauib; vel a loco fuga
 uit. r sic velut vinea dñi sabaoth vsq;
 bodie dictū mōasteriū p̄fuerat in re
 gulari obfuaā. ¶ Piger. Illud op^o
 muratiois man^o dextre a deo factū nō
 minis autumo fuisse miraculū / q̄ q̄
 diuino numine corp^o aliqd̄ de morte
 est; suscitātū. ¶ T̄bco. Assentis in hoc
 b̄i Bugz. s̄n̄e: q̄ ait mai^o esse miracu
 lū iustificare impiū q̄ creare mundū.
 b̄icēn̄ n̄bil resistere p̄or diuine potē
 ne: s̄i hō libertas humana recalātra
 re valet. ¶ Piger. Satis ap̄d me ver
 n̄ in dubiū vnū qd̄ ptulisti in exmō.
 quō em̄ verū esse p̄r q̄so: q̄ in monaste
 rio oī q̄s regulari obfuantia spoliato
 quosdāz asseris monachos fuisse licet
 paucos deo deuotos. Nā sine p̄p̄ta
 rō vitiō nullaten^o vident^o posse vitē
 q̄ de cōst; bonis mōasterij nō p̄uiss̄ co
 gunt^o velut seculares veri t̄p̄alia oīa si
 bi p̄uidere. Silco de corp̄m incōtinē
 nā / r de aiāz inobediētia: sine q̄bus i
 s̄lūo vix vuit mōasterijs. ¶ T̄bco.*

Sup hoc dubio nō soluz varte / s; p̄rie
 r diuersoz aduerse dant^o s̄n̄e. Quidā
 dicere non verent^o: oēs exites in talib;
 mōasterijs eē extra statuz salutē. q̄b;
 nō assentio. Sūt ali; q̄ ex aduerso as
 firmat^o audēt: oēs exites in talib; mō
 nasterijs eē in statu ḡfe si p̄cepta secu
 larib; hoib; debita fuauerit: r more p̄
 sueto i mōasterijs vltra p̄missa vire
 rit. q̄z dogma icautū eē credo. nisi ali
 ter r̄nsum suū distinxerint. Sūt p̄r
 ca ali; ad viā q̄s declinātes mediā / q̄
 rū doctrina. v. tradit reglās p̄ q̄s q̄s
 q̄ saltē ad locū reformatū venire neq̄
 (vt inq̄unt) religiosus discere potit
 i dissoluto r deformato mōasterio: an
 p̄ viā salutē icedat. Prima. si fuar ea q̄
 etiā a seculari boie sub p̄cepto f̄uāda
 s̄. q̄ in his p̄ma r xp̄iana p̄ncipalit^o
 sistit religio. Secūda. si fuar fm̄ q̄ i re
 gula r statuz suis p̄fessus ē: q̄ r vbi
 sub p̄cepto cadūt. q̄ h̄ec faciēdo co
 q̄ p̄cepta s̄ votū p̄fessiois videt^o dire
 cte cadere. r h̄uc p̄raire est deū f̄uā
 offēdere: r q̄ talia violat aiām dānat.
 Tertia. si de cōmunib; bonis conuen
 tus nō p̄uiss̄ / ne caria suo statū te
 net t̄p̄alia solū ad icertuz vsū de licētia
 sui plati. alioq̄n p̄p̄tat^o eē videt^o.
 Fuit hec doctrina venerabil^o N̄b̄ert
 sup regulā b̄i Bugz. suo tpe: r s̄l̄r dñi
 Alber: h̄i: q̄ cū eēt p̄ncipalis theutonie
 i p̄dicatoz n̄fo. s. ordine / sic scribit di
 cre. puīcie in eplā cui^o initiū instātia
 r sollicitudo. Ne inq̄t p̄p̄tat^o vitium
 setē p̄fessū paup̄tat^o n̄e possit subre
 pere: volo vt null^o s̄t aliquā h̄eat dis
 p̄sationē nūmoz: aut quarūcunq; re
 rū que ad ei^o p̄sil̄n̄ / s̄n̄e in ei^o v̄lita
 rē / volūtātē / s̄n̄e alio mō q̄libet cōuer
 tant^o: nisi cōscio plato suo vbi sit illa pe
 cunia vel alia res: r q̄l̄ter disp̄eset. nā
 si quis sec^o faceret: r plato inscio bu
 iusmōi res disp̄saret: aut disp̄sādas

suo p̄silio seu arbitrio reseruaret: eū p̄
 petariū reputare: et tāq̄ p̄fessiois vio
 latozē regularit̄ p̄demnare. hec Alber
 t̄bus. Quarta regula est: si in his q̄b̄
 de licētia p̄lati abūdat t̄palib̄/ q̄ velut
 deo dicata cēfenda sunt nō vt mlti dī
 spat/ s̄ p̄ximo p̄ftri fratri necessitates
 patienti subuenit, qz ad hoc plusq̄
 secularis p̄sona obligat̄ religiosus: qui
 multiplici iure astringit̄ cōfratri do
 mus sic subuenire citi^o q̄ seculari ex
 traneo p̄ximo. De quo beat^o Jo. dicit
 in sua canōica. Qui habuerit substāti
 am b^o mūdi/ et viderit fratrem suū neces
 sitatē h̄ere: et clauerit viscera sua ab eo:
 quō charitas dei manet in eo: Filioli
 mei/ nō diligam^o h̄bo/ neq̄ lingua: s̄
 ope et v̄itate. p̄ma Jo. 3. Quinta regu
 la est: si firmū h̄z p̄positū resignādi t̄pa
 lis sibi ad incertū vsū p̄cessa p̄ p̄latū
 q̄n̄ idē debite petierit: et in reformatōe
 monasterij q̄n̄ oportunitas arrisit̄ p̄tū
 sua interest intendit cooperari fidelit̄ p̄
 loco et t̄pe. Ego ̄ in p̄fessiois audietia
 vel mō req̄situs q̄n̄ hec q̄ ista ab initio
 tradit opinio a religiosa q̄cūq̄ p̄cipio
 fuari p̄sona: eā in salutis statu esse cre
 do: si nō erro. quē errozē (si est) pat^o sū
 corrigere. ¶ Piger. Quattuor mihi h̄
 occurrūt dubia: q̄ si rōnabile est queso
 enodare velis. Prīmū. qd de his sen
 tiēdū sit q̄ adhuc in seculo sunt liberi/ et
 p̄dicta fuare p̄ponūt: et sic deformata
 intrāt mōasteria. Secūdū. qd de his
 q̄ in seculo sunt/ voto t̄n̄ de religionez
 intrādo sunt astricti: nō recipiētes in
 trostū nisi in locis deformatis. Tert
 um qd de his q̄ tā in deformato mona
 sterio sunt recepti et ad loca f̄formata
 venire possent/ s̄ nolūt: p̄dictas t̄n̄ q̄n̄
 q̄z fuāres. Quartum. qd de his qui p̄
 mū p̄bati in reformatis monasterijs/
 et deinde ibidez p̄fessi/ postmodū sine
 necessitate aut causa rōnabili ad loca

migrāt deformata: q̄s multē litterati
 et ḡnes viri vocāt semipostatas. iux
 ta illd̄ ch̄i Luce. ix. Nemo mittēs ma
 nū ad aratru/ et respiciēs retro/ apt^o ē
 regno dei. ¶ Theol. Dare sup̄ talib̄
 et sup̄ similib̄ raris q̄stioib̄ sine distin
 ctioe multiplici respōsionē puro rem ēē
 magni piculi. Conari etiā ad disting
 uēdū in talib̄ multimode: mēti p̄fusi
 onē grandē parere/ et tedio lectorē pos
 set afficere: eo q̄ vnica circūstātia sepe
 valde casus variat in p̄ticularib̄ de q̄
 bus q̄ris. vni em̄ infinita possūt acci
 dere. Scim^o p̄terea: q̄ in litteratos
 vnusq̄sq̄ in suo sensu abūdat. Nō itū
 per memor sū queq̄ p̄ceptoz meoz
 ad p̄fata dubia exp̄sse scriptis n̄ dūlle:
 q̄solvē de r̄sō meo nūc sup̄fedeo. vtri
 qz n̄m sufficīat: q̄ in loco reformato
 est. Si autē queq̄ alioz dubij alicuius
 p̄fati cathena p̄stringit: p̄ absolute
 sui magnū aliquē si pōt q̄rat in regno
 celoz. i. in ecclia. Magnus autē est iste
 quez agnoscere docet sup̄mus mgr: q̄
 dicit Math. v. Qui autē fecerit et do
 cuerit/ h̄ magn^o vocabit̄ in regno celo
 rū. Qualiscūqz em̄ moralis in tali am
 biguo laborez fornicat: si qd̄ in se est fe
 cerit: ducē aliquē repiet sui itineri aut
 instinctu diuino/ aut nutu alio ab al
 to: et tute in aliquo viuat grege.
 ¶ De politicis bono triplici. De errore
 eoz q̄ castitati detrahūt. De libat̄ ab
 amore carnali diuī: et q̄s apre sine r̄
 re steriles p̄ castitate tuēda. La. iij.
 Iulitas fornicarū mltū est
 d̄ns ab apum politia. cū iste
 h̄ant regimē monarchicū:
 nō a ille. Distinguit p̄p̄theri: oꝝ p̄n
 ceps i suo li. 3. polit. q̄ tres s̄t sp̄s po
 litici p̄ncipat^o. regnū v̄ic: aristocratia
 et trinoctatia. Regnū est monar. bia
 siue p̄ncipatus vni^o p̄sonē: q̄n̄ s̄z vna
 p̄sona p̄fecta in oib̄ virtutib̄/ que

rens in oībo bonū cōmune z bonū p̄p̄
um singulo: n̄ p̄ncipat̄ toti res̄duc̄ m̄l
titudinē hoīm. Secunda sp̄s est Ari
stocratia: in q̄ plures virtuosī p̄fecti s̄
ture z sapientia dñat̄: āngulis offici
is p̄ponentes virtuosos hoīes z p̄u
dentes. qd̄ corrūpit̄ qñ regūt viciosī
hoīes z iniusti. Tertia est Timocra
tia: in q̄ multitudo dñatur hoīm: qui
sup̄ euales in honoribz cōstituti que
runt bonū tā diuitū q̄ pauperū. Nec
regimīna licz oīa sint bona: p̄m̄s tñ re
gimen est optimū: tertiu infimū: z se
cundū meli⁹ vltimo. Nā p̄ncipatibz
corrūdent ex aduerso tres corrūptōes
p̄ncipāti: nō recte dicēde p̄ncipatus
politici: s̄z trāsgressiōes eoz. Primūz
qd̄ tyrāides dicit̄: z pessimū regimē:
z vbi rex vertit̄ in tyrānti: qui q̄rit vti
litate p̄p̄iam in oībus / nō subditorū
utilitate. Secūdu est minus malū qd̄
oligarcia nūcupat̄: in quo pauci z vi
ciosi dñant̄ collecti z diuitibz z paupi
bus: non bonū cōitatis intēdentes / s̄z
tñ bonū suorū z amicorū pcurantes:
z inde officia talibz distribuūt. Ter
tiu vocat̄ democratia: tolerabilis: in q̄
multi nō mediocres / s̄z dñant̄ popula
res: non tñ de dānis curātes diuitū /
s̄z suorū paupū tñ: nō. Primū q̄ tyrāni
sunt nulli⁹ a se bonū querūt. Secūdu
bonū tñ q̄runt suorū amicorū diuitūz
z pauperū. Tertij s̄z tñ suorū plebeo
rū. bonū pcurant. Principatus p̄fa
ros tres Israel dei elect⁹ popul⁹ olim
succellūc̄ habuisse videt̄. Primū qd̄
in terris monarcha vnicuz Moysen:
quē sup̄m⁹ mūdialis monarchie de⁹
miser̄ Exo. iij. d. Veni: mītā te ad pha
raonē: vt educas ppl̄m̄ meū in os isra
el de egypto. Secūdu qd̄ dē qñ Nume
ri. xj. dñs ait Moysi. Congrega mihi
septuaginta viros de senioribz israhel /
qd̄ tu nosti q̄ senes populū sūt ac ma

gistrī: z auferam de spū tuo: tradāqz
eis: vt sustentēt tecuz on⁹ populū: z nō
tu solus graueris. Tertiu s̄o regimē
vel q̄s̄ idem ppl̄us israhel sustinuit Ju
dicū. xvij. vbi dicit̄. In diebz illis non
erat rex in israhel: sed vnusqz qd̄ sibi
rectū videbat̄ hoc faciebat. Dixi autēz
israhel vniuersuz in terra primū mon
archā vnicū habuisse: qz ponēdo Mo
ysen se de celo / nō de terra eē regē isra
el voluit. cui⁹ regimen vsqz ad tēpora
Saul durauit. vū irat⁹ deus israhel re
gem p̄mo desiderāti in terris ad Sa
muelē orantē. j. Reg. viij. dixit. Audi
vocē populū in oībus que loquunt̄ t̄o
bi. non em̄ te abiecerunt / sed me: ne re
gnem sup̄ eos. z ibidē. x. Samuel po
pulo ait. Vos hodie p̄cistis deū ve
strū qui solus saluauit vos de vniuer
sis malis z tribulatiōibz vestris. Est
itaqz apud apū gregē similitudo mon
archie seu regni: in q̄ de grege vn⁹ est
rex z p̄nceps. Inter formicaz s̄o mul
titudinē nullus rex habet̄ eiusdē sp̄s:
s̄z a natura oīa naturāte / deo sez regū
tur ad fines debitos. In bacaut̄ cōdi
tiōe quidā z pauci hoīes plebei z sim
plices formicis sunt siles: qui in mul
tis nō ab humano impio / s̄z regunt̄ a
dei mirabilī cōsilio. quales in mul
tis locis reperiri in illis p̄cipue vbi rā
rus z p̄ciosus est fimo dei: z in locis
istis vbi clerus q̄ nō solū dñi p̄cepta
necessaria / vep̄etia ch̄i cōsilia euāge
lica suadere deberet: nec vita p̄nāte:
nec doctrina sibi cōmissū populū: im
mo poti⁹ p̄fectiōis vias violentas ag
gredi p̄ viribz impedit. Si em̄ aniaz
conditor p̄no suo instinctu speciali /
in locis talisimōi b̄nivolis nō subue
niet̄ hoībus qui nec informātes ha
bent pastores: nec libros sacre scriptu
re valent a sc̄ip̄is intelligere: vt quos
mūdus z parēcela vt plurimū cona

tur ad malū trahere: quomō q̄so in ve-
 ritate staret illud Libri quod suis p̄so-
 latorie p̄misit Mart. vii. Ecce ego vo-
 biscum sum oibz diebz vsqz ad p̄sumā
 tionē seculi: Si preterea vt oēs p̄xi in
 quāt: r videmus exp̄ientia: parentes
 in omni spece suis p̄uident filijs in
 his que eis sunt necessaria: pater nisi
 cordiaz r deus totius cōsolationis/
 nūq̄d ita omittet erga suos filios: Ab-
 sit h̄ nephas p̄i p̄ssimo ascribere q̄d
 lupine feritati vir attribuit. Predican-
 do nāqz aliq̄n p̄ loca alemanie varia/
 quidam aiaz pastores ecclesiastici (p̄
 ut reperi) publice cōtra fragilem sc̄m/
 virginis alme volētem sequi vestigia:
 nō verebant dicere sine distinctione q̄
 cuiqz: meliorem r viriōrē esse vaccam
 singul' annis generantē vitulos: q̄z vi-
 tulā iuuentulā r sterile. Per hanc sen-
 tēciam dātes plebi intelligere: q̄z f̄mi-
 ne ḡnantes in m̄fimonio p̄ferēde foret
 puellis manētibus in statu virginico.
 Quales p̄dicatores reuera in hoc ma-
 licia excedūt Uigilārij heretici: q̄ m̄f̄i-
 moniū virginitati nō p̄sūt: s̄z errādo
 egrē studeat. que velut ecclē hostē r sa-
 nē doctrine inimicū lare beat⁹ Hiero. i
 sua cōfutauit eplā. Parē errore nō nul-
 li viduis semināt: q̄z inferiores eē suo
 statu matrōis m̄fimonij affirmāt. De
 talibz aiaz sedu' tōmbz apte ad suā ple-
 beculaz castissimus ait euangēlista in
 sua canonica p̄ma Joā. ij. Filioi mei
 nouissima hora est. r sicut audistis qz
 aīc̄bz ventrē nunc aīc̄p̄i m̄f̄i sunt. r
 cōcludit post pauca. Sed vos vnctio-
 nē habetis a spū' ctō r nostis omnia. r
 itēz. Hec scripsi vob de his q̄ seducūt
 vos: r vos vnctionē q̄nā accepistis ab
 eo maneat in vob: De illibz Ap̄ls Ro.
 vij ait. Quicūqz spū' dei agunt: hi filij
 dei sūt. Erb. Jacoby adorare docet: vt
 videlz spū' sapiēcie q̄s in nēcitate roga-

tur a deo dicēs. Si q̄s vestrū indige-
 sapiētia: p̄o dūlz a deo q̄ dat oibz afflu-
 ent' r nō impropert: r dabit ei. postu-
 let autē in fide nihil desitās. **S** Piger
 pbare digneris ita exēplo. **S** Lib. o
 logus. Fuit mee iuuentutis tpe q̄dā in
 Cōstantiens d'ocess in rurali villagio
 vltra oppidū impiale r satis p̄pe r in-
 dano in fra nō vinifera/ s̄z m̄f̄i h̄gini
 fera: fuit in h̄ ibi h̄go adulta facie pul-
 chra r elegānoz moubo. In h̄ aspectu
 cap⁹ est q̄dā (vt ip̄a mihi retulit) leri-
 c⁹: r q̄rū conijcto erat su⁹ p̄eban⁹/ vir
 lentis moribus/ r religiosus fere noie.
 Qui vuln⁹ sue mētis vltra celare non
 valēs/ venit ad laboratorij dicte h̄glo-
 nis: h̄oest h̄ p̄mū se rebe dcmōis ex-
 hibens: r tādē ad amorē sui virginis
 ausus est verb' dūtaxat puocare aim.
 Qd̄ illa diuio instinetu p̄cipēs/ r mē-
 tē celibat⁹ sic paulatī p̄d̄re intelligen-
 si sp̄ētis caput nō p̄terere: illico inta-
 cta mēte r corpe r̄ndit virilit. Dūc cū
 h̄bis talibz domū meā frequētis nlla
 ten⁹. alioq̄n repulsā sustinebit⁹ hecun-
 dia mediātē. Cui ille. Et si me d'igē-
 re mō renueris verb' monita dulcor-
 me amab' tibi p̄mitto nō p̄ modicuz
 opibz arta raris. erat em̄ v r iste suspe-
 ctus incātaraz r de maleficio. Verba
 hec h̄go p̄ v̄ro habuit: nec se ad amo-
 rē viri sensit vllaten⁹. p̄nc̄ affectat⁹: s̄z de-
 uoluto nō m̄lro tpe imaginatōes amo-
 rosas de viro isto cepit h̄re v' pari po-
 ti⁹ ne'ciēs q̄d acciderit. Sensu alitō
 em̄ i ea velut sp̄ēs ad rōnis alitōiens
 pulsauit ostiū: vt ad amorē illicitū ap̄-
 re vellet. Qd̄ illa p̄cipēs/ dicitur in-
 spirata ad m̄f̄ez mie p̄fugit r dei h̄gl-
 nē deuotissime p̄uicēlio a filio sp̄etrā
 do ip̄lorauit. Gratiqz honestā oīc̄ta
 tē redrēs p̄grinari cepit ad locū crea-
 m̄tra: in p̄f̄ta d'io est: vbi ecclā ḡrio-
 sa multū est in bonore p̄sc̄ra dei genio.

vicio. Quia tibi invocata p̄fessa ē sacrali-
 tate: ne in ea aliquē locū h̄cē possit mali-
 gnus sp̄s: sicq; p̄tinē oīs in ea cessa-
 ut hostis sup̄sticiosa machinator: q̄ eā
 postmodū nūq; tetigit. Ibidē etiā tūc
 reformata ē diuinit̄ q̄l̄ se h̄cē deberet
 si eā strare p̄tgeret in simonit̄. q̄ ifor-
 marōe tāta deāta ē gr̄a virginis: vt po-
 stea a parentib; h̄go pura tradita nu-
 p̄m / cū viro oi laude digno tā deuote
 vixit: q̄ntē me nō re: olo copulā repisse
 in simonit̄. Statim em̄ postmodū ip̄ia
 le oppidū strauerūt: et corpe et aio cum
 bonicia p̄cipitate deo fuerūt. Ubi vi-
 ro vxor prudētior / maritū deo oi cona-
 tu futire docuit. Dim boi; leuē letitiā
 cū tota domo sua vitauit: filios p̄les-
 setē idol h̄cē cepit h̄rutiū spectacula: et
 filiā p̄suauit deo deuorā h̄gnē. Sicq;
 in mūdi h̄sata est strepitu p̄ domū tm̄
 mō necessarijs: vt eam si videres dieb;
 festiuis et quotidiē in ecclia / deuotio-
 nib; extaticis raptrā esse crederis in ce-
 lū: nō min⁹ q̄ virginē aliquā deuotio-
 simā in suo monasterio. ¶ Piger. Ex
 adiutorio sup̄mi regie p̄ estro hui; h̄
 gini est: do. umenta notabilia. P̄ti-
 mū: q̄ h̄ iose deus simplices se pure q̄
 tētes inspirat. Deinde: q̄ h̄ maliticos
 mētis innocētia / et sacm̄ētalit̄ p̄fessio
 cū serōp̄ inuocatiōe mltū adiuuat. De-
 mū tm̄ imbi videt̄ mirabile: cur terraz
 p̄dictā sic p̄mēdas. Nā vidi locū et pa-
 trā quā laudas eē virginiferā: et quā
 inhabitasse h̄cē feminā asseris: est aut̄
 terra inculca in vinctis / collib; et mon-
 tib; aspera / et ad arādū iobediēs: p̄p̄e
 inobediētissima in q̄ ad l̄faz incolē nō
 vnas nec ficus / sed spinaz et tribulox
 metuit fruce? amarissimos. Et q̄d rai
 no ē hui;: nulla tibi virginū sē mōaste-
 ria: nec loca religiosox reformata: nec
 beginagia tibi sūt velut in Rem̄ linea.
 Cū Nathanaele ergo dicere possum:

a tā sterili loco terrenox fructū et sp̄i-
 ritualiuz hoim p̄or ne aliqd boni esse?
 ¶ Theol. Per ea q̄ tu locū vitupas /
 et p̄nā sp̄i idoneā eē cōmēdas. Nūqd
 p̄ Job. 28. et na ait sapiētia. Sapiētia
 nō repit̄ in terra suauit̄ viuētū. nam
 Plato et sui discipuli loca reliqrūt fru-
 ctifera: et p̄ sapiētia acq̄rēda terras iba-
 bitauer̄ pestilēticas. Et sic in tra Bals-
 lee abi-cta et sterili i p̄p̄atiōe ad alia vi-
 cina loca i Nazaret p̄mū i v̄fo orr? est
 nob̄ sol iusticie x̄p̄o sp̄sūs h̄ginū: ita
 hodie loca sterilia p̄l? diuini ispiratiōis
 et celibatū q̄ fructifera defuerūt. Igit̄
 ide tāq; expro potes credere: me i nllā
 pre Alemantie ceter; parib; tot castas
 et immaculatas h̄gines repisse sic in tra
 Nürēbergā. d̄ q̄ locur? sū. viuūt ei d̄ p̄
 pe laboz manū suoz tm̄ mō i p̄nā do-
 mib; vt plurimū: et i ceterina arte. Op-
 pida em̄ aliq̄ tibi inodica sūt q̄ h̄io tm̄
 abūdāt h̄ginib;: vt h̄ āno q̄dā castitaz
 emuli cas in republica accusauerūt: q̄
 cētē in tāto nūero de q̄l̄ futuri mariti
 necarijs spoliarent vxorib;. In villa-
 gijs d̄ntēq; adiacētib; nō minor est co-
 pia h̄ginū: vbi tm̄ acri? ipugnant a cle-
 ro dissolutissimo et a tpali d̄no / q̄ cas
 inuitas p̄lerūq; h̄ iura naturalia m̄fi-
 moniali lege subyccēt nitit̄. Et q̄ q̄ tibi
 sepe maḡ fames diuini s̄bi existat: alio-
 bi tm̄ sicut tibi nō repi hoies a deo ime-
 diate recte et sine errorib; inspiratos.
 Tū experientia ptunc didici q̄ vera
 sint que p̄mittunt̄ de diuino et sup̄no
 regimine: in quo p̄ vnctōnem dantur
 necessaria documēta humane vite: ita
 vt quīs sp̄iales ille formice monar-
 cha et p̄nā cipe ac doctore egeat: terre-
 no tm̄ diuina ispiratiōe suffulte rege
 nō carere videntur sup̄mo.
 ¶ De mutuo et fr̄atno inuamit̄: et de
 triplici gradu in m̄fimonio caste viuē-
 tium. Capitulū v.

R

e

Et si formice monarcha care
 ant: sibi mutuo tñ tranquillit
 obtemperat. Nec p̄ditio pa
 cem ⁊ cōcordiā iugem in eis custodit:
 quā in paucissimis aialibz reperim⁹.
 In quo etiā statui innocētie satis ap
 propinquāt. In quo inter boies nulla
 fuisset discrepantia / si p̄toplasti p̄ma
 dei p̄cepta fuissent. Hāc em̄ ob causā
 de⁹ ait Beñ. ij. Nō est bonū boiem esse
 solū. faciamus ei adiutorū simile sibi.
 Ade em̄ nō inueniebatur sibi adiutor: i
 misit ergo dñs soporē in Adam. cūqz
 obdormiit tulit vnā de costis eius: ⁊
 repleuit carnem p̄ ea: ⁊ edificauit dñs
 deus costā quā tulerat de Adā in mu
 lierē ⁊ adduxit eā ad Adā. Per q̄ oia
 vt glo. innuit / pacē ⁊ cōcordiā innuit
 creator voluit: ⁊ in m̄fimonio q̄ necē
 ria foret mutua oporētia: quā natu
 ra a deo profuēs tam manifeste in for
 mica posuit. In q̄ etiā docet p̄cipue q̄
 lis esse debeat status inf̄ iustos in m̄fi
 monio. qz obtpās ⁊ pacificus. de quo
 p̄ incretā sapientiā Eccl̄. xxv. dicitur
 In tribz est bñ placitū sp̄s meo: que sē
 p̄bata corā deo ⁊ hoibz. concordia fra
 trū. ⁊ amor p̄ximoz. ⁊ vir ⁊ m̄lier bñ
 sibi cōsentientes. ¶ P̄iger. Repisti ne
 tuo tpe talis mōi copulā matrimoni
 que miraculose sibi ⁊ pacifice cōtinue
 rer. ¶ Theol. Inueni vt reoz non sel
 sed pluries admirandam stupendāqz
 castitatem a q̄busdā fuerat in cōiugio.
 Et sub gradu triplici. Quidam em̄ ca
 ste vivebant ad modū naturalis legis
 Blj ad istar. b. Nycholai vtriusqz pa
 rētis / vna vel pauca concepra sobole
 oioni deiceps vacare ceperūt. Blj etiā
 am pro posse imitari conati sunt Jo
 seph celibatum ⁊ beatissime virginis.
 ¶ Fuerūt em̄ meis tempibz vir qdā ⁊
 sua vxor circa ciuitatē Nūrebergēsem
 Bābergēsis diocesis p̄sone deuore do
 ⁊ fama redolētes ap̄d homines: q̄ bona
 m̄fimonij p̄ncipalior: fidē / plēscz ⁊ sac
 mētū tā illibate cōseruare gēstiebāt: vt
 marit⁹ debitū p̄iugale nūqz exigere a
 cōiuge nisi semel in anni spacio: eo dū
 tarat tpe q̄ verisimile fuit prolem cōcipi.
 Nec castissima femina alio tempe reci
 proci vnqz petiuit debitū: quinimo il
 lico q̄ se concepisse sensit: illud marito
 celibi statim innotuit: vt sic vterqz ca
 ste viuēdo creatori aiaz supplicaret p̄
 fetu concepto / ne sine baptismo vita p̄
 uaret. Quoz oīo taz fuit efficax vt in
 ple p̄sparent votiuē. ¶ Fuerunt p̄te
 rea circa p̄tractū locū alie tres m̄fimo
 nij copule oī deuotiōe plene q̄s noui:
 q̄ oēs p̄ virginitatē florē p̄ m̄fimonij
 legē p̄ditū trāfactis duobz q̄nqz vlt̄
 circit̄ annis / infra q̄s p̄les genuerūt
 ex p̄sensu mutuo amore castitatis ⁊ dē
 uini obsequij deinceps se p̄p̄ regnum
 dei nō ferro / sed religiōe castrauerūt
 nō velut Origenes ad h̄ram / s; nulli
 deiceps venere voluptati dātes opā.
 Erāt aut̄ inf̄ bas copulas qdāz plone
 mltū paupes: qdā mediocres in diu
 tijs: qdā vero abūdātissime in opulen
 tijs: s; omēs pene iuvenes p̄sone erāt
 pulchre ⁊ fecūde p̄lificatiōi future: ⁊
 qd̄ his mar⁹ est: cōtinue in eadē cam
 era / s; nō in eodē lecto dormiētes: celi
 batū tñ viduale s̄uātes. In eadē autē
 dormiebāt camera: ne alē de aliena no
 tari valeret p̄sona vcre vlt̄ mēdācū. vt
 sepe fieri p̄p̄tū est in separis p̄iugibz ab
 eadē camera. ¶ Noui insup in eisdem
 p̄tibz iuueculū ⁊ iuueculā deuotē p̄
 cipuos: q̄ a p̄n̄tibz traditū nuptū / p̄
 voro h̄se p̄mū clā p̄strinxerūt: vt in v̄
 ginitate p̄seruātes nulli vnqz darent
 opam corruptiōis: s; t̄m̄mō in m̄fimo
 niale p̄sentret cōhabitatorz castā ⁊ vir
 gineā. Ita em̄ m̄fimonij sac̄m suscep
 unt: in eodē p̄posito tā mltis ānis v̄s

ad sentū p̄narrūt z in deo fido ita p̄
 seuerabant. ¶ Piger. Nec que assertis
 haud dubiū magna dei s̄ miracula q̄
 ego nō minorā repaō q̄ pdigiū triuz
 pueroz q̄ in ignē p̄iecti tpe modico il-
 lecti euaserūt diuie. Hi at̄ viri parit̄ z
 femine de q̄b̄ affirmas die nocteq̄ z
 annis pl̄imis ad ignē applicare vener̄
 dei nutu solt̄ illece p̄mātur. Quis em̄
 p̄tē rāgere porit̄ z ab ea nō inq̄natus
 abire. Quis q̄so si arida ligna fragilia
 igni applicauerit z adustionē eoz nō
 sentit. Quis deniq̄ scorpionī tā diu
 turno tēpe cobibitas toxico nō ledere
 vulnere. ¶ Theol. Bñ sentis. qz reue
 ra m̄lter viro casto ignis z scorpio esse
 porira q̄b̄ si deo custodierit vt p̄mit̄
 n̄ miraculū ē z solt̄ dei digit̄. Testa
 tur illa h. Amb. in li. de offi. vbi di. Ja
 nus diaboli. via iniquitat̄ / scorp̄iois p̄
 t̄llit̄ / nocuūq̄ gen̄ est femina. cū
 p̄mātur simulari ignē accēdit. Namige
 ro igne percūrit p̄sciam pariter habitā
 tiez exurit fundamēta mōtiū. Si vi
 ro femine cobabitēt / viscarit̄ nō deerit
 diaboli. ¶ Piger. Sūt ne tales modi
 q̄a p̄māsti caste viuēdi in m̄fimonio
 suadēdi cōiugibz an p̄hibēdi potius.
 Qd̄ is moueo: qz p̄ p̄ ali q̄t̄is q̄s cal
 lide sacro nō q̄dam tales solēt perseq̄
 ¶ Theol. Nec passim suadēda s̄ ista i
 differēt pl̄imis. nec vbiq̄ vitāda. Su
 p̄ em̄ audisti: qz miracula nō s̄ ad cōse
 q̄nā trahēda: z p̄ p̄uilegia paucoz nō
 faciūt legē cōmunē. In carne aut̄ p̄ter
 carne viuere: angeloz nō hoiz est cōi
 ter. Sūt p̄terea q̄dā p̄stituti i m̄fimo
 nio adeo fragiles (z hoiz infirmit̄ ē nu
 mer̄) q̄b̄ p̄fati nō cōtē viuēdi s̄ im
 possibilis: z p̄ eos artērat̄ laq̄i fierent
 demōis. Talibz idcirco Ap̄l's. i. Cor.
 7. talē tradit ḡnālē reḡlāz. Nolite frau
 dari inuicē: nisi forte ex cōsensu ad t̄ps
 vt vacetis orōni. Et itaq̄. Reuertim̄

in idip̄m. ne tētet vos sathanas p̄p̄in
 cōtinētā viam. Sūt aut̄ / s̄ raro in cō
 iugio aliq̄ virtute muniti ab alto cha
 rismate emulātes meliora. Sp̄s em̄
 vbi vult spirat. Si igit̄ a sapiētī viro
 vterq̄ cōiugū oibz attētis circūstātijs
 recipi aūdicte p̄tinētie accōmod̄ z p̄
 babilē inspirat̄ diuinit̄: nō s̄ retra
 hēdi tales a superogatiōis opibz. Sp̄
 ritū (inq̄t Ap̄l's) nolite extinguere. Et
 idcirco vbi p̄us immediate subiungit.
 Hoc aut̄ dico fm̄ indulgētiā: s̄ reddi
 tiōem debiti z exactōez nō fm̄ impiū.
 Volo aut̄ oēs hoies eē s̄c̄ meip̄m: sed
 vnusq̄sq̄ p̄riū donū h̄z a deo. alī q̄dē
 sc̄ alius p̄o sic. Verū t̄n est vt dicit̄: qz
 hec castitas z oīs virginalis p̄tinētia
 defiores h̄z hostes in clericoz nūero:
 hoiz vīz q̄ aut scripturas sc̄rās z sc̄ō
 rū ignorāt doctrinā: aut eoz q̄ vner̄
 defuētes voluptatibz in alijs ex malē
 cia virtutē castitat̄ odiūt: q̄ se turp̄ p̄
 suū solēne vorū spoliatos esse p̄cipiūt.
 Et q̄uis auctē ap̄lica p̄dicti tres ḡd̄
 m̄fimonialis p̄tinētie sat̄ roborati sint:
 eosdē t̄n breuibz exm̄is naturalibz z hi
 storics declaro. Primus em̄ modus
 quo nūq̄ petat̄ debitū in cōiugio / nisi
 conceptus p̄babilis tpe: naturali legē
 conformis est: q̄a p̄mis parentibz si p̄
 seuerassent in originali iusticia tent̄
 fuisset in status p̄mei innocētia. Eū
 dē modū inf̄ cūctis p̄bent̄ iaz / voluerū /
 z iumētōz ḡnā seruāt femine: q̄ conce
 pro fetu marē nō admittūt. excepta so
 lū eq̄. vt Alberth̄ li. xvij. tradit i suis
 animalibz. Secundus etiā grad̄ q̄ vna
 suscepta ple vel pluribz parti p̄posito
 cōtinētia in m̄fimonio incipitur: mul
 ta sc̄ōz sc̄tāriq̄z habet ille grad̄ exē
 plaria. Sic em̄ parētēs Isaac vixisse
 vidēt̄ licz tam vetulī. In cuī signuz
 Sara se cōcipere debere audies ange
 lo dixit Ben. xvij. Postq̄ cōsensu z

Ois me^o uctul^o e/voluptati opa dabo
 Sic parentes Joan. de cui^o mife dicit
 Zuñ. Post dies pceptiois scz occul-
 tavit se Helizabet mēsb̄ duobz: ex hē
 cūdia vlez fm̄ glosam. qz sentibz opam
 dare amplexibz dignā videbat cē rubo-
 re. Sicqz qd̄ magis pbat. ppositū/ ml̄
 re ad huc. plicationibz apre fecisse legū-
 tur. vt beati Nycholai parētes: q post
 vnicū fetū oionibz iperratz deinceps
 cōtinent vixerūt. Sic m̄ sc̄i Sadinū
 di Lāruariensis archiepi marito mo-
 nasteriū intrare p̄suasit: z ipsa in seclō
 deuotissime deo m̄stravit. Pari mo-
 do beē memorie Maria de argines:
 q̄ multis claris miraculis in m̄fimo-
 niōrādē a viro z a dō p̄cibz obtinuit: vt
 siml̄ vitā celibem duceret. Et teste brō
 Hiero. Melania romana nobilissima
 in anno etatis decimoctio viro tradi-
 ta/ cū eodē septē annis vixit: z eidē vi-
 ginti annis renūciavit: ipm̄qz vix sus-
 ad cōreptū p̄uertit seculi: ministratrix
 facta oim paupm̄ occidentalis ecclē. q̄
 extra oia late describit Vincēt^o in suo
 bistoriali speculo. Tertius est p̄fectissi-
 mus grad^o m̄fimonij: q̄ retēat virgi-
 nalis integritas q̄ p̄fessores ml̄tos in
 vtroqz sexu habuit. Primo qd̄ Eb̄i
 genitricē: z Joseph Eb̄i nutritiū. Dei
 de vt in vitā patrū legit / Eucharista
 pastor ouū z Maria et^o p̄unxi: q̄ sin-
 gulis noctibz in sacc^o dormiētes / sua
 vita paupcula z virginali serōz duoz
 abbatū vitā angelo teste supabāt. Pa-
 riformis sc̄is Joānes abbas videns
 ad nōmiariōem z p̄ntiā cuiusdā casti
 rustici crisse a possesso boie demonem
 quē nullaten^o Joānes expellere pos-
 terat: ruralez istū quē vndecim annis
 didicit / nullo cōscio vxorē conseruasse
 virginē: castimōie sue p̄tulit. vt Cassia-
 nus tradit in colla. abbatū nesto. Ita
 Thomas brabantū in suo li. de apibz

describit Helizabet q̄ndā nobilē virg-
 nē/ cui^o castitati parētes inuidentes/
 eā nuptui cuiusdā tradiderūt militi: a q̄
 p̄ annū impolluta data est mōasterio:
 vbi angelica cōsolatione z Eb̄i appi-
 tōz mirabili sepe fouebat. Sc̄a Ra-
 degūdis nuptā impatori Lorbario: z
 ab eodē virgo monasterio tradita: vbi
 dē in supmo misericordie opa paupibz
 exhibuit. Et Anastasius cum Theoge-
 nia vxore z virgine peplo illeso arden-
 tes p̄unas eā portasse didicit. vt vtrū
 qz Vincētus recitat vbi supra. Legio-
 musqz similit^o sc̄i Henrici impatoris
 cōiugē. Kūnegūdim virgine semp̄
 māisse. sicuti z ipse virgo p̄euerant.
 licet ad sinistra infamia ipsa sup igni-
 tos vomeres illesa tamen ambulasset.
 ¶ Piger. Duo tñ mibi circa hec du-
 bia declaraz: z q̄er^o ad audiēdū alia p̄-
 perab. Prīmū: cur secūdū modū casti-
 monte p̄fers p̄mo. cū teste quodā qui
 in seclō mō vixit in m̄fimonio / sefa-
 tere^o facilius posse in antea semp̄: ca-
 stū p̄manere q̄ reddere vel erigere de-
 bitū dūtarat cōceptus temp̄e. Sc̄m^o
 autē qz difficultas auget meritū: z me-
 riti maioritas eminentiorē gradū con-
 stituit. Sic etā plures facilius p̄ se
 abstinere volūt ab esu carnū / qz casidē
 interpolatim sine excessu gule p̄sumāt
 comedere. Sc̄m̄ dubiū: qualis se p̄u-
 dens cōfessor vel p̄siliari^o erga tales p̄-
 sonas p̄posito castitatis in m̄fimonio
 inspiratas gerere debeat. ¶ Teolo.
 Primi noticiā noueris: qz in opatione
 aliqua seu omissione eiusdē aliqñ diffi-
 cultas est ex genere z natura opis. pu-
 ta qz difficile in se z arduuz est. Aliqñ
 vero solū est vel p̄ncipaliter ex p̄te opati-
 tis. Prima difficultas auget meritū:
 nō secūda q̄ est ex vitio subiecti. z ita ē
 in exm̄is an traditis. Idcirco qd̄ pri-
 mērie p̄iugalis sc̄ar debite. Ad secūduz

falo: q' pmo ei opus est cū sumā dili-
 gentia naturas z cōditōes ac circūstā-
 tias psonarū sic affectaz ad castitatem
 agnoscere. Deinde si quis talia oīa re-
 perit castitati alludentia; caueat ne vo-
 tū ad id firmādū statim admittat. p-
 inde occasiones incōtinētie doceat ex-
 cludere. Ibi tñ pvideat; ne ex separatiōe
 psonaz si fieri pgruit nocturna in alia
 vitz camera faciendo diuisim/ de incon-
 tinētia adulterij nullū possit sinistrū
 interuenire iudiciū: ad qd' demō mul-
 tū machinat. Postremo doceat iugē
 diuinū implo: anduz esse auxiliū: z in
 nulla fortitudine pfidat p'ria. memo-
 rō eū esse debēt illud sapientis Sa-
 piē. viij. imo spī Salomonis vt dicit
 glosa dicētis. Puer erā ingeniosus: z
 sortit' sum aiām bonā. z cū essim ma-
 gis bon' / veni ad corp' eoinquātū.
 Et vt sciam qm alit' nō possum esse con-
 tinēs nisi de' dederit: z hoc spm erat
 sapientie: scire cui' esset hoc bonū. Adij-
 dim: z dep'cat' sum illū: z dixi ex to-
 tis p'cordijs meis. de' p'ium meoz. vi
 de si libet reliq' deuotiōe plena ibidem
 ca. ix. Magis tñ h' vt glosa subiūgit/
 paulo p' baptisimū habētī corp' inoinq-
 natū cōgruere pōt. Ex p'fatis igit' liq't
 iā exmīs: quō ml'te diuine formice mo-
 narba qdāmō careāt: z tñ in iugē pa-
 ce sibi mutuo setē obtemperant.
 ¶ Quō in brutis qbusdā aiālib' qdaz
 est ratio/memoria/ z sollicitudo de nō
 iudicāda facit' p'latoz vita. Et de sā-
 ctis epoz q' rūdā exmīs. Capit. vj.
 E sua republica inest eis q'
 dā rō cura z memoria. Rō-
 nē h' accipe p' virtute estima-
 tue potētie: q' etiā irrōnabi-
 lia aiālia s'm Buitēnā ex sensat' itētio-
 nib' itēctōes nō sensatas elicit' q' s'ru-
 te mediāte aiālia ml'ta mira z idustrio-
 sa p'ficiūt: opz: nūc fetū educa' do: nūc

sanitate p'ditā repando: nūc spēm suā
 aut p'pū id iudicū tuēdo. z ita de ml't
 tis alijs actiōib' q' b' hūanū intellectū se-
 pe i admiratiōez cōuertit nō modicā.
 Est em' vitz bec sup'ma i aiālib' rōne
 carētib' z diuino regimini iuxta id qd'
 bruta sustinēt p'rimoz: z i minut' aiā-
 lib' vt i apib' z formic' ad puidēdū si-
 bi z suis mirabilior. Tales hodie eē d'
 berēt p'tinue pncipū oīm/ z potissime
 p'latoz ecclē rō cura z memoria: vt be-
 potētie illūiate diuinit' sibi p'missaz r'ē
 publicā facilius possent regere. Ex q'li
 sollicitudie z ad Thes. tertio ait apo-
 stol'. De cetero frēs orate p' nob: vt fino
 dei currat z clarificet sic z apō vos: z
 v'liberētur ab i'portunis z mal' boib'.
 Et p'ma ad Tim. ij. Obsecro p'mo oiz
 fieri obsecrōdes/ postulatōes/ g'fariā
 ctōes p' oib' boib' / p' regib' z p' oib'
 q' in sublimitate p'stituti sūt: vt q'etam z
 trāqllā vitā agam' in oī pietate z casti-
 tate. Hoc em' bonū est z acceptū coraz
 deo saluatore n'ro: q' oīes hoīes vult
 saluos fieri z ad agnitionem veritat'z
 venire. ¶ Piger. Tales scio esse debe-
 rēt n'ri epī z p'sules: s; heu oēs q's vide-
 mas in alcmānia defītores sunt q's mū-
 dani seclariū pncipes. z qd' q'so de p'la-
 tis vel pastorib' pleb' minorib'. ¶ The-
 olo. Laue ne temerarie iudices: z ne i
 illud terribile Lhū verbuz incidās q'
 ait. Nolite iudicare z non iudicabimī
 ni: nolite cōdemnare z nō cōdēnabimī
 ni. in eadē em' mensura qua mētemi-
 ni/ rēmetiet vob. Nūq' de multitudine
 ne fando g'nalem de malo p'feras sen-
 tētiā. alioqn p'niciosum iudiciū vix/ v'f-
 euades nullatenus. Si ut em' p'fa ml't
 eccl'ia in cōmunitatē nūq' anathema
 sacular: semper p'sumens in ml'titudi-
 ne esse innocentes aliq' ita tūspē faci-
 ro. nī a sup'mo iudice velis p'dēnari.
 Nō in oī loco z statu bonū mal' admig-

ti esse pnt. Est interea certū satis: tū
 tu dicitū vult esse psumptuosū. qz oēs
 alemanie p̄sules nō vidisti: z si audisti
 de singulis z de quibusdā mala dici: vī
 de ne id sapiēt? incidās. Innocēs cre
 dit oī verbor: astutus p̄siderat gressus
 suos. Prouer. xiiij. Qui cito credit le
 nis ē corde. Nec mirū si in talibz q̄daz
 deuotarj z zeloty p̄i dēcipiunt? sepi? : q̄
 falso estimāt deū ecclīaz suā reliq̄se / z
 destituras; vbiq̄z sc̄si pastoribz. Audi
 aplm ad Ro. xi. talia dem̄rante q̄ren
 tē z rñ lentē. Nunq̄d repulit deus po
 pulū suū abstr. nā z ego israelita sū ex
 semine abrae de tribu beniamin. Non
 repulit deus plebē suā quā p̄sciuit. an
 nescitis in belia q̄d dicit scriptura? vicz. 3
 Re. 19. quē admodū impellat deū ad
 uersū israel dicēs. P̄ophas tuos occi
 derūt: altaria tua suffoderūt: z ego re
 licus sū sol? : z q̄rūt aiām meā. S; q̄d
 dicit illi diuinū rñsum: Reliqui mibi
 septē milia viroz q̄ nō curauerūt ge
 nua sua ante baal. Sic q̄ z in b̄ tpe re
 liquie s̄m electionē saluē facte s̄. P̄
 tabat em̄ etiā sc̄si p̄beta / iudicio d̄
 ceptus humano: qm̄ terrā israel plenā
 vidit idolatris / se solā p̄mansisse dei
 colā. qz vt b̄ctis Siegl. p̄bat sup Eze.
 In p̄ncipio p̄betaꝝ spiritus nō sem
 per p̄sto eis est ad cognoscendū acculo
 ra. ¶ P̄iger. Saltē multi sunt: vī qui
 daz: de quibz p̄missi. vt in libro legias
 expiētē. Manifesta sunt (ait apls ad
 Gal. v.) opa carnis q̄ sunt fornicatio /
 imundicia / spudicitia / luxuria / idolo
 rum seruitus / veneficia / inimicitie / p̄
 tentōes / emulatiōes / rixe / ire / diffētio
 nes / secte / inuidie / homicidia / ebrieta
 tes / comessatiōes: z his filia: qui talia
 agunt regnū dei nō p̄sequent. ¶ The.
 Quicq̄d sit de pastoribz maioribz s̄
 ne minoribz nō iudico. suo em̄ dño sta
 bit vī cader q̄sq̄ fuus. Unū credo ve
 do versū: vicz te errasse grauit in tua se
 tētia. nā de plebanis mltis q̄rum vita
 bis est notior nō ambigo bonū sentis:
 de ep̄is s̄o p̄ exīa p̄babo. Cuius em̄
 reuerēdus pat̄ z dñs d. Frideric⁹ de
 vīffas de Frāconia oriētali genit⁹ no
 bili ex genere: q̄ dudū sac̄r⁹ Mēbāber
 gen̄. ecclie canonic⁹ z sacerdos / ita mū
 di oblectamēta spreuit oīa: vt sua do
 mus a min⁹ deuotis clericis risu vo
 carē reclusorū. Vacāte deinde ibidē
 sede cathedrālī / satis p̄ter multoz in
 tentōez p̄maria a cōcanonicis electus
 est: z credo digne in ep̄um: in tali vt
 videt discordia in q̄l olūm in sūmū p̄
 tificē vt fert̄ electus fuerat. de q̄ idē
 in metro dixisse fert̄. M̄ patrē patrū
 fecit discordia fratrū. Fact⁹ igit̄ ep̄us
 de: q̄ nobis s̄mo / mores sc̄tōs retenta
 uit por: s̄ q̄ntū statū suū dicit. Nā in
 habitu humil / in affatu ḡtiosus / in p̄
 scia mūdus / man⁹ p̄ra multoz i no
 stris p̄tibz ep̄oz inoz excussit ab omī
 s̄mo uīaco munere. Nulluz voluit h̄ie
 vt alij alemante ep̄i suffraganeū ad sa
 cerdotalē vsūm p̄tinētes. Nō p̄secrass
 nisi p̄us ad terrā p̄ idēs / sacramentali
 p̄fessōis antidoro se expurgass. Pau
 peribz pius: mediocris diuitibz: z reli
 giōs bonis misericōssimus extitit. Ne
 scio an viro isti in sp̄ualibz aliqd̄ defue
 rit: in tp̄alibz tñ regimie grauatā aīa
 innocētis nimis. Unde accidit: vt la
 boraret p̄ viribz q̄ten⁹ ep̄atui cederet.
 In curia illud p̄t̄q̄: z obtinuit. sicq̄
 inō. p̄usus ab eadē necia: nō in cadez /
 s; in possessiōe ei⁹ vitā ducit p̄ oīa cle
 ricalē. Fuit p̄dem in t̄noz mactē dio
 cess(tpe q̄ fui iunior) q̄dā ep̄us Ekar
 dus noīe l̄s sacris erudit⁹: mūdū tā
 tope fugiēs / vt in oppido Laudēbar
 gen̄. in q̄ mltis ānis sederat: vt a fidei
 dignis audierā ciuibz: paucos eē p̄ci
 ues q̄ ep̄i p̄sonā extra suū palatū. vcl

terra ecclia infra anni spatium vidissent. Solebat hactenā vt in sua curia symonia vitaret ordines pferre sacros z minores in psona ppa. Ad quē eadē ob cāz a pteru meo natus z a meis ptribus dū eēm tuuēnis missus sum p. 4. dno cetero vt sine macula puitatē symonia ce pfirmariōis z ordinis sacmēta suscipem. Viri p̄reca in hūanis nup̄ factis meo tpe scēte memorie (vt dicere au deo) reuerēd^o dno Sebastian^o tridē tunc ecclie p̄sūt: q̄ in mioribz p̄stitur^o in vniuersitatē Tiēnē. studio z alibi oīz bonoz viroz iudicio vitā scām tenuit. Erat enī nobil^{is} gñe l̄raz / studio diligē / z sp̄ali ḡra p̄replatiōis diuine p̄dit. c^o rei cā vt iuxta pedes L̄bri sede re valeret cū Maria / q̄ridie horā elegit aliquā ad vacādū octo p̄replatiōis. Hic postremo se iurissimū elect^o est i ep̄m dicte ecclie. c^o electionē refurauit p̄tāntissimē scies q̄ eadez ecclia z pene oēs ecclie in theutonia adeo p̄se f̄sp̄o: z mole rex t̄paliū z negozoz seclī: vt qdē cas regētes nō sūt oī pcuratores paupm z aīaz pastor: es / s; eē vide ant^o capitanci militū. z negozoz negleto: co. ob quā cām p̄stat antiq̄t^o dñm B̄b. resignasse Ratispon. ecclie p̄ncipalī z p̄sulari. S; dñs ille c^o historā tractam^o finalit^o p̄suasus a iurispitibz / on^o pastoral^o curie sem̄h̄nuit^o acceptauit. Vt enī timore p̄scie viro dixerūt p̄ vt dec z seq̄ntia ab abbate mulbrunncū. didici dno Jaāne: q̄ in secl^o exn̄s collega extitit z notari^o dicti dñi. Ecce dñe dicebāt: ecclia hec q̄ntum lapsa sit in sp̄ualibz z t̄paliybz ip̄e nosti: d̄ vīa p̄bitate nemo abigit: cūct^o est? ḡ: cō sanguineis potētibz armat^o / z elect^o s̄at^o p̄cordit: q̄sobrē si electiōis resignauerit / ecclie cui aliūde ad bonū obligamini / dilapidatiōis piculo i rebz z mo ribz exponet^o: z fortassis incedentibz

armat^o p̄cibz i sorte ceder spurio / vel alteri apostatrico clerico. vnde nisi electiōi vīe acq̄uerit^o / reatū mortal^{is} criminis nō potit^o euadere. Hoc igit vltio velut diuino mor^o sigillo / z velut qdā diuino mucrōe munit^o / p̄firmatōez electiōis z ei^o suscepit regimē. Aduolare autē cepit vīros (vt est solitū) cognatoz m̄l̄titudō nobilitū: sine q̄bz mō vt dī nō p̄it regī p̄ tyrānos cathedrales ecclie. cepit hec turba q̄ fm Senecā solū p̄dā seq̄tur / copijs se velle replere frenis: z ex aduerso hi q̄bz obligabat^o i pecunijs ecclia debita postulare. Et qz i thesau^o ro ecclie solū erāt nemo z n̄bil: stimula bāt p̄ sanguinei ep̄m: vt reddat^o aliq̄s ecclie aut p̄petuo vēderet: aut ip̄ignora ret saltē. Hic p̄mū vir p̄replatiōi assuetus / p̄pā t̄boauit misā deplorare: z dicere p̄ sanguineis sp̄ū vt puro p̄p̄erico. Vasa p̄ciosa z clenodia q̄ mee p̄sona attinēt vēdite: z ecclie dāna q̄ potestis resarcite: q̄bz exhaustis me scitote nec obulū. Hic vt petisti velle alienat. Spero at in p̄zem mīaz decū: q̄ me infra anni p̄sent^o spatium p̄ vite f̄minū liberabit ab hac misā. dixit: z factū est diuino nutu vt p̄dixit. Nā in oī quā habuit cura diocesis ad horā q̄ridie p̄replatiōi studuit: z i anni spacio diē clausit extremuz / cum vite sc̄imonia celebrat. ¶ Piger. His mor^o exn̄is frutū teo meritati mee renūcto quā habui de p̄olat^o oībz theutonie. Et pie credo: si tales fuisset i p̄mitiā ecclia / q̄n necē erat miracul^o succurrere istidelibz: nō pauca p̄ eos op̄s deus egissz signa z p̄digia. ¶ Theol. Recte sent^o qz hodie ad eos q̄ p̄sunt fidelibz nulla ē necitas faciedī miracul^o: s; op^o ē vt iuxta doctrinā p̄ncipis / pastor^o oues z agnos pascat vlt^o ra fructuosa / p̄dicationē ḡriosa / z t̄pali b̄sidio. vt eis sūt formicē sagacibz insit p̄ sua republica diuina rō cura z memo

ria. S; his modo relictis/ad aliā ppe
 ratē pcedam⁹ fornicariū.
 ¶ D: citate morali: z labore bono tri
 plici,q̄ bona fecerit duo cōcilia gñalia
 nro rpe: q̄ impossibil⁹ sit mō gñal⁹ eccie f⁹
 formatio, z de platorū in his excusatio
 ne/z victoz dissimulatio. La. vij.

A Dmū sūl⁹ siue ciuitatē pstru
 unt fornicice: quā distinctam
 bitacul⁹ diuersis plantarū te
 gunt ptecul. in q̄b; triplex inuitē mirabi
 lis itoz aiatiū opatio. Nā citatē quā
 dā sibi pstruūt. bitacula varia sibi edī
 ficāt. z talia tegūt f estū z pluuiāz di
 uersis platorū ptecul. In q̄b; opatiōib;
 nullū sue spēi bñt mōim/ sed deū tñm
 mō: cō instinctu i taliū pstruatiōe siml⁹
 regunt z reformatōe. Typi autē i his
 gerūt ppe eoz q̄ ad gñalia p̄tinet cōcī
 lia: platorū p̄cipue. Hi em̄ ciuitatē mi
 litāt⁹ eccie suis in edificijs q̄ntū sua īf
 est/ vbi ruinā patit/ deberēt reforma
 re: hoies diuersi mōis deo ibi obsequē
 dī cōstruere: vt ab estu victoz/a gelici
 dñs inimicoy defedere z p̄tegere: z se
 se hōo z exmō hīe ralt/ vt in his a spū
 diuino mererent p̄ncipalr dirigi. Ita
 em̄ hāc ciuitatē vidit Iohs descēden
 tē de celo: z i codē oriri p̄mit⁹. Vidit i
 q̄t citatez sc̄tām hierl^m nouā/ descen
 detez de celo/a deo paratā/ sic sp̄sam
 ornata viro suo. S; heu hodie res hō
 sa est i p̄riū. nā portio ei⁹ portio status
 ecclesiastici magna in pte dep̄mit⁹ avari
 cia/ supbia: z vitia nō incōtinētia. De
 q̄b; p̄s. lamētat⁹ dī. De⁹ venerūt gen
 tes in hereditatē tuā: polluerūt replū
 sc̄m tuū. In pte hō seculariū a deo v
 biq; rupta s̄ pacis federa/ vt i eis illō
 p̄be locū bēat. Effusa est p̄tentio sup
 p̄ncipes: z errare eos fecit in inuita/ z
 nō in via. Et itez dīc de ciuitum mali
 tia atq; imprecāt. Precipita dñe. diui
 de linguas eoz. qm̄ vidi iniquitatē z p̄

dictōez in citate die ac nocte. Et rēda
 bit eā sup muros ei⁹ iniquas: z labor i
 medio ei⁹ z i iusticia: z non defecit de
 plateis vsura z dolus. De religiōis af
 vinea e⁹ radices dei plātauit fili⁹: q̄ oli
 i pleuit terrā: opuit mōtes vmbra ei⁹ /
 z arbutta ei⁹ cedros dei: q̄ in sup exten
 dit palmītes suos vsq; ad mare: z vs
 q; ad flumē ppagines ei⁹ sic alibi dīc.
 Destruisti macerīā ei⁹: z vindemīat
 eā oēs q̄ p̄gradunt viā. er̄mīauit eā
 aper de silua: z h; is fera depast⁹ ē eā.
 ¶ Piger. Tpe nro q̄ Lōstāniēse gñale
 celebrabat p̄aliū/ q̄ntū memoroz/ de
 formatōe ml̄tū tractabat i codē singu
 loz statū citatē eccie. z letat⁹ sum p
 tūc in his q̄ dicta sūt mibi. qz in corde
 dixi. In domū dñi ler ātes ibim⁹: in
 atrijs vix stabāt pedes nr̄i p̄ deforma
 tiōis malicia. S; frustrati sum⁹ a de
 si serio nro. aduenit postmodū h̄ p̄s
 Basilicē p̄ aliū: qd̄ pene in oim bul
 lay suaz p̄ferebat exordio reformatio
 nis titulū. Rogauim⁹ in codē cōcilio
 p̄ auctū p̄s. q̄r̄. Je diuinā clemētia
 vt id fieret. Institebāt ob id disputa
 tio sp̄eal⁹ dicta reformatozij: z vsq; ad
 sex ānos tā crebro disputatū est de di
 uersoz statū reparatōib; nec in effectu
 vsq; hodie vidim⁹. Scire q̄ multū cu
 pio: vtz ne de totali reformatōe eccie
 i mēbris z capite aliqūā spem hīc pos
 sim⁹: vt iocunde eū p̄ba canere posse
 mus. In p̄uertēdo dñs captiuitatē sq̄
 on: feci sum⁹ sic p̄solati. z silia. ¶ Tbe.
 Nō oīno frustra celebrata fuerūt duo
 ista p̄alia. Nā i p̄mo iueratissimū sc̄s
 ma eccie qd̄ aīa nullis modis mederi
 potuit: diuio regimine ablatū ē. In al
 tero hō crudelissima bulliray p̄secutō
 z eoz ifidelitas: q̄ null tractantib; nec
 fidelīū gladio sub q̄ ifiniti corruēt/ ex
 vtrīsq; p̄tib; aufesi poruērip xpi ḡraz
 pene totalr auersa s̄: mitigata ad m⁹

areq̄ sopita plurimū. De totali at̄ quā
 depingis reformatiōe ecclē ad p̄ns / r
 ad p̄nq̄ futura tpa nullā penit̄ spem
 hēo. rū q̄ volūtas bona i subdit̄ d̄ficir.
 tū q̄ illō plaroz malicia ipedit. tū etiā
 q̄ illō elect̄ dei q̄ p̄secutiōibz maloz
 p̄bant̄ nō expedit. Etm̄ de h̄ accipe in
 arte architectonica. Da em̄ architectū
 q̄tūcūq̄ artificiosum: si is marīa con-
 grua lignis v̄ lapidibz caruerit / nūq̄
 domū p̄struet. Da rursus ligna vel la-
 pides in marīa etiā nobilit̄: si domifica-
 tore nō habueris: domo idonea r̄ ha-
 bitatiōibz sp̄ careb. Si p̄terea domus
 aliq̄ amicis tuis accommoda nō fuerit:
 r̄ edificata fortassis eis obfuerit: cur
 ea prudēs p̄strueres? Hec tria cum re-
 formatiōi totali ecclē applicabz: q̄ ip̄so-
 sibilis sit ip̄e mētalibz o. ulis videbis.
 Uex de reformatiōe p̄ticulari in ciui-
 tate ecclē possibilis in mlt̄z statibz r̄ reli-
 giōibz / nō dubito q̄n casdē dietim itro-
 ducti videm̄ in quibusdā monasterijs
 r̄ p̄uētibz: s; cū quāta difficultate no-
 ueritissim̄. Si em̄ p̄sente gn̄ali cōci-
 lio in Basilea in annis sex nec vnum
 q̄dē fragilis sexus monasterij / coopā-
 te etiā seclari cōsulatu reformari potu-
 it: p̄ q̄rūdā inhibitiōem vitā multuo-
 la r̄ eisdē astatē seuitiā: q̄d q̄so speran-
 dū est de viroz nobilitū vel l̄tatoz col-
 legijs: q̄ ruinas r̄ deformitates suas
 in sp̄ualibz exntes domibz: non mō ar-
 mis chalybeis / s; ēr q̄ defiora s̄ p̄bali-
 bus r̄ lignis p̄nt̄ defedere. ¶ Piger.
 Puro plaroz malicia totī mali cā est
 in subdit̄. Si em̄ pastores boni cēt /
 ad mox eorū dē vestigia greges veni-
 r̄t. ¶ Theol. Partibz / s; nō in toto er-
 ras. In grege em̄ pecudū fortassis ita
 est vt offer: s; in cetu hoim q̄ libertate
 portunt̄ ai nō sic. v̄z tū ē vt b. Greḡ.
 doc̄ an ceteritas: q̄ nemo āplī nocet i
 dōi ecclē q̄ is q̄ in dignitate v̄ q̄du or

dis p̄stitur̄ / suis facinoribz plebē scā
 dalizat. Et dū pastor p̄brupta gōit̄ /
 grex in p̄cipitiū labit̄: dūq̄ caput egro-
 tat cetera mēbra lāguēt. Nō sic at̄ i s̄bd̄i-
 tis imitatiōis facilitas a virtutibz pla-
 toz capit̄: sic viceversa ab eis dē exm̄ vi-
 cū discit̄. q̄ peccare facilī est mltitudi-
 q̄ bñfacere. Virt̄ (inq̄t phus) ē circa
 difficile in nō habituat̄ r̄ iusēt̄ itelli-
 ge. Et lata ē r̄ spactiosa via q̄ ducit ad
 p̄ditōez: arcta s̄o r̄ stricta ē q̄ ducit ad
 vitā. Primā em̄ viā egrediunt̄ pl̄imi:
 secūdā s̄o pauca. q̄ regnuz celoz vim
 patit̄: r̄ violētī rapit̄ illō. Mala ḡ cō-
 sequētā formas in morali marīa. Ex at̄
 boni pastoris vestigia seq̄ sepe abnuat
 p̄plus / mltis exm̄is n̄o factis tpe do-
 cere possum. Vidim̄ nāq̄ legatū sed̄
 apostolice cardinalē virū omni san-
 citate p̄ditum dominū Nycholaū
 sancte crucis / legatum in Francia: p̄
 fessione r̄ vita semper carthusiensis or-
 dinis: plarum certe quasi ordinariū
 de iure cōmuni super terras legatiōis
 sue officio cōmissas. hic quātū p̄feco-
 rit̄ i eisdē p̄tibz scūt̄ mlti. In reforma-
 tiōis em̄ marīa nōnulli sibi resistentes
 in faciem appellat̄. mlti alij mltis /
 alij vero callidis modis alijs sibi non
 obediuerūt. Habuim̄ in Germania
 in annis pl̄imis a sum̄o p̄r̄fice tras-
 missum legatum dñm Julianum car-
 dinalē: cuī vite sc̄r̄issime virtutibz q̄-
 tū in me noscit̄ hūana fragilitas / nul-
 lū vnq̄ plarū parē illi agnouisse puto:
 qui in reformatiōis sc̄to ope quātū pre-
 pedir̄ / r̄ quotiens p̄secutionē passus
 sit / om̄es vidim̄ q̄ virum istū agnouit̄
 mus. Nō min̄ em̄ curabant̄ exm̄a
 r̄ p̄cepta a mlt̄z / q̄ si ea tuliss̄z semi ifa-
 mis plar̄ alī. Scio p̄terea vnū ordi-
 nē in m̄dicariū ordico / cui de° iā añ
 decētiū p̄vidit̄ de duobz bonis r̄ hñ̄
 uolētissimis capitibz: quoz vn̄ gn̄a
 b̄ iij

His magis est totius sui ordinis: alio modo pro
 vincia una grande habet regere. Alterque
 zelator est reformationis tam validus: ut
 se pro ea et pro suo grege non semel ad res-
 stentres sibi seculares mortis periculum sub-
 icerit: et tamen uterque modicum profecit in sub-
 ditis, paucos enim conventus reformare
 potuerunt: quibus velle adiacebat de oibus
 sed propter inobedientiam carnalium proficere neque-
 verunt. ¶ Piger. Ego in talium platorum
 officio magnum esse periculum puto: et scire
 velle: an in statu salutis cum tanta rebel-
 lione subditorum esse valerem. ¶ Theo. non
 solum istos sed pastores omnes alios in per-
 iculo constitutos esse docet b. Augustinus in regula.
 ubi dicit ad subditos. Prelati seu presb-
 yteri miseremini: qui inter vos quanto in loco
 maior: tanto in periculo maioris estis. In
 statu tamen perditionis non sumus: si in quantum in se
 est istarum optime (iuxta doctrinam apostoli)
 arguunt/obsecrant et increpant in patria o-
 mni doctrina. ne a se peior fiat scissura: dis-
 simulare oportet nonnunquam subditorum vitia
 minorum: ubi ex correptione probabiliter ma-
 la advenirent maiora. sic perit chirurgi-
 cus morbum in corpore infirmi aliquando reli-
 quit minus nocivum: ne eundem curando defi-
 orum vulnere preter incederent. Sic primus
 israel rex rebelles sibi non dum firmat in
 regno spiritu bono docere: quem vix saul
 adhuc habuit: non correxit. maiore enim
 multitudine sibi obediere tamen quodam filii
 belial dixerunt. j. Reg. x. Nam saluar nos
 posuit iste: et desperavit enim: et non attule-
 runt ei munera. Ille vero dissimulabat se
 audire. cum eo tamen abiit pro exercitu. Quis
 tetigerat de corde. ut ibidem promittit.

Dari non timore rebellium vel furcibus mul-
 titudinis peritum principum rex Dari potest
 rursus invitare permittit Danieli in lacu
 leonum pericere. quod si non fecisset/vita regis
 fuisset in periculo: nec liberatus fuisset da-
 niel. ut habet Dani. vi. Sic marathias dei
 sacerdos et pastor israeliticus populi videlicet

tyrannidem deformate templum dei cultum
 et populum: de terra loca secessit: quos co-
 gregata est ad eum synagoga bonorum et for-
 tis virorum. pro quibus reformavit precepta pro
 viribus. j. Mach. ij. et iudas machabeus
 sumus sacerdos: et pro eum ionathas ff et
 licet essent aiosissimi: tamen alchimium/ quod per ba-
 chidem antiochi capitaneum est intrusus ad
 summum sacerdotium/ fretum potentia seculari/
 sevitiam et deformavit: rep. i Hieroso-
 lymitis et populi procurare totis viribus/ diu
 sustinere coacti fuerunt. ibi. vii. et viii. c.
 et ij. mach. x. Sicque Dnias devotissi-
 mus dei sumus sacerdos/ in illa mala pro
 symone et menelaui sue generis deforma-
 tiones emulos passus est. mach. 3. et se.
 ¶ Que sint profectiois vias: et quantum peccata
 religiosam medicinam studentes corporum/
 aiarum neglecto studio. Cap. viij.

In suis domibus vias sceleratas et
 occultas fabricant: quibus factis oc-
 culte sepe inbiant. Ecce tria
 moralia notanda iterum. Nam vias in domi-
 bus reclusas fabricant: quae semite dicuntur et
 methodi quibus breviter aliquando ad termi-
 num duunt. tales etiam faciunt occultas: et
 easdem sepe inbiant. Per quae omnia via arri-
 pere prope ad creatorem docet in for-
 micis naturalibus et spiritualibus creata dei
 sapia. Uic i. g. recte itinera prout sunt/
 a viarum semita declinantes. vñ eadem sic
 sua det sapia pro Salomone puer. iij. iij.
 Dirige semitam pedibus tuis: et omnia vic-
 tue stabilient. Ne declines ad dextram:
 nec ad sinistram. Buerte pedem tuum a ma-
 lo. vias enim quae a dextris sunt novit dominus
 puerse. pro sicut quae a sinistris sunt. Ipe autem
 rectos faciet cursus tuos: itinera autem
 tua in pace producet. Uic autem recte et abs-
 condite sunt modi divina precepta dei: et sa-
 perogationis opera deo obsequandi fideliter
 quales habet arripuerunt de quibus veritas ait
 Luc. x. Confiteor tibi pater celi et terre/ quod
 abscondisti haec a sapientibus et prudentibus

⁊ reuelata ea puulis, de q̄ Job. 4. dicit
 Ad me dicitū ē. ſobū abſconditū: q̄ ſi fur
 tiue ſuſcepit auris mea venas ſuſurrū
 ei⁹. Bialis autē hō nō p̄cipit ea q̄ ſpūs
 dei ſūt. ſtulticia em̄ illi: ⁊ nō pōt intel
 ligere. qz ſpūaliter examinā. Uias non
 occultas ⁊ rectas hō tūc inbitat: qm̄ ſu
 perogatois opa ſecreta p̄tēplatoe exa
 minat: ⁊ talia ope exēq̄ p̄ virib⁹ discre
 te attentat. Tales vias incedere debe
 rit p̄tēplatiue vite vicz q̄dam viri reli
 gioſes approbatas p̄feſſi: ob p̄curādūz
 fructū aiaz reptas. Altr̄ ep̄: ⁊ q̄ ex offi
 cio h̄nt p̄dicare ſobū dei. qz ad t̄ſes oēs
 ſpectat p̄cipue: q̄ p̄ ſecretū p̄tēplatio
 nis hauerūt alijs ſobō vel ſepro trade
 re. An̄ b. Greg. in d̄ cura paſto. iubet
 p̄latū ⁊ p̄dicatozē p̄ cūctis eē in p̄tem
 p̄latōe ſuſpēſūz. ¶ Piger. Quid ergo
 erit: v̄ q̄le dabit iudiciū de q̄buſdā re
 ligioſis: nō ſolū dico de poſſeſſionat⁹:
 ſ; etiā medicatib⁹: q̄ ab ecclia p̄ aiab⁹ cu
 rādis dati ſunt paſtozib⁹ ecclie in ſubſt
 diū: ⁊ t̄ in nulla vniuerſitate i medi
 cina ſūuati: nec aliūde app̄me vel p̄
 funde i eadē arte eruditi: paſſim ſe de
 medicādis vel ſubleuādīs egroz⁹ cor
 p̄ib⁹ intromittūt: viā p̄tēplatois q̄ icel
 ſerūt p̄tes eoz⁹ relinq̄ntes: Quid piū
 de n̄ris in alemania ep̄is: q̄ tanto one
 re caſtoz⁹/citātū/militū/ ⁊ ſiliuz t̄pa
 lū negocioz⁹ tumultib⁹ ſūt circūdati/
 vt reſpirare vix valeāt: ⁊ q̄ oīno ſpūm
 p̄tēplatois ⁊ curā aie in ſe ⁊ p̄ris vi
 dent penitē extingnere. Quid demuz
 de plebanis ⁊ p̄lat⁹ iſeriorib⁹: q̄ ad vi
 am vite p̄tēplatiue / etiā ſi alō ſine ſūi
 bus pctis ſūt / rariffime v̄ nūq̄ ſe ad
 inbitandū ponūt: q̄nimo alijs talia fa
 cēt p̄bibēt. ¶ Theo. P̄mi certe q̄ ita
 ſob⁹ noz⁹ (traſco em̄ nūc d̄ duob⁹ reſo
 q̄) m̄ltiplici pcti cathena ſe p̄ſtrigūt.
 q̄ toxicū mortis m̄ltis ſepe p̄pināt. Ir
 regularitatē pena ſeſe ſic illaq̄ant: ana
 themat⁹ eccliaſtici cām nō v̄r ac: p̄iūm
 ſuoz⁹ intētiōez ſctām caſſant: ⁊ m̄ltos
 diſcretos viros ac t̄ne ſcādaliſzāt. Ec
 ce q̄nq̄ mala. P̄imū in q̄z toxicū mor
 tis m̄lt⁹ ſepe p̄pināt. qz dū putāt mor
 bo p̄bet antidotū: in exp̄tī applicāt for
 taſſis id qd̄ p̄tūc ē venenū. Mouet id
 circo mūdi p̄huſ in. v. ethicoz⁹ q̄ſtionē
 An̄ facili⁹ ſit eē iuſtū iudicē: v̄ bonum
 medicū. Hāc q̄ſtionē cū me p̄tē i vni
 uerſitate Colonienſi q̄d̄libetari⁹ def̄m̄
 nādā tradidiff⁹: cuidā magno i medi
 cis doctoriſtē difficultates m̄ltas me
 dicie art⁹ adduxit: ⁊ inſ̄ cetera mihi me
 morabile ſobū prulit: quō Arnoldus
 de noua villa oli medicoz⁹ ſūm⁹ calcu
 laſſer⁹: hūano ḡne eē poſſe iſfirmitates
 diſtictas duo milia centū ⁊. xxiiij. in q̄
 varietate q̄d̄m̄ id qd̄ v̄nā iſfirmitatē
 fugat / aliā illico adducit ⁊ iuuat: ⁊
 qd̄ v̄nā morbū curat / aliūm intoxicat.
 Quo audito alienis hoib⁹ medicinalia
 indiuidualia ſuadere horruit: in exp̄tis
 medic⁹ min⁹ credidi. ſi exp̄tī aliq̄n̄ er
 rātes clemētī iudicant. Secundū ma
 lū ē irregularitatē ⁊ ſequūtur piculum. 2
 Quis em̄ in tāta varietate morboz⁹
 nil omittit de p̄tēgētib⁹ i noſcēdo mor
 bū ſpecificē ⁊ ḡdualit̄ i vidēdo t̄p̄s t̄do
 necū i celo ſubtilit̄ / ⁊ i eligēdo medicie
 necaria artificialit̄. Scio q̄ndam ma
 gnū in medicina cuiuſdā vniuerſitatē
 ḡduarū doctorē: q̄ regi Romanoz⁹ ⁊
 alioz⁹ illuſtrū viroz⁹ p̄biſc⁹ ſepe lau
 dabiliter extitit. Hic publice in ſerio au
 debat dicere: ſcite ſat⁹ p̄habilr̄ multos
 ſe interfeſſiſſe egroz⁹. ⁊ q̄ dū ſciſcitaret̄
 cā. R̄ndit. q̄n̄ in exp̄tī p̄tice de ſebolis
 ⁊ libris p̄mū veni / neſc⁹ de m̄lt⁹ q̄ me
 poſtmodū docuit exp̄tīa. vidi quō p̄t
 es neci tradit̄ ex ignorātia / q̄s ex itē
 tiōe curare q̄rebā. Lām etiā anathēa
 tis iſtī neq̄q̄ vitāt. qz ea iſtētiōe p̄ia m̄
 ecclia audire leges ⁊ p̄biſcā ſub late ex
 b v

edificatiōis sentētia inbibuit ad curam
aiar obligatis / religioſ / z clericis: vt
tales ſctis ſtudijs z ſacre ſcripture li-
bris quoz eſt i perſcrutabilis ſm Au-
guſt. pfunditas aim darēt indefeſſuz.
vt in rub. ne cleri. vel mōachi negotijs
ſecularibz ſe immiſceaāt tituli ipi^o pō-
dus docet z ſnā. Et ibidē ſup ſpecula
pbibitiōis ſupſate notā z cauſam aſſi-
gnat Honorius in hec verba. Theolo-
gie inqt ſtudiuz cupimus ampliari: vt
dilatato ſui tētorij loco funiclos ſuos
faciat lōgiores: vt ſic fides catholica tu-
tior fiat: ſc3 circūcincta muro inexpu-
gnabili bellatoz / quibz reſiſtere vale-
at aſcendentibz ex aduerſo. Predicti i
ſup religioſ / z etiā ſi ſeculares ſint cle-
rici patrū ſuoz intētionem q̄rū in eis
eſt fruſtrāt: quoz pncipalis erat inten-
tio z ſtudiū pncipū: animabz puidet /
non mederi morituris corpibz: q̄bz ple-
rūqz plus ad ſpūm coopat egrotatio
q̄z medicinalis valeat opatio. Lū inqt
Bpl's infirmoz tunc fortior ſum. Et q̄
dā ſctōz patrū rñdit infirmo frī curaz
poſcētī corpis. Rem ait virtutibz tuis
neceſſariā amoueri deſideras. Meri-
to autē hi de quibz loquimur derident
a viris bonis z prudentibz: quos ideo
ſcandalifant: quia ad tractādū celeſtia
z ad curādū ſpūs nobiliſſimos vidēt
ex auaricia vel ex būana laude vrinas
amplecti hōim z eoz ſtercora. Un̄ ta-
les abuſus vidētes hi ſligioſi boni q̄s
zel^o dom^o dñi comedit religionē totū
lamētant velut deſtructā Hieruſalez
olim ppheta. Hieremias threnon. 4.
Quō inqt obſcuratū eſt aurū: mutat^o
eſt color optim^o: diſperſi ſc lapides ſā-
ctuarij in capite oim plateaz. Qui vel
ceban^t voluptuoſe inſierūt i vijs: q̄ nu-
triebant i croceis āplexati ſc ſtercora.
¶ Vitupat iners ocū: z cōmendat la-
bor triplex. Et de q̄rūdā hōim bonoz

ſtupēdis corporalibz exercitijs. La. ix.
Bm mares q̄s femine in for-
micis ad labores egrediunt^r
vniuerſe p turmas. Docēt i
hoc vitare iners ocū z deſi-
diā / q̄bz fomenta vicijs pſtant. Labor
cū corpe^o ſeu mēbroz fiat exercitijs: ſi-
ue in alia caſtigatiōe corpis: ſiue i alijs
vite actiue medijs: vbi q̄s mētis ptem-
platiōi / vel libroz ſtudio ſe nō dederit
ſm cōmunē legē tā necari^o eſt oibz / vt
ſine eo null^o rite ad vitā theologicam
miſſe poſſit. Un̄ diē b. Greg. li. 6. mo-
ra. tractās illud Exod. 19. Laue inqt
de^o p Moſen ad plm / ne aſcēdat^r in
mōtē: nec tāgatis fines Iſrael. ois q̄ re-
tigerit mōtē / morte moriet. man^o nō tā-
gēt cū: ſz lapidibz oppmet: aut pſodiet
iaculis. ſiue tumētuz fuerit / ſiue bō nō
viuet. Popul^o autē a mōtē pbibeat cum
lex a deo accipit: vt vicz q̄ infirmis ad
huc mētibz frena deſiderāt / pſiderare
ſublimia nō pſumāt. Un̄ recē dī. Si
beſtia tetigerit montē / lapidabit. Be-
ſtia etē mōtē tāgit / cū mēs irrationabi-
libz deſiderijs ſubdita / ad p̄tēplatiōis
alta ſe erigit. Sz lapidibz pcutit: q̄ ſi
ma nō ſuſtinēs / ipſis ſupni pōder^t iacti-
bus necat. Qui ſ culmē pfectiōis app-
hēdere nitunt^r: cū p̄tēplatiōis arcē te-
nere deſiderant / pus ſe in cāpo opis p
exercitiū pbēt: vt ſollicite ſciat ſi nulla
mala pximis irrogāt: ſi irrogata a p-
ximis eq̄nimit^r portāt: ſi abiect^r bonis
tpalibz neq̄q̄ mēs leticia ſoluat: ſi ſub-
tract^r nō nimio merore ſauciat. ¶ Pi-
ger. Prout ex verb tuis ſentio triplicē
cōmēdas laborē. Unū q̄ ad modū me-
chanici opis exercet manibz v^l pedibz.
Aliū q̄ corp^o vigilijs / ſeiunijs / abſtinē-
tijs / alitijs domat^r z ſilibz. Poſtremo
eū q̄ licite conuerſando in^t hoies quis
aim refrenat p̄tra ſrā / odiū / amorem /
triftitiā / letitiā / delectationē / z aduer-

sus passiones siles. Querit igit quis
 bono labor est melior: ¶ Theol. Quā
 tū ex natura opis bonitatis gradū ha
 bēt / eo ordine quo audisti minoris eti
 am meriti esse videt ceteris paribz: z mi
 noris difficultatis p̄mus q̄ sedus: z
 idē q̄ vltim⁹. Lūi aut̄ oēs / vel eoz ali
 qui magis sunt necessarij ad p̄fectio
 nem acq̄rendā attente quisq̄ in sua le
 gat conscia. Sicut em̄ magis opz pau
 perū dīrari laboribz manūū q̄ p̄dīloso
 p̄bari apud Brūstolē: ita apud L̄bri
 imitātes doctrinā plus v̄get multos
 arte v̄i mechanicā p̄ victu habendo /
 q̄ opus s̄t f̄m exercitiū q̄ corpus atte
 rit. Ad vltimū tamē gradū quo medi
 ante passiones vincunt / z ad mediuz
 deducunt in aīa p̄ occasiones habitas
 in exterioribz oīs imp̄fectus tenet̄ ten
 dere. v̄t audisti in auctōitate b̄i Bre
 gorij. quia in eisdem cōsistūt virtutes
 actiue necessarię. Sine p̄mo aut̄ z secū
 do laborādī genere quidā satis tranq̄l
 li esse possunt p̄ loco z tempe / z iuxta
 dispoite complexiōis sue / vel consue
 tudinis acq̄siste naturā z virtutem.
 Tales em̄ duo ḡdus nō s̄tutes sunt /
 salte p̄ncipales: s̄ virtutes eis mediā
 tibz acq̄iri p̄nt in edomatione corp̄is
 ad sp̄m. Qualiter aut̄ assumēda sunt
 talia / z in q̄nto vide de hoc collationē
 abbatis moysi secundam: in qua Calo
 sianus facundissimus illud docet ele
 ganter. ¶ Piger. Sepe mirat̄ sū:
 cur in nostris partibz non modo sicut
 olim rep̄ant̄ viri q̄ corpus ieiunij z
 abstinetijs aggredi audeāt / flagellis /
 z duris alijs exercitijs: sicuti fecisse le
 gunt̄ sanctorū canonisatorū mulei z pa
 tres in egypto z in scythia de quibz vi
 raspa truz plene edisserit. ¶ Theolo.
 Quāvis modo nō tam crebro sic olim
 rep̄antur de quibz refert̄: tamē multi
 sunt adhuc deuoti tales de quibz in se
 quētibz statim audies. Tēp̄ pus volo
 noueris: q̄ ex q̄nqz vel sex causis eue
 nire potest / cur aliq̄ tam graua exerci
 tia hīc nō valent. Ex dispositione v̄icij
 acris. ex p̄plexiōe corp̄is. ex zelo p̄fectio
 nis. ex habitu iuuetutis. ex fictiōe hypo
 crisis. z ex sp̄alibz donis. Ver̄ em̄ si in
 regiōe aliqua est multū calidus / dīge
 stionē vt inq̄unt p̄b̄fici impedit: ad ex
 teriora euocat: z abstinetiores facit ho
 mines ex p̄seq̄nti. z ex aduerso frigidā
 regio poros p̄stringit corp̄is: z calozē
 exinde p̄ anti paritissim augere p̄t in
 stomacho. Unde p̄uenit: q̄ in n̄ris p̄ri
 bus frigidis viri q̄dā h̄emali tpe pl⁹
 comedūt q̄ estiuo tpe. Nō ḡ mirū: si in
 regionibz calidis hoīes ieiunāt facili⁹.
 Eōplexio etiā corp̄is aliq̄z h̄z: vt i nas
 tura frigidis liq̄t / flegmaticis / v̄l me
 lancholicis / abtā modicus sumit̄ a q̄
 busdā z raro adeo / vt in p̄partōe ad ali
 os eis abstinetia videat̄ ad eē miracu
 losa. Patz etiā h̄ in q̄busdāz femis / z
 in viris frigidis / in ranis z sp̄ctibz: i
 mo in p̄fectis aīalibz / vt in v̄is: q̄ ml⁹
 ris mētibz in h̄eme nullū penit⁹ cibuz
 sumūt i locz siluestribz v̄l abditz. Zel⁹
 p̄terea p̄fectiōis ad obseq̄ndū deo acri
 ter / ad satisfaciēdum p̄ p̄ctis virilif / z
 ad adberēdum deo pacato z edomito
 corp̄e p̄les ita stimulat: vt ex amorz ma
 gnitudine excessū i exercitijs tātū faciāt
 q̄tis videt̄ reptid̄is īpossibil. Videm⁹ h̄
 apte in philocap̄t̄ erga femias amore
 ceco z venereo: ex q̄ q̄dā tota h̄eme sp̄
 nudis incedūt cap̄itibz: alij vestimētis
 carent necessarijs: alij bastiludijz leta
 lit impingūt mutuo: alij vigilāt in h̄ia
 niter: z ita de reliquis: que oīa vincit
 amor cecus z leuioza facit. Cur autēz
 xp̄i amor z charitas dilectioqz / que vt
 L̄cticoz. 8. dī. v̄lut mors fort⁹ ē: his
 maiora n̄ possz facer̄: Hū⁹ isup iuue
 turz ardua nouit efficere. puta si quis

affuet^o est pene a cunabul^o modicū vi
 crū z amictū bñcificū vidim^o paupes in
 villagijs: vestib^o tā p̄tētari modicis in
 bycine: vt si eas dē delicate nutritus de
 ferret tūmō ob amorē det: sc̄tus eē vi
 derez. Fictio em̄ hypocrisis nō minora
 nouit luere p̄ laude vana: vel ex auari
 cia. Hāc ob eā m̄ trutanni q̄dā z mēdi
 ci glaciali tpe nudī sedent in niuib^o: vt
 ad p̄passionē moueāt dñites: z ad si
 bi subueniēdū in pecunijs. **Pu^o** ei cer
 tis herb^o v^o seminib^o coz p^o fricauerūt:
 z ligatur^o artificialib^o sanguinē p̄strin
 gerūt: vel poros corpis alijs remedijs
 obrauerūt. **Sz** z in sc̄tis hoib^o sepe
 ḡuia exercitia repiunt ex sp̄calib^o dōis.
Sic māifestū ē z fuit i brō p̄ie n̄fo Do
 minico: q̄ i humo ec̄cie crebro noctes se
 re duxit insones. q̄lia exercitia fr̄ib^o su
 is ihibuit: nō vt eis talia nō faueret: sz
 qz donū illud nouit sp̄ale / z ifirmis
 alijs fr̄ib^o nō esse cōicariū a deo. **¶ Pi
 ger.** Pores ne p̄ferre in mediū alijs
 diuina clemētia n̄ris dicto frigidis in
 qb^o iuxta xp̄i s̄bū z apl̄i cbaritas mul
 toz s̄frigit donis talib^o laborz corpa
 liū seu exercitioz de qb^o loqm̄ur dota
 tos: **¶ Theol.** possum m̄trip̄r. **Uidi** i
 Italia tpe q̄ fui iunior / in p̄uēru elugie
 n̄ p̄e Clemenias n̄ri ord̄is p̄ore fr̄atrē
 Paulū de v̄be vesti nō dico hoīem / sz
 vir homūtiōez corpe / sz ḡigātū i p̄di
 ctis exercitijs. Nā pu^o corpe / statura
 pusill^o / z obesus erat tot^o carnib^o ratqz
 mēbra ei^o vix berebāt ossib^o: artū tā ala
 cer z expedit^o ato fuit z virib^o / vt s̄. **Sz**
 in ordine nō nouerī. Jeitunū regulare
 qd̄ durat p̄e annū dimidiū / psolue
 bat itegre. Carnes nō edebat etiā d̄bi
 lis. die ac nocte seq̄bat choruz assidue.
In q̄dragesimali tpe pene p̄dicās q̄ri
 die: z occupat^o i p̄fessōm audiētia assi
 due. nō dicā vino liphato / sz aq̄ vina
 ta vino modicissime vtebat. qn̄ nō pu

rā recepit aquā. p̄icrātia a q̄ sepi^o abst
 nebat / tā curiose a se p̄p̄is z distātib^o
 diuidebat fr̄ib^o ac minutati ocul^o te mo
 lebat inf̄ man^o / ne notaret a circūscē
 tib^o de abstinentia: vt nisi curiosus ex
 plorator vix parsimōiā possz aduertē
 vestit^o. **Dure** nocte facebat. vigilijs m̄
 tis istitēbat: z oziōib^o deuot^o sedulo i
 cūbebat. Nemo in cho: o z cāru alacri
 oz: in labore manū null^o p̄ cōitate sol
 licitior: nec in sedādis fr̄atrū tētatiōi
 bus efficacior. **Et** ne tēpus sibi trāstrz
 incassum qn̄ audietic p̄fessionū / p̄dica
 tiōi / oziōi / vel scripture non vacabat:
 statim coq̄nā p̄fertim p^o p̄ndū intra
 uit: z cocū ad disponēdū z laborādūz
 p̄ futura fr̄atrū refectiōe iauabat: sole
 licite in mūdando nūc p̄isa / nūc oleraz
 nūc vero coopando ad silia p̄p̄is ma
 nib^o. lapidco tabularū totā ec̄ciam vel
 refectoriū (q̄z vtrūqz nō minime ē la
 titudinē) strauit z ornabat. **Et** qz scri
 ptor multū artificialis exercitiz: choz ca
 dē arte libris valde notabilib^o d̄iqz p
 uidit. **Et** nō obstātib^o p̄dictis oib^o: in
 his vsqz ad annū sue etat^o p̄seuerauit
 citat octogestmū in regulari obseruā
 tia. quā tuebāt p̄ virib^o. tādē at p̄nti vi
 ta funct^o est. **Uidi** ibidē n̄ri ord̄is in
 codē p̄uēru p̄icm / put ondebāt sui ca
 nities capit^o septuagenariū: m̄qz byc
 mali tpe / nec die nec nocte q̄cūqz coop
 torio vrētē in capit^o. nudis icēdētē pe
 dib^o p̄tūcā abstinentia cū pur tradit re
 glar^o obfuarā dura: z tū i his tāta p̄
 ditū leticia / vt alijs fr̄ib^o p̄ ceteris ho
 nestū cōmunitē pcuraret solatiū licitū
 loco z tēpe. **Novi** in n̄ra prouincia de
 Nūrebergen. p̄uēru fr̄em aliū: q̄ in sui
 nouitiat^o tpe a demōe / q̄ i dolore virt
 p̄noscebat tētatiōes susticbat ac rrie.
Sepissic ei p̄cebat dādo p̄ tabulā pa
 ctis osculū i ec̄cie dicere alicui sibi note
 puelle: fuit em̄ p̄us nor^o a m̄tis z nō

tus in citate. q̄so porē in porta adeas: r̄int mē dicatū ordines. **Cap. x.**
 s̄oqz dicas / q̄ tibi m̄monitū p̄misse
 rim: z me postules iuridice. **Septis**
 aio firmē. posuit in choro ex̄ns / port
 scapulare z cappā tradere: z pecciam
 recedēdo statim de ordine fugere. **Sz**
 vicit in corp̄i gr̄a. p̄fessus est efi: z in
 puentus **Basilien**. reformatiōe post
 modū effect: p̄curator gr̄iosus. Nā oc
 culte vsus ē exercitior̄ inuisis n̄sis tē
 p̄barmis. habuit ciliciū: nō q̄le por
 tar̄ p̄ies carthuse / s̄z p̄textū tm̄ ex eq̄
 roz grossissimis crinibz z nodis. vsus
 ē flagello stimulis z calcaribz eq̄z silis
 bus. Torquē ferreā cū appēssis de eadē
 minera capanellaz nodis clam more
 nobilitū collo detulit. lorica ferrea z a
 lijs miris ad domādā carnem in istis
 vtebat. Crucē hēbat in s̄ropodio ma
 gnā z lignēā z absconditā sup̄ q̄ tacuit:
 nec vllis sub capite vtebatur plumis.
 Nec charitatē p̄rimi: q̄ feruebat i p̄o
 ctoreb̄ pulchri sacerdot̄ z iuuentis / co
 dibuit dicta exercitatio v̄l p̄curatiōis
 officii: qd̄ in dicto p̄uēru est gr̄iosissimū
 qn̄ diebz fastiis circūiret p̄dicando p
 villagia dei verbū: z p̄lm̄ informādo
 cōsilijs salubribz. **Uex** qz in genio fuit
 subtilissim⁹: iō est postmodū missus i
Vienna ad gr̄ale studiū: vbi annū vi
 te habēs. p̄pe tricesimū / aia sua deo ḡ
 ta assūpta est de corp̄e. **Sileo** de femi
 na reclusa: q̄ p̄pe magūtiā vsa ē lorica
 ferrea. erro. si nō fuit chalybea. **Idē** iu
 uētuz sue tpe: fecit **Jobea** b̄ndict⁹: p̄
 modū cuiusm̄ antistes: q̄h̄ **Venerijs** z
 uentū n̄m intravit reformatū n̄ri or
 dines. **Erat** eim̄ euiscdam de maiori
 bus **venerij** fili⁹: quē p̄iarchar⁹ qd̄ā ex
 peccabat h̄as eidē collar⁹: q̄ p̄af post
 modū elect⁹ ē in cuiusm̄ ep̄m: aia tñ p̄
 or fuit **venerijs** i p̄uēru sc̄toz **Jobis** z
q̄d̄ mon quō religiosos pl⁹ (pauli.
 v̄erz: q̄ alios: z q̄nta bona i eccia fece

r̄int mē dicatū ordines. **Cap. x.**
Jas suas multū occultas or
 dinate obfuar̄: ne ille q̄ exēit
 reintrare volētes obuiādo p̄
 pediāt. **Tūc** recte z occulte q̄ sint dictū
 ē. viij. p̄etate. s̄. **Sunt** eim̄ modi diui
 na p̄replādi p̄ superrogatiōis opa: q̄lia
 cōit bonis religioz ad fructū aiaz or
 dinat⁹ apte z gr̄uū: q̄les cē debēt de p̄
 dicatoz z minorū ordibz: z sibi sibi.
Tales eim̄ fm̄ ordinatoz eccie i occul
 ris cōtēplatiōibz hauit̄: itra sua loca z
 extra creūdo debēt alijs p̄replata tra
 dere: nec se ip̄edire mutuo / s̄z adiua
 re poti⁹ inuicē dicti duo ordines statu
 ti ad eodē fines. **Uex** sic in repub. for
 micaz z in vijs eaz n̄la exiēs nec in
 trās aliaz ip̄edit in ope / s̄z alia d̄ritora
 aialia ip̄as z vias eaz sepe molunt̄ d̄
 struct⁹: z ita ad errorē eas ponūt. **Sic**
 in reformatiōe p̄uēru dictoz ordinum
 maiores bestie / demōes vicz talitū vi
 as z opatiōes p̄gruas q̄ntūctiqz recte
 z caute icēdāt p̄pedire vitunt⁹: vt aut
 se p̄turdēt mutuo: aut vt a reformatio
 nis cepte resiliāt p̄posito. **Hac** intēdōe
 sarbans in exordio talitū ordinū sepe
 visibit̄ z sepi⁹ inuisit̄: v̄l fr̄onibz z ten
 ratiōibz i locz pacificz armis applicat⁹
 ifernalibz saragebat turbare. de q̄bz su
 op̄ ordinū libz m̄ltū z late notāt. **Si**
 curi etiā i inchoatōe monachoz: v̄l po
 ti⁹ i reformatōe talitū p̄ma demōes vi
 ros religiosissimos vexauerū: p̄lm̄: li
 quet i reformatoz cenobitarū p̄niti
 uoz vita **Antony**. s̄. **Basilij** z **sistum**.
Anthoni eim̄ nō p̄moz mōachoz re
 ligiosozū / s̄z p̄mo reformatoz p̄ fuit.
 qz vt p̄restat **Eusebi**⁹ in eccia. hist. cer
 tū est: q̄ tpe br̄i **Marci** euangeliste in
 alexādr̄ia vbi p̄sul ex̄titit: v̄triusqz se
 rus si deles d̄i v̄ssim̄ b̄itacta velut mo
 nasteria p̄struxerūt: z vitā monasticā
 i castitate paup̄ate z obediētia / imoi

studio sacraz lraz scē duxerūt. **E**on-
 stat etiā brim Dionysii bti Pauli apli
 discipulm eplaz ad Dymophilū mona-
 chū intitulasse scribēdo. Et si exordiri
 placeret aliis: pstat dei filiū i assūpra hu-
 manitate p̄mū vna cū discipul' incho-
 asse mores z vitā: ad q̄rū istar suprac-
 torū ordies sē instituti p̄mit°. **L**ertū ē
 em̄ ex serie euāgelicar in senatu ap̄lorū
 xp̄m p̄ois/petrū sup̄poris/iudā p̄cu-
 ratoris/p̄bilip̄uz q̄dāmō porarij ha-
 buisse officuz. In eis paup̄tas fuit z
 abdicatio oim rez tp̄aliū, teste Petro
Mar. xix. p̄ditore de p̄ro ibi. Ecce nos
 reliqm̄us oia. Ibi castimonia fuit: ob
 quā Joannes a nuptijs euocauit. Ibi
 obia fuit ad xp̄z. **S**tudiu ibi in xp̄i do-
 ctrina nocte fuit z die excellētissimuz:
 dicēte saluatore oim. Discite a me: q̄a
 mitz sū z hūil' corde. **P**redicatiois etz
 exercebat officiu qm̄ misit eos hios ad
 p̄dicādū an̄ faciē suā. **P**ossessio rez tē
 poraliū grād̄s nllā: s; paup̄tas affuit
 copiosa. **H**āc ob cām vt opinor demo-
 nis malicia a p̄ncipio medicatū ordi-
 n̄s: q̄ p̄libatā xp̄i vitā fuare deberēt: p̄-
 cūctis p̄ se z p̄ q̄sdā de clero sepe vera-
 uit: z hodie p̄e q̄ nō cessat ad extremū
 plusq̄ ceteros ordines: z in locis vbi
 nūc ad vnguē regulas suas obfuāt: q̄
 rū tñ tyrānides sic nec xp̄i fidē/nec pe-
 tri nauiculā/ita nec religiōes istas de-
 lere potuit: nec d̄lebit deo pp̄tio i post-
 erū. quē admodū recolēde z scē meo-
 ric mḡ Henric° de bassia sacre pagi-
 ne p̄fessor pulchre deducit in lectura
 sua sup̄ **B**ch. **¶** **P**iger. **L**ōstat libros
 iuris diuini z hūani/ z colentib; theo-
 logiā z sanctiōes canōicas: q̄ dictionū
 ordinū frēs i sacra p̄f̄tim pagina lon-
 ge amplī q̄ secular' cleri doctores la-
 borauerūt. **N**az libros fere inūeros e-
Tho. editiderūt z Alber. nō soluz i diui-
 na/ s; etiaz in phica sc̄ptura. p̄m° z p̄e-
 ct° postillator totū bibliē **V**ngo card.
 z postreus Petrus d̄ palud: medijq̄
 alij fuerūt p̄limi. **S**up̄ sniaz libz. **P**e-
 tr° de tharāstia: postmodū papa **J**n-
 nocēt°: Durād° z mlti sc̄pserūt lamilli-
 me. **S**ymōes de tpe z sc̄ris: q̄ in cōpa-
 tiōe alioz (ut a viris audiuit sc̄atillio)
 dicunt aucti: sc̄p̄it: z totum passioale
 qd̄ lōbardica historia d̄ de legēdis sā-
 ctōz: **J**aco. de voragie. **J**o hes tannē.
 epus sumā p̄fessor: q̄ sumā lat° p̄sciē-
 tiosos casus theologicos parit z iuri-
 dicos p̄tinet q̄ Johis sriburgen. q̄ sū-
 ma breuior z disertior i cisde; q̄ **B**ar-
 tholomei d̄ baxia. **Q**uis deniq; textū
 qnq; libroz decretaliū: z sumā iur' p̄-
 mā: nōne **R**aimū d̄ p̄na forti: **S**i-
 leo de oib; textib; p̄bi: quos **H**enic°
Krofwein d̄ greco transulit. **D**e noua
 logica/topica/ z sophistica eiusdē p̄bi
 quā sub p̄p̄dio n̄ solū in qnq; s; mal-
 t' alijs puis tractatib; clausit **P**e. bis/
 z de innūeris alijs libris z opuscul': q̄
 oia p̄fata p̄posuerūt frēs p̄dicatoz or-
 dis. **P**orro **A**lexā. de bal: q̄ sumas scri-
 psit maxias: z p̄fūdissias: venerabilis
Bōsuentā: non° **S**cor°. **J**o. richard.
 z alij p̄l̄tū q̄ sup̄ sniaz sc̄pserūt egre-
 gie **A**staran°: z **J**o. erdfordeñ. q̄ iurū
 sumas/ z **N**ychola° d̄ lya sup̄ oēs bi-
 blie libros ad lraz: quē null° in h̄ excel-
 sisse videt: q̄ oēs minoz ordies fuerūt:
 q̄s z alios me meli° exp̄mei valeret q̄
 dictū ordinē p̄fessi cēt. ita i alijs ordi-
 nib; excellētes mlti extiterūt. **L**uz q̄ ex-
 dicit' religiōib; tot fruct' p̄dierit ecclie
 z hodie i mult' p̄tib; p̄deāt: z mltos
 suā religiōez p̄f̄illos ab ecclia canoni-
 atos hēant: z hōe p̄f̄at' volūmib; cler-
 sc z p̄lm̄ hēat regere: mirū vnde ap̄d
 q̄sdā odiū tale p̄cedat. **¶** **T**heo. **B** do-
 mōis seuitia origināl' ex abusu iurū
 coinz: z vtrūq; fortassis ex **G**rundā a-
 variā. **P**ostrema duo qz clerū tāḡp̄

religiosos pñic relinq. vnū credo: q
 si qdā religio abuterent privilegjs: nō
 nocē ordo / s; p̄sōq; deberēt rei. Et certū
 est: illos q; religioez suā mō suāt p̄se
 q; ad min⁹ nō dērent: q; tñ in suis p̄i
 tias z i inchoatōe ordinū sc̄m⁹ p̄secu
 tōib; amarissimis eē veratos. ¶ **Pis.**
 Ergo de dēmo an ad huc tales veret
 religiosos extimo vel ondere. ¶ **Theo.**
 Manifeste pandā. Nā a relatōe fidei
 digna didici mḡi. Suidōis sacre the
 ologie p̄fessor; / p̄oz; Zābarti z ei⁹ sub
 p̄oz; / z i p̄oz; i Asiaco puicē Frā
 ceni⁹ ordiis r̄formator; / religioe / l̄ris
 z fama ap̄ p̄baroz; didici in q; q; post
 q; idē p̄uent⁹ i Asiaco p̄terito āno f̄du
 cē fuit ad reformatōis dēc⁹: sp̄is ma
 lign⁹ f̄m officinas cepit patenti inua
 dēt. fenestras fregit; vr̄silia subuertit;
 dolia vinaria dissoluit; chordas cāpa
 ne scidit z eas dē asportauit: combaluz
 qd dūtaxat de die pulsari solet ad mē
 sis z collatōez / r̄pe pul sauit nocturno.
 f̄s; inq̄tauit solū isra tridūū fr̄es; vt
 q̄dā fere duceret ad amētā. nā d̄ die
 i domib; p̄uent⁹ i feriozib; / d̄ nocte p̄o
 bitanti dormitorio a deo terribilr; vt
 null⁹ f̄m auderz sol⁹ p̄ p̄uentū icede
 re. Quid p̄la: vna die inuasit nouitiū in
 etate p̄stitutū vite sue. xxiij. circū an
 noz; vestes lacerauit in. xij. forātib; /
 vestigia i eis relinqns vngūū q̄s cui
 uldā fere siluestr;. Alia die i vigilia sez
 oct. cepit. dicto appuit nouitio in for
 ma carni nigerrimi diec̄s. nisi bitū or
 dis exuerz die sc̄ia te inf̄ficiā. q; viso z
 audito / inuenis alta voce adiurare ce
 pit d̄monē in xpi noie. Inuasit t̄sic de
 mon d̄ nouo nouitiū. d̄fedit se dē. in q;
 lucta accurrebāt fr̄es; ex lucta amboz;
 i cella repiētes mēsa / pulpitiū / lectū / z
 fere alia subuersa oia. vñ d̄bitatū ad
 f̄rcandū fr̄es detulerūt ad ignē. q; fa
 cto statū eū de nouo d̄ manib; f̄m cri
 p̄tū flāmas ignū p̄icit; z p̄ longuz

tractū t̄pis caput ei⁹ i medio ignis de
 tinuit. dē dē nouitiū fr̄es magno cuz
 labore eripietes / cū in ecciaz ad sumū
 altare detulerūt. vbi isato eū demō e
 manib; eoz; explodit; z p̄ totū choz; vi
 olent traxit; z adeo p̄cussit q̄uit; vt de
 mū flicē a demone / pene a cūct; f̄rib;
 diceret eē mortu⁹. Quāob̄re oēs ad d̄i
 gentricē z ad sc̄tos p̄limos p̄ces p̄ de
 fūcto ceperūt f̄s̄dere; z post̄ro ad sc̄m
 d̄nicū f̄currere; ob cui⁹ reuerētias loc⁹
 nouella r̄formatōe d̄corat⁹ erat; z vbi
 hec patiebat a d̄mōe. Et ecce p̄ iste p̄i
 illim⁹ / suoz; memor opz; sup̄ altare subī
 to i forma viri elegāntissimi / z i bitū or
 dis appuit. F̄t p̄o q; credebāt mortu⁹
 z i f̄m q̄rūdā tacuit manib; / vultu ce
 pit bylare f̄cere; se d̄ medio f̄m erigere
 versus altare vt ibi deū adoraret z s̄a
 ctū d̄nicū. Cepitq; currere demon inf̄
 bec a loco; z d̄ dē p̄ diuersas officinas
 dom⁹ tāto cū strepitu fugiēdo furere
 vt toti⁹ patrie malleatores ad eē puta
 res. Et qd̄ admiratōe est digni⁹: mox
 vt factō diuulsiuo cōicāt⁹ fuit f̄ q; pu
 tabat eē d̄funct⁹: q; inuasit d̄mōis tā
 tā ei diuina h̄r̄ valitudine tribuit; vt
 mēbris oib; plena z p̄fecta restituet
 sanitas. Dinabat p̄ca eisdē dieb; de
 mon iste pessim⁹ voce clamorosa; se n̄
 laten⁹ a domo ista recessur; quā dixit
 se lōgo r̄pe titlo p̄petar; possedisse. sed
 sciētēs deo duoti f̄fcs / d̄monē eē men
 dacē z p̄ eoz; mēdacij; cepte reformatōi
 p̄ virib; opaz; dederūt; lz i his alijs ve
 rat oib; a deo q̄uati fuerit; vt noctes in
 sōnes duceret. Nec demō iste maligr̄i
 d̄stitit. nā postmodū alr̄i nouitiū cap
 p̄ d̄struxit; z famlo i coq̄na f̄m neci
 tantū f̄uētū violent lib; sat; pulchz;
 in q; bore canōice p̄rinebant cepit; z in
 ollā bulliētē iecit z totalr̄ d̄struxit; sic
 q; tandē miser ille demon abscessit; z
 fr̄es iā velut laborioas formicas ocl̄
 tas z patētes vias ambulare s̄nit.

¶ De utilitate peregrinationis discrete.
De laude et fructu Liberti passionis cre-
bri ruminantiu. Capitu. xj.

A Extra domuz via satis recta
et apra ambulat / ut necessaria
acquirat pascua. p que docent
oēs viuentes collegialiter seu ci-
uilit / q̄ extra locū sue habitatiōis pro
necarijs edificatorijs p̄nt egredi. Re-
cta enī via mox rectitudinē denotat.
apta autē est extra domū via recta : qm̄
iuxta Liberti p̄bū sic lux n̄ra corā hoibz
lucet: ut videant opera bona et n̄ra / p q̄
meritoria acquirim⁹ pascua viretia here-
ditatis et̄ne. Lā autē q̄re extra domum
ambulāt est: ut pascua necessaria acquirat
aiap moralit̄ intelligo: v̄l corp̄m. q̄ntū
cūqz em̄ q̄s vitā duxerit bonā et clau-
sam / tñ sepe op⁹ est ut p victu vtriusqz
hoīs sibi v̄l p sibi pmissis extra domū
egrediat. Si via recta: tūc incedere ge-
stiat siue in via pedū fuerit / siue morū.
nō ambulēt p̄f̄rim sine teste socio in ab-
dit / v̄l vbi sordēs eē p̄suerāt cōiter.
velut in angulis. alioq̄n spolū piclo se-
q̄s p̄mittit in rebz honorē vel thesaurū
sic p̄cernētibz. ¶ Diger. Die q̄so si oc-
currit aliq̄d miraculū n̄ro factū tpe d̄
bono fideli q̄ extra suā habitatiōe p̄
deūdo p̄ ait v̄l corp̄is necessarijs diuina
grā visitat⁹ sit in hoc maligno tempe.
¶ Theol. Dupl: x tibi p̄adā. p̄digiū d̄
vno Liberti famulo diuinit⁹ ostēsum in
suo corp̄ali itinere. Nā n̄ro tpe fuit vir
ille dign⁹ memoria de q̄ tibi in p̄p̄e-
tate p̄ma sup̄ retuli: q̄ ob amorē dei ge-
nitricis ob satisfactiōem p̄ delictis et
ut deo vacaret q̄etus / nonunqz ad pe-
grinandū versus Bāsgranū de Nūre-
berga se deuote dedit itinertbz. Lōsue-
tudo p̄reca tal̄ illi crebra extitit in iti-
nere: ut in p̄ndiū et cenā et si siti ḡuit p̄
meret nullaten⁹ tñ hiberet / s̄z delecta-
tiōi tali ob reuerentiā d̄nice passiōis re-

signaret. Hāc autē afflictioez zelo diu-
ni amoris assumptā qz forte nature d̄-
bili nocere potat / ita tādē miro mō tē-
pauit diuina clemētia. Si q̄dē in itine-
re tpe illo et hora q̄ sitis dei fuit ḡuare
cepit / statim ore clauso q̄ndā humecta-
tioez rosifluū ori suo ifundi sentit: quā
qz haust⁹ refrigerātis naturam ḡstie
mirādo deglutire cepit: et oēm sitim si-
bi extinxit: nec h̄ se tñ accidit / sed q̄ri
die qm̄ sitis ut p̄mittit serm̄ virū vicia-
re cepisset. Lūqz hāc diuinā ut plūm-
tur recreatiōez plurimo tpe p̄cepisset:
affuit tñ fausta q̄dā (ut ita dicā) illi di-
es et hora in q̄ peregrinādo ut antea ver-
sus brām virginē in Bāsgranū ḡuit ve-
rat⁹ estu / siti a cura tētar⁹ est. affuit eti-
am p̄tūc in ip̄ius itinertis spacio absti-
nētie bone ip̄i⁹ viri maior⁹ trāsgressio-
nis fomētū: fons q̄dā amen⁹ et frigid⁹
q̄ v̄lo pugnare cepit in gluuiēs cū ab-
stinētia. q̄ etiā deuicta est. nā appetitui
corp̄is satisfaciēdo bibit: et diuinū quē
dus suscipat haustuz irrecupabilis p̄
tūc p̄didit. ¶ Diger. Scire vellem cur
de⁹ illi suo famulo ob tā pui (si credē-
audēo) excessus trāsgressiōe talē vo-
luit p̄solationem adimere: Theol. Re-
sp̄osum nō aliud q̄ ut sup̄ p̄ma p̄p̄e-
tate dixi accipiro: qz eodē p̄pensio cām
q̄siti tui bēbis. Audi aliud eodē die fa-
mulo ip̄esum b̄nficiū. Est p̄suetudo
m̄trū laudabilis m̄troz ne dicā plebe-
orū vtriusqz sex⁹ in alemania / veritēti-
am magnatorū et nobil̄iuz ad min⁹ s̄l
die naturali in hora aliq̄ sūmū b̄nāno
ḡnī ip̄esum b̄nficiū Liberti passiōe me-
ditari et remēozari: ut exinde deo ḡd
mala m̄di ferāt patiēti⁹ / et virtutes
openē facili⁹. Hūc morē postq̄ dei fa-
mul⁹ audisset in s̄m̄e cōmēdari plū-
rimū: cepit tpe eūdē dieti. p̄s̄q̄ deuoti-
us q̄ poruit. Admiratio autē q̄dā ma-
gna tādē eū tetigit vicz acerba et ḡndē

h fuerit in Lbio tristitia tēpe quo pa
 nebat in die pasceves. q̄ admiratiōe s̄a
 tra crecere. postremo cōones ingemi
 mare nō desinebat ad Lb̄i clementiā:
 vt si sua volūtas cōs̄ / sentimentū aliq̄d
 pceptibile daret in q̄ p̄ expientā viri si
 multrates dicte amaritudinis legeret.
 Nec fraudatus est a d̄. siderio suo bo
 no. nā die quadā cū iuxta suā p̄suetu
 dine de ciuitate Nūrēberge exiret ver
 sus capellā scti Leonardi sat̄. p̄pe mu
 ros dicte ciuitatis iac̄. et: ad quā deuo
 roz hoim mltitudo dicitur solet p̄sue
 re: cōstituit̄ in itineris dicti spacio me
 ditabūd̄. et s̄tribūd̄. ad obrinēdū id q̄d
 s̄a diu desiderauerat / iopināte t̄at̄. do
 lor suo corpi et tristitia illabebat̄ aie: vt
 oibz deficientibz viribz cogere soloten
 cadere: se se q̄ putabat illico aiam e cor
 pe pdere. Uex̄ q̄ istud diuinū munus
 culū rōcariōis dñice passiōis nō i ha
 bitu et p̄manēt / s̄z solū dabat̄ i passio
 nis et trāst̄. cuiusdā mōi: d̄arco resū
 p̄t̄ viribz resedit: et vltio surrexit q̄t̄
 deiceps et deuoti / imo et dulci. Lb̄i
 passiones mēte reuoluendo. ¶ Piger.
 Tria h̄ occurrūt dubia. Mibi em̄ cō
 stat q̄sdā fr̄eri a xp̄i vita meditanda: p̄
 sim vbi passiōis eius sit memoria tur
 bulētū et tristē xp̄m p̄ decursū sue vite
 fuisse existimātes. naturalit̄ at̄ cū tristi
 diu quēq̄ morari teder. Prio igit̄ q̄ro.
 An xp̄s q̄ vitā duxit p̄fectissimaz: et sp̄
 via icellit publica: an inq̄ martyr sēp
 fuerit q̄ passiōe suā acerbissimā p̄u
 dit: Sec̄do. vtz p̄uersationē letā i vul
 tu / gestu / et p̄bo crebro suis ostendit.
 Tertio. an ne aliq̄n risit. ¶ Theolog.
 Ad p̄mū dico. martyr fuit vt ita dicaz
 sic ifuse noncia / s̄z nō sēsu dolori et ex
 p̄t̄ia. Bb̄ ist̄ari em̄ p̄ceptiōis sue no
 ticiā habuit oiz futurorū i superioribz aie
 drē potēt̄is: vbi s̄bū vidit clarissie et p̄
 iusā sc̄iaz. s̄z bec futura p̄agnoscere se
 sualitatē nō mouebāt ad tristitie et do
 lorū sentimenta / nisi appropināte pas
 scōis r̄p̄. h̄ vult S̄. doctor cū i. 3. di. 18.
 q. vlt. di. Quāuis mors a p̄ncipio con
 ceptiōis eēt p̄uisa: nō t̄n̄ p̄uidebat vt i
 minēs. s̄o dubitatōez. i. formidiez affe
 ct̄ nō faciebat / s̄z solū q̄n̄ iā iminebat.
 Sic em̄ i nob̄ expimur timorē vlt̄ dolo
 rē. Sic em̄ studēs vitā iuuenis: oiz cri
 bilū finē eēt mortē. ex dicto p̄h̄ in. iij.
 et bicoz. et se moriturū. s̄z q̄ nō eā ima
 ginat̄ vt p̄p̄quā / s̄z vt distātē: ad tristi
 ciā modicū vlt̄ nihil mouet. mouet at̄ i
 sensato sene eēt et p̄p̄nq̄ si sic p̄cogitat̄.
 Ad secūdū r̄p̄io: q̄ xp̄s i facie / et i oibz
 artubz sui corpi pulcherrim̄ fuit: p̄
 maiorē p̄te vite p̄uersando cū alijs vul
 tu hilarit̄ et iocūdo icellit: et i verb̄ affa
 bilitat̄ et cutrapelic frutes p̄fecte oñ
 dit. P̄mū p̄z ex sac̄ s̄ptura. ex s̄ctōrū
 doctria. ex approbata h̄istoria. et ex rō
 nis id p̄uiciā idustria. Nā fm̄ hebreos
 et latios sac̄ scripture expositores il
 lud p̄s̄. de ch̄i h̄ūanitate ad s̄fam ex
 ponit. Speciosus forma p̄ filijs hoīz:
 diffusa ē gr̄a i labijs tuis. sup̄ q̄ b. Nie
 ro. i. epla ad p̄ncipiā h̄gine dic̄. Abs
 q̄z passiōibz cruc̄ pulchrior vniuersis
 fuit h̄go de h̄gine: q̄ nō ex volūate vi
 ri / s̄z ex deo nat̄ ē. Nisi habuiss̄ / et in
 vultu occlasset lumē q̄ddā sideriū: nū
 q̄ cū apli stat̄i secuti fuissent. nec illi q̄
 ad eū p̄bēdēdū venerāt corruissent.
 Idē sup̄ Mat̄. dicit. Terte ip̄e fulgor
 diuinitat̄ occulte / q̄ etiā i h̄ūana relu
 cebat facie / ex ip̄o prio aspectu discipu
 los ad se trahere potat̄: sic magnes la
 pis anulos et s̄p̄p̄ul̄s ac festucas sibi
 copulat. De vult̄ at̄ hilaritate ad s̄faz
 tā s̄z iudeos q̄ iuxta catholicos Esai
 as Esai. xliij. de ch̄io sic p̄dic̄. Nō erit
 tristis: nec turbulēt̄. vbi glosa. Semp
 hilar̄ sp̄q̄z iocūd̄ fuit. Et ibidē b. Nie
 ro. dic̄. Deniq̄ iuxta p̄benā Esai. nō

tristis/necq; turbulētus fuit; s; cōlita-
 rem vult^o oī tpe p̄scrūavit. Qd̄ i falso
 p̄bi gl̄iant de Socrate. nūq̄. s. cū pl^o
 solito tristē aut letū fuisse. Idē ponit i
 glo. sup. Mat. xij. vbi x̄ps p̄fatu textū
 Esai. xlij. appropat in multz sibi; z p̄
 libata verba Esaiē vicio scriptoz. omī
 ssa cē d. notat. vñ z sc̄tus doctor ibidē
 sic cōmentat de x̄po. Nō erit trit̄is in
 corde; nec turbulētus in facie. sp̄ cū hi
 laris locū dulq; fuit; cōlitate mētis
 seruās. Et si q̄ruz ad p̄cē sensibile fue-
 rit p̄passio tristitiae; nō quidē necitat;
 s; voluntatis. vñ Mat. xxvj. Tristis
 ē aīa mea vsq; ad mortē. hic b. Bern.
 in p̄sona penitentiū fm̄ de de sc̄to mar-
 tino p̄parādo x̄pi benignitatē ad durī-
 tā seculi sic dicit. Dñs iesus libēt^o me
 cū q̄ ego secū esse dignat; quē in venio
 q̄nēs q̄ro; q̄ occurrit cū panib; fugiēti;
 q̄ valcū letū mibi ostēdit; q̄ mēā peni-
 tentiā sicut inocentiā amplexat; vbiq;
 let^o; vbiq; bon^o; vbiq; pius; vbiq; dul-
 cis cū magna mltitudine dulcedinis.
 Nō facit sup̄cilii; oculos nō obliquat;
 nec retorquet facies; nec verba resonat
 ampullosa. S; occurrit reuertēti; z ac-
 currit i amplex^o sicut sup̄ collū meū;
 z iubet. p̄ferri stolā p̄mā. hec Bern. z
 alia s̄lta de filio p̄digo cū suo p̄cē ad-
 ducit p̄posito. Historia p̄terea de Aba-
 garo rege auctēricata sc̄pt^o Inōis car-
 notē. ep̄la Adriant ad carolū / z snie
 Jo. damasceni li. iij. de imagine x̄rio
 s̄lissima saluatorz ab eodē lintheo imp̄-
 sa p̄libata p̄firmat. Rōtib; etiā idē cō-
 nincit in sacro eloq̄o fundat; z in mo-
 rali p̄hā. Nā ea q̄ i meditare a deo ma-
 nāt fm̄ Lbryf. excellit alia sui generz.
 vt in Adā creato z eua. in vīno p̄ x̄pm
 de aqua factor; z s̄lly paruit. Sed x̄pi
 humanitas imediate a sp̄s̄sancto crea-
 ta z facta est. In sup̄ fm̄ omēs n̄re so-
 abie p̄fellores x̄pus oēs virtutes ha-

buit q̄ impfectionez nō includunt. sed
 affabilitas seu amicitia est vera ac spe-
 ctalis z p̄fecta virtus nullā impfectio-
 nis notā includēs. vt p̄bat sc̄tus Tho-
 mas. ij. ij. q. cvj. qua affabilis q̄s ē de-
 bite p̄ximo. de q̄ sapiēs mandat. Eccl̄.
 iij. Longregatiōi pauperū affabile te-
 facito. imo p̄s est iusticie. qz homo na-
 turalit̄ est aīa sociale; ideo debet ex q̄
 dam honestate veritatē manifestatōz
 alijs. Sicut aut̄ homo nō possit vine-
 re in societate sine veritate; ita nec sine
 delectatiōe. qz sicut P̄bus dicit. vij.
 ethicoz. Nullus pot̄ p̄ diē morari cūz
 tristis; nec cūz non delectabili. Jō tenet
 ex debito q̄daz naturali honestatē dō/
 vt alijs hoib; delectabilē p̄mitat. Nisi
 p̄pter aliquā cām necesse sit aliqui ali-
 os vtilit̄ p̄rstarī. vt in correctiōe pro-
 petis. sicut Aplus. ij. Corin. vij. p̄mis
 a z peccatū nō hilarē vultū ostēdēdo.
 sic Eccl̄. vij. Filie tibi sūt; sua corpus
 illarū; z nō ostēdas hilarē faciem ad il-
 las. Ergo ad sapientē p̄inet; vt delecta-
 tionē afferat p̄uerfatiōib; nō lasciu-
 am; quā vire^o cauēt; s; honestā. fm̄ illō
 P̄s. Ecce q̄ bonū z q̄ iocundū habi-
 tare fratres in vñ. hec b. Tho. Hinc
 est; qz phariseis x̄pi discipulos / imo ma-
 gistrūz calūniantib; Luce. ij. dñs ait.
 Nunqd̄ filios sponsi potestis facere te-
 iunare dñi cum illis est s̄posus; veniēt
 aut̄ dies cū ablatas ab illis fuerit sp̄s
 sus se iunabunt; se iunio s; exultatio-
 nis / nō afflictiois. fm̄ glo. Luce. x. ait
 euang. lista / exultauit iesus spiritu; z
 dixit. Confiteor tibi pater. zc. que L
 rillus / Biberthus magn^o / z Hugo d
 x̄pi humanitate exponūt. Imo virtus
 eutrapoliē / qua q̄s bene scit conuere-
 re aliqua dicta vel facta in solatius / vt
 in. iij. ethicoz. ponit P̄bus; z sc̄tus
 doctor sc̄da sc̄de q̄stione. cl. viij. Ja ch̄a
 ste neganda esse; us̄ videtur apparere

Capitulū undecimū XVIII

Dicit p̄p̄ca Origenes. Tenet traditō
 talis ad nos de Jesu qm̄ nō soluz due
 forme in eo fuerūt: vna fm̄ quā oēs eū
 viderūt: altera fm̄ quā trāsfiguratus est
 corā discip̄lis in mōtes: s; etiā vnicuiq;
 apparebat fm̄ q; fuerat dignus. sic z de
 māna scriptū est: q; habebat sapore ad
 oēm vsum pueniētē. Ita etiā hodie di
 uerimode a diuersis videt̄ mētibus. Un̄
 Lassiā coll. abbatis Isaac. S; m̄
 naturā puritatē sue vnaq; mēs i ozo
 ne seu p̄p̄larōe sua erigit̄ vel format̄:
 tācū. La t̄renap̄ ac masculinū rep̄ p̄p̄la
 tōe discedēs / quātū eū stat⁹ sue pue
 rerit puritatē. fecitq; Jesū hūilē hoīez
 ad huc z carneū: s; gl̄ificatū z i maie
 stat⁹ sue gl̄ia veniētē in finis obtutib;
 sic p̄uideri. Ad tertiuū dubiū d̄ risu cau
 te loq; opz z itelligere. ne ip̄. tio aliq; p
 factiōi sume ascribat̄. Rep̄io t̄ḡit̄ in la
 cro eloq; risū triplicē. Unū p̄ruosum.
 Aliū d̄lectiosum seu iocōsū. Tertiuū p̄
 niciofū. Perniciofū ē q; q̄s p̄icp̄tā le
 nitiā ad p̄tīm mortale declinat cū rōis
 p̄sensu d̄liberato. de q; p̄itas Luce. vj.
 ait. De vob; q; ridetis nūc. q; lugebitis z
 fletis vbi br̄is Basili⁹. Sup̄flu⁹ ris⁹
 est imoderācie signū z effrenis aie mo
 rus. Vbi etiā d̄ns p̄tō ve addit / fm̄
 doctoz cōem doctrinā criminale p̄tīm
 ad cē cōis inuit. De q; p̄to. 2. d̄. 2. Actā
 tur cū male fecerit: z exultat̄ i reb; p̄f
 simis. D̄lectiosū voco q; ad tales p̄sens⁹
 metas nō puenit: s; ex iordinata ai leti
 cia p̄cedit. sic de risu Sarc legim⁹. Be
 ne. d̄. q; audito p̄cepto ex semib; / disce
 p̄tō de dei oraclo (vt glosa d̄i.) risit.
 quā obrē etiā ab angelo correpta fuit.
 q; fidē nōdū de eius verb; habuit. Un̄
 z br̄is Bug⁹. ibidē dicit̄ in glosa: q; ri
 sus fuit dubitatio / nō admiratio
 solū. q̄le p̄tīm forte br̄is Bug⁹. ridēdo
 p̄misit: qn̄ poma q̄dā iuuenis ex n̄s s; b
 troxit alijs. de q; li. p̄fectionū d̄ic. Ris⁹

erat quasi titillatio cordis: q; eos falleba
 mus q; boca nob; fieri nō putabāz z ve
 bement̄ nolebāt. Nemo aut̄ sol⁹ facile
 ridet: nisi cū aliq; nimis ridiculū sen
 sib; occurrit aīo. Vel saltē risus p̄ncipio
 sus h; fuit. De q; duob; risib; Sen. li.
 de. iij. virtutib; d̄ic̄. Rep̄h̄sibilis est
 risus si est imoderat⁹: si puerilis effir
 sus: si muliebris fact⁹. D̄dibile quoq;
 facit hoīem risus. aut sup̄b; z clarus.
 aut malign⁹. aut furtiu⁹ aut mal' alie
 nis euocat⁹. De sc̄do risu d̄ic b. Basili⁹
 us in regla. Incōtinētē signū ē / iordē
 nat⁹ z icōposit⁹ mouib; agere i risu. cū
 vtiq; subidēdo t̄m̄mō leticiā opz idi
 cari. Indecoz ē eī trepidatē cū sonitu
 eleuare risū. qd̄ p̄icōtinētā mētē accē
 det solet ēt iuit. q; res ḡuitatē z p̄stan
 tiā aie emollire ac r̄soluēt solet. Qui r̄
 sus q̄s alien⁹ cē debeat a religiosis / on̄
 dit exm̄ in vitas patrū vbi d̄ic̄ p̄tīb; in
 charitate manducantib;. Risit vnus
 ad mēsam: quē vidēs abbas Jonnes
 amare flevit d̄i. Quid puras frat̄ iste
 hēt in corde: q; risit cū magis flere de
 beret. q; charitatē māducat. Virtuos⁹
 a risu est quē Sen. vbi sup̄ sic descri
 bit fidē. Nō inq̄r sit risus tu⁹ / scurril:
 s; ḡra vbanitas. Sales tui sine d̄tē:
 sint ioci sine vilitate: risus sine cachin
 no: vox sine clamore. Talē leticiā v̄
 Ba. ait subrisū fuisse affirmat b. B̄c̄.
 i sc̄to Malachia ep̄o. Quid ait nō ed̄i
 ficas i ei⁹ / ic̄isu / aspectu / bitu / vultu z
 deniq; vult⁹ hilaritatē n̄ suscitauit me
 roz: nec levigauit risus. totū i eo disc̄i
 plinatū: totū isigne x̄tut⁹ p̄fectiōis for
 ma. p̄ oīa seriosus / s; nō auster⁹. remis
 s⁹ inc̄dū / dissolut⁹ ar̄ nūq;. negligēs nē
 bil: r̄st. p̄ p̄c̄ m̄tra dissolās. Talē se fu
 isse testat̄ b. iob rpe. p̄p̄stat̄ Job. 29. si
 qn̄ ridebā ad eos. sc̄ti q; p̄uerfabar: n̄
 credebant: z lux vultus mei non cade
 bat in terram. sup̄ quo. S. doctor d̄ic̄

Hoc ostendit: q̄ erat i p̄uersatiōe mo-
 deratus. nec em̄ dissoluēbat ad eos in
 gaudio. vñ dicit, Si qñ ridebā: ad eos
 f. aliq̄ signa leticie oñ dēs: nō credebāt.
 f. me cē risibile. Et sicut etiā nō erat p̄ tri-
 stitiā dep̄ssus. vñ subdit. et lux vultus
 mei nō cadit. Solēt em̄ hoīes merore
 dep̄ssos oculos dimissos ad frā h̄ie. Et
 dñs Ab̄. sup eodē dicit. Si qñ ridebas
 ait: qz ad eos exhibēs hilaritatē. qd̄ ali-
 qñ faciēdū ē. vñ Eccl̄. 4. Noli eē sic leo
 i domo tua euerēs domesticos tuos.
 Nō credebāt. f. q̄ risus vt risus eēt: sed
 q̄ eēt hilaritas benignitas magna ma-
 turitate modesta nihil h̄is ic̄ptis. fm̄
 illō Eccl̄. 2. Risum reputauit errorē: et
 gaudio dixi. qd̄ frustra decipis. Et h̄
 explanat idē subdēs. Lux vult⁹ mei in
 hilaritate significata nō cadebat i frā.
 Bē i p̄culatōēs sic lux eoz q̄ iēptas h̄nt
 letitias et dissolutas. de q̄b̄ d̄i Sap̄.
 13. Dū letant̄ isan̄sit. Viruosū h̄ic r̄i-
 sū Ab̄raā habuit de q̄ Gen̄. 17. d̄i. Le-
 cidit Ab̄raā i faciē et risit: dicens in cor-
 de suo. putes ne cētenario nascēt fili⁹:
 et Sara nonagenaria pariet. Sup̄ q̄
 glosa. gaudius ē. vñ isaac risus vocat̄.
 Seq̄ns af̄ applaudādo dixit. nō disce-
 ptādo. Et vt ibi Auḡ. ca. 18. dicit: hic ri-
 sus admiratiōis fuit. nō dubitatiōis:
 vñ ab angelo nō h̄. s̄ Sara risus rep̄-
 hēsus ē. Ad tertiuū igit̄ q̄stū tuū ex ter-
 tio risu fr̄uoso recipe portis: q̄ p̄ q̄nto
 p̄fectiōē ipoztat a ch̄io nō ē negād⁹. s̄
 qz pl⁹ p̄dest aduersa q̄ p̄pera fortia:
 teste Gen̄. et teste p̄betara latere sint
 stro/ aduersitatē. f. cadūt tñ mille: vbi
 decē milia cadūt a dextris p̄peritatē.
 Ch̄is paup̄ratē elegit et p̄te opa: f. e-
 uisq̄ legi: nō qñ p̄fecta sc̄oz dicit̄
 de eo locū oīno habeāt. vt p̄mittitur.
 ¶ Piger. Cōtēt̄ sto: et pur ex sup̄iori-
 bus cōjicio: res magni p̄fect⁹ est et vir-
 tutū mar̄ia sepe/ et mltū meritorū do-

minicā meditari passionē. et tñ nō nō-
 li l̄ator̄ rep̄unt/ q̄ p̄iū bus/ suadent:
 aut ad illā quā laudas meditatiōem:
 nec exclamationis/ nec p̄uatis fm̄ōib̄
 fideles Ch̄i trahere nitunt̄. ¶ Theo.
 Imp̄fectū meū fateor/ veri⁹ p̄sumptio-
 nē et stultitiā. dieb̄ em̄ aliq̄b̄ et tēp̄t̄
 meditatiōes tales nō magnipēdi ap̄d
 me et alios vt debui: s̄ Ch̄i s̄oz ime-
 mor/ et sc̄oz auctoritatib̄ oīm̄ in me
 et in p̄ximo: de q̄ doleo. doct⁹ sum etiā
 cū p̄fusiōe mea tacit⁹: q̄ merito mlt̄az
 dolere de neglectis deberē. qz reuera a
 generosis et simplicib̄/ a doctis/ et a
 secularib̄/ ab op̄damis/ et a ruralib̄/
 ab his in q̄s q̄s oēs ni fallar sumā erp̄-
 sum deuotiōēz acq̄sisse in Ch̄i passio-
 ne: didici q̄ fructuosum illō sit memo-
 ria reuoluerē qd̄ Ch̄is fieri mādauit:
 Ap̄ls docuit: et sc̄oz auctoritas autē
 ticauit. Nec inq̄t q̄riescūq̄ feceritis/
 vics p̄secrādo vel sumēdo sac̄m dñi:
 cū: in meū memoriāz facieris. vt eccl̄a
 in misse habet officio. et a Ch̄io sup̄tū
 est. Tñ p̄ma Loī. ij. Ap̄ls dicit p̄c̄o-
 charistic p̄mā traditionē Ch̄im dixit
 se ap̄ls. Hoc facite q̄riescūq̄ b̄betis/
 in meā cōmemoratiōē. q̄riescūq̄ em̄
 māducabitis panē hunc et calicē bibe-
 tis/ mortē dñi annūciabitis donec ve-
 niat. In eiusdē etiā laudē ita dicit. S.
 Tho. in. iij. di. vij. q. j. ar. iij. Cōfessio-
 nis fides ch̄ilane tora sumā consistit in
 passiōe Ch̄i. vñ Ap̄ls. j. Loī. ij. Nō ita
 dicant me aliqd̄ scire int̄ vos nisi Jesū
 Ch̄im et h̄ic crucifixū. Quis articuli
 p̄fessio maiorē bz diffi-ultatē. qz sic d̄
 in eadē ep̄la. j. ca. Nos p̄dicam⁹ Ch̄iz
 crucifixū iudeis qd̄ scādali/ gētib̄ af̄
 stultitiā. hec Tho. P̄fessio ibidē in. ij.
 ij. q. lxxiij. vbi tractat de deuotiōē/ cō-
 cludēs qz tria ad deuotiōēz causandā
 sc̄acōmō data: vics dei gēntū donis:
 p̄sideratio p̄p̄oz defectū: et p̄empla

et miles effectus in terra propria rediit, ubi in
 virtutibus aliter est mutatus. Ex predicationibus ei
 audientibus discere cepit: pro lege diuinitatis a
 deo et an militando anima in diuersis guer-
 ris primis nocuissimis in mundo. Confessio
 ne sacrale omnium factorum suorum fecit: et pro
 loco et tempore seculi suum prudentem consilia satiffe-
 cit. Deinde non modo ut antea seculi sed bis in
 anni spacio eucharistie sacramentum suscepit.
 Quo facto in secunda conuersione etiam de-
 glutita iam sacra hostia / quando iam solitum pro-
 ceptum sapore dulci quod dicitur: put pictura
 re potuit silere habere odore panis frumē-
 ti nouit et optime depisti. sed cum de his miras-
 tur et cogitaret cibo superio maiori ta-
 le sapore et odore dēre recedere: illud non sta-
 ti euenit: sed longo tempore tractu postea pri-
 muauit profata perceptio: quod tamen postremo de-
 sinit. Cepit in secula sequenti anno trina vice
 eucharistia sumere: in festiuitatibus vicis
 maioribus, et in quibus conuersione se sapor et oo-
 dor predicti augmentauerunt in perceptibili-
 tate et in trinitate: quosque duenerunt ad
 tantam suauitatem / quod nisi rei dulci et suauis
 ea propter posset. Verberatus est interius diuina
 milis in sua pietate: unde hec sermone pro-
 ueniret: an ne a dei munere / vel ab hostie
 arietis hostia. in vicis ei se diuinitatis esse scio
 uis: et peritiam iam se esse crederet de pietate: quod
 oia a se flit. unde testimonium pietatis se hinc
 non vidit de tam solito procepta dulcedine quod
 a deo esset. Et diuerso modo operatores diuinitatis
 a deo appropinquare eucharistie effectum
 vir a se cocepit. Et quod diuinitas in hac nutaret
 abiguitate: euenit deo disponere tempus quod
 fimonē a quodam litato audiuit: diuinitatem
 in se feruosa dulcedine quod aliquando non ferit in
 gustu / sed precipit solū in victoribus quā facit
 fugat: et in se feribile dulcedine: quod perceptibi-
 litatem in se dicit non nūquam et corpore quod dora-
 tur et abant iam aliquando obiles et infirmi a
 christo ne a ceptis desistat scitis pnie opibus.
 Quo audito milis se esse de seculo gne ho-
 minū pietate: et dinceps acrio: ubi hinc

opibus opera dedit. Prius enim a multis quibus
 uerat secreto prudentibus: quod de sermone
 predicto tenere dēret. sed tamen non ut tacet
 ē / viro plene rursus fuit in predicatione publi-
 ca. Noui preterea quod iam alia sergine Adel-
 beydim noie: quod in loco villagij valde ru-
 sticano non longe ab Inness opido Estā.
 dio: et nata fuit: et diuinitate vocata a pro-
 mo iuuentus flore. Nam seprēntis parētū
 pascēs pecora / a coctancis solo tamen nu-
 tu non nūquam peccat amarozibus, ut in illa
 etate ab isoleribus puris de login quod solet fi-
 eri. sed illa statim ut dolū affuturū sentit:
 ad oronīs fugit tutamē flectendo ge-
 nua / et manus ad suū spōsū quē elegerat
 leuādo. sicque rētoroz fugit omni quod ad
 malū machinatio. Veniedo pinde ad
 ānos nobiles magnā dulcedine in diu-
 no obsequio / in oronibus seclit / et parit me-
 ditatiōibus: quod sibi excreta duota corpore
 quod ad deū / et laborē in domo et in agris
 adeo fecerāt leuia: ut opa proficeret in pro-
 portioata ferie viribus. Nam pro tam quod dra-
 gestimā stricte ieiunabat. pisces et olei
 nūquam / et minie burtz gustabat. in se in
 agris sulcos quod a vomere linquēbant post
 aratrum instrumento ferreo diuinitas debant
 quod maximū consistit labor. et si quod terra
 tibi culture tam inidonea erat: ut aratrum
 seminibus sufficientē non pararet: nisi postul-
 cet terra iteratis vicibus vomere: et nisi
 postremo sulci diuidant. quod tamen partes
 adhuc velut glutē sibi coherēt mutuo.
 Tempore hyemali quod oia congelant / stricissimi
 me pro diurnos labores durissimos
 go ad horā et ultra sepe tam diu corā le-
 ctulo orabat / quosque plāte pedū aīa in
 stabulo vel apud pecora madefacte / in
 calcicis eiusde congelate adbereret tam va-
 lide: ut solute a calcicis cutem virginis
 excoziarent sepius. Que omnia sibi sa-
 cilia reddebat diuina quā tūc se nite co-
 solatio in suis meditatiōibus. Tandem
 vero circa annum suū. xxiiij. ciuitatem

Intrauit vna cū tribu sororibz: q̄s
 p̄seruabat in castitate q̄gines: ⁊ ibidez
 tantā aggregauit virginū aliaz mul-
 titudine/ vt in opido p̄p̄ modico. l. q̄
 gines essent in medio seculi deuotissi-
 me deo fūctes/ cū p̄posito ita p̄fenerā
 di. carūq̄ mar̄ effecta est. ⁊ demū feli-
 citer p̄p̄ annū. xl. vitaz hāc resignauit
 morturā. ¶ Piger. Cur p̄ hūc libz iā
 multa videris dei suoz dixisse mira-
 cula: Nunq̄d naturales ⁊ p̄bi eisq̄ ex
 p̄nātatores siles aliq̄ mira scūt face-
 re miraculoz ⁊ p̄p̄i gerētia. ¶ Thelo.
 Scūt q̄dem: ⁊ multi talibz aburunt/
 aut ad curiositatē/ aut ad auaricie vi-
 ciū: sicut sint mere naturalia. vt de albo
 lapide q̄ Bimast dicit. de q̄ sic dicit dñs
 Bibr̄ li. suo de caus̄ p̄p̄tatiū elemē-
 tariū li. i. trac. ⁊ ca. x. Qd̄ inquit mira-
 bile est ⁊ lapis quidā alb⁹/ cuius no-
 men est aimast: q̄ attrahit ignis ex ma-
 gna lōgitudine: ⁊ sequit̄ eū ignis ⁊ in-
 flāmat̄ in ip̄o. ⁊ faciūt cū illo decepto-
 res sacerdotes lāpades ad aras: q̄s p̄
 seip̄as dicūt accendi: ⁊ sic deludūt po-
 pulū simplicē. Sequit̄ aut̄ ignis Bi-
 mast albu⁹ vbiq̄q̄ oppositus fuerit ei
 siue sup̄ius/ siue infer⁹/ siue a dextr̄/
 siue a sinistr̄. ⁊ h̄ p̄ certo est: qz lapis il-
 le spirat quasi sp̄m sulphur̄: q̄ sp̄m sic
 ignis ad locū attrahit. nec t̄m attrahi-
 tur/ s; etiā mouct̄ ignis ad ip̄s: siue ad
 rē in q̄ est loc⁹ ei⁹ natural̄ s; aliqd̄. sic
 magne loc⁹ gn̄arōis ferr̄i. hec ille. sic
 qdā lanā q̄ndā circūferūt q̄ in igne ar-
 det. quā qdā salamādre sp̄ctis/ aliq̄ la-
 nugine plāte cuiusdā asserūt eē. s; Bl-
 ber. li. xx. q̄. de neurie se eē exp̄tū dicit: s;
 exp̄ sum in q̄r q̄ est laugo ferri. vbi
 em magne masse ferri p̄fabricāt/ aliq̄n
 scūdit ferruz: ⁊ cuolat vapor ignis. ⁊
 cū ille cap̄t p̄ano v̄l manu/ v̄l p̄ se ad-
 beret recto fabricet: ⁊ ē sic lana fusca: ⁊
 aliq̄n alba est: ⁊ qd̄ de illo fit ⁊ ip̄a la-

nugo nō adurit igne. ⁊ hoc trutinū dī
 cūt eē lanā salamādre. hec Al. Itē idēz
 dicit d̄ lapide Albistō li. suo mineral̄. q̄
 sel̄ accensus mult̄z ānis ardet: p̄p̄ vi-
 ctuosū ⁊ naturale. Itē ponit plā de co-
 rylo: cui⁹ p̄es diuise se naturalr̄ reunt
 unt. ⁊ plura silia exp̄mēta sē q̄ simpli-
 cito miracula vel sup̄stitiōes eē vidēt:
 ⁊ t̄m ap̄d sapiētes scūt eē nat̄ alia solū.
 ¶ Liber Secūdus. Ex reuelatōibz
 q̄s credere p̄ hū phas̄. de simpliciū ⁊
 sciaz reuelatōibz. ⁊ de mḡri Vincētij
 laudibus. Capitulū .j.
 E visibilibz bonis reuela-
 tiōibz aridet ali⁹ duode-
 nari⁹ de fornicaz. p̄p̄ta-
 tibz. Quaz p̄ma ē in dñia
 motuū. qz qdā repūt̄ timō. alie alas
 acq̄rūt. alie volāt. In quibz triplicē vi-
 tam iustoz innuūt. actiua. p̄templati-
 uā. ⁊ doctrinale siue informatiua. In
 actiua em̄ vitā degētes qz corp̄alibz ⁊
 frenis negocijs miserie ⁊ necitatē insi-
 stūt: id̄ circa in h̄ mūdī exilio q̄st̄ in ter-
 ra repūt̄. Eōt̄emplatiōis aut̄ studio se-
 dātes p̄ vitibz/ s; q̄ sp̄ualibz ⁊ celestibz
 bonis inuigilāt cū colūba: e⁹ p̄ne dar-
 gētate/ ⁊ posteriora dorsi ei⁹ in pallo-
 re auri ad sup̄na tendūt. S; doctrina
 lē vitā h̄ntes ex vita ⁊ officio: pura q̄
 tēplata alijs p̄ documēta tradūt: non
 mē p̄nati/ s; volā: es merito dicunt:
 ⁊ vitā aplicaz ducūt. De q̄bz p̄p̄ba ad
 mirat̄ Esaiē. vj. di. Qui sūt isti q̄ vt nu-
 bes volāt: ⁊ q̄st̄ colūbe ad fenestras su-
 as. ¶ Piger. Te dicitur nūc de reuela-
 tiōibz bonis/ vercor ⁊ ambigoran ne ri-
 dēlo te in p̄spectu pluriū expones q̄
 vtilitati q̄rūdā defuies. qd̄ inq̄ent op⁹
 ē fuelatiōibz mod̄nis itilo iustitē: cū i
 sac̄r̄ scriptur̄/ ⁊ p̄ studiosos i sc̄toz do-
 ctōz p̄mētis oia q̄ iusticia sē exp̄sa sint.
 Sel̄ ait iob. 33. loq̄tur de⁹: ⁊ sc̄d̄ id̄ ip̄s
 nō reperit. vbi in̄ li. glosa dicit. Deus
 c. iij

singulis puata voce nō rñ det /sz eloq̄. **H**ec est voluntas dei in xpo Iesu in of-
 um cōdidit qd̄ oibus satisficit. z glo- bus vobis. Sp̄m nolite extinguere; p-
 marginal' addit. **H**eliu p̄uidēs q̄ scri- bertas nolite sp̄nere. **D**ia autē p̄a-
 pturā sacra dñs p̄didit; z in ea publicē teriq̄ banū est tenere. **P**er bec ad p̄a-
 vel occultis cuncroz q̄stioibz rñderit; mā tuā obiectiōem rñdeo. **U**bi sacras
 ait. **S**emel locut' est de'; z idipm nō scripturas z ei' expositores doctrinā
 sc̄do repetit. **P**rop̄tea si q̄s de agibili oēm z difficultates q̄stionū p̄tinere af-
 aliq̄ dubitat an p̄sequendū sit v. l. ere- firmas; verū dicit; sz nō ois fidelium
 quendū; lumē intellect' agētis id po- plebs bec cordeten' nouit; nec discere
 terit ostēdere in creatiōe aie dudū in- p̄t in libris; nec doctores habet v̄dli-
 fusū. de q̄ fm multos p̄pha loquit' v̄di bet; nec tpe; necario sp̄. **N**ū q̄ bis opus
 diā. **M**ulti dicūt; q̄s on die nobis bo- est diuina clementia succurrere; z vn-
 nat; z rñdit. **S**ignatum est sup nos lu- ctionē eis sub mittere ab alto; vt late sa-
 men vult' tui dñe; dedisti leticiā i cor- tis on suz est sup. iij. ca. li. p̄cedēti. **N**ō
 de meo. **T**errere fortassis etiā non de em̄ minor est dei potētia z misericō-
 bet modicū; q̄ in nouissimis q̄bz inue- mo in effectu latior nūc q̄ in testa mē-
 nit istis diebz in q̄ instāt tpa p̄culosa/ ti veteris obfūctia; p̄ctim vbi cordis
 repiunt femine serui fragiles z mobi- adest sine pctō graui puritas; v. l. tēpe
 les aio frēq̄nt' v̄sōes h̄re; q̄ viri na- oportuno si id exigit necitas. fm illud
 tura fortes z mēte stabiles. ¶ **T**heol. **E**saie. lix. **E**cce nō est abbreviata ma-
 Qui obfūat ventū (ait salomō p̄u- nus dñi vt saluare n. q̄ar; neq; a gra-
 tistim' **E**c̄s. xj.) nō seminat; z q̄ cōst- uata est auris ei' vt nō exaudiat; sz in-
 derat nubes nūq; metet. ergo subdit. iqtates v̄ie diuiserūt inf vos z deu ve-
Mane semina semen tuū; z vespe nō strū; z pctā v̄ia absōderūt facies ei' a
 cesset man' tua. qz nescis qd̄ mag' ori vobis. **H**istoriā audi quā necea nego-
 atur; an illud; z si verūq; siml' meli' uit q̄stra virgo; quā tota **B**asilien. ca. o
 eēt. c' bec vt glo. inuit snia est. **Q**ui me uitas hz p̄ viuo sanctuario **A**delberd
 tuit p̄secutiōez aduersarioz; q̄ p̄ v̄tū im de mulberg. **B**ui' em̄ parētes fue-
 p̄nt intelligi; nunq; meritoze semiat runt simplices plebei z deuotiōe ple-
 h̄bo nec factō. z q̄ adulatorēs blādien- ni; ciuitatē p̄faraz inhabitātes. habuerūt
 tiū timer; q̄ p̄ nubes signant; nūq; vitā ar tres infātes liberos; p̄fatā **A**delbey
 eēnā metit. **P**eruersi inq̄t idē difficile dim z **L**arbarinā ac **J**oannē illis fra-
 corrigunt; z stultoꝝ infinit' ē nūerus terculū. **L**ōrigit ibidē quodaz tpe q̄ de
Ec̄s. j. pauciq; valde s̄; vt videm'; q̄ habitatiōe p̄stina ad domū altā migra-
 spūalia sectant' toto ex aio. **A**pte etiam bant inhabitandū; tres pueros onfatos
 ap̄ls. j. **L**oz. ij. tibi rñdet vbi dic'. **N**os circa p̄mū constitutos septenniiu bor-
 nō spūm bul' mūdi accepim'; sz spūm tum noue inhabitatiōis statim ineta-
 q̄ ex deo est. vt sciam' q̄ a deo donata re; z puerilli moze quisq; puer arboꝝ
 sūt nobis; q̄ z loq̄mur nō in doct' b̄na vnā amplexat' est; eā dicens esse suaz;
 ne sapie verb' /sz in doctrina spūis; spūa quā singuli detnceps sp̄eali p̄seq̄bant
 libz spūalia p̄parātes. **B**ial' ar̄ bō nō p fauore. **L**odez igit' anno cū tā arbuta
 cipit ea q̄ s̄ spūs dei. **S**tulticia em̄ est il vernali tpe virere incipient' /z naturalē
 li; z nō p̄t intelligere. qz spūituall' ex moꝝ ligni de q̄libet arboꝝe flosculus
 am̄ nanf. **E**t lucidius. j. **T**heol. v̄s. di. alēns sp̄i oxiri cepit z florere. **D**e p̄t

ma h̄dem albi coloris flos q̄ erat appro-
para vt p̄mittit carbarine: de sc̄da q̄ al-
teri⁹ coloris extitit s̄lis coloris flos al-
bus: de tertia s̄o quā Joānes sibi ap-
p̄auerat rosa p̄cedebat amena. de
spectaculo multi satis admirabant̄
q̄d sibi hec p̄noscitaret futuri. Uite at̄
sc̄ntas si in p̄dictis inspicit̄ subsecuta
pueris florum istoz p̄phetiā declarat.
Nā ambe sorores virginitatis nitore
frauerit̄ illibate. Prima quidez vsq̄
ad tertiu⁹ m̄: septēniū: in q̄ felicif̄ mi-
grauit ad d̄nm. Altera hodie uiuit fe-
re nonagenaria/ oim̄ virtutū z virgi-
nū spectaculū. Frat̄ s̄o quē cū virgini-
tate z eq̄pollenti martyrio credo itras-
se felicif̄ sepulchruz/ factus est calcea-
tor: in qua arte cui⁹ etiā su⁹ p̄f̄ Mul-
ber cognoscit̄us extitit: familiā p̄fataz
nutrire meruit vsq̄ ad .xx. suū circiter
annū. in q̄ a quodā sc̄to viro forte futu-
roz p̄scio vocat⁹ est ad scholas. in q̄b
nō sine derisōe m̄ltroz infra biēniū in
artibz libera libo tantū p̄fecit tam Ba-
sile q̄ in vniuersitate Pragen. vt iā co-
tancū z in p̄dictis artibz s̄sem vir ha-
beret. Redijt̄ dei de a ḡnali studio: z i
Lolubariā. p̄ nri ordinis ingressuz
venit. quē in multz locis reformari p̄-
curauit. z tā deuot⁹ p̄dicatoz tandē ef-
fectus ē vt Germania sibi parē p̄ tūc
nō hiet. Imp̄rite em̄ z aiosissime vi-
cia correxit: z ob id dudū z lōge satis
verat⁹ a p̄sonis varijs/ postremo in lō-
ga quā p̄pauerat egritudine felicif̄/
vt spero/ cū martyriū q̄dam merito ab-
hac luce discessit. De q̄ historia tō laxo
stilū liberi⁹: qz socius itineris sepe esse
merui bui⁹ sc̄ti viri: z hodie viuēt̄ sue
soroz nōticiā magnā i bono h̄o z ba-
bul. ¶ Diger. Quia tibi placet reuela-
tiones aliq̄s referre: expedit vt exp̄mas
in q̄ certitudis gradu tales credas eē
veras. ¶ Theol. Nolo intelligas in se

q̄ntibz exm̄is cuiuscūq̄ reuelatōes in
gradu tāte certitudinis ponere in q̄n-
to s̄t. p̄phaz z sc̄toz doctoz oracula. d̄
quibz ca. vij. dicit̄. Reuelatōes em̄ bo-
nas has eē intelligo visiones q̄ a bone
z optime fame p̄dicūt hoibz: in n̄llo
sacre sc̄pture/ doctrine eccl̄iasticę/ nec
dicit̄ sc̄toz p̄uātes. s̄z poti⁹ dei hec sūt
p̄solatōes. s̄z illd̄ Apoc. iij. Vincēt̄ da-
bo māna absconditū: z dabo illi calcu-
lū cā didū: z in calculo nomē nouū scri-
ptū qd̄ nemo scit nisi q̄ accipit. Nec vo-
lo p̄ becausū q̄ntū mea in̄cēt dare faci-
lit̄ credēdi oī instinctui/ etiā ei q̄ specie
magni boni gerit̄. scio em̄ tātū eē p̄icu-
lū in facili⁹ credēdo reuelatōibz: vt i b̄
pede se iuxta Bug⁹. dictū fere oēs here-
tici fundēt tāq̄ ad vleinū refagiū. sic
p̄z in arrionis z buffis: q̄z secte se de-
uina reuelatōe affirmauerūt credere
id in q̄ p̄ncipal̄ eoz perfidia p̄sistebat.
Verba aut̄ vera z sc̄ta q̄ iob eē asseris:
non ei⁹: s̄z belū s̄t iniuste p̄seq̄nt̄ sc̄m
p̄ham. Nec glo. quālibz allocutionez
dei secretaz adimit̄ fidelibz: s̄z id eē dei
sp̄iale donū z puatū nō verat̄. Un̄ em̄
seprē dona sp̄ū sc̄ti de q̄b Esaias 'o j̄t
habitus reales in bonoz aiabz/ nisi vt
s̄z s. Tho. eis mediātibz b̄n z facilliter
mobil̄ ad diutnas ispiratōes q̄s red-
deret̄. Blind qd̄ subiūgt̄ motiū mi-
nus me mouet a cept̄ descendū: vicz
de lūie signato sup nos vultus d̄ni. qz
aut illd̄ ē radi⁹ agent̄ intellect⁹ aīe cō-
creat⁹: aut splēdor aliq̄s collar⁹ ḡuīte
s̄z glo. Si de p̄mo intelligis: cū nafal̄
sit/ ad totū regimē h̄iane vite q̄ ad sa-
pnatalia tēdit nō sufficit. Si s̄o de se-
cūdo capis: meo/ nō tuo obseq̄tur. po-
stro. qz illd̄ lumē est qd̄ p̄ parauit ad
reuelatōez gentiū z ad gl̄iam pleb̄ sue
israel. Porro postremū nihil te q̄so ter-
reat a deo: vt multaz ex deliratioe fe-
minarū oēs obrrare p̄tendas: aut vt

ros mēte lati⁹ p̄ditos sp̄ d̄cipi p̄tēdas. memor eis tñ horroz sc̄i doctorz verb̄ q̄b. i. 2. q. 82. ar. 3. dic̄ viros simplices z femineu sexū/ q̄ maiorē i se vidēt. p̄ suos d̄fect⁹ b̄uilitatē m̄asā/ sepe ḡndio ri deuotiōe/ z p̄ p̄ns altiori p̄tēplatio nis p̄fundi gr̄a. diffinit em̄ ibi p̄tēplatioēz sine meditatioēz eē duotiōis cāz. z i b⁹ p̄riū sic arguit. Si p̄tēplatio eēt b̄mōi cāz/ oporteret q̄ p̄tēplatioi apriorēs eēnt in duotiōe maiorēs. c⁹ p̄riū vide mus. qz duotio fr̄q̄nt magis inuenit̄ in q̄busdā simplicibz virz z femineo sexu: in q̄b inuenit̄ p̄tēplatiois defect⁹. R̄ndit̄ ibi. Et̄ia. z q̄cqd̄ aliud ad magnitudinē p̄tinet/ occasio est q̄ bō p̄fidat d̄ seip̄o: z q̄ nō totalr se d̄o tradat z inde ē: q̄ b̄mōi q̄n̄z occasionalit̄ deuotionē i p̄ediūt: z in simplicibz z i m̄l̄teribz deuotio abūdat elatioēz p̄mendo. Si tñ sciētā z quācūqz aliā p̄fecti onē rō p̄fecte deo subdat: ex h̄ ip̄o deuotio auget̄. Trahit̄ hoc ex̄mō doccam⁹: nouer̄ me sepi⁹ didicisse a n̄ro puincia li p̄te venerabili z oim̄ f̄formatorz fratru ruzore: q̄ in opido Bepingēsi q̄dā paup̄clā/ s̄z castā z deuota muliercula n̄ro viuebat tpe: q̄ dudū an̄ incineratio nē dicti opidi icolas lamētabilr clami tādo auisauit. D̄ in q̄t̄ q̄ntū ve loco huic iminebit i breui t̄pis sp̄acio. B̄ q̄ cuz sciscitare q̄d mali hoies passuri eēnt. R̄ndit̄. ignis in q̄t̄ icēdū opidū i cineres f̄soluet cū q̄ui nimis iactura hoiz: p̄ctis coz̄ h̄erigētibz. At illi. vbi q̄so p̄mū iurget̄. R̄ndit̄. ista in domo tal̄ viri. Quo audito p̄familias eiusdē domus/ ne p̄ditoz vl̄ auctor incēdū putaret̄/ sp̄ōtance nullo angēte opidū relīq̄t. s̄z qz p̄b̄a cūct̄ iudicabat: coact⁹ ē opidū z bitatiōem p̄p̄ā reinbitare. z nō ml̄to p̄ i eiusdē domo ignis nescit̄ q̄ d̄i iudicio p̄mū accessus/ z deide loca vicina icēdēs opidū totū incinrauit: z

incolas/ femineū sexū n̄ sp̄ cē spernēdū edocuit. Tradit̄ insup̄ naturales rōes dñs Guil. piscin. p̄sul z doctor in suo vniuerso: quō ob teneritudiez p̄plexio nis/ aut p̄p̄ aptitudinē mēt̄ nōnūqz femia viro ē ad imp̄ssiōes separaz sub stātiāz captabilior in bonis assistere ḡtia: z in mal̄ca absere. vide d̄ h̄. j. lib. v. ca. x. cās b⁹ distinct⁹. ¶ Piger. Quia d̄ obiect̄ me absolutū video q̄ntionuz nodis: pero da erū de p̄ncipali p̄postoz: vt modernū viz videam⁹ aliq̄e q̄i actuali theozica vita z i doctrinali fulserit. ¶ Theo. M̄ ḡm̄ Uincētū accipito de regno Bragōie n̄ri ordiū/ z sacre pagine p̄fessorē egregiū: q̄ diu p̄ntētiarie gerēs officiū i curia ap̄lica/ tā dē p̄ o: be pene dei p̄b̄ū semiauit ḡfossic. pedes q̄b̄ valitudo sinebat diu ambulauit: q̄b̄ infir marz nō nisi aselli tergo vehi voluit. in paup̄rate volūtarā vixit. esuz carniū sp̄ vitauit: z ieiunijz ordiū z ecclie sedulo instetit. At vbi z q̄ntū valebat p̄tēplatioi vacās lectariū vitauit p̄ntiā. nisi q̄n̄ edificatio p̄rimī ad p̄riū coegit. In q̄ p̄tēplatioē haussisse videt̄ diuina reuelatōe s̄sus/ p̄ba/ z gest⁹ q̄ diuinissimo mō effunde bat z ondebat in f̄mōibz. Tā em̄ ḡfossus in dei p̄bo fuit: vt nec sui sc̄i p̄ies z n̄ri ei in h̄ eq̄pari potuerint: Dñicus vicz/ Petr⁹ z Thomas. Nā d̄ villa ad villā/ de regno ad regnū tā ml̄ta milia seq̄bant̄ eū vtriusqz sex⁹ hoies: nō solū plebei z simplices / s̄z etiā in iure diuino canonico z ciuili ḡdnati z religiosi varij: vt in comitatu se pene om̄iuz mechanicaz artū virt z mercatores n̄trirēt. Habuit p̄les sc̄cū d̄ diuersi religioibz fr̄ēs: q̄b̄ auctoritate ap̄lica subdelegauit: quā p̄mū habuit a dño Petro d̄ luna. Et codē p̄ Lōciliū Lōstā. d̄ post: o/ habuit ab eodē sc̄dario p̄ p̄fessionū audiet̄ia. sicqz d̄ diuersi p̄toribz

Lb̄o max̄imū collegit penitētis pl̄s. tpe p̄uro memoria laudabil̄ annalib̄. Uir vn̄q̄ eccl̄ia aut platea tā ampla ex-
 nit in ciuitate aliq̄ vel opido/ q̄ popu-
 lū suis p̄dicatōib̄ assistētē caper. Un̄
 fr̄q̄r cogebat̄ in cāpis p̄dicarē: vbi ci-
 ues q̄ virū sc̄m̄ p̄cib̄ adduxerāt/ de li-
 gno in altū capellā erexerāt. Quotidie
 h̄missam ibi/ vel in loco sibi cātauit pu-
 blice vna cū fr̄ib̄. q̄ finita/ statim p̄di-
 cavit tā mortuē: vt c̄dāt a fidedignis
 q̄s tēpe Bas̄. concilij examinaui/ vltra
 num̄ triginta milia iudeoz̄ r̄ sara-
 cenoz̄ ad gremiū durisse eccl̄ie. Sileo
 de infinitis alijs baptizat̄ p̄ctōib̄: q̄s
 ad h̄c penitētē statū adduxit. Ut plu-
 rimū etiā finito s̄mone inumeros libe-
 rauit a demōib̄: sup̄ q̄s etiā sp̄alem a
 Lb̄o p̄tātē habuisse dinoscit. Pro in-
 fidelib̄ vero p̄dicat̄is tale ad capiendū
 retendit rerbe euāḡ. licū. Nā q̄a in qui-
 busdā regnis vt in Bragonia ml̄ti sūt
 saraceni/ sui/ r̄ iudei in magno nume-
 ro: idcirco cū locis talib̄ app̄opināuit
 p̄ potestātē fidelib̄ p̄ncipū p̄curauit vt
 in platea publi. a sub vni^o p̄racti sin^o
 termino solū infidelēs puenire cogere-
 tur ad audendū dei v̄bū. Quo facto:
 cepit vir dei ad iudeos si affuerūt ver^o
 exponere testamentū: qd̄ sciuit optime
 s̄m̄ hebraicos doctores: r̄ Lb̄m̄ ibi p̄-
 dictū r̄ venisse efficacissime p̄bare. Si
 h̄o pagani oderāt: legē nature/ mūdi
 etiā legis euāḡlice sciuit/ r̄ alia natu-
 ralia accōmodata fidei adducere. r̄ h̄
 mō in captura sp̄ialitū pisciū Lb̄i re-
 the magnis r̄ multis repleuit piscib̄.
 Predicauit autē q̄ridie (excepta forte
 vnica q̄ndēna) p̄. xvij. annos circit̄ in
 regnis Castelle/ Bragonie/ Nauerre/
 Portugaliē/ r̄ Francie: ac in p̄tib̄ his
 adia cētū. tādem aut̄ in Britānia: vbi
 p̄ multa q̄b̄ aña claruit miracula de
 uotissime dormiuit in pace cū fr̄ib̄ su-
 is. ¶ Piger. Reuera si h̄ ap̄loz̄ vixiss̄

tpe p̄uro memoria laudabil̄ annalib̄.
 fidelib̄ diligētē stilo ascriptus fuisset.
 ¶ Theo. Uex̄ aiser̄. r̄ h̄ac ob cām p̄n-
 tia/ p̄cedētia/ r̄ q̄ sequūt̄ trado sc̄ptore
 n^o: me ingrītudis m̄i r̄ nouerca p̄rutū
 talia sepe iat̄ oblitūto r̄ negligētia.

¶ De archiepi Treueren̄. Octōis bo-
 na vira: r̄ cur hodie ep̄i non sicut olim
 clarēt miraculis. Capitulū. ij.

¶ Dumtax̄ est alia cōditio: q̄

f̄ p̄nosticat̄ r̄ p̄sentit̄ fr̄ig^o r̄
 pluuias r̄ tēpestates aeris.

Hui^o aut̄ signū est: qz̄ añ ad
 uētū calamitatū talib̄ se ad casas suas
 f̄colligūt diuiso instinctu. In q̄b̄ typū
 gerūt viroz̄ eminētū: q̄ ḡra q̄dā dora-
 ti. p̄phica mala iminētia fidelib̄ p̄dici-
 cū: r̄ deo ḡti ne tāḡat a talib̄ v̄ saltē
 alios muniūt: vt p̄partio: es migrēt a
 mūdo. ¶ Piger. Da ex̄mā q̄b̄ hoc tpe
 certa reuelatio finē vite p̄monstrauit.
 ¶ Theo. Dauici sc̄lap̄i añi q̄b̄ viue-
 bat meo tpe comes d̄ t̄wertberg Lōst.
 dioce: q̄ vite s̄min^o fuit q̄ seq̄tur: vt i
 p̄ntia nisi p̄uic̄ial̄ (a q̄ hec habeo) castel-
 lan^o d̄ stockgardē f̄citauit ml̄tē fidedi-
 gnis vir̄ astātib̄. Nā p̄fat^o comes tā p̄-
 pe sexagenari^o fuit aliq̄lis d̄bil̄ ad mo-
 tē: t̄n̄ nulla ten^o h̄m̄ano iudicio. vñ se ad
 thermas p̄pe Bepingē p̄tulit/ vbi le-
 te frueret̄ balneis. Die vna medic^o ad
 eum dixit. Dñe domui v̄ie disponat̄
 r̄ aie p̄uideat̄ p̄ncipalit̄: qz̄ reuera i q̄n
 qz̄ horaz̄ spacijs ab hac luce miḡdies.
 Luit̄ ille. Quid q̄so refers̄: nulla eī idi-
 cia mo: r̄ nec tu/ nec ego iudicam^o i me-
 cē. Est p̄rea dudū mibi p̄phetatū: semē
 nā i opido p̄rio q̄ndā eadē d̄ere .oñ
 hora q̄ego: quā nec egorar̄ ip̄cepi. Luit̄
 medic^o. hec nouerit̄ semia oib̄ mūta
 sac̄mētē. p̄pe agōiā laborat̄ i extremis.
 Et itū comes. sc̄to al̄tey mei in̄te^o i di-
 cū: arborē quā nouim^o n̄ ml̄to añ me
 am mortē ruiturā ex oraculo quodaz̄

Lul' medicus. dñe hec bodie cecidit: &
 occasus vim adee sciat. Tunc comes
 ad extrēa p̄p̄nq̄no: in p̄dicē didicit &
 in p̄p̄a exp̄iētia mortē adē: quā in sex
 deinde horaz spacijs degustavit: & in
 opinare satis occubuit. Talis moi no
 ticia & revelatiōes habuisse videt n̄ cō
 rēporane dñs Otto treuerē. ecclie ar
 chieps. h̄ v̄ra suo cācellario mḡfo tyd
 maro decretoꝝ devoto valde doctore
 audiu: & ab alijs fidedignis p̄cept: h̄
 inq̄s divino vt credif n̄ v̄ p̄mū elect^o
 in p̄sulē dicte ecclie tā plenā durit vitā
 futu: vt non de theuronia eps/ sed
 pl^o videret cē monach^o. nā corp^o icu
 n̄ijs & vestimentoz duricia atterebat:
 & animū infra rez spaliū extremū stre
 pitū ad p̄tēplatiū vitaz erigebat. La
 tera sua tā in rebz eccliaficez q̄s seculari
 bus talibz muniuit viris l̄ratz & religi
 osis q̄ noscere possēt qd reddēdū esset
 deo & qd cesari. In p̄p̄a p̄sona cū exer
 citu nō modico fide bona plen^o & in ex
 p̄f̄ ḡuibz Boemiā intrauit: & quātuz
 sua infuit pestē hereticā ibidē extr̄pa
 re conat^o est. p̄ q̄ cā nisi apo. se. phibu
 isset licētia: quā obtinere nequit: bona
 qdaz fortune sue ecclie libēs vēdidissz.
 Et qz zel^o dom^o dñi virū istū comedē
 re nō desijt/ qñ vidit suos canōicos &
 collapsos sacerdotes a gradu sue insti
 tutōis monasteriaz deformata vbi
 bet. Idcirco opaz dare cepit scē refoz
 matiōis: quā in se dudū aña stricte assū
 pserat. quā qdē in paucissima loca in
 troducere valuit: s; in nullū collegiuz
 clericozū seculariū. Maligno em̄ insti
 tūc q̄s secularibz viris renitente muri
 d̄strucite hierl; reedificari nō poterāt:
 & op^o dei d̄merit; hoim exigētibz inf̄
 ceptū ē: nō vt oli a mechanicz/ s; a ma
 lis clericz & monachis. q̄ in re h̄ q̄ m̄
 n^o debuerāt/ l̄ris sacz imbuti. s; & deo

dedicati ampl^o q̄s seculares restiterunt
 reformatiōi. Quo viso vir scētus inge
 muit: & uz brō Ambro. de cleri duri
 tia tact^o dolore cordz lamētari cepit &
 mori ac cū x̄p̄o cē nō prim̄ elect^o: vocēz
 p̄p̄ica qdā die dñica: vt credif: revela
 tiōe p̄dit^o publice p̄dicere: & sui incola
 tus absolurōez adē in breui: & deinde
 rebellē clerū & p̄lz vitioe divina mol
 crādū ḡui. Vos inq̄t me benignū p̄ce
 dentē sc̄q̄ noluit; veniēt t̄pa in q̄b̄ ne
 glectū sup̄plere cupietis: & p̄ calamita
 te id nō p̄ficietis. ego aut̄ interim tol
 lar de media & dormiā cū p̄ibz meis
 dixit. & p̄ ordinē actum ē vt p̄dixit. Nā
 paulo p̄ licet eras viri id nō erigeret:
 in diuino b̄nficio vt reoz: & ne oculi s̄
 eti hoīs viderēt mala im̄inētia: ḡtare
 cepit. & s̄ p̄p̄ devotissime eccliaficez sa
 cramentz felicit̄ inq̄uit ad deū. Post
 occasus in electōe noui pastorz diuisio
 nō modica suborta ē. Nā pene oēs ele
 gerūt vnū q̄ viro dei in f̄formatōe plu
 ritimū vt d̄z restiterat: q̄ten^o alioz cap
 taret b̄nvolētiā. Paucissimi aliū p̄tu
 lerūt armis munitū theatralibz & mū
 dana frētū amicitia: q̄ de facto: nō d̄ tu
 re p̄oz resistēdo/ p̄mitente diuino iu
 dicio/ eū penit^o a iure electiōis desiste
 re coegit. Dedit p̄m̄ dñs apl^o & p̄fir
 mauit i treuerē. p̄sulē spir̄ites p̄ c̄p̄s
 virū seculari p̄sanguinare etiā potētem
 cutis q̄ p̄ clēz a cepto d̄sistere p̄p̄lit:
 pari mō restitit: & lōge acri^o. Exide s̄
 bi h̄ resistētes mutuo/ p̄m̄ v̄ia iuris:
 deide martalibz armis/ demū viroz
 sibi tā inhumanit̄ restiterūt vtrinqz vt
 ip̄a diocesis/ inno metropolis sex circū
 ter annis & vltra int̄: dicta ḡuissimaz
 excōicatiōes acerbissimas/ p̄das/ in cō
 dia/ cedes hoīs & bella patiaz p̄tinē
 d̄solent. p̄p̄ ea ecclie: & mōasteria ad co
 pl̄ima exulā cogāt: qdā ex rez spaliū
 carentia: a l̄j s̄o ex sacramentoz quaz

hēre cogunt abstinētia. ¶ **Piger.** Uiz
 hūc que vere laudas tāto tpe dudū ag
 nouit in cui⁹ historie snia nūc p̄mū va
 lide disco q̄ verū sit id qd̄. s̄. p̄cedenti
 libello docuisti i ca. vij. vicz q̄ deforma
 tio eccie: z de defect⁹ reformatiōis nō
 sp̄ ascribēda sūt ep̄s z pasto: ibz: s̄ se
 pe subdit⁹ z morbidis ouibz. Scio em̄
 ex fama p̄fatū p̄ntificem comitē fuisse
 origine/ vita immaculatuz/ amicis etiaz
 secularibz z porētibz ditatū z virtuti
 bus plenū: in me tñ isurgit admiratō.
 cur nō mō s̄c̄e olīm sc̄i z deuoti s̄c̄i ep̄i.
 ¶ **Theo.** Lā hui⁹ est: qz iam nō velut
 olim a sp̄sctō ad apicē cathedra^l cul
 minis eoz fit vocatio/ s̄ a vaneglorio
 sis/ z ab auarīs clericz z laicis crebra
 eoz fit p̄motio. **Mox** em̄ vt sedes ali
 qua vacare incipit sp̄spirat mutuo ho
 norū cupidī canonicis: q̄ nobiles z p̄n
 cipes sub arratis aucupant⁹ eplis: z p̄
 cognatos hierlīm edificare nitunt⁹ i s̄a
 guinibz. dirigūt plures statim ad rōa
 nā curiā: in q̄ copia reperitur eoz/ q̄ ven
 dicat⁹ supplicatōibz vt oculos regant
 dñi apli/ referre norūt ea q̄ nunq̄ su
 erūt in esse. idoneos affirmāt esse p̄su
 larū q̄ nulli bñ p̄fuerit statui. z ita sal
 sis vt cautelosis narratiōibz ignarus/
 vitinā non viciosus aiabz p̄ficiūt milibz:
 quē multi agnoscut nunq̄ aptū exercitū
 se ad debitū regimen duoz boim. **Si**
 lenio p̄trāscō de sublimat⁹ i cathedras
 pontificū eos q̄ duo obligant⁹ scire te
 stamēta / per duo designata mitre cor
 naa: quoz null⁹ p̄grue nouit loq̄ grā
 maticā p̄ma puerorū rudimēta. tales
 em̄ postmodū in regimie ecciarū talis
 bus clarēt miracul⁹/ qualia esse solēt in
 seculariū boiz pueris curijs. **Un** tuz
 qōnis nō s̄n aliqñ vidēt soluisse (vra u
 diu) qdā theologice sciendū ignarus:
 regi fr̄cie q̄renti vt tu mouisti. **Mō**
 die dñe mi rex nō miracul⁹ vel diuinis

reuelatiōibz/ aut vite sc̄titate pollēt ve
 lut aīa ep̄i iō certe: qz antiq̄tus hos p̄
 uijā oziōibz sc̄tis creauit sp̄sctūs in
 p̄sules. mō at solis p̄missis būantis fa
 uoribz vos z p̄ncipes facit⁹ p̄ntifices.
 q̄ v̄is/ nō dei clarēt miracul⁹ z p̄digio
 is. Nā sp̄sctō p̄mouētē epos/ in p̄m
 tina ec̄cia cecis v̄isū/ claudis gressuz/
 z mortuis dabāt vite reditū: terris pa
 cem: z sup̄ his ciues aduehebant celo
 stes. Nūc hō ep̄i v̄i repleti sp̄u diabo
 lico eiusdem clarēt p̄tutibz. qz vidētes
 ocul⁹/ gradientes pedibz/ z sanos vita
 orbare solēt: dū de terra p̄ vias guer
 ras pacē/ z de celesti vita religiōes tol
 litis. ¶ **Piger.** Hec de q̄bo loq̄ris ma
 loz miracula z vulg⁹ clero obloq̄ vid
 tur in alemania crebriora s̄ q̄ in q̄cū
 q̄ mūdi p̄te alia. fortassis iō: qz iā sp̄i
 nis rez p̄aliū adeo nodiscū circūsc̄p
 te s̄ multe dioceses: vt in eis nō aiarū
 pastores/ s̄ mundane militie p̄ncipes
 vita/ moribz/ cura z vestitu potius q̄
 ep̄i eē cēseant: q̄bo p̄p̄is tāto obuiunt
 vt aiarū salutē nō possint intrēdere z p̄
 uidere. ¶ **Theo.** Vulg⁹ nō lōge in hoc
 a p̄itate discedit: s̄ vitinā ip̄fectū sūi n̄
 viderēt oculi n̄i de e⁹ placis nōdū de
 fecit vsura z dol⁹: i e⁹ ciuitate vidius
 iniq̄tate z dolū sepe: poti⁹ sepi⁹. **Uez**
 cāz b⁹ lapsus i ep̄is rez p̄aliū nō ple
 nā assigiti q̄ ad malū cogat/ s̄ occasio
 nē p̄stat vicz eis q̄ possessiōibz ec̄cie licit
 is abutunt⁹ ad illicita. e⁹ demonstratio
 p̄tz in b. **Greg⁹.** tot⁹ orb z v̄ibis olīm
 ditissimo ep̄o. Audisti isup. s̄. z mō de
 multz alemanie p̄sulibz bonis q̄ lauda
 bilr diuitijs z aiabz p̄fuerūt. nō q̄ v̄s:
 s̄ abusus i p̄alitate cleri passim vitu
 pand⁹ ē. **Lau⁹.** p̄p̄ca: ne sc̄tā bustita
 rū p̄ntez incidat: iordinate decretādo
 cleri p̄alia: q̄ certū est p̄mū eē data ad
 ruitiōez morū z fidei: ad salutē aiarū:
 z ad dei au gēdū obsequium. que bona s̄

maior ps maloz platorz nō q̄r̄t̄ p̄nc̄s
 palr̄/nō mirū. q̄z̄ in oī fere mltitudine
D bonis raritas p̄ciū imponit. ¶ **Diger.**
 Nunqd̄ inf̄ simplices plebeos r̄ p̄iunt
 aliq̄n̄ p̄phetico fulgor̄ illustrati/ q̄ imi
 nētes maloz rēpestates p̄nosticent: sic
 f̄citasti de p̄sulū cetū. ¶ **Theol.** Sic, n̄
 em̄ ē p̄sonaz acceptoz de^o: s̄z̄ vnicuiq̄
 dat̄ manifestatio spūs ad vtilitatē. q̄ spi
 rit^o distribuit iingul̄. p̄nt vult. teste a
 postolo. Fuit meo tpe q̄dā reclusa. p̄
 Basilea dioec̄ t̄n̄ L̄ōstātief̄/ i domo
 d̄noz̄ theutonicoz̄ d̄ priūssa Hukēn
 noiato. Nec an^o effecta iā i dicto loco
 reclusa/ toto mēt̄/ visu deo faml̄abat: r̄
 sui sex^o femis p̄silia i dubijs sat̄ catho
 lica crebro mīstrare solebat q̄n̄ ad hec
 actuabat. vīstrare hāc mlti vtriusq̄ se
 xus hoies solebat ob deuotiōis gr̄am
 de Basilea veniēdo. Inr̄ q̄s q̄dā secla
 ris sac̄dos b̄n̄ficiat^o i Bas̄. eccl̄ia duo
 tus r̄ senex/ mibi not^o/ Nychola^o noic̄
 specialior i d̄no dicere r̄cluse cē solebat.
 Ad quā cū q̄dā vice veniret: q̄siuit ab
 eo sc̄tā femia; i q̄ p̄re ciuitat̄ Basiliēf̄
 domiciliū p̄nūc̄ hēret d̄ns Nychola^o.
 q̄ r̄ndit: p̄e sūmā eccl̄iā. Cui illa. doleo
 de h̄ vebement̄. Et ille. cur inq̄r̄: Et il
 la. q̄ i breui circa eūdē citat̄ sitū deo p̄
 mittēte vidēta q̄uis icolas p̄turbabit.
 Que h̄ba sac̄dos velut ab ore femie p̄
 lata r̄ min^o p̄oder̄ h̄c credebat: q̄ulq̄
 nō lōge postea sp̄s sac̄dot̄ dom^o r̄ fe
 re trecētaz̄ domoz̄ ibidē incēdio iopi
 nato demoliebantur.

¶ **De visu hois duplici: De s̄ntoz̄ fi
 tate r̄ falsitate: r̄ de auisat̄ in s̄no vel
 vigilia p̄ sanctos.** Capitulum. iij.

E Inos h̄nt̄ oculos q̄b̄ corpe
 regunt̄. nā p̄p̄ p̄uitatem sui
 capitei formice oculos suos
 h̄nt̄ sup̄ q̄dā additamēta: q̄
 p̄ modū duoz̄ piloz̄ egrediunt̄ de ca
 pite. Per hec docemur sat̄ ap̄te: q̄ b̄

nis oclis/ cor: p̄is vicz̄ r̄ aie vti debem^o
 ad d̄bitū regimē vtriusq̄ hois. Qui cū
 sint corpis ocl̄i palā ē oibz̄. Sic h̄o ocl̄i
 s̄f̄ itellec̄t^o p̄cti^o/ r̄ speculati^o s̄m̄ Au
 g^o. li. ii. de trinitate r̄ i glosa. d̄z̄. j. Loz̄
 ii. P̄rio cū velut sinistro itrueri dem^o
 iferiora r̄ trena: sine q̄b̄ i hac vita victi
 tare neqm^o. S̄c̄do h̄o speculāda s̄f̄ sa
 pioza r̄ c̄na: sine q̄b̄ sine n̄re b̄rudia
 attingere nō possum^o. De vtriusq̄ tā cor
 pis q̄ aie oclis p̄pha cōmemorat vbi
 dic̄. Ecce sic oculi suoz̄ in manibz̄ d̄no
 r̄i suoz̄/ s̄c̄ oculi ancille in manibz̄ do
 mine sue: ita ocl̄i n̄si ad d̄m̄ deū n̄m̄
 donec miserat̄ n̄si. Et de intellectu
 bus potissime v̄itas ait ad discipulos.
 Vtri ocl̄i q̄ vidēt q̄ vos videt̄. Inr̄ cor
 porcos at̄ oculos r̄ m̄tales h̄ magna
 sit zucniētia: nō minor t̄n̄ inf̄ eos ē dif
 ferētia. q̄z̄ corpales sicuti r̄ m̄tales b̄
 ni s̄f̄. luce necario indigēt. mundicia r̄
 puritate eos nitere op̄tz̄. r̄ sic natura p̄
 mos mlt̄ tunicellis. 7. vicz̄. 2. 3. h̄ioz̄
 bus curauit. p̄nt ars tradit quā p̄spe
 ctivā nūcupāt: ita gr̄a r̄ p̄pa i d̄ustria
 cautissime p̄uidere op̄ est ocul̄ s̄c̄dis.
 Cū p̄beta de m̄talibz̄ ocul̄ apl̄i^o ne le
 derent̄ meruēs ad s̄f̄itudinē corpaliuz̄
 orādo addidit cum dixit. Custodi me
 d̄ne vt pupillā ocl̄i. D̄nt̄ i sup̄ p̄l̄m̄s:
 q̄z̄ p̄mi freni v̄l elemētares/ s̄c̄di sp̄na
 les s̄f̄ r̄ celestes: illis lux corp̄al̄ i s̄f̄ h̄o
 radi^o diuin^o op̄ est. Hi m̄tali pul
 uere: isti fantasij/ erroribz̄/ nesciētijs/
 ignorātijs r̄ delict̄ maculant̄. p̄ort̄
 in actu r̄ in luce corp̄ali ex̄nt̄ibz̄/ mul
 tas agnoscut̄ visibilibz̄ d̄nt̄ias: s̄z̄ p̄ r̄ūe
 posteriores intellectus vicz̄ p̄talia im
 pediuntur amplius. Cū artz̄ memo
 rativā imp̄mere volentes/ lucida loca
 solēt fugere. r̄ i caligine de^o a Morsō
 visus eē dinoscit̄: s̄ p̄ture sacre testimo
 nio. ¶ **Diger.** scire d̄sidero: v̄z̄. ne i s̄o
 no aia s̄f̄itate diuinā aliquā intellectu

LIBRI Secundi

locis satis vita funct^o est. Putasne p^oncipi illi p^odesse potuit p^ostestuz soniu: si eode^m bñ z caute interpretato futura iacula p^ovidisset. ¶ Piger. Credo dei magnū eē bñficiū: qñ cū metuentib^o p^ovisioez aliquā dat scationē vt fugiāt a facie arcus iminētis p^oculi. Sz satz me terret multiplex sacre scripture auctoritas: q̄ somnia obfuare vetat q̄ tu videris approbare. nā Zeuf. xix. ait do min^o. Nō auguriabim^o: nec observabitis sonia. z Deuf. xiiij. Prophe^ota ille / aut ficto^o: somnioz inficiet. Manasses rex iuda. ij. Paral. xxxij. vitupaf / qz obfuabat sonia. Et spūsc^otus in libris sapialib^o z talia inuehit plurima dū Salomō Eccl. v. diē. Multas curas sequunt^o sonia. vbi multa sūt somnia ibi plurime vanitates z fmdes i numeri. glo. in li. ad dit. Sonia ne curas: qz vana sūt. z itez Jesus filius syrach Eccl. xxxij. Vana spes z mēdacia in fefato viro: z somnia extollūt i prudentes. Quasi q̄ appbēdit vmbraz z psequit ventū: sic z q̄ accēdit ad visa mēdacia. sz bec visio somnioz añ facie hois silitudo alcius hois. z itez ibi dē. Divinatio errorz / z auguria mēdacia / z sonia maleficiētū vanitas ē. ¶ Theol. Auctes q̄s induxisti i mediū si diligētī mētis inspiciant oculo / nō oim somnioz obfuatiā vitupant: sz eoz tūmō q̄ supstetiose sūt: aut q̄ ex cura negociationū pcedentiū surgūt: aliqñ aliq̄ nīmīs freqñt / aut icautē sonioz interpretatiōni insitūt. Nā expse dñs vbi. s. in Zeuf. z Deuf. de maleficiis solū añ z post loquit. Nec dubiū qñ vanitates incidat q̄ somnia curare nitit^o ex cura pcedēt ventēria / z nō ex supis. Uñ glo. in Deuf. dicit. Uult in q̄t intelligi ea q̄ a diuinis. i. a maleficiē nō fm deū dicunt / etiā si euenerint nō esse sic accipiēda; vt fiant q̄ ab eis p^odi

cut. Uñ tere^o sese declarat: q̄ imēdia te sic sequit. Divinatio errorz z auguria / mēdacia somnia maleficiētū vanitas est. pp^o qd̄ glo. ibi diē exponēdo multas curas q̄si diceret. Sic q̄ multa cogitat ipa freqñt somniat: sic i stulticiā recidit q̄ vltra se d̄ deo disputat. Porro qd̄ Eccl. quē allegas selerit: glo. sobrie sic exponit. q̄si q̄ appbēdit vmbzā. zc. sciat somnia z fallacias de monū hoies sepe deludere z i errorē trahere: nisi caute discernant. vñ. scetur. Ab imundo q̄s mundabit: z a mēdace qd̄ verū dicit: Inde in lege p^ocipit. Nō obfuabit^o somnia: neqz diuinationes. Quō aut caute sit pcedēduz in talib^o dño coopante in sequētib^o p^orietatib^o habebimus.

¶ De somnioz differentijs. de causis eoz: z de deceptis p somnia z visioes. Capitulu. iij.

Mpuretis oculis oberrāt in vñs alijs patētib^o. nutāt em̄ tūc formice: z q̄sum ren dāt ignozāt. Ita reuera in mētalibus oculis rōnali hoī accidit: si diuine grē luce p^ouant / vel vsu rōnis: bestie pon^o vel ebrio i via moz pparant / q̄ rōnali creatore vel angelice subet: q̄ tñ pau^o lo min^o est ab initio creat^o z munitus. Hoc p^oculū mētalīs cecitatz / z necitatem diuine manu ductiōis in visioz z somnijs inuit Sapiēs: cū añ allegata verba de somnijs prius sic adiungit. Sic parturiētis cor tuū fantasia p^opatit / nisi ab altissimo fuerit emissa visioz. z Job. xxxij. Spūsc^o est in hoib^o z inspiratio oiporētis dat intelligen^otiā. ¶ Piger. Doce q̄so p^omū q̄t sint sonioz differentie. deinde modos discernēdi vera a falsis subitūge. vt sciam^o in q̄b^o cauere / vel residere debeam^o: me in semita bui^o p^oculose vallīs deuiemus a veritatēz tramite. ¶ Theol. Ad p^omū

gloſa ſup textu de Eccliaſtico pallego
 ro verbis ⁊ ſententijs bñi Gregg. ad tuū
 poſituz de. iij. li. ſuo dialogoꝝ in his
 ꝑbis reſpōdet. Aliqñ ait revelaciones
 ꝑ ſomnia fiūt. vnde in dialogo Gregg.
 Sciēdū Petri qꝫ ſex modis tangunt
 aīm imaginatiōes ſomnū. Aliqñ ven-
 tris plenitudine / vel ſnantiſcē. Aliqñ
 illuſiōe. Aliqñ cogitatiōe ſimul ⁊ illu-
 ſiōe. Aliqñ revelatiōe. Aliqñ cogita-
 tiōe ſil ⁊ revelatiōe. Duo ꝑma oēs ex-
 p̄m̄tō cognōſcīmꝰ; cetera in ſcriptu-
 ris invenimus. Niſi em̄ ſomnia ꝑ illu-
 ſiōem diaboli fierēt; neqꝫ diceret vir
 ſapiēs. Multos erraſ fecerūt ſomnia.
 ⁊ alibi. Nō auguriabimini; nō obſu-
 a bitis ſomnia. valde em̄ deteſtabilia ſō-
 nia oſtendunt que augurijs ꝑiūgnūf.
 Quia ꝑo cogitatiōe ſil ⁊ illuſiōe ſom-
 nia fiūt. ſcriptū eſt. Multas curas ſe-
 quunt ſomnia. Per revelatiōez vero
 Joſeph ſe fratribꝰ ꝑferēdū ſomnio vi-
 dit. Et Joſeph monēt; vt tollat i E gy-
 ptū puer ⁊ m̄ſem eius. Et qꝫ aliqñ ſō-
 nia cogitatiōe ⁊ revelatiōe fiūt; Daniel
 Nabuchodonozor viſionē edidiſſēs / a
 radice cogitationis inchoauit. Tu rex
 cepiſti cogitare in ſtratu tuo qd̄ ſuru-
 rū eſſꝰ ꝑ hec. Et qñ ſnia ſerūs doctor i
 ij. q. xv. ad ſc̄dm tuū ꝑetitū ꝑꝑediō-
 ſius q̄ vidi rñdet; vt infra ſubiungam.
 Sed ꝑm̄ ſeito: qꝫ de ſomnūis duo ge-
 nera hoīm iudicare valent; ꝑbi vitz; ⁊
 veri theologi. ⁊ vtrūqꝫ eſt difficile non
 bñi acq̄ſitā v̄l inſuſam ꝑitiā. Primuz
 modū ꝑſtim / ⁊ ꝑtm̄ ſc̄dm dicitur do-
 ctō; ſub qñtuplici dñtia docet agnōſ-
 cere in his ſententijs ⁊ ꝑbis ꝑif. Diuiſi-
 tio qñ in n̄n̄iſ falſe opinionis eſt ſuſtēto
 ſa ⁊ illūcitat; ⁊ ſō ꝑſiderare opꝫ qd̄ ſit ve-
 rū circa ꝑcognitiōem futuroꝝ de ſom-
 nūis. Sit aut̄ ſomnia futuroꝝ euētūū
 qñ qꝫ qd̄ cā. puta cū m̄ēs alitꝰ ſollū
 cita / ex his q̄ videt in ſōnis inducit ad

aliqd̄ faciēdū v̄l vitādū. ⁊ de talibꝰ lo-
 quit Salomō dices. Multas curas
 fecerūt ſomnia. Qñqꝫ ꝑo ſomnia ſunt
 cā aliquoz euētūū / inq̄ſtū reducunt
 in aliquā cauſam cōem ſomnūis ⁊ ſu-
 turis euētūū. Et ſm̄ hoc plurimū ꝑ-
 cognitiōes futuroꝝ ex ſomnūis fiunt.
 Et q̄ ꝑſideranduz q̄ ſit cā ſomnūoz; ⁊
 an poſſit eſſe futuroꝝ euētūū / vel ca-
 poſſit cognoscere. Sciēdū eſt q̄; qꝫ ſom-
 nūoz cā qñqꝫ qd̄ eſt interior. qñqꝫ at̄
 exteriꝰ. Interior aut̄ cā ſomnūoz eſt du-
 plex. vna qd̄ aialis; inq̄ſtū ſc̄z ea occur-
 rūt hoīs fantaſte in do:miēdo circa q̄
 eius cogitatio ⁊ affectio fuit imozata i
 vigilādo. Et talis cauſa ſomnūoz non
 eſt cauſa futuroꝝ euētūū. vñ h̄m̄ōi ſō-
 nia ꝑ accidēs ſe habēt ad futuros euē-
 tus. ⁊ ſi qñqꝫ ſimul cōcurrant; erit ca-
 ſuale. Qñqꝫ vero cā intrinſeca ſomnio
 rū eſt cozpalis. Nā ex interiori diſpoſi-
 tiōe cozpis formaſ aliq̄s motus in fan-
 taſia ꝑueniēs tali diſpoſitiōi. ſic hoī in
 q̄ abūdāt frigidi humores / occurrit in
 ſomnūis qꝫ ſit in aq̄ vel in niue. Et d̄ ex
 trinſece tangētibꝰ experientia docet. Si
 q̄s dormiētis digito vel manu aquaz
 frigidā circūderit; ſtatim ſe in aq̄ ta-
 cere ſomniabit. Et ꝑꝑ hoc medici di-
 cūt eſſe intrēdēdū ſomnūis; ad cognōſcē-
 dū interiores diſpoſitiōes. Cā aut̄ ſom-
 nūoz exterior ſimilit̄ eſt duplex. ſc̄z coz-
 palis; ⁊ ſpūalis. Cozpalis qd̄ eſt inq̄ſtū
 imaginatio dormiētis imutaf vel ab
 aere cōtinēti; ſicut de aq̄ tā ex m̄ſificatū
 eſt. vel ex imp̄ſiōe celeſtis cozpis; vt ſic
 dormiēti aliq̄ fantaſie appareāt cōſoz-
 mes celeſtū diſpoſitiōi. Spūalis aut̄
 cā eſt qñqꝫ qd̄ a deo; q̄ reuelat aliq̄ in
 ſomnūis miniſterio angeloz. ſm̄ illud
 Numeri. 12. Si q̄s fuerit inſ vos ꝑ ꝑha-
 dñi / in viſiōe ſp̄arebo ei; vel ꝑ ſomnūū
 loqꝫ ad illū. Qñqꝫ ꝑo opatōe demonū
 aliq̄e fantaſie dormiētibꝰ apparent

ex quibus quibus aliis futura ruant his
 quod cum eis habet pacta inira illicita. Sic
 ergo dicitur concludit doctor ibi responden-
 do: si aliquis vult somniis ad preagnosce-
 da futuri: scilicet quod somnia procedunt ex reue-
 latione diuina/vel ex causa naturali in-
 trinseca siue extrinseca: quantum se per vir-
 tus talis cause credere / non erit illicita
 diuinationo. Si vero homo diuinationo cau-
 setur ex reuelatione demonum cum quibus pacta
 sunt expressa/ quod ad huiusmodi: vel tacto-
 ra/ quod homo diuinationo creditur ad quod
 non potest se credere: illa diuinationo illi-
 cita est et suspitiosa. Ex quibus distin-
 ctio clarior habet: quod ex quibus causis so-
 nioz scario eorum potest aliquando elici. Primum
 ex causa corporali intrinseca. ut quod ex ma-
 fia humiditate vel sicca futura fantasia ma-
 uet ad somniandum de silibus. et de talibus
 proprie iudicat medicus. Secundo ex causa
 corporali exteriori ouerente ex aere vel elemen-
 to circū dante corpore uolens. ut si aer est hu-
 midus/facilitate fantasia sensibilis uolens
 mouet ad somniandum de pluuia. et ita
 de alijs aeris vel circūstantis corporis pro-
 portatibus elementaribus. et de hoc modo proprie
 habet considerare naturalis philosophus. Tertio
 ex causa corporali exteriori ouerente ex im-
 pressionibus celestis corporis. ut sic dormienti
 aliquid fantasie appareret conformes celesti-
 um dispositioni. et de hoc caute habet con-
 siderare astronomus. Quarto ex causa
 spirituali extrinseca mala. ut quod demon ad
 cognoscendum alicuius occulti vel futuri mo-
 uet fantasiam. Quinto vero ex causa spirituali ex-
 trinseca et bona a deo ministerio in bonorum
 angelorum predeunte in fantasiam et mentem
 uolens. et de istis duobus considerat theologus.
 Predicta considerationibus si primam
 et secundam modos per doctorem scriptum ad de-
 certis/septem diuina coniectura de som-
 niis proprie habebis. Quorum primus est
 cum mens alicuius sollicita est ex his quod vi-
 detur in sonis: et inducit ad aliquid faci-

endum vel vitandum. que ad modum quodam va-
 ni practicat boies: quibus cum aliquid dele-
 ctabile somniauerit/tantum necario cre-
 quendum id perficitur. sed tunc talis execute-
 rei causa non est sonus/sed aliquid libras/vel potius
 instabilitas. Secundus est modus quod somnia
 sunt causa per accidens futurorum euentuum. ut
 cum fuerit cum causa intrinseca aiali. ut quod oc-
 currunt homini fantasie in dormiendo circa
 que et cognitio et affectio fuit imorata in
 vigilando. que ad modum dictum est a secundo
 doctore in principio suorum sermorum. et per
 ger. De his saltem da erim. et Theol. Duo
 tibi antea recitabo exempla: ad intelligen-
 dum quod per somnia a deo deluduntur primi
 ut eis iam euigilantibus oino se estimet ve-
 ritate vidisse quod solo sensu apprehenderunt
 insoni. Preceptorum enim meo referente
 audiui: quod patet quidam nri ordinis villa-
 giu quod daz intravit: ubi feminam quendam
 inuenit demerata intrantem/ ut noctur-
 no tempore se cum diana et alijs femis tras
 ferri crederet per aera. Cui cum per perfidia
 uerbis conaret expellere salubribus: perit
 nar ista experientie se per credere affirma-
 uit. Cui per fines que me esse presentem cum de-
 prio recedes. Respondit illa. ita placet: et
 me recedere videt per presentibus si placet testi-
 bus idoneis. Igitur ut delirata aiaz zela-
 tor periceret adueniente die recessus que
 vetula perixerat/ affuit per cum fidedignis
 hominibus. Et illa cubella in que pasta forma-
 ri solet super scannus postea intravit: et se-
 dere ibi cepit: applicatisque fibris malefici-
 cis et unguento/ reclinato capite obdor-
 miuit. statimque ope demonis somnia
 de dea uenere: et de alijs suspiribus
 tanta fortia habuit: ut in iubilo quodam vo-
 ce submissa clamitaret: et in his plausi-
 bus motis mansit cubella cui inside-
 bat nimis mouit. que de alto scanno rucis
 vetule subiacentis caput non modicum co-
 triuit: et ita in terra iacentem/ nec de loco
 comota per inclamauit iam euigilare.

ubi queso es: nūc cū diana fuisti: q̄ testi-
monio p̄ntiū nunq̄ de cubella recessi-
sti. Ex his igit̄ gestis & mediātib; ver-
bis salntiferis sim ad sui erroris dete-
ctariōz deuertit. Simile est in legēda
bri Hermanni Antisiodoren. q̄ in do-
mo q̄dā vidēs sero mensaz parari / ad-
mirādo didicit: q̄ p̄pter bonas mulie-
res nocturno tpe illa comedētes ciba-
ria ponerent. igit̄ eadē nocte vigilādo
vidit multitudinē demonū in spē mu-
lierū ad mensaz sedentē, q̄b; ne recede-
rent impauit. familiā torā excitauit: &
si comedētes cognoscerēt q̄s uir. q̄ euz
vicinas suas cē dicerent: misit ad do-
mos singulaz. & oēs in lectis suis rep-
te sunt. Adiurati igit̄ d̄mones sese ma-
nifestabāt: quō populū illuderent
aperuerūt. Horū rō & causa daf. xxvj.
q. v. epi. ubi ex cōcilio Bequiren. sic di-
atur. Ipe siquidē sarbanas q̄ transfi-
gurat se in angelū lucis / cū mentē cu-
iusq; mulieris ceperit: & hanc p̄ infide-
litate sibi subiugauerit: illico transfor-
mat se in diuersaz p̄sonarū spēs ac si-
militudines: & mentē quā captiuā te-
net in somnis deludens: mō leta / mō
tristia / mō incognitas p̄sonas ostēdēs
p̄ deuita queq; deducit. & cū solus spi-
ritus h̄ parit̄ infidelis: hoc non in aīo /
sed in corpe euenire opinat̄. De somni-
antū talū uisib; plura ibidē sp̄ies.
¶ Porro quō deludant̄ q̄ somnijs facili-
ter credunt: de hoc sume tale exemplū.
¶ Noui quendā fratres n̄ri ordinis Jo-
doū noīe / de uentu Eōstāntiē. p̄fes-
sum p̄ nūc boni zeli: qui cū iunior exi-
stens / nō tam fuit uelut modo morib;
& cōsciētia cōpositus. huic existētī i cō-
uentu ante tēpus general̄ Eōstānt̄.
p̄ aliq̄ somnial̄ uisio dormiētī affuit: in
qua sibi uidebat̄ quō in sūmūz ponti-
ficem creatus cēt. uigilans dudū post
ea satis fertile cogitabūduo (ut ab eo

audiat) intēdebat qd̄ sibi hoc somnijs
bone afferret p̄noscationis. spem cū
aliquale de ueritate in se adimplēda p̄-
sumpsit de p̄sularū aliq̄ habendo: licet
liter; & statu nulla penitus alluderet
in boīe isto dispositio. Porro tpe ante
dicti cōciliū d̄positis p̄ idem trib; a sū-
mo p̄tificio: uic; Petro de luna: Gre-
gorio coiarū: & Joāne haltbasare d̄ co-
sta: qui oēs se in suis obedientijs gere-
bant p̄ sūmis pontificib; loc̄ / electo-
res / dies & hora in quib; unicus & in-
dubitat̄ pastor & Petri successor eligi
debuīt statuta sūt. Quib; uisio frater
p̄dictus spem p̄habitam sibi clanculo
augere cepit: q̄ fortassis de eo dudū
a se uisum verificaret̄ somniū. Electo
autē d̄no Martino de columna cor-
corditer / confusus apud se frater / di-
dicit q̄ stultū sit animū dare somnijs
sine sufficienti motivo. Non multo p̄
autē elapso tpe temp̄ carnis priuū ap-
propinquauit: in quo in cōuentu iun-
iores fratres p̄ solatio aliquando con-
sueuerunt representatiōes ludicras ha-
bere sūmi pontificis & curie romane:
pro quo loco cū diuersi iuuenes ad va-
ria eligerent officia: predict̄ fr̄ Jo-
docus electus est iocose in sūmūz pon-
tificem p̄ fictitiū. In qua eminētia tūc
p̄mū oēm p̄sular̄ spem p̄didit / quā
facit̄ fatuus specib; p̄us sepe preba-
uit. Sic cū euentus nō a somno cau-
sabat̄: sed ad cū casualit̄ se habebat.

¶ Recurrēdum est ad discretos ui-
ros in somniorū & uisionū incertitudi-
ne. Et d̄ sex regulis p̄ quas aliquis in
talib; non decipi potest facilliter.

Capitulum. v.

Excitatem incurrens for-
mica / aliam habentē ocu-
los fortissime āplectit̄: nec
dimittit nisi ad casā sit re-
dij

reducta. In q̄ relucet q̄ pie talibz diuina p̄uiderit clemētia; cui⁹ instinctu orbara visu formica/ videntis industria aliena saluat. P̄nt p̄ talē industriā intelligi hi hoīes simplices/ q̄ diuina munere sōnia diuina/ vel reuelatōes diuinas hñtes; eorū intellectu nō vidēt/ s; alieno ductu id ad discunt qd̄ p̄p̄a industria nō norit. sic Samuel simplex z visionū diuinaz inerp̄tus; cū tpe puericie in tēplo euz Heli sacerdote dozmiens/ tertio vocat⁹ diuino oraclo; id nō a se intellexit; s; qualitē se ad idē habere deberet ab Heli p̄tinus didicit. **Regi. iij.** Sic etiā noui p̄les valde de notis vtriusq; sexus p̄sonas/ q̄ sōnia de q̄busdaz sibi ignorē euentibz sat̄ certa habuerūt; in q̄bz sibi nō credētes; ne decipent/ recursū humilē ad l̄atos habuerūt; z eorundē dicez certiores d̄ veritate effecti s̄t. Fuit meis t̄p̄ibz in Argentiū. dioc. nobilis quidā maior creato milite/ libertine conditōis/ vita z moribz tā p̄positus; vt nulli eū verius q̄ Martino post carbecismū p̄parare valerē. Hic qz in om̄ibz strenue egerat z p̄be; q̄ dei erant deo/ z q̄ cesaris dabat cesari om̄i iudicio; ideo a q̄busdam q̄ viri bonitatē z rei publice necessitatē nouerāt/ eū p̄cibz molestabāt; vt baliuatū ducat⁹ dñi Bustrie debitum quē hñt in Alsaria accipet z regeret; d̄ q̄ nō dubiū apd̄ seculū bonorē grandē z vtilitatē rez̄ tp̄aliū nō modicā assequi potuiss; in se z in suis; imō in tuendis sanctis monasterijs/ q̄ pl̄im ibidem diligebat. Disulit vir prudēs affirmatiuū dare r̄sum; z cogitabat qd̄ dictuz officiu; iudicē exigit iura terre municipalia noscentē; qu: ip̄e ad plēnuz nesciebat. Quesiuit igit a me z ab alijs q̄ sibi accōmo. h̄ videbant; qd̄ re sponsurus ess; vt animā p̄p̄iaz in tuto poneret. Fateor inspectuz meū; qz no

ni virū eē iustissimū; z quō multo p̄ esse valeret; z foras illis p̄ assessores (q̄ tamē vix haberi valebant) posse suppleri qd̄ p̄ncipali deess; iudicē timidus eram vna cū alijs qd̄ determinare suaderem. z ita nullus viro videbat dare respōsum. Habere autē nobilis hic solebat (sciebam) somnia vel visōes potius valde p̄derosas z notabiles p̄ sepe t̄m q̄bus t̄m nihil vel modicuz/ sed in sola sacra scriptura z ei⁹ expositiōibus p̄ncipaliter fundare nouerat. vñ quadā vice eodē tpe somniuz vidit tale. Videbatur ei; qz in agro quodā lato staret satis bene sulcato p̄ aratru; z femina q̄ in manu tenebat accurate terre p̄ fructu habēdo insereret. cūq; artētius ista p̄spiceret; vidit qz nullū ex seminibz sursum creuit; s; totū deorsū tenebat ad interitum. In q̄ ammiratōe stupēs euigilauit; mibiq; postmoduz dixit. nisi p̄silū firmuz mibi dederitis de acceptādo baliuatū exhibitū/ mibi p̄sulo; vt incertū dimittā; z amplectar certū. liber em̄ sum mō a cura h̄ gōis regim̄is/ qd̄ acceptādo vereor piculo me submittā; potiss̄e ob ignorātiū iurium seclariū z p̄suetudinū. Quo audito acq̄eui viro prudētī. qz conforme ei⁹ fuit iudiciū xp̄i illi⁹ snie qua dicit. Quid p̄derit hōi si vniuersū mūdū lucrēt; sic hō sue detrimētū patiat; d̄ trimētū ait/ nō p̄ditōes. Intellexit em̄ nobil̄ iste p̄tic q̄sdaz habitare potētes in baliuatu de q̄bz timēduz erat; ne qcqd̄ boni p̄ añsarū edificaret nobilē/ illi destruerēt; vt ne p̄ficere cepit p̄p̄ditēt. Cui euentū veriss̄e visō arridebat d̄ pullulante semine versus terrā z deorsum/ nō autē ad celū z in sursum. **¶ Pi. ger.** Nimis generales vsq; mō dedisti regulas de curādīs vel nō curādīs sōn̄ijs; d̄ circo p̄cor ad sp̄cīalia q̄ pl̄ movent descendere velis; ad videndum

salte quid sentiendū sit de multoz sō
 njs in quibz raro vel nunq falli dici
 tur: p̄sertim in his casibus: qñ cis iḡ
 rantiu aduersa obuiare p̄suevit foru
 na: pura tentatio grauis: seu grandis
 tribulatio ⁊ tristitia. ¶ **E**thol. Rem
 ptim poscis me tibi tradere: q̄ est soli
 dei donū gratitū. De nūero em̄ beu
 sum boz qui aiales sunt / nō spūales:
 nisi solo noie. spūaliuz aut ⁊ dei spūm
 habentiū p̄p̄tū est: aliqñ talia p̄ricula
 rit agnoscere. De quibz p̄ ordinē dicit
 ap̄tus. i. **L**ozinc. ij. **B**animal hō non p̄
 cipit ea q̄ sunt spūs dei: spūalis aut iu
 dicat oia: ⁊ ip̄e a nemie iudicat. Quis
 em̄ nouit sensuz dñi: aut q̄ instruat
 eū: Nos aut̄ (cōcludit) sensum xp̄i ha
 bem⁹. Unicuiq̄ etiā (vt ibidē. xij. ait)
 datur manifestatio spūs ad utilitatē.
 ⁊ inter nonē dona graz gratis data
 ruz dicit. **B**lij datur discretio spūm:
 alij interpretatio sermonū. **H**ec aut̄ oia
 opatur vn⁹ atq̄ idem spūs: diuidens
 singul̄ prout vult. Spūs p̄terea loq̄t
 mysteria. ibidē. xiiij. **U**n̄ btūs **B**reḡ.
 vii. s. enumerat oibus somnioz cau
 sis sic cōcludit. **D**ifficile somnjs cre
 dendū est. qz quo impulsu veniāt faci
 le nō elucet. **S**acti hō illustōes ⁊ reue
 latioes q̄dā intimo sapore discernūt:
 vt sciant qd a bono spū p̄cipiant: ⁊ qd
 ab illusione patiant̄. **E**x quibz verbis
 tria salubria debes documenta elicere
 tuo p̄posito valitura. **P**rimū: q̄ diffi
 cile somnjs credendū est. **S**ecūdū: q̄
 facti quidā habēt noticiā ⁊ dñitiā ali
 qñ de somnioz interpretatiōe. **T**ertiu:
 q̄: q̄ mediū acq̄rēdi in hoc discretio
 nē spūm sit p̄ quendā nō solū intēnū /
 sed p̄ intimū saporē collatū ab eo vicz
 sc̄tōspū qui solus interior est cuiq̄ rei
 q̄ ip̄a sibi. **H**anc ob cām oēs q̄s vidi
 magnos theologos doctores fecisse de
 instinctibz / vel de discretioe spūnz tra
 ctatus / qui se vltimate resoluūt ad di
 ctas **B**p̄li / ⁊ **b**ti **B**reḡ. auctoritates:
 q̄s regulas in eis vl̄ p̄icturas poti⁹
 annexat. q̄s si placuerit intueri pore
 ris in diuersoz vicz doctoz tractatu
 lis. **V**erūtamē qz discrete fact̄ ad vnū
 modū interpretādi caute somnia descē
 dis: quo verent̄ quidā postensa sibi fu
 tura mala: ideo sex regulis fuitis spe
 ro in deū talibz om̄e malū culpe vita
 bis. **P**rima. diffinitiuē talibz somnjs
 neqz assertiuē credas. nisi cū indubita
 tum donū interpretādi habueris. qua
 le **H**ieremias obrinuit: q̄ ait **H**iere.
 xxvj. **I**n f̄itate misit me dñs ad vos:
 vt loquerer in auribz v̄is om̄ia verba
 bec. **R**ō dicit̄ est: qz cause somnioz ali
 quādo q̄ nulli⁹ future rei signa sunt /
 s; tm̄ p̄eritaz imāginū: vel al̄s natu
 raliū nō somnata designandū: vel de
 monū / q̄ credulos somnjs ita assuef
 eri sibi gestiūt. **S**ecūda regula est. oī
 quaqz somnia nō semp abigās: p̄ferat
 ea q̄ tribulatiōis future signa forent:
 si p̄cipis ea crebro tibi in bonis ⁊ utilē
 bus aie verificari. qz aliqñ dei dona s̄
 nos a malis p̄uantia ne duamur in
 tentationē. **J**acula em̄ p̄uisa minus
 ferūt. vt btūs **B**reḡ. dicit. **T**ertia re
 gula. cū somnū alicui⁹ infausti tibi oc
 currerit: tūc forti aīo cum dei adiuto
 rio sine p̄fidentia in p̄p̄ijs viribz eq̄nē
 miter te tenere p̄ponas. **F**irmatio em̄
 animi p̄ ea naturalia q̄ de⁹ cōtulit in li
 bertate arbitrij / actuāda sūt: ⁊ eis vtē
 dum est. qz istis mediātibz p̄bi (vt **S**e
 neca docet de remedijs fortuit̄.) ima
 gina patient̄ sustulerūt. **Q**uarta regu
 la. occasione mali verissimē iminētis
 p̄ viribz fugias. ne vicz tu in hoc cām
 culpabilē p̄stes loquēdo / en̄do ad lo
 ca p̄iculosa. ⁊ ita de silibus multz in q̄
 bus sepe nostris negligētis vl̄ factis
 illicitis mala pene graua incidimus.

Quinta regula est. vt deuota oratiōe frequēte ad deū pro grā patientie recurramus. qz opus pfectum habet: z iuxta bri Gregi. mentē/miraculorū opationi antefert. Non em̄ nra industria/z libertas arbitrij ad hentes acquirēdas vel retinēdas sufficiūt: s; diuina special' gratia erigit: q̄ precib; sanctorū z ad deū effusis orōnib; ex diuina misericōdia sepe obtinet/ vbi nostra demerita aliud exigerēt. Sexta regula. caueas in his viliōib; ne supbiēs tuis ex meritis talia tibi collata eē credas: etiāz si sint a diuino spū. talia em̄ qn̄ a deo/ sunt gratie gr̄is date: q̄ sepe a peccatis grauib; existētib; danē ex misericōdia dei misericōdia nō semp meritis. prout habuisti de b. s. lib. j. ca. j. de miracul.

¶ De via bona triplici i morib; z sub q̄z multis imaginib; somniorū diuersi auisantar. Capitulum. vj.

Inuenitur p̄dictis alia fort' micas p̄prietas: q̄ vicz via vna egrediunt' a suis domib;: q̄ tamen versus finē p̄pter querē dapascua plurificari videt. Conuulit em̄ illis beitolis diuinus instinctus vna p̄ncipalē z regiā viam facere: z iuxta eandē meriti redituz. q̄z circa eandē viā ad querendū victū parūp diuertant. Ita hodie nura diuini spiritus in cunctis z cōtione vniuersal' ecclesie oim est vna via regiā p̄ diuina p̄cepta p̄grediendū. Si vis (in q̄ xp̄us Matib. xix.) ad vitam ingredi/ serua mandata. z Leuit. xxvj. Si in p̄ceptis meis ambulaueritis z mandata mea custodieritis: z feceritis ea: dabo plūnam vobis tēpōitū suis: z terra gignet germen suū. Et tū circa eadē vniuersalia ecclē z xp̄i mōdata modū vniuersalū acq̄rendū. Nec scitis p̄sul Aug? inueniebatur: qn̄ a socijs suis z amicis

Euodio z Neuidio habere volebat/ q̄s vicz esset ap̄tus modus vniuersi ad ambulandū in via dei: qn̄ altus sic/ alius sic s̄bat. ¶ Piger. Ut marie somniorū finē imponamus querorū nra mala bul' vite sc̄tis vris aliq̄n iminētia per vnuz genus somnij/ vel an sub diuersis modis possendant qn̄ in sōno diuina grā p̄muntunt vel p̄uolantur. ¶ Theol. Quāti conijcio/ diuersi diuersimode q̄ ad hoc inspirant' dō dormiūt. qz q̄busdā de aqua/ alijs de calice/ nōnullis de cruce xp̄i/ aliq̄ib; etiā de infantib; somnia fiūt: post que semp/ vel vt in plurimū tribulationēz aliq̄uā grauē in se vel in suis amicis sentiunt. put sequentiū patescet ex em̄plis. Habui genitricē/ q̄ viduata p̄ie meā vita functo/ apra secūdis nup̄ijs/ eandē mult' ad hoc interpellātib; ob casimōnie amorē oimō speruit. que q̄ deuorā in matrimonio vitā/ z in viduitate vsq; ad vltimā senectā corāz deo duxerit z hoibus: si opus foret/ totuz spero natale solum restaret cū adiacēti vicinio. Aduerterat hec: q̄ q̄riens sc̄i qz somnium habebat in quo sibi pedetare videbat in aqua/ vel qn̄ eadē mare aliq̄d est intuita/ sine falso euentum postmodū in breui magne tristitie sensit: quantoq; aqua maior/ turbulētor/ z p̄fundior videbatur/ vel impetuosiōr: tanto grandior tristitie materia sequebat'. Latebat me magna hec cōsideratio: quousq; eā multis annis itando in ordine de studio vniuersitatis vienesi. repatriavi: satis p̄tunc vnus. qz solū fuf p̄tunc studens in sc̄i facultate theologica. vñ ip̄a mibi p̄fictens/ p̄teturā somnij reculit: z exp̄tias p̄les addidit. qz valde sup̄stitiosas z demōis fallacias timuit: se nō credere diffinitive p̄ talia sōnia tribulatio nē sibi affuturā; s; r̄stare illā/ deo cō-

mittēdo. vñ visio illa somnia venisset: vel quo iret: et exinde postremo ne deciperet a me p̄siliū q̄sui: quō sine offēsa p̄cti se gerere in his deberet. Quisq̄ tur scius a iuuetute mea banc timuisse dēū: et vitā timori huius p̄cordasse in efsecru: doctrinā quā p̄cedēti dedi capitulo sibi tradidit: quā nō mea industria: s; a q̄dā magno sacre pagine m̄ḡro in p̄fatis scolis didici. Nec discordat aq̄ vel maris hec vestro tribulationē denotās a mō sacri eloquiū: q̄d paquā sepe vult passiois illationē intelligi. Unde p̄pheta orat in tribulationē extrema p̄tūtur. Saluū me fac deus: qm̄ inrauerūt aq̄ vsq̄ ad aiam. infusus sum in limo pfundū: et nō est substantia. Vituit bodie s̄go nobilis fm̄ seculuz et valde deuota i Argētū. diocesi serapharia/ Sopbia noie: abbatissa monasterij canonissaz seculariū in Andelano: q̄ a iuuetute sua castissime vixit: sicuti et tres alie sue vterine sorores. Collegiū etiaz p̄dictū/ q̄d dū in Abbatissam eisz creata cepit deformatissimū/ magnis cum laborib; in religioē reformauit ad plenū: et in tp̄alib; ditari p̄curauit plurimū. Nec mihi aliq̄n retulit confidēt: q̄ quicūq; in somnis videret calicē in q̄ sacramētū diuinitissimū eucharistie p̄tineri solet: infallibilē in breui postmodū p̄sura aliquā mūdi in se vel in suis d̄ciperet: et q̄nto in somnis pfundius in calicem dabat potestas videndi/ tāto seuerior tribulatio sequebat̄ s̄gini. Accidit post hāc relationē lōgo tractu annoz me venire ad dictū collegiū: vbi dicta d̄na mihi dixit. Ecce p̄ p̄nūc bona pace fruor: s; i breui vt timeo q̄n dis mihi obuiabit tristitia. q̄a somniū de calice satis pfunde inspecto nup̄ habui. Nō m̄lto deinde tpe elapso frat̄ suus miles walterus egrotare cepit: et q̄ntū sublat̄ de h̄ seculo/ fuit em̄ vir in

armis strennu: fama cōspicu: prudētia p̄ditus: et dicti monasterij ac reformatiois eiusdē fautor sup̄m. Gobrez virgini aderat magna tristitia p̄ calicē p̄signata. Nā de passioē locutura veritas ait filijs Zebedei Mat. 20. Potestis bibere calicē quē ego bibitur? s; Et ibidē 26. orādo p̄ ablationē d̄nice passiois dixit. P̄ si possibile est trāseat a me calix iste. Fuerūt meo tpe in ciuitate Basiliēsi vna in domo duc virginēs: seniores que. 80. circū annū accigit nomē Anna extitit: q̄ iuniozem suo sub regimine domestico habuit/ etiam Annā noie. be reuera specta virtutū toti ciuitati extiterunt et adiacēti patrie. Prima q̄dē Anna et senior setē duduz miguit ad d̄nū. Junior vero in fama bona viuit vsq; hodie: cui etiā nō ambigo infior vita p̄cordat deuote. Huius relatiōe/ quā credo fidicā sepe didici: q̄ quicūq; de puulis et inocētib; puerulis h; somniū/ q̄lic eos vitz videat: aut iocos licitos cū eis hēat: de primo virgini persecutio aliq̄ aut tribulatio alia aduehit. Idēz p̄ oia senio: dū viuere ei in sp̄ialib; nutrita creberrime p̄tinēgebat. Nata em̄ fuit p̄fata iunior Anna a p̄ntib; q̄ residētia habuerūt sub q̄dā mihi noto nobili solū noie. h; q; virgo iuuenis erat pulchra facie/ et apta nuptuz: eius semp castimōie demō in se diabat p̄ dictū nobile: q̄ eā sepe licet ingenuā suam facere conabat: vt ex ea suos plures habere valeret. vñ nūc blāditijs sibi suadebat: vt in fimonio alio cui de suis seruis copulareretur. nūc mēnis terrere solebat ad idē. Quāobiz constās virgoz de loco ad locū/ et de patria fugā dare cogebat. Et contra hūc accipitrem dei columba ant: satis puerorū somnijs sepe p̄munita est. Quā em̄ talia somnia habuit: statim h̄ custodia sui corpis p̄ fugam vel per occurtatioē

nez aliā sibi pvidebat postmodū: q̄ ex
perta est somnari verū p̄cessisse. ⁊ for
tassis diuina clemētia ideo p̄ paruulo
rū vīsus hāc p̄monebat: quā in inocē
tia castimonia ⁊ paciētia sine macula
inuidie ⁊ pcti sibi p̄fuarē volebat. Ju
cta illud Marti. xviij. Nisi efficiāmi
ni sicut puuli / nō intrabitis in regnū
celoz. Certū est etiā: puulos in q̄ridi
anis passiōibz ⁊ fletibz vexari: vñ non
mirū / si eozū imago typū tribulatiōis
solet p̄ferre. Habeo p̄terea in Consta.
doceffi cognatā noie Helisabet lauda
bilis valde viuētes in tboro m̄tmo
nū: cui si aliq̄ ignota appropiuar tri
bulatio / hāc p̄agnoscit cū sibi in som
nis apparet crux vel xp̄i passio. quē ad
modū mibi reculit. Nulli aut̄ dubiuz
p̄ crucē ⁊ passiōē xp̄i tribulatiōez pos
se faciliē designari. Qui in q̄t vult ve
nire post me abneget se meip̄m: ⁊ tol
lit crucē suā ⁊ sequat̄ me. Luc. x. Et
ip̄e xp̄us Petro obuiās passuro dixit.

¶ Vado Romā iterū crucifigi. vt Lin^o
⁊ Leo de eo testant̄. **¶** Piger. Quādo
somniaz visio est a diuino instinctu si
gnū futurū: peto an hoc fiat a deo ime
diatē: an boni angeli ministeri or̄. **¶** The
olo. Dudū hec determinata est q̄stio p̄
tr. di. viij. ⁊ p̄ b̄tū Bug^o. li. iij. ca. 26.
de trinitatē. q̄ Moyses ⁊ Paulo dēp̄s
nunq̄ deus imēdiatē ⁊ nude apparu
it patribz ⁊ p̄betis: s; reuelatiōes fi
unt angeloz bonozū ministeris. vt ex
his vita n̄ra munit̄. quē ad modū pe
rim^o de angel̄ in collecta ecclie. Quin
imo vbi scriptura testamētū veter^o di
cit deū esse locutū / ⁊ apparuisse moysi
in rubo ⁊ in mōte synai: id alibi expōit
de angelo. vt testat̄ h̄t̄s Stephanus
dicēs Act. vj. Explet̄ in q̄t annis. xl.
apparuit moysi i deserto mōt̄ syna an
gelus in igne flāme rubi. moyses autē
videns admirat^o est. ⁊ infra de codē.

Hic est qui fuit in ecclia in solitudine
cū angelo qui loq̄batur ei in monte sy
na / ⁊ cū patribz nostris: q̄ accepit ver
ba vite dare nobis. Est p̄terea doctri
na bri Dionysij: q̄ eterna sapiētia im̄a
sumis iungit p̄ mediā. i. infimā ratio
nalē creaturā p̄ angelos: q̄ mediū inter
nos sunt ⁊ deū sc̄tis inspirationibz: re
ducit ad diuina q̄ sunt sumā. Non q̄n
de^o ista se solo facere possz: s; vt in hoc
ordo diuine sapiētie videat̄. vt angeli
co ministerio eoz gaudiū augeat: ⁊ vt
amicitia maior int̄ eos ⁊ nos teneat.
Nec dona p̄ nunciuz nobis trāsmitta
parui p̄edere debem^o. q; ad huc q̄cqd
angelus facit / ⁊ queq; secundaria cau
sa / id primario (q̄ de^o est) plus agit: q̄
actiōes n̄ras aspirādo p̄uenit: ⁊ adiu
uando p̄sequit: vt cuncta n̄ra opatio
ab eo incipiat / ⁊ ab eodē incepra finiat.
¶ De laude pacificoz. **¶** Deus m̄t̄
⁊ surdis aliquādo futura reuelat: ⁊ cū
simplicibz in eucharistia miracula opa
tur. Ac de quinq; p̄betie gradibus.

Capitulum. vij.

¶ Egrediamur p̄rietatē aliā
que est: q̄ formice p̄ lineam
vnā satis regiā ad niduz re
deunt: nec in via vnā aliā impedit: s;
aliqui quasi oris osculo sibi mutuo pa
cis federa porrigere vident. In q̄bus
indirupna quedā amicitia nobis p̄re
monstrat̄ / pax ⁊ tranquillitas: qui effe
ctus sūt ⁊ fruct^o diuine charitatis ⁊
vere aspiratorū sc̄tis sp̄s munere. de
quibz ap̄ls ad Gal. ij. dicit. Fructus
sp̄s est charitas / gaudiū / pax / paciē
tia / longanimitas / bonitas / benigni
tas / mansuetudo / fides / modestia / cō
tinētia / castitas. Hi igit̄ boies in qui
bus signa talia recipiunt / diuine inspi
ratiōis p̄bilitatē satis p̄ferunt. Ob
quō ap̄lus subiūgit. Si viuimus sp̄s:
sp̄s ⁊ ambulemus. Nō efficiāmini

anis glie cupidi: inuicē puocantes/i
uicem inuidētes. ¶ Piger. Pauce. p
ut cōiecturo nō tpe reperit hē mora
les fornice q̄ talia signa vntatē z pa
cis seruent erga se z primos: queq; in
tra se/queq; diuinit^o inspirate spū du
cant: iuxta mandatū aplī qd̄ ibidē p̄
mittit. Dico autē spū ambulate: z desi
deria carnis nō perficietis. ¶ Theol.
Questionē simile/ z suspitiōez talē. s.
li. p̄mo. ca. vi. tibi explodi. Uex. vt pa
cis filios z filias ac spūssci alumnos
de vtroq; sexu fuisse agnoscas: nō tpe
duo de multis tibi exīna subiungam.
Fuit in ciuitate Constañ. vir quidam
paup̄ rebz/ corpe ab ip̄a vt videt̄ natiui
tate surdus z mutus: s; spū p̄berico
nō in exp̄^o bumil^o in vita z habitu: pa
cemq; cū hoibz/ z ampl^o cū deo in pu
ritate ani z in castimōia corpis habe
re studebat. Hic vt a multis fidedig
nis p̄cepti p̄sonis / quibz futura/ quibz
etiā occulta que humanā latebāt i du
striā: solēbat nō dico p̄dicere: q; lin
gue vsu carebat: s; nutibus p̄monstra
re manifestis. Nā in frat̄z nostrorū p̄
uētū Lōstañ. multē talia exp̄os se fa
tent̄ h̄mōi. Habui p̄ sanguines aliqñ
in dicte ciuitatē collegio qd̄ ad sanctū
Stephanū vocat̄: sacerdotē canonicū
z deo z ap̄lorū p̄ncipibz valde deuotū
q̄ relicta domo sua sub p̄uisione cuius
dā verule p̄ginitis sine cōsanguinee/ ad
limina dictorū ap̄lorū p̄grinationē se
uersus Romā dedir. In itinere autē
quadā nocte casu in hospitiō qd̄az ab
alto cecidit: z quasiato corpe fractoq;
pede ibidē z in romana curia m̄lto tē
pore rediēs tandē i acturas corpis pas
sus est non modicas: q̄ tā diu durauē
rūt: vt p̄fata virgo domus ei^o p̄cura
trix/ z nullus in ciuitate Constañ. q̄
de sacerdotis aduentu sciret huma
nō iudicio. Venit interea certa die di

ctus mutus leta facie/locūdis oculis
z ore ridenti / plausibz manuz notifi
cans virgini sacerdotis aduentū. pri
muz mirabat̄ ista. z sequētī die inopi
natū leta recepit de nauī sacerdotē ad
uentū. Nutriebat̄ h̄ mutus/ q̄ pauper
rebz/ p̄ quendā ciuē Constañ. satis di
uitē: qui mutū paulo minus naturali
filio diligebat. Venit interea dies i q̄
p lacum adiacentē nauigio ire dispo
nebat ad ciuitatē aliā aque p̄pinquaz
z lacui: z dū i domo p̄p̄ta eis adbu
p̄grinaturus ciuis / vidit z cōsidera
uit hoc mutus. vñ nutibz quibz valuit
dño suo suaste ne nauigio se cōmitteret.
sed rennebat ciuis. qui postq; domuz
exiuit/ eū sequebat̄ mutus modis q̄bz
p̄orerat iterū ceptum iter dissuadēna.
tandē circa nauim miserabilibz gemi
tibz vt antea p̄hibere conat^o est suum
dñm: quē si nauigaret. p̄tinus p̄scio
uit moriturū in aquis. z min^o p̄fecit.
Lūq; nauis cum dño recederet a lito
re/ mutus in codē (vt dicat̄) litore ma
gnis p̄fusa lachrymis z apparatu lu
gubū dñi flebilē recessum deplanxit.
Aduersa igit̄ fortuna nauim in aquis
mouēte/ ciuis eodē die aquis submer
sus est: z an mutus dei claresceret spi
ritu ostēsum est nō modo ciuitati/ sed
tori adiacētī patrie. Paulo anteq; ad
Colonie trāsmisus sum stu diū fue
runt in tra ciuitatē ibidē due virgēs/
carne z anio sorores vnanimē/ z pa
cifice in vna domo vota sue castitatis
reddentes: que distinxerūt deo in labi
is suis: z labore manuz victū cōquirē
tes tenuē. Una at̄ ex eis cui^o anima p̄
muz placuit altissimo: q̄ diuinitimuz
eucharistie sacramētuz multū dilexit
z deuote sepe solita est sumere: corpo
re infirmata est: z tandē morbus rāto
inualuit: vt cōtractis nervis quibz la
bia z mandibule mouere p̄suerunt

E

F

Libri

Secundi

etiaz adhibito toto conatu corporis et
 anime ora apire neqret ad cibū sumē
 d us corporeū. tanteqz supior mandā
 bula inferiori coherebat; vt vix/vl nul
 laten^o ad minutissimū sumendū cibū
 cum instrumēto argenteo vel cocleari
 aperiri possz. Estuabat interea cordi
 desiderio / se morti ppinquare cōspici
 ens / illud saluberrimū viaticū / quod
 de terrenis celestes nouit efficere; vt b
 munita p̄sidio fidēt^o migraret ad chri
 stuz. sed omēs vl plurimi formidabāt
 id nō posse ab ea sumi; vt vt cōficeret
 sacramentaliter; qd̄ p̄s sepe facere cō
 sueuerat: et vt viso xpi sacramento / sic
 credēdo saltē manducaret. Aduocat^o
 ē sacerdos eucharistie factm afferēs.
 Et cū absolutōe p̄ p̄ctis p̄missa sacer
 dos aī facie xpi spōse dñicuz corpus
 eleuaret adorandū ab ea; statim et ino
 pinate tantā virtutē se p̄cepit habere i
 corpe et internū quendā instinctū in aīa
 vt subito ad aīe et cordis biatū corpa
 lia ora ample satis laxaret. qbus p̄fe
 ctim sacerdos dñicum corp^o lete imi
 sit. et ita xpi sponsa sorore et q̄aderant
 admirātes deo gfas de collaro mira
 culo retulerūt. ¶ **Piger.** De utroqz ex
 ep̄lo aliq̄ q̄stio aīa meū pulsar. De p̄
 mo: an surdus iste sp̄m dicitis suis in
 quibz futura vl occulta p̄dixit verita
 tē euentū futurorū tetigerit. De secu
 do ex r̄mo nō video qd̄ ibi p̄p̄he sp̄ū as
 scribi valeat. cuz ibi nihil nisi de moru
 et aptiōe oris miraculū vel miruz ali
 qd̄ affuisse vidcat. ¶ **Theol.** Non mi
 hi b̄ bene p̄stat; s; esto q̄ in aliquibz er
 rauerit / nō mirū. est hoc veris p̄p̄he
 aliq̄n accidisse legat. vt de Nathan. j.
 Paral. xvij. p̄t; q̄ Dauid iussit dño e
 dificare domū vt putabat dei sp̄ū; qd̄
 postmodū reuocauit. Mēs em̄ p̄p̄he
 vt scz Tho. docet in sūma / dupliciter
 deo instruitur. Uno mō p̄ expressaz

reuelationē. Alio mō p̄ quendā instin
 ctuz; que interdū etiā nescientes hūa
 ne mentes patiunt. vt b̄tūs Aug^o di
 cit. ij. sup. Gen. ad lram. De his q̄ ex
 presse p̄ sp̄m p̄p̄he cognoscit p̄p̄ha
 maximā certitudinē habet; et p̄ certo
 habz q̄ hec sibi sunt diuinitus reuela
 ta. An dicit Hier. xxy. In veritate
 misit me dñs ad vos; vt loquerer i au
 res vestras oīa verba hec. Sed ad ea
 q̄ cognoscit p̄ instinctū aliq̄n sic se ha
 bet; vt nō pleue discernere possit; vtrū
 hoc cognouerit aliq̄ diuino instinctu
 vel p̄ sp̄m p̄p̄ū. Non aut̄ omīa q̄ co
 gnoscimus diuino instinctu sub certi
 tudine p̄p̄hetica nobis manifestant. tal
 em̄ instinct^o est q̄ddam imperfectū i ge
 nere p̄p̄he. Cū b̄tūs Hiegl. super
 Ezech. p̄pter p̄allegari p̄p̄herā Na
 than dicit. Scienduz est; q̄ p̄p̄he s̄
 cti cū consulunt / ex magno vsu p̄p̄he
 tandi quedā ex suo sp̄i proferant; et se
 hoc ex p̄p̄he sp̄i dicere suspicantur.
 Non q̄ mireris / si aliq̄n nō euenturunt
 q̄ a muro isto p̄dicta fuerūt; que nec i
 alijs didici cē deceptū. De secūdo du
 bio nō absolui poteris / nisi gradus q̄
 daz p̄p̄he noneris q̄s sc̄tus doctor
 vbi p̄s ponit. Sūt em̄ q̄naz. Prim^o
 ascendendo et infimus est; cū aliq̄s ex
 interiori instinctu mouet̄ ad aliqua ex
 terius faciēda. sicut de Samson dicit̄
 tur Jud. xij. q̄ irruit sp̄s dñi in euz.
 et sicut solent ad ardorem ignis ligna
 cōsumi; ita et vincula quibz ligat^o erat
 dissipata sūt et soluta. Et p̄p̄ istū mo
 duz tibi dixi exemplū secūdu. q̄ istc
 gradus locuz habere videbat̄ in aptio
 ne dicte sc̄te femine. Secūdu grad^o
 p̄p̄he est; cuz aliq̄s ex interiori lu
 mine illustratur ad cognoscendū ali
 qua cognoscenda vel agenda ad hūa
 nam p̄seruationez vel cōuersationem
 p̄tinentia / que nō excedūt limites usq̄

turalis cognitiōis. sicut dicit de Sa
lomon. iij. Reg. iij. q. locus est ga
bolas: et disputauit super lignis a ce
dro q. est in libano / vsq. ad hyfopus q.
egreditur de pariete. et disseuit de iu
mentis et volucrib. et reptilib. et pisci
bus. Et hoc totū fuit ex diuina inspi
ratione. nō premittit. Deus dedit sapi
entiā Salomonī et prudentiā multā
nimis. Hi tñ duo gradus sunt infra
pphetia pprie dicta: qz nō attingūt ad
supernaturale veritatē. Memineris au
tem: q. de pphetis ppe dicitis loq. non
vellem p oia. Tertio gradus est: qñ ali
qua supernatural veritas p lumen itel
ligibile alicui manifestat imaginaria
visione p similitudinē corporalū rerū
ducentiū insup naturale veritatē. et ta
le pphetia habuerūt oēs illi qui nune
rant in ordine pphetay i textu biblie.
quētiā ex hoc spēaliter dicunt pphe
ta: qz pphetico officio fungebant. Un
ex psona dñi loquebant dicētes ad po
pulu. Nec dicit dñs. Qd nō faciebāt
illi qui agio graba pscripterūt: quoz
plures loq. bant frequentius de his q.
humana rōne cognosci possunt: nō q.
si ex psona dei / s. ex psona ppria cū ad
intoria tñ diuini lumis. Quartus gra
dus est: qñ p lumen intelligibile rene
latur aliqua supernatural veritas absq.
imaginaria visioe. et sic Dauid ē et di
citur ppheta p excellētiā. qz accepit re
uelationē intelligibilē et supernatural ve
ritatis absq. imaginaria visione: et q.
pleni etia moysē cognouit et expressit
mysteria incarnatiōis xpi. Nō tñ itel
ligas: q. aliq. in via intelligat etiā su
p naturalē sine fantasmatib. qz h. est p
p. m. / et Dionysii. j. ca. celest. hierar.
Illustratio em̄ diuini radij in vita p
fenti nō fit sine velaminib. fantasma
tū q. lūcū. qz p naturale est hoi fm̄
dātū pntis vite: vt non intelligat sine

fantasmate. Qñ qz tñ sufficiūt fantas
mata que cōi modo a sensib. abstrahū
tur: nec exigūt aliq. visio imaginaria di
uinitus pcurata. et sic dicit reuelatio
pphetie fieri sine imaginaria visione.
Quintus gradus et supmus est: qñ ve
ritas supernatural nuda ostendit intel
lectui p lumen supernatural sine imagi
naria visione. vt Moysē et Paulo cōi
catuz est: vt dicit vici diuina essentiaz.
fm̄ Bug. in li. sup. Ben. ad lraz. Nec
oia de scro doctore sumpta sūt: p q. sa
tis tā patz que vici sūt recte / p q. diu
no instinctu boni dirigunt sine erro.
¶ De sollicitudinē p thesauro virtutuz
hūdo. Et de militib. etuose p repub.
laborantib. v. l. pro fide. Cap. viij.
¶ Vno vnū locum obfuar: **J**
In quem thesauros suos po
nūt et recōdūt: vt vici p gre
gent in messe qd comedant. Et hec b e
stiolay nraz. conditio quēq. docet: in
psenti vita fructus virtutū q. s. potest
cōquirere: tales in tuto loco velut aie
thesauros in celo / nō in terra reconde
re. Un glo. sup. verba. Formica parat
estate cibū sibi: et cōgregat in messe qd
comedat. Prover. vj. sic dicit. Si aial
pncepe carēs / rōnis exps / natura du
ce sibi in postez. puidet: mltro magi tu
ad imaginē dei p dicitis / ad vidēdū glo
ria ei. vocat. / tūto magisterio a diu.
ad ipm p ditorē oēs in pnti fruct. bo
noz opm pgregare qd in etnū viuas
in fūto. Nec em̄ vita messi cōparat et
estati. qz nūc in ardore tētationū tē
p. ē colligēdi futuroz merita pmitoz.
dies iudicij h. yem: qz nlla reliquit fa
cultas laborādi p vita: s. tūc cogēt q.
q. de horreo p. s. affectōis qd recōdit
pferre. hic. j. Tim. vl. Diuitib. h. secu
li h. p. nō sublime sage: neq. sperare
in incerto diuitiaruz / sed in deo viuoz
qui prestat omnia nobis abunde ad

fruedū. bñ agere. diuites fieri in opibz bonis. facile tribuere; cōicare; thesaurizare sibi fundamētū bonū in futuruz vt appbēdāt verā vitā. Et sctitas dicit **Mat. 6.** Nolite thesaurizare vob thesauros in t̄ra vbi erugo ⁊ tinea demolit; ⁊ vbi fures effodiunt ⁊ furant. thesaurizate ar vob thesauros in celo vbi neqz erugo/neqz tinea demolit; ⁊ vbi fures n̄ effodiūt nec furant. ¶ **Diger.** Aliquē nouisti diuitē n̄ra seqntem aialia; ⁊ sibi sic thesaurizatē vt suades peccatū in mediuz pferas. ¶ **Theol.** Tā de numero religiosoz/ q̄ de cetū seclariū tales rept. Fuit em̄ meo tpe cinis qdā in ciuitate Colūbat. **Haf.** diocef vrorat? **Petr.** noie diues in frena substātia; ⁊ meditatiōi dñice passiōis adeo assuetus vt q̄tidie qnqz missaz tracterēpis cū in nullo redere sc̄tis in sistere meditatiōibz. h̄ vrozē defuncta tādē cōuerfus factus est in curia soroz n̄raz monasterij qd̄ in subilia d̄r; cui diuitias suas oēs obrulit; dēptis q̄draginta circū aureis; q̄s in scia sua p̄ozissa ⁊ vicario ignozāte monasterij p̄petas capus vicio in qdā bursa collo p̄po occulte suspensa tpe satis mlto portauit. Lū igit diu mis̄ iste viciū celaret p̄petatis/debilis esse cepit. ⁊ qz antea in seculo vitam Lb̄io deuorā duxit; ab eodē ⁊ a dei genetrice quā plurimū dilexit misericordie visitatus est. Nam vicede quadā cū maneret solus/ad se vetulam quādam malignā cū acuta furca ferrata cū qua fenū vel sim^o colligi solet/intrare vidit; que grauē sc̄tū fratri in latere dare videbatur; sed adiutorio beatissime virginis inuocato/ ip̄a eandem vetulam ppulsauit. ⁊ sic vīsto disparauit. Vicariusqz dicti mōasterij ad visitandū fratrem **Petrū** p̄dictum venit; quō haberet inquisiuit. Et ille respondit. Satis bñ haberē; nisi q̄ ve-

tula quedā mibi in visu grauem sc̄tūz dedit; quē cūz dolore magno sc̄tūz in latere. ⁊ nisi dei genitrix me liberass; iam forassis finem haberem vite. **Uolens** autē vicarius videre locū p̄cture/bursam cū aureis sibi pendētem rept. ⁊ ait. **Ecce** in anima tua frat̄ mi ad mortē reuera p̄ demonē vulneratus; qui pessimuz p̄petatis viciū tā diu velut occultus recepisti. **Resigna** igit pp̄rio frat̄; ⁊ dei genetrice meritis sanaberis aīo. de corpis vero sospitate tibi dñs p̄uidebit. **Ex**inde compunctus frat̄/paup̄tati p̄fecte se subicit; ⁊ diu postmodū viuens tādē sine fine deuit. De seculari vero cetū noui ⁊ nosco militē in s̄uetia **Lōstān.** diocef/nobilē natu/p̄cerum statuta/opibz diuitem/aniō virilem/sagacem ingenio/ ⁊ in armis exercitatisimū; sed qd̄ his lauge maius est; ecclesijs deuotum ⁊ deo; misericordē in paupes; piū in miseros; ⁊ oim virtutū inf̄ nobiles spectū. qui etiam post vnus quā habuit vrozis deuore obitum viduus manēs; se castrauit nō materiali ferro/ sed castitatis euāgelice cauterio. **Hic** (vt a suo cōmilitione p̄cepti fidedigno; ⁊ pene toti constat patrie) tam sedulus est ⁊ fuit in ecclesijs cū morā trahit in ciuitatibus; vt clericus plus q̄ laicus esse censeatur. sed in actuali militāia vbi iusticiam p̄ se gerit/ nullū in campis vel vitis in armis h̄re parem dicant sc̄dm. **In** itineribz vero vbi cūqz pauperes **Lb̄i** intruc̄ est largissimus a deo; vt nullus fere miser sit q̄ se abscondere valeat a calore eius. **Porro** añ modicos annos qñ crux p̄dicabat̄ h̄ bustitas ⁊ twicklū pbistas bobemicos; ⁊ frequētibz annis exercitus fidelitū de sup̄iori alemania cruce signati aduersus fidei hostes p̄ficiscerent̄ vsus bobemiā; nec p̄ficerēt nescio q̄ de iudicio semp̄ h̄ miles gra

ubi cepisset interfuit: parat^o mori vel
 vincere p fide tuenda. Lūq; tā dē fide
 les tepēfacti hereticā pūitate inuade
 re desisterēt: excepto vnico p̄stātissimo
 reuera chriāissimo p̄ncipe Alberto
 duce Bustrie: q̄ p̄tinuū certamē here
 ticos inrultit: cruciabat anim^o militē plū
 mū: q̄ fere nullus nobiliū / nec ciuita
 tēses impj̄ mō p̄gressum hereticis da
 re disponebant. zelus igit̄ dom^o Lb̄i
 militē comedere incepit. Unde vna die
 mor^o ait ad q̄sdā suos nobiles r̄ tuuc
 nes p̄ sanguinos. Eur q̄so inertie va
 cam^o r̄ ocio in n̄ris p̄tib^o. Scim^o du
 cē Bustrie / a cui^o domo multa hēmus
 feoda / verari p̄ pfidos. me si placet seq̄
 mini: capitane^o v̄i ero. vos stipēdiū si
 placuerit recipietis: de^o m̄ibi p̄uide
 bit. Placuit fmo iste tyrōnib^o p̄dictis:
 cū q̄b^o p̄ cētū fere miliaria theutonica
 lia ad Bustrā descēdit. Habuerūt at̄
 ad mai^o. xl. viros eq̄stres armis r̄ ais
 electos r̄ m̄stos. Lūq; a duce Alber
 tho sibi dari poscerēt locū in q̄ q̄ridia
 nis guerr̄ possent verare hereticos (p̄
 tūc em̄ n̄lla expeditio ducebat^o p̄ coa
 ctu) Lastrū eis fidelīū q̄ Idā datū fuit
 p̄sus Bohemiā ad tuēdū. circa qd̄ ra
 ro / v̄l nūq; pfidi comparuerūt postmo
 dū. Perierūt deinde locū aliū tā p̄pin
 quū infidelib^o / vt q̄ridianū certamen
 die valeret. alioq; recessum de terra
 minabant. v̄n miles cū suis p̄ duce Bu
 strie dat^o est ciuitati Iglauē. in tūc
 lā: q̄ prima fuit hereticis: p̄pe cui^o por
 tas sepēsero / imo in ip̄is aliq; port̄
 beŕtici pisces r̄ alia victualia vi catho
 licis paulo antea rape tūc cōsuerāt.
 Quib^o miles cepit obſistere: r̄ multris
 diebus occisis in tūm pfidos cōpescere:
 vt nedū p̄pe ciuitatis portas / s; nec in
 p̄pinq; territorio aliq; compere aude
 rer pfid^o. Habuit eodē tēpe hereticor̄
 lecta capitaneum insignē audaci mali

cia Zischa nōte: q̄ p̄narrata oīa vindic
 care disposuit. Nā vna die duas acies
 armator̄ disposuit. p̄mā de q̄dringen
 tis viris fortē. cui p̄miste vt mane seq̄n
 tis diei villagia fidelīū circa Iglauā
 incenderēt: r̄ ita militē Lb̄i ad creun
 dū ciuitatē suā puocarēt. Secūdā ve
 ro longe maiorē expeditionē collegit:
 in q̄ ip̄e p̄mā seq̄ndo eidem si inuade
 ret succurrere disposuit. P̄t̄ma igit̄
 acies infidelīū mane extra Iglauā vt
 ordinatū est / in cāpis p̄paruit: r̄ Lb̄i
 militē ad creūdū puocauit. Qui statī
 ad vicinū quēdā locū p̄ q̄busdā arma
 tis vocandis nūcium direxit: r̄ stipen
 diarios ciuitatis secū exire inuitauit /
 ad explorādum exercitū aduersarioꝝ:
 r̄ ad inuadendū eundē si oportunitas
 assisteret inuitauit. Quo viso ciuitatē
 stipēdiarij militē direxerūt. ciuitatis tui
 tio nobis p̄ncipalit̄ est cōmissa: nec ex
 pedit vt tam pauci improportionabilē
 nob̄ armaturaz aggrediamur. Tūc
 cōuocatis suis / miles more machabei
 ait. Ecce audistis / isti pfidos non ag
 gredient^o: q̄so igit̄ Lb̄i inimicos inua
 damus. Spero em̄ aliqui aliq; ex n̄ris p̄
 quib^o direxi tpe medio venient. pauci
 tatē n̄fam nō timeamus. raro vidim^o
 multitudinem que regi nequit esse vi
 cericem. Aut victoriam obtinebimus:
 aut occubemus. Ex p̄mo laudē coram
 deo / r̄ mercedem atq; gloriāz militie:
 ex altero habebimus martyriū: quo ge
 nere mortis nihil felicius. Quo audī
 to quadraginta isti viri parati mori /
 munitionem p̄fide concionis aggressi
 sunt. currus quib^o se fortissime circūde
 derāt / velut leones frangere ceperūt:
 r̄ introitū quendā ad hostes p̄ cinctu
 rā curruū qua se circūdederant / velut
 por: tam quādam fecerūt. in qua bellā
 tes muruo / militi. xliij. vulnera dede
 rūt q̄b^o p̄stratus / rapit^o est in hostes.

Nectū sui a ceptis destiterūt. eāta em̄
 p̄stātia bellātes p̄seuerauerunt; q̄s q̄
 heretici territi in opposita p̄te munitio
 nē p̄pam fregerūt z fugā arripuerūt.
 Venerūt em̄ medio tpe q̄dam fideles
 pauci in succursum p̄orib; cū q̄b; tota
 expeditio hereticorū in fugā p̄stra
 ta est z occisa; paucis baronib; eorū re
 fuatis z captiuatis. z ita Zisca cum
 suis fugere coact^o est. Victores ḡ rede
 undo repierūt m̄litez seminiū z vsu
 rōnis carentē ex plurimo sanguine ef
 fuso; quē in ciuitatē delaruz ois plebs
 lamētabatur. s; ex Lh̄i gr̄a die altera
 vti p̄fecta rōne cepit. Et vt ipse miles
 mibi retulit; nō tā hūano medicamine
 q̄s diuino munere ab om̄ib; vulnerib;
 plene sanatus est in breui dieꝝ spacio.
 Vidit eodē tpe miles iste nocte q̄dam
 mentalib; oculis Lh̄i matrē; cui sem
 p̄ solebat obseq; deuotissime se consolā
 tē z sibi suadentē; ne tristare de lacera
 to z sauciato corpe / q̄d exinde ampli^o
 aie erat p̄futurꝝ. Apparebat deniq; si
 bi tunc in visione; quō intueret arborē
 quādā grandē crescere ex corpe p̄po /
 cuius stipes z rami de terra per aera
 marcescētes z aridi p̄deban̄ z sine
 fructu exclusiue vsq; ad celū; vbi p̄mo
 virentib; folijs fructus vberes in celo
 p̄duxerūt. Per que vt rei euent^o post
 modū docuit / militi dabat̄ intelligi; q̄
 in terris p̄ tanta fidei victoria nō con
 dignū a terrigenis p̄m̄ium / sed in celo
 thesaurum habere debuit. Viso em̄ q̄
 miles iste / qui velut p̄grinus in terra
 Austrie extitit / talē de hereticis trium
 pbū reportasset; inuidia quosdam no
 biles legnes z vecordes tetigit; q̄ mili
 tem Lh̄i apud p̄ncipem falso de qui
 busdā accusant. a quib; tñ certum est
 sufficientissime postmodū m̄^o es se ex
 purgauit. Et qz (vt mibi p̄stat; q̄ p̄nc
 ipi Austriā vienne sentētiās legi) do

mū militis in p̄p̄ h̄o p̄ib; necitas aro
 dua inuasit; idcirco de p̄silio cuiusdā
 valde deuoti z l̄fati theologie m̄gr̄i se
 cularis / Austriā cū suis q̄ eo forte dis
 gna nō fuit / recedēdo reliq̄t z ad p̄pa
 remcauit. Unde cū in bona diu post
 modū memoria eius habita esset; q̄dā
 de maiorib; Austrie baronib; z de p̄
 bionib; me p̄ntē ironice p̄ quosdā ait.
 Hūc inq̄t virū sustinere nō potuim^o.
 Habuit h̄ t̄p̄o (vt mibi retulit) anum
 militē strēm̄issimū. qz in regno Hun
 garie verū regem Hūgarorū de castro
 q̄d ibi habuit iuuare solebat. Exerat
 aut̄ se p̄ rege regni tūc q̄dam baro po
 tens aduersus Hūgarie regē; quē q̄
 dianis satis molestabat guerr̄. Et q̄
 miles tyrāno multas intulit molesti
 as / ei insidias posuit; z in capō verti ca
 ptiuauit; et qz ligato dixit tyrānus; q̄d
 q̄so mecū ageres si ego tuus essem sic
 tu meus es mō captiuus? Rūdit mi
 les. te reuera in arboze p̄ima suspen
 dio infimerē. qz nullo iure fultus re
 gnū dñi mei regis veras. Cui tyrān^o
 bec tue mortis est sentētia. vñ p̄tinus
 laqueo q̄stro famulis p̄cepit; vt abdu
 ctū in p̄ima quā repirēt arboze suspen
 dio iugularēt. Repperūt ḡ hostes mi
 liti arma sua oia / ita vt in illis iā p̄fide
 re nō poss; . Igit̄ dū eq̄s duceret̄ inf̄ eq̄
 tes; h̄ns in brachio laqueū q̄ ab aduer
 sario tenebat; capra opportunitate / ino
 pinate z in ictu oculi miles laqueū de
 manib; ducētis excussit; aduersarij sui
 q̄ eū captiuū ducebat gladiū extraxit;
 z vno ictu occidit; sicq; p̄gens equū
 quē habebat bonū fugā inq̄t; z s̄sus p̄
 p̄riū castrū p̄perauit. a q̄ sui eū p̄uiden
 tes descēdēdo tueban̄. z h̄i q̄ militem
 inseq̄ban̄ illtco p̄dita iam p̄da recesse
 rūt. Ista si olim gētilēs vidissēt / band
 dubiꝝ fortune ascripsissent. iuxta ill^o
 Fortuna audaces ip̄a iuuat. Nos ho

virtutibus iusticie et fortitudinis ista
describamus. quia be sunt que nobilibus
bonis thesauris in celo recondunt.

Quis sit odor bonus in moribus. De
scit in matrimonio et castitate viuentibus. Et
verū bonus angelus aliquē boiē in
bono possideat sic malus in malo.

Capitalum. ix.

Lurrit alia cōditio: vitz q
fornicaz nidas acurū quen
dā z pōricū atqz odorē emit
tit delectabilē. Nidas vt no
nimus omīs autū secundarum z pro
lificantiū ppe solet esse habitatio z do
miciliū. volucres em celi (ait saluator)
hnt nidos suos Luc. 6. Odor vero de
lectabilis virtutū redolentiā / famā / z
exemplar significat: atqz Chū sanā do
ctrinā. vñ z Cor. ij. vñ Apl's. D. o gēti
as: qz semp triūphat nos in Chō Je
su: z odorē noticie sue manifestat in oī
loco. qz Chū bonus odor: sum^o deo in
his q salui sūt: / z in his q peunt. alijs
quidē odor: mortis in morte: alijs fo
odor vite in vitā. Per nidū igit for
nicaz odoriferū z olentē suauit / vita
z habitatio intelligi pōt bonoz coniu
gatorū in secunditate liberoz. sese mu
tuo z totam domū virtuosē regentiū.
quoz tabernacula admirat ppheta cū
dicit. Quā dilecta tabernacula tua do
mine virtutū: cōcupiscit z deficit anīa
mea in aeriā dñi. Cor meū z caro mea
exultauerūt in deū viuū. Et em passer
inuenit sibi domū: z turtur nidū sibi
ubi sponat pullos suos. ¶ Piger. Ut
distine vñqz domos tales cōiugatorū
in mediō seculi / de quoz cōuersatione
z vita virtuosa silitudo z ppetas pfa
ta fornicaz z dictū pphete merito ve
rificari valeret tuo iudicio: ¶ Theol.
Quātū mea se extēdit cōsideratio nō sp
lita / s; sepius repi. de q duo tibi exīma
mōstrabo. Unū tibi sup li. i. ca. 4. prim

recitans de virgine q maleficiuz clerici
z demonis euasit meritis brē semp vir
ginis Marie. Hec em postmodū co
lūbino aio nuptiū tradita est cuidā ve
re simplici z recto / ac timentī deum iu
uēculo: cū quo gignere meruit plures
hodie viuentes filios / z vnicā filiā: qz
natos ita ab ipis cunabulis nutritus
rūt: vt iam adultū speculaz totius pte
existant oēs z qlibet in statu suo licito
quē arripuit. Nā vnus filioz castus z
deuot^o fact^o est sacerdos. reliq mīmo
nio iūcti sunt: z mlti viuūt laudabilē.
Filia autē sub voto virginitatis marri
obediens / eidē coopat in domus regio
mine. Nulla vñqz dissolutio / nullum
scurrilitatis verbū aut derisorū parē
tes hoz in sua domo sustinuerunt au
dire v' loqu: minime nomen dei inua
nū sumi a quoqz z vagari ocio: sed do
mus regimē si vidisses / plus monaste
rio qz ppassis boim seclariū bitacko. nī
si q vir z vxor ibi parit habitauerūt: q
secte tñ sub lege p Apl'm data p iugibz.
Egrotare autē in bona senectute cepit
marit^o: z publice cum gaudīo familie
sue dicere. Scio me de hoc mīgeurū se
culo infirmitate pnti: de q gaudisus suz
corde. qz nihil ampli^o me in h mundo
delectat viuere. dicit: z factū est vt pdi
xit. qz sumpt^o sacmētis ecclīasticū deuo
te / in breui postmodū diē clausit extre
mū. Reliquit autē deo deuotā iam vi
duā: q pūs mīona existēs sanctaz con
iugū / modo scā mar est z consolatrix
viduaz sibi complici. Est pterea in ci
uitate Bas. minozī Constañ. diocesis
hodie Margareta noie vidua / annū
attingēs . ppe sexagesimū: que cū pmū
esset nubil sue iuuetutis tpe / iuncta est
mīmonio viro cuidā hōesto fim seclz:
s; nō tā deo supplici qntū vxor extitit.
fuit em ipa corporali spē pulchra facie
z elegantis corporis: qd in lege cōiug

gū sic coegit seruire spūi p orōnes cre-
 bras / ieiunijs ⁊ abstinentiā : vt in strictu
 scripsūs de rebz occultis futuris ⁊ pfe-
 tibus sue scē vite accōmodū distinctus
 lucid⁹ ⁊ frēqnt⁹ p̄cipe mereret q̄s de
 vīrgine aliq̄ senserim. Omnia mūdāna
 fugit p posse solatia . qm̄ valebat festi-
 uis ad min⁹ diebz ⁊ alīs q̄ridie ecclīaz
 attriuit limina . p̄dicatiōi diuini verbi
 delectabilis interfuit ⁊ sc̄ros libros p
 posse legere studuit : quoz sentētiās ⁊
 vitā xp̄i ac passiōis eiusdē sūmū benefi-
 cium in domo / in foro ⁊ in vijis publicis
 imo in domo sine laboribz corp̄is fre-
 q̄nter adeo deuote ⁊ seruentē aīo sū-
 uit reuoluere / ac si p̄sentia in sc̄pto cō-
 spiceret. Et licz viro q̄ntū vxoz inter-
 erat valde inuira exactū redderet debi-
 tum : id tñ reciprocē nullaten⁹ ip̄a exi-
 gebat : s; ne istis casta mens occupare-
 tur / p̄ces ad vīrginē brissimā (quā di-
 lexit plurimū) cepit multiplicare : vt a
 suo filio purissimo marito donū daret
 maiorz cōtinētie q̄s baten⁹ habuerat
 in m̄rimonio . de adulterio em̄ ibi nul-
 la aderat suspitio . Que casta petitio se-
 mine tā fuit efficac / vt ven⁹ in viro pe-
 ne eradīcata eē videret . Nā marit⁹ de
 se postmodū admirabat sepi⁹ vnde si-
 bi hoc castimonie mun⁹ qd̄ in se sentie-
 bat p̄ter solitū aduētū . sc̄uit q̄ppe nec
 abstinentiā / nec p̄cibz nec ieiunijs id pe-
 tisse a deo qd̄ vxoz merito a deo daba-
 tur . Prop̄ta q̄dam vice satis benignē
 secreto vxoz dixit . credo inq̄t ni fallar
 me frigidū esse : s; nescio q̄liter p̄cura
 stī . nō em̄ castā p̄fugē de maleficio sus-
 pectā habere potuit : quā sūmo horro-
 re talia detestāre nouit . Habuerūt tñ
 insit̄ generatiōe casta natos q̄sdaz : q̄s
 maf̄ om̄i conamine deū t̄mere docu-
 it a sua p̄m̄cua etate . Letex (qd̄ dictū
 vix est credibile) occupata in dom⁹ dis-
 tractivis laboribz / vel vexata debilita-

te in puerpio / aut in necessitatibz p̄p̄ri-
 is ministrās . p̄p̄rijs infantul' mens s̄a
 cre femine int̄ ista sepi⁹ altiorē ⁊ deu-
 tiorē de rebz diuinis ip̄m p̄c̄nenti-
 p̄tēplariōis gradū actu habuit / q̄s me
 xxx . annoz religiosū p̄f̄siccē ⁊ nomi-
 ne vnq̄s sc̄io habuisse . Inter q̄s v̄siccē
 put in ca sepe didici / diuino spūi p̄veni-
 dit q̄ humanitē sc̄ire nō poterat . de q̄-
 bus tñ reuelatiōibz modicā estimatio-
 nē faciebaturz de diligēdo deū ⁊ de ob-
 seruādis xp̄i p̄ceptz ⁊ p̄s̄ijs sine p̄cō-
 maxime curabat . Destituta sūt tandē
 viro : licz estz nubilis / nullū tñ de cetero
 virū xp̄o quē elegit p̄ferre voluitz so-
 lam filiōlā quā pater reliq̄t secū vidua
 hodie pure sc̄tā deo militare non desi-
 nit taz p̄fecte / vt nōnunq̄s eam a bono
 possessaz esse angelo p̄icerem . ¶ Dig .
 Animo meo sepe irrep̄it dubiū : virū
 boni angeli ⁊ spūs q̄sdam dei famu-
 los ⁊ famulas tales intrādo in bono
 possidēat : quēadmodū maligni spūs
 nō dubiū i malo sibi traditos obsidēt .
 ¶ Theol . Credo q̄stionē tuā ad p̄tem
 affirmatiuā verā : ⁊ apud p̄tes docto-
 res sc̄to admissaz eē . Nō tñ intelligen-
 dū est : a sc̄tis dei angelis quenq̄s possi-
 deri cū p̄uatiōe vsus rōnis / qua medi-
 ante necē est meritorū actū p̄ficere : s;
 sua inhabitatiōe corp⁹ ⁊ animā rege-
 re nozūt discreie . Et cū fm̄ b̄m̄ Dio-
 nysū sint specula mundissima ⁊ luci-
 dissima : poti⁹ mentē humanā p̄ficiūt
 illu minār : ⁊ p̄mouēt ad diuinū famu-
 latū . quoz p̄raria demon obsessi in-
 fert corp̄ibz . Q̄ aut̄ angeli boni q̄sdaz
 dei seruos q̄damō possideant vel obfi-
 deant p̄z experientia . pat̄rū exemptis .
 rōne . ⁊ ex sacra scriptura . Experientia
 q̄dem . qz sicut videmus a demōe pos-
 sessos : vel cisdez familiarces ; vt malef-
 cos ⁊ coz̄ discipulos / in vultu d̄formi-
 tates oculoꝝ / faciei / vel gestū cōtra-

bere horribiles ad inspiciendū alijs ho-
 minibus; q̄ nulli dubiū effec̄ sunt mali-
 ciosissime p̄ntie demonis: ita eos q̄ to-
 to n̄sū deo ⁊ virtutib; insuūit potissi-
 me castos corpe expimur gratā faciē/
 benignos gestus ⁊ intusus hūanissi-
 mos etiā pctōz aspectib; p̄ferre. Nam
 cbaritas/gaudū/patentia/benigni-
 tas ⁊ s̄lta sunt (vt Ap̄l̄ ad Galat. ij.
 dicit) effectus spūs ⁊ fruct⁹. Noui ali-
 q̄n̄ nobilē ⁊ deuotū militē; de q̄ dicam
 inferius li. iij. ca. x. q̄ vxorē pulchrā ha-
 buit deceptā occulte paulisp̄ a quodā
 adultero/cui satis cōglutinato amore
 affecta ⁊ infecta erat. Exptus illd̄ mi-
 les maritus prudēs; q̄ aiā p̄dite vro-
 ris curare volebat; secrete vxorē accer-
 suit; vultū ei⁹ (vt mibi miles retulit)
 horridū nimis vidit; ⁊ sc̄is ⁊ pijs mo-
 titiōib; p̄ritiōem sup̄ scelere ⁊ p̄nie sa-
 cramētū suastit; ⁊ p̄ dei gratiā ad h̄ ex-
 quēdū vsq; p̄duxit. Quo facto ⁊ sacra-
 mentali sumpta p̄nia/a sacerdote rece-
 dēs casto marito militi visa est p̄linā
 recuposse factei spēm totalit̄ quā an rea-
 sensibilit̄ p̄didisse videbat. Patet p̄posi-
 tū patrū cr̄m̄is. Nā sc̄tis pat̄ Equiti-
 us/de q̄ bt̄us Greg. j. dialo. refert/ab
 angelo possessus esse vidē seraphico.
 q̄ licz nullū sacrū h̄eret ordinē; nec mis-
 sus foret ad p̄dicādū a sumō p̄ntifice;
 tū tāto seruoze accēsus extitit ad p̄uer-
 tēdū fidelium aīas ab amore mūdi ad
 diuinū obsequiū; vt p̄ eccl̄ias/p̄ castra/
 p̄ vicōs/p̄ singuloz quoq; fid. liū do-
 mos circūq; discurreret ⁊ ad amorē
 p̄tie celestis corda audiētū excitaret.
 Lutus rei cām/cū ab eo ei familiaris
 felix re ⁊ noie admirādo sciscitaretur.
 R̄ndit Equitius. Ea q̄ mibi loq̄ris.
 ego quoq; mecū ip̄e p̄tracto. sed nocte
 q̄dā spectosus mibi p̄ visionē iuuenis
 p̄stitit; atq; in lingua mea medicinale
 ferramētū. Ac ubi comū posuit dicens.

Ecce posui p̄ba mea in ore tuo. egrede-
 dere ad p̄dicādū. atq; ex illo die etiā si
 voluero de deo tacere non possum. Te
 gimus insup̄ in Vincētū speculo histo-
 riali/quēdā Eistertief ord̄is Abbatē
 a sc̄to Petro ordinis eiusdem cognosce
 monoculo interrogatū esse; quō possz sp̄
 in eodē statu eq̄nimit̄ p̄seuerare. R̄ndit
 P̄ter⁹. cū cēm nouit⁹ q̄n̄ q̄dā spūs
 sensibilis visus est in me intrare; extūc
 vsq; nūc sp̄ illa vis/illa reafectio mibi
 dñat q̄dā mō; regit me; ⁊ me deduc̄ ad
 ouē Ioseph; parsūm p̄ exteriora fr̄c̄n̄
 ter introsum colligit; nolētē intēdere
 oīoni cogit ad ea q̄ oculis igerunt/aut
 aurib; facit interdū nō sentire. Porro
 scripturis sc̄is dicta op̄into nō est ab-
 sona; sed p̄corz posit⁹. Audita em̄ voce
 angelica spūs in Ezechielē p̄phetā san-
 ctū ingressus esse dicit Ezechiel. ij. vbi
 sic h̄etur. Audiuī vocē loq̄ntis (inquit
 p̄pha) ⁊ dixit ad me; Fili hoīs/sta sup̄
 pedes tuos ⁊ loq̄r tecū. Et ingressus ē
 in me spūs postq̄ locur⁹ est mibi; ⁊ sta-
 tuit me sup̄ pedes meos. L̄ostat autē
 istū sp̄m̄ angelū bonū fuisse oīm docto-
 rū iudicio catholicōz. Rōm̄ etiā cōso-
 nat; q̄ cum bon⁹ spūs sit fortior malo
 spū; ⁊ fauorabilior amātib; eū ⁊ ei ob-
 sequētib; q̄ malign⁹ spūs suis fautori-
 bus hoīb; p̄uerf; ⁊ de⁹ p̄nior est ad mī-
 serēdū ⁊ p̄miādū q̄ ad puniēdū; cur
 nō maiorē p̄tātē tribuet et sup̄ hoīez eū
 colētē bono angelo/q̄ maligno spūi su-
 p̄ deū offendētib;. In his igit̄ p̄tēt rō-
 nib; ad aliā formicaz p̄betatē p̄p̄m⁹.
 ¶ Feto; luxurie assimilata sulphuri. ⁊
 q̄nto sit fugiēda. Et d̄ castitate aut vir-
 ginitate q̄ sic corp⁹ tueri p̄t. Capit. x.
 Et ida multum odiūt vt sul-
 phur; cornu cervinū adustū;
 ⁊ organū. q̄ si formicaz sup̄
 fundunt domib;/ ex eis mī-
 grant ad locū aliū. vñ q̄ eas fugare vo-

adusi

lūr a sue habitacōis domo/eldē pulue
 res conu certini imittit **audisti**: vel
 fumigant sulphure/aut organo. Per
 fetida z sulphurea sacra scriptura dat
 intelligere veneres. vii. Gen. xix. Dñs
 pluit sup So domam z Homorra sul
 phur z ignem: vt fetida z abhoiabilia
 eos viros punirent q̄s luxuria fedave
 rat. Et Eccl. ix. de icōtinētibz feminis
 d. Ois ml̄ier q̄ est fornicaria / q̄s ster
 cus i via cōculabit. colloquū em̄ illi
 q̄s ignis exardescit. Has imūsticias
 qz dīna gr̄a br̄a Agnes euasit: idcirco
 teste br̄o B. n̄b. stās in medio flām̄arū
 spēales vir ḡinis filio z eiusdē p̄i lau
 des retulit: qz carnis vicij spurcitas i
 maclato calle transiuit. Virginitū igit̄
 z p̄tinere volētibz dicta fornicaz con
 ditio necaria est. qz talibz castz necaria
 est. Oia velut morticina fugiēda s̄ in
 s̄bo/ z ope: i cogitatu/ z delectatione/
 i gestu z p̄ragione q̄ ferōe in se nozare
 p̄nt luxurie. z si a talibz se alienare alif
 nequeat: parti^o dom^o z habitatio p̄pa re
 linq̄nda ē/ z miḡrātū ad locū aliū. Lū
 ml̄ez em̄ vicij i facie pugnā s̄t. Istō
 b̄o veneree voluptatiz p̄ragiū nō meli^o
 q̄ fuga vincit. Fugite inq̄t Ap̄ls forni
 cationē. Joseph iuuenul^o in h̄ prudētī
 p̄silio vsus est: q̄ peante feminā reliq̄t
 z relicto pallio fugā inq̄t. Tāto deniqz
 ml̄te h̄gines fetōe hūc horrebāt luxu
 ric: vt nō solū domū z p̄tā/ s̄z etiā vitā
 relinq̄rēt. p̄ tuēda castimōia. de q̄bz pas
 sōale sc̄tōp̄ refertū ē. ¶ Piger. In p̄i
 mitina cecia qm̄ charitas nō dico viuē
 bat/ s̄z poti^o bulliebat in fidelitū cordi
 bus sales d̄ q̄bz asserz repte s̄ h̄gines.
 S̄z nūc tpe n̄fo q̄ charitas/ z p̄ p̄ns ca
 stitas refriguit: talis mōi fugas nō vi
 di p̄tinētū. ¶ Theol. Ego ar̄ aliq̄tēs
 meo tpe didici nō minozē p̄stātiā virgi
 nitū affuisse. p̄ custodia sue pudicitie/
 q̄ q̄bus d̄a br̄is olīm i serū fragili. No
 ut etiā bodie viuente virgine clarā re/
 noie/ z ope. Nec iunior exis/ z d̄ cora
 in toto corpe/ in villagio rurali manē
 re solebat: z vitā castā diuore deo duce
 re. S̄z qz nubilis erat z rebz paup̄claz
 qdā territorij dñs hāc tyrānice molie
 baz m̄ti monio tradere alicui suo fuoz
 vt ex eis fuiles nascerent̄ plone. Aciez
 igit̄ duplicē p̄ castā cepit iūtere. P̄i
 mā blādētibz h̄bis: sed incassum. P̄p
 em̄ h̄go ita dño territorij r̄i t̄t. Inge
 nu a sc̄to sum corpe: sic ois patela mea
 testat̄. idcirco libera castimonia elegi:
 quā abste vt d̄o suberabā z tradā boi.
 Aliud itaqz bellū tyrann^o admouit mi
 nis z terroribz. q̄ illa p̄uipendēs/ assen
 sum nup̄t̄is p̄bere p̄ditit. Quo viso/ q̄
 dā fuitis cōditōis a tyrāno eligi frū
 sticus. Virgo etidē in p̄ugniū p̄mittit.
 z qd̄ negauit h̄go facere volūtaria/ n̄
 tebat̄ tā cogitāta. Nā cū p̄fatu rusti
 co violēta manu virgo turrim carce
 lē ingredi p̄p̄llabat: z viro licētia p̄sū
 mā d̄i m̄ti moniū dabat. Quo viso/ vir
 go in angulū carceris oppositū se stādo
 p̄ralit: crucz signū vt diuina assisteret
 gr̄a manus imp̄sire: z ad virū ita dice
 bat. Uideo q̄ vsqz tu z dñs tu^o red̄it.
 elige de duobz vnū. aut me intactā reli
 q̄ndo mibi nō appropinq̄bis. aut me i
 uadēdo/ si alif euadere te neq̄bo/ ma
 nitū femie interibz. fuit em̄ virgo robz
 sto corpe z aio accensa castitatis zelo.
 Isto viso z audito/ rusticus clamare
 cepit ad exteros. Aperite q̄so/ carceres
 apite: vsam/ nō cōiugē mibi dedistis.
 Ad hos clamores turris apicbat: z vi
 sa p̄stātia puelle/ deiceps in maiori pa
 ce q̄ aña deo fuisse p̄mittēbat. Nā ipsa
 frēm vter inū iuuenē ad par castitatis
 p̄positū alliebat: cū q̄ iā habitauerat
 a iuētute. Vmbo em̄ vsqz bodie d̄ cul
 tura terre i vna domo viuētes in pau
 ptate honesta/ de labore manuū s̄. uij.

celibē ducit vitā. Ipse etiā frat̄ mō exē
 plar castitat̄ rarissimū est in loco vbi
 habitat cū viris. Ipa hō virginibz ml̄
 tis q̄s dicitur semine casti or̄ s̄boz gi
 gnit̄ / m̄ est 2 solatrix. Nec lz mō sit
 ap̄ q̄nquagenaria; tū vorū castitatis
 quā semper dilexit nūq̄ emiserat. Qd̄
 cū ab ea audirē; 2 virginē repissem ver
 bi diuini p̄dicatiōe satis carēt; instin
 ctu sp̄sili in magnis tētationū flucti
 bus fuisse rectā 2 custodita; suasi vt de
 cetero in deo fidēdo / voto puato se ca
 stitatis Lhō in sponsam p̄secrēt. Illa
 prin^o obediuit 2 cām p̄clariōis h̄mōi
 diffidētā p̄paz viriū esse asseruit. in
 q̄b̄ nūq̄ p̄sila est; sed in deo q̄ cā hactē
 nus custodiuit; 2 custoditē spero dein
 cep̄s illibata. ¶ Uicit itē virgo alia
 noie Agnes / libera nātū / vsq̄ mō i ci
 uitate Basilicā. itā puto plus q̄ q̄nq̄
 genaria. q̄ cū est p̄mū nubilis; 2 in vil
 lagio eiusdē diocesis nutrita tētari ce
 pit ab eiusdē territorij dño; vt vnū de
 suis suis ip̄a reciperet in m̄imoniū. qd̄
 cū illa facere renueret; fuū elegit iuue
 hē; 2 q̄ntū sua infesse videbat̄ virginē
 illi in vxorē tradidit inuitā 2 insciam.
 Lūq̄ ip̄a hoc esse p̄missum a dño dis
 ceret; 2 p̄ sanguinos / a dño q̄ terre
 ad nuptias p̄mittēdas vocaret; recusa
 bat ista oino / castitat̄ ob amorē; 2 do
 mū ac p̄sā cepit fugere. Quo p̄cepto /
 p̄ tyrānū 2 suos virginēz tenerā tūc cū
 canibz velut feraz siluestre inseqbant̄.
 captā plagis 2 pugnis s̄berabāt; lz ni
 bil p̄ficiebant aduersarij. virginitat̄is
 corpusculū siqdē eius cogi / lz animo
 violētari nō potuit inuitus. Igit̄ vi ca
 pra; 2 velut latro reducta laribus am
 coz / ibidē itē iuue ni p̄ori iūgi tētaba
 tur m̄imoniū. Insug publice ad eccl̄iā
 duca ip̄a 2 qui esse debuit maritus / 2
 in facie eccl̄ie p̄ quēdam fatū sacer
 dotē benedicēbant. Demū redeuntibz

amicis cū sponsa ad hospitū sequenti
 nocte / in eadem demo vna in camera /
 2 codē in loco cogebat̄ cū p̄tēso mar
 to do: mirē p̄ plures mēses. inter qd̄
 tempus 2 postea semper se defendit vt
 rago intacta a viro. Et sic mō visa ei^o
 cōstātia / p̄seuerat caste 2 mūde viuēdo
 cum quadā honesta dña in ciuitate
 Basilicā. ¶ Piger. Ambas de quibz
 p̄mittis virginēz laudas de sua ad su
 p̄iorē resistētia. Inter quas vt si p̄
 ma est excusabilis cum scda in pre; nō
 videt̄ tū q̄ p̄ma sit excusanda in toto
 quia morē / vel saltē violentiā rusti
 co inferre grauē volebat si eam inuitā
 violare voluisset. ¶ Theologus. Con
 corditer satis dicit̄ n̄ si sacroz ap̄icūm
 scrutatores; q̄ castitatez quis si aliter
 neq̄ / sicut vitam suo modo defendere
 potest. 2 q̄uis ex f̄idica beate Lucie
 sententiā; corona virgini duplicaret̄ / si
 violaret̄ inuita; p̄iudiciū tū exinde ml̄
 tipler corrupte in p̄ntia eccl̄ie subouiri
 posset. vt patet in velatiōe virginū in q̄
 rum numero consecrari nō dnt̄ a bar
 baris etiam inuite corrupte. vt tradit
 beatus Leo papa. 2 sanctus doctor in
 iij. dist. xxvii. 2 Bug^o. de ciuitate dei
 li. j. cap. xvii. 2. xxvii. ¶ Piger. Quid
 q̄so fm̄ dei potuissent iste semē fecisse
 si f̄ue fuissent / n̄ manumisse libere seu
 ingenuē. ¶ Theol. Adhuc eis inuitis
 null^o i cas iustū dñū habuissz ip̄andi
 inire m̄imoniū p̄ctū / in q̄ p̄culū foret
 castitatis p̄positē. sol^o em̄ de^o in h̄ exci
 pit̄ in nouo testamēto i tali casu; q̄ p̄les
 nū dñū habet in corp^o 2 aiām / in res
 2 in samā. Vñ sic in veteri testamēto
 (fm̄ sc̄m̄ doctorē) null^o sine sp̄ali del
 iussu a consugio abstinere audebat; ita
 in nouo testamēto null^o excepto deo /
 m̄imoniū in quo perderetur casti
 tas iuste p̄ponere potest cuiq̄ inuito.
 ¶ Piger. Cur ḡ Apostolus ad Col^o

lof. iij. dicit. Filij obedite parētibus per
oia. Et postea subdit. Obedite p omnia
dn̄is carnalibus. ¶ Theologus. Distin
guēdū est h dicit sc̄tus Tho. ij. ij. q. cv.
Quia ex duobus p̄t p̄tingere q̄ subdit
suo sup̄iori nō tenet in om̄ibus obedire.
Uno mō p̄ceptū maioris p̄tatis.
vñ em̄ ad Rom. xij. sup̄ isto. Qui p̄tā
ri dei resistit sibij p̄is dānationem acq̄
rūt. dicit glosa. Si qd̄ curator iusserit
nūq̄ tibi faciēdū est / si p̄. p̄cōsulē iubea
tur. Rursum si qd̄ ip̄e p̄cōsul iubeat
z aliud impator: nūq̄ dubitat illo cō
tēpto illi eē fūiēdū. Ergo si aliud im
pator / aliud de⁹ iubeat: tēpto illo ob
spandū est deo. Alio mō nō tenet inf̄
rior sup̄iori obedire si ei aliq̄d p̄cipiat
in q̄ ei nō subdat. Dicit em̄ Seneca. 3.
li. de bñficijs. Errat si q̄s estimat fut
urē in totū boiem descēdere. p̄s ei⁹ me
lior excepta ē. corpa obnoxia s̄ z asserti
p̄ta dn̄is: mēs qd̄ ē sui iuris. Et ideo
in his q̄ p̄tinēt ad interiorē morū volū
tatis hō nō tenet hōi obedire / sed solū
deo. Tenet aut̄ hōi obedire in his q̄
exteri⁹ p̄ corp⁹ s̄ agēda. in q̄b̄ tñ eriaz
sz ca q̄ ad naturā corp̄is p̄tinēt / hō bo
minī obedire nō tenet: sz solum deo. qz
oēs boies natura s̄ parcs: puta in his
q̄ p̄tinēt ad sustētatiōem corp̄is z plis
gñationē. Unde nō tenent nec fui do
minis nec filij parētibus obedire de m̄i
monio p̄bēdo v̄l virginitate fuāda v̄l
aliq̄ binōi. Sz in his q̄ p̄tinēt ad dispo
sitionē actū z rez bñanaz tenet sub
dit⁹ suo sup̄iori obedire fin rōnē sup̄io
ritatis. sic miles duci exercit⁹ in his q̄
p̄tinēt ad bellū. seruus dn̄o in his q̄ p̄
tinēt ad fūilia opa creq̄nda. fili⁹ p̄t in
his q̄ p̄tinēt ad disciplinā vite z curā
domesticā. z sic de alijs. q̄ba s̄ sc̄ti do
ctoris q̄ audisti. Ad tuū argumētū re
spōdit qd̄ Bp̄ls dixit p̄ oia / itelligēdū
est q̄trum ad illa que pertinent ad ius

patrie vel dominatiue potestatis.

¶ Abstinentia q̄ntū p̄deit: z crapula ob
est. Ex de⁹ in his pugnātes iuuat. Et
de terra vbi viget castaz feminaz m̄s
tudo z virginitū. Capitulum. rj.

¶ Udi nūc p̄prietate fornicaz
rū aliā q̄ est. Sunt oēs circa
ventrē stricte / pue / z q̄si cin
cte. In q̄agre caste viuere vo
lētēs docēt: vt p̄ cūctis a carnalibus cib
z potib̄ sup̄fluis vētrē debite restrin
gāt. Nā tā vicina in aia z corpe s̄ s̄t
muruo vētrīs ingluuies z luxuria / q̄
p̄pinq̄ sunt adinuicē mēbra co: pis di
ctis vitijs defuētia. vt b. Hiero. in q̄
dā fmōe affirmat. Unde vētrē i victu
nō restricto debito ianua veneris ē ap
ta. Hoc sentit q̄ Eccl̄i xxiij. dixit orādo
ad deū. Dñe p̄ z de⁹ vite mee / ne dere
linq̄s me in cogitatu maligno. Exol
lentia oculoz meoz ne dederit mibi: z
oē desiderioz auerte a me. Bufers me
vētrīs z cupiscētias: z cupit⁹ z cupil
cētē ne apphēdāt me. Et tūo irruerēt
ti z infrunito ne tradas me. Tñ ibidē
xxxvij. pli sue sanā dās viuēdi normā
dicit. Fili in vita tua sēta aiam tuā: z si
fuerit nequā / nō des illi p̄tātē. Nō em̄
oia oib̄ expediūt: z nō oī aie oē genus
placet. Noli auid⁹ eē in oī epulatione
z nō te effundas sup̄ oēm escā. In m̄s
tis em̄ escis erit infirmitas. Etiā aul
ditas appropinq̄bit vsq̄ ad cholera z
Prop̄t crapulā m̄ti obierūt. Qui aut̄
abstinēs ē adijct vitā. Voluit hoc ve
ritas dū ait Luce. xxiij. Attēditē vobis
ne forte gūent corpa vestra crapula z
ebrietate / z curis h⁹ vite: z sup̄uent
in vos repētina dies illa. s. mortis z tu
dicij. Hinc b. Greg⁹ in pastorali. Los
coz p̄nceps muros Isracl̄ deicit. quā
dū vent̄ ingluuie tendit / virtutes aie
p̄ luxuriā destruit. Et faciūssimū
Lassianus Jo. li. d̄ monachoz instiū

Capitulum undecimū XXXV

tiā dicit. Quibuslibz ceteris refect^o vent^o semiararia luxurie parit; nec pualet mēs dī: retioī gubernacula moJerari cibo rū pōdere pfocata. Nō em̄ sola crapula mētē inebriare p̄suevit; verū etiā cū: etaz; efcapz nimietas vacillantē cā red dī: rōiqz integritatis ac puritatē prem pariōe despoliat. Quātū etiā vētris f ut^o nō tū castitatē / s; etiā oim virtū tū pfectionē femoueat; aiaduerte btm̄ Greg^o. dicētē sic in moralibz. Nō ad cō stitū spūalīs agonis assurgit; si nō pri us intra nosmetipos hostē penit^o / gu le vicz appetit^o / edomat; qz si nō ea que nob sē vicin^o ora p̄sternim^o; inanit ad ea q̄ longius sē ipugnāda trāsim^o. In cassum nāqz p̄ exteriores inimicos in cāpo bellū gerit; si intra vrb̄ menia ci uis insidians bētur. Lvi alludē illud Cassian^o vbi p̄us. Nūq̄ poterit ardē tes p̄cupiscētie stimulos indibere / qd̄ qd̄ desideria gule refrenare nequerit. Interioris hoīs castitas virtutē hui^o p̄sumatōe discernit. Nūq̄ em̄ robusti oribz emulis colluctari posse confidas eū; quē in leniori p̄sictu cōspereris ab inferioribz p̄uicqz lupari. Impossibile est saturū vētrē pugnas interioris hoī mints expiri; nec bellis robustioribz at tētari ē cū q̄ p̄ōr deici leniori cōsictu. ¶ Piger. Porridge exim̄ de mō viuēti bus / q̄ in p̄ncipio sue iuuetutis corp^o suū acrit̄ zelo castimonie crucifig^o in abstinentia z ieiunijs. ¶ Thecolozus. Virgo Adelheidis / de q̄ p̄mo li. ca. vl timo tibi mētione feci / p̄ gastrimargi am uebementē z plurimo tpe ipugnata est. Cū em̄ p̄ castitate tuēda ieiunijs q̄ bus dā diebz opam daret effica cētanta famico cā inuast; vt nisi ieiunius in labo ribz magnis q̄s habuit solueret / sibi q̄ deficeret stari videbat. S; illa paulisp̄ substitit; demōnis rēdiculas bee esse ti mēs. Quo viso p̄ dmonē / vicz quō xp̄i

sp̄sa p̄ eiusdē amore talē corp̄ rigorē nō horrescebat; statim tētatoz abscellit; z vt mibi falsa ē postea; diebz suis h̄ vi tio fginē n̄ tētavit. ¶ Piger. Insigni orē victorie palmam bec in sexu fragili sup̄gulā habuisse videt q̄ scētis p̄ Se rapion iuuenis crēs; q̄ ad fmonēz sui p̄is alienū cōpūctus est; z de vicio ga strimargie pene puic^o / furtū panicus li quē comedit claculo coram fr̄ibz fate bat; z a tētatoze demōe p̄in^o liberat^o est tā plene / vt deinceps nūq̄ de gula tētatus sit. put refert de eo Cassian^o collatiōe scōs abbatē Moysi. ¶ Theo logus. Ita eē videt in pre saltē. s; omī s̄s p̄pationibz; qz odiōse aliq̄n sē; audia alia. Sūt in magno nūero bodie virgi nes p̄sus montana Italie z in metis Lōstān. z Augusten. diocef; nō in be ginagijs / nec in s̄. rimonialiū monaste rjs. qz loca talia illis in p̄tibz iuisa sē. Que virgines habitāt in opidis p̄uis in ruribz / z in villagijs / z in fr̄is iculz tissimis z vix frugificrie / circa z intra Alpes p̄petuas nives gerētes; vbi vis nū nullū crescit; nec bordēū / nec aue na / aut siligoniū valde in modicō; sed minime spelta / vl̄ frumētū / seu eriticū; Uix sēl in anno ibi virgines vinū nō dī co habere / s; gustare q̄dam mō p̄sueo rūt. Lruissa ibi qd̄ sit nescit. P̄sces si milie vl̄ nūq̄ gustant ab eis; imo rariss̄ sine vident. Carnū qd̄ ibidē nō ē m̄ noz inopia; q̄s tū fugiūt velut icētina libidinū. Bquā purā bibūt. de lactici njs edūt; z pane vescunt tā grosso de q̄li credo nec canes ederēt in Rbeni li nes / z in alijs plantis fr̄itorijs Alema nie. in laboribusqz manuū suaz victi tāt. z s̄o puro fere fauditū ē / q̄ aliq̄ in lapsu carnis de p̄bēdat. sic p̄nū satē cō mune ē in Sermania; vbi vinū z alia cibaria b̄ntur in copia. De his tū sup̄ li. j. ca. iij. mētione feci aliqua. ¶ Piger.

Tales virgines in reliq̄o Tenthonte
 p̄tibz non audiu; nec vidi abstinere vt
 tu affirmas; r̄ nisi ip̄e p̄p̄is tecum pa
 grādo ista vediffem ocul / p̄culdubio
 vix dicēti alfi credidiffes. Sūt em̄ (qd̄
 omiffi p̄n̄ic exp̄mere) nō obf̄tātibz te
 tūijs r̄ abf̄tinentijs lōge robustiores
 viribz / pulchriores facie / r̄ viuūt diu
 turni^o (vt audiui) q̄ v̄niferaz p̄n̄i r̄
 frugiferaz virgines. put testant̄ etiaz
 n̄f̄az p̄n̄i d̄f̄oluti nobiles q̄ dicta lo
 ca p̄rāf̄erūt. ¶ Theol. Ad nos q̄ casti
 tatē p̄f̄f̄i sum^o nō mltū attinet d̄ cor
 gali pulchritudine (quā putredo car
 nis gignit) disputare; q̄ in sp̄ualibz vi
 ris r̄ femis nōnūq̄ vitupatur pot^o q̄
 laudat a b. Hieronymo. r̄ tū certū est:
 q̄ abf̄tinentia fm̄ cūde / valitudini cor
 pis r̄ aie / diuturne vite r̄ sanitati pl^o
 coopat̄ q̄ v̄tris crapula seu repletio.
 vñ d̄t i epla ad Iouianū. Legim^o q̄sdā
 morbo articlari r̄ podagre hūoribz la
 borātes / p̄f̄criptiōe bonoz ad simplice
 mēf̄ā r̄ paupes cibos redactos p̄valu
 iſſe. caruerūt em̄ ſollicitudie diſp̄ſan
 de dom^o r̄ epulaz largitate; q̄ r̄ corp^o
 frāgūt / r̄ aīm. A p̄re ex hinc Alan^o i de
 plāctu nature p̄ platos q̄sdā iuebit; ve
 ri^o in religioſos ſolo gliātes noie / q̄b
 tū ex voto pl^o q̄ ſeclātibz p̄pereret ſo
 brie viuere. Peſtilētia in q̄t. i. gula / nō
 vulgari hūilitate p̄f̄ūdi^o ſe porrigit in
 platos q̄ ſalmones / lucios / ceſoſq̄ piſ
 ces cōpollēti gñoftrare iſignes / varijs
 decoctōnū cruratos martyrjs / bap
 t̄f̄andi adulterātes officuz / ſacri pipis
 fonte baptifāt; vt ex tali baptifmate ba
 ptifari / mltiformē ſaporz grāz p̄ſequa
 tur. In eadem menſa freſtre aial pipe
 ris inūdatiōe ſubmergit̄. piſcis natar i
 pipe. auis eiufdē viſcoſitate ligat̄. Dū
 q̄z tot aialū gñā / imo vēt̄ſ ergaſculā
 tur i carcere; aq̄nle aial / ſecū pedefre /
 ac reſq̄ gen^o i codē ſepulchro intumu

lari mirat̄. q̄b ſe detur licētia exundā
 egreſſui vix porte ſufficit amplitudo
 Ob has cās ab Alano recitatas eue
 nit; vt raro p̄ari / potente / diuites / r̄
 religioſi clerici varijs eſcaz. epul / ſagis
 nati diu viuāt. Uñ Eccl̄. x. Dis potē
 tat^o breuis vita. Et vt Macrobius li
 bro ſaturnaliū ponit. Jumenta r̄ beſtie
 p̄iodū ſuā certū boie attigūt. qz ſimpli
 cibz r̄ vniſormibz cibz p̄tāt. Hinc Se
 neca i q̄dā dicit epla. Mltos morbos
 fercla mltā fecerūt. innumerabiles mor
 bos nō miraberis; cocos nūera. Iſtis
 itaqz iā p̄ custodia parſimōie r̄ celiba
 tus p̄miſſis / d̄ p̄petate. xij. diſſeram^o.
 ¶ Q̄ale p̄tēplatois i ſenio aſſumi de
 berent. Quid ſit ſenū laudabile. Et q̄
 mō q̄dā electi in morte timēt; alij gau
 dēt q̄ pus fuerūt timidiffimi r̄ ſerupu
 loſi in cōſcientia. Capitulum. xij.

In ſenio tū moze auū aſſū
 pris alia volāt. Sic em̄ ipſe
 viſu exp^o ſū p̄po; q̄ i eodez
 cumulo ale q̄vūsdā naſci p̄i
 mū videbātur. alijs ale mature ſcēbāt.
 ſublimiores ex adep̄ſ alia iā in aluz
 volitādo ſe extēdebāt. In q̄b nob con
 gteue iſſnuāt; q̄ mortificat̄ iā gule r̄ lu
 xurie vitijs / r̄ nō aīa; ſz i vita virtuoſi
 ſenij / p̄tēplatiōe pac̄ / r̄ trāq̄llitaz do
 nis ditari q̄dē poſſum^o. Per ſenū nā
 qz vita diuturna / r̄ p̄ alas p̄tēplatois
 iſtrumēta apre p̄n̄i intelligi. De ſenio
 nō q̄libet loq̄mur. qz ſc̄ptū cē nouim^o.
 Puer cētū annoz moriet̄; r̄ p̄toz cētū
 annoz maledict^o. Eſaie. lxxv. Sz de eo
 de q̄ Sapi. iij. ſcribit̄. Senec^o vene
 rabil^o em̄ diuturna / neqz ānoz nūero
 p̄purata. canſ ſē āt ſenſus boie; r̄ ctas
 ſenec^o vita imoſclata. De pēnis ēt iſſi
 telligim^o de q̄b variat̄. P̄. vbi d̄t.
 Quis dabit mihi pēnas ſic colūber vo
 labo r̄ r̄ q̄ſcā. Ecce elōgavi fugiē; r̄
 māſi i ſolitudine. Expectabā cū q̄ ſaluū

Capitulū duodecimū XXXVI

me fecit a pusillitate spūs z rēpēstare.
Hoc em̄ dōstideriū ē (vr glo. inuier) q̄rū
dā fuop̄ det: q̄ mal' mūdi b' p̄lli z pu-
sillitate q̄dā tribulatiō dīna grā / in
f̄ morte req̄scent z liberāt. ¶ Piger. U-
te q̄erē / p̄ritim i senio / vl' i vite p̄nt' ter-
mio p̄ dei p̄replatiōez ad ip̄scēdā sp̄af
fururā sperabā bis q̄ i inuēture dō mi-
litauerāt: vr sic p' labores diutinos pen-
nas tādē p̄replatiōis assumerēt velut
aglerz in celū p̄ mortē le tā volarēt / nec
d̄ficierēt. S; mlti verent' d' p̄rio. Nā vi-
dēt diuerf' fratru' r̄formatoz p̄uētibz /
z aliq̄n i sc̄rāz seclariū h̄zinū z grega-
tōibz vertulqz sc̄r' tā t̄mōzatos hoies /
vr magnū piculū eis iminere suspica-
rer si i talibz scrupul' extreme egritudi-
ni p̄p̄t̄rēt. D. speratiōis em̄ timor ior-
diat' fomitē mīstrare solet. qd̄ vald' pi-
cōfū mortur' cē credit. ¶ Theol. Si-
gna p̄destinatiōis in bñ specificat' cir-
ca mortē p̄solari quē t̄mō vr gaudef' cū
tremore d̄scat. Un̄ bñs Bre. sup̄ isto
Job. s. B. stia' frē n̄ formidab. cū glo.
dr B. stia. i. diabolū. B. stias frē n̄ for-
midab / q̄ tpe mort' ad rapiendū effre-
nant. S; seuiētes nō t̄met q̄ blādien-
tes secur' n̄ ē: z inicitū ret' ibutiōis ē in
obitu securitas mēt'. Cū at bñ viuūt /
cauedū ē ne q̄s despec' cetis de singla-
ritate gloriē. Tū q̄n aliq̄ repiunt d' q̄-
bas p̄stat / qz p̄sciam p̄mū examinātes
d̄bite / z vitā p̄rēritā ex b̄ emēdauerūt
q̄ vit' veris hois corā legitio p̄fessore
cū cordis dolore euomuerūt: z p̄fesso-
ri obedētes p̄niam obedien' cū p̄posi-
to vitā emēdādā assumpserūt: sibi qz a-
p̄tis lealibz cauere studuerūt: q̄lia ē t̄-
scien' p̄petrare nollēt. Si inq̄z tales ti-
midū i morte sp̄iunt pusillanimes seu
scrupulosi: bona spes d' eis bñda ē. ne-
dū mō q̄n iste timor velut vigil q̄dā n̄
dormitabit neqz dormiet q̄n custodiāt
Israēla m̄l'is p̄ctia z ab eoz occupa-

tiōibz: sed etiā in extremis eis felix ex-
pectāda ē affutura p̄sp̄ritas. qz tūc p̄-
purgari / z igne rētatiōis exaiari / dīna
grā aut talē pusillitate eis tūc adimie
aut dispositos stari euolare faciāt: aut vic-
torā tribuit ne tales ab hoste vicant' /
munici ecclasticis factis / z p̄uic meri-
tis. Ita em̄ q̄sqz pie in benigno n̄o sal-
uatore sperare p̄t. qz sic actū cē cū tali-
bus sepe datū est videre n̄o tpe: q̄ntū
būana fragilitas cōsiderare p̄t. Quid
nāqz mirū si moritur' stari mortē satz
timet? Quis em̄ (vr Petrus ait diaco-
nus. iij. dial. b. Grego. Itā inexplcabi-
lē sniam cuiuslibet sic opis ad exitū ve-
niēs nō p̄timeat: q̄n z si tā nouit qd̄
egit: ad huc tū facta illi' sup̄mī. s. iudic-
eis q̄z subitū iudicent' ignozat. Cui b.
Greg. r̄ndet. Ut asser' ita ē. s; plerūqz
d' culpis minimis tpe sol' pauor: egredy
entes aīas iustoz purgat. Sic narra-
ri d' qdā sc̄rō meū frē q̄nt' audisti: q̄ ad
mortē veniēs vehemēter extimuit. sed
p' mortē discipul' in stola alba apparu-
it: z q̄z p̄clare sit suscept' indicauit. Nō
nūqz vo ops de' trepidantiū mētes q̄-
busdā pus reuelationibz roborat vr in
morte mīme p̄timeat. Dec Bre. Nā
vtriqz / idē sc̄rō / z liber q̄ Vitalis patrū
inscribit' / mltā exmā r̄ferunt de sc̄rō
vir' z p̄fect' q̄z q̄dam tpe: mort' nihil
aut modicū / aliq̄ h̄o satz vl' m̄l'ū timu-
erūt. Un̄ ibidē de s. Abbate Agathōe
dicat' qz in hora mortis p̄stituto q̄sues-
rūt frēs. Abba vbi es? R̄ndit In p̄spe-
ctu diuini iudicij asto. Dicūt ei. z tu es
mes Abba? Et ille. Interim laboraui
virtute qua potui in custodia man-
datis dei: sed homo sum: z nescio vtrū
deo placuerūt opa mea. Dicūt ei frēs.
Et nō confidīs de opibz tuis quia f̄m-
deum sunt? Dixit sc̄r. Non p̄sumo
nisi venero an̄ deū. Blic em̄ sc̄ iudicia
dei: aliē boim. Preterea cum sc̄rō Br:

B

senius iā traditur^o est; spm̄ / videntes
 eū frēs flere / dixerūt. Nūqd tu times
 mortē pī: Rndit. In p̄tate timeo. Et
 ille timor q̄ in hac hora meū est / sp̄ su-
 ic in me exq̄ fac^o sum monach^o. ⁊ nūc
 timeo valde. ⁊ ita ambo dormierūt in
 pace. De tertio q̄z ibidem dicit de p̄e
 cōstituto in Scythia^o morituri lectū
 circūsteterunt frēs in hora mortis: q̄ se
 nē ter ridere vidētes / cām h^o q̄sierunt.
 Rndit ille. Primo risi: qz vos timetis
 mortē. secūdo risi: qz non estis pati. ter-
 tio risi: qz de labore vado ad q̄erē. ⁊ sta-
 tim vitā clausit extremā. Sz his omi-
 sis videam^o ad hodierni t̄pis deuotos
 hoies. Virginē em̄ q̄ndā multū deuo-
 tā fuisse mihi cōstat in ciuitate Nūren-
 bergēsi Wābergen. diocef / q̄ Kūnegū-
 dis vocabat: hec vivebat more castarū
 bonaz qz virginū i v̄ctu / vestitu / vita-
 tione seculi / ⁊ in his q̄ ad dei cultū p̄i-
 nebāt: sine q̄rela ad oēm hoies: sz a deo
 timida ⁊ scrupulosa in p̄cia extitit / vt
 vix memineri in h̄ parē repisse. Nā p^o
 purā ⁊ integrā a se sepe factā p̄fessionē
 factē male / frēq̄ntē q̄uibz stimulabatur
 scrupulis de insufficiēti p̄fessione vt ei
 mebat trāsacta i minimis rebz. vbi nul-
 lū v̄l modicū p̄ctm̄ erat / mortalis cri-
 minis lapsum p̄ebat adesse: ⁊ ita nul-
 la pace in domo p̄cie fruebat. q̄cquid
 em̄ egit / aut omisit de ḡne honoruz: in
 his sp̄ p̄ctm̄ norabile affuisse suspicaba-
 tur. Lepit itaqz ex his inordinatis ti-
 moribz in serū fragili natural' sua p̄ple-
 gto labi plimuz: ⁊ dierim vires decres-
 cebāt corpis. qz se sp̄ cē plenā p̄ctis gra-
 uibz nō diffinitiuē iudicabat / sed reue-
 rebat. Timuit ip̄a: timuerūt p̄fessores
 eius / ⁊ nō min^o cohabitātes sibi q̄gl-
 nes: si in tali statu scrupulosissime p̄ci-
 entie dēp̄bēderet p̄e mortē / fortaassis
 desperatiōis laq̄o ab hoste maligno ca-
 peretur. Intuētes igit viri prudentes ⁊

siqz medici corpis defectū redūdore
 i aie ḡue piculū / int̄ p̄terebant virgini:
 q̄ in piculo erat vsū rōnis p̄cedi: qz ad
 icunia ecclie q̄dā nullaten^o sic sana te-
 neret. Sciebāt em̄: qz labor q̄ridianus
 q̄ guabat: qz paup̄ erat rebz (alij em̄
 famulabat q̄ginibz) ⁊ p̄terita icunia
 ac abstinētie fomētū libidinis nō mini-
 straret: sz castitati fuāde potius satis
 essent. Sz ad ista tristitia maior cor ei
 uo iuadebat: cū vicz intuebat se puari
 instrumētū virtutū q̄b̄ cōif p̄lebs fide-
 liū v̄rit. Obediuit t̄n discretis p̄fessō-
 bus sz inuita / ⁊ nō sine pusillanimitas-
 te maxima. Tādē h̄o natura deficiē-
 te lecto decubuit: ⁊ terminū vite p̄p̄n-
 q̄re agnouit. Et ecce dīna arriēte ḡa
 añ tridūū circū sue mortis ois scrupu-
 lus timor ⁊ pusillanimitas plene aiaz
 virginis reliq̄rūt: ita vt sumpt̄ ecclie
 viaticis ⁊ sacris / ad l̄fam in pace in id
 ip̄m dormiret / ⁊ req̄es ceret quā singu-
 larit̄ d̄nis tūc in spe p̄stituerat. Nā oīa
 de insolita hilaritate q̄dā admirātes
 sibi socie dicebāt virgines q̄ ei^o p̄teritū
 timorē nouerāt. Nūqd p̄cia te redors-
 guit mō sic añā / qz ecclie q̄dā icunia q̄
 diēte corpe nō fuastit. Quibz illa r̄ndit
 Bim scio parū habui ad icunādū: sed
 qz aiaz medici dei vicz h̄ites / ista in-
 hibuerūt: obediui eis: nec exinde pen-
 teo aut turboz: sperās d̄ Lb̄i benigni-
 tate suo redempta sanguine saluari. ⁊
 ita requieuit vt p̄miss̄ in d̄no. ¶ Noui
 aliā nobilē diuitē ⁊ potētē d̄nam reli-
 ctā cuiusdā milit' / de ciuitate Argētis
 nēn. q̄ Catharina de t̄vestbusen nuns-
 cupata est: hec dū manebat in seculo ⁊
 in ciuitate p̄dcā / vbi mlte deuore deo
 militat̄ vidue: carūdē oim sp̄cal' mar-
 t̄ p̄ona extitit: sz in aīo valde scrupulo-
 sū fuit. Cū aut̄ in Colūbaria monaste-
 riū soroz de subtilia n̄i ordinis refoz
 marez: relicto seculo ibidē sitē p̄ucta^o

Capitulū duodecimū XXXVII

notis habere induta est et p̄fessa. Et q̄
vna v̄p̄t̄o de fortibz mulieribz fuit d̄
q̄b̄ Proverb. vltimo Salomon scri
bitur circo quibz d̄a interiectis annis
p̄t̄ouisse et sup̄iorisse gerebat officiu
successiu in oi charitate et dilectione.
nec femine aliqd̄ deesse videbat̄ p̄fecti
onis: nisi q̄ plena fuit scrupul̄: adeo ve
t̄ illuc in causis ordinis venires / cū so
la hac sorore me plimū occupare opus
fuit: vt pusillanimitate ei cōp̄scere. h̄
cū bonū p̄falia in se habuit: vt audi
to sup̄ioris sui / v̄l alteri ex fama boni
et sapientis viri iudicio in aliq̄ sibi du
bia maria: statim eidē accēdit. Tima
te ip̄a: timuerūt etiā ip̄i q̄ eā nouerant
p̄fectiores: q̄ si infirmata p̄inq̄ret mor
ti aliq̄ in his scrupul̄: p̄sertim de ite
ratiōe a se bñ p̄fessurū rez in piculo pu
sillanimitatis ampli p̄oneret q̄ aña.
Sed diuina ex misericōdia q̄ p̄terita femi
ne opa inspexit: actū est p̄ oia h̄iū. Nā
vna die satis inopinare: licz q̄nq̄ginta
annos vix vel non accederet / infirma
ta est: et dixit cepit deficere: et p̄tunc
ois scrupul̄ et inordinat̄ timor ab ea
penitus abscellit. dixitq̄ ad fr̄em Jo
annē wolfhardi: quē v̄tpote deuotuz
vix in cōfessorē sp̄ale p̄legerat. Ec
ce p̄ scitis q̄ erronea fuit et timida i cō
sciētia nimis: s̄ dei gr̄a ne timeatis: to
tum abscellit. d̄ pctis a me p̄fessis et cō
missis remissiois gr̄az p̄ie et fident̄ spe
ro et credo. Et ita inuocās b. Petrum
ap̄tolū / suūq̄ discipulū Bp̄olinarē:
q̄s peculiarissime in vita corde / ore / et
ope dilexerit: ad eadē egritudine / p̄mu
rita ecclie alimētis / vita deuore fūcta
est. q̄ Habuim̄ aliq̄ in uentū refoz
mato Solubariē. quē d̄ fr̄em Petrū
noies: q̄ a p̄meua p̄uersione sua p̄sq̄ in
in uentū Nūrebergē p̄mum intrat
oim̄ fr̄erū bonitate p̄spicō / religio
is exemplar fuerat: et ḡculū. Nā ad col

ligendū elemosynas ostiatim semp̄ pa
tus / in domo obediēs die ac nocte / in
choro sedul̄ / et cūctis affabilis fuit fr̄i
bus: sed conscientia vltra q̄ credi p̄t̄
timidā / scrupulosam / et pusillanimes
habuit. omnia cura timuit et nimis vt
debat̄. vñ de his discretiores fr̄es cum
sepe locose verabāt: quē sciebant equo
aio cūcta tolerare q̄ sibi contra deū esse
nō videbant. Et q̄ q̄ esset postea tā sa
ctus sacerdos / fortis corpe / cōplexiōe
vivid̄ / et in annis vix attingēs tricess̄
mū: vñ ex mltis p̄iecturis habuim̄
timo: iste v̄talia lesit nimis. Nā qua
dā die satis ip̄rouisse egritudinē nesci
quā incidit in q̄ statim necē fuit vt de
cūberet. Lūq̄ bona fide in infirmaria
vsu / rōnis p̄fecte vtens / paciētia leuis /
et deuotiōe solida feruid̄ iaceret et imo
bilis: statim et inopināte agonisare ce
pit: et religiosi gestibz die clausit extre
mū. Nā paulo añ p̄cedēt die more so
lito p̄fessus est et missam celebrauerat
talēq̄ vitā in ordine semp̄ duxerat / q̄
de morte improuisa et subitanea / mala
salte et piculosa / signū piculi nō aderat
discretorū viroz iudicio. Et in d̄no cō
fide: q̄ inopināte iste interit̄ nō nocē
re potuit: s̄ fortassis diuina elemētis /
ne pusill̄ aio mortem timeret nimis
aut ei circūstātiās: statim finē vitē d̄i in
corpe dare disposuit aie sibi placitū
q̄ Liber Tertius de falsis et illusorij
visibz. Quō mltiplex ē q̄ntitas. Qua
liē q̄dā se fingūt defunctorū esse aias et
reuelationes h̄ie. De feminis in tubilo
exclamātibz aliq̄ in fmōe: et q̄d sentie
dū sit de talibz. Capitulum. j.

Unc de fals̄ et illusorij vis̄
n̄ omibz loco tertio libell̄ est in
choad̄ / cū matia tertij duo
denarā i aialiu n̄oz regis p̄
betandz. Quaz p̄ma hec ē. In q̄ntita
te eaz triplex regis d̄a. Quia q̄dā sūe

que alie mediocres, alie ho marie: qñ
 tate dico molis; an ar pñt qñtitate
 tra se in excessu deant nō oiquaqz claz
 est. Ubi pmo notādū: qz qñs ea aialia
 q diuina sapia cōdidit / cōditōes lau
 dables mltas habeat sicut z creature
 oēs reliq; nihil tñ est pñm in h mūdo
 passibili qd a defectu / seu nocumēto /
 v' a malo oimode sit absolutū cū ppa
 rat ad alia. Nihil em est oiquaqz perfe
 ctū. qz teste Job. iij. in angel suis de
 puitate recipit. nec stelle sūt mūde in cō
 spectu ei' abidēa s. Nō igit miranduz
 est: si in nris bestiolis a qto mores per
 Salomonē tubemur istruere; defect
 puatōis z nocumēta regunt aliq; in
 qto rpu z silitudinē gerūt qrundam
 maloz v' stultoz boim. In qto nō mi
 nus cauere vitia discere possum' / qz i
 pperantibz frutes valeāus inspiciere.
 Sic igit in fornicis q ad mariale cor
 pus magna z mltplex repit dñia i qñ
 tate molis: qz vtz qdā sūt puule: alie
 magne; reliq; marie: q vt dice' inferi
 pl' obsūt boibz. Sic inf boies malos
 erroz gradus inuenit diuersitas. quā
 ob cāz Apłs. j. Coz. xij. suos ab erro
 rñ sūruis auisando dixit. Frēs nolite
 pueri effia sētibz / s; malicia puuli esto
 re: sētibz at pfecti sitis. z apri' ad Eph.
 4. Jā nō sumus puuli fluctuātes z cir
 cūferamur oī vōdo doctrine in neqñtia
 boim / in astutia ad circūuētiōez erro
 ris: veritate aut faciētes in charitate /
 crescam' in illo q est xps: ex q totū cor
 pus cōpactū z cōnexū / p oēm iūcturā
 submittit rōis fm opatōez in mēsurāz
 vniuscuiusqz mēbz angmētuz corpis
 facit in edificationē sui in charitate. s;
 nō ita beu hodie mlti / s; i malicia ang
 mētant. qz piger. Quia materia de il
 lusorijis illustōibz inchoare placuit: da
 aliquo gdnale dñia inf hñces reuela
 tōes falsas z fictuāz qz in imūge dñis

penitētis / z i exclamatiōe sibi dei pu
 blica simplices pmonere val' am' in p
 dicatōibz. qz Theol. Sine dono discre
 tiōis spūuz h fieri neqz sufficient. vt. li.
 ij. tactū est. Sūt em in nri mōi qto bo
 stis ariq; deludere solct incautos: qui
 bus nōnunqz viros marios decepsisse
 pñt. Nā ab Brebidiacono bartmanen
 si didici dño Joāne / iure dino z hūa
 no mltū notabili: qz an tpa Lōstān. cō
 cilij scismate iā diu pñuato sub diner
 sis sumis i sua obediētia vocat' pōñt
 cū. qz qdā Rome / alij de aduersa p
 te i Buinōa residēbāt: Petro de luna
 ibidēz residēte z p inimicos obfesso / p
 galā in Rodano mare itrauit secrete
 fugēdo. Lunqz in qdā opido / cui' no
 mē nūc nō occurrir / sup distanti poru
 maris p Bbbatē qndā opidani dic ad
 uer' dicti pape auisarent vt se dispo
 nēt ad recipiēdū dictū sumū pōñtice: d
 ridēbāt cūcti abbatē. qz de Buinōa se
 cretissime recesserat an' nec papa vlt
 lo mō itēdebat dictū opidū itare: nec
 illuc quēqz pmisserat: s; p logi tractus
 spaciū vltra idē opidū nauigauerat p.
 xvj. circū miliaria. z ecce vēr' pū' ga
 leā cū papa p pulit dictū itare opidū:
 Ubi cū improuise susce' p' eēt / abbatē
 oracūz didit: vnde aduētū suū pēuul
 s; inqñuit. Et nūsum accepit ab abba
 te: qz pphētiā istā dudū i qdā li. legis;
 i q pñnebat: qz idē papa plā passur' e
 set ab aduersarijs. qz obfideri dēret. qz
 ad opidū pdictū vērur' eēt. qz itēz i p
 secutionē itare dēret: s; finalit' Romā
 itur' eēt: z i vniōe ecclē ibidē adēpta pa
 cifica possessiōe / z sedato scismate qdō
 cere dēret. In q relz oia pcedētia pene
 sificata eēt / rāte psidebāt: vt citatus
 p pculū gnale Lōstān. cōrumar fieret
 z finalt' ibidē dposit' eēt. Nā tres p sū
 mis pōñtice se gesserūt. Gregori' z q
 bñk' cellit i. Lagerta pñtētiōes. Jo

Capitulum primum XXXVIII

annes: q̄ Rome sedebat. Cōstān. p̄t
 ho clā fugiēs / iuridice deposit⁹ ē a pa-
 parū ibidē / in Cōstātia. s̄. Sz dicit⁹ pe-
 trus de luna / sine dñs Bñdicit⁹ lz vir
 opphne erudit⁹ in oi fere scia est; tñ in
 p̄dicā p̄betiā fatue pfidēs / vt p̄mīo
 si: deposit⁹ a papatu obedire rēnuīt: in
 mūtiūculā fugit / r̄ tandē in exilio pri-
 nar in sua opinioē / vitam nec Rome /
 nec in pace / lz in misia finiuīt. Uides
 igit⁹ q̄ picolū sit talib⁹ factis credere.
 Tñ vt aliq̄l tu q̄stio in apr̄ deceptio
 nib⁹ satisfaciā: Scito q̄ triplex est i ge-
 nere taliz hoim dñia a sana doctrina
 delirātiū. Quidā s̄ p̄uicti ex auaricia
 Alij possessi p̄ dē mona. Nōnulli decē
 piunt p̄ fantastica luminaria. p̄mī sunt
 piculosi. certij magis q̄ secundi pueri
 existūt. De oib⁹ his erma tradā. ¶ Fu-
 it in ciuitate Bernēs fricell⁹ q̄dā secu-
 lar⁹ re / lz sp̄tēnus sp̄ualitate p̄ferebat
 mltā: de q̄ mibi frat̄ Nychola⁹ de lāda-
 ro nri ordinis / r̄ inq̄stoz p̄uitatē here-
 tice vir fidedign⁹ retulit: q̄ in p̄dicā ei
 uitate fricell⁹ ille r̄ semibegbard⁹ ma-
 nere solebat. r̄ qz cupid⁹ erat pecunie:
 laqueos auaricie vbi potuit tendebat.
 Sūpraqz oportunitate quādā domū in
 habitare cepit: r̄ in eadē nocturno rēpe
 surrexit: lapidib⁹ r̄ lignis sp̄m̄ aliq̄ez
 adesse finxit. r̄ ita i admirationē mul-
 toz noctib⁹ locū posuit: p̄lib⁹ arumāti-
 bus / q̄ reuelatio dīna expectāda esset
 aliq̄: an aia foret / vel malignus sp̄s.
 Nōnūq̄ em̄ murata voce sb̄bis geme-
 būdis tāq̄ aia esset alicui⁹ defuncti in-
 quitate bñi notū respōsa sciscitātib⁹ de-
 dit: asserēdo se aīam cuiusdā nup̄ defū-
 cte plone / quā fricell⁹ ip̄e tā p̄p̄o q̄ ali-
 eno exp̄s̄it noie. Nā pegrinatiōi ad de-
 stinata loca sc̄toz p̄ ea se dare p̄uastit.
 Dol⁹ tñ illi⁹ deceptoz dīp̄ lauit: r̄ p̄
 memorat⁹ aiab⁹ iterim pegrinādo ad
 q̄dā sc̄toz limina pecuniā nō modicā:

a se destinātib⁹ acq̄s̄uit. Lūqz artē suē
 auaricie diuiti⁹ p̄tinuāsz inq̄rādo suo
 p̄dicā domū: tādē filij b⁹ seculi aues
 mere seclares / q̄ prudentiores s̄ filij lu-
 cis / lz in gnātiōe suarē b̄re ceperūt su-
 spectā. potuerunt veritatis obseruato-
 res. r̄ tādē fictoz reptus est r̄ captus.
 Tūc veritatē miser ille ap̄uit. Et q̄a a
 multis fucato titulo p̄fatā pecuniā ex-
 torserat fraudulenti: velut fur r̄ latro p̄
 publicā furcatus est iustitiam. Fidedi-
 gnoz alia relatione didici: q̄ in mona-
 sterio monachoz reddituoz i Ber-
 mania nobiles multi vt p̄p̄: hō p̄cerēt
 expens⁹ frequent⁹ vsolitu ē cū eq̄s r̄ fa-
 mulis hospitiū receperūt r̄ victū. De q̄
 q̄dā p̄uersus ibidē male p̄tē⁹ / i hospiti-
 tū domo circa diuersas cameras se sp̄i-
 ritū vel demonē cē finxit mōis q̄b⁹ va-
 luit / lz occulte. Lūqz diu mltos ibi ho-
 spites nocte vexasset suis strepitib⁹: q̄-
 dā miles de veritate sp̄is ambigens /
 cū alijs domū p̄dicā intrauit: ex cōdē
 cto audaci se demones eadem nocte p̄-
 empruz / aut se ab eodē infimēdū pro-
 misit. r̄ sup̄ fortuna hui⁹ euentus claz
 de nocte cū armis r̄ gladio vigilauit.
 Venit igit⁹ sub imagine sp̄is mis p̄uer-
 sus in tenebz / r̄ domū inq̄rere ic̄tib⁹
 more solito cepit. quē isq̄ns miles euz
 ense ei lerale vuln⁹ percussit: r̄ ita p̄uer-
 sus crucians r̄ fugiēs p̄ianuā secretā
 q̄ndā eiusdē hospitiū cellaz reintravit:
 ostiūqz p̄ se clausit. Miles hō ad suo-
 os rediēs / it̄erato gladio se demonē in-
 terfecisse gliabat. Sed r̄ mane facto r̄
 luce sol apparēte / p̄ vestigia s̄a guinolē-
 ta necat⁹ q̄rit: r̄ p̄uersus iste tā mortu⁹
 reptus ē. Uides igit⁹ auaricia quō q̄s-
 dā decipit. De demonib⁹ asit v̄ ris q̄z
 lif errores seminēt sc̄q̄ns idicabit erū
 ¶ Venerabil⁹ fr̄is Decimici Koltesen.
 p̄fessor⁹ sacre pagine nri ordinis / r̄ i q̄
 stoz relatione perepti: r̄ alcerine fr̄is

Arnoldi nri p̄fati ordinis / q̄ infra scri
 ptis infuitiq; nup in Buscoducēsi cō
 nēru an̄ dīcti ordīs iuuenis h̄ns .13. an
 nos circū fuit: q̄ p̄ eiusdē ordīs bitū z
 doctrinā ad p̄fendū suo tpe dispone
 bat p̄ntes. Hic vt postmodū reculit
 hortū puēr^o irrauit / i folio caulū albe
 dinē q̄ndā vidit: z nulla b̄ndictiōe p̄e
 missa / delectatiōe vict^o foliū absidit /
 auidēq; comedit: ac demonē q̄ndā p̄f
 simū ignorantē deglutit. Possessus
 igitur iuuenis gestus q̄sdam cepit b̄e
 deuotos in orōnib; rapi eū frēs vide
 bāt z puarū oib; exortib; sētib; corpis.
 q̄b; restitutus loq̄bat bonū latinuz qd
 pus nesciuit. Lorderen^o p̄ferebat mul
 tos Bible pass^o q̄ eū pus latebāt. gal
 licā linguā exp̄ssit quā nūq; didit. se in
 celo mirabilia vidisse asseruit. Renela
 tiōesq; q̄sdā exp̄mendo mirabilia dice
 re p̄sumpsit. Ex q̄b; nōnulle femine / q̄
 cito credūt z leues sē cordē: satis puta
 bāt adesse dīnū sp̄m vbi dīabol^o soluz
 locū hēbat. Frēs igit q̄ iuuenē pus ru
 dē nimis eē nouerāt / merito h̄ in ma
 lo iterprabant. Attulerūt iuuent reue
 re n̄ dīnissimā eucharistie sacm: z in
 horroī quē obsessus habuit manifestā
 demōis agnouerūt tūc adesse p̄sentā.
 Fuit p̄tūcti b̄ne memorie frat̄ Ar
 noldus reuera fidelis z integer sui or
 dinis obfuator: z tētor: q̄ die statuta iu
 uenē exorcizans / demonē eundē loqui
 artabat / causas igr̄essus dicere / z cor
 pus miseri dīmittere cogebat: z mani
 festissimo dato signo tādē exiuit. iuue
 nis autē ingenio rudis. put an̄ relit^o
 e: z ex p̄ntia horrēdi demōis vsq; mo
 do aspectū quēdā p̄fert insolitū / veri^o
 in zratiles z horribilē q̄nimo tā bebes
 est ingenio: vt etiā disp̄satiōe p̄uis sa
 tis dubiū sit: an litteraturā attrin gere
 valeat quocūq; temp̄e sacerdoti necess
 fatis. Uides igit arreptos p̄ demones

reuelationes falsas z periculosas b̄e.
 Qualit̄ aut sine arreptiōe seu obsessio
 ne facta p̄ demones fantastico lumi
 nib; q̄dam decipiant / in sequētib; capi
 tulis exemplor; de hoc copiā habebis.
 ¶ Piger. Uidi aliqui z audiuī sept^o se
 minas vt videbat satis bone fame ra
 pi q̄ntū visu p̄pendi potuit ad interio
 ra ab exteris sensib;: veluti extasim q̄n
 dam ex deuotionē parerent. Uidi insu
 per aliā que in publica p̄dicatione: alio
 cuius de Lb̄n charitate audita senten
 tia / corā oib; clamorē quēdā in altuz
 extulit: quasi non valeret amorē sui pe
 ccoris ad Lb̄m clausum in antea reti
 nere: z tū a mltis litteratis tales p̄fi
 ctis habebant. ¶ Theol. Lex ḡn̄al̄ est /
 audisti sup̄ius ex Ap̄lo / nō oī sp̄it esse
 credendus: sed p̄bandi sunt sp̄s an ex
 deo sint. Uerūm non mireris: si prus
 dentes z exp̄i de quarūdā seminaruz
 acrib; fidem gerant modicā: q̄s flexib
 les ad malū / in cōstātes ad bonū / z p̄
 nas valde ad vanā gl̄iā esse agnosūt.
 Uir eīm aliquis nouit nisi exp̄tus / q̄n
 tū p̄fata in multis carū regnent facino
 ra. Noticiā cuiusdāz virginis habuit: q̄
 in seculo oīm eā noscentiū fama bona
 z deuotione plena exstitit: z ingressa re
 formatū monasteriū nō minus in dei
 obseq̄o videbat̄ sincera: q̄ tamē in mo
 nasterio vi. ra p̄ cenodorie vicū / reue
 lationē finxit z extasim quam nūq; ha
 buit. vt mibi corā suo sup̄iore sp̄ore p̄
 pris fatebat̄. Nā cū audiss; in mensa le
 gi septius: q̄ abstracte pores sc̄i z sc̄e
 virtutē: vt de nūero eor; esse censere
 nōnūq; publice mere ficto clamare ces
 pit voce alta z in tubiō: v̄l cadēdo solo
 tenuis effigiare raptū v̄l mentis excess
 sum. M̄ro tū deinde elapso intervallo
 loq̄tis p̄ficientie stimulis coacta z agi
 tata: vt facinus illō sibi diuina clemē
 tia dīmittere: r̄p̄boze p̄fusa suo / z non

in sacrali p̄fessione qualis fuerit mibi ⁊
 superiori manifestauit. Buius sc̄e
 memorie p̄e Lórado p̄mo reformato
 re n̄ri ordinis predicatorum in tota Ble
 mania graciosissimo: q̄ q̄dam femina
 apud populū magne reputationis ex
 istens in p̄dicationis deuore audietia
 corā cūctis clamare q̄s in iubilo cepit.
 q̄ tñ falsa est sibi clā post modū: q̄ illud
 nō ex charitatē seruoze: s̄z tñ getiebat
 ex inani gl̄ia. Nolo tñ ex his nec p̄ feri
 as: nec aduersum alios gn̄alez elicias
 deceptiois regulā. q̄z diuin⁹ amor (vr
 diuinitim⁹ docet Dionysius) nō mio
 res in q̄busdā: s̄z maiores rap̄ effectus
 amore humano: quē p̄stat baz ad dile
 ctū cogitantibz: ⁊ sese exp̄mere gemitu/
 singultu/seru/cāru/ ⁊ clamoribz. Uñ
 Joā. Cassian⁹ colla. p̄. Abbat̄is Isaac
 di. de deuozē q̄buscūqz hoibz. frequē
 p̄ ineffabile gaudiuz ⁊ alacritate sp̄s
 saluberrime p̄pūctiois fruct⁹ emergit
 ita vr etiā in clamores q̄sdā intolerabi
 lis gaudiū inenitate p̄umpar: ⁊ cellā
 vicini locūditas cordis ⁊ exultationis
 p̄nceret magnitudo. ¶ Pig. Si qui
 p̄fecti essent hoies viri v̄l femine/ p̄bz
 bilis raliū deuotionū signis crederem.
 s̄z qñ imp̄fecti talia faciū: veri⁹ fortas
 sis ea p̄ficta p̄ regla hūda s̄t. ¶ Theo.
 Dic certe itez d̄cipi poteris ⁊ in teme
 rario iudicio peccare quif. q̄z talia non
 solū p̄fectis: s̄z etiā incip̄tēbz deo fui
 re hoibz aliqñ obuiāt. vr ibidē sic exp̄
 mie Isaac. In q̄libet inq̄ mensura q̄s
 possit incip̄tētiū. s̄. p̄ficiētū/ vel p̄fecto
 rū nōnūqz puras intensasqz p̄ces inue
 nit e m̄trec. q̄z ⁊ de illo p̄uio ⁊ hūili
 odie q̄ ē sup recordatiōe futuri iudicij
 is q̄ adhuc sub fr̄onis pena ⁊ metu ex
 anim⁹ p̄stir⁹ ē: ita ad bozā cōpūgij:
 vr nō minore sp̄s alacritate de obsec̄o
 nis pigru die repleat / q̄ ille q̄ per
 puritate cordis sui munificētiā des p̄

lustras atqz p̄currēs / icc̄fabili gaudiō
 leticiaqz resoluif. incipit em̄ fm sniam
 dñi / pl⁹ diligere: q̄a sibi met ampliora
 cognoscit indulta. bec ille. Est etiā no
 ueris deuotionis ignis in corde infir
 mioris v̄selli mobilior ⁊ ad p̄cūduz
 in clamores aptior. Uñ euenire p̄t: vr
 fortassis magn⁹ p̄pūctiois seruoze foret
 in corde sexu fragilis / q̄ modic⁹ esset
 in aīo virili. Sic videm⁹ in silij: q̄ affe
 ctus femineus min⁹ q̄ masculinus in
 tra claustrū cordis se cōtinet cū aliqua
 passionat affectione.

¶ Quātū obest aīe cecitas. Et de dece
 p̄tiōe triplici quā fac̄ diabolus aliq̄bz.
 Exm̄a qz ponunt de demēc visibilr nō
 bili obsequēte. Et de p̄ beghardū dece
 p̄tis.

Capitulum. ij.

Uādo in via visu p̄uant / de
 se nullaten⁹ ad domū reuer
 tunt: s̄z coīpo q̄ errare incipit
 tunc / tāto ampli⁹ se a q̄erz bi

taclō alienāt q̄nto lōgī⁹ incepto itinere
 ambulāt. Sel em̄ viā regīā relinq̄ns /
 nisi ad eandē reducat ex opposito am
 bulās / sp̄ lōgī⁹ q̄d sp̄ oberrare dinoscit.
 ita reuera in via mox ocul⁹ obari men
 talibz / p̄ falsitates deceptorias seducti
 ad veritatis lumē nō redeūt. Nec m̄. itz
 si ceci in aīa ⁊ p̄uari dñi in hinc⁹ lumē
 ne: ita vr velatis vel euulsi oculi i assu
 s̄bulāt: cū luce m̄. dī L b̄io careāt. De
 q̄ Joā j. Erat lux q̄ illūinat oēs ho
 minē veniētē in hūc mūdū. Ambulare
 in q̄ dū lucē hēris: ne vos tenebre p̄pre
 hēdāt. In circūitu em̄ imp̄ij ambulāt.
 Et vr in vitas patrū scribit. Qui i area
 triturare cupit p̄ iumēra calcādo tritū
 cū ne bestie talia deuozēt: opz vr iumen
 toz q̄ laborāt oculi tegant. Sic ēt Sā
 p̄son ille olim fortissim⁹ p̄uatis ocul⁹ p̄
 gyrū tādē molā trabēdo / leralēs man⁹
 p̄bilistim⁹ incidit: nec ad visū corp⁹ p̄
 uent. ¶ Piger. Dare velis modos ali
 f iij

q̄s q̄b̄o demō mētales solz fidelibz ocu-
 los cruce. ¶ Teol. Is de q̄ q̄r̄ mille
 artifex ē / z cēa sc̄is allerit: nec ē prās
 sup̄ terrā Job teste / q̄ ei p̄pari valeat.
 Innumerabiles q̄ astutias gerit ad tē
 tēdū pedicas z laq̄os ad capiēdū aīas
 q̄s cū captiuauerit: eruz̄ aīe lūibz sibi f
 uire cogit. Occurrūt tñ p̄ nūc tres de
 q̄b̄o tu q̄r̄ modi. Nā demō q̄busdā in
 būana sp̄e die noctuqz visibilibz obseq̄-
 tur. Alios p̄mū sp̄e visibili credulos si-
 bi p̄stituit: z deiceps certo tñ iudicio
 eos alloquit. Alios sub angeli lucis fi-
 guratiōe z sub sp̄e boni mentalit̄ p̄seq̄-
 tur. De q̄b̄o tr̄a p̄ ordinē exmā accipio
 to. Cūit bodie in Salzbürgenst̄ me-
 tropoli q̄dā nobil̄ Sucher noie in ar-
 mis famosus pl̄mū de q̄es q̄ sequun-
 tur a ml̄t̄ gūibz z valde dignis viris
 audiuit sepi: q̄z q̄dā eidē nobilit̄ cōuer-
 sati fuerāt sepenūero. Sedit iste aliqñ
 in castro suo q̄d ab opido Hallēst̄ i val-
 le distat tribz circū miliaribz: q̄t̄ dia-
 nas p̄t̄e cepit nutrire guerras cū opi-
 danis p̄sati opidit̄: q̄ob̄rē scutiferos z
 famulos codē tpe tritos in armis coa-
 ceruauit vbi z q̄les voluit. Obseq̄ q̄ ce-
 pit illi nobilit̄ dño s̄a dissoluto in mori-
 bus: z sac̄a eccl̄ie / p̄fessionis vicz z eu-
 charistēa sac̄z fugiētī q̄dā famul̄o igno-
 rus exercitat̄ z in armis tritus supra
 modū in oculis z raris territorij vīs
 obseq̄osus i p̄uidēdis eq̄s / s̄z nūqz vi-
 sus i cūi eccl̄is. q̄uis em̄ nobilit̄ laucia
 ex q̄ndiana inimicitia gereret p̄sciam:
 eccl̄ias tñ p̄ audicēdis missis aliqñ fre-
 quētavit. z cubatū vadēs z surgēs ele-
 erio sese cruc̄ signis z salutariōibz an-
 gelic̄ ac q̄busdā orōnibz breuibz muni-
 re solebat. Lūqz famul̄o q̄ loqm̄ur oī
 tpe q̄ ceteri iuerūt ad fidelit̄ eccl̄ias / iste
 solus extra maneret ac sp̄ in stabulo v̄l
 hospitio aut alibi se fingeret in dñi sui
 n. gocijs occupari: suspect̄ ab codē po-

ste: ad rōnē q̄s z vnde eēt. Cū r̄ndē
 Dñe ne pauca: fidel̄ v̄l fuit: put mult̄
 n̄plici didicist̄ exp̄t̄ia: z fidel̄ vobis
 manebō. demon sum: s̄z nō vob nocitu-
 rus. De q̄ nobilit̄ aliqñ / nō tñ cātū q̄n
 tū debuit cr̄it̄ ē. Nā famulū istū pon̄
 emulū t̄pal̄ lucri q̄tia sac̄z diu postmo-
 dū tenebat: z cū inferno pactū gerebat
 lz oīqz ei nō crederet, qz put exp̄t̄ia
 didicit / i mortē virtusqz boīs istū no-
 bilis fuo nequā machinabat: sepe tēta-
 do / an vicz dei p̄t̄e dēstatur̄ prā-
 tē i cū h̄c possz. Accidit em̄ nocte q̄dā:
 vt famul̄o ille fieri dormiēte dño suo i
 castro in camera ad eādē subito z iopi-
 nate pulsans clamaret. dñe dñe. Eul-
 gilans ille ait. Quid vis? Cui famul̄o
 In instāti surgēdo armis cingamī. q̄a
 i nimiti v̄l Hallese assunt z circūdat
 castrū. Noluit at̄ nobilit̄ sine signo cruc̄
 z orōnibz solū surgere: z iuxta audita
 se imēdiatē armis cingē: s̄z more solū-
 to signo cruc̄ se munit̄ / z orōnes cō-
 suctas p̄plēs / se induit: z ad extra p̄dē-
 ens filiū mēda: q̄ tūc rep̄bendit. In q̄
 miser put potuit falsitatē tergiversari
 cepit: z tñ vt tadē falsus est mēs ei in
 excitādo fuit / vt ecclesiastico more no-
 bil̄ se nō munit̄ iā sp̄ialit̄ spoliari in
 uaderet velut iermis a demōe. Tadē
 tñ lz diu inuit̄ sustineret demonem /
 cū sac̄a sumēdo i p̄fessioe z eucharis-
 tia ille corpe z rebz meruit a demōe
 liberari. Tpe Lōstārtē. cōt̄qz i dioce-
 si Bābergen. cū q̄dā sac̄z maturo viro
 diuitijs mediocri z bonēho p̄uersario
 nē b̄i cepi. p̄mū em̄ qz p̄t̄e incip̄ in
 uenit̄ p̄dicari: fuit / ad q̄dā dicit viri z
 ad apparatū ext̄iores in vestitu z gestu
 solū p̄spiciēs / me p̄betā meo tpe rep̄l
 se existimabā. Nā quō nocturno surge-
 ret tpe ad orādū / q̄r̄ aliqñ i opibz mis-
 icordie dei recepit: s̄z angelū / quō idē si-
 bi futura q̄dā z alijs oculis reuelasset.

Capitulū secundum XL

da deuoro z hūmili porabat hūo: vt fere
pūaferit qd iſi deū viuētē cū eſſe crede
rē. Cēp qz vir poſſibile eſt mltra loque
rē ſe qū ſit nō pderē vitā z mores di
ci boiſ an vera forēt z ſctā pſideraui:
dintine z aliūde informā^o a qdā cre
do dei famula z veterana ſgine ni fal
lar: repti boiem ſūit deceptū p ſibi allo
quētē ſecreto malignū ſpū: quē tñ dei
angelū eſſe credebat ſar: firmiſ. In cō
ſuetudine ſiqdē habuit cū mecu ad al
loquēdū de boniſ veniſ: ſigna bypocri
taz: vt **L**byſoſtom^o notat: oñdere vi
delz ſub typo dñi zeli primoz vitam
rodere: clero ſūit detrabere: ſe mltrū re
purare: z de morte futura ſtari cuiuſ
dā quē nō expſit magni pncipiſ corā
me variari / z litteras qdā q fomē
ta pſedebāt cuiuſdā ſūit odij ipſuaſi
bilē ad inſinētū dicti ſpū apd ſe ſua
rerz plā ſiſta facere nō deſtitit. qbz pce
ptiſ / a viri b^o ſocietate me abſolui ve
lura demōiſ decipula. Quatr^o ar vitā
finicrit mibi nō pſtar: qui poſtmodū lo
cū z pñā eandem nō mltrū inhabitauit.
Sū pſterea pauci anni trāſacti / q
circa tpa **P**iſani pēlū me viuētē in or
dine in dioceſi **L**ōſtān. **B**eghard^o fuit
ſeu fricell^o mere ſeclāz. **B**urgin^o noie
heremū ibidē intrauit in eodē victu z
veſtitu ſibi auſter^o valde extitit: oñoni
z cōtēplatiōi mltrū vt videbat ſcubuit:
z in hiſ reuelatiōeſ / ſz ben illuſoria ſ
maligno ſpū ſub ſilitu dñe angeli lucē
hic cepit: qbz qd peius erat etiā nimū
credidit. Nā ex viſiōibz iſtiſ reglā qñ
dā z nouā religionē cudit: z eādē diſci
puloſ exinde velut b. **B**utoni^o cēt aut
Parhomi^o docere cepit. tā rigidā z an
ſterā vitā i dēā reglā ſcpiſt / z in ſe z in
ſuiſ ſuauiſ: vt nulla pñactia z iobedi
entia acceſſiſ: ſz / ſi z boni angeli inſtin
ct^o inſeſſiſſe videret. Nāz vna cū ſuiſ
diſcipuloſ noue religioniſ cultoz z au

ctoz capt^o p epm **L**onſtān. z examina
ruſ / rept^o en tā cecā z pcruā hīc mē
tē: vt etiā ſi dñſ aplic^o z dei ecclā regu
lā quā rept^o p dēnaret: non ſe / ſz errare
tales oino crederet. In q pñactia pſeſ
nerāſ / p inqſitorē iudicio ſeclari trāſ
dit^o ab eodē incinerat^o eſt rector cū re
gula. ¶ **A**ſuebat paulo añā qdā pui^o
late^o **N**ychola^o noie hic in linea **R**beni
circa **B**aſileā z infra: p mū velut beg
hard^o ambulāſ a mltriſ q pſeqbant be
reticoſ de eorundē hereticoz numero
qſt vn^o bēbat ſuſpectiſſim^o. acutiſſim^o
em erat: z ſibiſ errozeſ coloratiſſime
velare nouit. Idcirco etiā man^o inqſito
rū dudū euāſerat z mlto tpe. **D**iſcipu
loſ igit qdā in ſua ſectā collegit. Fuit
em pſeſſione z bitu de dānatſ beghar
diſ vn^o q viſiōeſ z reuelatiōeſ in pdi
ero dānato bitu mltraſ habuit. qz iſ ſo
libileſ eē creditit. **S**c ſcire affirmabat
audacter: q bz in co eſſz actu / z ipſe
in cōſo. z plā alia q oia capt^o tādē wi
enne in pictauiēſi dioceſi inqſit^o faceba
tur publicē. **S**z cū **J**acobū z **J**oānem
ſuſpectoſ i fide z ſibi pſcicoſ ſuiſ ſpē
leſ diſcipuloſ ad iuſſū ecclē cū inqſit^o
nollet dimittere / niſi pignē: z rē p^o i ml
triſ a ſua fide dui^o z ipſuaſibil^o ſeclariū
pſtari iuſte tradit^o eſt q cū incinerarūt.
Videſ igit qz i poſſibile ſit mētalibz or
batoſ ocul ſeclā via catholica duiſoſ q
ſe ad domum reuertit anime que eſt ca
tholica eccleſia.

¶ **D**e viſiō qbz tēpāni aſſimlanſ. Quā
tū oio cōiſ valet / z opa puata miſcōie
oñdiſ in monialibz puerſ / z i ſemia p
plexa mirabil^o i cōiſ mſimonij. **L**a. 3.

H viſiō formice deuozant^o :
a quos ſz viſoſ ſanāt ſi egro
tāt. vn^o z ab viſiō ſagaciſſiē q
rūſ iſfirmiſ. Quō p formiceſ ſiſpliceſ
z boni ſiſcleſ iſtelligi bēāt trāſū ē ſepi^o:
nūc ſo q ſit viſi iſſidiāreſ talibz ſubiqz

Z

B

Si filij gra ad me venit post multos q̄s
 p̄cosulros habuerat: q̄ vt exptas sum/
 aiam femine fatuis consilijs nō inua-
 bāts; pon^o interemerāt vl̄ neglexerāt.
 Licq̄ fleta tāto inūdaret vt Magda-
 lenā alteram credidisses / nisi q̄ ad pe-
 des pctōris nō p̄cipit: 2 ego qd̄ hēret
 tristitie ab ea q̄rerē: tādē subiūxit. Pa-
 ter ego peccatrix parata penitere oibz
 modis tibi possibilibz 2 satisfaccē / q̄t
 tuoz viros habui: 2 quē nūc habeo nō
 est meus. cū bis oibz p̄ s̄ba de p̄ni 2 xi
 2 ex bis viuētes tres bodie sup̄sunt.
 Quibz auditis satis obstupui: scitēs q̄
 talibz pplexitatibz sumā opz dare op-
 em si enodare q̄s quēpiā velit. Tū in-
 uestigata diligenter cā quā prius nesci-
 uerā: didici q̄ de oibz viuētibz diffi-
 cultas aderat. nā de mortuo si qd̄ fuit
 ligamentū / illud cū vite termino solu-
 tū erat. Primū em̄ virū ex viuētibz p̄ce-
 p̄antes cū quadā p̄traxisse / licz clāde-
 stine: 2 ita in foro p̄scie ab eodē libe-
 rā est. Cū sc̄do clādestine etiā p̄traxerat
 2 p̄sumatū fuit m̄rimoniū carnali ope-
 re: s; ip̄a h̄ p̄iurio negāte corā iudice ec-
 clesiastico / diuortiatā ē ab isto viro se-
 cūdo. Cū tertio h̄o postmodū p̄traxit
 in facie ecclē: cū quo iā domiciliū habu-
 it 2 natos q̄sdaz. Et qd̄ in hos duos
 p̄sulerē vt aia adultere salua fieret an-
 rius valde fui. Erāt em̄ ambo viri aio
 si ad arma nutriti / rebz ditati / amicis
 vallati / ad incōtinētiāz p̄ni / 2 iuxta cō-
 munē existimatiōē in p̄sciētijz valde
 lati. Tū vidē: q̄ q̄uis iure fori femina
 vroz esset tertij / nō tñ iure poli. sed tñ
 sc̄di a quo p̄iurio mediāte ip̄a diuortia-
 sta extitit. Et quodcūq̄ iuberem. vicz
 manere cuz tertio / vel redire ad sc̄dm /
 aut ab vtroq̄ se fecernere in foribz: sem-
 p̄ aderat ex vno pte aut verissimē homi-
 cidij: aut femine adulterij: aut alteri^o
 mortalis criminis p̄culū. Nā si iubere

volui reditū ad sc̄dm: seq̄bant̄ bet̄ ineb-
 uentētia h̄is illē. vicz p̄mo: q̄ zelotypia
 mor^o tertij / secūdu via facti inuaderet
 2 occideret. Secūdo q̄ femina cū sc̄do
 manet nequiret. qz diuortij celebratio
 obstitit facta in iudicio ecclē. q̄obzē oī
 iure h̄iano eā tern^o a sc̄do obtinere po-
 terat. imo excoicare. Tertio vita femie
 sic fuiss; in piculo vtriq̄: dū ille tāq̄ p̄-
 turā / vl̄ iste velut adulteraz trucidare
 valeret. Silco de nota infamie super
 facto iuramēto. qd̄ p̄iuriū ē nemo nisi
 ip̄a / 2 fortassis sc̄dos sciebat. qd̄ p̄pter
 p̄tū clādestinū p̄bare p̄ eā nō potuit:
 nec femine credere; s; b̄ba si sese in h̄ in-
 famaret. Si deniq̄ ex aduerso feminā
 sine b̄a manere cū tertio seq̄bant̄ mala
 aie in ip̄a deteriora. qz q̄tēs a viro ter-
 tio cognoscebat / toties adulterij p̄mi-
 ste nō suo marito in hoc obediēdo. q̄z
 ip̄a h̄ exigere possz quē p̄iuriū putare
 vroz latebat: nō aut ip̄a vice reci pro-
 ca q̄ impedimētū nō igno: abat. Et si sua
 dere volebā vt cū tertio velut foroz ei^o
 manet casta: h̄ qd̄ ip̄a patissimo sub-
 illet aio: s; ip̄e velut incōtinēs iure exis-
 gēdi debitu nullaten^o carere voluisset.
 put ex mltz cōiectur; videre poteram.
 Porro si mediā viā femine p̄sulare vo-
 luit: vicz recessum ab vtroq̄ tā habitā-
 tiōē q̄ thoro: p̄icta mltā intuebar obui-
 are. qz si posita eēt in monasterio: tunc
 nulle prudētes eā ad p̄fessionē recipere
 debebāt viro viuēte iurto: nec ip̄a picu-
 lo fraudulētie se exponere debuit. Si
 h̄o extra monasteriū latētā ei p̄sulare
 voluit: qd̄ pl^o mihi placere cepit: vt an-
 mā saltē saluare possz: t̄rebat me q̄ pul-
 ebra facie / 2 sexu fragil; vir tuta castita-
 te maneret: vl̄ q̄ tertij zelotypia mor^o
 fugientem leraliter inuaderet. Nescit
 em̄ femineus seruo fuga se sic masculi-
 nus celare vel tueri. Quid igitur asser-
 tiue consulerem ad p̄ni nō habui: nisi

Capitulum tertium xlii

penitenti respōdit eā p̄solando: vt deū sine intermissione p̄ sua liberatiōe inuocaret: elemosinas paup̄ibus (qz lucrosa valde fuit) p̄ se ⁊ p̄ tertio viro erogaret: qd̄ sibi p̄sulere deliberator fact⁹ ⁊ filii alij prudentes viri / parato animo susciperet. Ad q̄ s̄ba cōsolata aliquānsper abscessit. Interea libros confuluit: q̄b̄ me tuare nō potui. Deinde Nūrenbergā veniens p̄les diuini ⁊ humani iuris doctores s̄ll collectos cā cōsiliij adij: quib⁹ patū animi femine laq̄os quib⁹ p̄plexa esset patefecit, sed responsum nulluz habere potuit de assuū: p̄p̄icula que hinc inde adesse videbant q̄ cūq̄ vis attērata. Postremo tñ sancte memorie abbas sancti Egidiū b̄ti Būndicti ordinis magister Henric⁹: q̄ in seculo doctor iuris ex̄ns ⁊ mūdū paulo ante reliq̄rat / ob reformationis nouelle opus factū in dicto monasterio. Bono inq̄t ad me / estote aīo. Si femina tā boni est / p̄positi ⁊ adeo pia i pauperes / ac dotata bonis q̄ de ea dixistis mibi credite / ip̄am de⁹ illuminabit: vt videat qd̄ faciendo in statu ponat salutis. Redq̄ interea ad feminā: ⁊ vltimū modū fugę sup̄tractū sibi suast. Ad quē cū se p̄pararet: de q̄ tñ mibi piculū non modū corpus ⁊ sibi mai⁹ ⁊ forte alijs iminere poterat: affuit diuina gr̄a q̄ q̄ntionē difficilime solutionē dedit faciiliā. Sibi em̄ incidit: vt q̄ntensūq̄ virtutis debitū exigeret / ipsa se p̄ h̄mōi obediētiā letalem infirmitatē contra bere fingeret. ⁊ ne id mendacius esset / ad anie infirmitatem hoc mentetenus apud se reuocaueret: qua infirmitate / anime scz p̄ mortale crimen certum est fm̄ n̄ram fidem quēq̄ nedum anime / sed etiam corpis perpetuam mortē subire. Ita fecit vt cogitauit: ⁊ diuina aridente gr̄a / vir pus incontinens femine compari cepit quā in alijs ve-

racem esse sepe didicerat: ⁊ vsq̄ modo tam annis pl̄imis cā tñmō vt sorores habet intactam: nec de adulterio viri q̄cūq̄ aliunde male audiat. Audies ego hanc castimonie nouā ⁊ delusionē piā atq̄ raram practicaꝝ / letus ita fieri p̄misi: ex qua nulla tā scq̄bant incōueniētia. q̄nimo virū quē tanq̄ vsūm p̄us habuit / tā velut ouē Joseph in castitate deduxit. ¶ **Diger.** Eur laudare audeo feminā in eo q̄ mēdaciū dixisse videt ⁊ fite ambulasse: Lū em̄ fet⁹ plures a viro p̄habuerit: ⁊ obediēs ei non letali⁹ veraret / mendaciū rea sui videt. ¶ **Theologus.** Verba femine veritatē cōtinebant ⁊ sonabāt / nō tñ ad cuiuslibet hoīs intellectū. Tertū em̄ fuit: q̄ obediēdo vtriusq̄ hoīs mortē incurrere meruit. p̄mū anie p̄ adulterii: ⁊ corpis parit ⁊ aīe p̄ finale iudiciū p̄peruam mortē habuiss. Nec sp̄ mēdaciū q̄ loquit cū ab eo veritas aliq̄ obricef nec fictio quouis mēdaciō coequat. Et qd̄ si sc̄ptura sacra obstetrices laudat bebreoz de zelo clementie quē in deicolas habuerunt / non in falsitates q̄ exp̄sserunt: Ita ⁊ hec femina plurimū est cōmēdāda: q̄ die noctuq̄ extra thorū p̄stituta legitimū / s; in eadez domo cū viro alieno hīcās: rātū dei p̄ceptū in adulterio trāsgrēdi metuebat / vt viri induta aīo vsq̄ mō mlt̄s anis tā vitā castā ducat. ¶ **Uin⁹** isup̄ misfaber⁹ qd̄ restuli ex̄m / si sile factū a sc̄to viro p̄mēdaciū audiuer⁹. Refert em̄ s. Heraclitus / vir (vt iqt̄ Cincē. i speculo h̄storiali li. 18.) religiosissim⁹: q̄ i li. suo quē. padis. titulat scribit ad Lausuz ep̄m de q̄dā nobilissima Loziba ⁊ ch̄ianissima gine ⁊ pulcherrīa: quā cū iudez pagan⁹ nullis m̄ntis a voto castitat⁹ mouef valeret ad sibi p̄fēctū i veneris. i lupanar h̄ac lenōi vt trios solidos dicit ab ea b̄ct tradidit corrupendā. Ad

quā cū viri p̄lca stuprādi cā p̄allato p̄-
cio accederēt: illa vulnus q̄ddā in inte-
rioribz se h̄c dixit cuius ferorē si veniē-
tes ad cā sentirēt/ horrore p̄tagiōis ef-
fugerēt. vñ singulos misfabile p̄cabat
vt ei paucos dies ad quietem concede-
rent. Interea dñi oīones cōtinuas ad
deū funderet: misitrus ei⁹ de⁹ / r q̄dā in
uentis ch̄ianus media nocte q̄nqz ei so-
lidos attulit: vir ginē p̄solabat: r ei per-
suasit vt vestibz exuta p̄p̄is iuuenis
indueret vestitu / r ita abscederet ipso
manēte. Qd r factū est. Nā in crastinū
veritas apparuit: r iuuenis a bestijs p̄-
uorād⁹ p̄ iudicē tradit: r tā p̄ sua q̄ p̄
virginis salute duplici martyrio coro-
nat⁹ est. Hoc em̄ ex m̄ mltinūba p̄fata
femina in q̄dā p̄dicatiōe audierat: r ex
inde suā castitatem tuita est modo su-
pra expresso.

¶ Quārū virtū cauē h̄nt a m̄licy fami-
liaritate r blāditiā. Quō serus non est
vitupand⁹ in feminis / s; viciū. Et due-
dant cāe cur vir excellit feminaz: r q̄re
plus virtū auisat q̄ femine. Cap. iij.

S

Philomene fornicas r carū
p oua querunt ausde vt come-
dāt: qz ex his p̄ualecūt egro-
te r honore efficiunt. Est autē

(vt dñs Alberthus lib. xiiij. de animalibz
tradit) philomēa dicta a philos / r me-
nos qd dulce sonat: qz amat car⁹ dul-
ces. vñ dicit a philos r mene: qz cū can-
tu cū alia cōrēdit / potius vitā exuit q̄
carū victa deponat. nam rostro r collo
oē fere genus musice effigiat: r sese nō-
nūqz caribz necat. In q̄ auc avari r eu-
pidi p̄ncipes r viri designant / q̄ verb
p̄suasorij r dulcibz vel astutis simpli-
ces p̄mūt in rebz vel in aia veluti iner-
mes formiculas r coz fructus. Qd b.
Hieremias causat vice dñi Hiere. ij.
dicēs. Inuēti sunt in p̄plo meo impij i-
diātes q̄l aucep̄ / laq̄os ponentes r

pedicas ad capiēdos viros. sic decipit
la plena auibz / sic dom⁹ coz plene do-
lo. iō magnificari s̄ r ditari: r p̄terierit
f̄mones meos pessime. cām vidue nō
iudicauerūt: cām pupilli nō direxerūt
r iudiciū paupū nō iudicauerūt. Et d
filij Ezech. 33. d̄r. p̄pha. Buariciā suā
seq̄t coz coz: r ēets q̄l carnē musicū
qd suauē dulcizqz sono canit. Q̄ autē
ba dulcia hoim eq̄ polleat fontis dulci-
bus docet Ecclesiastic⁹. iij. vbi dicit. Si-
b̄e r psalteriū suauē faciūt melodiz: r
super vtraqz lingua suavis. ¶ Piger. 3
Nūqd nō merito vice recipi: oca s̄te fa-
cit s̄bis ouis sui dulcissimis mala mul-
er ad decipiēdum viros improvidos.
¶ Theol. Faciūt q̄dē s̄ m̄licres / s; de-
ceptiōis arte alia: nō sic viri: q̄ sepe post
dolū r fallaciā vtunt tyrānide r poten-
tia. An aduersus talce Salomō filiū
pauisat Pro. v. di. Ne intēderit fallacie
m̄licr. san⁹ em̄ distillēs labia meretr-
ci: r nitidi⁹ oleo gutt⁹ ei⁹: nouissima ar-
illius amara q̄nt ab s̄ntibz: r lingua ei
us acuta q̄nt gladi⁹ biceps. Et itē ibi
dē. vj. Conserua fili mi p̄cepta p̄ris: vt
custodiāt te a m̄licre mala r a blāda li-
gua extranee. Non p̄cupiscat pulchris
tudinē ei⁹ coz tuū: nec capiat⁹ nutibz il-
li⁹. Et apri⁹ ibidē. vj. dic. Dic sapiēte
soroz mea es: r prudentiā voca amicā
tuā: vt custodiāt te a m̄licre extranea /
r ab aliena q̄ s̄ba sua facit dulcia. In-
reiuuit em̄ vēcorde iuuenē trāsēntē per
plateas m̄licr f̄mōibz: r blāditijs labio-
rū p̄traxit illū. ¶ Piger. Nō nouit / sed
dudū cū in sac̄ s̄p̄tura talia s̄ feminas
pauisando virile sexū audiuī / aim me-
um tale pulsauit dubiū. Cur nō p̄ se-
rus fragil m̄ntat in sac̄ s̄ris / vt s̄bi a
viroz dol⁹ caueat q̄ masculin⁹: quē tū
p̄stat aīo esse p̄stantiorē: p̄fecta cū ar-
ca monasteriū n̄si ordīs q̄dā i Lolūba
ria mērio ap̄d sorozes n̄si ordīs fieret

Capitulum quartum XLIII

de beo Joanne Chrysoft. et de quibusdam
alijs scribis q̄ sicuti dicit scriptura facti iuere
runt feminas. Audies h̄ scribentis q̄dā
scuola ḡmarice irascendo dixit. Vos vi-
ri mlt̄a nimis scriptitudo preulisti; et no-
strū sexū fragile: si nob̄ facultas scribē-
di et dicēdi velut vob̄ affuisset; vicē red-
didissemus dudū fidelitari vicē. ¶ Theo-
lo. Trad scdm̄ p̄mo n̄sum h̄as; sciro
quod nullus pudēs i sexū femineū q̄cūq; mali
iuerit quē a deo bonū eē creatū nō du-
bitauit. Tū in scriptura facti vbi a m̄licri-
bus p̄monemur pene sp̄ adiectiū ma-
licie; aliqd̄ noi m̄licis adūḡit. vt in li-
bris sapiētiālib; palā ē. Prudētī itaq;
stilo. Job vsus ē: qz e domo tota vni-
ca p̄ diaboli relicta p̄secutrice sic eidez
rūdit. Quasi vna de stultis m̄licibus lo-
cūta es. qz sexū rep̄bēdere noluit a deo
creatū; stulticiā m̄licis annexā. Pari-
mō alijs scriptores eccl̄iasticos vbi cauēt iu-
ber a femis de vago scorto p̄caci merce-
trice; vel de malo alio; norāt hāc quā d̄
testant. Ad p̄mā aut̄ noueris q̄stionez.
q̄ quinq; ex causis viri amplius a fe-
minis q̄ iste ab illis p̄moneri solēt. qz
deo natura sunt propinquiores; ideo
sedapt̄ turpius insinūtur. corpe et ania
sunt liberiores; ideo tāq; vagi facilius
deceptunt. complexiōe sua sunt calidior
res; ideo male citius inflāmur. corpe
sunt elegantiores; ideo a femis velocius
affectant. Et gradu et officio em̄nētio
res; ideo alijs malo eoz exēplo plus scā-
dalizant. Primo dico sunt deo natura
propinquiores viri q̄ femine. pp̄ qd̄ dicit
Bpls. j. Coz. xvij. volo aut̄ vos scire qz
ois viri caput est Ch̄s. Caput aut̄ mu-
lieris vir. Caput q̄o Ch̄s d̄ us. Et iste
r̄ vir q̄dem nō d̄z velare caput suum
qm̄ imago et gl̄ia dei est. m̄licis aut̄ glo-
ria viri est. Nō em̄ vir ex m̄licis est; s; z
mulier ex viro. et em̄ nō est creatus vir
pp̄ mulierē; s; mulier pp̄ virū. vbi gl̄.

vir dicit esse imago dei; qz p̄ncipaliter
creatus est ad imaginē dei in q̄ natura
liter amplius q̄ in muliere viget rō q̄
si ip̄e sit ratio. Secūdo viri corpore et
aio sunt liberiores; qz dñū penes eos
residet. vñ stare et ambulare p̄nt vbi et
qm̄ volūt loq̄ cū quibuslibet. Libertas
q̄o qm̄ in abusum sumit m̄licis occasio
est pcti. Quo 3 Beñ. iij. mulieris p̄me
a dño dicit. sub viri potestate erit et ipse
dñabitur rui. Et. j. Per. ij. q̄ si liberi et
nō q̄ si velamē h̄ntes malicie libertatē;
sed sicut serui dei. Tertio viri p̄plexiōe
sua sunt calidiores; ideo male citius in-
flāmant. i cuius argumētū a sensu p̄tra-
rio tertij Regū. j. de Dauid d̄z vtrulo.
Lūq; coopiret vestib; non calefiebat. et
p̄ p̄ns p̄abisat adolescentulam pucher-
rimā in sinū viri postraz nō t̄rabat; ip̄e
quē tū antea solo visu distantē int̄ plu-
res vrozēs viuētē in flāmatum fuisse
p̄stat iuuenili etate et virili. vt in Her-
sabece paruit. vnde in psalmo cantatur
lūbi mei impleti sunt illustionib; et non
est sanitas i carne mea. Quarto viri fe-
minis corpore sunt elegantiores statu-
ra p̄ceritate et in arruū pulchritudine.
Lūus s̄c̄ creator in oi fere aialū sp̄e
videt̄ posuisse; vt semp virum em̄nētio
rem; imo et pulchriorē creauerit; sicut
patet in pavone/p̄bastone/anete/colū-
bo et in alijs multis. huius rei gratia
de primo viro sp̄aliter dicitur Gen. j.
Faciamus hoīem ad imaginē et similitu-
dinē nostrā vt p̄sit piscib; maris et vo-
latilib; celi et bestijs/vniuersiq; creatu-
re omniq; reptili qd̄ mouetur in terra.
Quinto viri gradu et officio sunt femi-
nis em̄nētiores vñ. j. Tim. ij. Mu-
lier in silētio discat cum oi subiectione
docere. doc. re autem mulieri nō p̄mit-
to neq; damnari in virū; sed esse in silē-
tio. Adam em̄ subdit p̄s formatus ē;
deinde Eva. Et Adam; nō est seductus
s ij

mulier ante seducta in puaritate fuit. Cum igitur ut audisti / phylomene vocares aiaz p pba dulcia decipe soleat in vtroq; seruis dircopiter q; diligētia sibi caueat ab alio ne q ad aiam deuoret. Tpe q tricesimū annū attrigi vel circū fieri qdā in loco altānto tpe pdicādo / r p fessōes audiēdo; de cui' sigillo nihil pandā deo duce. Venit pūc i mei noticiā virgo qdā corpe r aio / que meis cōsilijs utebat frequē in his q ad salutē spectabant aie. Nā de labore manū viuēbat; satis paupculā vitam q ad bona tpaia ducebat pp' Lbī m; r q; ingenio satis subtilis extitit r affecta verbo diuino; instinctus qdā r reuelationes habebat specterens satis pulchras r scripture sacre psonas; s; q spū nescio. Qd in dubiū verto ideo; qd vt postmodū didici / clā vinū r libertatē nimis diligebat. Credulus satis statim aliqñ pūc sui talib; vt vep fatear r meā iuuenilē stulticiam. Nam gaudebā plurimū si qñ repti psonā meo viderē deuotā; quā audiri in sua deuotione aliqd noui diuinitus percepisse; r his qdā curiositate allec' aīm dabaz feruētius q; indubitatō aliqñ scripture passib; licz eisdem ex Lbī gfa nūq; dissenserim. Neq; q; pdicta virgo sub nullus fuit obediētia / libere incesit q libebat. semp tñ sub virtutis spē sine q nemo religiosus decipit; r exide pegrinari in suū malū ad quēdam brē virginitis locū oino voluit r obrinuit. Cūuebat eodē tpe in loco qdā religiosus beu solo noie r sacerdos / r pba amarozis r incōtinētia plenus / r aiaz pdēdaz aucupijs gnarus. q in itinere pūctus virginis / de verb venit ad obsequia; de obsequijs ad amicitia; r in tali familiaritate virgo misera iam in faucib; erat se deuorantis demoniace phylomene. Exinde em ipa totalit' phylocapta est

aia in verb r gestib; vtri p mū. Deinde ex frequētia aditus p eum stuprata est de q tā indiscrete doluit / puta de ibe sauro irrecupabilr iam subtracto / vt se gladio interimere voluisset / nisi e manib; fuillz erep' corruptoris. Ad me igit' p silij gfa veniti; que non sequebat / sed pfunde nimis fauces demonis intrauerat. Nam iussit; vt vtrū se adire p mitteret nullatenus; r eidē ipa nequa q nec loqueret nec appropinquaret; sed iuxta Apłi sentētia; in bello hoc fugaz pro sumis armis eligeret. Fugite inqt fornicationē. suast; r nihil pferat; vt mō dicitū. Tñ diuina vtiōe factū est; vt cretē amore hercos / tāde femina vsum pdendo rōnis frenesim incurreret q postremū liberata. Et q; vitā emēdare vt sibi bñ p fulebat / rēnuita; me r ab alijs pua aiam eius diligētib; derelicta / vitā nescio qualē satis diu cōtinuauit. Ipse vero defozator statim graui pculsus infirmitate / factioza sua agnouit; r vt vere credo ex corde penituit; r ita oib; rite sumptis eccliaisticis sacramentis vitā functus est tam in bonis sue pdestinatōis signis; vt in lecto egrotū q; morituro. Credo em q; diuina clemētia pterita bona viri respexerit; q vt mibi pstat deo deuote fruendo r iustor existēdo antea aliqñ mltis annis p riuauit erat.

Quō formicaleon r tygris hypocritas designat r hereticos. Et dat intellectus cuiusdā pnciosissime heresia q; currit bodie. Atq; duo modi oñdant qdō demonū voluntas r ptas coarctat.

Formicaleon abū (Lap. v. fornicap; rapit r edit in bpe m; q; estate iprouid' / vel si

bi de cibo refuat. Quid at sit formica; leon seu mirmicaleon qd idē est / r qe natura / qd q; fecit oñdit b. Suez. li. v.

Capitulum quintum XLIII

morale. exponens illud Job. 4. Perijt
tygriso q̄ nō hiet p̄dā. dicens trāsa
tione. lxx. interpretatum. Nequaquē d̄ ty
gris / s̄ mirmicaleon p̄nteo q̄ nō hiet
p̄dā. Mirmicaleon q̄ppe p̄uū valde ē
aial formicis aduersum: q̄b se sub pal
uere abscondit / 2 formicas frumēta ge
stātes inficit: interfectasq; consumit.
Mirmicaleon autē latine d̄: vel formi
ca: leorū: certe exp̄ssus / formica part
ter 2 leo. Recte autē formica 2 leo noia
tur: q; siue volatilib; / siue quibuslibet
alijs minoris aialib; formica est. ip̄sis
autē formicis leo: has em̄ quasi leo de
uorat: sed ab illis quasi formica deuo
ratur. Et infra. Hec demonis 2 hypo
critae oñ dit similitudinē gerere. Nimirū
apostora angelus in formica de celis pic
tus / iustoz mētes q̄ bonoz sibi oguz
refectionē pant in ip̄o actionis itinere
obsidet. Lūq; has p̄ insidias supar: q̄st
formicas frumēta gestātes ip̄rouissas
necat. Recte autē mirmicaleon. i. leo 2
formica d̄. formicē em̄ vt dixim⁹ leo ē.
volatilib; formica. q; nimirū ariq; ho
stis sic p̄sentietes forē ē: ira p̄ resistē
tes debil. Si em̄ ei⁹ suggestiōib; assen
sus p̄bet: q̄st leo neq; tolerari p̄t. Si
autē resistit: q̄st formica atterit. Alijs ḡ
leo est. alijs formica. q; crudelitatē illi
us carnales mētes vir tolerāt: spirita
les vero infirmitatē ei⁹ pede virtutis
calcant. Heretici ḡ q; de scititatē p̄sum
ptiōe supbiūt q̄st exultātes dicūt. mir
micalleon vel certe tygris p̄nt: eo q; nō
hiet p̄dā. Quē ei noie tygris elipbat:
iust br̄m Job nota varietatis signat: vl
esp̄m maculis simulatiōis: Ois nā
q; s̄llator in eo q; videri rectus appetit
mūdū se p̄ oia nō ostēdit. q; dum virtu
tes q̄sdas p̄ hypocritism assumit / ocelte
semetip̄m vicijs subijcit. Quēdā laren
tia vicia repente in facie crumpunt: 2
sugduce simulatiōis q̄st vissionis co:

riū ex admixtione sua variū oñdūt. vt
plerūq; mirū s̄tetur hō q̄ tātis virtutis
bus pollere cernit etia tā reprobat actib;
in q̄net. Sed nimirū ois hypocrita ty
gris est: q; dū mūdus color dissimula
tōe ducit / vicioꝝ nigredine interrūpē
te variat. Sepe em̄ dū de castitatē mū
dicia extollit / sordē auaricie fedat. Se
pe dū de virtute largitatis speciosus
ostendit / luxurie maculis inq̄nat. Se
pe dū de castitatē atq; largitatis deco
re vestit: velut ex zelo iusticie crudelita
tis atrocitate fuscat. Sepe castitate /
largitate / pietate ex pulchra vīsōe in
duit: sed infusa obscuritate supbie no
tat. Que vicz tygris rapit p̄dā: q; būa
ni sibi fauoris usurpat gl̄iam. q; em̄ ras
pra laude extollit / quasi p̄da satiat. Uñ
autē hypocritaz laus p̄da dicit. p̄
da quippe est cū aliena violenta uferū
tur. Om̄is nāq; hypocrita q; vitā iusti
cie simulans iustoz sibi laudē arripit:
alium est p̄fecto q̄d tollit. ¶ Piger.
Repiunt ne modernis t̄pib; tales ma
li hypocrite: ¶ Theologus. Sic: 2 q̄d
magis del. nduz est in statu ecclesiastico
aliqu. Nā in p̄nti Bas. cōcilio retulit
audientib; multis in loco reformatoꝝ:
dñs ep̄s Ebroicensis de s̄llib; etiā me
p̄ntē. Fuit inquit meo tēpe sacerdos
2 predicator gratiosus i collegiata ec
clesia: qui per dei verbum quod semis
na uir gratiose / 2 per sanctitatem vite
qua se virtutū speculū exhibuerat mul
toꝝ aīas suo creatori lucri fecit: 2 exin
de fauorē magnū a populo acquisiuit:
sed ediuerso a clericis qui sui p̄fratres
esse debuerant in ecclesia eadem / odium
valde magnū incurrit. sui comparatio
ne malozum clericozum vita sordescē
bat: qui cum in aperto sanctorum virum
p̄sequi nō auderent / nec cum suo spoli
are beneficio 2 honore: in hypocritis mē
daciū cōtra eū nephāq̄simū confuge

rāt. Nā occulte clauē vnā ad cameraz
viri scī procurauerūt: z eo absente me-
retricē de die intromiserūt: eidē pmit-
tentēs vt camera ab intra succēderet:
z p adiutorio d camera ad stratas cla-
maret q̄ audito emuli de insidijs sur-
gendo quō meretrici succurrere vellēt
subiūxerūt / cū p̄mīo p̄promisso. Ita p
ordinē factū est. Nā qm̄ meretrix in ca-
mera iā scēsa clamauit: de insidijs cle-
rici accurrebāt: seculariū viciniā p ad-
iutorio inuocātes. Lūq̄ in camera vi-
dit meretricē: tota boni viri denig-
ra est fama: z ita cedere fame z loco op-
tuit innocētes. Tandē finito mltro tpe
p̄ncipal' auctor h̄ neq̄tie in extreme in-
firmat' articulo id sacerdoti est p̄fel-
sus. q̄ cū absoluc̄ noluit / nisi famā pu-
blice restitueret. vñ cōuocat' testib' f̄
dedignis / in cōfusione suā nequā iste-
ne in eternū ponere ruborē / fall' est
cām z ordinē p̄ductiōis p̄fate. sicq̄ p̄-
mū innocentis famā recupauit. ¶ Re-
pertunt p̄terea hypocrite de simplici-
bus hoib' / vñ simulatores auarissimi
nōnūq̄. Sūt em̄ tres anni vir trans-
acti / q̄ in ciuitate Ratspōn. fuit q̄daz
vesanus vir / q̄ mendicū se simulās z i
extrema paup̄tate p̄stitutū: pallidus i
facie / dorso recurū / macilē torus z
misabilis corpe videbāt: s̄ tātas diu-
tias habuit in occulto z in ānūis red-
ditib' vt mibi veraci relatiōe oñdeba-
tur: q̄ de tanta rerū copia nobilitē ali-
q̄a vel miles Germanie suā p̄sonā nu-
trire potuiss̄ honeste: z tñ bis nō p̄tē-
tus / tā misabilē vixit mendicando vt
vir aliq̄s cū intūēs a collatiōe elemosy
ne se cōtinuiss̄. Cū dñs archidiacon'
Barlinoen. q̄ de eo cū magna impa-
tētia loq̄ audierat: me p̄sente eidē mē-
dico ignorant' denariū i elemosy nā de-
dit. At ego: scit' dixi cui elemosy nā da-
tis: Rñ dicit. medico. Luit rñ dī. imo di-

torū forte hui' vici. iste em̄ est hypocri-
ta de q̄ audistis. Tūc ille mendicū ver-
bis satis p̄mū modestis / deī de ad strā
puocato medico cū acerbi' verbis fla-
gellare cepit. sed nihil p̄fuit. de ore em̄
extraxit quē ibi absconderat vñ oscular'
est p̄dictū denariū medic' collatozi re-
stituit: z a p̄ntia n̄ra p̄tinens de choro
fratrū vbi bec acciderūt fugit. ¶ Pre-
terea fidedignozū relatiōe didici / n̄ro
tpe fuisse virū q̄ndaz pecunijs antiq̄s
referūt z infectū / receptū p̄ deo in bol-
pitale cītratis Cōstantiē. q̄ cū duduz
sibi occultass̄ ex auaricia magnā mul-
titudinē denariozū puri argēti z veter-
ni / deuenit ad extrema: d farina aue-
ne sibi pulmētū impatiētissimū clama-
bat p̄parādū. qd cū factū cēt sedit egro-
tus sol' more solito in lecto: z loco mi-
carū panis minutatim spargere cepit
denarios q̄s occultauerat in pulmen-
tū auenacū / z euz cocleari audissime
ori imponere: sicq̄ miser suffocat' est
illico. Insup̄ his inueniunt hypocrite
lōge detiores / s̄ heretici. Dis q̄ppe he-
reticus est hypocrita in eo / q̄ catholi-
cū z virtuosuz se q̄lis nō est simulat. s̄
nō ois hypocrita est heretic'. Currit
nanq̄ bodie atq̄ serpsit in p̄tib' Sue-
vie inf̄ q̄sdā p̄sonas vritusq̄ sexus se-
culares z ecclīasticas / religiosos z reli-
giosas heresis z hypocrisis tam enoz
mis / vt eā ad plenū ne aures audien-
tū maculem nō exp̄mere audeā. Nā si
bi licere asserit mētiri ad placitum: pa-
cra nulla suare / occidere etiā inocētissi-
mū / rñ pas foret aut maf. Nunq̄ ietu-
nat / nisi vt in cibo nō dep̄bē pas ab ali-
is. lactātia z carnes cū in ouis come-
dit q̄dragesimali tpe. vbi pōt occulte
laborat i festiuitatib' ecclīe: ocio vacat
dieb' alijs. Cerimonias oēs ecclīe tan-
q̄ opa aialū boim / nō sp̄nialū sp̄rme
cordeten'. z qd̄ detus est / agnitat'.

deus/abstinētijs vestimētor/ & strar
 r^o duriciē supstitiones corpales cē affir
 mar: & cisdē resignare docet. Solā pfe
 ctionē & virtutē eē autumāt in ptepla
 tione q̄daz altissima spūs q̄ carne & ossa
 nō bz. cū tñ ipi pur scio non mō carna
 les/ & bestialissime viuāt. Nā ad tantū
 pfectōis apicē se venisse glīant: vt ni
 hil eis p pctō i putari valeat. Un sum
 mo pōtēti p mīnimo ducūt: si qñ nō
 obedīūt vl alijs pastōribz ecclē scē. In
 sup in seruoze coit^o maris cū femina/
 vbi etiā fm ethnīcos rō absorbet & hō
 bestie afflīk: supmā cōtēplationē & ra
 ptū excellētissimū dīcūt p̄stet. ob quā
 cām sibi mutuo ad nutū i bis obrēpāt
 qñ libz. In quā sectā heu mltos ocul
 te de nūero nobilitz & ignobiliū/ de vir
 ginibz & viduis traxerūt misfablīter.

S Piger. Ut sciamus h^o mali originē
 & q̄ talīū puerorū signa sint & indicia:
 q̄bz coz mod^o puerēdi/ q̄so edocēas:
 vt vitemus tales. Malū em̄ si nescit/
 vir aut nullaten^o vitat. ¶ **Thcol.** Re
 pi in libro Manuali/ quē p sua psona
 p totū dñs Alberth^o manu p̄scripsit p
 p̄se annotasse: vīcz q̄ suo tpe in Lolo
 nia fuit eadē heres. vñ puncta sup dca/
 ac articulos p̄fēs q̄ h notauerim ma
 nu p̄p̄a p̄fatus p̄scripsit dñs. q̄s p̄ter
 mīst: qz reuera tam sē blasphemū & sub
 uertētes oēm rē publicā & statū ecclē ro
 ti^o/ vt calamo eos manifestare crubel
 co. Nec in neq̄ta pares vidi in libris
 Bugustini/ Jsidori/ aut Suidōis: q̄z
 quemlibz p̄stat latissime scripsisse se de
 diuers^o heresibz. Antīq̄ est igit̄ hec pest
 origine ad libertatē spm̄ tendēs. Si ve
 ro de vestitu q̄ris: habitu scias vnifor
 mī nō vtunt: s; q̄nūcīq̄ p̄ctoso & dis
 soluto aliqñ se tegūt. aliqñ vtro pluri
 mū vili. vtrūq̄ p loco & tēpe vt pdant
 nullatenus. Nā eo ip̄o q̄ se credūt im
 peccabiles / sine oī timore sibi licitum

putant oēm habitū: quē vt lateant cre
 bro variant. alioqñ pderent citi^o. Lū
 sil sunt: si verba scire placet coz: nōnū
 q̄ verbis vtunt adinūcez amotozūz/
 meretricijs lenonūz morē gerētes. Si
 hō p̄uūūt alijs: vltra q̄s credi valet
 bis vtunt subtilibz/ comptis/ sublimi
 bus/ spūalibz/ & methaphisicalibz quā
 tū sustinere p̄t lingua theutonica: ad
 vt eos vix aliq̄s debite intelligere pos
 sit/ etiā litterat^o. q̄b inuoluūt de spū/
 de abstractione/ de luminibz varijs/ d
 psonis diuinis/ & de cōtēplationū gra
 dibz altas sentētijs. vñ q̄dā libz theu
 tonicales fimonū subtiliū coz malicie
 sanis defuīre vidētur q̄ d talibz loquū
 tur vocabulis: quos quīdaz nī fallar/
 fatue vel p̄culose aut scripserunt / aut
 scribi pmiserūt: aut saltē ab aliq̄bz beg
 hardis vl hereticz: q̄ certis honestis &
 antiq̄s religionū doctozibz fīcte ascri
 pti esse vidēt. Sub p̄dicē igit̄ verbis
 virus sue p̄auitatis abscondunt & sue
 malignitatis hereticē venenū xpīnāt.
 Hi p pede sui errorz in suū reprobuū re
 torquēt sensum auctoritates istas apo
 stoli. Si spū ducimini/ nō estis sub le
 ge. Ad Gal. v. non aduertentes qd̄ sta
 tīm subdīf. manifesta sunt opa carnis
 q̄ sunt fornicatio/ imundicia/ impudī
 citia/ luxuria. q̄b hī pleni sunt. Dein
 de p se allegant illud ibidez. Vos in li
 bertatē vocati estis frēs. nō atrēdētes
 qd̄ subdīf. Ne libertatē in occasionem
 detis carnis. Et ita vt finē istis dem^o
 aliq̄z: ad necanduz simplices verbis
 ornatis vtunt: tori. ū mortis ibi. p̄p̄na
 tur: exercitia corpalia p eos vīspendū
 tur: ad medītandū nescio de q̄ spū affe
 ciunt: & ad opa carnis randez oēs coz
 discipuli diuoluunt: s; ac r̄grides ple
 ne fructibz sp̄ten^o tīmō rē videant.
 ¶ Infamia ferorū p̄p̄a. Quā p̄culosū
 sit feminis conuīuere. Quō hereticū ta

res solent seducere ad spm̄ libertatis. Quos viri maleficiant ibi et discipulos acquirunt defloratos. Capitulum. vj.

Quis nūdus fornicator odor re bono redolcat; nisi si supra eos ligna noua et tenera / aut ex his lagena facta terantur du-

rit et fricentur / fetore quodam nobile prebe-
re capiunt. Per nudum fornicatorum bonorum
simplicium habitatio / et per odorem abinde
pregrediens bone fame noticia designat.
ut supra habitum est. Sed per ligna noua et
recentia corpora designari possunt / a quibus hu-
mor passionum carnalium calore carita-
tis nondum eductus est. tales si se tactu
vel cohabitatione multa attrigerint; haud
dubium fetore venereorum exinde prebit. Si
igitur ad domum vel habitationem quorundam
feminarum etiam sanctarum sine euidenti neci-
tate et utilitate viri vel iuuenes / imo se-
nes crebro accesserint; fetore sue fame
facile mouebunt in naribus alienis. ubi per
us loca vitando talia Libri boni odor
extiterunt; ita ut de eis dici valeat utrius-
que quod olim de filiabus Israel facta va-
riantur est. Esaias ibidem. Erit inquit
per suum odorem fetore. Amplexus autem ca-
uendus est in his habitaculis ubi dolus
alicuius hominis ad decipiendum latet occul-
tus / vel demonis; quia nullo pene loco
secluditur. alioquin fame nunc redolentia cito
in fetore conuertitur. Consilium audias in libro
Ecclesiastici. xj. dicentis. Non omnem hominem indu-
cas in domum tuam. multum enim sunt insidie
dolosae. Sic enim cruciantur precordia ferentium;
um; et sic perditur inducat in caueam; et ut ca-
perea in laqueum; sic et cor superborum. Et huius
dicitur / superborum; quia in humilitate se a vir-
tute potest decipi. in superbia vero quae quis
vult videri et sibi sine timore nimium con-
fidit; contra labuntur plures in fetore luxu-
rie; vel in lepra puritatis hereticae. Super-
bia enim est quae sepe per victorum secularium
humilitati meretur. ut in quodam latere superbia

neglexerit agnoscere; aptatur nunc carnalium
um fetore intrinsecus humilior; studeat re-
surgere. Piger. Dic aliquod christum ad pro-
positum. Theologus. Totum inde de pre-
senti materia occurrunt quanta volumine
grade non pertinere sufficeret. Et ut bre-
ue in hoc dem doctrinam / suadeo fidelibus
sine; ut nunquam longo tempore cum mulieribus
scitis quantumcumque conuersari studeas. Et
vbi cumque talia fieri prepereris; si facultas
adest aqua fractione occurreris tamquam igni
in domo accessa infundere non tardes; et
quod de omni pene genere hominum expressum su-
sepe plus se virginale pudicitiam odisti
se quam se nouissent vulnera veneris; vel
fide actum precepisse. Beatus qui legit et
audit ac intelligit; sequitur doctrinam
apostoli pre fornicationem breuissimam et utilis-
simam; imo et efficacissimam. Fugite autem
fornicationem. Eum enim prius sunt corpora
maris et femine facillime verificat illud
proverbium. Perit omne arbitrium cum res-
traherit in affectum. Noui aliquam virginem
nec diuitem et non minimi status / omnium vi-
cinorum iudicio et meo deuotam valde et
castam; quae confessorum quendam religiosum ha-
buit multa prudentiam et probitatem polle-
ntem / cui obediebat longo tempore. Vocata est
radem ad quarundam feminarum nomine deuo-
tarum domunculam quam quodam ut videbat
multum honestus sacerdos secularis in-
trare solebat; sed reuera corruptus erat
in his que ad veram fidem pertinent. Deinde
cepit quibusdam ex eis ad partem sum-
ptis doctrinas specialiores tradere
patientiam / obedientiam / et de arte cere-
placidi quodam arduissima subterere. Fin-
xit miser se castam videre ad diuina ma-
gis dispositam; et in hoc sexu inanis glo-
rie maxime cupidum deceptum amplius. In-
quas preterita virgo fuit principalior. Delin-
tente radem cepit / verius malignari sa-
cerdos preteritus; quoniam per suam oi-
verecundiam esse abnegandum famulans;

quādamodū **L**h̄s nudus p nobis vt
 ait in cruce pendēdo fecit. ⁊ nisi ista fie
 rent: pfectiōis apicē a nullo attingi pos
 se affirmabat. Exinde autē de sexu fra
 gili quedā deuenerūt in tāta stulticiā:
 vt se clam corā clericis in hoc complici
 bus passim denudarent sine carnali cō
 mixtione. Tū postremo p̄uasit vt eu
 charistie sacramentuz diuinitimū: qd
 semel in die sacerdos vix dignus est su
 mere: quēdamoduz vnica die **L**h̄s se
 p̄i in ara crucis obrulit/ id multoties
 a feminis sumeret, eo q̄ gr̄a sacramen
 talis q̄libz cōtione (vt aiebat) augeret.
 nō aduerēs id esse p̄ gnālē p̄suerudiez
 ton^o ecclie. Exinde factū est: vt aliqñ in
 loco secreto tres femie nude totalr fle
 ceteres genua corā p̄dicto p̄fido eucha
 ristie sac̄m recipere eadē boza ⁊ die
 vltra qñq̄gesies. Lōicabant in seā viri
 talibz cōplices/ clerici sc̄z seclares femi
 nis: ⁊ nōnq̄z multi cū multis vno in le
 cto, nec ad lapsum carnis vt facebant
 p̄cedebāt: s; vt passionibz veneris fun
 ditus abnegaret/ se a seip̄is mutuo cō
 tinebāt/ veri^o pl^o inficiebāt. In q̄s p̄
 tinētes iste sacerdos p̄ncipal p̄fectiōis
 ec̄ dicebat. Adducebant etiā aliqñ clā
 culo de distātibz religiosaz domibz ad
 dictā officinā lurosam ⁊ porcinaz alie
 famose in bonis femine: q̄ indulgētias
 demonū q̄s p̄missim^o vt domestice acq̄
 siuerūt. Nā p̄ncipales actores hui^o ne
 que disponere deo/ postremo capn: he
 resim publice coacti sunt reuocare. Et
 ita nō iste in loco vno/ nescio si in ali
 is dissipatus est cum confusione extre
 ma. ¶ **P**iger. Miror quō possibile fu
 erit sine mollicie forditie saltem tales
 sibi sic vt p̄missisti p̄inquasse mutuo.
 ¶ **T**heologus. De fetore tali loquor i
 ur^o. ⁊ magis inuice scribo m̄tra: idcir
 co vercundiora q̄ se fecisse dicunt sine
 lapsu carnis dimisi referre. Sed quā

tū conijcere potuit: non video quin plu
 res maiora ibi crimina p̄fecerunt q̄ si
 opt carnali simpliciter iiterissent. **L**res
 do insup quosdā ex eis q̄ p̄ncipales in
 p̄fidia fuerunt demonis ope p̄ tūc ma
 leficiatos esse/ ne mouerent ad natura
 les ⁊ plenos actus incōtinētie: vt exin
 de cecati se passiōi eidē crederēt. ⁊ alijs
 p̄suaderēt penit^o mortuos ec̄. facillimū
 em̄ est demonibz infrigidare vbi deus
 p̄miserit. Adimiani em̄ heretici dudū
 descripti a veteribz doctozibz ecclie sacri
 ficia nude ⁊ oꝛones esse offerēdas deo
 vt isti suis fieri p̄suaserūt: ⁊ ex talibz ra
 dice f̄sistr̄ isti ⁊ iste pullularūt. Virgis
 nē tñ de q̄ retuli firmis credo flore sue
 pudicitie in bello tali mirabilr p̄regē
 te retinuisse. Nā heresarchā aīfatum
 corde diligēt nūq̄ potuit: s; oī tpe hor
 rozē q̄ndā de co itra se sensit: q̄ affectuz
 ei^o ad p̄fidiaz amaritauit. **L**uriositas
 autē ⁊ desiderii acq̄rēde p̄fectiōis sibi a
 p̄ncipio p̄mississe eā in vesana societate
 ⁊ cōtione eucharistie p̄missis cecauerūt
 ⁊ diu retinuerūt: a q̄b tñ tādē totalit^o
 recessit ⁊ ista mihi patefecit. ¶ **P**iger. **Y**
 Qd̄ p̄m̄ omisiisti p̄cedenti capitulo li
 bēs scire vellē: quē modū d̄cipiēdi tene
 rēt bi q̄s ibidē malignissimos desc̄p̄s
 sit: q̄ten^o iacula p̄uisa talia sciētē min^o
 ferire possent. ¶ **T**heologus. Est qui
 dā de eadem secta p̄dita q̄ hodie vt ty
 gridis se ostendat ⁊ bonos lateat: nūc
 seculares/ nūc regulares/ mō rustico
 rū/ mō vero nobiliū vestimēta defert: q̄
 aliqñ begbardus fuit / seu solbardus
 Hic in codē staru ⁊ habitu libroz sub
 tilissimoz in nostro vulgari/ vt vereoz
 piculose cōscriptoz stilum / ⁊ modum
 loquēdi cōp̄missimum ⁊ altissimum
 didicit: s; vbi nescio: q̄ p̄mū infect^o fuit
 heres. p̄ncipiosissime aīdicte. **L**ui^o p̄cri
 ca hec est ⁊ fuit: ad acq̄rēduz disciplos
 ⁊ discipulas. Nā p̄mū sub specie deuoz

et fricelli domū aliquā deuotaz mulier
 culaz explorat: quā intrando aliquā
 puati sōbū dei ornatissimis sōbis semi
 nar de alta pfectiōe et cōtemplatiōis g
 dibz differēdo. Cui postq̄ data est cre
 bra audientia: incipit contra exercitia
 corpalia: videlicet ieiunia/abstinētiā/
 orōnes vocales/et similia muerber: ex
 ponendo ea quomodo impfectoz sine
 ppria/et necessario dimittenda ab eo q̄
 pfectam vitā cupit apprehendere. Cui
 montas ecclie qualcūq̄: vt de festiuita
 tibus/de audientia multa missarū et di
 uini officij/imo p̄dicatiōne pene nul
 lā existimatiōne dicit esse habendā: sed
 quieti corpis/et p̄templatiōi iubet pro
 viribus assistere: et p̄ similia sexū femine
 um facili p̄ verba p̄chra solet mulce
 re ad suū fauorē. Inca studet nō mul
 tas/sz vnam p̄sertim p̄uete etatis ali
 qualis et maiori auctoritate inf̄ eas ful
 gentes/vel paucas alias eligere: quibus
 aliquā ad p̄m facit exhortationes
 specialiores. vt virum suū eisdē passim
 infundat. Ubicūq̄ aut̄ quicūq̄ de sacre
 scripture passibus sibi p̄ simplices verissi
 militer potest obijci/illud soluit: ad suaz
 sectā sensum retorq̄ndo. Postremo fz
 q̄ obedientiā maiore intuet̄ in his que
 in estate hāmo p̄fide p̄ximiores s̄: vnā
 eligit cum q̄ extra testimoniūz oculoꝝ
 secreta loquit̄. et ne turbent̄ alie: neq̄
 quis alienus sup̄ueniat/custos loci po
 nit. his oportunitatibus captā et allecā cla
 rius insicit: dicendo q̄ corpis integri
 tas et castitas cerimonia q̄dam et exer
 citiū corpale est/nō mētis vera pfectio.
 q̄ oportet se indifferētem facere et pro
 cul ab omni passione verēcūdie et timo
 ris. et q̄ ppria voluntatem opus est oi
 bus abnegare: etiam nude viro contā
 cendo si iubet. tueri castimoniā s̄o cor
 pis vocat pprie voluntatis vsum. cui p̄
 fide doctrine postq̄ misera crediderit:

audet hereticus aut maleficiatus a de
 mone/aut aliunde sat libidine/pluris
 bus virgini contācere noctibus in nullo
 eam violādo. sz ausu dato diurno tā
 dem recipit thesaurū irrecupabilez hos
 ra qua minime credit. Delinitq̄ post
 modū verb̄ mendacibus si p̄data mēta
 fuerit: ita vt deinceps onerata p̄tis
 obedire faciat ad placitū oi eam de sua
 secta poscenti: p̄sertim cū ad locum vor
 cata fuerit vbi oēs et soli de vna p̄fessi
 one existunt. Solēt em̄ eligere quedāz
 loca inopinatio: a malis. vt leprosoꝝ:
 vel domos seq̄stratas ab hoibz: ad q̄s
 mutatis huius pprijs vestibus ne intran
 do agnoscant p̄uenire p̄sueuerunt. Di
 strictū scio vbi virgo q̄dam (si bene me
 mor sum) p̄pe sexagenaria p̄mo mem
 pdidit pudicitie in p̄silio malignantiū
 tali. nec vllaten^o sibi sinit p̄suadere p̄sa
 ra p̄fidias esse: sz p̄tinax in secta sua vs
 q̄ mō p̄sueuerat. In actibus nāq̄ venere
 is/et in epulacionibus q̄s faciūt vbi p̄nt
 splēdidis/ diuinit̄ ope demonis q̄sdaz
 reuelationes raras hie: quibus illecti ra
 les velut boni spūs illuminatiōibus ml̄
 te imp̄suasibiliter adherent. Noui aliam
 q̄ circa .xxx. sue etatis annū dehorata p̄
 pdictā lupū fuit et delusa tpe plimo: li
 cet imanitas quā detestabat̄ vicioꝝ cū
 L bñi grā tandē eam cōpuxerit ad ve
 re penitendum.

¶ Quā cōsultum sit spūaliter in domo
 p̄sistere. Et cur quidā p̄ hereticos deci
 piunt̄ facilliter. Capitulum. viij.

¶ Quidō lucri grā incaute extra
 domos ambulāt/sep̄c a for
 micalione insidiose necant̄.
 ¶ In q̄ suadet fornicice: vt i domo appo
 p̄ata q̄s. sz studeat tueri manere. qz ibi
 in vita corpis siue spūs multi p̄sueua
 rēt/quā creūdo p̄dunt. Loru^o em̄ q̄ ex
 archa dimissus ē/ aq̄s interep̄^o nūq̄
 ruerus cē ad Noe legiē. Lōsūba p̄u

Capitulum septimū XLVII

Genio: q̄ exiit cā obedēte / nō replēs
 vōi req̄ secret: p̄os ei⁹ ad archaz caute
 reuertit. **Bltera** vero vice euolas cū ra
 mo virentis oliue vtilit̄ redijt. **Sen. 8.**
Judith viduata viro speciosissima ⁊ di
 uitijs plena / in sup̄tōibz dom⁹ sue fe
 cit sibi secretū cubiculū in q̄ cū puellis
 suis clausa morabat: habens sup̄ lum
 bos suos dicitū. **Ieiunabat** oibz diebz
 vite sue: p̄ter sabbata ⁊ neomenias ⁊
 festa domus **Israel.** p̄ q̄ meruit reuela
 tionē de victoria **Holofernis** habere.
Judith. viij. **Princeps** etiā aploz qui
 p̄ueniēte donū ⁊ scripture sacre noti
 ciā spiritus sancto inspirante accep̄t
 gīt **Beatus. x.** in **Joppē** clustrate in domo
 mari prima / ad sup̄iora ⁊ oraret ascē
 disse: ⁊ in excessu mentis secreta dei vi
 disse. **Anna** p̄betissima vidua vsq; ad an
 nos **lxxxij.** nō discedebat de templo /
 ieiunijs ⁊ obsecrationibz seruens nocte
 ⁊ die **Luce. ij.** q̄ dicit̄ ibi **Chim** dei filius
 um in hūana natura agnouisse. **Ma
 ria** in sup̄ / cui⁹ vita **Martbe** p̄fert / qz
 optimā prem̄ elegit: sorore exiite obui
 am **Lb̄io** / legit̄ domū sedisse: q̄ tñ p̄ ma
 gistrū vocabat. **Joan. xj.** **Qd** qz **Dyna**
 nō fecit: s; egressa domū seu tabernacu
 lū: nō vt viros / s; milieres regiōis alic
 ne videret: a **Sicheim** nobili a dama: ⁊
 ⁊ raptā ab eo / viq; opp̄sa virginis: ⁊
 p̄didit. **Sen. xxij.** **Vinc** ap̄lus disci
 pulo. **J. Tū.** v. sic scribit. **Adolescētiō**
 res viduas dētra. cum em̄ luxuritate
 fuerint / in **Lb̄io** nubere nolūt: habent
 res dānationē. qz p̄mā fidē irritas fece
 rūt. **Amul** autē ⁊ ociose discunt circūire
 domos. **Et. j.** **Loz. xij.** dicit. **Mulie
 res** in ecclesijs taceant. **Nō** em̄ p̄ vtrū
 tur eis loqui: sed subditas esse sicut lex
 dicit. **Sī** qd autē volūt discere: domū vi
 ros suos interrogēt. **Ōn** secum libēter
 p̄sistere: ⁊ cū timore dñi domū p̄p̄am
 uolere / ornamētū ⁊ custodiam p̄ser

tim / femine sumā. **Et Eccl. xvj.** sic dē
 cit. **Gratia** sup̄ grām mulier sc̄ta ⁊ pu
 dorata. **Ōm̄is** autē p̄oderatio nō est dē
 gna p̄inētis aie. **Sicut** sol oriēs mun
 do in altissimis diei: sic mulieris bone
 sp̄s in ornamētū domus eius. **Perd
 culosum** autē est sine euidēti nēcitate /
 aut magna vtilitate incaute domū exi
 re. qz illud p̄p̄ū est malaz feminaz.
 teste **Salomone** qui **Pro. v.** dicit filio.
Fili mi / fauus distillās labia meretri
 cis: ⁊ nitidus oleo gutt̄ ei⁹. **pedes** ei⁹
 descēdūt in mortē: ⁊ ad inferos gress⁹
 illius penetrāt. p̄ semitā vite nō ambu
 lat. **vagi** sunt gressus illi⁹ ⁊ inuestiga
 biles. **Et** ibidē. **vj.** **Sī** p̄ fenestrā inq̄
 domus mee ⁊ p̄ cancellos p̄sperit: ⁊ p̄
 s̄dero puulos: p̄sdero vecordem iuue
 nē. **Et** ecce mulier occurrit illi ornatu
 metricio: p̄parata ad capiēdas aias /
 garrula ⁊ vaga / q̄tis ipatēos: nec va
 lēs in domo p̄sistere pedibz suis: nunc
 foris / nūc in plateis / nūc iuxta āgulos
 insidians. **¶ Piger.** **Satis** p̄basti: q̄
 necē sit v̄l velle in domo p̄sistere. **Nunc**
 exiō aliq̄ q̄ p̄iculosus sit vagari velle
 ostēdere: ⁊ quēadmodū a fornicaleōe
 illi deuorent aliq̄ q̄ paulo sup̄ deno
 tati. **¶ Theo.** **Budi** q̄ qd acciderit cui
 dā femine quā tpe p̄ntis **Bas.** concilij
 vidī in ciuitate **Ratispanēsi:** ⁊ iuuabā
 inq̄rere. **Fuit** em̄ virgo hec soluta: nec
 virū aliq̄ habuit: nec de incōtinētia fu
 it suspecta: s; de ciuitate in ciuitatez / ⁊
 de domo in domū sepe mutauerat lo
 ca: hec cōtinuādo plim̄is annis. **In** an
 no autē erat sue fere. **l. ij.** **Ratisp.** nā ve
 nit: s; ibidē qdā sar̄ incauta qd ad si
 dei normā emisse: p̄ qd corā vicario
 ep̄i **Ratispan.** accusata / ab eodē carce
 rali custode mācipata ē. **Supuente** in
 terca in negotio bobemoz missus a p̄
 fato gnali p̄cilio dñs **Joannes** de **po
 lonar** **Wartionēf** archidia: **om̄is:** vir
 b ij

oī d: uotioe plen? / z tā in diuino q̄ in
 būano iure appime erudit? . cui? ego
 tūc itineris eiusdē socius z collegia ex
 tiri. Vocari igit̄ sum? ad dicere femine
 examen . in q̄ dierim pbata / inuēta est
 errasse m' tripliciter . nec tū lesa eē videbat̄
 in cerebro ad rōnis defectum . qz ad sin
 gula sibi obiecta valde astute rōdit: z i
 q̄stis ab ea valde mature ne sibi dī
 cres̄ cauere studuit. Se em̄ dei spm̄ /
 seu reu: larōes diuinas habuisse dixit:
 se obedire pape in his q̄ male disposue
 rat rēnuīt . se esse beatiore pncipibz apo
 stolorz dñs in via fuerūt affirmabit . se i
 obliquabile seu ipeccabile eē credidit:
 z tādē m'em̄ totū? Lbū ecclē / q̄ in Ba
 siliēn. cōcilio rep̄sentabat̄ . se eē p̄bo z si
 gnis capit̄is sui p̄stanter p̄clulit. Nite
 bant̄ p̄p̄ea mlti q̄ p̄ntes fuerūt / z ego
 verb̄ p̄uasorijz ex sacra pagina vt p̄
 niā a femineo eruerem? capite . sed p̄fe
 ctus ibi fuit null? . Dixit em̄ voce auda
 cise scire / q̄ in p̄sar̄ nullaten? erraret:
 s; pot? sui exātatores: z ita se ad subi
 tradū ignē p̄ veritate sua paratā osten
 debat. His visis archidiacon? qui sup̄
 ad doctores tam theologicz q̄ aliaz sa
 cultatū quoz mlti p̄ntes erāt ait. Uī
 debit̄ inq̄t / q̄ sola vexatio dabit̄ in tel
 lectū . vñ necē est: vt p̄ iusticie publice q̄
 stitōes ad chordas trabat̄ lente aliq̄lit̄ /
 put̄ serus iste sufferre possit. vos autē
 (ait secreto ad me / z ad mei ordinis so
 ciū q̄ndā lectorē mltū deuotū z littera
 tū) in istū? femine . p̄pectu oñdat̄ nolo
 le ei? torture: nec placet̄ interstitis . vt er
 ga vos beniuola ip̄a ampli? p̄maneat:
 z ita p̄ torturā būiliatā magis postmo
 dū idonei erit̄ ad p̄uertēdū ip̄am. Fe
 cit̄ mus . z factū est p̄ oīa vt p̄mittit̄. Et
 q̄stū est ab ea dū torqueret̄ q̄ errores
 suos / z an aliquā discipulaz vel hmoi
 erroris p̄sciētia haberet . qz in his nūq̄
 nisi negatiuā p̄us dederat: videlicet q̄

a nullo boie errores suos didiciss: nec
 quāq̄ docuisset: sed apud se tacite illa
 credidisse fatebat̄ / angelo vel dei sp̄ite
 tu docēte . vt ip̄a inq̄t. Torta igit̄ parū
 p̄ / nihil noui p̄teritis addidit: nec quē
 q̄ fatebat̄ boiem reū esse nisi se constā
 ter asseruit. Et credo verū dixit: sed sa
 tis humiliata est artū suoz vexatiōe .
 vñ in turrim captiuitatis reducra / ea
 dē die ad vesperā visitauim? ego z son
 us meus / ad iussuz dñi archidiaconi /
 misera / se p̄ doloribz vir mouere porē
 tē . visis aut̄ nob / valde ciulare cepit z
 fidēt̄ causari q̄ graui? lesa eiset. Nos
 vero eā humiliatā esse considerātes / z
 eā tā considerātes p̄sumere de nob: va
 r̄is / hystorijz ei ostēdimus: quō mlti
 ri insignes viri z litterati reuelatiōibz
 incautis decepti fuissent z p̄ angelum
 sathane seducti: z q̄ fragilia esset sex?
 femine? nō a diuino scripturē sacre rē
 stimonio / mltipliciter p̄uasimua. Tūc
 p̄ Lbū ḡram ip̄a respisceret cepit: z p̄
 mittere q̄ in omnibz me sequi vellet z so
 ciū. Credidit igit̄ se deceptaz esse: mibi
 vt purgaret̄ animus confessionez fecit
 sacramentalem de omnibz a inuēture
 sua cōmissis spontaneaz: se ad publice
 reuocandū errorem z ad penitendū
 exhibuit. Et ita tertia die postea coraz
 ciuitate Ratispanensī multis p̄re gau
 dio z misericordia stentibz p̄missa oīa
 ad effectuz p̄duxit. ¶ Piger. Lū nihil
 sit optum qd nō etiam in hac vita com
 munit̄ ad lumen producat̄: est t̄e post:
 modū exptū: hanc erroris sui berclara
 cham aliquā habuisse vel discipulam?
 ¶ Theologus. Nequa q̄: s; solū malis
 gnū spm̄ deceptorem habuit: quē i ista
 cu inctiori p̄ angelo lucē in reuelatiōis
 bus falsē susceperat: nec cui? expro v' l'ra
 dū se exhibuerat: nec q̄ dinū a diuoz
 sufficient̄ p̄ errorz spm̄ iuocauerat: nec

Capitulum octauum XLVIII

insup acq̄sita sciētia / aut p̄ sacre sc̄ptur
rudimēta se iuuare poterat. vñ nō mi-
rū / si de p̄po cōfisa ingēnio decipi tam
grauit̄ meruit de se p̄sumendo.

Per cineres designat̄ hūilitas. Su-
p̄bia meret̄ illudi. Exm̄ eē videt̄ de mo-
noli q̄ se morturam falso p̄dixit. Et q̄
mō verit̄ fals̄ p̄phet̄ cognoscūt. La. 8.

Omnice vbi sunt nocive faci-
lit̄ spargant̄ / si ibi oziblarit̄ ci-
neres spargant̄. Per q̄d liq̄-
do dat̄ intelligit̄ q̄ vbi homi-
nes simplices p̄mis. volūt eē nociui
nō meli⁹ q̄ hūilitate sui r̄ agnitōe p̄-
p̄ie fragilitat̄ a cept̄ respiscūt r̄ ad
se reuertunt̄. Lincres em̄ hūilitatōem
hūiane infirmitat̄ designāt. vñ Bēn.
18. Abraā deo ait vt hūil̄ exaudiret̄. To-
q̄rad dēū meū cū sim puluis r̄ cinis. r̄
Tamar hūilitata stupro fract̄ no. 2. Re-
gū. xij. legit̄ cineres capiti suo asp̄sisse.
Hinc Threnoz. 2. de hūilitat̄ in capiti
utroq̄ in Hierusalē d̄r. Lōsp̄serūt cine-
re capita sua virgine Hierlm̄. Et rex
Ninive hūilit̄ penitēdo abiecit vestim̄
tū suū a se / r̄ idur̄ ē sacco r̄ sedit in ci-
nere. Jonc. iij. Quid sup̄bit̄ fra r̄ cinis
De boie ait Eccl̄astic⁹. x. Ois em̄ caro
fenū: r̄ ois gl̄ia ei⁹ q̄n̄ flos agrī. Erica
tū ē fenū: r̄ cecidit flos. qz sp̄s dei sus-
flavit in eo. Uere fenū ē p̄lus. Esa. xl.
Extinct⁹ cinis erit corp⁹ n̄m. dixit sa-
p̄ico. Sōp. ij. Qñ igit̄ h̄a cognitōe nos
metipos introitus hūilit̄ non agnosci-
mus: prim⁹ sup̄bia inflat̄ nob r̄ p̄ris-
c̄io noctui eē incipim⁹. vñ si nos cine-
re hūilitat̄ aspergere negligim⁹: diuina
exigēte misericōdia r̄ iusticia / errozes vel
op̄ra vitia sepe incurrim⁹. q̄ten⁹ hūilitō
res p̄ lapsum resurgam⁹ q̄ erecti sta-
re videbamur. ¶ Vig. De Petro ch̄i
ep̄lo exm̄ in B̄r de Dugene / qz v̄qz
quā lapsus ē vt dudū habuim⁹: s̄z no-
ua r̄ aliq̄ q̄ b̄eo audiam⁹. ¶ Thcol.

Fuit paulo en̄ B̄ Basiliē. p̄cellū i civi-
tate Friburgen̄. Lōstān. diecc̄ in mo-
nasterio s. Clare f̄go q̄dā iuuenis p̄-
fella: r̄ hodie vivit soroz Magdalena
noie. bec i raptibz r̄ extatibz v̄sibz ac
a sensu alienatōibz ap̄d totā adiacētē
p̄tā samā acq̄sivit p̄ gradē. Rapta em̄
aliqñ fuit (vt dicebat) in corp̄ r̄ oia: vt
eisdē se ab boim̄ p̄spectu latent̄ subtra-
xit q̄n̄ tribz diebz. inf̄ quos q̄sita p̄ oēs
monasterij angulos / nullibi rep̄ra esse
d̄r. Sz tertia die q̄ iuuenta est: venit q̄
dā sedula in mediū chozi q̄n̄ de celo s̄
missa: in q̄ p̄tinebat: q̄ten⁹ sorozes oia
rp̄alia ad ritū sc̄tē r̄ patrū f̄bare in cōs-
tate incipent̄ r̄ p̄tinuarēt: alioqñ d̄na
vltio sc̄q̄ret. Quo territe p̄les / p̄lonā
bus resignabāt: r̄ deuotius deo f̄uire
molabant̄. L̄ū igit̄ fama Magdale-
ne divulgaret̄ in lōgine: r̄ sibi sorozes
velut dei p̄phetisse i cūct̄ crederēt: ne-
scio q̄ duca sp̄s / lōge en̄ festū nativita-
tis L̄hūi p̄dicere cepit assertive: se cer-
ta die (quā xp̄s̄it) singl̄: rit̄ circa festū
Epiphante morturā corp̄alit̄ a seclō h̄
m̄gruā. Qd̄ femine⁹ sibi ser⁹ statim
velut noue p̄phetisse credidit: r̄ i fune-
ralibz p̄paramēt̄ ad nutum obediret.
Iussit em̄ ip̄a Magdalena sibi p̄para-
ri nouū r̄ depictū in q̄ sepeliret̄ de asse-
ribz sarcephagū cādela: p̄ ei⁹ decessū
accēdēdaz sufficiētia: r̄ filia funeralia.
q̄ noua statim ad oēs adiacētes volabāt
regiōes p̄ dioceci s̄ tres Lōstān. Argē-
tincū. r̄ Basiliē. Crediderūt aū d̄ictō
viatico statim plimi d̄ vtroqz sexu: pl̄
tñ de femineo / q̄ leuis est cordis. B̄l̄f
vero quid futurū esset dubitabāt. Ap̄
propinquāte aut̄ die statuta / i magna
multitudine venerunt de predictis re-
gionibus in curribus r̄ equis r̄ pedibz
bus nobiles iustici r̄ clerici r̄ mona-
chi seculares r̄ eccl̄asticī non paucis
cūctū rei intueri cupiētes. Que vt aq̄

alius factis miratus sum; et certiona-
 rer de gerendis / de Basilien. conuētu /
 ubi etiā ad vna dieram solū distabam /
 virum fidedignū et deuotū. procuratorē
 nostri puenius fratrem Joannē (de quo
 sup libro pmo cap. nono mentionem fe-
 ci) ad Fridurgum direxi; sibiq; comissi;
 ut spectaculo pro posse adesset; et quid
 gereret mihi postmodū denunciarer.
 quod et fecit. Adueniēte itaq; die qua
 prophetissa hec de seculo migraturam
 se predixerat; prudentes viri seculares
 de ciuitatis consularu vt certitudo fa-
 cti non fucaret / et si q fictio adesset no-
 zoret / deputauerant testes idoneos; et
 magistrū Paulū in medicina suū pbi-
 scū / qui in pulsu p̄dicte notaret soror-
 ris morture vitam adesse vel abesse.
 Bstātib; igit soror; b; oib; mane in cho-
 ro et dicitis viris / et multis alijs matu-
 ris ecclasticis et regularibus / plebeis
 vero extra in ecclia tātum p̄digiū expe-
 ctātib; / venit soror Magdalena; ca-
 put suū in gremiū cuiusdā sororis icli-
 nauit; et templo satis se raptā in extasi
 vere v̄ sicte on̄dit; et ita sat; imobil' ali-
 q̄ diu iacuit. Cūq; qdā ambigerēt an
 mortua foret vel viua; medic' publice
 pulsum ei' tāgēs vitā adesse dixit. Tā-
 dē vocē quāsdā nullaten' vt aīa virgī-
 neā / s; grossam sat; emisit p̄cēs. ad sar-
 copbagū. S; cū plus in ecclia et viri i
 eboro nulla certa mort; indicia i Ma-
 gdalena ista p̄spicerēt; et cū impatiētia
 diu sat; expectassent; surrexit tā dē pu-
 blice ipa et eib; copis postulauit; nec
 mors affuisse app̄obata est. Deridere
 ceperūt se m̄ti tāc miruo in spectacu-
 lo ppli et subannare in sc̄ptis suoz cor-
 diū leuitatē. Alij raptū mortē fuisse in-
 terprebant. Reliq; ho q̄b; cōfulto ma-
 ior ascribi potat / ter gūteratiōes facti
 plimas aduerefr. Tāc tñ b̄uillatiōis
 opus cōfulto ista egit; vt interim nō sic

aīa hec Magdalena se p̄betissā offe-
 dat. ¶ Piger. Quid ḡ sentis de p̄fato
 varianio iū' muliercule Nūa deofa
 it / a demone / vel a natura / vel ab arte
 fingēte talia; ¶ Theol. Snam nō p̄
 c̄pito. virgo tñ vt credo a iuuentute g
 matrē (cui' noticiā bonā habui) ad tū
 mēdū deū nutrita est. Audiuī q' i mo-
 nasterio se caste / et deuote s̄lt gesserit.
 Satis insup cōficio q' a natura; sicut
 et mater imaginatiōez abstractissimay
 facillia a corp̄alib; habuit. B̄is em̄ vni'
 dñiūm h; in corp' suū / qd̄ alteri esse
 impossibile. vt beatus Aug'. li. xiiij. d. de
 uir. dei. p̄batca. xiiij. vbi sic dicit. Ho-
 minū q̄rundā naturas nouim' m̄str
 ceis disparces; et in ipa raritate mira-
 biles. Nonnulli vt volunt de corpe fin-
 gunt q' alij nullo mō p̄nt; et audita vir
 credūt. Sunt em̄ q' et aures mouēt v'
 singulas / v' ambas simul. Sunt q' to-
 tam cesariē capite imoro in apto q̄ntū
 capilli occupāt deponūt ad frontē re-
 uocātq; cū volūt. Sūt q' cor; q' deuo-
 rauefr incredibil' plima et varia; pau-
 lulū p̄ordis perectat; / tanq; de sac-
 culo qd̄ placuerit integerrimū p̄ferūt.
 Et qdā voces auiū / pecoriūq; / et alioz
 q̄rūlib; hoim sic imitant; vt nisi vide-
 ant' discerni oīno nō p̄nt. Nonnulli ab
 imo sine pudore ita n̄terosos p̄ arbi-
 trio sonitus edunt; vt ex illa etiā parte
 cantare videant'. Ip̄e sum expressu
 dare hoīem solere cū vellet. Notuz est
 quosdā flere cū volunt; atq; vbertim
 lachrymas fūdere. Jā illud ē mltō im-
 credibilit' qd̄ pleriq; frēs memoria re-
 cētissima expri s̄t. p̄ s̄b̄v̄ fuit qdā Res-
 stitur' noie i parochia Calamen. ecclie
 qñ i placebat (rogabat autē vt hec face-
 ret ab eis q' rē mirabilē corā sc̄tre cupi-
 ebāt) ad imitatas q̄st lamētantes cuius-
 lib; hoīs voces ita se auferbat a sen a
 sib; / et iacebat s̄lim' mortuo vt nō s̄o

Capitulum octauum xlix

lū vellēares atq; pungētes mīme sen-
 tīret / s; aliqñ etiā igne vteret admoto
 sine vllō doloris sensu; nisi postmodū
 ex vulnere. Nō aut obricēdo / s; nō sen-
 tiēdo mouere corp^o eo cōprobabat; q;
 tanq; in defūcto nullus iuenebat an-
 belit^o. boīm tū voces si clari^o loqrent
 tanq; de longinq; se audisse postea re-
 ferebat. hec Bug^o. Tales igr q; se a cor-
 poreis sensib; faciliē a natu; a pnt alic-
 nare; mira in p̄spectu alioꝝ aut p̄pā i-
 dustria / aut demonū versutia / aut bo-
 norū angeloz; misterio pnt efficef. Bn
 aut in bis q; de dicta Elara reuoli diui-
 nū aliq; in p̄cedētib; dictis extasib; fu-
 erit; deo cōmitto. Unuz scio; q; instin-
 ctus bonoz; spūm veri sunt. falsi vero
 a malis imitunt; spiritib; vel a fanta-
 sijs ascendūt corporeis / q; multi de-
 ciunt in varijs visionib;. Scimus
 etiā; vbi verba factis nō cōcordāt / tū
 deceptioē adesse. Un̄ multū videt ve-
 rissimē; p̄dictā puellā esse deceptā; cum
 sibi credentib; vt etiā indifferēti gra-
 ues viri autumāt q; spectaculo interfu-
 erūt. Nec Jonā q; querat adducere /
 et Nathān p̄ p̄dicta virgine testē in cō-
 trariū. Quia r̄si ex magno vsu p̄p̄tā
 dī dei p̄p̄tā nōnunq; suo spiritu aliter
 p̄dixerint q; rei veritas se haberet; tū
 tales (vt btūs Grego. sup Ezechielis
 p̄ncipiū p̄ hystoriā de David et Nathā
 probat) statim errozē suū corrigūt oñ
 q; p̄dicta a se humano spū veniant ad-
 eff. etiā. Ista aut de qua mentionē feci-
 mus p̄dixit se tertia die mort; corpali;
 mortua nō est. q; octo anni iam p̄terse-
 runt et adhuc est in humanis; nec aq;
 q; audiuit q; se dec; p̄taz esse fateretur.
 Bonū ē est; muliercul in suis asser-
 tis visionib; aure credulā nō cito p̄be-
 re; q; q; multi religiosi et clari aduer-
 tere omittūt. idcirco ad ruborem exte-
 rā corā prudentib; virtis ponunt ali-

quoties. Mas em istius virginis (pue-
 mibi p̄tat) valde alia via deo fucndi
 tā in medio seculi / q; in mōasterio n̄si
 ordis p̄fessa humilit̄ incessit. Fuit em
 viduata viro satis iuuenis; et apta se
 cūdis quas spreuerat nuptijs; opib;
 misericōdie in hospitalib; licz satis diues
 esset / velut ancilla lōgo tpe se mācipa-
 uirz inf; hec oīa vitā p̄templatiuā sus-
 per oēs q; fere vidi viduas deuotius
 duxit. Instinctib; varijs / q; mltipli
 cit̄ habuit / nisi ad litteratoꝝ ponentē
 examen nō faciliē credidit; s; an ex deo
 essent p̄bauit. Post copias & diuina-
 rum spūaliū / q; in vita vsq; ad etatis
 sue circū annū. xl. coaceruauerat; mo-
 nasteriū iam in puera etate (q; r̄for-
 matū erat in Subtilia viz in ciuitate
 Lolūboꝝ) intravit. inde ibidē p̄fess-
 sa / ex obediētia mera ad reformādum
 in Basilea ad Lapides cū alijs n̄as
 sorores reformare iuit. vbi sicuti aīa
 frēq̄nter in suis deuot; cōsibus alienata
 sensib; corporeis / sincero corde L̄bō
 sine sui ostentatione vacare studuit. Et
 q; q̄dam tpe pl^o et frēq̄nti^o inspiratoꝝ
 se eē putabat ad cōicanduz; quā reliq;
 sorores in p̄suetudine habuerūt; rēnu-
 ente et improbare hoc suo p̄fessore dis-
 creto / statim hūilitatē spū se errasse cō-
 fitebat. In bis si filia (q; satis iuuenis
 erat q̄ p̄p̄tā se esse dixit) imitata fu-
 isset mat̄; hūilitatē et taciturnitatē
 ruti^o puto et cū minori p̄fusiōe sui suo
 rūq; ambulass;. Un̄ eodē tpe q; filia su-
 p̄dictas suas reuelatōes p̄dixit in
 publicū / mas hec in suo mōasterio ad
 Lapides p̄ ip̄iēs mltuz; p̄terita est (p
 ut audiui) infāstū rei exitū p̄tinuit.
 et q; tunc laudis vidua femina hec
 fuerit; fantasīā tū q̄ndā fere vsq; ad vl-
 timā sue vite tpa patiebatur creberrimē;
 q; se cōiecturabat aīqñ monasteriū de-
 bere exte; et hospitale q̄ddā nouū cō-
 b v

fructu. Quia in reppendi valet: q̄ fac
lit̄ z multiplici femine^o serus oberret/
nisi prudēs masculinus cū regat. Bu
dii p̄terea in loco Basilien. concilij a
venerabili mḡro Petro n̄ri ordinis sa
ere theologie p̄fessore in q̄sitorē puin
cie Polonie: q̄ in sua puincia q̄dā be
gutta fere p̄ oia sic sup̄dicta Magda
lena mortē suā ad certā diem p̄dixit. q̄
nullatenus eueniēte / nō minore q̄ p̄fa
ta Magdalena p̄fusionē p̄ laude s̄ cū
ctis reposauit.

¶ Lanibz heretici assimulant̄. Hereti
ci in q̄nta d̄tia fuerint z malicia in re
gno bohemic: z cur alij q̄ntes triūphos
p̄ fideles obtinuerint in bellis. La. ix.

S f **O**rmice dicunt̄ esse in erbio
pia cornute z grādes / adeo
vt canibz s̄lent in forma. vt

Isidorus refert̄ in li. xij. erbi
mo. cap. ij. cū sequenti tribz p̄p̄erantibz.
Albertus deniqz libro suo de stat. z o
seu vltimo sic dicit. Si credēdū est bis
q̄ in epla Alexandri d̄ mirabilibz Indie
scribunt̄: tūc in India sunt formice ma
gne sicut canes vt vulpes: q̄ tuoz cru
ra habētcs / z vngues adūcos. hec ille.
Quibz si correspondet in q̄ntitate corpa
li interior magnitudo industric z ige
nū: certe astutissime sunt. Per canū at
silitudinē monstruosam p̄sertim z inso
litā non inep̄e heretici atroces p̄nt in
telligi. a q̄bz Ap̄ls ad Philippē. ij. su
os p̄muniuit vbi d̄r. Videte canes: vi
dete malos oparios: videte cōfessionē.
vbi glosa. videte / id est cognoscite illos
esse canes: nō rōne / s̄ cōsuetudinē p̄ in
solitā veritatē latrantes. hec est em̄ ca
nē / s̄ne boni siue mali sint nō ad eos la
trāt: insolitoz aut̄ p̄sonis visis / etiā in
nocentibz irritant̄. Bñ s̄ canibz p̄pant̄
q̄ sic canes p̄suetudinē magz sequunt̄
q̄ rōne: ita p̄seudoap̄li p̄suetudinis le

gē tenent / z ecōtra veritatē irrōnabile
ter latrāt z mordent. hinc Matth. vij.
veritas dicit̄ in euangelio. Nolite sc̄m
dare canibz: neqz mittat̄ margaritas
ante porcos. ne forte cōculcēt eas ped
bus suis: z conuersi dirūpant vos. sup
q̄ brūs Bug^o. in smone d̄ni in mōre de
Querendū est qd̄ sc̄m sit. qd̄ margari
te. qd̄ canes. qd̄ porci. Sc̄m est qd̄ cor
rūpere nephas est: cui^o sceleris volun
tas rea tenet. q̄uis illud incorrup̄ibi
le maneat. Margarite aut̄ sunt q̄cūqz
sp̄ualia: q̄ magis estimāda sunt. Licet
itaqz vna eadēqz res z sc̄m z margari
ta dici possit: s̄ sc̄m dicit̄ ex eo q̄ nō
debet p̄tenti. Lances aut̄ p̄ impugnatō
ribz veritatis / porcos p̄ contēptōibz
postos nō incōgrue accipimus. ¶ **Pi**
ger. Heretici q̄s videmus cōmuniter
in nostris partibz pauci z occulti sunt
inermes mō p̄ L̄bz grām: vñ modicū
pato nūc timendum est ecclie. secus est
q̄n vt olim armata manu se defendēt
in quo iniusticia est seuissima. veluti fu
it de Albigenibz circa initū n̄ri ordi
nis. ¶ Theologus. Miror inaudita
mala q̄ fecerūt in regno Bohemie he
retici infra paucos annos obliuioi tra
didisti. ¶ Piger. Recolo quidez: q̄ in
Lōstān. generali concilio damnati fue
rūt multi articuli / q̄z defensores post
modū i Bohemia reperi sunt plurimi:
sed p̄ dei adiutorū armoz suoz feroci
tas prudentia Basilien. concilij ad n̄
bilū redacta est. ¶ Theologus. Mult
ti sunt in regno p̄fato non ambigo ca
tholici: s̄ mihi credas ibi ignis dudū
accensus nodū ad plenū extinctus est:
sed in thaboritis ardet: vñā nō in ml
tis: alij. ¶ Piger. Quia te scio sepe tē
pore quo expeditio contra eos fieri de
buit: z crux p̄dicari p̄ thauronia: eandē
contra eos crucez p̄dicasti. Deinde q̄n
Basilien. conciliū generale c̄is vt illuc

venirent intimavit ex nuncijs eiusdem concilij multo tpe & postmodum nuncijs fuisse ad eosdē hereticos & cum eis crebro cōversat⁹ es. Peto sectas eorū sub cōpēdio pstringas vt intelligā. ¶ Theologus. Qd petis voluminis latitudinē exigeret ingētem si voto tuo annua re possem aut vellē. Uex tñ ita se eorū clades & ortus habuit. Uivebat in Anglia infra .lx. annos qdā sectaris sacerdos artiuꝝ p̄fessor/acer ingenio/ & eloquētia lepid⁹: sed errore/ scriptis & vita nedū hereticus/ sed heresiarcha Johannes tykless dictus: q̄ in suis libellis in anglico & latino doctrina noua re publicā tā seculariuz q̄ eccl̄asticorū subuertere molitus ē. huius articulis q̄e p̄tice & postea & modo occulti sint. & facti sint heretici in Anglia/ nozūt qui ibi stererūt. hoc p̄ venenū meo tpe qdaz bobemus in Lōstatiē. cōcilio generalli incineratus m̄gi artiuꝝ Hieronym⁹ vitz/ in Anglia studēs auidē hausit: & libris & voce p̄tice in capitali ciuitate Bohemie in vniuersitate Pragēsi p̄ modū copiose effudit. Diuidebat p̄tice vniuersitas p̄dicta: & abinde multi ex valētioribz recesserūt theologis. De inde Bohemia fere tota rebellisare cepit Romane eccl̄ie: & errorū doctrinis replebat fere vbiq; totq; ibi secte hereticorū extiterūt q̄ vix nūcerari possunt. Tres tñ p̄ncipales pseuerabāt dīu. vtz vtz pragēsi q̄ tolerabiliores erāt Diphanoꝝ: & thaboritaz qui pessimi erāt. Incēdebāt eccl̄ias & monasteria. nullā serimonialē nec religiosum/ non Carthusiēses/ nō fformatos nec d̄foratos in regno suo viuere sinebāt. Nil de imaginibz sc̄orū/ nec de ornamētis eccl̄iaz tenebāt: sed oīa ista destruxerūt & illicita esse dixerūt. Et qd̄ his deterritus est: sacerdotēs & religiosos plūmos gladio occidebat. alios pollicibz

amputatis ciecerūt. rest duos cruciatas affecerūt. necnā cū ebullimate sacro & sc̄to oleo (q̄d nepbas est facere & audire horrēdū) calceos suorū pedū inunxerūt. Extra regnum & intra mīto tpe nulli scripi/ nulli ve crati/ non ḡdū nec statū catholico p̄cecerūt. Et q̄q; oēs eēt heretici & scismatici: tñ tā incredibili errore dīna p̄missiōe s̄. obcecati p̄ter & m̄lctari/ vt alci ēs vna secta aliā inuaderet: & vt victrix victā occideret heretic⁹ hereticū/ & scismatic⁹ scismaticū. Unū tñmō fuit signū i q̄ oēs p̄cor dabāt: cōicare vitz sub vtraq; sp̄e sac̄o diuinissimo eucharistie. qd̄ multi indignissime sumebant post graua factioſa/ sine p̄tice/ sac̄ali cōfessiōe/ & semota debita reuerētia. Alij vero sacerdotēs vitz multi missam celebrabāt/ exēbant verius sine altari & vestimētis sac̄atis p̄ manus ep̄i. Et q̄uis tā diuisi inter se essent/ vt p̄mitti: tñ quando fideles eos inuadere disponebant: sicut Herodes & Pilatus statim amici facti sunt. Accidit eadē in clade p̄secutionis hereticē/ qd̄ multos turbauit non modicū: vt quādo armatura fidelis se ad bellādū cōtra p̄fidos disponeret: fere semp fideles territi terga verterēt fugiēdo. licet p̄fidi p̄mū p̄e Duxis sub meysnensū p̄ncipū d̄no bellū grande p̄diderint. Et circa finē malorū p̄dictorū sub dūcis Joannis d̄ bauaria exercitu vice altera succubuerint. Sub dūcis vero Albrehti de austria gente alioquoties graues cedes & victorias passi sunt. Nec mirū si aliquotiens peccatores bella obtinent vincēdo iustiores sc̄i: qui in hoc humiliant ad melius. vt de ceru Israel p̄tice cōtra Beniamitas: qui p̄mum his victores bonorū. Et ab istis semel tñ victi extiterunt. vt dicit̄ Jud. xx. Et. ij. Macha. 6. Mlti electi fideles sub Antiochi p̄secutioni sc̄uiss.

ma velut dei adiutorio incrimet in ho-
minū / s; nō in dei oculis cruciari sūt.
¶ **Piger.** Ecce satis mirandū: cur di-
uina iusticia tā grande malū in tale re-
gnū seuire pmiserit: cū tñ ibi pu^o sim-
plices & nobiles abstinentias & ieiunia
in sex; ferijs valde dure tenuerint: p^o
pōderātes esum lactancioꝝ vel ouoꝝ
in p̄dictis dieb; q̄ aliqui curent q̄bus-
dam in terris transgressionē ieiunioꝝ
ecclē. ¶ **Theolo.** Occulta dei sunt illa
iudicia: & q̄s nouit sensum dñi. Sci-
mus tamē q̄ abstinentia a cib de quib;
pmittis comedabilis est: s; potius lau-
danda est iugis in victu parsimonia: si
vīu rez tpaliū humilitas: in p̄uersatio-
ne tranquillitas: & i labore licito p̄ iners
ocium sagacitas. Scim^o autē: & idipm
sp̄i bobemi fatentur publice: q̄ in terra
sua p̄ alijs regnis maxima fuit in cib
& potib; sup̄fluitas: crebra p̄cussiois
vīq; ad effusionē sanguinis atrocitas:
acridiosa in multis sine utilitate ociosi-
tas: & sicra p̄petrādi venal' ibi est frōto-
sitas. Nec tñ purādum est regnicolas
istos solūmodo diuina vltiōe p̄cussos.
Sūt em̄ regna alia q̄ hodie ad huc sar-
gūib; pmunt calamitatib;. Quot em̄
eh̄tianoꝝ milia q̄so n̄fo rēpe capta per
turcos / ad terrā ethnicoꝝ abducta sūt
de regni hūgarie obediētia: q̄ etia cen-
tena milia eodem tpe infra .xxx. annoꝝ
curricula / p̄ anglicos occisa sunt in frā-
cia: & forte paulomin^o anglicoꝝ a fran-
cigenis: nū ducatus Austrie / Bava-
rie / & Saxonie / & dominia varia fini-
tima bobemis infinita mala sunt p̄pes-
sa a sup̄fatis hereticis. licz luce clari-
us str̄nullā gentē n̄fo sp̄ib; plus esse lesā
in ania / in fama / in reb; / simul in diu-
tīs & edificijs q̄ eos q̄ extiterūt in pre-
fata calamitate in Bohemia. Cui^o rei
cā vna esse videt. quia p̄fidiam suā ar-
mis inagerialib; defenderūt. sicuti Bl-

digētes heretici part' modo fecerūt suo
tempore circa omnes regiones Ebo-
losane adiacentes prouincie.

¶ **Ex p̄aurū sacre scripture sapiētia desig-
nat.** Ex eandē heretici male accipiūt.
Et de q̄dā heretico p̄uersissimo & cano-
to / ad fidē cōuerso tandem. Cap. x.

¶ **Arū formice in dte pedib; ex
arena legunt fodere.** ita sup̄
i Jsidoro habet & Alberto.

In fossione labor intelligit.
¶ **Unde villic^o inqtatis Luce. xvj. labo-
rē fugies ait.** Fodere non valeo: mendī
care erubescō. In auro vero sacri elo-
quiū / v' passio p̄ Lb̄io tolere. p̄tē-
ter designat. qz sicut aurū oia metalla

in valore sup̄arita scriptura dina oēs
alias sua dignitate sup̄gredit sciētias.
teste eo q̄ ait Sap. vij. Nec cōpoui illi
lapidē p̄ciosum. quonīs oē aurū in cō-

partione illius arena est exigua: & tāq̄
lucū estimabit argentū in conspectu il-
lius. Aurū autē sacre scripture repit
in differēt quo ad superficies līc / & cū

scoria h̄boꝝ difficultum tam a catholi-
cis q̄ ab hereticis: s; aurū tale tñ mo-
do p̄batū inuenit i Lb̄i ecclē. vñ bea-
tus Job. xxvij. dixit. Habet argentū ve-

narū suaz p̄ncipia: & auro loc^o est in q̄
cōstat. vbi glosa / & est bti Greg. xvij.
libro in moralib;. Habet argentū ve-

narū suaz p̄ncipia: ac si dicat. Qui ad
vere p̄dicationis verbuz se p̄parat: ne-
cesse est / vt a sacris paginis sumat que

ad loquendū nobis quasi quedam ve-
ne argenti sunt. qz de ipsis locutionis
n̄fo originē trahimus. Heretici autē
sic de eloquiū sui nitore superbiunt: vt
nulla sacroꝝ libroꝝ auctoritate solidē-
tur. Et auro locus est: ac si aperte di-

cat. Vera fidelīū sapiētia / cui vniuersa
līs ecclē locus est / tribulationē nob p̄se-
quētib; parit: s; a cunctis pctōꝝ sordib;
p̄secutiois n̄fo igne purgatur. Tū scilicet

Capitulū decimum II

ptū est. In igne pbatur aurū z argen-
 tum: boies s̄o receptibiles in camino
 būliatiōis. Et auro loc⁹ est. In h̄ em̄
 loco heretici de sua passiōe stulta incre-
 pant. nā p̄ch̄o sepe multa pariunt: se-
 q̄ eisdē passiōib; fieri martyres spe-
 rant. de q̄b; Paul⁹. Si tradidero cor-
 p⁹ meū ita vt ardeā: nihil mihi p̄dest.
 qz nō nisi in eccl̄ia catholica veri marty-
 res sūt. Dicat ḡ recte. auro etiā locus
 est in q̄ cōstat: in eccl̄ia sc̄z. qz solēt hereti-
 ci d̄ iusticia gl̄iari: z catholicos aut fu-
 ille/ aut eē iniquos criminant. z ita de
 eoz doctrina faciūt quo p̄tra Apo. iij
 pangelus laodicie eccl̄ie dicit vice agni
 imoculati. Suadeo tibi a me emet au-
 rū ignitū/ p̄batū: vt locuples fias. qd̄
 cōsiliū sup̄. Resti diuitias est amplexa-
 tus q̄ ait. Dilexi m̄adata tua sup̄ auz
 z thopaston. z is q̄ dixit Sap. 7. Diui-
 tias nihil dixi eē in cōparatiōe sapie:
 quā p̄posui regnis z sedib; cui⁹ eām
 subiūgit. qz venerūt mihi oīa bona pa-
 riter cū illa: z innumerabil; honestas p̄
 manus illi⁹. ¶ Piger. Peto: an ne se-
 cte q̄s in p̄cedēt cap. descripsisti/ auz
 illud sacre sc̄pture admiserint: auctores
 ei⁹ vicz z doctoz eccl̄ie. ¶ Theo. Ma-
 gna inf̄ eos in hoc d̄tia est z extitit: dū
 quidā ex eis nō mō textū noui testamē-
 ti z veteris / s; etiā glosas ordinarias
 z antiq̄rū doctoz ab eccl̄ia approbato-
 rū dicta admiserūt: aut talia saltēz ad
 suū erroneū sensūz retorsērūt. peiores
 aut̄ secte solū nudū textū noui z vete-
 ris testi cōcessērūt: auctores s̄o vtrūsimi
 Dionysij/ z illēs cū glosis/ z iurū ca-
 nonicoz seriē (q̄ dixerūt esse cooptoria
 pape) penitus abiecerūt. Sed oēs se-
 cte fere añfate reuelatiōib; q̄busdā cr-
 roneis z sp̄alib; velut infallibilib; re-
 gulis / vel regno suo diuinitus sibi fa-
 ctis / de suis pueris articulis decepti
 erāt: z ita diuinū se inspiratos assū-

mabant: talia p̄se. pbantes p̄rense
 rem sacra paginā / z p̄ eius cōmentato-
 res. Imō die noctuzq; multi eoz labo-
 rabāt crudelissimis suis affectū vn-
 guib; de dicte sacre sc̄pture auctari-
 p̄ se vetera z noua p̄ducere specieten⁹
 vel mōstruose: sic formice solent ex are-
 na aurū vnguib; fodere. In quo labo-
 re plurimi ex eis opo: tunitatē z cop̄
 am sibi submīstratiū necessaria sine d̄
 fectu habuerūt: qñ libarias z biblio-
 thecas toti⁹ Bohemie regni a fidelib;
 clericis z monasterijs armata manu
 dep̄dati sunt z retinuerūt: dū sacerdo-
 tes eoz nunq̄s horas canōicas nec ce-
 cinerūt/ nec orauerūt vel dixerūt. Dū
 qz victualia i grādī copia rapta a chris-
 ticol; vsq; ad nauas sepe hauserunt.
 ¶ Piger. Est ne aliqua hereticorū se-
 cta q̄ de auro sacri eloquij nihil curet:
 vicz q̄ nec vetus nec nouū testm̄/ neq;
 eozūde; doctores admittat. ¶ Theol.
 In p̄mpio de nulla mihi cōstat: rñ res-
 pore q̄ in vniuersitate Viencē. legi b̄
 bliā v̄l Snias / nō longe in Hūgaria
 rept⁹ est qdā artū liberaliū baccalau-
 reus z p̄sbyr; talis heretic⁹ de q̄ tu r̄i-
 maris. hic em̄ tā mirabil; fatis / z adeo
 fister mirabil; heretic⁹ extitit: vt secū-
 dum me sciēte nō habuerit. Nā in vni-
 uersitate p̄fata p⁹ studiū triuū aliquā
 diu lectiōes o sacre theologie docto-
 rib; nondū ifect⁹: vt postmodū audi-
 uit: postea fact⁹ sacerdos in Hunga-
 riā descēdit: z ibidē p̄dicatiōis officiū
 z collatiōis sacramētoz exercitiū ha-
 buit. Interim sciol⁹ modicū de artib;
 displicentiā in ritu fidei ch̄stiane acq̄-
 uit: z syllogisando / vel paralogisando.
 poti⁹ / secū tacite de articul; fidei / z de
 toti⁹ eccl̄ie ceremonijs cōferens / ma-
 iora sibi bec videbatur ḡ ante esse de-
 lyramēta. Et vt p̄str̄ ingam breuius:
 ad hoc miser iste deuenit / vt nihil pe-

M

¶

nitus crederet de his que sunt catholi
 ce fidei: nisi pro quanto a naturali phi
 losophica euidenti & efficaciter pbare vale
 ret. veluti demonstrat vnū esse principē
 totius vniuersi & p̄mā causāz. Derisit
 ergo ceremonias omnes fidelium: quipē
 dit doctrinas catholicas: spreuit sacra
 menta ecclie omnia. vetus testamētuz
 nō admittit: nouū nihil magnū pendit:
 vtriusq; glosas & doctores p̄delyra
 mentis habuit / & oim̄ eoz imitatores.
 s; in his om̄ib; multis sacramēta ecclē
 stica latens hereticus ministravit / ba
 ptisimū vic; / & similia: & sacre missę offi
 cium sepius celebravit. Accidit autē qua
 dā die q̄ quidā ad celebrādū missę scē
 officium indutus sacris / versus altare
 se iturus p̄disponeret. Cui ille ait. vis
 ne itez consecrare farne filiū / vel aliud
 detestabile sbū simile infelix euomuit.
 Quā blasphemā al; egre ferēs / finit;
 diuinis p̄fidū puatim adijt dicēs. Di
 xisti ne inq̄t mihi celebrāt: an farne fi
 liuz iterato consecrare vellem. Rñ dicit
 reus q̄ sic nec negauit: imo plus q̄ an
 tea de infidelitatis toxico euomere ce
 pit. Quo audito / est ep̄o. p̄dit^o: capt^o /
 & incarceratus: atq; exaiatus / receptus
 est vt p̄missi. Superuenit interea legat^o
 totius Germanie dñs Placentinus
 cardinalis cū trib; rā theologie q̄ iur;
 canonicā deuotis prudentib; & litera
 tissimis p̄fessorib; qui dictum reū ad
 carceres vt saluare animā visitarunt:
 p̄s suasionibus errantem vt respisce
 ret reducere curauerūt. sed nihil peni
 tus in tumido p̄fecerūt. Nam de secte
 varijs triviklūstaz & bohemoz que p̄
 tunc currebant waldensū / arrianoz /
 iudeoz / saraceno; / & quozūcūq; perfid
 doz questus: constāter omnes istas
 derisit / & in suo tm̄modo errore persisti
 t. Verū vt vbiq; clauū clauo retunde

rent: artib; videlicet & philosophia / q̄
 bus prefati viri tritissimi erant op̄rā
 dederunt: vt exinde iacula reciperēt. p̄
 fertim frater Jacobo de clauoz nostrē
 ordinis: & magister Martinus de bla
 spantia: ambo sacre pagine professores
 qui errantem argutus aggressi sunt.
 licet vt mihi idem magister Jacobo re
 tulit) hereticus astutissime & cautissi
 me sibi caueret / ne contradictoria con
 cederet: tm̄ sepe in eisdem deductus est
 ad metas: vbi cū aliter respondere neq;
 ret: ait. homines estis: nō mirū si homi
 nē p̄cluditis. Lūq; bec lucta multis cō
 tinuaret dieb; & p̄fidus in sua pertina
 cia p̄seueraret: q̄nimo diceret se in sciē
 tia sua mori velle: excogitauit viri pru
 dentes anime ipsius miseri plus fauen
 tes q̄ corpi / aliud p̄siliū. Vincule d;
 cebant ad ep̄i officialem secretarius versi
 pellis iste artius: ponat ad cippū: & lo
 ris stringat. in his forte p̄notans ve
 xatio dabit intellectū. Quo p̄ ordinem
 facto / venerunt in crastino sepediti si
 deles anime cyrulogi videre volentes
 suū egrorū. ad quos impatientē clama
 uit. Ne q̄so incinerate. parus em̄ suz;
 quousq; aiām meam frustra vexatis?
 Illi vero fomēta acriora aie de egypti
 orū thesauro philosophico applicātes
 ostēderunt erranti q̄ inbecille foret hu
 manū ingenium: quā ars ml̄ta / vita bre
 uis / iudiciū fallax / t̄ps acutū & siliā. &
 meditatinū in his iterato reliquerunt
 nō min^o q̄ antea vincituz. In crastino
 vero redeūtes / p̄ diuinū lumen inspi
 ratum bonū hominem inuenerūt. Al
 di (inquit reus) q̄ anime mee salutem
 in defesse queritis. Ihs eminentes estis
 & in orde terraz famati: parus sum in
 genium meū vob; submittere. iubete qd
 placuerit. quia paratus sum sine fictio
 ne parere. Ita q; reuocare suam perfid
 diam iussus est. & fecit publice. Et ne

Capitulū undecimum III

mundo vltimus seruans decipet a va-
nis / peritur in ordine paulitaz recipi
in mōasterio vbi deo simplicif & valde
deuote seruit i Hūgaria; vbi ordo iste
in magno est vigore. Ibi receptus mi-
litauit Lhū tyrocinio de tetero vt spe-
ro confās & firm^o remāsarū. ¶ Pi-
ger. Quid ergo factum est de baptis-
a ab eo; cū em̄ fide sacramentoz ca-
ruit. nūquid iterato baptisā nū erant.
¶ Theologus. De hoc questus dil-
gener postmodū / quā vicē fidem vlti-
mentionem habuerit. Respondit, q̄ licz
in baptisā efficaciam nullam fidē lo-
go tempore habuerit tamen facere inten-
debat hoc quod credebat ecclesiam fa-
cere. hocq̄ sufficere ad baptisā confe-
rendū. etiam fm̄ fidē nostram se di-
xit dudū in scholis theologoz in vti-
na audiuisse. Et exide venit & bene; q̄
sacramentum iterari nō debuit semel
licet a p̄fido collatum.

¶ Que vtilitas ex heresi sequit̄. De de-
ceptis p̄ stigmata Lhū ficticia. Quō
mirabilr̄ vterq̄ sexus decipit. Et d̄ pu-
ero i Rauēspurg p̄ martyri tēto. La. xj
Dnstruose vt canes formi-
m ce in die a se effossum auruz
qd̄ eis nihil p̄dest / aut mo-
dicū / dicunt custodit̄ dilige-
tius. Et p̄ itez hui^o gerūt a vera fide
apostare. qz licet in sacro eloq̄o multū
labozēt; libros ei^o sumā cū diligentia
custodiāt; tamen ista eis paz aut nihil
p̄ficiūt; imo nōnūq̄ occasione accepta
officiūt. Filij aut̄ ecclie fideles sunt tm̄
modo q̄b̄ nedū libri sacri tāq̄ aurum
ap̄ hereticos regri p̄desse p̄nt / s; etiā
hereses & talū articuli plimū cōmodi
tatis & fruct^o afferre solēt. Nam here-
ticoz tpe fidē les qui sint p̄bant; docto-
res ecclie illuminant; & de se p̄sumētes
humiliant. De p̄mo ait Apostolus. j.
Lō. xj. D̄ potret hereses esse; vt qui p̄

bati sunt manifesti fiant. vbi dicit glo-
sa. Non vult Ap̄ls / nec optat vt here-
ses sint; sed quia sic futurū est vt dicit.
Et qz hoc vtile est. Ad quid aut̄ est vti-
le. subdit. Ut nō tm̄ reprobi qui dicūt
ego sum pauli / sed etiam qui p̄bati sūt
in vobis / id est inf̄ vos; sicut illi qui di-
cūt. ego suz Lhū; manifesti sūt hoib̄.
De secundo d̄ ibidē gloza; & est Augu-
stini. Multa qd̄ ad fidē catholicā p̄si-
nētia / dū hereticoz callida inq̄rudine
exagitant vt aduersus eos d̄fendā pos-
sunt; & considerant diligentius & intel-
ligunt clarius; & p̄dicantur instanti^o.
Ideoq̄ diuina p̄uidētia hereticos ml-
tos esse p̄mittit; vt cum insultāt nobis
interrogant nos que nescimus; vt vel
sic excuriam^o p̄gritiam & diuinas scri-
pturas nosse cupiamus. De tertio pa-
tet Romā. j. in p̄his. & eadem ratio de
ch̄ianis est. nam dicit Apostolus. Cū
cognouissent deum / nō sicut deū glori-
ficauerunt; aut gratias egerūt; sed eua-
nuerūt in cogitatione; vltia; & obscū-
rarum est insipiens cor eoz. Dicentes
em̄ se esse sapiētes / stulti facti sunt. Et
dicuntur ibidem miserabilia vitia car-
nis etiam in que ceciderunt; quib̄ in-
spectis quia hoim̄ patent oculis / non
nulli humiliores resurgunt q̄ ante las-
psum ap̄ se latentes sibi & alijs inno-
tuerunt. ¶ Piger. De ore meo questio-
nem rapuisti cuius solutōne a te p̄po-
su. ram sciscitari. Cur videlz domin^o
p̄missimus super ecclesiam suā sponsaz
electissimā / tot hereses igrassari sinat.
s; qz hec solutō p̄uenisti; nūc vtilitati
b^o añ dicit̄ addere crīma vel. ¶ Theol.
In ml̄t̄ añā dicit̄ / & i seq̄ntib; intueri
poter̄ hec. Fuit paulo añ tps̄ Lōstān.
zelū p̄ Lōstāntā i Cellis opido re-
clusa qd̄a magne fame / p̄replatrix alta
que ml̄ta dicebat̄ sanctitate pollere / s;
ab his qui nullatenus probare no-
ūt

spūs an ex deo sint. Ad hanc velut ad
 mīsem de Cōstantiensi clero seclari plu-
 res ⁊ deuotiores sacerdotes ⁊ in victi-
 mia silces refugiu dinc p̄solatiois hīc fa-
 mabant: q̄ q̄dā satis noui. erant em̄
 quidam ex eis nō minimi status viri.
 Ostēderat autē se p̄dicta femina sepe
 numero iacere velut i extasi ⁊ i raptu
 extatico: a q̄ reuerſa ⁊ expulſens suis
 postmodū secreta q̄ nō nouerat dicere
 solebat. His dictis sacerdotes q̄dam
 nimiu mīsericordis credētes / fidē de scri-
 tate reclusē habere ceperūt. Venitq̄ tē-
 pus q̄ ab eis de p̄ vero in Cōstantiē. ci-
 uitate vulgabat ⁊ p̄stati: q̄ in reclu-
 sa p̄dicta certa die q̄ noīabat: q̄nq̄ ch̄i
 stigmatoy. insignia in manib⁹ / pedib⁹
 ⁊ in corde femine certitudinalit̄ appa-
 rere p̄dicabat. Sup̄ qua die q̄ futura
 erat nō pauce / s̄z notabiles p̄sone secu-
 lares ⁊ ecclīastice de dicta ciuitate exe-
 untes / in Cellas venerunt. Interfue-
 runt etiaz huic spectaculo sacerdotes
 pseudo p̄betisse / magnificātes simbr̄i-
 as: ⁊ aduenas duxerunt p̄ vidēdis (vt
 aīebant) dei mirabilib⁹. In locū igit̄ ve-
 niētes vbi iacebat velut in raptu imo-
 bilis fatua: nullū signū Ch̄i stigmatū
 in ea viderūt: nec de p̄betatis q̄c̄q̄ ap-
 puit lz diu es̄ expectatū. Lūq̄ attedi-
 ctū videret pplm̄ q̄dam noue p̄empla-
 tricē sacerdos / voce magna clamauit.
 patiētiā habere: expectate q̄so: respi-
 cite. Quo s̄bo murmur est coercitum
 paulisp̄. Postremo diei spacio plimo
 populo decedēte / nihil nisi cōfussio ma-
 gima illata est om̄ib⁹ q̄ de lyrāmētis se-
 mine ⁊ suis reuelatioib⁹ crediderunt.
 Nam oēs q̄ aderant manifestū dephē-
 dētes mend̄ cū / se venisse crubuerūt.
 Fuit p̄sens his in pre p̄ie memorie fra-
 ter Henric⁹ de Reinfeldia n̄i ord̄is
 sacre theologie p̄f. s̄or: qui coram mul-
 titudine statim f̄monem inchoauit: q̄
 multiplex esset spūs erroris cōcūit: q̄
 fatuū esset facilliter p̄p̄is ingenijs
 credere in mirabilib⁹ ambulare sup̄ se
 ⁊ talib⁹ insistere. Nec m̄lto post clasp̄o
 tpe ip̄a fictrix ⁊ vnus de fictorib⁹ / tan-
 q̄ suspecti de fide p̄ officialem Cōstan-
 tiensem in penitentiā ad reuocationēq̄
 q̄rundam male assertoy ab eis cōfusi-
 biliter ⁊ satis publice positi sunt: vt sic
 q̄ debile sit n̄m ingeniu agnoscerent /
 ⁊ in humilitatis spū de cetero deo me-
 lius finirent. ¶ Piger. Miror vnde
 p̄ueniant taliu deceptionū modi p̄su-
 ptionum portus: vt debilis sexus femi-
 neus rātū de se audeat p̄sumere quan-
 tū Ch̄i tyro deuotissimus h̄ris Fr̄a-
 ciscus sibi nunq̄ arrogasset: in quo ra-
 men signa multa p̄cesserant anteq̄ dei
 virt⁹ seraphica sibi stigmata dilecti fi-
 lij sensibilis afferret: quib⁹ adeptis / oi-
 qua potuit diligentia hūc thesaur⁹ ne-
 pderet abscondit. ¶ Theologus. Est fe-
 minaz satis p̄p̄uz vanegloriosaz: vt
 postq̄ sibi viros credulos facit / sta-
 tim ex hinc matora de se p̄sumere inci-
 piunt: fauore humane laudis decepte
 q̄ quāto quis amplius nutrit / tantop
 viris inanis glorie plus erigit: vsq̄ q̄
 diuina p̄uidētia deponit potētes de
 sede ⁊ exaltat humiles. vt q̄ verū sit in-
 telligat. Om̄is qui se exaltat humiliar-
 bit: ⁊ q̄ se humiliat exaltabit. ¶ Exins
 de normā viuendi in p̄silijs dandis fe-
 minis p̄ces pastores ⁊ informatores
 talū deberent accipere p̄mū: vt femis
 nullatenus / etiā deuotis / sine magna
 necessitate familiares sint. de mpro vbi
 necitas alteri⁹ hoīs h̄ debito charita-
 tis req̄rit. q̄ conversatio multa cū tal-
 bus in affectu ⁊ in morib⁹ fere tantuz
 mutat virilem aim quātū enun. batio
 seu castratio diuaticare solet: s̄. De-
 inde p̄ reglā tenēdū est: q̄ p̄u dēa p̄s-
 liari⁹ aie / difficilime feminis credat q̄

Capitulum undecimū III

diuinū habeat & p̄digiosum instinctū: p̄sertim cū regere rē publicā in p̄hibito hēant; & cū aiaz omnia iura eis interdīcāt. Talibz em̄ queso qd̄ op̄ est diuina reuelare: vbi p̄sertim de necessarijs viuēdi moralr sufficiētē hnt̄ l̄ratorz doctrinā: Postremo alia doctrina est: vt q̄cūq; religiosus / aut celibem virā eligēs / feminis vbi nō oportet etiam sub p̄textu lucri aiaz multū uoluerit esse familiaris: talis suā cōuersationē suspectam valde habeat: ne caro / non spiritus: vel digitus inanis gl̄ie duos lacros a se foueat oculos. que inanis gloria q̄q; altam sibi radicem apud mentē figat nescit inerpertus. ¶ **Piger.** Valde in sexum debiles / impingis: scire cupio exemplū vbi masculinus etiā desipiat graui. ¶ **Theologus.** Sup̄ra dixime nūq; in sexum feminē q̄cūq; uel le inuehere / sed in abusum sexus. bene ab illo / & bonū creatū de quo dicit. Bene omnia fecit. Et vidit deus cuncta que fecerat: & erant valde bona. Verū tamē masculinus si errat: tanto ab esse veri errat deterius / q̄nto fretus potentia fuerit efficaci. Rē gestā audi Isra decētū. Fuit in ciuitate Rauenspurg Konstañ. diocef puer scholaris annorum. xiiij. circū: b̄icaliquibz diebz a loco sui hospitij perditus / querebat vbiq; diebz multis in p̄fata ciuitate. Tandē repp̄us est extra ciuitatē iacens sup̄ q̄ndā arborē que pinus vocat: distāsa a ciuitate p̄ di m̄diāz leuā / v̄l integram. Nullū vulnus habuit: nec laqueus an se inzulasser / vel enz alius comparuit: nec interfectoris cuius q̄s vestigiūz cui dens. Lep̄erūt hūc multi de plebe statim tāq; martyrē a iudeis clā occisum colere: miracula ab eo facta mēdaciſſimā fingere: capellā lignēā erigere & lapidā. coacernare custodes pegrinorū p̄ccatā nouo dedicatā martyriz: & ve-

lut sumā de martyrio hēret̄ p̄batio diuina ignoto sc̄to exhibere. Certabāt vobis inter se seclares & eccl̄iastici: q̄a nā puer esset. quibusdā decētibz qz opinio de puero bona est: alijs id d̄dicentibz / nequa q̄s inquit: s; qui talibz cito credūt seducunt turbas. Natus est in h̄ dissidio puer per terre baliū in castro p̄p̄: nec quēq; locū sepulchri adire st̄nebat q̄ dū vitas rei apiret. S; plebs credula putatiuū martyrem abnegare noluit. Nā q̄a plebs adire nequit sepulchz / fr̄q̄ntauit saltrē (vt credidit) martyrij locū: pinū vicz cāpestrē / st̄luestrē portus. Habuit autem puer virū quēdā cognatū / qui se diuinitus inspiratū credidit: vt sub pena peccati nō desisteret q̄ duz pinū martyri sc̄rificaret. & h̄ negotijs pl̄imā attulit difficultates. Venit tandē ad locū impator Sigismūnd⁹ Romanorū rex / vir circūspectio ne plen⁹: q̄ diligēt̄ examinatis partibus & restibz negocij / recipit mlt̄modas ibi in̄cessisse fallacias / fraudes / & decipulas. Un̄ motus pinū secuit: capellā qz nō cōsecrata erat destruxit: & rei publice ne ignotū colerēt penit⁹ in̄d̄xit: & ita sc̄ti h̄ mira cessauerūt. Silis deceptio facta est satis nouit̄ circa adorationē cuiusdā hostie in Colonia miraculose (vt putabat) repte & diuina mlt̄itudine ppl̄i adorata: quōq; dol⁹ ad lucē p̄dijt. Buaricie em̄ ḡsa id excogitātū est. vt in cōcilio ḡnali Basiliē. de h̄ officiali Coloniaē. s. Varentrap lōgas historiā me audiente tenuit. Silr accidit eodē tpe circa Magdeburgen. cecidit de deceptioe simili: quā a q̄daz magistro Henrico canonico ibidez & sacre pagine p̄fessore audiui. de quibus longū nimis esset recitare. ¶ **De miraculis tpe q̄ in Bohemia heretici fuerūt ostēsis / ponunt quedam exempla.**

b Dies q̄ formicis mōstruos
aurū recipere noliunt: tales p̄
formicas illas vsq; ad mortē
p̄secutionē parati s̄. Talis
modi n̄ri t̄pis heretici fuerūt: q̄ p̄ sane
doctrinē defensores in mortē eoz̄ ma-
chinari sunt q̄n̄scūq; p̄ v̄ba sacre scri-
pturę a p̄fidiis male intellecta eādē pa-
ginā auferre si qui catholici conabant̄.
Int̄ p̄fidos em̄ iuxta lamentū p̄ph̄e / q̄
s̄ in regno Bohemie sepe dicto ad
l̄ra m̄obscuratū est aurum: mutat̄ est
color optimus. q̄ lapides sanctuarij /
doctores catholici dispersi sunt in capi-
te oim̄ platearū. Ne. v. l̄. rādē ibi repr̄-
māsit sacre doctrinē p̄fessor dinoscit̄.
Qui nō h̄i q̄ nati bohemi incaute erro-
rē inchoauerāt: vidētes finē ducere ad
mortē / fugiēdo de terra / a se male do-
era publice verbis z̄ scripturis reuoca-
bāt. ¶ **Piger.** Cupio scire. an ne eodē
tpe aliq̄ miracula inf̄ fideles p̄ fidei ro-
boratiōe facta sint alicubi: ¶ **Theologus.**
Nō destitit de^o fontē sue misericōdie
p̄tū emanare sup̄ mltos fideles q̄b̄ q̄
tiose supuentisse cōstat. Nā in victorijs
n̄roz̄ q̄busdā p̄digiose facti fideles ali-
q̄n̄ triūphū bellī obrinnerūt. vt habes
sup̄ de m̄lite nobili. l. ij. ca. vij. Lū eri-
am de **Der.** Bohemie a citate egress̄
si venissem^o: vbi ex p̄te **Basil.** p̄ciliū her-
eticis audiētis sibi dari si venirēt pro-
missim^o: venimus in comitatu dñi **Fri-**
derici marchionis b̄. adēburgen. in opi-
dū suū qd̄ **Lulmach** dicit̄: sup̄ q̄ cast̄
inexpugnabile in alto iacet in mōtulo
dictū **Plaisenberg.** ibi mirū tale nar-
rāte nob̄ marchione paulo ante euene-
rat. Intrauerāt em̄ heretici territorij
idē cū tāta potētia cui nullus resistere
valuit: z̄ opidū p̄dictū statim obrinue-
rūt. Fugerāt igit̄ de oib; locis adiacē-
tib; / z̄ de ip̄o opido ad castrū gr̄a p̄fidi-
dij monachi z̄ clerici / montales z̄ tu-

dei / z̄ vulgus magnū. **Tercia** armige-
ri q̄ crāt in castro / octidm̄ certo tpe ca-
strū excūtes cū balistis z̄ bōbardis ma-
nualib; / p̄ declinū mōtis descēdebant
sup̄ra opidū: in p̄fidos iacula p̄ posse
faciētes / z̄ vice reciproca idē ab hereti-
cis expectantes. Quādā aut̄ die cū n̄ri
more solito a castro descēderēt / inter se
iudicū quēdā habuerūt in manualibus
bōbardis ritū factis. Vidētes hereticū
n̄ros / statim ad eccliam opidi cucurre-
rūt: imaginē **Lb̄i** de monti oliuici / q̄
ibi effigiat̄ erat in lapideis vel coctis
laterib; / de ecclia ad plateā vt n̄ri p̄spi-
cerēt iniuriā traxerunt. Vidētes v̄q;
n̄ris qd̄ maligni nouū p̄tēderūt: vides-
rūt q̄ imaginē saluatoris manib; pro-
tēsis orāte / qd̄az p̄fidus accessit. prius
z̄ educto gladio clamauit alta voce ad
n̄ros derisorie. Ecce inq̄r de^o venit. si
placet liber. t. se. Et ita illi. o caput ima-
gini abstricauit. Quo viso / iude^o bom-
bardā suā ad iactū disposuit: z̄ ad ch̄i-
anos atr̄. Quāz̄ alius sim̄ fidei a vo-
bis: tñ p̄ posse fidem vestrā defendaz.
Ignē igit̄ in a bina imisit: z̄ p̄mo iactu
reū hereticū oib; mirantib; iudeis reri-
git z̄ occidit. Altera die mirabile aliō.
cōtingit. Fuit in castro fatuus qd̄dam a
natiuitate / anōsus z̄ loquax satis: q̄ q̄
tidie cupiē bar cū p̄dictis armigeris e-
castro exire z̄ singulare certamē p̄fidis
minabat hereticis intētare. quā ob rez
custodiebat multū ne exiret castrū. La-
pta aut̄ qdā die oprunitate q̄n̄ portari
us. p̄ portā nō esset: inuenit modū p̄
claves / aut aliter / ita vt oib; ignorantib;
castrū exiret. descēdit igit̄ p̄ d. ue-
rum in montis / imo cucurrit fuisse arre-
pta: prope opidū itātes hereticos im-
portunis v̄bis z̄ ictibus inuasit. Quā
eductis gladijs se defendē rūt: z̄ fatū
immissis vulnerib; (quoz̄ cicatrice
ces vidi postmodū) vsq; ad mortē vt

Capitulum duodecimū lxxx

purabant percussit. Cedit igitur pau-
perculus Lbii: et recedente bereticus
dixit iacuit volutatus in sanguine pro-
prio. tandem aut resumptis viribus sur-
rexit/castro appropinquare ascenden-
do cepit: et in mensis custodes stupe-
bant/vnde et quando fatuus castrum
exiisset. Sibi igitur aperientes cum leta-
libus vulneribus sauciatus reperit. Nam
inter cetera loca/circa mamillas totaliter
profusus glandis exitit: quod locus vulneris
cum profundum fuerit letale semper solet lesio-
nem recipere. Habuit aut fatuus semper in
summo odio iudeos: plus tamen hereticos.
Luceo fuisse quodam valde expertus in chi-
rurgia iudeus pro medico adductus:
hic fatuus velut mortem sibi nullatenus
appropinquare voluit. Absit (inquit) ut ab
beretico saner: sed ad cocum in coquina cu-
currit: offam esurientes secum comedit: et in
fra paucos dies sine ligatura et medi-
cine arte sanatus fuit: omnium iudicio fo-
lum divinitus. quia nullo fere humano
adiutus presidio. Fuerunt aliqui in Pra-
ga ex parte Basilien. concilii transmissi do-
mum episcopi Costan. provincie Rothoma-
gen. episcopi Auguste. Brevidiano. Bar-
tholomei. Decani. Turonens. et multi do-
ctores divini et humani iuris cum familia
multa/sed huiusmodi apparatu omnes et clerica-
li: ut conarentur reducere perfidos sub tren-
gis quos habebant ad gremium sancte ecclesie.
precebat autem dicta multis hebdomadi-
bus et mensibus propter duriciam perfidorum
grassabat in populo actum pestilentia va-
lidissima / quod dicitur cetera circum hominum
necabat. Spectaculum tunc deus miran-
tibus omnibus perfidis fecit in hospitio nostrorum:
vel licet in omnibus adiacentibus propinquis et
distans domibus pestilentia regnaret
valde: nunquam tamen domum prefata fidelium in-
traivit: nec perterritum de cursu perniciosis eorum
quod quod mortuus/nec peste in minimo ta-
tus fuit. Sileo (ne nota incurram sauo-

ris excessivi) de superiore quibus fratres
renstemensis reformato in novo ordine: quod
omnibus diebus vite sue integer obfuscor re-
gule sue et deus orationis usque ad finem permansit: quod
in conventu eodem ab hereticis captus / con-
stantissime fide catholicam tenuit: et in
sua patientia tam equo animo rogum sustinuit
ut: ut perfidi faterentur / cum in mortis periculo
similem inter nostros non reperisset.

¶ Liber Quartus. De virtutibus perfectorum operantibus. Via quod crescit virtutibus. An femine sine viris peioris et incontinentiores.
Capitulum. j.

Sgrediendo quartum in ordine libellum de virtutibus perfectorum operantibus principalem et de negligentia agentibus circa talia. Perio loco de for-

micitis occurrit hec eorum proposita: quod in processu etatis sue multum inter se differunt. quia quodam sunt in ovibus. alie secundum natam noviter. alie vero modo generare possunt et operari exercere valida. Profectus in spiritualibus modo nobis insinuat: ut quodam modo dum formice crescunt in corpore: ita nos augmentum capiamus in anima. de quali dei precursor nobis exemplar edidit ubi de co-
luce. j. dicit. Puer crescebat et confortabatur spiritu. Et ibidem secundo de eodem quodam patre dicit. Puer autem crescebat et confortabatur plenus sapientia: et gratia dei erat in illo. de duodena denique iterum ibi sequitur. Jesus proficiebat sapientia et etate: et gratia apud deum et homines. Non quod ipsa Christi humanitas augmentum gratie sumperit: sed ut Gregorius nazarenus dicit / quod gratia quam in summa plenitudine in conceptione accepit / paulatim manifestabat per eum hominibus. Et ut Theophilus super eodem ait. quod naturalis lex respicit hominem sensu maiore viri quam etas corporis patitur. Erat itaque hominum factum homo profectus: cum sit virtus et sapientia patris. Uterque quia dandum erat aliquid nostre nature moribus: ne alii

quid extraneū a videntibz reputet; tan
q̄s homo paulatim crescente corpe ma
nifestabat seipm; z quoridie sapientior
ab audientibz z videntibz censebat. De
hoc augmēto morali virtutū ita dicit
Aplūs ad Eph. iij. Veritatem facien
tes in charitate / crescam⁹ in illo p oia
q̄ est caput Lb̄is. Principiū aut̄ hui⁹
augmēti virtus seminētia est verbuz
dei; in q̄ augmento cōmēdat Lololiz .
j. vbi ait. Verbū veritatis cuāgelij pue
nit ad vos sicut z in vniuerso mundo
est; z fructificat z crescit i vobis ex ea
die qua audistis vt cognouistis ḡfam
dei in veritate. Hoc em̄ semē parit vel
fructificat iuxta cōditiōes mentiū que
male vel bñ excolunt pluuia dei ḡre / z
aratro libertatis arbitrij; qd̄ facere p̄r:
id qd̄ in se est vtēdo bñ datis naturali
bus vl̄ negligēt / vel ceruicose se i istis
gerendo. Voluit hoc denotare verbuz
dei / a quo oia v̄ba veritatis p̄mo ema
nant / cū Matth. xij. de seminatore se
minante / z de fructu neglecto aut ha
bito ita parabolam exponendo conclu
sit. Qui in terrā bonā seminatus est / h
est qui audie verbum z intelligit; z fru
ctū offert z facit; aliud qd̄ centesimū /
aliud aut̄ sexagesimū / aliud vero trice
simū. Ex his etiam auctoritatibz iam
p̄allegatis ip̄e beatus Aug⁹ z imitato
res sui pedes fixerūt; distinguēdo cha
ritatis gradum triplicem: incipientē /
p̄ficiētē / z p̄fectū. sicut inueniētis in
oibz aīalibz ortus coz / p̄uctus / z p̄fe
ctio status clementi. ¶ Piger. Tales
ne de tibi notoz boīm numero quēq̄ i
mediū producere / qui a primēua etate
sua statuz bap̄tismalis innocētie in vi
te spiritalis p̄fectiōe vsq̄ ad senectū
tē p̄duxerit. ¶ Theologus. Cū nemo
fm̄ legem cōmunē nouerit an odio / vl̄
amore dignus sit; vt Salomon prudē
tissimus dicit Ec̄es nonominus ego.

B

de alieno seruo iudicare audeo. Verū
tamen quia tamen de coniectura bñs
na quēstionez v̄puto intelligit; tales
multos vidi / p̄sertim de virginum di
gnitate excellētia ac statuz; de quibz nō
nullam supra mentionem in locis plu
ribz feci / z infra faciam; que bap̄tisma
lem innocētiā suauerunt vsq̄ ad vl
timū semū; z a mortalibz peccatis inoz
rie (vt in domino omnīū spero) in abū
dantia meritoz sepulchz defuncte in
trauerūt. ¶ Piger. Sacre scripture re
pugnare videris; q̄ feminas viris i bo
nitate p̄ponis. Nū Ec̄iastici .xlj. di
cit sapiens. Melior est iniquitas viri
q̄ benefaciens mulier. Et Ec̄iasti. 7.
dicit. Virū de mille vnū reperit; mulie
rē ex omnibz nō inueni. Sicut p̄rāns
co breuitat; gratia q̄ de feminis sapiē
tes mala dicūt. ¶ Theologus. Nō ma
iorē feminariū multitudine q̄ virōz
saluo. quia illud agnoscere soli⁹ dei est;
de quo oramus. Deus / cui soli cogni
tus est numerus electoz in superna fe
licitate locādus. sed quia timor dei / z
verecūdia de peccato / ac deoccupatio
a temporaliz cura / ac libertatis male
p̄uatio plus sibi cōmunit in locis vbi
fui in feminis v̄dicantur q̄ in viris;
idcirco de talibz loquor quariū noticiā
habui in confessione z aliter. Stat aut̄
aliū quēpiam maiorem multitudines
virōz agnoscere. qd̄ nō abnego. Pre
terea te remitto ad ea que disserui vbi
supra libro. iij. ca. iij. Tibi dixi; non vi
delitē esse reprehendenduz sexum quē
deus creauit / s; in sexu viriū si adesse.
eadem legēō vir eo bonus est qz bo
mo / sed quia virtuosus. Ad primā aut̄
auctoritates respondendo noueris; q̄
fm̄ lettere sensum hec auctoritas z ei⁹
intellectus a p̄iori versu dependet / z
ex eo qd̄ statim sequit. quoz sensus est;
q̄ turius est quo ad castitatis custodiā

am cohabitare iniquo viro / q̄ mulieri
 benefacienti. vñ textus sic se bēt. Dim
 hoim noli itendere speciei: 7 in medio
 mulierū noli cōmorari. De vestimētis
 em̄ pcedit tinea: 7 a muliere iniquitas
 viri. Melior est iniquitas viri q̄ mulier
 bñficiēs / 7 mulier pfundens in obpro
 briū. Hunc sensum glosa interlinealis
 innuit / cū capite huius lre sic p̄mittit.
 docet nos hic puritatem cordis 7 cor
 pis seruare. Tamen glosa marginalis
 alius sensum tradit morale nec tuo /
 nec meo contrariū p̄posito. vt sit intel
 lectus littere. Melior / id est vtilior est
 iniquitas / id est lapsus viri / supple / p̄ dis
 cretionē post modū humilit̄ resurgen
 tis. q̄ mulier benefaciens: id est / q̄ mi
 nus prudens benefaciens 7 de benefa
 ciendo indiscrete p̄sumens. Unde glo
 sa dicit. Vir in hoc loco fortis 7 discre
 tus vocat: mulier mens infirma 7 in
 discreta. Et sepe contingit vt discret⁹
 labat in culpā: infirmo exhibeat opa
 tionē bonā. Sed indiscretus de bonis
 suis supbiens grauius cadit: discret⁹
 penitens ad discretōnis regulā redit /
 7 de cetero fortius 7 cauti⁹ agit. Se
 pe em̄ culpa fortis sit occasio virtutis:
 7 virtus infirmoꝝ occasio pcti. Porro
 si secunda auctoritate oēs feminas dā
 nare voluerit: ipi scripture sacre aduer
 sabitis 7 sc̄toꝝ catalogo: q̄ virgines cō
 fugatas 7 matronas canonizat in inu
 mera multitudine. Nisi (vt quidam ex
 ponunt: 7 glosa inuere videt) de caren
 tia originalis pcti auctoritatem intel
 lereris: a quo solus Lh̄s homo inno
 xius extitit. de quo scrupulo multoꝝ /
 me nūc nō occupo. Sensus igit littere
 multiplex esse potest 7 nullus p̄ tuo in
 lectu. Primus est iam p̄tractus de
 originali pctō. Secundus est: q̄ in p̄pa
 rione viroꝝ pauce mulieres cōstantes
 sunt. Tñ glosa interlinealis dicit. Mu

lier a mollicie molles 7 incōstantes si
 gnat. Et fm hoc viri incōstantes (quo
 rū multi sunt: quia stultoꝝ numerus
 est infinitus. Ecclesiastici. j.) p̄ mulieres
 intelligerent sicuti sexus feminē. Ter
 tius sensus est litteralis quē glosa sic
 de auctore auctoritatis ipius exprimit.
 Cum vir de paucis viris bonos inue
 nerim: ita vt in mille vnus poterit inue
 niri: mulierē bonam omnino inuenire
 nō potui. quia me omnes ad luxuriā /
 nō ad virtutem deduxerūt. Quartus
 sensus est: q̄ mulier ad incontinentē v
 tiū pronior est viro. vnde glosa subdit.
 Cum cor hois ab adolescentiā ad ma
 liciā diligenter est appositus: 7 pene
 omnes offenderint deum: in hac ruina
 generis humani facilior ad casum est
 mulier. Unde poeta. Variū 7 mutab
 le semper femina. Quintus sensus est
 fm Nicholai de lyra: q̄ pauce mulie
 res sint virtuose respectu viroꝝ. sicut
 dicitur cōmuniter: nullus esse in ecce
 sia quando valde pauci sunt ibi respec
 tu multitudinis que solet conuenire.
 7 per talem modū dicitur. ij. P̄bisco
 rū. Qd̄ modicū distat quasi nihil com
 putatur. Sextus sensus est fm glosaz
 interlinealem: q̄ virū ratio / vel fortis
 (nam vir a virtute fortes denotat) per
 mulierē sensualitas signatur cui ratio
 p̄ponitur. Est aut̄ sensualitas p̄petue
 corruptionis: licet rōne possit reglari.
 ¶ Piger. Est ergo ne peccatū fornicat
 ionis vel adulterij in viro maius q̄ in
 femina: ¶ Theologus. Respondet sā
 ctus doctor in. iij. distin. xxv. se habet
 vt excedentia 7 excessa. quia in mulie
 re est plus de humore: 7 ideo sunt ma
 gis ductibiles a concupiscētijs: sc̄d in
 viro plus est de calore qui concupiscē
 tiam excitat. Sed tamē simpliciter lo
 quendo ceteris paribz / vir in simplici
 fornicatione plus peccat q̄ mulier. q̄

habet plus de rationis bono que pua-
 let quibuslibet moribz corpaliū passio-
 nū. Sed q̄ruz ad lesionem m̄rimonij
 plus peccat mulier q̄ vir. tum quia h̄
 plus est contra legem nature. qz nūq̄
 licuit mulieri habere plures viros. se-
 cus est de viris respectu mulierū. tū qz
 magis nocet plūquā incertā facit. Et
 quia lesio matrimonij pct̄m̄ est grau-
 s̄ simplex fornicatio: ideo simpliciter
 loquēdo plus peccat mulier adultera
 q̄ vir adulter; ceteris paribz. Hec san-
 ctus Tho. imo dñs Albertus (cui in
 hac materia p̄ quāto naturalis est pre-
 multis est credendus) dicit libro. ix. de
 an. malibz tra. ratu. j. cap. j. Quādo in-
 q̄t puelle caste sunt z auerūt anim. stāt
 vsqz ad antiquitatem vltimā q̄ nunq̄
 polluitur; neqz experiunt coitus dele-
 ctationem. z h̄ fit etiā in maribz / sed
 raro. Quedā aut̄ habent ex vicio com-
 plexionis; alie ex dispositione comple-
 xionis. Et cap. ij. dicit. Sūt tñ quedāz
 mulieres siccī corporis; quibz vno acci-
 dit mense mēstruū / z alio nō. Et quā-
 dāz ego vidi vir gines castas / ieiunij
 z vigilijs macerantes corpa; quibz nū-
 q̄ accidit menstruu; in pluribz mēstris
 p̄ multos annos; z ex hoc non infirma-
 bant. Hec ille. Ex quibz patet; quātuz
 valet in religioss virtus temperantie q̄
 tantā mūdiciā nedū in aia / verū etiam
 p̄seruat in corpe. Causas aut̄ in femis
 maioris z minoris continentie videre
 potes ibi dē libro. xvij. tractatu. ij. cap.
 iij. cur videlicet virgines aliqñ latius
 tētantur / z conjugate post plurimā p̄-
 lificationem minus; z similia; z quibz
 p̄fate virtutis temperantie decus elici
 potest. Sed nota qd̄ addit vbi prius
 Albertus. z auerūt animū a cogitā-
 tionibz veneris. quia vt ibidem p̄mit-
 tit; memoratio coitus excitat appeti-
 tum; quia actū anime mēstrū variat cor-

pus. Nolo tamen vltius sordibz ve-
 neris occupemur. ista sufficient.

¶ Oua z ferus spūs quō sint nutrien-
 di. De seruentibz aliqñ sanctis sine eu-
 charistia nō migrātibz. Et q̄ sancti in
 similibz puilegiati sint eis obsequi-
 bus;

Capitulum. ij.

¶ Oua formica generat q̄ colo-
 re sunt alba / quantitate par-
 ua / rotūda / oblonga z colū-
 nalia. Quoz nomine fruce⁹

possunt intelligi nouelli z teneri. vñ su-
 per isto Job. xxxix. Seruatio derelin-
 de in terra oua sua: tu forte in pulvere ca-
 lesfacis ea. dicit beatus Greg. xxxj. li. mo-
 ral. Quid p̄ oua / nisi tenera ad huc pro-
 les expūnitur; que diu fouenda est vt
 ad viuū volatile perducatur. Oua q̄p̄
 pe insensibilia in semetip̄is sunt; sed tñ
 calefacta in viuīs volatilibz conuertū-
 tur. Ita nimirū paruulū auditores ac-
 filij certū est q̄ frigidū insensibilesqz re-
 manēt; nisi doctoris sui sollicita exor-
 tatione calefiant. Ne igitur derelicti in
 sua insensibilitate corpefiant / alii dua
 doctoroz voce fouendi sunt; quosqz vales-
 ant p̄ intelligētā viuere / z p̄ cōempla-
 tionē volare. Oua in terra derelicta / ē
 nullū celestis vite filijs exemplū p̄bet.
 Tu forsitan in pulvere calefactis ea. ac
 si dicat; vt ego qui illa in pulvere cale-
 facti; quia scz paruuloz anias z in me-
 dio peccātiuz positas amoris mei igne
 succēdo. Quia igit̄ iuxta istā b̄ti Greg.
 sententiā p̄ oua bonoz opin fruce⁹ ex-
 p̄munt; ita p̄ albedinem / paruitatē / z
 ouoz longitudinem tres conditiones
 bonis operibz necessarie intelligunt. vt
 sint per innocentiam nitidi; per humi-
 litatem parua; z in p̄suerantia longa.
 Talia enim opera deus z sui sancti re-
 munerare sepe solēt miraculose supra
 legem cōmunem. ¶ Diger. Exempla
 de h̄ posco. ¶ Theolog⁹. Tempe quo

Capitulum secundum lvi

in vniuersitate Colonicensi nre facultatis pmi studēs fui; nobile iuuenē quēdam studētē artes adultū / et in verbis (pedagogo suo teste / et me qui cōfessor suus fui) fidei dignū valde; huius relatione didici que sequunt. Fuit inq̄t no uiter circa Ereklenz in partib; inferi orib; Alemanie quidam secularis sim plianus; qui p orones et ieiunia sepe solebat beate virginis Barbare presta; res specialis obsequia; in quib; ipse exorabat simpliciter / humiliter / et pscruanter; ut sibi virginis intercessione donaretur / sine sacramentis penitētie et eucharistie ex hac vita non migrare. Pretere cep̄erunt interea terram p̄fata et adiacentē patriā guerre duoz nobiliū se vbi poterant in re et hoib; adinuitem inuadentium. Captiuauit autē una die dñs vnus ex eisdem sui aduersarij plures viros; inter quos etiā beate Barbare famulus detē; est; et vna cum alijs inturritus est. addebantur q̄q̄ diem noui captiui veterib;. Et vitus / qui paratissimus fuit et inhumana / ex caritate non augetur; sed inuuebatur quotidi; adeo ut p̄ fame et inedia multi aliquotiens mortui in carcere reperirentur; et ne forte reliquos lederent; per custodes carceris eijciabantur. Inter deficientes autem p̄ fame ille cepit esse beate Barbare fidelis; qui p̄ ope ad duodecimū diem vel circiter / vltra humane nature fortitudinem sine cibo vivebat. quē cum custodes carceris sepe vidissent et iudicasset in crastinū morturū / v. l. ut alios eijcienduz; p̄ relationem vite tandem admirantes ei dixerunt. Quō questumus accidit nobis tecum dicit; vltra hūanam valitudinem iam tot dieb; nihil gustasti; mortuo filio; es q̄ vivo; nec vlla spes est de tua cōalescentia. vnde ergo viuis diu; alijs; Qui respondit.

dudū a vob; dīderat; ut sacerdote vocato p̄fiterer et viaticū sumerē fideliz; s; p̄ditionem verētes / mibi pettū denegastis. brē Barbare diu seruus extitit; q̄ me sine dictis sacmēt; scitote miq̄ re nō sinit. Quo audito / capitaneū castri accesserūt; hīstoriam narrauerūt; et difficult; ut p̄fessor admitteret obtinuerūt. Confessione sacramentali igit; peracta / mori nō poterat. quē beata virgo sui sp̄s viatico p̄muniri volebat. Nā excessis fame carnib; moribundus facebat; sanari alias nequibat; et mori nemo dabat. Tūc iterū ad custodes clamabat. viaticū queso p̄ sacerdotē mibi porrigi curetis; et p̄culdubio vos fastidio / et ego mortis dolorib; carebo. Admissus est igit; sacerdos cum diuinissimō eucharistie sacramento; quo multus infirmus / statim requieuit in pace. ¶ Piger. In hoc loco cōprobare videris fidem esse adhibendam quibusdam nouis sanctoz legēdis; que sonāe p̄m̄ta quedam eos consecuturos q̄ certū eis obsequium prestauerint annuatim vel dietim. que tamē quidā theologie tue fautores sup̄stitionē sape dicūt. et se in istis fundare fatuum esse affirmant. tum q̄ talia nō in antiquis passionib; et libris / s; solū in nouis scriptis aurumāt ab his qui in fauorē / v. l. causa avaritię talia de proprio posuisse vidētur. tū q̄ si ita est ut legēde canūt; viuetes sancte licet morturi p̄ se venerantib; orassent; p̄sumptioē tū dignū accipere viderentur in hoc. cū nemo sciat an odio v. l. amore dign; tū etiam quā si in talib; speb; de adiutorio in extremis p̄ sanctos habendo se quis tāq̄ indubitant; id cōsequeretur fundare; ex hoc m̄tri peius peccarent; cogitantes; si finis bonus erit / totum expeditum erit negotiū viuēdi. ¶ Theolog;. Uel lem q̄ mente reuolucres id quod sup̄

B

libro .ij. ca. .ij. de fratre miserabiliter mor-
 tuo audisti: q̄ br̄e Barbare obsequa ne-
 glexit solita. vñ nequaq̄ cis assensio q̄s
 tu allegas q̄s errare puto. Et vt eorū
 solvam mortua: ecōtra noueris filia in
 antiq̄s ⁊ approbatis libris respiri. Nā
 Eusebij cesariensis ecclēastica historia
 (quā de greco in latinū br̄is Hierony-
 mus transtulit) libro. vij. de sc̄tā Potā-
 nea nobilissima fagine sic bz. Lū Bassi-
 lides vn̄ ex his q̄b̄ ipleri spiculatorū of-
 ficiū mos est/ susceptā Potāneā p̄dē-
 natā p̄ fide ad mortē duceret ad sup-
 plicii: ac mltitudo ipudicoꝝ p̄ter ⁊ i-
 pioꝝ Potāneē verb ⁊ iniurijs conarē
 tur illudere. Acqla em̄ iudex p̄minar̄
 fuerat fagine castitati: q̄ ea vel crude-
 lissimis gladiatorib̄/ v̄l ipudicissimis
 lenonib̄ daret. Bassilides ei⁹ carnifex
 abigere ipudēti⁹ irruētes/ ac deturba-
 re cepit/ b̄uāntas ⁊ miseriōis obtētu.
 Et illa religiosum viri votuz erga fe ⁊
 p̄positū b̄uāntas amplexata: Lertus
 esto inq̄/ q̄ cū abiero ad dñm meū/ si-
 ne mora boni hui⁹ tibi remuneratiōez
 parabo. Mgrās aut̄ p̄ picis calide su-
 pfusionē: die tertia noctu Bassilidi ap-
 paruit: ⁊ capti suo coronā iposuit: di-
 cēs deprecam se p̄ ip̄o dñm ⁊ ip̄traf-
 se: vt fm̄ qd̄ scriptū est. q̄ recipit marty-
 rē/ mercedē martiris cōsequat̄. Et ad-
 didit Eusebius. postq̄ Bassilidē con-
 uersioē ⁊ p̄ fide decapitatiōe p̄orauit.
 Sz ⁊ alijs inq̄ p̄lib̄ p̄ illd̄ tps̄ p̄secu-
 tiōis/ sc̄z apud Blexādrīā Potāneā cō-
 discipulis suis cū q̄b̄ s̄bo dei in Ori-
 gentis schola opam dederat/ Potāneā
 file mun⁹ tradit p̄stitisse: assistēs eis p̄
 visum ⁊ coronas martiryj ipetratas
 a dño dferēs. Legēs densq̄ br̄i Ono-
 frij anachorite sc̄tissimi scripsit p̄muz:
 sic in vitaspaz̄ legitimus tā Pasnuni⁹
 sc̄tissim⁹ vir greco fimoē/ q̄ venerabi-
 lis prudentissimusq̄ vir Grego. in ge-

stis narravit: ⁊ tādē ab alio in vitaspā-
 trū in latinum translata. vbi sic in fine
 habet. Nec est ait Onofrius postula-
 tio mea quā ipetrāui a dño. Si q̄s ob-
 lationē ob amorē dñi imolaret: ab oi rēs
 ctū dñi n̄ri Jesu Lh̄i imolaret: ab oi rēs
 pestate diaboli/ ⁊ a viuiculo p̄uautat̄
 b̄uāne liber existeret: atq̄ cū sc̄tis angel
 in regno celozum eterne hereditatis ca-
 par fiet. Si q̄s oblationē nō valet offer-
 re/ vel p̄ inopia redimere: ille p̄ amore
 meo/ p̄ amore dñi elemosynam paup̄i
 tribuat: ⁊ ego orabo p̄ eoi p̄spectu dei
 vt dignus in celestib̄ vita supna p̄frut
 valeat. Si q̄s nec oblationē/ nec elemo-
 synā p̄t offerre p̄ charitate mea: in cō-
 sum dño deo n̄ro in odorē suauitat̄ of-
 ferat: ⁊ ego orabo p̄ eo vt gaudii pen-
 ne possideat. Lū inq̄ Pasnuni⁹. Pas-
 ni/ ne irascaris si loquar. Si incēsum
 nec q̄s habet/ nec facultatis aliqd̄: vñ
 dete placare p̄t vt tū tua b̄ndictōe nō
 careat in quacūq̄ tribulatiōe te inuo-
 cat. Tūc ille respōdit. Si q̄s paup̄i de-
 ferro/ vel in alio aliquo loco oblationē
 aut elemosynā seu incēsum nō habz ad
 imolandū: surgat ⁊ manus suas ad de-
 um extendat: ter dñicam orōnem/ id ē
 pater noster p̄ me cū intēta mēte ⁊ no-
 mine sc̄tē trinitatis psallat. ego vero p̄
 ip̄o ad dñm intercedā vt vite celestis
 mereat p̄iceps fieri cum oib̄ sc̄tis dei.
 Nec tibi. Præterea publice canit̄ ecclē-
 cōmunit̄ satis ⁊ in n̄ro ordine de beata
 Catharina in laud. antiphonis cum
 decollari iam debuit. Expecto p̄ te gla-
 dia dñi Jesu Lh̄ie rex bonit̄ meū collo-
 ca in paradiso sp̄m: ⁊ fac misericordiam me-
 am agentib̄ memoriā. Vox de celo in-
 sonuit. Veni electa mea/ veni tra t̄ba
 lamū sp̄s̄i tui. que postulas impera-
 sti: q̄ te laudant salui fiant. Et in b̄ me
 no ibidēz dicitur. Imminēte passiōe vir
 go bec̄ interfuit. assequat̄ Jesu bone qd̄

Egln

Egln

R
Egln

te perierit / suo q̄s̄s̄ in agone memor
mei fuerit. In hoc caput amputat. et si
milia. Legim⁹ adhuc in legēda de sc̄to
fundatore n̄ri ordinis D̄nico: q̄ fr̄s̄
cū iam moriturū cūcūstātes / se viden
do priuari pio patre amare stenerunt.
Quos cōsolans ait. Nolite plorare s̄i
lij charissimi: nec vos mea corporalis
turbz discessio. In loco ad quem vado
vultor vobis erō q̄ hic fuerim: p̄ mox
re aduocari me portiozem habebitis q̄
in hac vita habere possēt. Nec quis q̄
doctoz qui in eodem ordine excellen
tissimi fuerūt / p̄fatas legendas calūni
atus est. Dicit insup sc̄tus doctor in .4.
distin. xv. quart. q. iij. ar. ij. Quāuis su
piores sc̄i in patria sint magis deo ac
cepti q̄ inferiores: vtile t̄n̄ est etiaz mi
nores sc̄tos interdū orare p̄ quinaz
causas. et statim p̄ tertia assignat: qz i
quit q̄busdā sc̄tis datū est in aliq̄bo spe
cialibz causis p̄cipue patrociniari. sicut
sc̄to Anthonio ad ignē infernalē. Nec
ille. Vides igit: q̄ vetera scripta / q̄ fa
mosi viri sc̄ti sp̄alia de q̄bo meruerāt
pro nob̄ a deo obtinuisse. Et cū in luce
sūt deū p̄ eos sup naturam in vita eoz
m̄ta p̄digia fecisse: cur nō pari modo
credat: qz de sua p̄destinatione certi / si
ne b̄n̄litate p̄iudicio ab eo quē sumē
dixerūt / talia fident de q̄bo ambigis
p̄cibz obtinuisse. Multi em̄ certū ē ex
sp̄iali p̄uilegio se et in charitate esse / et
donū p̄seuerantie se habituros finaliter
nō dubitari. Nec tamē in talū sc̄toz
impetratis p̄uilegijs p̄sumere debem⁹
ve sine falso eis modica exhibendo / tā
de oio sa luemur quartūcūqz etiam ma
le interim egerimus. absit hic a fidelū
cordibz intellectus. sed d̄no deo et suis
sanctis bona spe specialibz seruitijs ob
sequi debemus medio tempe operibz
bonis: s̄m beati Petri mandatū / certā
faciendo vocationē nostram.

¶ Vita a quo sole pueniat. Quō blas
phemias quidam didicerūt. Ex tria s̄t
vicia difficilime dimissibilia: videlicet
amor / auaricia / et odiū. de quo exēplū
catur.

Capitulum. iij.

¶ Na formicaz sunt odorife
ra et quibusdā aialibz infir
mis medicina. Audisti p̄p
p̄ntica ex gregorianō intel

lectū: p̄ oua opa bona / et p̄ odores fame
redolentiā iuxta Apl̄m debere intelligi:
et qz diuina protectione muniti / nō hu
mana dei nouelli filij etiā in medio se
culi de puerili vita ad robur virile euz
virtutum copia crescunt. ¶ Piger. Et
se p̄fectum in medio nationis p̄aue et
peruerse puto plus esse in saculū q̄ sit
humanū. ¶ Ebrologus. Bene sentis
sed quidam etiam meo tempe tales rea
periti sunt. Fuit em̄ meo tempe quidā
miles in armis virtusqz boīs valde tri
tus Hoarus nomine: d̄ quo sup libro
p̄mo cap. xij tibi mentionem partim fe
ci. Dic in iuuentute nutrit⁹ fuit in cur
iusdaz Lomitis curia: vbi blasphema
re adeo fuit consuetum / vt in omni di
cto pene s̄bū blasphemā notās em̄it
teret̄a ceteris nobilibz. que corruptela
puto gentem teurbonicam intravit ex
malo intellectu vnus articuli heres̄
waldensū: qui est / qz in nullo casu in
rare licet. In lingua aut̄ teurbonica q̄
in p̄p̄is vocabulis multū deficit: idē
et vñū vocabulū habz iuraf / et blasphe
mare. Et vt nullus notaretur cē wal
densis / ex leuitateqz mimoz et p̄auitas
te euenit: vt blasphemā in verbis per
L̄b̄i mēbra vera vel conficta / honesta
vel verecūda nimis assucta sit i ore ml
tozam. Habitus huius vicij pessimis
post q̄ miles se didicit habere: se pius
conscientiā ductus firmiter animo sta
ruit talia dediscere et abnegare. Et cū
di u secum pugnasset: n̄ p̄cipitio lubis

ce lingue & vicio inolito victus frequēter subiacebat. petiuit igitur a sacerdote suo cōfessorē: vt sibi penitētiā aliquā cōtra tale viciū iniūgeret: vt eandē faciēns p̄ dei adiutorii viciū eradicare valeret. Lūi p̄fessor satis facillē nescio quā satisfactionē iniūxit: q̄ viciū p̄ditum in modico quidē amputauit / s; ad radicē nequaquā deuenit. Quod videns cōfessor sibi p̄fessor penitentiā iniūxit talē: vt quotiescuq; blasphemia aliqua os suū exiret / tot dieb; deinceps a carnibus abstinere vellet. Et ne ex inaduertētia aliqua iulta maneret blasphemia / famulis suis iniūxit districte: vt vices & quoras notarēt blasphemiarū: & casde; dñō nō celarēt. Quas notans dñs / licet in curia p̄tunc moram traheret cuiusdā principis q̄ est elector; vnus sacri imperij: tamē fere dimidio āno aliquādo ex imposta si penitētia carnes nō gustauit. qua ueratus / ex abstinētia ita p̄ diuinā gratiā viciū blasphemie eruit radicitus: vt tēpore quo postmodū viri noticiāz habuit / nec minimū verbū ab ore eius au diuerim qd̄ p̄teritum facinus notare valeret. Audiuī a viro qd̄ dā Constantiolo (si bene memorie occurrerit) d̄ ciuitate Augustēsi: q̄ simili habituarē vicio sibi penam talē indixit: vt q̄tiens blasphemia os suū exiret / statim vel eadē die p̄p̄ris manib; guttū sanguinis graphiou / s; stilo ferreo mediāte extrahere vellet. Fecit igitur: & sanatus tandem. Hoc anno de quodā prudenti viro fidedigno cōsultatus opidi i Nēmingē Augustēsi. diocesis audiui: q̄ idem se videns ad blasphemias assuetum: venit quotiescuq; blasphemia dicitur / vel dei nomen irreuerentē nominaret: eadē die p̄manere se sine dispensatione a vini vsu p̄misit. quo seruato / a crimine liberatus est & a con-

suetudine mala. Rē memoria dignaz p̄petua fecit meo tēpore rex romanorum Rupertus: qui antea comes fuerat palatinus. hic vir bone fuit cōscientie / religiosis suā regulā seruātis gratiosissimus zelator iusticie / & p̄secutor corū q̄ honori derogabant diuino. Electus autē in romanorū regē ciuitates impiales uisitare cepit in negocijs reipublice. Lū igitur ciuitates intraret Spirensē cū comitatu non modico / multitudine p̄scriptorū & exulatorū a dicta ciuitate se caballo regis appropinquarent cū insedit / p̄baleras & apparatus te rigerunt: & sic ciuitatē eūz p̄ncipe intrauerūt. Est em̄ cōsuetudo Germanicē: vt p̄scripti a ciuitatib; sub spe obtinende gratie p̄ p̄ces intrant p̄ncipis se eidem iūgant intranti ciuitatem aliquā. & postmodū actorib; collectis p̄ncipalib; p̄nceps causis p̄ p̄scriptionū auditis / solet pro reis intercedere si placet: vel silere si libet. Cōsultu igitur ciuitatū accersito / Rex oim̄ qui sub sua tutela ciuitatē intrauerāt causas demeritorum audire volebat p̄mū. Varia igitur referebant & dicerentur crimina grauiā satis: que tñ (vt vulgari modo loquamur) nō erāt infamia iuxta secularē iusticiā: vt de furto / vel de latrocinio ad mortē: qd̄ ibi rora vindicatur; de heresi / de abbominate vicij contra naturā / nec de similib; sed de alijs criminib; homicidij / vulneratōis / discordie & similib;. Tandē autē potiores ciuitatis / & adiacentiū partiū amici intercesserūt p̄ quodā de Spira nato: qui vna cū alijs ciuitatē intrauerat / vir non infimigenicis: vt securus deinceps manere posset. Volente autē religioso p̄ncipe oino causas exulatorum istius scire: dictum est / & vere: quodā in ludo q̄ blasphemasset deū nō semel / s; sepe. Tūc

Dionys⁹ ostēdit libro de diuinis no-
 mibus cap. iij. Hinc de structionis o-
 nis idem sentire videtur. Sicut Job
 xix. dicitur. Tu foristan in puluere ca-
 lefacis ea. scz oua structionis. Ubi bñs
 Grego⁹. 3. moral. dicit. Quid em pul-
 uis nisi peccator accipitur? Un̄ ille
 hostis peccatorū huius p̄litione saria-
 tur de quo p̄ p̄betā dicitur serpenti.
 Puluis panis eius. Quid p̄ puluere
 nisi ipa iniquoz instabilitas demon-
 stratur: de qua David ait. Nō sic im-
 p̄j non sic: scz tanq̄ puluis quē p̄icit
 vērus a facie terre. Qua ergo dñs in
 puluere derelicta calefacit: q̄ paruo
 lorū aias predicatorū suoz sollicitudi-
 ne destitutas / etiā in medio peccātū
 postas / amorū sui igne succēdit. Hic
 est em: q̄ plerosq̄ cernimus z in me-
 dio populorū viuere / z tamen vitam
 torpētis populū non tenere. Hinc q̄s-
 dam cōspicimus z maloz turmas nō
 fugere: z tñ superno amorū flagrare.
 Hinc est: q̄ plurimos cernimus (vt
 ita dixerit) in frigore calere. Unde em̄
 nonnulli inf̄ terrenorū hoim torporis
 positi superne sp̄i desiderijs inardē-
 cunt: Unde inter frigida corda succē-
 si sunt: Nisi qz om̄ipotēs deus dereli-
 cta oua scit etiā in puluere calefacere:
 z frigorū p̄stini insensibilitate discul-
 sa p̄ sensuz sp̄it⁹ vitalis animare: vt
 nequaq̄ iacētia in infimis torpēat: sz
 in viuīs volatilibus versa sese ad cele-
 stia cōtemplando / id est volando sus-
 pendant. ¶ Diger. Audire desidero
 quō in exēplis nostro factis tēpore ta-
 lia facta velis p̄probare. ¶ Theolog⁹.
 In p̄mpto respōsuz habeo. Anno p̄-
 xime preterito mihi decanus de J̄sin
 Constantiē, diocef̄ presbyt̄ verbo z
 exemplo fidedignus narrauit: q̄ i op-
 pido Marckdorff vnde oriūduus fu-
 it / in p̄efata diocefi consanguinea ba-

luit lunenculā Bramid anulā noie
 ginez pulcherrimā z nuptui idoneā:
 que tñ diuina inspiratiōe cōtra morē
 consodaliū z oim suoz amicorū casti-
 tatis p̄post tuz firmauerat aio ignorā-
 tiū multis. Uenerūt igit̄ ad eā cōfano-
 guinci / qui virginis z suā parentelaz
 dilatare statuerāt: z eā molestabāt vt
 nuptui alicui⁹ viri p̄hoz legitime cō-
 trahendū assentiret. Quod illa rēnu-
 it: dicens se ch̄o loco viri despōsataz:
 nec velle nubere aliū. Cūq̄ dicitim ista
 rent nōri eius / p̄cipue patruus vt nu-
 beret: vocauit ipa p̄fatum decanū ve-
 lut dei s̄c̄dotē. z ad eū ait. Quēso ve-
 nerabilis dñe z amice / patruo meo i-
 hac mea extrema necitate p̄suadere ve-
 litis: vt me L̄b̄io seruire in virginita-
 te permittat. quā ita illud animo fir-
 miter suare deliberauit / ipē em̄ est p̄-
 cipalior patruus: vicz in quo hec p̄f-
 tōis mee resider̄ difficultas. Cū autē
 hoc attentaret decanus a patruo vir-
 ginitate velut homo seculi respōdit.
 Nequaq̄ hoc expedit, femina est: me-
 lius est vt nubat q̄ in verecundiā n̄f-
 die p̄ximo fornicaria pariat. Hoc re-
 spōsum cū virgo p̄cepisset: nec ampli-
 us in hominē hui⁹ vite se tueri spera-
 ret: ad sponsuz suū L̄b̄im ozonib̄ sta-
 tim intēssimis cōfugit: z eidem dñō
 suā pudicitia vt illesa suaretur p̄men-
 dauit: nō dubitās cū multos modos
 habere i sua potētia q̄b̄ eā custodiret
 siue p̄ vitam / siue p̄ mortē: ad que in-
 differens erat. Et ecce nuru dei licet
 prius fortis esset robore / statim infir-
 mari virgo cepit z lecto decubere: di-
 uinaq̄ inspiratiōe se sensit in breui ab
 hac luce recipiendā. Cūq̄ dicit⁹ decanus
 ḡra visitādi infirmā accederz mi-
 ran de inopinata infirmitate: illa le-
 to ac bylari vultu ei dixit. Domice / vos
 z cognatos interpellauit: vt me in vira

ginitatē, pposito seruire sineret; id mi
 hi denegastis; s; idem cui fidē seruau
 me exaudiuit/ clemētiōz crīs q̄ vos;
 qui boies estis, nouerit; q̄ die prima
 lete moriar a ch̄o fraudata. Qua viso
 z audito, p̄perūt p̄sanguinei i lachry
 mas. z seq̄nti die s̄go ch̄i scē in eo ob
 dormiuit q̄ est sp̄sūs virginū. Sunt
 vir duo anni elapsi/ q̄ ad leuicā vnam
 extra opidū Lolūbariēse Basilicā, di
 ocnf in loco q̄ v̄yle dicit/ in castro no
 bilis q̄dā cuz legitima vxore sua inge
 nua residebat; fm̄ seculū q̄dez honeste
 cōuersantes/ sed in filia vnica quā ha
 buerūt potius humanā gl̄iam q̄ diui
 num q̄sisse viderent honorē, abū dabāt
 em̄ diuitijs z amicōz copia; s; vnā p̄
 lez t̄m̄o habuerūt virginē Annā no
 mine/ iā nubile. qz etas/ venustas cor
 poris z ḡnis nobilitas ibi p̄cordabāt.
 Fuit autē puella a iuuetute deuota dō
 z gratiosa apud boies/ p̄p̄ito miseri
 cordissima; q̄ndecim ānoz circū i eta
 te; q̄ nunq̄ virū cōcupierat/ s; virginī
 tatis p̄positū semp dilexerat. Solebat
 em̄ p̄ficere pure. z q̄ fr̄s n̄ri de Lolū
 baria castrū intrauerunt; sūme delitie
 erant puelle; audire de diuinis cr̄ijs
 loqui/ z de verbis euāgelicis. Verū q̄a
 p̄rētes totā sui ḡnis parentelā in hac
 virgine vnica si nuberet sperabāt suc
 crefcere z prelari in longi^o in ple; vi
 cti successiōis desiderio/ qua sperabāt
 nuptui traditā imp̄gnari; virginē p̄fa
 tam cuidā nobili in p̄iugē p̄miserunt;
 z cōtractū q̄ntū poterāt firmarūt. hoc
 dempro; q̄ virginis nemo audebat q̄
 rere; p̄positū; q̄d plus violētia buadaz
 q̄ matura p̄suasōe purabāt emolliri
 posse. Preparabant igit̄ in vestimēt
 z in apparatu oīa futuris nētra nupti
 is. z ordinauerāt; q̄ virgo die q̄ p̄s n̄
 tari debuit marito/ in domū cuiusdaz
 nobilis vidue poneret; q̄ cōsensuz p̄o
 curaret imminentib; nuptijs. S; is q̄
 in celis est irrisit hec fraudis p̄mentā;
 cū puellā quā elegerat sibi mundā ha
 bere voluit. Nā p̄cedentib; octo dieb;
 ante diē nuptiaz p̄dictaz virgo igna
 ra fraudis febre corripit; z lecto cepit
 decubere; diebusq̄ intēdente se mor
 bo/ vocat^o est p̄fessor n̄re porte in Lo
 lūbaria frat̄ Petr^o vt p̄fessionē virgī
 nis audiret. sumptisq̄ ecclesiasticis sacra
 mētis alijs p̄ suū pastozē/ vite interit^o
 virginī p̄p̄nq̄re videbat. Volēs autē
 mat̄ puelle amorē p̄ginitatē in filia ve
 rius p̄probare ait. Queſo te filia cha
 rissima/ in veritate dicas iā prima di
 uino examini; eligis ne poti^o mori q̄
 viuere/ z maritū aliquē h̄c legitimū?
 Cui virgo r̄ndit. cū gaudio poti^o mo
 riar. Quo facto/ deuotissime virgo vi
 ta functa est. z in crastino/ ca scz die q̄
 boi desposata terreno p̄sentari ad car
 nis copulā debuit/ ch̄is cā in sponſaz
 sibi delectā elegit; z cūctis flentib; vici
 nis z cognatis sepulta fuit. Lūq̄ idu
 mētis p̄ijs exura funeralib; idui de
 buit; inuēta est tenera virgo in genib;
 callos velut camelus p̄roxisse duos
 ex genuflexiōib; habit; in orōnib; cre
 bus. Uex qz nihil est oīquaq; vel vir
 in hac vita p̄fectū; paulo post vite cri
 tum dicte virgīs apparuit ip̄a virgo i
 nocte cuidā valde deuote sc̄imoniali
 q̄ Bertrudis vocabat̄ in monasterio
 de Subtilsa sito itra Lolūbariēse op
 pidū; vidit ista post se currentē q̄ndaz
 virginē mortuā quā p̄us nunq̄ noue
 rat. a qua cū q̄reret q̄ esset. r̄ndit defū
 cta. Ego sum p̄die defuncta Anna vir
 go d̄ v̄yle(ita castrū pat̄z vocabat̄)
 z vni^o eucharistie oblatiōe egeoz; quaz
 pcto mibi celebrari obtineas a P̄uo
 re frat̄rū P̄dicatoz. Tunicā at̄ me
 liozem quā habui mat̄i dicas que me
 genuit; vt ob reuerentiā virginis bene

Alte pauperibus eroget. et ita visio dispersit; et scintilla emigavit. Quae nunquam de virgine prius audisset mentione fieri; nec eiusdem notitiam aut parentum haberet; erubuit visionem alicui dicere. que dum altera nocte iterato vidit ut antea; et tunc puncta proferri suo fratri Joanni Wolffhardi quae precepit dixit; et ita aie subventus est. prout virgo in visione petiuit.

¶ De zelo educandi fructus animarum et virtutes propria exempla castarum virginum ponuntur. La. v.

R

Urbata domo formice ova studiose solent tollere; et ad nidum reportare. In hoc loco fidelitas magna quam ad fructum habet proprium formice ostendit; dum persecutione passa in exterioribus; ne ova sua ledant locis ea committat tutoribus. In quo plurimum se elogat a strutionis negligentia; quam omnia sua obliuiscit; nec quid de eis fiat curare videt. Unde de ea Job. xxxix. dicitur. Strutio derelinquit in terra ova sua; obliuiscit quod pes conculcet ea; aut bestia agri conterat. Ubi Gregorius. lib. xxxj. mora. Quid in pede; nisi transitus operationis accipit; Quid in agro; nisi mundus iste signat; de quo in euangelio dominus dicit. Ager autem est mundus. Quid in bestia; nisi antiquus hostis exprimit; qui habet mundi rapinis insidias; humana quidem die morte satisfatur. Strutio itaque ova sua deserens obliuiscit quod pes conculcet ea; quod vicem hypocrite eos quos in pueris ne filios generant derelinquit et omnino non curat. ne aut exhortationis sollicitudine; aut discipline custodia constitutos suorum operum extrema pervertat. Si enim ova quae generant diligenter; nimirum metuerent ne quos ea pro pueris opera demonstrando calcaret. Unde adhuc sub strutionis specie subdit. durat ad filios quos non sint suis. Quae enim charitatis gratia non infundit pri-

mi suaveritatem si ipse hunc deo genuit; ex transone respicit. Ita profecto sunt omnes hypocrite; quae vicem mentes dum semper ex terra appetunt; intus insensibiles fiunt; et in cunctis que agunt dum sua semper expetunt; erga affectum primi nulla charitatis compassione mollescunt. Hinc beatus Job ut apud mentis suae quietem facilius consideret Job. xxxix. ait. Dicebam quoniam nidulo meo moriar; et sicut palma multiplicabo dies. Ubi beatus Gregorius. lib. xxxj. moral. dicit. Quid hoc loco pro nido nomen exprimitur; nisi tranquilla fides significat; qua unusquisque infirmus nutritur. Multitudo quoque illa bonorum que persecutionum temporibus fuerit deperditia; nutrimentorum suorum dicitur quasi in nido; sicut in loco quietis explere se credit. Nam nisi sancta ecclesia infirmos quosque filios nunc in nido pacis enutritur; Psalmus non diceret. Et enim passer invenit sibi domum; et turtur nidum ubi reponat pullos suos. Jam quippe domum invenit passer; quia eternum celi habitaculum noverit redemptor intravit. et turtur nidum invenit; quia sancta ecclesia amore conditoris affecta; crebris gemitibus vocatur; et velut nidum sibi pacati simam fidei quae tem construit; in qua crescentes filios quasi plumantes pullos quosque ad superiora evolvit charitatis gremio calefactos fovet. Igitur quia tunc erunt qui pacis tempore se ad superna migrare; id est a nido evolare crediderunt; vox eorum beatus Job voce prevenitur cum ait. Dicebam quoniam nidulo meo moriar. Inde Salomon Proverbiorum. xxvij. dixit. Sicut avis transmigrans de nido suo; sic vir qui relinquit locum suum. Ubi glossa. Sicut avis ova vel pullos quos fovet rapit; ut exponit; sic virtutes in quibus proficitur qui deserit immundis spiritibus prodit. Unde dicit alibi. Si spiritus habentis potestatem ascenderit super te; locus

Capitulum quintum IX

tu ne dimiseris, qd est. Si rēratio di-
 aboli inisterit tibi/ne a bono qd facie
 has d'sistas. ¶ Piger. Si ita res se ba-
 ber vt p gregorianas indicasti snias:
 q hypocrita oua feribz feraz p mittit:
 q bona sua opa vl' spūales filios quos
 genuit mūdanozū hoim vicis subijc:
 o quot hypocritas habem⁹ nfo rpe: q
 nō imitātes nostraz formicarū sollici-
 tudinē/ bonoz opm oua ad nidū diui-
 ne ruitiōis / s; in ore structionū crudeli-
 um sua oua derelinquūt debitoz opz.
 ¶ Tbcōl. Bñ r pie gemis . qz platos
 murtaz diocefuz / r pastores monaste-
 riorz multoz ita b. u. videmus facere:
 vbi qm in medio seculi habitant nulli⁹
 religiois voto stricti/ maiorē sepe ad
 aiarū salutē zelū habere vident / q̄ bi
 qui eucharistie sacramento diuini illi-
 mo p altaris officii dicitur appropin-
 quant. Fuerūt em̄ due virgines vteri-
 ne sorores s; gines speciose meo rpe si-
 mul vna in domo ppe metas Lōstan-
 nē. diocef versus Arbesim: quarū iu-
 nior Anna/ senior vero Margaretha
 vocabat: de rusticano qdēz genere ge-
 nite/ si caro inspiciat: s; nobilis virtute
 si morū bonitas pensat. Junior tante
 simplicitatis fuit in his q̄ ad mundū
 p̄tinent/ vt vix recolam sibi parē vidis-
 se. Nā in numerādi arte q̄ infātes (vt
 ita dicam) ppe triti sunt/ vltra denari-
 um nesciebat bñ nūerare: r tñ in his q̄
 qd deū attinent multaz homiliaz sen-
 tētiā r quicqd de necessitate ad veri-
 ebriani rudimenta p̄tinet: vt de oōne
 dñica/ de simbolo aploz/ r de decalo-
 go/ r sibi nihil eam latebat. qz v. lut
 mundū aial pectus virginēū talia die
 r nocte ruminabat. Senior s; natu-
 rali ingenio/ r q̄ntū datū est irueri ex-
 trinsecus in gratuitis iuniorē soroz
 moribus longe antēibat. Nec pmū ex-
 tilitis nubile/ p̄secutiōes plurimas su-

stinebat a quodaz ebriano nobili solo
 noie/ sed re ipa tyranno: q̄ ipam intus
 ens esse pulchrā facie r proliferationē
 accōmodaz; velut seruā/ que tñ libera-
 re r ipius cognoie erat/ matrimonio
 copulare gestiebat: vt exide suos plus
 res sibi coaceruaret. Rehibebat virgo
 deuota quārum valuit. quia virginē-
 tatem deo in tenella etate diuinit⁹ in-
 spirata dedicauerat. Insidiabat eadē
 uerso tyrānus: domū virginis crebz
 iuuenulozū imissionibz p̄turbando/
 adeo: vt quadā vice nisi diuinitus ad-
 iuta fuisset p fugā loci/ ab apparitoribz
 p̄fari nobilis capi r vinculari debuit:
 quo dū in mariti cuiusdā copulā con-
 sentiret. Nec tñ ita cōstant⁹ dum in ca-
 stitate p̄seuerat. p̄posito/ tandē nuptie
 rēsidere p̄missa est sui tugurij qd situa-
 batur in villagio quodā tā deserte lo-
 cis r siluis p̄p̄nquo / vt soluz illud di-
 catur a vulgo f. nis panis: scilicet quia
 ibi nec hordeum p iumentoz pabulo
 valet conualescere: ex algore niualiu
 montiū eternoz ppe adiacentiū. Acci-
 dit autē estate q̄dam: vt festiua die vna
 v. lde inopinare tempestas tā valida
 ppe villagiū insurgeret in aere/ vt vix
 simile se vidisse restetur virgo: aduexit
 qz p torrentē / q̄ per villagiū alias mo-
 deste solebat currere/ tā ingentes lapi-
 des: vt in puncto nedū p inundantiā
 squarū rapidaz tam tuguria paupes-
 rū euerit de primo/ sed etiam p lapi-
 des homines necari subitanee r sub-
 mergi deberet humana cōsecrura. In
 qua calamitate virgo res r corpora p
 uipendēs/ solum p̄partebatur peritu-
 ris antiab rusticanozū hominū: quos
 paulo rationabilius aliquādo q̄ desti-
 as viderat viuere. nam p̄ncipaliter
 verebatur ex subitanea morte sine con-
 tritione morientes penas p̄pernas
 ipso diuino iudicio esse lituros. ¶

sis igitur his periculis domini sub sue domus
 virgo stetit ianua / cucurrit motu velo
 citissimo ad cellulam ubi creatori medita
 bunda orationum suffragia solebat ante cru
 cifixum quiddam sculpturam porrigere quod val
 de diligebat. illud enim summa cum festina
 tia arripuit: redcedendo contra auram
 horridissimam crucifixum profertur erexit: et
 magnis cum gemitibus ita orauit. O be
 cro te clementissime medice / qui nos periculo
 tuo sanguine redemisti per cruce: tepe
 statem hanc in aere et in terra ita tpare ve
 lis / ut in minura nulli hominis ad morte
 nocumetum existat: de rebus alijs fortune
 tua voluntas fiat. Et ecce in eodem pun
 cto aura diuisa est in aere et serenari ce
 pit: rores quoque illico iminuit. Et ita tam
 quam oua quiddam tenera omnium bonorum animas in
 loco profecto erant: hec virgo velut for
 mica fidelissima ad nidum queris orationis
 sue studio reportauit. ¶ **Piger.** Scie
 re cupio an ne talium scripturarum virginum vi
 re bono initio finalia postmodum percor
 dasset. ¶ **Theol.** Ambe postmodum in
 oppidum impiale quod Lapidona dicitur
 ut facile ibi pabulo diuini verbi per
 catiombus saginarentur / cum suis vestibus in
 trauerunt: et ibi primus senior tam omnium fere
 tentationum genere probata / nutritrix mater spi
 ritualis et genitrix facta est multarum vir
 ginum. sicque febre peius correpta / tandem
 feliciter migravit ad dominum. Deinde iuni
 or / scilicet facta gratia deua pari modo finem vi
 re percluse. Eum autem ipsius viuentibus in eis
 dem partibus primo predicare / senior ad me
 gratia consilium ne deciperetur venit: mihi hi
 storiam de crucifixi adoracione de qua primus
 si texuit: et an ne aliquid superstitionis in
 opere commisisset / simpliciter ut puro animo quod
 fuit. Eum enim eadem presunt montuose
 et alpium habitacionibus superstitiones sine mul
 tiplicate: audientes ergo predicare pro su
 perstitionum genere / timebat sicut pia mens

solebat facere / ne culpa ibi esset ubi me
 ritum gratie extitit. et ideo ne deciperetur
 in simili / a me an licita essent: talia builli
 ter quiescit. Uiuit in eadem patria hodie
 virgo alia Helisabet nomine / tam puro quod
 quingenaria: qui in laboribus manuum suarum
 iuniorum existeris victum acquisiuit tenuissimum
 et in villagio ubi domicilium habet tam
 plurimis annis egrotans / necessario de alie
 na stipe in sancta vita nutrit: sed rebus vl
 tra quam credi potest paupercula est. Hec cum
 iunior esset et valde simplex / et recta st
 cut et est hodie: videtur quod pestilentia capi
 dimie multos in vicinio necaret: cogi
 tauit in villagium certum mutare locum
 habitacionis ubi aeris infectio primum non
 sentiebatur. timuit tamen illo / id est illuc ire:
 dubitans an castitatem ibi custodes for
 te haberet / cui multi infideliabant. Vidit
 autem quadam die in oratione constituta: et ful
 men quiddam magni eisdem loco imitabat
 tur: et subito innocenti incidit virginis /
 quod epidimie morbo ibidem vastare debe
 ret multos et adurere. Ita enim postmo
 dum factum est: ut rei probant euentus. et
 ut pie credo / ex multis alijs huiusmodi virgi
 nis factis operibus et institutibus a spiritu bono
 mora fuit: ut sic in nidulo suo opera bon
 na fouendo creatori suo quere fuit. ¶ **Herbe et earum fructus et succus quod**
fecerit. De discenda sapientia a mirabilibus
 dei in lignis et lapidibus per imagines na
 turaliter productas. Cap. vii.

Ibi formicarum sunt fructus
 et herbarum succi: quarum etiam
 partes separantur / et cum eis ad
 nidum reuertuntur. Per fructus in sacro
 cloquio aliquam opera / nonnunquam pro dele
 ctatio que vera sapientiam sequitur desi
 gnatur. Unus saluator ait. A fructibus
 eorum cognoscetis eos. et Eccl. xxiij. die
 sapientia eterna. Ego quasi vitis fructifi
 caui suauitate odoris: et flores mei fru
 ctus bonorum: et honestas. De bono fru

eius sapore ania gliaf Laticor. ij. vbi
 dicit. Sic malus in ligna siluay / sic
 dilectus meus in filios. Sub umbra
 illius que desiderabam sedis: et fructus
 eius dulcis gutturi meo. Et Prouer.
 xxx. Beatus ho qui inuenit sapiētiāz;
 et cui affluit prudētia. Melior est acq
 sūo eius negociatōe argenti et auri: p
 mi et purissimi fructus ei⁹. Fructus em
 iusti lignuz vite: et qui suscipit animas
 sapiens est. Sapientie. xj. Per herbas
 etiā sciētia designat. vñ sicut dicit Job
 xxxvij. Producat herbas virentes. sci
 licet deus. Dicit beatus Greg. lib. 29.
 moralium. Herba aliqñ / id est sciētia ar
 et doctrinā eterne viriditatz accipim⁹
 sicut p Hieremiā dicit. Onagri. stete
 runt in rupibz: traxerunt ventos quasi
 diacones: defecerunt oculi eoz / quia nō
 erat herba. Hoc igit loco qd aliud per
 virentes herbas / nisi scēte doctrine sci
 entia / vel cōgruas opatiōes accipim⁹.
 Deserta igitur terra p̄luit / vt ab ea vi
 rentes herbe pducant. qz dum scēte p̄di
 catiōis ibi gētilitas pcepit / et vite opa
 et doctrine verba germinauit. Formice
 igit tūc de fructibz vel succo herbaruz
 edūz: qñ prudentes quisqz fideles de re
 bus a deo mirabiliter creatis / sciētia ali
 quā deuoti creatori futendi accipiūt.
 Effudit em sapiētia illa quā cūcta cre
 ata sunt suā sapiētiā sup omnia opa sua
 et sup oēm carnē. vt dicit Eccl. j. ¶ Pi
 ger. Doce q̄ quō in rebz mirabilibz vel
 creaturis quibzlibet sapiētiā alicu
 ius deuotionis aut bone opatiōis ac
 q̄ramus. ¶ Theolog⁹. Credere d̄bes
 oia a sumo rex cardine deo creata pru
 dentibz esse / qui debite ea intuent qñ q̄
 dā vestigia deū et diuina venādū: lucer
 nas nāqz ad felicitatē acquirēdā accē
 sas / specula diuine sapiētie / vasa scibi
 libz diuinis referta / digitos nob sum
 mū bonū p̄mōstrātes / libros dei sapiē

tiam cōtinētes / et velut famulos vt nū
 cios sup̄eint dñi. Cū cōtra eos q̄ talia
 in creaturis dei nō cōsiderāt dicit Sa
 piē. xij. Vanī sunt oēs hoīes in quibz
 nō subest sciētia dei: et de his que vidē
 tur nō potuerūt eū agnoscere q̄ est: ne
 qz opibz attendētes agnouerūt qd estz
 artifex. Testis est hoz q̄ dicit ad Ro.
 j. Inuisibilia dei a creatura mūdi p̄ ea
 que facta sunt intellecta p̄spiciunt: sem
 piterna quoqz eius virt⁹ et diuinitas:
 ita vt sint inexcusabiles. vtz phi. Sed
 insipientibz ista oia p̄ eoz abusum p̄rū
 tur in toxicū et venenū. iuxta illud Sa
 piē. xij. Creature dei in odiū facte / et
 in rēcatione aie oim hoim / et in musci
 pulā pedibz insipientiū. ¶ Piger. Da
 exempla aliq̄ specialia. ¶ Theologus.
 Sūt vir duodecim anni elapsi q̄ non
 multū a ciuitate Nūrenbergen. in dio
 cesi Hambergen. pom⁹ creuit in loco
 campestri et cōmuni: qui mltis annis
 vt sequit in vigore p̄māsit. Decaūt ar
 bor sup oia que nostris audiuim⁹ t̄p̄e
 bus mirabilis cōditiōis extitit. Nā in
 estatis p̄ncipio in vere vtz floruit: frō
 duir: et versus aurūm more aliaz arbo
 rum poma fructificauit. porro annua
 tim i austerrima et inclemētissima hye
 me / semp / et soluz in nocte nascuitatis
 Ebi qñ virgo virginū saluo integrita
 tis flore dei genuit filiū: pomella virē
 tia in quārtate arcus vntro virilis dē
 giti p̄duxit. Est aut̄ p̄tunc p̄tā ad du
 os menses antea et post ad toridem / et
 esse solet nivibz p̄fundis recta / cōgela
 tionibz clausa / et ventis rigidissimis p̄
 flata: et icōmoda eadē oia fructeata vna
 cum arboribz patiunt eodem t̄p̄e. Sita
 porē autē augebat p̄digū: q̄ nec antea
 nec postea / sed dūtaxat p̄fata nocte sac
 tissima pomella germinata sunt. Non
 em sicut arbores hortenses cetero fimo
 nutrebat: nō circūfodiebat sarco: nec

sepi circū dabat aliq̄. Solebāt p̄terea tpe annuo de ciuitate Nūrebergen. ad sacētibz locis diocesis Bibergeren. p̄fēs p̄fectoz fide dignissimi testes accurre re; z tota vigilare nocte vt rei veritatē cōprobaret. Est em̄ p̄ oia silis arbor in alio loco dicte diocesi. Uidi ego p̄nta riam vidēdū in opido Forche dicte dio cesis eiusdez p̄omi pomellū magistro ordinis n̄i gnali Bartholom: o tere rii. Fuerūt p̄terea tpe Cōstān. p̄cilij in eodē plures viri fide digni / p̄sertim do min⁹ ep̄a Rigenf. doctor diuini z hu mani iuris reputatissim⁹; q̄ testes b̄mōi p̄tig. j̄ exn̄tes / mltos hec credere fece rūt q̄ antea fidē de eo negabāt penit⁹. Idē me p̄ntē p̄p̄stū est pari mō in lo co Basil. concilij corā mltis doctoribz sacre pagine z iuris canonicis ac artistis z p̄bis. Nec ab aliq̄ au diui q̄ mere na turali hoc posset opi rōnabilr attribue re. Legi p̄tea in libro de vegetabilibz z plantis d̄m Biberthū nature tot⁹ secretariū: in q̄ nihil b̄uiscemo di cau se porui inuenire. Et p̄t in porz p̄cilio scz Cōstātiē. a q̄dam p̄fessore theolo gie z artiū valde deuoto p̄cepti viue vo cis oracloz dei sapientia h̄isilr ista fecit in loco rudis z simplicis p̄ll: vt in ar bore ocul boim p̄posita facilius manu ducerent ad facili⁹ z deuoti⁹ credēdū articulos Eb̄i natiuitatis z h̄uanita tis. Uidi p̄digiū aliud hoc anno in añ fata ciuitate Nūrenbergen. in materia q̄dā naturali z ligneaz. Repr̄ū est scq̄ dē in q̄dā silua lignū q̄dā q̄d vocant vulgari⁹ masozos. In tabulas itaqz eiusde ligni arbor positq̄ p̄ serrā diuisa fuit: z p̄lita ac dolata eq̄lit / mēsa exin de formabat q̄ drata: in q̄ claro aspectu distincte apparuerūt valde varie ima gines. q̄rū q̄dā tā p̄fecte fuerūt / vt pu cillitas a p̄tissimo pictore eas fuisse p̄fe ctas. q̄daz p̄o solā facies vlt̄ p̄tes alias

ai aliu diuersoz mōstrabāt distinctissi me. vt puta bo is / caniculi / virginiuz / z multaz rez aliaz. P̄costēsa fuerat ac paulo añ hec mēsa impatori Sigismū do viro oclarissimo: q̄ ligna suspicaba tur arte coloz aliq̄z linata esse p̄ picto ris industriā. Verū cū eiusdez ligni ta bula nōdū in mēsam formata / s; impo lita ei fuisset allata: extracto cultello eā sculperē ad p̄fundum cepit. z ibi p̄mū didicit: miraibili natura op̄ sine h̄ua na arte p̄ductū eē. A dño Bertholdo p̄b̄terico coloz plimū l̄faro z deuoto ac fide digno / q̄ in diocesi Eisterēsi aliq̄ in q̄ stoz heretice p̄uitat⁹ exiterat h̄ q̄d se q̄tur au diui. Solebat h̄ mltū sup̄stitio sa odire z p̄leq̄: vt pote zelatoz fidei p̄ci pu⁹. Audierat autē: q̄ q̄cūq̄ ip̄a die na tiuitatis Eb̄i / vlt̄ in vigilia micas pa nis q̄ fideiū mēse sup̄ellent quōcūq̄ i incertū p̄ceret in aliquē horū: nō ob stante q̄ ibi aña flores q̄ vocant in teu thonico Rengelblum / nūq̄ creuissent radice fixissent / nec seminari eēt: tñ se quēti priā estate flores p̄fati ibi germi narēt z flozerēt ap̄re. P̄ obavit igit̄ h̄ p̄p̄is manibz p̄dic⁹ dñs Berthold⁹ z veritatē rei p̄p̄ertus est ita flores cre uisse vt p̄dictū est. Sūt autē flores colo ris crocei: q̄z semē est q̄ si circulari figu re. ¶ P̄izer. Quid q̄so sentis de isto z p̄cedēti p̄digiō: ¶ Theologus. D: vl timo si verū est sicuti de p̄mo nullā vi deo fidei facturā i min̄ re: imo cā fidē p̄ moueret q̄ credimus Eb̄m florē stir pis Jesse ex tpe natum esse de intacta virgine sine h̄iano semine. cui p̄mū z vltimū de p̄fatis mir. bilibz alludit. Mediū sē mirū q̄d recitauī nō tātope apprecioz. qz licet in materia ligni si mi le factū vix vel nūq̄ legerim: tñ certuz est q̄ natura ad h̄ sepe laborat / z p̄ficiat imagines varias i maeria minerali. vt in cōchis / vlt̄ lapidibz p̄f̄rim p̄ctos. U

de d h si placet dñm Albertū suo lib.
 d mineralib. vbi spētes effigatos i cō
 cba / facie regis i marmore / tres facies
 i vno lapide q̄ ē i capsā triū regū Lolo
 nic / r alia nature mirabilia s̄fert: r cās
 boꝝ alliḡt naturales q̄ nō ml̄tū faciūt
 ad n̄m p̄positū. Occurrit tñ idē nūc d
 añsara maris triplex prefatis exm̄ s̄le.
 Primū qd̄ i Bassil. p̄cilio a viro valde
 fidedigno archidiacono barzimonēst
 dño Joanne de polomar decretor̄ do
 ctore egr̄gio audiuī p̄die. Mltor̄ i q̄t
 mercator̄ relatiōe didici fidedigna q̄ i
 f̄gno ḡuari fuerūt in Saracenos: vbi
 de se vidisse arborē pomiferā / e fruct^o
 ql̄icūq; icidat: sp̄ i pte icisa imago cru
 cifixi claro relucet asp̄cū. Prefca cū s̄
 tētias i vniuersitate wiēnēst legi: venit
 illuc fili^o regis Portugallie dñs Petr^o
 cū exercitu nō mīmo / iter arrepturus
 (vt dicebat) i frā fetām. Ab h^o igi^o mī
 lit̄ prudēt̄ r dñori ore audiuī: suo tpe
 i frā Saracenoꝝ circa Septā ciuitatē
 (quā p̄ su^o cepat paulo añā i Sarace
 niā) i fōre qd̄ā reptos eē lapides vari
 os / q̄b̄ vt videbat̄ naturalr̄ insita erāt
 noia n̄se fidei r incarnatiōis Lb̄i: licz
 sp̄asim. Nā i q̄busdā l̄ris. Bue Ma
 ria. i alijs. gr̄a plena: in q̄busdā. dñs te
 cū. r ita de Lb̄i r dei incarnatiōe silia
 plura claro legebant̄ icuitu. Naby boꝝ
 die Marebio Baden. i n̄sa turbonia
 lapidem p̄ciosū r visu pulchr̄: q̄ in q̄cū
 q; pte īspicit̄ / cuiq; Lb̄i crucifixi ima
 ginē distīnere i se oñdit. Qui in iudiciā
 mēstruare adeo fugit: vt a tali vis^o / ita
 tim caligie terra i pte obducit. q̄ tñ suc
 cessiue r succedētib; añs paulati de se
 abscedit. Repr^o ar̄ fuit i qd̄ā agro a ru
 rali viro añ n̄ ml̄tos ānos p̄mit^o : r ab
 eodē p̄ modico redēpt^o p̄cios: s; p̄nū i
 ter sup̄ma clenodia dicti marchitiōis re
 putat. ¶ Dig. Eū p̄fidi talia viderit q̄
 D nulla natali vident̄ rōne posse saluari: s;

soli miraclo ascribit: cur nō crediderūt
 Lb̄io colla sua eius iugo subdentes?
 ¶ Theol. Cur ml̄ti iudeoꝝ recusitari
 onē Lazari itūētes / visū datū ceco r so
 lē vidētes inaturalr̄ eclipsari nō credia
 rūt Lb̄io: q̄ maiora fuerūt. Naud du
 bilū: p̄ p̄fara mira dei misericōdia gētes vo
 care vidēt: s; ml̄ti (ait saluator) s̄ voca
 tūq; pauci s̄o electi. Nō (iq̄t Ap̄s) oēs
 obediūt euāgelio: nec oīm ē fides. laus
 ar̄ altissimo q̄ nos vocauit i admirabi
 ¶ Senect^o laudabi (le lumē sue fidel.
 lis q̄ sit. De septē q̄ s̄ necaria vt senes
 disc̄ar̄ si pus nō didicerūt. Et de mḡro
 Frāscisco sene r dñoro theologo. La. 7.
 De formic^o p̄ alijs aialib; ē pp
 b um: q; i maiori sua etate p̄tute
 crescūt. Hoc etiā eē p̄p̄iū dēret
 virz religiof: vt q̄nto seniores existunt
 i ānis / tāto potiores eē deberēt i p̄tutū
 donis. Que ar̄ vires senis sint / has ita
 faciūdissim^o d̄scribit Cassian^o collarde
 ij. abbat̄ Moys̄ ex ore eiusdē. Sic it̄
 q̄t nō s̄ iuuenes oēs pari mō vl̄ feruē
 tes sp̄i / vl̄ disciplina ac morib; optimis
 iūstituit: ita nec senes qd̄ē cūcti vno mō
 vl̄ p̄fecti p̄nt / vl̄ p̄batissimi repiri. Di
 uitie em̄ senū nō s̄ cant̄ de capis / s; in
 dustria iuuetut̄ ac p̄teritoꝝ laboꝝ s̄t
 p̄dij̄s metiēde. Que em̄ nō p̄ gregast̄
 inq̄t i iuuetute: quō iuēntes i senectus
 te tua: Lani em̄ s̄ sens^o hois: r senect^o
 bono: habil̄ vira imaclata. Et idcirco n̄
 oīm senioꝝ q̄z capita canices tenigit /
 q̄s q; vire lōgeuitas sola p̄mēdat nob̄ s̄
 imitāda vestigia vl̄ sectāde traditiōes
 ac monita suscipiēda: s; coꝝ q̄ lauda
 bilr̄ vitā suā ac p̄batissime p̄p̄in^o i iu
 uētute signasse: nec p̄sūptiōib; p̄p̄ijs /
 s; maioꝝ rraditiōib; iūstitutos. ¶ Pi
 ger. Quid q̄ suare suades nob̄ q̄ iue
 nes sum^o / vt senes effecti velut formi
 ce laudabiles virtutibus augeamur.
 ¶ Theol. Nouer̄ sepe vt disc̄ar̄ nō dā
 k ij (ria senis.

Vita
 de Senectute

f

bus. D. bēt em̄ esse seniliū victorū victo-
res, mortē dispositi expectantes, corpe
z aio bñ gaudētes. fmone z moribz g-
ues, auaricie z cupiditati resistentes,
merito magni z locupletes, z deo re-
ferre gr̄tia actōes. **P**rimo vicioz seni-
liū sine victores, tētāt em̄ senes q̄dam
egritudines z vicia que plerisq; iuue-
nibz cōia sunt. De quibz Innocēti^o de
vilitate p̄ditōis hūane dicit. Frustra
ad senectū vētū est cū repetas adolecē-
tiā. Senectuti familiaris est loquaci-
tas. **T**hesaurū in sepulchro ponit q̄ se-
nē herede facit. Senex facile puocat;
difficile f̄uocat. cito credit; z tarde dis-
credit. **T**enax z cupidus/tristis z q̄ru-
lus; velox ad loquēdū; tard^o ad audiē-
dū. laudat antiquos; z spernit moder-
nas. vitupat p̄ntia; z p̄mēdat p̄terita.
Suspirat z anxiat; torpet z infirmat.
Audit poetā. **M**ulta senē circūueniūt
incōmoda. **S**ecdo mors ab eis ē dispo-
site expectāda. **A**d qd̄ brūis **L**ephanus
li. suo de. xij. abustonibz sic dicit. Quid
sugest vbi huius vite defect^o appropi-
at; nihil aliud cogitare q̄ quō future ad-
itus p̄speritatis p̄hendat q̄sq; senex
op̄petat. **J**uuenibz em̄ incertus huius
vite terminus instat; senibz vero cūct^o
maturior ex hac luce recessus. **L**auen-
de ḡ sunt boi due particule que in illi^o
carne non veterascūt z totū boiem ad
peccandum trahūt; cor vici; z lingua.
Hinc **H**ugo de claustro aie lib. ij. **I**n
abustiones hui^o seculi sola maior est se-
nis obstinatio; q̄ mortis p̄rimus/mor-
tis nō abhorret aduētū; q̄ q̄si ad ostiūz
mūdi huius positus/foris spectat; nec
tñ vite p̄ntis attēdit egressum/nec fu-
ture p̄siderat. **A**udit nūcios mortis; z
credere nō vult eis. **T**res sunt em̄ nū-
cij mortis, casus, infirmitas, z senect^o.
Lasus dubia/ infirmitas ḡuia/senect^o
certa nūciat. **L**asus nūciat mortē latē;

tē; infirmitas apparētēs; senect^o p̄ntem.
Ex incertitudine mortis timorēz infir-
mitatis ḡustare dolorēz certū die se-
nectutē nō obstinatio; s; afflictio z hūi-
litas seq̄ dz. **T**ertio senes esse debēt cō-
uersatiōe z aio gaudētes. qz vt ait **C**as-
siodorus in qd̄ā eplā. Nihil est qd̄ sene-
ctuti magis noceat ac dies hois abbre-
uiat; q̄ tristitia/lāguor ai/atq; ira. Ni-
hil em̄ est bilari senectute iocūdi^o. **V**o-
luit h̄ q̄ ait **P**rouer. xvij. **A**nimus gau-
dēs floridā etatē facit; spūs tristis eric-
cat ossa. **E**t ne hoc de seculi risu intelli-
gat; idcirco glosa ibidē dicit. **Q**ui inter-
na/seris p̄s solatiōe letat; etiam bone
actiōis flore decorat; z fructū celestis
p̄mij expectat. **Q**ui p̄o tristitia seculi q̄
mortē op̄at angit; pinguedinē charita-
tis in robore virtutū q̄o exercere videt
h̄c nullaten^o valer; s; q̄si ossibz erica-
tis marcescit. qz in bonis q̄ facit ḡlam
dilectiōis amisit. **Q**uarto senes opz eē
in fmone z moribz ḡues. dic̄ brūis **B**u-
g^o. in qd̄ā fmone. **O**pz vt senilis fmo
nō solū sit ḡuis; s; et hucis. **E**t **L**ibri
sosto. sup eplam ad **H**ebreos dicit. **L**a-
nticos tūc est venerabilis q̄n ea gerit q̄
canicie decet. **L**ū p̄o iuuenit^o senex cō-
uersat; pl^o iuuenibz ridiculo erit. **I**do
Lephanus vbi sup̄ dicit. **P**l^o oibz reli-
gioni opam dare senibz puenit; q̄s p̄se-
tis seculi florida etas trāfacta deserit.
Quid solidi^o fieri p̄t; si mēs ad p̄fecti-
onē festinare nō cōtēdit; q̄n totius cor-
pis bitu senectute p̄uect^o hō ad interi-
um properat; dum oculi caligant; au-
res ḡuit audiri; capilli fluūt; facies in
pallorē mutat; dētes lapsi numero mi-
nuunt; cor̄ arefcit; stat^o nō suauit oler;
pectus suffocat; nullis cachinat; genua
trepidāt; talos z pedes tumor inflat;
hō interior q̄ senescit bis oibz aḡuat.
hec oīa ruiturā tāq; domū corpis cito
p̄nūciat. **Q**uinto esse dñt senes auaricē;

7. senilia sen

vita pau

2

tres nūdy
mortis.

K

cie et cupiditatis inerpres. qz teste bto
 Bug^o in qda fmonc. Lu cūta vicia in
 sene senescit: at sola auaricia iuuenescit.
 Et Seneca in lib. de morib. Mōstro
 filio est auaricia senilis. Quid em̄ stul
 ti^o est vt dici solet: qz via deficere auge
 re viaticuz. Sexto sint merito magni
 et sapiētia locupleres. fm̄ illd bti Bug.
 in fmonc qda. Infantia nra innocētia
 sit: pueritia reuerētia: adolefētia patiē
 tia. Iuuetus virtus: senitū meritū: sene
 ctus nihil aliud qz can^o sapiēs qz intel
 lect^o. Et btiūs Amb. i fmonc de pascha.
 Pascha hebraice dicitur trāsire vel pfect^o:
 scz qz p h̄ mystēriū de peioribz ad meli
 ora trāsit. Bon^o trāsire est de pctō trās
 ire ad iusticiā: de vicijs ad virtutes: d
 senectute ad ifa nctā. Ad infantā autē
 dixerim nō etatis / s3 simplicitatē. Ergo
 etas qda sunt meritōz. Nā et senec
 tus mox inuenit in pueri: et innocē
 tia infantuz inuenit in senib. Septio
 senes deo referāt ḡfariāctiones debi
 tas: qz iuuetem q̄ fortis est ad virtū
 euaserūt. Nā vt dicit Greg^o in pasto
 ra. Quibusdā sepe magnitudo p̄rtis
 occasio fuit pdictōis, vt cū de p̄fictētia
 viriū inordinate violarent. Hinc Am
 bio. in Hexamerō lib. j. Quid naturā
 aculas o homo: h3 illa impedimēta q̄
 dā: senectutē / et infirmitatē. Sed senec
 tus qdē in bonis moribz dulcior: in q̄
 silijs subtilior: ad p̄fictā subcūde mor
 tis portor: ad rēp̄mēdas libidies forti
 or. Infirmitas corpis sobrietās mētis
 est. Inde Seneca in qdam epla dixit.
 Bias ago: nō sentio in aīo etatis inuē
 riā: cū sentia in corpe tū. vicia et victoz
 mīstēria senuerūt. Viget anim^o et gau
 det nō iustū sibi esse cū corpe. port^o est
 aliqū / nūq̄ recusand^o. Senē talem vt
 spero virū h̄e meritū p̄ magistrū oz
 dinis nri qndā tā lōgo tēpe in recolēde
 memorie inḡso Francisco de Retza sa

cre pagine p̄fessore: q̄ in p̄clara vntuer
 sitate t̄uicēst̄ rex̄it nuper p. 36. annos
 circā. Hic em̄ sue iuuetuz t̄pa nō leuē
 ratibz / s3 dedit sapiētia: quā tāde meru
 ruit possidere q̄du et magisterio. Quo
 in t̄pe cepit tā feruēde brīssime virgini
 obseq̄ / vt secūdū in nra habuisse nō vi
 deat̄ etare. Quippe q̄ncūqz nomen dei
 genitricis in orōne aliena / vel in locuz
 rōne cuiuspiā audiuir: statim salutatio
 nē angelicā in ei^o reuerētā occulte dī
 cere cepit, si eius vidit̄ imaginē: idē fec
 in q̄cūqz loco. q̄sobrē etiaz in oibz locis
 dormitorij / celle sue / et chori vbi puero
 sar i solebat iconā tante virginis ponē
 purauit. Horas d̄ eadē virgīe q̄n nō
 obligabat omittēre ne p̄bas reputassz.
 Sripēditū quod de lectura a duce Bu
 strie habuit pinguetorū in edificatōe /
 reformatōe / et deuota decoratiōe. Quē
 tū paupeoz ob reuerētā virgīs det
 expendit. Quicūqz sabbatinis diebz inf
 doctores oz do legēdi hunc retigir: fuit
 thema text^o qdāqz p̄ mediate lectōis.
 ad laudē Marię. tam apte deflexit vt
 superēt fr̄e q̄nē q̄ bec audierūt. Et eos
 dē t̄pe frequē ex deuotiōe in tātas pu
 pit lachrymas: vt vix p̄ba p̄ fleru intel
 ligibilia schole formare possz in orōnē
 bus p̄fctz / q̄ in magna m̄t̄tudie q̄ri
 die p̄fctz. Et in missaz deuotissime a
 se celebrataz collectz de sepelata virgīe
 totū q̄ntū licuit aim possctenus dedit:
 ita vt null^o fere etiā amore hercos ca
 pr^o in mūdāna puella / tam sedulo rati
 obseq̄ visus sit q̄ntū ille brīssime virgī
 ni. neqz in bis h̄ j virgīs eiusdē pp̄ria
 officia / et pp̄rij corpis aut ordīs negle
 xit d̄bita. nā vsqz ad vltimū sue vite ter
 minū / q̄ fuit circa. 84. annū / abstīnēt
 is et sciunij opaz dedit. nūq̄ in lecto
 s3 i maceratio i puēto dormiuit. lanca
 ad carnē portauit: et silētio tā dedit^o fu
 it / vt nō q̄ v̄rarissime visus sit eū ali
 k iij

Eaplm

q̄ p̄uersari loq̄ndo: nisi occupatus eēt
 tu vicariat⁹ sui ordinis officio: aut tēpe
 ip̄e extra refectoriū. s̄z p̄tūc h̄tute eu-
 trapelie vltra q̄s credi p̄t ḡofus oib⁹
 fuit. Si de vno pulpito in libraria ad
 alia / v̄l si ad cadē intrado v̄l exēdo / ū
 h̄ofus scholas ad cathedrā / aut de codē
 retrāsitū fecit: statim iniecto tpe t̄til
 lo ne rale p̄deret morulā salutatiōez an-
 gelicā voceten⁹ m̄ltiplicauit. Collegit
 z sc̄psit tract⁹ z libros de vicijz z h̄tu-
 rib⁹ m̄ltū notabiles z magnos. Tādeꝫ
 āt sup̄ illo passu p̄uer. Per me p̄nceps
 sp̄ant. digressū faciēs ob reuerentiā h̄gi-
 nis / h̄ac āt̄iphonā quā ordo solēnit so-
 let canere. f. Salve regina exponere ce-
 pit: ad stuporē oīm becaudētū. z i vo-
 luminib⁹ trib⁹ q̄z q̄dlib⁹ q̄si semibibli-
 am p̄tinet totū p̄fecit. Qd̄ op⁹ dū i cra-
 stino assūptōis dei genitricis corrigeret
 febr̄ie modica tact⁹ / ad horam a labore
 stupid⁹ cessauit q̄usq̄ parissim⁹ trāsijt.
 q̄ infirmitas dū inq̄uesceret dicti: q̄dā
 die ad sociū ait. Satis miror q̄d sibi h̄
 velit h̄go brissima: q̄ ifra suā octauā ce-
 leberrima z i suo occupatū ope ita me-
 alari p̄mittit. Appropinquāte igit̄ die
 natiuitat⁹ br̄e h̄gis / i cella mihi duore
 p̄fess⁹ ē sacralit⁹: z statim ad eucharistie sa-
 cramētū tpe peditādo ad capellā facti
 Martini se disposuit: missa z ibi audi-
 vit: z cōcauit. Finitaq̄z missa / sacrum
 oleū petijt z duote suscepit. Deinde ad
 cellā itēz ābulās i aña ābulare nequit:
 s̄z p̄tā die i tpo vicz natiuitat⁹ festo h̄gi-
 nis / itegro aspectu atq̄z auditu / rōne
 vr̄es clara / z spe optia agonisat̄ cepit.
 agonis āt p̄fetiēs / i salutatiōez angeli-
 cas moze solito p̄p̄it: z casdē p̄tūaa
 uit q̄ dū labia ex itegro claudere nequi-
 vit. semiclaus̄ et̄i labijs angeli h̄ba for-
 mauit balbutiēdo. z ita finē vite sc̄e tā
 ḡofose: vt nullū signū horroz⁹ i viro iam
 mortuo viderem⁹ q̄ p̄ntes suim⁹: s̄z po-

ti⁹ vult⁹ hilaritas z gest⁹ / alijs duost
 onis gaudiū i oib⁹ q̄ astabat̄ gnabat.
 ¶ Qui fecit ḡna hordei v̄l frumētū. Et
 quō de⁹ p̄tā ḡuita bodic̄ ḡuit̄ aliqui pu-
 nit fulmine / v̄l morte t̄pali seu spoliari
 one.

Leptulum. viij.

¶ Rana frumētū eligit̄: s̄z hor-
 deū modicū curant / paleas
 nihil. Per frumētum electi
 dei / v̄l bona opa z alia: sed p
 hordeū inferiora opa / z p paleas mala
 d̄signāt. vñ sup̄ illō Job. 37. Frumētū
 desiderat nubes. d̄t b. Greg. li. 27. mo-
 raliū. Quid electi q̄z s̄t / nisi frumenta
 dei celestib⁹ horreis recōdēda: q̄ hūc in-
 tritura aree paleas tolerant: qz in hac
 purgatione sc̄e ecclesie mores h̄ios re-
 proboz porrāt / q̄usq̄ infens h̄agricola
 v̄tilabro iudicij dirimat z in sup̄na
 habitac̄a electos suos q̄si mūda tā ḡo-
 na suscipiēs / eternis paleas ignib⁹ tra-
 dat. Un̄ bñ p̄ Joannē dicit̄. Lut⁹ ven-
 tilabzū in manu sua: z p̄ mūd̄biat areā
 suā: z p̄gregabit criticū in boreū suū:
 paleas aut̄ p̄buret igne incertingubili.
 S̄z h̄ frumētū q̄ vsq̄ ad p̄fectionē fru-
 ctū ventat nubij pluuas expectat vt
 crescat. qz bonoz mēs p̄dicatū h̄bis i
 funditur: ne ab humore charitatis desi-
 derioz carnalium sole siccet. Hoc fru-
 mētū sup̄nus agricola in mūdo surge-
 re / ac nubes desiderare p̄sperat cum
 dicebat. Messis q̄dē m̄tra: oparij autē
 pauci. rogare autē dñm messis vt m̄s-
 tat oparios in messē suāz. Qui igit̄ h̄
 frumētū / illic in messis: qui h̄o h̄ nubes /
 illic oparij vocant̄. qz p̄dicatores sancti
 z nubes s̄t z oparij. nubes vicz p̄ do-
 ctrinā: oparij p̄ vitā. nubes / quia verb⁹
 influūt: oparij / quia nō desinūt age-
 re qd̄ loquunt̄. Et iterū super isto Job
 xxxj. Pro frumēto oriat̄ mihi tribulus
 z p̄ hordeo sp̄ina. d̄t b. Greg. li. 22. In
 frumento sp̄uale opus quod mentita

20

11

Capitulum octauū IXIII

reficit; in hordeo aut terrenarum rerum dis-
peltatio figurat. In quo sepe dicitur fuisse in-
firmis atque carnalibus cogitur; quasi sua
lumetis alimenta preparamus; atque ipse
propter versus opem quasi in ore hordei habet
aliquid de admixtione palearum. ¶ **Diger.**
Da enim aliquid. ¶ **Theol.** Est hodie et
vixit dominus Joannes decanus opidi Ichni-
neus, de quo, ca. iij. h. tibi mentione fe-
cit; quod mihi quod sequitur hoc anno recitauit.
Cum inquit de scholis rediit in iuuenis sa-
cerdos / et predicandi exercens
officiū; considerauit quod religiosi de ordi-
nibus medicarum fraternitates quasdam ha-
berent quibus seculares deuote animo com-
mendabant. Mihi autem hoc tanquam iuue-
nilis et inexperio factus displicuit; et velut
nouitas notitia hęc fuerit / in cancellis
præterita impregni publice in ecclesia. Fuit
enim de numero autem eorum de quibus beatus
Hieronymus in epistola ad Paulinum dicit; quod
quid dixerint / totum hoc esse legem dei
putat. Habuit prout sanguinea veterana
sive virginē multum deo deuorata;
cui hęc displicuerunt. An quadam die sa-
cerdore istum quod profumeto verbi dei tri-
bulos habere meruit / ita aggrediendo
locuta est charitativē. Dicit mihi / deside-
ro ut fraternitates non calūnia inuadat;
persertim in loco patenti. Nam multa bona
simplices ubi faciunt; et si bona ista vobis
intrare non placet / placeat saltem tacere.
Difficile enim nos seculares bona ag-
gredimur; quod igitur erit si pennis ad ma-
lū licita prohibetis. Buduit sacerdos;
sed velut simones delyrantis femine.
Cum cepta displicentia / quam nouus et
inexperis aiarum medicus hauserat / animo
non relinqueret ut debuit; rediit alia die
secunda virgo; et cognato ait. Nisi destite-
ritis piculuz grande mihi videtur oino
vos inuadet; quod de pinquo vobis imi-
net. in genere mihi constat / sed in specie
me later. igitur vos emenderis. et ita re-
cessit a viro. Et ecce alia die dum sacer-
dos sederet in domo lecte cum quodam suo
cōsocio iuvene / venit tempestas inopina-
te et insolita; fulmen emisit; et domum in-
cendit; et a latere sacerdotis focium pedit
cruce ad mortem percussit; secumque adus-
tis vestimentis ad terram eccidit. ubi ta-
cens se tandem viuum esse sensit; et soci-
um expirasse. Ab eodem tempore regines ca-
stas dilexit; cautiue deinceps predicauit;
et tutor ac susceptor religiosorum omnium
deuotus effectus est. ¶ **Diger.** Si ita
deus sepe penitus moneret errantes / for-
tassis multi respicerent a maleceptis.
¶ **Theologus.** De hoc responsum ab-
zac accipe. Habet inquit Moyses et pro-
phetas; hos scilicet sequantur et eis cre-
dant. quia si illos non audierint; neque
si aliquis ex mortuis resurrexerit cre-
dent. Et tamen aliquoties his non ob-
stantibus / mira dei clementia ac pietas
quosdam satis miraculose ab errore re-
uocat. Nam in opido Coluba in Ba-
silicā. diocesi bocipz quod in presentia re-
fero accidit. Fuit et est psulatus ibidem
nonnunquam satis grauis et imitatoris pro-
uētibz et monasterijs / ac clero intra mu-
ros ciuitatis eiusdem residentia habē-
tibz. Venit igitur in mentem ciuibz et co-
sulatuz; et cōcluserunt; ut murus ciuita-
tē ambigēs per nouum annum murale mun-
retur per circuitum totum circuitum velut oblatum
de quadam quod opus diuissim obbebat psolui
a singulis artificum societatibus; quibus iustas
vocat. Sed cum magne expense adhiberi
gerentur opus; coarctauit opidum ipsius mon-
asteria et puertus omnes tam medicamentum ordi-
dinum quibus possessorum; ut per sua rata per
tē muroz sic iustre psolueret deberet. Et
exiit ut quis sciret per quantum tractum spacij
murus per eum erigi deberet; obpingebant in
muro maiori ex opposito annum murali eri-
gendi certa signa per singulis iustis et mo-
nasterijs; ut sic palam videret in quo

loco cuius libz solutoris fmin^o z fminis
 esset. Civitas autē ipsa seu opidū de re-
 pub. artifices z mareritā muri/ac mi-
 nistros illi^o opis pducebat: z expēsas
 pmo horū oim soluebat/ s; postmodū
 paratā pecuniā a singul^o recepit. Uidē
 tes hoc frēs nri / z ordinuz minor/ ac
 eremitaz sc̄ti Aug^o. qz bi cōuētus ibi
 habent: allegabāt se paupes esse z in-
 pros ad soluendū tale op^o/ etiā p sua
 rata: imo canōicas sanctiōes in p̄tuz
 sue coactiōis allegauerūt. s; apd rusti-
 cam gentē nihil p̄fecerūt. Eretrum est
 itaq; aīmurale: z signa primo postra:
 ac fmini ciuibz sūt p̄fixi/ z p redditua:
 ris monasterijs seu possessionari: vt p̄
 dictū est. deide p triū medicantiū rata.
 postremo s; p junctis seculariuz seu
 artificū. Et postq; op^o fere in circuitu
 p̄fecte erectū est (vt credit^o) diuino z iu-
 sto dei iudicio aīmurale vsq; ad fun-
 dum cecidit vna hora solū p illa p̄cise
 pte q̄ noie medicantiū religiosoz cre-
 cta fuit. oia s; q̄ in aīmurali p̄dicto
 p ciues possessiōatos aīa z p junctas
 soluta fuerūt/ steterūt illibate z illese.
 put ipse vidit: z multoz inuit^o oculo-
 rum de hoc obstupescati sūt. Opportu-
 itq; vt nollēt vellēt/ cines lapsa de suo
 erario réerigerent cōfusione ducti. Et
 ita duris boibo p frumēto tribuli/ z p
 bordeo spine ante corpis oculos palā
 creuerūt. Bzq; in eo in q̄ peccauerunt
 rei puniti sunt nō minoz/ s; longe de-
 teriori pena: in eadē ciuitate/ eodē tpe
 plēs diuinit^o puniti sunt morte t̄pali.
 Nā vinitores oēs/ seu cultores vinea-
 rū dicte ciuitatē tabernā babuerūt i la-
 tere muri cōuent^o frat^o n̄fop.: in cui^o
 taberne area puteuz fodere vinitores
 p suo solatio affectabāt: s; locū p pu-
 teo habere nequerūt p̄gruū nisi angu-
 luz quendā dicti muri sibi vsurparēt.
 quē angulū puentus n̄ tāto tpe pos-

federat qz de eius cōtrario nō erat me-
 moria. Rēnuētio igit̄ scribo dare locū
 angulū/ p̄dicti cōsules dicte ciuitatē se
 iudices p̄stituerūt: in p̄p̄a causa suspe-
 cti p̄tra puentū pro vinitozibz dicrum
 angulū sniauerūt. Quo gauisi vinito-
 res puteū fodiebāt in eodē loco cū leri-
 cia magna: z marzinib^o lapidets ab-
 imo in suūuz p̄fecerūt. Lunq; leri in
 taberna vinitores tā dic alfa biberent
 mancipiū q̄ddā aquā baurire volens
 negligētia sua de manu hydriā pdidit
 q̄ deorsuz in puteū ceciderat. Inuoca-
 tis igit̄ vinitozibz p funē vnus eorū in
 puteū submittebat vt hydriā rep̄ora-
 ret. s; diuina p̄missiōe ibidē stari sub-
 tance suffocat^o exp̄trauit. Quo extra-
 cto/ secūdus vice portis p vna capien-
 da p̄mittit. z sic p̄mus suffocat^o ē ita-
 tim. Lū s; tertio p funē moderate vs-
 q; ad mediū putei submitta cērean-
 dē horrore p̄cussus est: vt clamās i fue-
 ne retrabi se desideraret: z vitaz is vit-
 retinuit. Ex his at̄ ciues territi cladi-
 bus/ qd mali egissent tarde fati in su-
 sa funcribo didicerūt. Punīt^o fuit in
 sup n̄fo tpe p sua malicia nō min^o iu-
 ste dei p̄mittente iudicio q̄dam caupo
 in australi Franckonia. Ciuit̄ cū bo-
 die p̄redo insignis wolffenmayser no-
 mine: q̄ licz iniust^o sit z infest^o multis
 fuerit: tñ cōditōes q̄sdā miscdie z ius-
 sticie habet solz ad eos q̄s captiuauit
 nā nullū captiuū cippo vel lozis mans-
 cipare: nullū q̄stionibz torquet: nec cor-
 porali pena mulcrat: s; paratā pecuni-
 am si apud aliquē repit/ eandē vi redē-
 pit: z expēsas vsq; ad primū hospitū
 spoliato relinq̄t. siq; a se decerent equū
 chlamydē/ vestimēta vel arma melio-
 ra q̄ p̄do vel aliq̄s de suis defert/ b̄c
 cambiēdo recipit: z sua vel suoz vitio-
 ra vice taliū p̄stituit: p̄ciosa vitz p me-
 litozibz esse tñ q̄ nullū a se nudū recedē

R

re finit. Fideles catholice fidei ipse christi
 anus / hz peccator multū p̄bis diligit / si
 dei aduersarios odit. missax solentia q̄
 tidie vbi p̄t genitū flexis deuore audi
 uit / hz aliquoties nō min⁹ spolijs intē
 dit. Hūc lōgo tpe ciuitas Rorēburgē
 sis in frāc konia velut publicū hostē / p̄
 fertim sue rei publice armis vbi poru
 it p̄scq̄bat. q̄ oia vsqz hodie euasit. Acci
 dit autē die q̄dā; vt q̄dā Rorēburgēsiū
 cursor pedestrīa pecuniā eidē ciuitati
 offerret nō modicā. Lūqz hax pecuniā
 arū baiuluz in hospicio publico caupo
 tabernarius recepit timidū z palli
 dum; q̄stuit a cursore qd negotij hēret.
 Qui cursor secreto ait. Scio inimicuz
 n̄m tholfenmayser de p̄pinq̄ insidijs
 frequēt vti viay. pecuniā dñis meis
 ciuibz offero. q̄so iura z fides fuare ve
 lia mihi; me nō tradēdo / hz potius mi
 hi viā ne manus hostis in cūda dirigen
 do. Qui tabernarius, securus esto. nā
 nocte hac securā tibi euadēdi viā mon
 strabo. Credidit innocens p̄ditore; z ma
 ne versus diē cū p̄ditore suo caupone
 iter arripuit. nā eadez nocte clam cau
 po p̄doni antefato p̄nūciū intimauit:
 vt ad iter sibi p̄fixū mane indilate veni
 ret / p̄dā sufficere inuēturus. Iḡit ma
 ne p̄do cauponem cū cursore reperit.
 quē vt pecuniā quas portabat p̄ dñis
 suis p̄cceret coegit: cūqz ita descripsit
 nude; vt se p̄ditū cursor palaz videret.
 vñ obediunt inuitus z ingemuit. Tūc
 p̄do ad p̄ditore accessit: in colluz eius
 ruit: z ad spoliatū dixit. Ecce hic te mi
 hi cōtra iura hospitis naturalia prodit
 dit: dignus reuera est suspēditio. e duo
 bus vnū elige. aut ipse te laq̄o suspēdet:
 aut tu ipm furcabis z deinceps secu
 eris. Territ⁹ est de hoc p̄mo cursor: hz
 vt vitam retineret p̄riā / p̄ditore port
 us laqueo suspēdit. Postremo vero p̄
 do ait depredato. pecuniā p̄didisti me

spoliare inimicos meos. ne timeas: tu
 in culpa nō es / sed p̄ditore q̄ penā iam
 luit sue malicie. Tibi ergo scribam lit
 teram z sigillaborū q̄ te erga tuos con
 ciues excusabo: z tecum quō actu m̄
 elare scribā. dedit igitur iuxta solitū
 cursori nescio quas expēsas. Itam eidē
 excusatoriaz scripsit vt p̄miser: z abire
 eum illesum dimisit.

¶ Humor carnalis cōcupiscētie quā
 tū sit cauēdus. De sc̄a virgine Tolera
 clarissa. Ex fides bodie dilatat in mū
 do. Et de sc̄a vita Catharine de Se
 nis. De p̄ria sc̄i Dñici. Capit. ix.

Rana si sint humida / aut lu
 to maculata: desiccāt formi
 ce: vt fiant sicca z arida. Per
 grana em̄ opa / hz p̄ humores

z lutū infectio z lesio n̄oz opum desic
 gnāt: q̄ nō de⁹ / hz diabolus diligere z
 inq̄rere solet. vñ sup̄ isto Job. xl. Sub
 umbra dormit vehemoth: sc̄z in secreto
 thalami / in locis humentibz. diē br̄is
 Bregl. lib. xxxij. mora. Quid aliud lo
 cis humētibz / nisi luxuria designat: vt
 z p̄ thalamū glia sup̄bie / z p̄ loca hūen
 tia luxuria corpis exp̄manē. Duo q̄pe
 s̄ vicia q̄ hūano ḡni imanit domināt:
 vnū vici sp̄is: atqz aliud carnis. Ela
 tio nā. qz sp̄m erigit: luxuria carnē cor
 rūpit. Antiqu⁹ itaqz hostis hūanū ge
 nus v̄l p̄ elationē p̄cipitās / v̄l p̄ luxuri
 am p̄mēs in secreto thalami atqz in lo
 cis humētibz dormit: qz dānatū boiez
 sub ditiōe dñatiōis sue aut p̄ elationē
 sp̄is / aut p̄ carnis corruptionē tenet.
 Quosdam hō in vtroqz possidet. qz cū
 eos sup̄bie sp̄is eleuat. a timore sue al
 titudinis / nec fecūditā corruptionis in
 clinat. Fugit itaqz vehemoth / demō. s.
 loca mūda arida z ab hūioribz viciorū
 desiccata: qz ista sp̄is bon⁹ diligit: ma
 lus odit. Un̄ in euangelio sc̄tas d̄t: qz
 sp̄is exiēs q̄i loci aridis z in aq̄ā req̄

em non inuenit: qz domū quā reliquit
 vacuā scopisq; mūdātā reple: hāc mlti
 plūtor intrauit. Quia em fluxa sit ter
 ra q̄ infundit/ loca arētia z ināq̄sā sūt
 corda iustoz; q̄ p discipline fortitudi
 nē ab oi carnal' p̄cupiscētie hūorē siccā
 tur. Un̄ h̄ quoq; adhuc vbi vebemorb
 dormiat iste necario demōstrat: cū pri
 nus subditur. in locis bumentib; loca
 nāq; bumentia sunt terrenoz; hominū
 mentes; quas humor carnalis p̄cupis
 cētie qz replet/fluidas facit; in quibus
 vebemorb iste inq̄tatis sue vestigia tā
 ro altius imp̄mit/ quāto in eisdē mētē
 bus pes trāsit/ illi' q̄st in fluxa terra d̄
 scēdit. Loca q̄q; bumētia sunt opa vo
 luptuosa. pes q̄ppe in arida terra nō la
 bi' fix' s̄o in lubrica vīe retinet. ¶ Pi
 ger. Quia vīe vīdeo/ hī velut prudē
 tes formice grana humectata ad calo
 rē solis desiccāt z mūdificāt / q̄ labore
 z industria sue informatōis anias z
 spūs hoim in humorib; viciōz; iacētes
 ad hūi charitatē inflāmant; an tales
 mō repiant' doce p̄ crēmā. ¶ Theolog'.
 De hoc supra lib. ij. cap. j. ubi de m̄ḡro
 Vincētio manifestū exemplū tradidit.
 Lui haddo mirabile de sexu femineo
 z fragllī. Viuit hodie in regno Frācie
 puto soroz Loleta noie/ ordinis s̄acte
 Clare/ virgo s̄ctā z prudēs; hec q̄ntas
 deo aias suis s̄ctis crīmīs acq̄suerit z
 custodiuerit/ norūt hī q̄ loca p̄ eā refor
 mata/ z sua coopatiōe fundata d̄ nouo
 viderūt. Unū igit' de multis refero qd̄
 solēni ambastatore ductis Sabaudie
 t̄pe audiui corā multis nobilib; in ciui
 tate Nūrebergēsi t̄p; p̄gregatiōis p̄n
 cipū Alemanic ad regē romanoz; Si
 gismū d̄n; qui in causa fidel' expectabāt
 in loco p̄dicto. Cū em cācellarius sum
 mus eiusdē regis in concione multoz;
 vitā sancte memorie Catharine d̄ Se
 nis ordinis qui vocatur de penitentiā

sancti Dūci laudaret; cuius legendaz
 sub stilo magistri Raymundi dicitaz
 se habere z legere gl̄habat; z quāta de
 in cōuertēdo peccatores nostro tempe
 (sicut veritas est) p̄ candē virginē fecit
 ser in Italia. Jā sermone puaro finitor;
 cepit p̄dicē' ambastator; duct' Sabau
 die infrascripta recitare de sorore Lo
 lera q̄ facta essent in Gallia. Viuit in
 q̄t / nobiscū sub artūssima paup̄as; res
 gula tā magna cū deuotione/ vt specta
 culuz facta sit deo z boib;. Nā circa co
 mitatū Bibenēsem ob reuerēciam s̄ctē
 Clare monasteriū d̄ nouo erectū noui
 ter extitit; cui dicta virgo in sorozib; p̄
 uidere debuit. Jgit' an̄q; ad plenū offi
 ctne gate cētē/ nescio' e' negligētia mis
 sum est p̄ s̄ctā virginē. q̄ cū loco appro
 pinquauit; nōdū sufficiens habitatiōe
 virginū p̄f. cta/ cogebāt in domo qua
 dā honesta manere ad t̄pus cū suis so
 rozib;. q̄ dū p̄f. cēt' monasteriū z ex lo
 co ad ecclīā certis t̄pib; opus fuit vt ext
 ret. Qd̄ cū fieret; die quadā fact' est cō
 cursus ppli magn' de q̄ singuli certari
 gestiebāt virginem videre tam sanctā.
 Erat p̄ tūc quidā vir dissolutus valō
 minus quodā mō z iocularoz; multo
 rū/ q̄ hec intuens in mediū pressure vt
 fortassis iocū z solatiū vidētib; face
 ret; stādo coram virginē s̄ctā ita ait. O
 dñā/ si t̄ate s̄ctitatis ea quāte reputas;
 ab hoc populo: me sic ceteros velis vī
 rū deuotum facere deo. Eūq; virgo h̄
 boīs dissolutionē conspiceret; misericō
 dia mora z p̄p̄atiōe/ eleuat' in celū lumi
 bus p̄f. z manib;/ sic orare b̄ueit z ag
 te cepit. Deus q̄ oīa pōt dignet' te sibi
 fidelē facere famulū. Que pura z s̄nce
 ra oīo cā fuit apud oīpotētē valida/ vt
 ille mor dīna inspirat' grā z imutat'
 de turba gemebūd' abscederet; mūdū
 relinq̄ret z feces eius. Nā statim ad re
 formatū locū frat̄ū ordinis Minor'

artissime reformatoy cucurrit: petā q̄
bus siam velut humoribz mal' fedave
rat cōfessus est: penitētiā suscepit: et or
dina' fratr' effect' est. In q̄ p̄culdubio
mai' miraculū factū ē q̄ si corp' palit' de
funct' resuscitari p̄ virginē mernisset.

¶ Piger. Utinā pdicatores sibi dini
mktos mō hērem' circa terras infide
liā q̄ h' mō aiaz grana desiccarent a su
is hūoy facinoribz: et in aceruū et cune
um ecclie tales deferrēt sicuti bec vir
go circa dictū peccatorē fecisse dinosci
tur. **¶** Theol. Ecclia suā dina clemen
tia nūq̄ pdicatoribz sui sibi feminatio
ne in toto desitit: s; p̄ suos q̄s mitte
re solet seruos rigare sp̄ p̄suevit. Absit
vr de' q̄ eā sui filij p̄po cruozē redemit/
min' diligar q̄ synagoga olim cui i ex
tremis guatā idolatrijs p̄ p̄phetas su
os sp̄ subuenit. Si em̄ gesta in Hispan
ia et Gallia p̄ andictū fratē Vincen
tiū memineris: si deniq; infinitā mlti
tudine peccatorū p̄uersam nū p̄ in Ita
lia p̄ frēm Bernardinū ordinis M
noy virū deuotissimū et pdicatorē ex
cellētissimū attēdere voluerit / et silia: vi
debis dēū nō reliq̄se plebē suā.

¶ Piger. Terret me valde vnū d̄ p̄sentī ma
teria: quādo vicz audio et cōsidero tur
cos et saracenos in q̄busdā p̄tibz tā po
tent' regnare et restringere Lbū fidelē
populū: ita vt tā plurima loca p̄fidi oc
cupēt in quibz fideles antea sedebant.
¶ Theol. In fide te res bec nō tepidū
efficiet / s; cōfortet pot': si credis Lbū
stū bec et suū apostolum pdixisse. Nam
Mat. xxiij. veritas ait. Surgēt pseu
do: hūi et pseudop̄phete: et dabunt si
gna magna et pdigia / ita vt in errore
inducant si fieri pōt etiaz electi. In no
uissimie (inq̄t apl's) d̄sibi instabūt tpa
piclosa: et erūt hoies scipos amātes. se
cūda Tim. iij. Et Mat. xxiiij. Lbū
ait. Mlti pseudop̄phete surgēt et se

ducēt mktos. et quonā abūdabit iniq̄
tas / refrigeret c̄baritas mltoy: q̄ ar
seuerauerit vsq; in finē h' salu' erit. Et
iterū Luce. xvij. Fili' hois veniēs pu
tas inueniet fidē in terra: p̄feca si ec
clesia vna in p̄re p̄ p̄fidos coangustat /
p̄re ex alta scim' dilatat. Lertū ē em̄ tē
pe magni Caroli Hispaniaz regna fe
re i toto saracenis fuisse occupata: que
mō (excepto solo regno Granate) hūi
cultores s̄. Nouim' isug vineā et ecclia
Lbū n̄o tpe p̄pagines expādisse suos
h' sus septentrionē seu polum arcticū vl
tra signa Polonie et itra latissime. Nā
ea q̄ sequunt' a fide dignis sepe audiri
et sat' nouit' disti' a reuerētissimo et d̄
uorōe ac l̄atura pleno d̄no cardinali
Juliano sc̄e Sabine p̄cepi. Anni em̄
tres vix elapsi q̄ rex Polonie vradilla
us noie mortu' ē. Nic p̄mū paganus
extitit et i fidelit' cecitate nar' et diu
nutrit' / sicuti et suoy victioy mlti. p̄
sus at' tadē bell' ch̄rianoy et ipugnat'
p̄ militiā cruciferoy ordie Teutoni
coy de Prussia: et stimlat' varijs dini
sibi vocatōibz: p̄uers' ē tadē: baptisimū
suscepit duonissime / et deuoti' p̄tinua
uit. Nā q̄ h̄na ignē elemētare coluit / p̄
modū Lbū venerat' ē: et vsq; ad finē
vite sue adorauit. Hui' exēq; cū i p̄nti
Basil. palio celebrarent: et q̄ finonē p̄
sente p̄ciōe L' d̄alij faceret nescio c' neo
gligētia abēt: cepit andict' d̄ns Juli
an' q̄ in minoribz istitur' in Poloniā
fuerat et āmissus aliquādo ita refert'.
Mibi inq̄t p̄icos optimi tāq; expro cre
dite. Rex iste c' exēq; celebram' ecclie
sc̄e vltra q̄s credi p̄t p̄fuit suo tpe. Nā
a tpe q̄ ch̄rianismū suscepit / vltra trigē
ta milia paganoy ad lumē fidei p̄uert
sa s̄. vij. cathedrales ecclias d̄ nouo fū
dit' p̄ neophyt' erexit. et i luro vbi p̄e
tu' nutrebat' ignis et adorabat' eccliaz
collegiatā destructo igne construxit: et

deu tã in copioso nũero ibi auxit/ vt
die z nocte nulla hora/ nullũq; momẽ
tũ existat in q̄ non p̄ certos eccie minĩ
stros iug; laus altĩssĩmo p̄soluat. Tã
ro itaq; chĩ eccia x̄sus septentrionez
dilatata ẽ: vt inõ ordo Teurbonicozũ
p̄fatus nullũ locũ beat aduersus que
necio bellũ du cat. z tñ certũ est q; pau
lo añã etiã meo tpe: necẽ fuit annuo p̄
fidis pugnam p̄ortĩ gere.

¶ Q̄ in terrenis se nullus fũdare dz.
D: p̄munĩt; ad moriẽdũ diuĩtis ora
culis. Et de non vindicãdo se in clero
per laicos. Cap. x.

B

Rana formice sollerter colli
gũt; decoricat ne germinet/
z secreta recõdunt. In q̄ mi
g
ra hº aial' videt; saga actras. si
em granũ nõ decoricat; vt pullula
tua manẽte / deorsũ z in terrã radice
submitteret; z crescẽs x̄sus surũ i al
tũ se nimis extolleret germinãdo z vi
rescẽdo; sicq; in se p̄tute oĩ destitutũ/
vite alimẽtũ nõ p̄beret / s; oẽs fere cas
saret formice laborẽ p̄teritũ. Hac idu
stria carẽtis alta aialta / stulta in p̄pa
ratiõẽ formice videt; . q; illa ḡna coa
ceruari integra z nõ p̄cisa colligũt; z
cũ cibo vesca se putant solido / diuites
dimittuntianes; s; formica ista vitã
p̄uide / esuriẽs implebit; bonis. Cũ cere
re bestiole se putãt diuites; dimittunt
inanes. vñ p̄ hãc hº minuti aial' p̄u
dentiã apte d̄signant; viri simplices z
recti; q; grana strutũ de primozũ vita
legẽtes / eadẽ seq̄ndo in ope secreto lo
co abscondũt; ne germinare incipiãt co
rã alienis ocul'; z exide gliam q̄rẽtes
vanã / p̄tute z mercedẽ hamittant; si
cui stulti facere d̄inoscuntur de qui
bus Job. v dz. Vidĩ stultũ in firma ra
dice; z maledixi pulchritudini eiº sta
tim. Sup q; brũs Greg. li. v. mo. dz.
Quasi firma radice stultº in fra figit

q̄ tor; d̄siderijs in freno amore solida
tur. vñ Lain p̄mº ciuitatẽ i fra p̄stru
xisse d̄scribit; vt apte mōstraret; q; ipe
in fra fũdamẽtũ posuit / q; a soliditate
celestis p̄tẽ alienº fuerit. q; si firma ra
dice stultº attollit / qñ hº tpali p̄spirare
fulcit; vt oẽ qd̄ appetit p̄sequat; aduer
sa nulla sustineat; z ifirmos sine repu
gnatõe p̄ualeat; bñ agẽtib; ex aucte z
dicarad maiora p̄moda ex p̄ort semp
actiõẽ pueniat. vt vnde viã vite d̄fir
inde ad t̄pus felicitoz viuat. Bñ ḡ dz.
Ego vidĩ stultũ firma radice; z male
dixi pulchritudini eiº stati. pulchritu
dini q̄ppe stulti maledicere / ẽ eiº gliã
ex cõsiderata d̄natiõẽ iudicare. q; co
atrociº i tormẽt; obruit q; altiº in pec
cat; elabit; q; trãst qd̄ ex tollit; perma
net qd̄ punit. Qui honorat; in viã / i p
uertiõẽ d̄nabit; z qñ p̄ amena p̄ra ad
carcerẽ puenit / q; p̄ p̄ntẽ vite p̄p̄a ad
infĩtũ tendit. ¶ Dig. Da peto exm̄ de
aliq; q; ḡna p̄rtũ de area hº sceli elige
re nouerit; eadẽ ab hoim ocul' ocul'
tãdo / atq; ne in gliãz inãne germinet
ca p̄cidere z decoricat; seuerit. ¶ T.
Miles de q. s. li. j. ca. vi. z li. 4. ca. 3. ti
bi retuli Boarus tal' vt opinor extir
q; p̄fectiõis q; scẽ opa ita occultare nõ
uit / vt extrisceº puer hº mũdi sp̄tẽnº
cẽ videre; q; tñ vanã gliãz z eius p̄o
pas p̄ virib; fugit. vñ etiã diuina ei
miscdia dedit / vt lōge añ eiº ab hac lu
ce d̄cessũ vt se p̄d̄sp̄eret vocari diui
nitº m̄cruit. Nã pur ab eiº oĩz p̄cepti
postq; se resignatis vicioz; turb / diui
no obseq̄o p̄ secreta duotõis exercita
atris d̄dicollz; venit noi i cº medio vt
more solito ch̄o ḡras de sua passione
meditãdo pageret / surrexit; z duotõĩ
solite in castrĩ sui q̄daz turri seq̄strata
a loq; alijs pur licẽt vacabat. q; finĩ
ra se in lectũ reponere cepit. Tunc sta
ti eo clare vigilãte vox venit / q; erinis

B

circa vicibus ita insonuit. post quosq; an-
 nos oīno mouerit. Obstupuit autē ex h
 miles: et an somnū esset territus cepit
 ambigere. sed qz vere se vigilasse didi-
 cit: nec quisq; scū fuit in p modo vbi ia
 cuit: nec in pinq; habitatio erat vnde
 vox audiri posset alienare cū admira-
 tiōe mēte diu reuoluit: fratos desup se
 creto q̄suir: et ad me tādē venit. Lū at
 me scire nec pphētā / nec pphē filiū: ad
 securiore p̄e cōuerrere cepi diuinū vt
 credo oraculū. Rimari cū iussi pphā cō
 sciam sup vitā iuuetutis tpe ductā: an
 ne exeret? ducēdo monasteria lefit et
 paup: s̄ idebit. et si sic: vtq; restitūōes
 fecit. et in s̄libo itormauit virū: q̄ tū vt
 p̄tūc sensū alios sue aīe medicos dudū
 secutus est. et vt suasi b̄n̄l̄iter obtem-
 perabat mibi. Tādē autē dei tyroni sic cō-
 clusi. An a deo hec vox fuerit affirmat
 nō a deo: s̄ scio Lh̄m oēm p̄monuit
 se hoīem. Vigilate (in q̄t) qz restitūōes di-
 em nechorā. Idcirco modis vob possi-
 bilib; vos ad mortē disponat: et ita de-
 epi nō poterit in cō qd̄ veritas ip̄a iu-
 bet. Finitis autē annis et infra cor; cur-
 ricla vltra q̄s credebat miles Lh̄i cor-
 pus castigabat et aīm disponebat. Nā
 licet alligar̄ esset q̄dā fidelitatē vinelo
 et astric̄ obsequijs cuiusdā fr̄ni p̄nci-
 pis: cui famulabat fidelit̄ regēdo rem-
 pub. tū in iudicijs iust̄ / in paup; mi-
 ficos / in ec̄les ḡfosus / et clero milituz
 fuit ḡfosus. corpus atterebat noctur-
 no tpe flagellis: macerabatur iunij; / vi-
 gilij; / et abstinētijs: et idē domabat cili-
 cio / desup aureis de die tēc̄ militum
 insignijs. In vestitu supbia nulla: sed
 pon̄ in p̄pariōe ad p̄militones clerice
 eē videbat. Tibi potuit x̄bum dei legit
 quidūsim: audiuit solliciti: et diuinis
 simū sac̄m eucharistie recepit sepe / s̄
 q̄ potuit oculi. Quidē atterē et iudicio
 se p̄ suis paup; et rusticantib; hoib; p̄

ces ad deū fudit tāq; p̄p̄is p̄ parenti-
 bus: se dicēs (put ab ore suo audiui) s̄
 corūdē labore victitare: et tō credere se
 ad vicē repēdēdā reciproce multū obli-
 gari. Ob hinc q̄cqd̄ facere cū deo potu-
 it vel omittre / ad h̄ se inclinauit sp̄: vt
 cū nullo nobili guerras intraret: ne sui
 paupes lederent. Lūq; tota Bavaria
 Rethia / Steuicia / et Frackonia mlto
 tpe litiū diuersaz incendijs villaz va-
 starent et cedib; hoīm: in q̄b; p̄ncps
 cui miles iste fucebat vt p̄miss / ex vna
 parte p̄ncipalis extitit: tū tā prudētē
 Lh̄i tyro se ex vtrisq; et in aduerf par-
 tib; armatoz gerebat: vt nullus militū
 subditus in domo aut corpe dānū sen-
 serit p̄ totū decursuz guerraz: sed sem-
 p̄ in pace subditi eius quieuerūt. Lol
 ligauerāt p̄terea paulo antea multū
 nobiles se in vnā societate et amicitia
 cum libris quadam aperte: de quoz
 numero idem miles etiam fuit. h̄mōi
 etnim insignia in figura auis / vel alte-
 rius argentei v̄l auri animalis ob pa-
 cem seruandam continuatius aliquo-
 tiens milites et militares deferre solēt
 in Alemania. Accidit autē prope eadez
 tempora: vt canonici cuiusdam carbe-
 dralis ecclesie in nobilium corūdē
 partib; male et scādalose viuerent. s̄
 cur p̄cu in Alemania satis consu-
 rum est. Offensū sunt in talitū vita plurimū
 quidam nobiles: et cōsiliū habere ce-
 perunt inter se / quomodo clerum vna
 dierum inuaderent / et humiliarēt ali-
 qualiter. Carijs autē varie ad questia
 respōdētib; miles vbi sibi loq̄ loquen-
 di dabat ita p̄ suo vero r̄ndit. Agnosco
 inq̄t clez se male regere: de quo merito
 dolere debem: sed ip̄i scim̄ in tra n̄q;
 fr̄tonia et in nobilitū ceru q̄sdā eē rapio-
 res / et surarios manifestos / et aduico-
 ros: in nob q̄so p̄mo vindictā faciā
 in natiōib; / et increpatiōes in pplis. q̄ fa-

ero / deliberem^o qd fiedū sit de clericis.

Hoc auditor: oēs dinceps de clero silu
erūt. qz mlti se in silibz vicijis / aut suos

D cērcos agnouerūt. Inca tā finit^o ppe
annis de qbz oraculū insonuerat / qdā
psona militi affinitate cōiūctissima in
facin^o qdā ifamte nimis cecidit. quā
qz miles velut se dilexerat: tristitia cor
dis vulnerat^o est adeo: vt mibi diceret
die qdā secrete. mori (ait) in bello / z p
fodi iaculis die vna pluries leue mibi
foret in cōpatiōe b^o mali qd illatū est p
neq̄sillimū virū mee amice: nollē tñ / z si
valeret rco z nocētī nocere iniuste. de^o
sibi parcat. Tunc ego subintrū. Dñe /
fortassis patiētia z eq̄nimitas hec tole
rādī / pro deo qui maiora his sustulit:
mors de q̄ vocē audiuistis dudū eē p̄t.
Rūdit. qz mors fame inclementior est
nece corporea. Paulo at̄ postea cepit se
cta hereticorū i Bohemia manu arma
ta loca p̄ie militū z aliorū inuadere. ad
uersus quā sectā nobiles Frackonie /
z adiacentiū partiū nobiliū z fidelīū ar
maturā collegerūt. z eadē qz h̄yems in
stabat / p nutritōis q̄ridianis guerris
z hereticos ad vicina loca Bohemie
trāsmiserūt: militēqz p̄fatū in exercitu
codē p capitaneo (qz aio bellicosissim^o
erat) p exercitu posuerūt. vbi cū arma
ture fidelē p̄cessz / intrauit exercitum pe
stis epidimicā plimos zumpst: z di
ctū militē sumptz ab eo ecclesiasticis sac
mētz / ab h̄ nequā seclō migrare felicif
fecit. vt ita cū merito mortis duplicis /
fame scz z corporis vcrificaret vocatio
que p̄cessit diuina.

¶ Per qnqz remedia labor aliq̄s facili
tat̄ eria sp̄ual. De horretibz L̄bīi sacra
recipe. De sc̄tē L̄bristine merit^o ei^o die
moriētī. Et de bona morte mltorū qui

(publica iusticia plectunt.

E **f** **D**ormice arte ml (Lap. xj.
tiplici onera sibi faciunt por

tabiliora: vt sic in labore p̄seuerēt. labo

rissimū em̄ est aialū. Idcirco studiose

vicitū q̄ritat: rep̄tū p micas minuracim
portat. Et sō Iusto. et bimo. li. ij. ca. iij.

dic. Formica dicta est ab eo q̄ ferat ml
cas. i. gna farris. Un̄ Quidi^o in mera.

Brāde op^o criguo formicas ore gerēt
tes. Et h̄yus labor hui^o minuracim

st̄ grādīs z varius: tñ onerz mole z las
boris mltitudine vix vnq̄z frangit. q̄a

aut onus si ip̄proportionatū ē diuidit:
aut alfi p̄tē p̄cedit. aut si grāde est: nūc

añ / nunc retro recuruat: z gerit mō pe
dibz / inō ore / siue retro grāde / siue faci

etern^o ferat vsqz ad finē introducti one
ris diuersa sub arte p̄seuerat. In q̄ re

uera nob̄ segnit^o agētibz torporē acide
mltū accasat: z virtutē p̄seueratē p̄mē

dat. Uade (ait Sapiēs) o piger ad for
micā. In diuis igit opibz quibz nūc alfi

monia in celo sumēdā colligim^o: nō in
ertes / sz indefesse laborez^o varia opa

virtutū diuersz opibz p̄ tedio vitādo su
mam^o: nec vnq̄z a ceptis bonis desista

mus. Ad qd̄ hortat̄ br̄us Bug^o. sic lib.
de virginitate. Diuersz sem̄nibz pecto

ris tui tolles semen: nūc alimonijis me
diocribz: nūc ieiunijis partionbz / lectio

ne / ope / p̄ce. vt mutatio laborz inducit
sint̄ q̄ritis. Sunt em̄ qnqz p̄ q̄ in L̄bīi

obsc̄q̄o arte qdā onus laboris facilita
tur. vitz opm̄ variatio. collaborātis in

ruisio. osonis admixtio. p̄ pctis satisfi
ctio. z b̄ritudinis augmētatio. De p̄i

mo br̄m Bug^o. audisti. De sc̄do die de
at̄ns Greg^o. lib. moral. v. Non deseres

in labore p̄sistere. qz subleuatio laboris
est visio collaborāz. De tertio in vital

patrū legim^o. Lū em̄ br̄is Antom^o in
in eremo tedio afficeretur / dixit. Dñe /

velo salu^o fieri: z nō pmittit̄ me cogi
tatiōes mee. Et surgēs extuit foras: vt

dirqz q̄ndā sedētē z opantē (angel^o em̄
dei erat) decide surgētē z orātē. z dixit

Capitulū undecimū lxxviii

ei. sic fac z salu^o eris. De q̄rto aut bea^o
 Bernard^o in finone q̄dā. Eām labor^o
 dō cogitet in labore; vt ipa ei pena quā
 patit culpā p q̄ patit respicet. De vl
 timo aut dicit beatus Hiero. in q̄dā epi
 stola. Null^o labor dur^o / nullū tps lon
 gū videri d. bet q̄ glia cōnitatis acq̄ri
 tur. Nā (inq̄e Apl^o) nō sunt condigne
 passiones huius tps ad futurā glām
 q̄ reuelabit in nobis. Hanc artē facili
 tādī Lbū onera docere voluit dñs q̄n
 Math. v. ait. Discite a me quia mitis
 sum z bñlis corde; z inuenietis requē
 aiab vestris. Jugū em̄ meū suauē est;
 z onus m̄ ū leuē. Hic obijcit Raban^o
 z soluit. Quō inq̄e iuguz Lbū suauē
 cū sup̄ dicitū est. Bria est via q̄ ducit ad
 vitā. S; qd angusto initio incipit / p
 cessu tps ineffabili dilectiōis dulcedi
 ne dilatat. Meliusq; beatus Aug^o boz
 eām assignans in de verbis dñi / sic ob
 ijcit z cōcludit. Qui iugū dñi intrepī
 da ceruicē subterit; tā difficultia picula
 parit / vt non a laborib; ad q̄tē / s; a
 q̄tē ad laborē vocari videant. Sed p
 fecto adest sp̄sfectus q̄ in exteriori
 hominis corruptione renouat hoīem in
 teriore de die in diē; z gustata reque spi
 rituali / in affluētia delitiar; dei in spe
 future beatitudinis oīa p̄ntia delinit aspe
 rar; z oīa ḡuia releuat. Et postq̄ ondit
 q̄ moria icōmoda sustinet mūdant ho
 mico ex amorē frenoz; sic cōcludit. Dia
 leua z imania p̄sus facilia z pene nul
 la efficit amor. Quāto ḡ facili^o ad verā
 beatitudinē charitas facit; qd ad miseri
 om̄ q̄ntū potuit cupiditas fecit. ¶ Pi
 ger. De p̄seueratib; ḡ in diuino labore
 aliqua p̄ducas exempla. ¶ Theolog^o
 Donū p̄seueratīe non in vite p̄ncipio /
 s; in eius cōp̄obaz termino. Nā bñ
 inchoat; z male p̄seuerat. Ediuerso q̄
 daz malo inchoato p̄ncipio / sine bono
 cōcludit. Hoc donū tāte dignitatis ē
 z arduitas iuxta sc̄ti doctor; rudimē
 tar; vt sub null^o cadat merito p̄p̄oitez
 oīone facta p se pie z cōtinue ipetrari
 possit. qz meritū iusticie. oīo hō siue i
 petratio diue misericordie imittit. Et p
 bis exīma hodie diuersa habemus. Fu
 ut n̄o tpe Rex romanoz Ruperus; de
 q̄ sup̄ ca. iij. hui^o mētiōne facim^o; q̄ añ
 sui electionē re z noie clemēs extitit; z
 p^o diutina z scā sua opa in letali q̄daz
 infirmitate p̄pe a demone vice^o occubu
 it. Nā infirmitatē ḡuez incidit; z sum
 pto eucharistie sacro se dietim ab sc̄tē
 vnctiōis oleo callide ne reciper subtra
 xit. Hauserat em̄ vbi nescio diabolicuz
 hūc instinctū (vt videbat) q̄ qdā sup̄stī
 ciosissime credit / se p^o b̄mōi sac̄ti susce
 ptionē oīno m̄ḡre opt̄re. Distulit t̄ḡ
 tur p̄nceps recipe sac̄m p̄p̄ mortis p
 iculū. Et doctores dñi z bñani iur;
 q̄s sp̄ dilexit / verb virū hortabantur z
 sibi suadebat ne oīno desineret tā salu
 b̄e aie z corpis antidotū. Obtinuerūt
 tñ tāde illi diuina arridēte grā int̄cum.
 Lūg; p̄ntib; l̄fatis cleric; inūgeretur
 p̄nceps; z orationes que de sanitate so
 nant vtriusq; hominis multiplicaren
 tur; ait satis alacriter. Reuera si hoc sa
 cramentū sciuissem tantuz pro vtroq;
 valuisse homine quēadmodū iam au
 dio / dudū ipum deuotissime p̄ostulaf
 sem. Fuit em̄ litteratus satis. qui con
 ualescēs postmodū multis annis Ro
 manū gubernabat sancte imperium; z
 tandē felicif p̄seuerans in bonis opib;
 vita functus est. Tempe quo artes p̄
 mū in vniuersitate vniuersi audiui; B
 fuit ibidē virgo deuota ordinis cano
 nicoz reglarū. q̄ deo p̄mū; deinde brē
 Lbūitine virgini sedule obseq̄a p̄stitit
 ieiunijs z orationib; sancta misteria /
 p̄sertim in festo dicte virginis satis mlti
 plicauit; z p̄ dono p̄seuerantie; atq; vt
 (si fieri deceret) in ip̄o sc̄tē martyr; fe

No ab hac luce tpe migraret sepe ora
 uir. Nec d'spexit dñs pces ancille sue.
 nã cadẽ die multz clapsis annis mor
 tua est felicit: z vt in dño p'fido cū san
 cta virgine Cristina locū e'ne retribu
 tiõis intrauit. Nec cū nobis in loco ca
 pituli p'or noster tuienẽ. vir prudẽs
 z deuot: q' virgine nouerat/ p' spūali
 solatio receitauit: mltis iuuenibz fi
 ma'iaz deuotiõis ad dei serõs nõ mo
 dica m'it'rauit. In pncipio Basilien
 cõcilij insignis qdam fur p' publicam
 iusticiã detentus est: z fraudis sue cõ
 menta detegebat mltimoda. Sniar
 igit' ad morte in iudicio/ pure z sacra
 m'entalit' p'fessus est cuidã virõ religio
 so. nõ modica em' subtraxerat: z in ve
 stimentis hõ magni gener' videbat: z
 erit' mltis familiar' effect' fuerat. cū
 igit' de ciuitate duceret' p'sus locū pa
 tituli/ qd' sacz distat: p' totū spaciū iti
 neris in magna mltitudine ppli tã ala
 crif' incedebat z hylari vultu/ imo io
 cundus verb' z nutibz adeo/ vt eū spon
 se ad thalamū pñtandū putasset. leto
 vultu sibi notos iuocauit: z orauit vt
 p'eo ad deū intercederẽt. In via alta
 voce canebat metra qdam vulgaria z
 deuota q' dudū didicerat: z in stupo
 rem oim' m'etes p'uertit. Lunqz licet
 eū surfū in scala sub furca deberet du
 cere/ ita furcandõ ait. Queso mihi re
 spondeas. qd' q'so comedisti hodie/ vt
 tã letus hodie morieris: parẽ em' tui
 nunq' habui. vnde g' tibi bec quam in
 deū habes fiducia? Cui ille rñd'it. scio
 me grauif' deū offendisse: credo me de
 inde remissionẽ meoz facinoz p' peni
 tẽcie sac' m' recepisse. qz ex p'ior' mihi dis
 pl'icere q' creator: e' meū off'edi. z si fas
 estz me mortẽ euadere: tñ em' datiois
 p'positū oino fortit' retentare vellẽ: qd'
 etiã p' p'senti gero. sed scio: nõ exp'dit
 vt euadã mortẽ. nimis em' off'edi deū

z hoies: q're iuste mor: loz: z meã volũ
 tarẽ diuine iusticie in s' p'formo. bec p'
 sideras nunq' d' let' mori debeo: Diu
 tius em' viuẽdo fortassis in tabna oce
 ciderer' meis in p'ctis. q' aut' h' malum
 baten' euasi donū dei est/ non meri
 tū. igit' deo g'ras ago. Ascẽdit g' lignū
 supplicij: z laq'o vita reo recepta cū p'
 seuerat'ie pat'ibz signis. ¶ Pl. Ego
 puto q' tales p'destinati esse vident: z
 tali supplicio p' diuinã clemẽtiã velut
 mō ap' tiori regnū celoz intrare p'pel
 lunt. ¶ Theol. Idẽ meū sepe nõ iudi
 cãdo/ s'z meditãdo de b'racit' p'sidera
 ui. qz mltos q' vite fuerũt dissolutissi
 me/ nec vlla via cõpesci poterãt a suis
 malicijs: vidi ad verã p'ritionẽ qntū
 in extertouibz datū est iudicare/ p'pun
 gi: z pleros morte publica deuote m'
 grare. Ediuerso mltos vidim' p' pres
 ces/ aut pecuniã a morte quã merue
 rãt p' iudices varios libertati cõdona
 ros: q's postmodū exp' sum' fuisse de
 teriores q's aña. Difficile em' est p'sue
 ¶ Hyems z estas qd' (ta relinq're.
 scẽt moralit'. De vitanda acidia: z q'
 nõ op'et' f'eri de morte subitanea bo
 noz hoiz i' q'ly bona vita p'cessit. ca. 12.
 ¶ Veme q'escit formice: z tũc et
 bo fraun' estate p'ecolletõ.
 ¶ Un' Prover. iij. Formice po
 pulus infirm': q' p'parat in
 messe cibū sibi p' byemẽ/ in q' nõ est tẽ
 pus seminãdi z arãdi furura britudi
 nis vita d'signat. Un' saluator' suos p'
 monuit loq'ns s' die iudicij qñ Mar
 ci. xxiij. ait. Ozate vt nõ fiat fuga via
 byeme v' sabbato. qz scz (vt b'ris Nic
 ro' ibidẽ dic') in altero duricia frigo
 ris p'hibet ad solitudines p'gere: z in
 mont' b'z deserrit'qz latitare: in alio at
 trãsgressio loq' est. Per estasz ho qñ
 metedi laborãdi z seminãdi t'pus est/
 z laborio p'seno vita intelligit. p' qd'

Capitulum duodecimū Ixix

Salomon Prouerb. vj. dic. Uade ad formicā o piger / z cōsidera vias eius: z discē sapiētīā. parat estere cibū sibi: z cōgregat in melle qd̄ comedat. Et iterū ibidē. Si impiger fueris: veniet vt fons messis tua / z egestas lōge fugiet a te. Quoꝝ (vrb. Aug. li. de p̄ficiu vicioꝝ / z vbi corpoz z ignauia dicūt) Si lectioi p̄tinuato studio sp̄ insistis / oculo rū caliginē incurris. Si indēsinent la chrymas fundis: ip̄os etiā oculos amittis. Si prelaes vigilijs psalmoz celsuz psoluis: insaniā cupies acq̄rē. Si q̄tidiano labore te cōficias: ad op̄ sp̄iale nō confurgis. Aduersus q̄ bri Bernardi imitādū est p̄siliū / q̄ in epla q̄dā dicit. Lū te acida vltēdio affici sentis: noli p̄p̄ca diffidere atqz desistere a studio sp̄iale: s; iuuāris req̄re manū: trahi p̄ te Jesum obsecrans. Teste em̄ Cassiano d̄ instrū. monachoz. Exprimēto cōp̄ū est atqz p̄batū: acidiē ita ipugnat: onē nō declinādo fugiēdā / s; resistēdo supandā. ¶ Piger. Scis ne aliquos viros vel de femico sexu aliq̄s de q̄bz p̄sumenda sit sollicitudo laboris quas rārope p̄mēdāt sancti: ¶ Theologus. De viroqz sexu p̄les vt spero noui. Utebat nostro tpe in Nirenbergēsi cōuētū pat̄ q̄dāz Eberhardus noie / qui in poratus officio s̄uidē me precessit. Hic p̄mū sacerdos seculari extitit: z vt mūdū euaderet imūdum / n̄m ordinē intrauit. ieiunia reglaria q̄ p̄ dimidium fere annū durant s̄rictē seruauit. dies p̄pe nulla fuit intra. x. annoz spacia in q̄ mane sumō missāz deuote celebra re negligeret: z postea vsqz ad prandij temp̄ audientie confessionū in porta nō insisteret / aur aniaz p̄silijs. fuit em̄ vir mltū matur̄ z p̄uidētia p̄dit̄: licz lingue p̄peditiois esset. Dabuit h̄ vir grām lachrymaz tam abunde: vt de sili mili nō audierim. Nam omni nocte fi

nitis matutinis (quibz semp̄ infuit) tps̄ obfauit quofrēs oēs de p̄uatis orōnibz z meditatioibz suis ecclesiam excūdo dormitōiū intrauerunt. Quo facto anguluz aliq̄ue elegit ecclēse / in q̄ se reponēs tā amare cepit flere / z illud p̄ dimidiā p̄pe horā cōtinuare: velut si infans aut puer foret matrē deplorās p̄p̄uā. Etular̄ z voces tam gemebundē emisit: vt vix tam duri fuisset pectoris qui virū audiendo lachrymas cōtinerere potuisset. Mirabar de hoc sepius p̄sertim cum eū nouerim esse multum virilem z atqz s̄sime cōplexiois / vnde q̄tidiane puenirēt lachryme. veruz q̄a impeditiois lingue fuit / nō tñ impit̄ literis: id qd̄ predicādo vocatenus facere nō valuit / exhortādo scriptis z p̄uatis monitis fidelis̄ suppleuit. Nā cōpcurāte / z p̄ sua monita / ac studijs in diuersis p̄ochialibz ecclēis vbi fames z caristia fuit diuini verbi ibi p̄petus b̄nificia z officia p̄dicatiois fundari p̄curauit: z vt dotarent̄ in c̄sdez sufficiēt̄ in libris z victu p̄dicatores ordinauit. Tandēqz ex fletu z scripturis visu vtroqz oculo orbatu est. Et quia sic missā celebrare nequirit: idcirco quonidie ferre / aut frequēt̄ in hebdomada deuo te sumere consueuit sacm̄ eucharistie: Tandē vero vita funct̄ / in abūdantia sepulchz ingressus est: z vt credo cū copia meritoz. Bonoz em̄ laboruz teste scriptura gliosus est fructus. ¶ Piger. Virū noui: z amplius q̄ exp̄sisti laudis in eo fuerunt opa q̄ p̄tinuauit vsqz ad extrema. Sz vnū est t̄m̄m qd̄ me multosqz terruit: mors vitz subitanea quā passus ē. Nā nocte p̄ matutinas ambulās in alto transitu tabulaz q̄bz fouea cellarij tegebat: pede non b̄n fixo in p̄cep̄s deorsum ruit: z statim confRACTO cerebro spiritū tradidit. ¶ Theologus. Nihil noui hic accidit. Nā an

M

d'ecentū nri ordinis frat Thomas ca
 pellan^o ⁊ p'fessor soroz d'uorissimaz
 in Steibacho Basilicē. diocef vir p
 oia laudabil: tū nescio qd opis p'feco
 re veller in sumitate edificij: ita desub
 ecclie ibidē recto cecidit: ⁊ statim expi
 raui. Paulo antea in Argēna apd
 ordinē Joannitaz de Rhodis qdaz
 dicti ordis sacerdos vltra q̄ dici pōt
 deuotus eucharistie sacm postq̄ die
 solēni etisdē in p'cessiōe publica reue
 renē (vt mortis est) circūportassz: mor
 deposita mōstrantia finē viuendī de
 dit. Nā hī tres viri omēs tantā duxer
 rūt vitā: vt specula p'rutū primis ex
 titerint vsq; ad vite sue vltima. Ter
 roz subitaneā mortē ⁊ vbi vita mala p
 cessit ad l'fam oim terribiliū terribilis
 simū est in hac vita. de q̄bo Job. xxi. di
 cit. Ducūt in bonis dies suos: ⁊ i pū
 cto ad inferna descēdūt. Qual' ille fue
 rit q̄ Luce. xij. ad se dixit. Bū babes
 mlta bona posita in ānos p'ltimos. re
 q̄sces: comedē: bibes: epulare. Dixit af
 illi de^o. Stulte: hac nocte aiā tuā re
 petēta te: q̄ autē p'gregasti cui^o erunt.
 Eadē nocte (vt Grego. dic. xxiij. mor)
 sublat^o est q̄ mlta rpa fuerat p'stolat^o.
 vt scz q̄ in longū sibi subidā colligen
 do p'piceret: subseq̄ntē diē vel vnum
 mīme videret. Qualis etiā Nabal fu
 it: vir dūces/maliciosus ⁊ pessimus:
 quē de^o p'cussit: ⁊ mortu^o est. j. Regū
 xxiij. Sed subitanea mortē vbi vita bo
 na p'cessit sepe bñficiū est: ⁊ timēda n'l
 latenus. Budi de h' b'rm Bug^o de vi
 ta ch'ita sic dicēte. Quid est q̄ vis ha
 bere bonā mortē: q̄tidie rogast: bonaz
 mortē det mihi deus. Dicit. Buertat
 de^o a me malā mortē. Mort' male ti
 mes: viuere male nō times. Plus igi
 tur times mortē tuā q̄ vitā. Corrige
 male viuere: qz nō pōt male mori qui
 bene vixit. Quā p'erea q̄stionē beat^o

Aug^o li. j. de ciuit. dei. ca. ij. etiā ronabf
 liter soluit. Dicebāt em pagani ⁊ chri
 anos: Mlti multaz mortū feda va
 rietate p'supri sūt. Rūdet Aug^o. Doc
 si egre ferendū est: oib; q̄ in hanc vitā
 p'creati sūt p'mane est. Hoc scio: mēhi
 nē fuisse mortuū/ qui nō fuerat aliqū
 mortu^o. Finis autē vite tā longā q̄
 breuē vitā h' idem fecit. Quid autē inē
 est quo mortis gñe vita ista finit: q̄n
 ille cui finit iterū mori nō cogit. Lū
 autē vaicūq; mortaliū sub q̄ndianis
 h^o vite castib; innumerabiles mortes q̄
 dāmō p'minent: q̄diu incertū est q̄nā
 earū vctura sit: q̄ro vtrū fact^o sit vnā
 p'peti moriendoran oēs timere viuē
 do: Sz aliud est qd carnis sensus ifir
 mit' pavidus fugit: aliud qd mēt' ras
 tio diligēt' enucleata p'icit. Mors
 mala puranda nō est quā bona vita p
 cessit. neq; em facit malā mortē nisi
 qd sequit' mortē. Non itaq; mltū cu
 randū est eis q̄ necessarios morituri sūt
 quōd accidat vt moriantur: sz moriēdo q̄
 ire cogant. hec ille. Notare em d'beo:
 qz mortē mora pl^o habz pene q̄ mors
 ipa: vt mortē timere crudelius ē ipsa
 morte. Un' Quid^o li. eplaz. Occur
 rūt aio p'undi mille figurē. Morsq;
 minus est pena q̄ mortis habet. Et
 Seneca li. iij. de cla. Crudelius est q̄
 mori semp timere mortē. Sicut idē
 de naturalib; q̄stioib; li. vj. Si fulmē
 effugeris/ reperet te gladius: petet la
 pis: petet bellū. Maximū ex picul'
 speciosissimū fulmen est recū: si sensuz
 mortē tuc celeritas infinita p'ueniet.
 Dinc Prosper lib. epigrāmātō. Fero
 ro/ peste/ fame/ vinclis/ ardore/ calo
 re: Mille modis mīfos mors rapit
 vna homines. Et itez Seneca de res
 medijs fortune Sensus dicit. Mort'
 eris. Ratio responder. Ista est homi
 nis natura/ nō pena. Ad qd Sclus

Dicit. decollaberis. Rō. quid interest
 an cestim moriar: an pūcti: Sūt tamen
 tres cāe cur deus bonos subito mori p
 mittit. vtz vt pati sēp sim^o. Ut de vita
 etiā si bona apparet non psumam^o. Et
 vt iudicia dei timeam^o. De pmo dicit b.
 Bug^o. in eplā q̄daz. Latet vltim^o dies
 vt obfuarēt oēs dies. Scro paratur
 remedia cū mortis iminent picula. De
 secūdo idē dicit. Vigilare d̄z oīs ch̄tia
 nus: ne eū imparari inueniat dñi ad
 uer^o. Imparari autē inuenit dies illa
 quē imparari inuenit sue vite vltimus
 dies. De tertio dicit idē li. ij. de doctrina
 ch̄iana. Timor de futura morte mētē
 necario concutit: et q̄si clauas carnis
 omnes motus ligno crucis affigit.
 ¶ Liber Quintus. De maleficiis et eoz
 deceptiōibz. Dolores d̄uer si qd̄ in sac̄
 scriptura fec̄at. Ex tribz modis deludun
 tur hoim mētēs. Et de nocturnis exer
 citibz et eq̄tibz quid in bono vlt̄ in malo
 significent.

Capitulum. j.

Primo loco p libellū q̄ntū
 sub formicaz pprietatibz
 de maleficiis et eoz decepti
 onibz pcludere restat. Si
 aut formice in coloribz va
 rie. qz qd̄a nigre: alie rufe: aut pallide.
 Per colores aut̄ taliū varia cōditio vi
 ciōz p̄t intelligi: q̄uis ip̄a aialia de se
 bona sine: sicuti oēs dei creature. Sic
 em̄ p albedinē et cādorē vestiū fm̄ b̄m̄
 Gregz. virtutum puritas et mūdicia/
 ita p colores declinātes ab albedie fm̄
 mai^o et min^o viciōz feculētia sacro re
 stāte cloq̄o p̄uenit accipi. Hinc ē qz b.
 Joānes vidit in Bpoc. vi. sub. iij. colo
 ribz eq̄z vnū nigrū. Nā p̄m^o alb/ secū
 dus rufus/ terci^o niger/ et q̄rt^o p̄ allid^o
 fuisse describit. vbi p̄ albū ch̄i caro pu
 rissima/ p̄ rufum q̄ sub sp̄e religiois vlt̄
 virtutē h̄icē deceptū: p̄ nigrū q̄ man
 festa h̄nt vitia: et p̄ pallidū ad modum

mortz colorati / p̄secutores bonoz fm̄
 glosam d̄nt intelligi. Infessores h̄o eq̄
 rū taliū triū/ tres differētiās demonū
 tales malos regētes hoīes designant.
 Quia oēs maloz hoim b^o vite acties i
 formant et ducunt p̄ ceteros demōes.

¶ Piger. Desidero igit̄ noscere p̄mo:
 quoz modis / et q̄lit̄ malefici et sup̄fici
 osi sibi qz silēs regunt̄ eq̄tant et demen
 tant p̄ demones: q̄s nō ambigo in vici
 is esse varios et malicia carbonibus ni
 griozes. iuxta illud Chrenoz. iij. De
 migrata est sup carbones facies eoz: et
 non sunt cogniti in platcis. ¶ Theolo
 gus. Human^o aius in hui^o vite exilio
 mole p̄sus corpis / et capt^o in eisdem
 ergasculo / mlt̄modis fantasijs delu
 dit: de q̄bz dicit̄ in seq̄ntibz. Quātū t̄n
 p̄sentibz sufficit / tres p̄nt occurrere in
 tertioz vlt̄ exteriorz apparētie sensuū ra
 re et admirabiles. Quidā em̄ vigilādo
 vident mira ex diuina gr̄a. Alij p̄ cere
 bz vitia. Et alij ex demonis astutia.
 Per p̄mū cōstituunt̄ qd̄a p̄betē: p̄ se
 cūdū decipiunt̄ tales maniaci: et p̄ ter
 tiū deludunt̄ mlti demoniace. De p̄is
 mis late dicit̄ est li. iij. p̄cedēt. Lotin
 git t̄n: qz magis peccatoribz dei demē
 tia aliq̄n ostēdit aiaz penas / q̄s h̄ ma
 nēdo demeruerūt h̄ic in vita alia. De
 secūdis certū est / dñm Albertū legen
 tibz in tertio libro de somno et vigiliāz
 et Buicēnā / et Galienū in suis medic
 nalibz: qz ex vicio et debilitate cerebz et
 ex melācholia varia infirmitas quā vo
 cāt mania p̄bit̄ naturalit̄ / sine demōis
 op̄e: p̄ quā mlt̄a apparēt hoī q̄ in re nul
 la sunt / s; in imaginatiōe et fantasia tā
 tūmodo. De tertio aut̄ sunt exempla i
 numera quomodo deludunt̄ sensus
 hominū per demones. ¶ Piger. Audi
 vlt̄mus aliquādo ab antiquioribz: eos
 vt asserēbant vidisse nocturno tempō
 re exercitus velut armatorū in varijs

apparētis armorū eq̄p̄/rheday/ z sili-
uz; qd̄ h̄ v̄critatē habcat edoceri cupio.
¶ Theol. Mōstra talia aliq̄n bella fu-
tura p̄noscāt. Aliq̄n p̄ h̄ demones in
cautos decipiunt. Aliq̄n etiā q̄les sint
maloz pene innuūt: de q̄bo oibz exm̄a
habem⁹ tam in sacra scriptura q̄ alibi.
Nā Josue .ij. q̄n p̄mo terrā p̄missiōis
ad capiēduz Hierico intrauerat: vidit
virū in agro stantē z se: z euaginatū te-
nētē gladiū. q̄ respōdere q̄ p̄nceps est;
a deo missus ad regendū Israel exerci-
tū: Josue lapsus in terrā virū/verius
dei angelū venerat⁹ est. Sic z .ij. Ma-
chabecoz .iij. cū Heliodorus mēte spo-
liādī replū idē introissz: apparuit qd̄az
equus terribilē h̄ns infessorē optimis
indumētis adornat⁹. isqz Heliodoro
ipetu poros calces elisit. qui etiā inside-
bat videbat arma h̄ie aurea. Alij etiā
apparuerūt duo iuuenes virtute deco-
ri/optimi glia/speciosiqz amictu: qui
circūsteterūt eū: z ex vtraqz p̄te fla-
gelabāt eū sine infmissiōe multis plagis.
Sicqz etiā ibidē .v. an̄ imanissimā p̄se-
cutionē Israel factā p̄ Antiochū dicit.
Cōtigit p̄ vniuersam Hierosolymoz
ciuitatē videri dieb⁹ .xl. per aera eq̄tes
discurrentes/inauratas stolas h̄ntes:
z hastis q̄si coire armatis: z cursus eq̄-
rū p̄ ordines digestos: z congressiōes
fieri comin⁹: z scutoz motus: z gelea-
roz m̄tricudinē gladijs districtis: z re-
loz iactus: z aurcoz armorū splendo-
rē/oisqz generis loucap. Qua p̄p̄ oēs
rogabāt in bonum mōstra cōuertī. Et
ibidē. iam fintra p̄secutiōe cum Judas
machabeus in p̄lio cōsisteret: apparue-
rūt aduersarijs de celo viri in eq̄s/ fre-
nis aureis/ decoz ducarū iudcis p̄stā-
res. de quibz duo Machabeū m̄diuz
habentes armis suis circūsep̄tū/ inco-
lumem p̄seruabant. Ibidēqz .xj. p̄cedē-
te Juda cū suis in aliq̄d belluz Israel

apparuit p̄cedens eos eques in veste
candida/armis aureis/ bastā vibrās.
Et capitulo vltimo ibidē. vidit Oniā
z Hieremiā sibi gladiuz porrigentem
p̄ victoria. Sic etiā territo famulo
Helisei q̄ vidit Syros montē circūda-
re in infinita multitudine: oīone facta
vt oculi famuli aperirent: vidit idē mō-
tem plenz equoz z currū igneoꝝ in
circūitu Helisei. vñ z dixerat. Noli ti-
mere. p̄les em̄ nobiscū sunt q̄ cū illis.
iij. Re. vj. Similia legimus de visis
armatoz exercitibz in aere an̄ euerio-
nē vltimā Hierosolymoz factā p̄ Ti-
tū z Vespasianū. Nā Iosephus li. vij.
de bello iudaico dicit de eodē. Sup̄ ci-
uitatez sidus sterit gladio simile: z per
annū p̄seuerauit. Cometes an̄ solis oc-
casum visi sunt in aere: ferret curr⁹ toꝝ
regiōibz z armate acies circūfuse. z p̄-
ra sibi ponit silia. Silt an̄ effusum san-
guinē ch̄tanoz tpe Gotroz vñ Logo-
bardoz in Italia visē sunt h̄sate acies.
vt referē b. Greg. i homil. sup̄ illd̄ Lu-
ce. xxi. Erūt signa in sole z luna. Prius
q̄ in q̄ Italia gēali gladio fertēda tra-
deret. ignea in celo acies vidim⁹: ip̄m
q̄ p̄ sica humani gener⁹ fusus est. san-
guinē corniscantē. Ex q̄bo tā liq̄titeret
tū apparēntias dei nutu futura guer-
raz mala p̄ferre: vt bis aut spes victo-
rie ap̄d eos q̄ me ruerūt ac q̄rat: aut a
malignis h̄ebz pena diuina agnoscat:
aut ap̄d bonos z inocētes patiētē scu-
tū z infasta arripiat q̄ oīa dei mune-
ra s̄ta thesauro dine. p̄vidētē h̄ie mū-
do trāsmitta. Præterea eo tpe: q̄ regno
Bohemie z adiacentibz sibi p̄ibz di-
uersaz sectaz tā in fide/ honore/ z rebz
ac boim cedibz iactura grauissimā im-
m̄nebat: p̄t multas Germanie ep̄is
p̄sentibz in Nirenberga a domino Pe-
tro ep̄o Augustēsi viro fide digno au-
diui: circa metas regni p̄fari noctur

no tpe: s'us vallē quandā auditi s' clamo-
 mores: ⁊ p'gressiōes equestriū viroꝝ
 induci varijs colorib; visi sūt sepius.
 Quidā em̄ equoꝝ infessores rubeis /
 alij nigris ⁊ silib; erāt induci colorib;
 bus. Stupebāt ex his plūmī ⁊ diuer-
 si varie bec inf'pabant. Fuerūt p'fice
 duo armigeri audaces satis in castro
 nō multū distāti a loco mōstroꝝ; qui
 oino scire volētes qd veritatē sibi visa
 p'tenderēt: nocte qdaz s'us vallē vbi
 solita videre cōspexerūt iter arripiūt.
 Bñq; autē his appropinqre auderent:
 p'punc' vn' dixit alteri. Sufficiat oo
 bis ista vidisse. ego bis nō apporima-
 bo. dictū est veterū: cū talib; nullū de-
 bere tocari. Quē alter velut pavidū i
 crepās equū pupugit: ⁊ cū eo p'gressu
 oib; andictis exercitijs appropinqua-
 uit. de quib; vn' egrediēs caput auda-
 ci amputauit: ⁊ ad suos redijt. Quo
 viso ille q' timidus substiterat fōgā in
 h̄r: ⁊ funesta noua nūciauit. In crasti-
 no autē trūcatus repit capite: s; in val-
 le vbi acies vise fuerāt nullū hoīs vel
 equi vestigiū reprimū est: s; tūmō i lu-
 tosis signa qdam ⁊ vestigia: autū visa
 sūt. P'fesa pictorē quandā in eccia no-
 stra Colūbariēsi laborantē habuim' /
 infirmitatib; trib; lesū. Nam in colore
 mortuus videbatur s'ltor: q; vīuo. semi-
 surdus fuit auditu. ⁊ multū in lingua
 balbutiēs. Quas infirmitates cū au-
 dissem sibi p' qdā fantasima infictas
 a pictore q' sequuntē ipse audiuit. Lū in
 q' iunior in tabna cuz socijs s'us no-
 cte p'vixisset: nocte terra solus iter ar-
 ripui accinet' gladio: ⁊ s'us villā ali-
 am (quā mibi noīauit) p'perant. Visū
 est at' mibi cū eēm inf' vineas qdā ter-
 ribilia obutare: nō in ipō itinere: s; p'
 pe viā. q' facto de itinere salij: gladium
 eduxit: ⁊ s'us locū fantasmarū iuueni-
 li fatuitate ⁊ vini calore aiat' p'cussi in

incertū. Lū autē neminē viderē: in ipō
 lectu acere nescio quē me p'raeuentē sen-
 si: q' statim infect' / q's in me videt' in-
 firmitates trinas p'raxi. Tpe etiaz q'
 sacri impij electores in caus' fidei p' bo-
 nis regni Bohemie dictā in Nūren-
 berga celebraret: p'venerūt in eadē ma-
 teria qdam die sil' vno in p'modo ⁊ p'
 clavi mlti ep'i ⁊ tā sacre pagine q; ca-
 nonici iuris qdam doctores. Ibi em̄
 archiep's Magūtin' fuit: ep'i Verbi
 polen' / Augusten'. ⁊ si bene memoroz
 Hambgen'. ⁊ ego inter hos inferior ⁊
 minus. Seclusa igit' secularib; p'fi-
 nē tractat' fidei: dñs Magūtin' d' q'
 p'misi vir magne idustrie ⁊ fidedign'
 corā p'fat' qd se q'tur rectauit. Noīa-
 uit em̄ nob' qndā Rbeni sibi bñ notū
 militē: c' p'tūc fili' vivebat. q' miles su-
 per oēs pene inferior' Alemantie nobi-
 les sp' exriterat min' in reb; belliq; im-
 p'errit'. gerebat autē ⁊ pariebat' nōnū-
 q; p' sua aiositate vel fortitudine ab
 alijs g'ues guerras: p'pter q's nō sp' de-
 die / sed nocturno tpe ad loca sibi cōmo-
 dosa eq'tare solebat. Hic igit' qdaz no-
 cte coalūpt' famul' p' siluā circa Rbe-
 nū eq'tare voluit: ⁊ p'ncipiū eiusdē in-
 tra q; camp' lat' iacebat: put mortū
 est eoz qui verent' insidias / p'misit fa-
 mulū: vt in f'mino silue videret / an ne
 in cāpo insidie aliq' eēt. luna em̄ splē-
 dente / v' astris lucētib; bec videri po-
 terant. Famulus igit' cū p' arborū ra-
 mos exploraret cōmissus: vidit p' eam
 pi longitudinē exerātū sat' mirabilez
 appropinqre in equis. Quo viso / cōsi-
 derata nūciauit militi. qui ait. Ste-
 mus ad modicū. qz verissimile est: p'ro-
 bu' exercitus custodiā secururos ali-
 os. ad hos properabim': ⁊ an inimici
 sint qui p'cesserūt / an amici expiemur:
 nec paucos timebimus. Deī de moru

la trāfacta / de silua cū suis miles recessit: in campū venit: et nēmīnē nisi quēdā equestrē in equo sedentē / et in manu alium ducentē equū emimus sequentem suos intucitū ē. Ad hūc cū miles venisset: quis esset quāsiuit in hec verba. Nūquid tu cocus meus es: ita em̄ sibi a lōginq̄ videbat. paulo etiam aīa cocus eius des militis vita functus fuerat. Qui respondit. Sum dñe. Quid (ait miles) hic facis: et qui sunt hi q̄ p̄cesserūt: Lui defunctus respōdit. Dñe / hi q̄ p̄cedunt sunt nobiles et armigeri tales et tales (multos em̄ noīe exp̄ssit p̄prio) q̄s oportet et me cū eis ista nocte cē Hierosolymis: q̄ hec pena nostra est. Et miles iterū. Quid sibi vult equus iste quē ducis nullo infidente: Ad vestrū respōdit obsequiū erit: si mecū ad terrā sanctā venire velitis. Securus estote: p̄ fidem christianā recedendo et reuertendo vos vīnū reducam s̄: meis obtempabitis monit̄. Tūc miles ait. Dieb̄ meis mira attētaui: his hoc addā etiam mirabile. Dissuadentib̄ igit̄ illud famulis / de equo p̄prio miles p̄siliū: defuncti equū ascendit: et ab oculis famulorū vterq̄ cōster substractus est. Sequenti autē die famulis iuxta cōdictū expectantib̄ / miles et defunctus redierūt ad locū vbi p̄mū conuenerāt. Tūc defunctus militi ait. Ne fantasma oīno fictum illa fuisse credatis: duo q̄ vobis dō rara reseruate in mei memoriā. vñ ptulit mappulam paruā de sala mandra: et cūcellū in vagina. Prīmū inq̄t cū imundū fuerit / igne purgaret: nec ei nocēbit. Aliter caute tractet: q̄a ab eo vulneratus intoxicatus erit. Et ista defunctus ab oculis militis enauit. Ex his prudēs lector colligere poterit: nocturnos exercitus nōnūq̄ videri a bonis et a malis. Quis autē latinus et talis natura scire cupit: legat dei de do

mini Guil. parisen. p̄tē vltimā de vniuerso: et me ab eiusdē sententiā declinat: se nō videbit. **¶** Piger. An aīe defunctorū sua creāt receptacula: et si sic / que hoc facere possint: et etiā q̄s p̄fatas aparitiōes faciat / bonus / vel malus angelus q̄ro: **¶** Theologus. Sciēs doctor tibi desup̄ respōdet in. iij. dist. cly. q. j. sic dicit. s̄ p̄dēra p̄ba: q̄ grāvida sunt sententijs. S̄m̄ inq̄t dispositionē diuine p̄vidētē aliq̄n aīe separe a suis receptaculis egressē cōspēctū boīm p̄sentant. sicut Aug⁹ p̄bat libro de cura p̄ mortuos. et de bonis exm̄ificat: vt de sc̄tis in celo. Et hoc etiam credi p̄t: q̄ aliq̄n de dānatis p̄tingat: q̄ et eruditionē boīm et terrore p̄mittunt vīuentibus apparere: aut etiā ad suffragia expetenda / q̄tū ad illos q̄ in purgatorio detinent. vt p̄ multa exm̄a p̄z. iij. lib. dialogorū b̄ti Gregorī. Nā glificat q̄n volūt / s̄ alij nō nisi q̄n p̄mittit de⁹ nob̄ apparere p̄nt. q̄a ita s̄ p̄ntis opp̄sī vt de sua miseria magis doceat q̄ curēt vīuis apparere: et q̄ntis aliq̄n aīe fetorū vt dānatorū p̄sentialit̄ assint vbi apparēt: nō tñ credēdū est hoc semp̄ accidere. Aliq̄n h̄mōi apparitiōes fiūt vel i dormiēdo / vel in vigiliādo opatiōe bonorū vel malorū. Spirituū ad instructionē vel deceptionē vīuentiū. Sicut etiā et vī ui boies aliq̄n alijs apparent et eis mlt̄a dicunt in somnis: cum tñ cōstet eos nō esse p̄ntes. sicut Augustinus p̄ mlt̄a exempla p̄bat libro de cura p̄ mortuis agenda. Nec de Thoma.

¶ Unde pueniāt inq̄tūdines nocte i quibusdā domib̄: exm̄a ponunt. Et quōd fiūt possessiones boīm a demonib̄. Ac de sex cāis q̄re q̄dā nō liberant. Ca. ij.

¶ Q̄mice q̄ domos edificant extra solitudines p̄pe boies vt bestias / deuastat eas sepe patiunt. Nā mō boiz curios

stitate/mō pecudū cōculcatōe/nūc ca:
 nū inuestigatiōe/nunc etiā auitū come
 stitōe/z alijs diuersis disturbatiōibz in
 mūdo vñ ppe mūdū nūcificātes inq̄tā
 tur. *Eisqz accidit sic gno illi qd sec^o vi:
 am cecidit: z venerūt volucres z come
 derūt illō. Matth. xij. Venit em̄ ma:
 lus. i. diabol^o dr gloſa. z rapit qd semē
 natū est in corde ei^o. Hic est. s. ager qui
 seminat^o est sec^o viāzita expōit ipa ve
 ritas. *Lhs. Demozandū est in p̄posi
 to sbū allegatū b. Greg. xxi. moza. s.
 lib. iij. ca. v. q̄ dic sup isto. Strutio ob:
 luitur q̄ pes z culcet oua: aut bestia
 agri pterat ea. Quid inq̄t in pede/nisi
 trāsit^o opatiōis accipit. Quid i agro/
 nisi mūd^o iste signat^o: de q̄ in euāgelio
 dñs dic. Ager autē est mūd^o. Quid i be
 stia/nisi antiqu^o host^o exp̄mit^o: q̄ bui^o
 mūdi rapinis insidiās/būana q̄tidie
 more fatiat. P̄nt autē p fornicas istas
 q̄ stulte domū ppe hostes collocant/bi
 boies intelligi q̄ domū z habitatiōez p
 p̄am z insidiās diaboli ecclīasticas certi
 monjē nō studiosē muniūt. Nā aq̄ bñ
 dicta oī die dñica (put ipē exorcismus
 notat) in habitatiōibz fidelij debet
 aspergi: z sal exorcisatū p̄tūc fidelij su
 mise z sua mane z sepe q̄sqz fidel^o cru
 cis caractere insignire: z a pctis p̄ser
 tim gūibz se imūnē custodire: angelum
 qz p̄tūc sepe p tutela inuocare cū dino
 auxilio. ¶ *Piger. Jā conjicio vnde for
 tassis q̄busdā plaga q̄dam venit/vt in
 eoz habitatiōibz demonū tumult^o se
 pe inquietudines ponāt admirādas.
 ¶ *Theol. Hec multis ex causis p̄mit
 tit dei iusticia/aut misericordia: non tñ
 semp ex omisiōe alicuius de preactis
 circūstāijs: s; aliquādo p merito acq̄
 rendo patientie. De p̄mo sume talij
 modi exm̄. In mīnore Basilea paulo
 añ p̄se no gnale p̄ciliū domiciū habu
 it qdā vir de mala vita/z forte de ma
 leficijs sat^o suspect^o. filiā h̄ habuit quā
 i domo iuuenti cuidā nuptū tradidit:
 z tādē senex p̄t̄ egrotare cepit: ad fili
 amqz z ad filiastrū demonstrato q̄dam
 scrinio dixit. Hoc aut vasculū nō move
 aris/alioq̄n penitētia ducemini: s; i lo
 co stare p̄mittere post meū decessuz. Et
 ita in breui vetulus exp̄irauit. Trāsa
 cto aut tpe plimo nec filia/nec ei^o mari
 tus magnipēdit p̄tis iustum: s; de do
 mo p̄ozī in aliā domūculā se trāsferen
 tes/scriniū qd sat^o modicū fuit porta
 uit extra domū s̄sus nouū hospitiū. s;
 in ipō itinere tāti p̄der^o eē cepit/vt i
 ipō viriles art^o deficerēt: z exinde vro
 rē p adiutorio iuocauit. Hec aut vxor
 an postmoduz in domo scriniū apuit:
 vñ q̄ alio mō incaute se circa vias habu
 erit/obliuioni tradidit: vñ p̄stat: q̄ in
 domū nouā cū ifantulo quē genuerat
 p̄tes p̄dici venerunt. Et ecce subito
 vxor velut rabida sup cunas infant^o ir
 ruit cū necare volēs. Qd̄ marit^o intru
 ens/vi vxorē inuasit: z eā a demone ob
 sessam eē didicit. q̄ cū exorcisaret/mina
 tus est demon se nō eriturū nisi eā nez
 caret. z ita factū est sup exorciste man
 bus. Altera die marit^o p viā strati iec
 dens publici/z casum lapidis recepit
 inopinatissime de supiori parte cuius
 dā cānalis cadēt: z in facie coopatiōe
 vt videbat demonis p̄cussus est tā des
 formis/vt bō vir videret eē. In Argē. **B**
 tinenti diocesi due sorozes vna cobita
 bant domo: senior Margaretha/iuni
 or s̄o Barbara vocabat. senior matu
 ra deuota z expta sat^o erat: z ambe ca
 stitat^o p̄positū habuerūt: z iō hostē eis
 insidiātē demonē palā z clā ml̄tis an
 nis sustinuerūt. Nā aliq̄n p vocē sp̄er^o
 iuniorē demō sc̄q̄bat vbi incesit in do
 mo: aliquādo s̄sus aures sibi clamita
 bat: nonnūqz sonitus z strepitu terrē
 bilē faciebat quousqz extranei etiam****

talia perciperet q̄ domū candē intrane
 rāt grā alicui⁹ opis expēdēdi. Appro
 pinq̄bat post tres circū annos festuz
 lectoz / sup q̄ senior q̄ valde deuota fu
 it p̄ficere volebat. hāc dū sacerdotē in
 ecclia vellet accedere grā p̄ficēdi / q̄daz
 malign⁹ spūs impulit tētu q̄dam taz
 valido vt fere ad terrā caderet: nec tñ
 virgo a. posito destitit / s; postmodū
 cōfessa est: nō curans ipulsuz demōis
 quē in grauē senserat infra modicu⁹
 spūs postea. Sub specie magne mul
 ce venit aliq̄ntēs demon aurib; se appē
 dens iunior; aliq̄n p̄ dorsū ei⁹ extrin
 secus / aliq̄n x̄o capiti insidebat: r̄ q̄n
 cunq; sibi appropinq̄re voluit: pus ad
 spaciū modicu⁹ sonitu q̄dam signū da
 re solebat sut aduent⁹. Tandē cū iuni
 or quādā nocte in ira notabili se ad le
 ctum posuiss; / ob quā cām nescio: ve
 nit more solito demon q̄ virgine posse
 dit: r̄ in capite tā valde p̄sist vt pura
 ret se p̄didisse vsuz rōnis. hoc aut̄ via
 centi sibi sorori indicauit. s; illa eaz de
 cetero iuuare nō valebat. Nihil p̄ter
 ea p̄ hāc obsessionē in q̄terdis auditū
 est in domo: s; in vigilia pasche / r̄ i sa
 cris nocēib; seq̄ntib; iuuenis crudelē
 a demone verabaf. Hec cū ad me de
 ducta cēt (spēm vtebaf rōne) adhorra
 tus sū vt p̄ficere m̄bi sacramentalr.
 qd cū p̄mptū aīo r̄ deuoto incepiss; /
 ita demon se ei⁹ imersit faucib; vt nul
 laten⁹ loq̄ valeret cōcepta. Probabā
 autē postea p̄ certa f̄ba an aliq̄ lateret
 fictio feminea: s; luce clari⁹ diabolū in
 ea intuebar certis ex signis. ¶ Piger
 Scio p̄ exorcistā tentatuz fuit quicqd
 circa eaz fieri potuit vt liberarē: r̄ tñ
 nō fuit liberata a demone p̄tūc: que f̄
 cā hui⁹ fuit. ¶ Theol. Sex ex causis
 aliq̄s nō liberat. Aut p̄ paruitatē si
 del offerentiū. aut p̄ p̄ctā demoniuz
 sustinentiū. aut p̄ accommoda remedia

adhibere negligentius. aut p̄ exorcis
 te aliq̄d in fide viciū. aut p̄ p̄uere
 tiā p̄tūc in alio exentiū. De p̄mis du
 obus habes exm̄ Mar h. xvij. r̄ mar
 ix. in patre vnicū filij sui lunatici / r̄ dis
 cipuloz ch̄i p̄sentia. p̄mo cū offerē
 r̄ turba fide carebat. vñ par cū labry
 mis orauit. Eredo dñe cradivua incre
 dultatē meā. Et ad turbā Iesus ait.
 O generatio incredula r̄ p̄uersa / qu
 q̄ ero vobiscū: De secūdo vīz de susti
 nēte demoniū Iesus increpabat eū. s; fi
 liū. qz vt br̄is Hiero⁹ ibi dicit. p̄ pec
 cata sua a demōe fuerat opp̄ssus. De
 tertio de neglectu debitoz remedioz
 patet: qz nō fuerūt p̄sentes boni r̄ p̄fē
 cti viri. Un̄ L. h. yso. ibi dicit. Lolūne si
 dei nō aderant: vīz Petr⁹ / Jacoby r̄
 Joānes: sed in trāfiguratiōe ch̄i tā
 p̄sentes erāt. nec oīo r̄ ieiuniū aderāt
 sine q̄b; (L. h. s. ait) hoc gen⁹ demonio
 rū nō eq̄c̄it. Un̄ Orige. ibi dicit. Si ali
 quādo optuerit nos circa curatiōem
 tale aliquid patientiū p̄manere: nō ad
 miremur: nec in̄rogemus: nec loqua
 mur q̄si audēti sp̄i imundo: s; abiga
 mus ieiunijs r̄ orōib; spiritus malis
 gnos. Et glo. dicit. Hoc gen⁹ demonij
 id ē ista carnalitū volapratū mutabilit
 tas ad quā s; sp̄s ille inclinabat nō
 vincit nisi spūs oīone p̄firmet: r̄ caro
 p̄ ieiuniaz maceret. De q̄rto exorciste
 victo p̄fertim in fide p̄z ibidez de ch̄i
 discipul⁹ cōp̄sentib; vñ postea secreto
 discipuli q̄retes cām sue impotē tēre
 sp̄dit. Prop̄ficredulitatē vīz. Amē
 dico vobis: si habuerit̄ fide sicut gra
 nū sinapis: d̄scet̄ montē huic. transi: r̄
 trāsit. Un̄ Hylari⁹. Creditiderunt q̄
 dem apli: nondū tñ erant p̄fecte fidei.
 Nā dño in mōre demorātē / r̄ ip̄s cū
 turba residētib; quidā tepoz eoz fide
 relaxauerat. De q̄nto patz in vitaspā
 trū: vbi legit̄ aliq̄n obsēssos nō libe

Capitulum secundum LXXIII

raros p̄ sc̄m̄ Anthoniū: c̄i? discipuluz
Paulū liberaliſſe. De ſexto parebit iſra
L ubi de maleficiat̄z hēbimus. ¶ Piger.
De iſc̄r̄a t̄b̄o domo: da ex̄m̄a. ¶ The-
olog⁹. Utr̄ ſā decē iun̄t anni tranſacti/
q̄ in ciuitate Nūrebergēſi monaſteriu
n̄i ordiſ ſc̄tē Latharine dictū/ c̄i ex-
trema difficultate reformabat̄ p̄ vnde
cū illuc tranſmiſſas deuotas reforma-
trices ab alio reformato loco. Fuerant
em̄ oēs ſozores i dicto monaſterio ad
reformationē inuolūtariē: p̄ ſe cōpli-
ces ſibi i ciuitate nō paucos habuerūt.
Poſtq̄z iſc̄r̄a loc⁹ regulari clauſus eſt: r̄
ceruicoſa gēs ſeruis fragilis colla iugo
ſubmiſit obediētē: venit i monaſteriu
qd̄a demon q̄ p̄mū ſonitibz nocturnis
inſoliti⁹ montales q̄d̄a inſeſtabat. Qd̄
cū ad me uenire: p̄uaſi vt talia nō crede-
rēt c̄o demone / ſz a murlegiſ r̄ gliri-
bus/ v̄i ex debilitate capitiſ. qz delira-
mēta ſuſpicabar aſſiſſe m̄l̄icrū. Alēa
nocte uenit demō: r̄ v̄nā de hiſ q̄ rebel-
les extiterāt vt puſto ſacriſtanā matu-
tinas pulſare uolētē ita p̄ſiſit: vt ea de
die putareſ ſepulture tradi debere. r̄ tā-
dē tā d̄ die q̄s de nocte ſic inq̄r̄abat cō-
uētū p̄ſar⁹ demon: vt p̄ totā noctē opre-
ret p̄ uices cuſtodiāſ uigilantiū ſozoz
ponere. qz nulla gaudebat ſola iēdere.
Fuit aut̄ tot⁹ ſtupid⁹ effec⁹ ſex⁹ mol-
liſ r̄ ſemineuſ: ita vt neqz ego ſc̄r̄e qd̄
tūc̄ia eſſem facturū. Tñ orōnes p̄ua-
tas ſinguliſ inſiſt̄ r̄ publicas: patiēt̄z
am h̄ic p̄dicauit: r̄ vt in d̄no p̄ſiderēt ſe
pe ſuaſi. In p̄ſato ſo ope l̄z demoniſ
malicia aliqd̄ acq̄reret (quēdā em̄ dix-
rūt. Ecce qñ latā uia r̄ antiq̄uā ambu-
lauim⁹ hec nob̄ nūq̄ acciderūt) ſed r̄n̄
p̄ dei gr̄am diabol⁹ plus p̄didit h̄i lu-
do q̄s acq̄ſcrit. Quia qd̄a ceruicoſe fe-
mine q̄s ad plenū pietas reformatorū
non ualebat trahere / h̄i fantaſma adeo
terrui: vt totius uite ſue facinora con-

ſiterent ſacramentali: veſtes ueteres
deponerēt / r̄ nouas ſc̄dm̄ ordinis ſoz
mā iudnerent: r̄ in aliā uitā nouam ſe
trāſformarēt. h̄ cū demō uideret: tādē
p̄ dei gr̄am reſpuit / r̄ neſcio q̄ d̄uenit.
Tpe Lōſtantiē. cōali in curia ſozoz. D
deuotaz q̄ canonice reglarē ſe / r̄ uo-
cant̄ monaſterij pilluruct / p̄e Nūren-
berg Liſtetē dioceſ q̄ d̄a ſpūs noctur-
nis t̄p̄ibz m̄ltos inq̄tare ſolebat: ſz mo-
naſteriuſ ſozoz ab intra nullatenus p̄-
turbabat. In domo ſo capellani r̄ lo-
cis eidē uiciniſ moleſt⁹ m̄lt⁹ extitit q̄
buſdā ſtrepitibz r̄ ſibilis ac pulſibz nō
m̄ltū excellētibz / ſz maniſeſtis. aliqñ c̄i
ad pietes p̄cuſtebat. aliqñ uero iocula-
toz uarias mimoz fiſtulas vt uidebat̄
flabat. r̄ talia nō noctiua m̄ltum geſtie-
bat. Quidā interea fraſ de cōuētū Nū-
rēbergēſi deuotus mihi notus circa ſe-
ſta qd̄a peti⁹ eſt / vt capellanū in d̄niſ
iuuaret. q̄ cū in ſup̄iore p̄tē dom⁹ pone-
retur: r̄ ſp̄m̄ ignoraret: nocte fantaſma
ſenſit: qd̄ ſibi tunicā quā circa ſe poſitā
babuit abſtraxit. Et ex̄inde fraſ clama-
re cepit. Fures fures: ſuccurrite hoies
Hoc cāpanari⁹ qui in eadē domo ſace-
bat audiuit: r̄ negociū intellexit. Lumē
accēdit: r̄ clamātē adijt: cui⁹ ſtupiduz
repi: r̄ ueſtimenta quibz tectus fuerat
diſtincta uidit p̄ ſp̄m̄ in camera. Sca-
pulare aſ fratris nullibi repire potuit:
quſqz tādē foramē qd̄dā ſaris paruū i
pariete p̄ſpexerūt. In illd̄ em̄ ſpūs ille
ſcapulare ſtrictiſſime uolutū r̄ glome-
rarū abſconderet. Finito ſo anno vno
aut̄ circū fantaſma illd̄ abſceſſit. ¶ Pi-
ger. Quales q̄ſo mihi dicas illi ſpūs ſe
q̄ ſic inq̄r̄at hoies: an aie ſe ſepare: vt
maligni ſpūs demonū: ¶ T̄bol. Pro-
ut ex fine p̄cedētis capli elicere poteſ:
aie nō ſi uerſit / ſz oīno demones: q̄m̄
m̄lti p̄ſci ſe d̄ia. Nā qd̄az n̄c̄minē p̄nc̄
ledere quū ſalē / ſz ſolū p̄nc̄ipalr̄ ſocla
n

tiões exercēt. Alij icubi sē vl succubi p̄
mētes nocturno tpe hoies / vl p̄ rō lux
rurie coinquātes eos. alij ho sē q̄ hoies
lacerādī vl necādī hāt prācem. De q̄to
ita d̄r Cassian⁹ collat. serent. j. Tor eē
lmūdōs spūs q̄r in boibz studia nō du
bie p̄robant. Nā nonnullos coz / q̄s
etiā paganos vulg⁹ appellat / ita sedu
ctozes ⁊ toclatores eē manifestū est; vt
certa q̄qz loca seu vias iugiter obsiden
tes / neq̄q̄s tormēt⁹ coz q̄s p̄cūtes po
terūt decipe delectant; sz de risu tm̄mō
⁊ illustōe p̄tenti / fatigare eos poti⁹ stu
deāt q̄ nocēt. Quosdā ho solūmō i no
cūis icubatiōibz hoim p̄nocare. Ali
os ita eē furorū ac truculētie deditos;
vt nō sint p̄tenti illoz tm̄mō cozpa q̄s
suppleuerit atroci dilaceratiōe vexare /
sz etiā irruēt sup emm̄n⁹ trāsēntes; atqz
affligere illos seuisima cede festinēt. q̄
les illi i enāgelio vicz Mat. 8. descri
būt. Silla d̄r Guil. vbi s̄. d̄ vniverfo.
¶ Hyems ⁊ frīg⁹ qd̄ fēt. De seprē ma
leficōz exercitijs. Quō comedāt pue
ros. quō artē istā p̄fiteant. Et an ma
leficiū sine pctō possit tolli. La. iij.

f

Rigūis hūc ovis formicaz
supueniēs plē impedit; aut
nasci retardat; vl in toro ne
cat. Nūmū em̄ algōz ⁊ frigo
ris magnitudo vitā adimit viuētibz; ⁊
viuificādīs sepe nocet. In frigore aut̄
maloz corda itelligi p̄nt; q̄ calozie cha
ritatē ⁊ a sole iusticie aliena / sz torpore
malicie vl p̄fidie sē plena. Quo s̄ d̄ for
ti mliere Pro. vltio d̄. Nō timebit do
mū sue a frigoibz nūis. vbi glo. Fri
gora nūis sē corda maloz p̄fidie tor
pore algētia. de q̄to d̄r vicz Mat. 23.
Quomā abūdauit iniquitas / refrigescet
charitas multoz. Que corda nūe illa
op̄p̄munt; Que ob supbiā de celo cor
ruētēs i tenebras adhuc velut angelū
hoc p̄ndere p̄sumūt ⁊ bīcū nūcū p̄fē

rūt; qd̄ dei ⁊ angeloz ei⁹ p̄p̄tū est. s. nē
neo habitu sue virtutē claritate signa
re. Nō timebit aut̄ domū sue a frigori
bus nūis h̄c mliere. qz credidit deo di
cētūqz porte inferi nō pualebūt a tuer
sus eā. Oēs em̄ domestici ei⁹ vestiti sē
duplicibz; sapiētia. s. ad hereses reuelā
das; ⁊ paciētia ad celebrādas apertoz
hostiū pugnas. Vel vestiti sē duplicibz
qz p̄missionē hāt vitē q̄ nūc est; ⁊ futu
re. nūc adiuti a deo ne deficiāt; tūc at i
britudie dina visōe ditati. Itē vestiti
sē duplicibz; vna veste opis / alia mētē;
fide. s. ⁊ factē. s. sacmētis q̄s redēptōis
ibuti ⁊ exm̄is. Hec i glo. Per frīg⁹ igit
qd̄ p̄lificatiōi formicaz eē noctū / ma
leficōz supstitiones accipere possum⁹.
Malefic⁹ em̄ dicit q̄si male faciēs; vl
male fidē fuās. ⁊ vtrūqz in maleficijs
q̄ supstictōis opibz p̄ximū ledūt satis
repi. ¶ Piger. Supstitionū ex beato
Jsidoro scio mlte sē spēs. sz qz de male
ficijs mētiones fecit; q̄t modis nocere
possint p̄ximis nūc edicito. ¶ Theol.
Seprē mihi modi occurrūt q̄bey pre
coz que sē hois nocere p̄nt; sz nūqz nisi
deo p̄mittēte. Neqz eo q̄ nocere dicunt
tpe actionē vl passionē p̄ se imediate in
ferūt; sz p̄ hōa / rit⁹ / vl facta q̄si p̄ pacta
m̄ta cū demōibz ledere dicunt. nā po
ti⁹ demōca bec ⁊ imediate lesua infe
rūt. Un⁹ igit mod⁹ eē; q̄ amorē malū in
gerūt viro alicui ad mlierē aliquā; vel
mlieri ad virū. Ali⁹ eē; q̄n̄ odiū vl inui
diā in aliq̄ seminare p̄curāt. Tert⁹ est
in h̄is q̄ maleficiatī dicunt; ne vi gnari
uā vti valeāt ad feminā / vel viceversa
femelle ad virū. Quart⁹ mod⁹ eē; cū in
mēbro aliq̄ hoies egrotare faciūt. Qui
tus; cū a vita puāt. Sepr⁹; qz vsu rōis
aliquē puāt. Seprim⁹; cū q̄eunqz p̄dī
ctoz modoz aliquē i suis rebz vl aiali
bus ledere q̄rūt eū effectū. ¶ Pig. De
to de bis fundit⁹ oibz iformari; qz qdā

B

B

Capitulum tertium lxxiiii

ralia aut negat oino: aut cāis natura
liby solū ascribū: aut in pie non ea pce
dit. ¶ Theol. Fūdit^o noscere talia ad
modicū vtile eēt. imo forte qbusdā no
ceret. opteret em̄ p̄hibitos inspicere li
bros: v̄l sup̄sticiosa aliq̄ q̄ octoiū eēt i tā
ta ep̄is egeitate p̄legere. Nec op^o e scire
talia late: tibi p̄ri q̄ ex p̄ditioe stat^o ad
id nō obligari. ¶ Tez m̄ c̄m̄a tibi tra
dā: / doctrinas aliq̄s p̄nto tuo acco
moda: q̄s habeo p̄rim a doctoribz n̄re
facultat: p̄rim etia p̄ exp̄iētā cuiusdaz
p̄bi iudic̄ secl̄ar̄ / 2 fidedigni / q̄ q̄stio
nibz / 2 fassioibz ac public̄ exp̄iēt̄s / 2 p̄
uar̄ talia m̄tra didicit: cū q̄ late / 2 p̄fū
de sepe cōculi / d̄no Petro vic̄ Bernē
si civi i Zausanē. dioceci: q̄ m̄ltos v̄ri
usq̄ sex^o icineravit maleficos: / 2 alios
fugavit e c̄ritorio d̄n̄j Bernē. Lōtu
li i sup̄ etiā cū d̄no B̄ndictio monacho
B̄ndicti ord̄is. q̄ lz mō sit religio^o
m̄ltū v̄tiēne i reformato mōasterio: t̄n̄
an̄ d̄cēnū adhuc i secl̄o degēs fuit ne
cromātic^o / ioclatoz / m̄im^o / 2 trupha
toz ap̄d secl̄ares nobiles isignis / 2 exp̄
3° Budini fil̄i q̄dā d̄ seq̄ntibz ab inq̄si
toze heretice p̄uitat̄. Eduēsi / q̄ n̄ri or
dio fuit i quēru Zugduncū. devot^o re
formatoz: / 2 i Eduēsi dioceci m̄ltos de
maleficijs r̄cos inq̄st̄erat. Sūt igit̄ v̄l
nouit̄ fuerūt (vt idē inq̄stoz / 2 d̄ns pe
tr^o mibi retulerūt: / 2 fama cōs h̄z) cir
ca districtū Bernē. d̄n̄j q̄dā malefio
ci v̄riusq̄ sex^o: q̄ h̄ hūane nature incli
nationē / imo aduersus p̄ditioes sp̄z
oim̄ bestiaz (lupia sp̄e excepta t̄m̄mō)
p̄p̄ sp̄i it̄ates vorāt / 2 comedere solēt
Nā i opido Holtigē Zausanē. dioce
si q̄dā dicit̄ Stedele gr̄adis malefio
cap^o p̄ p̄fatū Petrū iudicē loci: q̄ fare
boise i certa domo vbi vir / 2 vxoz siml
manebāt / p̄ sua maleficia successine in
v̄tero vxoz p̄fate sepr̄e circ̄ is̄fates oc
cidit: ita vt sp̄ abozsū faceret in semia

annis m̄lt̄. Sile fecit i eadē domo ois
bus pecozibz fetosis: quo p̄ nullū vius
partū edidit i eisdē annis. put rei cuē
tus p̄bavit. Lūq̄ an̄dictus nequā q̄
stionaret / an in his / 2 qualē reus eiss
facinus aperuit dicēs. Subter limen
ostij domus se lacertaz posuisse dixit:
/ 2 si amoueret / secunditate inhabitāti
bus restituendā p̄dixit. Lū aut̄ sp̄ens
ille quereret̄ sub limine: nec inuente
tur: q̄ i puluerē fortassis redact^o erat:
pulueres seu terrā d̄ sub̄ postā aspor
tabāt: / 2 in eodez anno vxoz / 2 omnibz
iumentis domus fecunditas restituta ē.
Prefato aut̄ rozto nō sponte fatebat̄. / 2
demū p̄ p̄dictū iudicē ignibz tradit^o ē.
Deinde antefato inquisitore mibi refe
rente hoc anno p̄cepti. q̄ in Zausanēsi
ducatu quidaz malefici p̄rios natos
infantes coxerant / 2 comederāt. Nos
dus autē discendi talem artem fuit vt
dixit: q̄ malefici in certā cōtionē vene
rūt: / 2 ope eoz visibil̄ demonē in assū
pra imagine viderunt hois. Lū disci
pulus necessario dare habebat fidē de
abnegando eb̄ianismo. de eucharistia
nūq̄ a dorāda. / 2 de taleādo sup̄ crucez
vbi latē valeret. Fuit insup̄ fama cō
munis / dicto Petro iudicē mibi refe
rēt: q̄ in terra Bernēsiū tredecī infā
tes deuozati eēt itra pauca tpa a ma
leficijs. q̄sobz etiā publica iusticia satis
dure exar̄it in tales paricidas. Lū at̄
Petr^o q̄suiss̄ a q̄dā capta malefica: p̄
quē modū infantes comederēt. Illa re
spōdit. Mod^o iste ē. Nā infanibz non
dū baptizat̄ isidiāmur. v̄l etiā bapusa
rie: p̄ p̄rim si signo cruc̄ nō minuunt̄: / 2
oīentibz hois in cunabulis / v̄l ad latera
iacēt̄ e parētū cerimonis n̄ris occidi
mus. q̄s postq̄ putant̄ opp̄si eē v̄l ali
unde mortui de tumul̄ clam furto reci
pim^o. in caldari decoq̄mus: quousq̄
euulsi ossibz tota pene caro eff̄ciatur

forbilis et potabilis. De solidiori h^o ma-
 teria vnguentū facim^o nris volitari-
 bus et artib^{us} ac trāsmutationib^{us} ac cō-
 modū. de liq^o diori h^o hūmore flascam
 aut vtrē replem^o: de h^o is q^o potat^o fue-
 rit/addit^o paucis cerimonijs stati ef-
 ficat^o p^osciū et m^ogr nre secrete. **Modus**
2 aut eundē ali^o iuuentis malefic^o cap^o
 et incinerat^o/tandē licet (vt credo) ve-
 re penitēs distincti^o refauit: q^o manus
 dicit^o Petri iudicij/vna cū vxore male-
 fica imp^osuasibili paulo aña euaserat. i
 Bernēsi nāq^o iudicio cap^o dicit^o iu-
 uentis cū vxore/ et ab eadē in distinctā
 turrim positus dixit. Si meoz facio-
 noz veniā p^oseq^o posses/ oia q^o de male-
 ficijz scio libens patefacere. mori em̄
 video me optebit. Lūq^o p^o l^oato s^o si ve-
 re penitēret audis^o et se veniā p^osequi
 posse oimodā: tunc lere se mori obtu-
 lit: et modos p^omeue infectiōis oñdit.
 Ordo inq^o talis est. q^o etiā seduct^o suz.
 Optet p^omo vt dñica die añq^o aq^o bñ^o
 dicta p^osecrat^o ecciam introire mox fu-
 turū discipulū cum m^ogrs: et ibi abne-
 gare corā eis Lb^oz/ eius fidē/ bap^oris-
 ma/ et vlem ecciaz. deide homagiū p^o-
 stare magisterulo. i. puo m^ogr o. ita em̄
 demonē et nō alit^o vocāt. postremo de
 vtre bibit sup^o dicto. q^o facto stati se in i-
 terionib^{us} sentit imagines nre. art^o p^oi
 pre et retinere: ac p^oncipales ritus bu-
 tus secrete. In hūc modū seduct^o suz/ et
 vxor mea: quā tāte p^oinacie cred^o vt
 potius incendiū sustineat q^o minimā
 fateri velit veritatē. sed heu ambo rei
 sumus. Sic dixit iuuentis ita repta ē
 p^o oia veritas. Nā p^oedessus iuuentis i
 magna p^oritiōe mori visus ē. vxor h^o
 restib^o p^ouicta veritatē/ nec in ipa tor-
 tura fateri voluit/ nec in morte: s^o in-
 cēditio p^oparato p^oliciorē/ eidē h^obis p^o-
 simis maledixit: et sic incinerata ē. Ex
 p^odict^o tā liq^o q^o notū sit frigus perfi-

die q^o infātes et partus solet occide-
 re. **¶** Piger. Est ne licitū maleficium
 d^o loco tollere: **¶** Theo. Antiq^o negāt:
 moderni p^ocedunt variq^o bene: sed sola
 opus est vnica distinctiōe. Quia aut
 tolli p^ot p^o aliū maleficiū/ seu p^o ritus
 malefici illicitos. et id p^ostat eē illicitū:
 imo potius h^o mori deberet q^o in ta-
 lia cōsentire. Aut tolli p^ot sine nouis
 sup^ostitiōis opib^{us}. vt p^o motū locale. ve-
 lut dicitū fuit d^o puluere lacerte. et istū
 est licitū. Exm^o de p^ou casu. Nā inq^o
 tor Educē. mihi referēbat: q^o modus
 tollēdi maleficiū aut se vindicādi in
 malefico tal^o practicabāt suo rpe. Ue-
 nit em̄ alijs lesus in se vel in suis/ ad
 maleficā: sciscitās scire malefactorē.
Tūc malefica plumbū inq^o factū aliq^o
 ens fūdebat in aquā quā q^o ope d^omo-
 nis in plūbo imago aliq^o vidēret. qua
 visa imago gine/ malefica quesuit ab ex-
 plorate. In q^o pre vis ledi maleficiū tu-
 um? Lūq^o explorator locum eligeret:
 statim malefica in eadē pre imago
 q^o in plūbo relucebat/ figuraz vel vult-
 nus p^o cultrū posuit: et locū vbi reū in-
 ueniret indicauit: nomē tā nullaten^o
 manifestauit: s^o experientia teste/ male-
 ficus p^o oia ledi repiebat sicut sua ima-
 go plumbca.

¶ Necromārici q^o sint. Quōd a demōi-
 bus malū aliq^o accipiūt. Quōd diu-
 nitus maleficiā impediunt: et quō tē
 pestates conitant. **Cap. iij.**

¶ Lis carētes formice/ v^ol^o nimi-
 um p^ogrediētes in publicum
 ab alijs bestijs facili^o necan-
 tur. q^o alio p^oenare multuz se
 subleuant: ne bestijs terre preda fiat.
¶ Per alas aut^o frutes intelligunt: q^o
 talib^o m^ostrū boni ferunt. **¶** Un^o Ezech.
 iij. desēptis volātib^o aial^o die. Audi
 ui post me vocē p^omoritōis magnē. bñ
 dicta glia dñi de suo loco: et vocē ala-

m

11

rū aialū penitentiū alterā ad alterā, sic
 exponit b. Greg. li. xiiij. mora. Quid
 nāq; p alas aialū / nisi virtutes dem^o
 sentire scōp; q dū terrena despiciunt /
 ad celestia volādo subleuant. Un iā re
 cte p. Esaiā dī. Qui p fidū in dño / mu
 tabūt fortitudinem; assumēt pēnas vt
 aqle. Volātia itaq; aialia alis suis se
 vicissim fertūt; qz scōp mētes in eo q
 supna appetūt / p siderātes inuicē alter
 nis virtutib; excitant. Bla em̄ sua pec
 tit / q crmo scitot; ppe me ad meli^o ac
 cēdit. Et ala mea vicinū serio / si aliqñ
 alteri op^o bonū qd imitē ostendo. Ille
 fo fornice morales q forutū penis nō
 sunt alate; vt q nimū sue dom^o / ecclie
 vitz catholice limites incaute excūt in
 pfiā incidēdo; tales ab vñs / p q̄s ma
 lefici; vt necromāticū pñt intelligi / faci
 liter deuorant. Sic bi simplices pueri
 in figura q domos egrediētes parētū
 z Heliū deridētes ab vñs deuorati
 ce legunt iij. Regū. ij. ¶ Piger. Quia
 de necromāticis mētionem fecisti; qro
 an ne dñs coz. str a maleficiis; z si sic /
 q coz sint opa. ¶ Ecol. Necromāticū
 ppe bi dicunt / q de terra supstitiosi o
 rimb; mortuos se posse suscitare ad lo
 quēdū oclta ostētār. Qualis fuit illa
 olim pbitōissā q ad pces Saulis Sa
 muel; se suscitare velle aduocabat; vt
 euentū illū belli patefaceret regi. j. Reg.
 xxvij. Qualis etiā Symon mag^o fuit
 pessimus; q supra pncipis oploz se au
 ctoritātē pferēs / defunctuz se suscitare
 fingit. Ex accommodatōe tñ vñs necro
 māticū dicunt / q p pacta demonū p fi
 dē certinonīs futura p dicit; aut ocl
 ta reuolūtōe demonū aliq manifestāt;
 aut q maleficijs pmos ledūt; z a de
 monib; sepe ledunt. Fuit z hodie viuū
 vienne in monasterio qd ad scotos di
 cit̄ frat de q pcedēti capitulo reuulsi fcti
 Benedicti ordinis; hic in seculo cr̄is

famosissimus fuit necromāticus. nam
 libros demonū de necromantia habu
 it; z fm eisdē satis miserabilē z disfo
 lute vixit plurimo tpe. Habuit autē so
 rozē virginē deuorā mltū de ordine pe
 nitentiū; cuius vt puto paly fraa fa u
 cū demonis crnr^o est. Lōpūc^o em̄ ad
 diuersa loca diuersoz reformatoz mo
 nasterioz venit / petēs sibi scē cōuersa
 tiōis tradī habitū. Sed qz gigātee sta
 ture z terribilis aspectu erat; z in male
 ficijs ac ioculatiōib; pnceps alioz; fidē
 vix aliq̄s viro dabat. Tādē ac recept^o
 in aū dicto monasterio / in ipō ingressu
 nomen mutauit z vitā. Benedict^o em̄
 vocari cepit; z fm bñ pñs Bñdicti re
 gular; adeo pfect; vt infra paucos an
 nos speculū religiōis effect^o / in pōrat^o
 ponere officiu. z in ambone p seculari
 bus pfect^o ḡofus est p dicator factus
 ad populū. Hic cū adhuc esset nouit^o
 (pur co referēte audiui) mltas vexati
 ones a demōib; q̄s reliqrat sustinuit.
 Lū em̄ cōfessus fuisse sacramentaliter
 qdā die z vir^o sue puerse vite euomū
 set ob spem venie; seqñt nocte lucernā
 in manib; deferens demonē adesse sen
 sit. Eandem nāq; lucernā violēto ictu
 de nouitij manib; demō excussit; z cū
 nō modicū ledere molit^o est. Sed vicē
 Lbñ mltos hui^o vñs tyrānidēs; qz vir
 tutū alas iā assumpsit qbz p oiones sa
 cras ab ore bestie liberat^o est. Preterea
 quēadmodū a sup̄ dī. to Petro iudice
 audiu; in territorio Bernen. z in loc
 cidē adiacētib; a sexaginta circū annis
 sup̄fata maleficiā a multis praticata
 sunt. Quoz p̄mus auctor fuit qdam
 Scavus dictus; q publice de b gliari
 audebat; q quēcūq; veller / ipse se in oīz
 suoz emuloz oculis velut murē facē
 valeret / z dilabi a manib; inimicoz su
 ozū leralium. z ita capitalib; inimicoz
 suoz manib; sepe vt dicit̄ euasit. Sed

Capitulum quartum lxxvi

sup̄dictis maleficiis. Lū inqt̄ qd̄al̄ sim
plex/sz nō rectus) maleficiū me inuoca
ret: vt inimicū suū vita puare: aut i cor
pe lederez grauit̄ fulminis icru vel mō
alio. Vocauit ego magisteruū/id ē de
monē: qui mihi r̄ndit: q̄ neutrū facere
posset. habet inqt̄ fidē bonā: z diligenf
se signo cruc̄ munit. idcirco nō in cor
pe/sz in vndecima pte fructuū suoz in
cāpo (si liber) ei nocere possum. Noui
veteranā quādā virginē q̄ Sertiosa no
mē habuit in diocef̄ Lōstāciē. simbo.
hec mar̄ oim in vicinia ex̄ns virginuz
z speculū / ad viuifice cruc̄ signū z ad
L̄h̄i passionē sumā gerebat fiduciaz.
manebat aut̄ in tugurio villagū paup̄
cali: ip̄a volūate paup̄ in terra vbi nō
nūq̄ maleficia satis locū h̄e dinoscun
tur. Hui⁹ amic⁹ in pede graui lesus fu
it maleficio: a q̄ nulla arte sanari pote
rar. p̄ multa aut̄ incassum adhibita re
media / visitant̄ p̄dicta h̄go infirmū.
q̄ ob ca petiuit: vt pedi b̄ndictionē ali
quā applicaret. Annuit illa: z silent̄ t̄m
mō oionē d̄nicā / z ap̄loz symbolū cuz
geminat̄ viuifice cruc̄ signis applicu
it. Tūc statim infirm⁹ curatū se sciētes
scire voluit in remediū futurozū quid
carminationis virgo applicasset. Que
respondit. Vos mala fide / vl̄ debili di
uinis z approbat̄s exercitijs eccl̄ie nō
inheretis: z carmina ac remedia phi
bita crebro v̄ris infirmitatibz applica
tis: idcirco raro in cope / z semp in aia
p̄ talia ledimini. Sz si i oionū z signo
rū licitoz efficacā speraretis / faciliē se
pe curaremini. Nihil enī vob applicū
nisi d̄nicā oionē / z ap̄loz symbolū z iā
sanat⁹ estis. P̄t̄ea cōstat: q̄ malefici
de ritibz eccl̄ie fuat̄ z venerat̄ sua ma
leficia p̄pediri fatent̄. vt p̄ aq̄ b̄ndicere
asperfionē: p̄ salis p̄secrati sumptionē:
p̄ cā delaz die purificationis / z palma
rū in die palmarū cōsecratay vsu m̄lici

tū: z p̄ silia. qz ad h̄ talia eccl̄ia exorcizat̄
vt vires demōis minuāt. De publica
ho iusticia h̄ oēs malefici q̄ sup̄ h̄bo z
expiētia testimoniū dederūt: q̄ eo ipso
q̄ p̄ reipublice iusticie officiales captū
tur: statim ois maleficorū eneruat̄ pt̄as.
Un̄ cū sepedict⁹ iudex Petr⁹ an̄fatus
Stadelē cape veller p̄ suos famulos /
tāt⁹ tremor manibz eoz incussus est: z
corpibz z naribz illapsus tā mal⁹ fetoz:
vt se fere desperarēt an maleficiū inua
dere auderēt. Quibz iudex ait. Secure
miserū inuadite: qz publica tact⁹ iusti
cia oēs vires p̄det sue neqtie. z ita rei p̄
bavit̄ exit⁹ siue effect⁹. Idē iudex tale
dedit ex̄m. Lū ait Stadelē ca priuassē:
qui grandinibz terrā ex fame grauisi
me leserat z p̄ fulmina plura vastauerat:
quesiui a reo de veritate. q̄ post q̄r
tū ad chordas tractū p̄mo responsū
mihi dedit tale. Faciliē grādines p̄cu
roz: sz ad libitū ledere nō valeo / sed co
t̄mmodo q̄ dei destituti sunt auxilio. q̄
signo cruc̄ se munit̄ fulmine meo nō
inēibūt. Lū iudex. Quō ad tempesta
tes z grādines p̄citādas p̄ceditis: Re
spōdit re⁹. p̄mo h̄bis cert̄ in cāpo p̄n
cipē oim demonioz imploram⁹: vt de
suis mittat aliquē a nob: designatum
p̄cutiat. deinde veniēte certo demone /
in campo aliq̄ viay pullū nigrū imola
mus: cū dē in altū p̄iciēdo ad aera. q̄ a
demōe sumpro / obedit: z statim aurā cō
ctat: nō sp̄ in loca designata a nob / sed
iuxta dei viuēt̄ p̄missioez grādines z
fulgura p̄iciēdo. Subicūlit iudex ter
tio q̄rēdo. p̄nt̄ ne paliq̄ tēpestetes tales
remediari a vob p̄citare z a demōibz:
R̄ndit. p̄nt̄: p̄ bec vicz. Adiuuro vos gr̄
dines z vētos p̄ tres L̄h̄i diuinos cla
uos q̄ L̄h̄i man⁹ z pedes p̄forarūt: z
p̄. iij. euāgelistas sc̄tos Martheū / Lu
cā / Marcū / z Joannē: vt in aq̄ resolu
ti descendatis. Ex quibus iam liquet:
u iij

q̄ oipotētis dei clemētia z sapiētia q̄
 orrigit a fine vsq; ad finē fortis/ dispo-
 nit etiā istoz pessimoz hoim z demo-
 nū maleficia suauis: ita vt dum pfidia
 sua Lbū regnū z fidē grāt minuere z
 infirmare: eadē in multoz cordib; fir-
 mēt z radicēt validi^o. Utilitates ei plū
 me fidelib; ex prefatis malis p̄t eue-
 nire. qz sic fides roborat; demōia ma-
 licia inspici;: dei misericōdia z ptās mani-
 festant; hoies ad custodiā sui actuant;
 z ad reuerēdam Lbū passionem z ce-
 rimōnias ecclesie accenduntur.

¶ Uise^o aie ē delectatio luxuriosa/ po-
 tissime malefici. quō ifrigidat gnatiuā:
 pmouēt ad amorē vl' odiū. Etan ī cha-
 ritate exntes possit maleficiari. La. v.

¶ Icosis hūozib; z tēpestatē
 ab incesso z a labore p̄pediū
 tur. qz p̄ viscosa icedētes vel
 bituminosa loca / talib; libe-

relia aialia adherēt: sicuti tēpestati b; cō-
 cutiunt in corpore: z via eis icedēdi p̄clu-
 dit. Per viscosa aut bitūinosa loca oc-
 casio carnaliū voluptatū designatur si-
 mlare in chūstiana fide viuētū. qz hīs
 alleca mēs ad bñ opādū nō valet egre-
 di: s; in eisdē poti^o frenis captiuat deli-
 rijs. In cui^o tēpū in loco vbi ceciderūt
 rex Sodome z Somorre cū suis ppli-
 eib; p̄ q̄a luxuriosi z incōtinētes desti-
 gnant; fuisse leguntur in valle siluestri
 mlti bitūinis putei: in q̄a ruētes pla-
 p̄t s; in corpis vic; voluptates varias
 Inculci em̄ mores (vt dē glo. ibi. Gen.
 xiiij.) in pfundū maloz prinaces tra-
 hūt. Qui ac remāserāt nō occisi; vt ibi-
 dē sequit;: ad mōrana. i. ad virtutū cul-
 mina fugerūt. hinc Bernard^o homil.
 ix. sup̄ Laticā dicit. Uise^o quidē prauū
 desiderij z delectationis terrene aiām
 volare nō patit;: z citi^o retrahit mētē
 si forte aliqñ subleuat p̄ tēpestatē. etiā
 voluptuosi a bonis exercēdis p̄pediri

dicunt; qz carnaliū voluptatum secta-
 tores hūano delinuti fauore/ velut effe-
 minate ad ardua virtutū opa efficiuntur.
 De q̄o Job. 36. dicit. Moriet i te m-
 pestate aia coz; z vita coz inf' effemina-
 tos. vel vt alia translatio h;: z vita coz
 vulnerabit ab angelis. Ubi h. Sic. lib.
 16. moral. dicit. Simulatores q̄ vite sine
 custodiā negligūt in tēpestate mori re-
 ferunt. Vnc q̄ppe eos turbo subito in-
 terne pcussiois eijcit; q̄s arrogātia ex-
 terni fauoris extollit;: z vita coz inf' ef-
 femiatur. Si em̄ verisim' viuerēt: laus
 trāstoria nulla eos corruptōe vitiaz;
 Uñ electis p̄pheta suadet dicēs. Utri-
 usq; agite: z p̄foret cor vestrū. alio sub-
 dit. q̄si serū cordis minuere curauerit.
 Luxuriosa q̄ppe mens corrupit; si re-
 trāstorijs delectat. Igit' simulatoz vi-
 ta inf' effemiatos morit;: qz luxuria coz
 rupta rep̄t. Trāstoratione s; vulnerat
 ab angelis. vtrūq; tñ z si f̄mōe discre-
 pat; tñ rōne concordat. qz effeminatorz
 vitā angeli vulnerat; dū nuncij v̄ritatis
 eā faculis serē pdicatiois spugnat.
 ¶ Piger. Mltos audiūm^o nris tpi-
 bus p̄ maleficos ad amorē alienaz fes-
 minaz: ad eo succēdi/ z feminaz ad vi-
 ros nō suos: vt nulla cōfusiōe plagis/
 verbis/ aut facris ad desistēdū cogi va-
 lerēt. Ediuerso inf' serū vtrūq; infimo
 nij sacō cōiūctū/ nōnūq; expti sumus
 odia talia suscitare p̄ maleficia: z silēti
 frigidationes gnatiue potentē: vt nec
 redditionē/ nec exactionem debiti nisi
 monialis locū p̄. ple valerēt h̄c. Lum
 igit' amor z odium in aia existāt: aiām
 f̄m oēs tuc p̄fessiois cōpotes demō in-
 trare nequit. Quid h̄c sit veritatis vl'
 falsitatis scire expedir. qz amore mulie
 b; velut visco irretit' animus: z odio
 radicato quasi tempestate rigidissima
 ad prōximū fauorem frigeferit homo. z
 ita ad laborem meritorij progredi rō

non valet. ¶ Theologus. Quāvis fin
concordē nostrorū doctrinā demon in
intellectū vel volūtatem hominis ope
rari incedere neqat: tamen fin eosdez
in corpus ⁊ in potētias alligatas cor:
pi deo pmittēte agere valet: siue sint se:
sus infiores / siue exiores. Un̄ Job ⁊
demōs de^o ait. Ecce i manu tua .i. i. p̄ta
te ē Job q̄ ad corp^o viez: verūm aiā
illi^o fua. Tāgis itaq; i tua q̄stioe tres
difficultates. viez quō philiaptō ⁊ odi
um in voluntate ⁊ maleficiū in poten
tia gñatiua causent. De philocaptione
igit̄ seu amore inordinato vn̄tis serus
ad alterz scire d̄beet: q̄ tripli^o de cā ori
ri p̄t. Aliqñ ex sola incautela oculoꝝ.
Aliqñ ex tētatioe demonū tm̄. Aliqñ
q̄ maleficiū necromāticorū sil^o ⁊ de
monū. De p̄mo d̄r Ja. j. Unusq; qz tē
tat a zupisctia sua abstrac^o ⁊ illece^o
d̄ide zupia cū zepit parit pctm̄: pec
cātū q̄ cū zsumari fuerit gñat mor:
tē. Sic Sychē cū vidit̄ Dynā exēntē
ad vidēdū m̄lieres regiōis adamant
cā: ⁊ rapuit ⁊ dormiuit cū illa: ⁊ p̄glu
riata ē aia e^o cū ea Gen. 34. ⁊ fz glo. in
firme aīe sic accidit qñ postposit̄ p̄pri
is aliena negotia curat seduci p̄uētū:
dicit̄ sit vna vnitate cōfessus cū illicet̄.

B De ij. q̄ oriat̄ ex tētatioe demonū p̄
cipalit̄: sic Amō sorore suam Thamar
speciosissimā adamauit: ⁊ deperat i ea
vald̄ ita vt p̄f amore e^o egrotaret. ij.
Re. 13. Nō cū i toto / v̄l v̄t tā corrupt^o
eē videret̄ vt i tātū facin^o sup̄ phliz /
quis tētatus a diabolo si nō fuisset. vñ
glosa ibidem. Hoc monet nos: vt sem
p̄ caute agamus ne vitia in nobis do
minent̄: ⁊ p̄nceps pcti qui falsam pa
cē p̄clitātibz spōdet / nos iparatoa iue
nēs de improviso trucidet. De h̄ s̄do
gñe amor̄ refert^o ē liber sanctorū p̄m̄:
q̄ refert̄ oēm tētationem carnalis amo
ris sibi in cremis subtraxisse quosdaz:

q̄ tamen vltra q̄ credi p̄t amore mi
lierū tētabantur aliquotiens. vñ ⁊. ij.
Lor. xij. Ap̄plus dicit. Datus est mihi
stimulus carnis mee angelus sathane
q̄ me colaphiset. vbi glo. sic dicit. tētā
do p̄ libidinez. Dat^o est mihi stimulus
(vt q̄dā aiūt) tētatio aut̄ cui nō consen
tit nō est pctm̄ / s; materia exerce de vir
tutis. Hoc intellige dictū de tētatioe
que est ab hoste / non a carne: que pctm̄
est veniale si ei nō consentiatur. hec ibi.
Et de h̄ amore habes exemplū supra
libro. j. cap̄lo. iij. De tertio q̄ amor be
rcos pueniat ex maleficijs demonū ⁊
idolatrarū / ostendit̄ hoc Ezech. xxiij.
sub metaphora mulieris de Israele: q̄
populus iam sequebat̄ idola ⁊ malefi
cia assyriorū. Insaniuit inquit in ama
tores suos in assyrios p̄pinquātes eis
velit^o hiacyntho. p̄ncipes ⁊ magistra
tus iuuenes cupidis vniuersos / equi
tes ascēsores equorū: q̄s oēs cōstat ma
leficos habuisse v̄l idolatras. Per quē
modū at̄ de mōi potētia imaginatiua
in fantasia ⁊ in gñatiua possit agere:
oñdit̄ Petr^o de palu. in. iij. di. 34. q̄nq;
modis. Haby em̄ ex hoc q̄ est spiritus
potēstatē sup̄ creaturā corpālē ad mo
rū localem p̄hibēdū vel faciēdū. vñ p̄
corpora impedire ne sibi appropinquēt
vel directe / vel indirecte interponēdo
se i corpe assumpto. sic accidit i sp̄sō q̄
despōsauerat idolā ⁊ nihilomin^o p̄re
rat cū q̄dā iuuenicula: nec p̄f h̄ potat
cā cognoscere. Sēdo mō boiem inflā
mare ad actū illū v̄l frigerare ab actu
illo / adhibēdo occulte virtutes rez q̄s
optime nouit ad hoc validas. Tertio
turbādo est imationē ⁊ imaginationē:
qua reddit̄ m̄lierem exosam. qz p̄t in
imaginationē imp̄mere. Quarto rep̄
mēdo directe vigore mēbz fructificari
onī accōmodi: sic ⁊ morū localem cuius
cūq; organi. Quirō. p̄hibēdo m̄llicōz

spūm ad mēbra in q̄b̄ est fr̄us mori
ua: q̄si intercludēdo vias semis ne ad
vafa gn̄atōis descēdat. v̄l ne ab eis re
cedat. v̄l ne excitef. v̄l emittat. v̄l mul
tis alijs modis. Eū ac faciūt m̄lieres
fortilegia cū fabis ⁊ galloꝝ testicul' nō
est credēdū q̄ fr̄ure illaz. vir impotēs
reddat: s̄z occulta fr̄ute demonū illu
dēte fortilarias p̄ ista corporalia. pl' aut
pmittit deus sup hūc actū p̄ quē pmū
pctm̄ diffundit / q̄z sup alios act' hu
manos. sic ⁊ sup sp̄entes: q̄ magi incā
tatiōibz deseruiūt q̄z alia aialia. Exm̄
at de inflāmando ad actū illū habet i
legēda b̄ri Basilij de virgine q̄ suū pa
rentū ꝑcupiuit. ⁊ de frigerādo: vt d̄ il
lo q̄ idollū despōsavit ⁊ spōsaz cognos
cere nō potuit. Idē etiā de muliere ē:
qz p̄t imaginatiōez ei' sic demētare /
vt exosū beat virū q̄ p̄ toto mūdo nō
pmittat se cognosci. Itē p̄ motū loca
lē corpe inēposito / v̄l vase obstructo p̄t
demon p̄ maleficiū ipeditre mulierē: s̄z
virū in plibz modis. id vir sept' q̄z mu
lier maleficiat. Et magi pmittit deus
in pctōzes defeuire demones q̄z in iu
stos. vñ angel' dixit Tobie. In illos q̄
libidini vacāt accipit demoniū pr̄atē.
licz aliqñ in iustos sic in Job. p̄ qd
debet facere p̄fessionē ⁊ h̄mōi: ne ferro
manēte i vulnere frustra sit malagma
apponere. Dec de Pe. ¶ Piger. Mi
hi adhuc occurrit de visco carnal' amo
ris dubiū: v̄z i charitate ex̄ntes amo
re t̄li maleficiari valeāt. ¶ The. Rñsū
h' accipe ex Cassiani s̄bis q̄b̄ collat.
ij. abba. sere. in hec s̄ba ꝑcludit. Diffi
nit in q̄t b̄ri Antonij nullaten' d̄mo
nē posse mentē cuiusq̄z v̄l corp' iuade
re: nec h̄re facultatē i cuius libz aiaz pe
nit' irruēdi: nisi eā p̄mo destituerit oī
bus cogitatiōibz sc̄ris ac sp̄ialī ꝑrepla
tiōe vacuā nudāqz reddiderit. Nō tñ
ista ita itelligē: vt demōes amore p̄fa

to i charitate ex̄ntes nō impugnēt / ⁊ si
milibz: s̄z tales expugnare nō valent / si
armis virtutū ⁊ naturalū donoz res
sistere volūt. Talia (in q̄t phia. j. de ꝑso
lat. ad Boetij) tibi cōruleram' arma
q̄ nisi p̄oz abiecesses iuncta te firmitate
tuerent. Cū Cassian' ibidez refert de
duobz paganis ⁊ malefici' : q̄ ꝑ tres s̄
dus differētes in malicia / successiue p̄
sua maleficia demōes miserūt ad cel
lā b̄ri Antonij: vt eū tētatōibz exide fu
garēt. odio viri sc̄ti infecti: eo q̄ multi
tudo pplī ad eū q̄ridie venit. q̄ d̄mōes
br̄m Antonij (vt postmodū ad fidē ꝑ
uersi fatebant phi) amarissimi s̄ cogi
tationū stimul' pulsauerūt. q̄s tñ repu
lit cruc' signo pectori ⁊ fr̄ōi imp̄sio ⁊
oꝝonū incubatōibz insistenti. Exm̄ tñ
sat' terribile nouit' factū Vincenn' in E
speculo refert histoꝝ. ex gest' b̄ri Basili
lij magnic' tpe oiues qdā vnicā filiaz
habuit quā ꝑsecrare d̄no disponebat.
quā seruo diuit' habere nō valēs i cō
iugio / maleficiū adij: demonē inuoca
uit: eidē chartā abnegatiōis fidei tra
didit. ⁊ fornicatiōis demonē m̄nti ob
tinuit ad filiā: quā accēdit adeo / vt in
terrā volutata / clamaret se p̄ seruu
toꝝq̄ri: ⁊ p̄ liberatiōe sui seruo p̄ patrē
in m̄fimonij tradī. Qd etiā tō factuz
est p̄ patrē mestissimo corde. Tādē tñ
iuuenis suus liberat' est p̄ br̄m Basili
lij. Et in. j. dial. refert b. Greg. d̄ qdā
maleficioꝝ ꝑncip: q̄ a Roma icinera
tis socijs i monachi bitu fugit Basili
us noic: q̄ etiāz tūc se a sero Equitio p̄
monacho recipi ꝑcurauit. ⁊ in mona
sterio monialiū stati ab̄nte Equitio mo
nialē pulchritudē in tanto maleficiatū
vt febricitaret: angriaret. magnisqz voci
bus ⁊ stridoribz clamaret. Mō mori
tura s̄: nisi Basili' monach' veniat /
⁊ t̄pe mibi p̄ sue cura tōtis studiū salu
tē reddat. Qd cū sc̄to Equitio nūciatē

Capitulum sextum LXXVIII

virginē s̄bo sanauit absēs: z maleficiū
F expelli de loco iussit. ¶ **Ps.** Luz p̄as
 demonis ipediā alicū dno nu tu; q̄ro
 q̄t modis h̄ fit. ¶ **Theol.** Quinq; mo-
 dos exp̄mit **Hugo** sup. ij. di. vij. Dno
 p̄minū sue p̄ati a deo ipositi. sic **Job**
 p̄mo z sedo iāḡst. Sedo p̄ miraculū i-
 possibilitatē ex̄si factū. vt i asina **Ba-**
laā Num. 22. Tertio p̄ ipedimētū ex̄si
 adhibitu; vt in duob; discipul̄ aozilia
 p̄cussis. Tuce vltio. Quarto p̄ dei iudi-
 ciū deint; dispositōis p̄ obstaculū boni
 angeli. vt de **Aschinodeo** inficiēte sp̄o
 sos **Sare** vxor; . **Tobie** eiusdē. 11. Qui
 to p̄ cautelā suūp̄. qz n̄ vult alicū qd
 p̄ vt pei; fiat. vt. j. **Loi.** v. de corintho
 quē vxauit excōicauit. Aliquē etiā non
 vult p̄ p̄ti abominatiōez z pudorē.
 vt angeli mali. p̄ nobilitatē sui i q̄ cre-
 ati s̄ abominant̄ tētare d̄ vilib; p̄ctis/
 z de sodomia v̄letia de fornicatēe sim-
 plici; neq; ad boiem quē fornicat; est ac-
 cedūt maxime p̄ma die vel secūda. p̄
 p̄ti recētā. vñ **Eccl.** xvj. **Multiplica-**
 si fornicationē ad irritādū me. zc. ibi.
 Dabo te i aīas odiētuz te. i. demonū q̄
 erubescūt i vita tua. **Hec Hugo.** 2. sen.
 ¶ **Uini** nocumēta oñdunt. Quō sine
 diari p̄n̄t infrigidari amore vel odio ca-
 pti z h̄mōi maleficiari. Quō bon; an-
 gel; magis ē b̄fic; bonis q̄ mal; ma-
 lefici; p̄ctōrib; . Et d̄ ml̄t; p̄ angelos ca-
 stificat; seu cunuchatis. **Cap.** vj.

S **Ue** sibi a vino vel a vippa nō
q cauēt subito i ebrietate z ḡ-
 uif q̄ si amētes nutabū de ice-
 dūt. ita vidī p̄ xp̄sentia. dul-
 cia em̄ sequunt̄ auidē: q̄ si cōsp̄sa fue-
 rint pane vino itincto/ ex his cib; iebri-
 ant. Per tales formicas fatuas iebria-
 tas vino h̄ p̄n̄t itelligi/ q̄ voluptatib;
 debriati h̄ seclī v̄lut amētes z rōne ca-
 rētes carnalia p̄sequunt̄ p̄ infantias fal-
 las. Quos i p̄foua dei **Esa.** 10. sic alloq̄

tur. **Budi** hec paup̄cula z ebria/ z nō a
 vino; bec d̄t d̄nator d̄ns tu; z de; tu;. **Ecce**
 tuli de manu tua calicē saporis:
 fūdū calicē i dignatiōis mee nō adijciā
 vt bibas silū vltra. Per vinū aut luxu-
 riā debere itelligi docet **Pro.** xx. **Salo-**
mon cum d̄t. **Luxuriōsa** res vinū: z tu
 ml̄tuosa ebrietas. q̄cūq; his delecrat̄ n̄
 erit sapiēs. **Et.** xxj. **abid.** Qui diligit es-
 pulas i egestate erit; q̄ amat vinū z pin-
 guia nō dirabit. **Et i.** **Ps.** 106. de his q̄
 iebriati s̄ nō a vino itez; d̄i. **Bia** eoz;
 mal̄ tabescebat. **Turbati** s̄ z mori s̄ sic
 ebri;: z oīs sapia eoz; deuorata est. p̄
 qd̄ ad **Eph.** v. d̄t **Ap̄ls.** Nolite iebriari
 vino i q̄ ē luxuria: s; impleamini sp̄sctō/
 loq̄ntes vob̄metip̄s i psalmis z hym-
 nis z cānt; sp̄ualib; carātes z psallen-
 tes in cordib; v̄ris d̄no gr̄as agentes.

¶ **Ps.** **Ex** superiorib; s̄ar; tā video: non
 minozē v̄letia v̄ ebrietatē pati p̄bilo-
 capriū q̄ eū q̄ vino mader; p̄piciat. **Id**
 circo nūc edoceri cupio in trib; q̄ reme-
 dia adhiberi debeat talib; vt sanent̄ ne-
 dū ipi/ s; q̄l̄r; cūq; i potētia gn̄aria ma-
 leficiari. Decide quō h̄ sanari valeāt q̄ si
 ne maleficio philocapiunt. Postremo
 vrrū ne bonus sp̄s tū castitati p̄ferre
 possit i b̄nficio/ sic malign; sp̄s p̄ suos
 p̄sueuit i maleficio. ¶ **Theo.** Pro solu-
 tiōe p̄mi noscere debet; q̄ q̄nq; s̄ reme-
 dia q̄ p̄ talib; licite applicari valēt. v̄icz
 ad sc̄oz; aliquoz; limina p̄grinatio. s̄
 ḡni crucis z oēonis deuore ml̄tiplica-
 tio. p̄ctōz; suoz; vera confessio vel cōrti-
 tio. per verba sobria licita exoratio.
 z cauta malefici ablatio. De p̄mo ha-
 buisti ex̄plū supra lib. j. cap. 4. **Et** idē
 est de ieiunijs/ abstinentijs/ z alijs reue-
 rētib; obsequijs seris certis oblat;. **De**
 secūdo p̄cedēt capitulo audisti: q̄
 mō talib; se brūs **Antonius** a tentato-
 rē defendit. De tertio ibidē **Pa.** de pa-
 p̄sllū qd̄ an̄ cū sc̄is **Tho.** z ali; doct; o

Capitulum sextum LXXIX

cre diabole. Tū etiā: q; brūs Greg. su
p̄ Lezech. dr. Sacerdos dñi p̄ exorcismi
grām man⁹ credētib; iponit ⁊ habita:
re malignos spūs in corp. mēte. P̄ dicit:
qd̄ aliū facit/ nisi q; demōia eijcit. Nec
est incōueniens: q; etiā qñ tā baptisato
exorcismus p̄us neglect⁹ adhibet/ di:
cere q; tūc aliqd̄ efficiat cobibēdo ab i:
pugnatiōe diaboli: cū etiā post baptis
mū p̄ aquā bñdictā aliq; p̄tās demōis
reprimat. imo si exorcisat puer ⁊ an̄ ba
ptismū morit: sibi in vita sua tāru valū
it vt in eō potestas demōis debilita:
ta fuerit ⁊ sit. Et iō exorcismi nō rīm si:
gnificat/ s; etiā efficiūt aliqd̄ nō rīm in
corpe/ s; etiā in aia. q; i vtroq; est infe
ctio fomitis. Effectus aut̄ iste est debi
litas p̄tās demōis: ne rīm possit in
hoic sicut an̄ baptismū: ⁊ ne alia bona i
ipō impediat. Nec oīa Tbo. Ad secū:
dū dubiū de amore hercos seu pbilo:
captiōe/ vel bisitib; vt Auicēna loquit̄
que est egritudo quā aliq; incurrit p̄
pter amorē. Tradit em̄ Auicēna seprē
remedia inē cēsa. li. iij. Ann̄ ē agnosce
re p̄sonā in q; q; capr⁹ est. qd̄ expit̄ ali:
q; ex fastiōe istimū: vt ex variatiōe pul
sis ad noiātōz amari: q; sic radix egro
tāt̄ hētur: vt etiā brūs Amb. ponit in
passione serē Agnetis de filio iudicis.
Aliud est copula p̄ infimōniū si lex su
stinet. q; ita qui dōm sanant̄ cū obedīt
nature. Tertiu est applicatio medicina
liū. de q; ibidē tractat ⁊ docet. Quartū
est vt amorē suū de dilecto p̄ licita re
media ad aliū diligēdū p̄uertat: qd̄ p̄
ori p̄eligere debet ⁊ ita fugere p̄ntiam
amari. q; sic distrahīt aius. Quintū:
si ille rōnabilis est corrigat: boref: tri:
bulef: ⁊ amoris opua ostendat esse mi
seria. Sextū est: vt potissimū verule ad
ipm̄ dirigan̄. que q̄ntuz cū veritate ⁊
deo possunt vitup̄ent corpus ⁊ dispo
sitionem dilecti ⁊ mores/ cum transsi

guratiōe faciez turpi seu deformi. Tū
qd̄a ex h̄ pl⁹ inflāmant. q; in relatione
de amato delectant: s; aliq; sanent. Se
primuz est: vt occupet in reb; arduis/
distractiuis officijs/ ⁊ h̄mōi. sicut de si
milib; dicēdū est. p̄secutio aut̄ horz ad
mediū p̄tinet: sed t̄bcologica p̄cedentī
dubio dicta p̄ alijs applicari debet. Ad
tertū dubiū: An ne bon⁹ angel⁹ aliqñ
iustos viros bñficiet: sicut p̄tat malū
angelū maleficiare iniustos. Respon
sum habes ex p̄m̄ sc̄toz ep̄m̄is q; sc̄i:
mo multiplic⁹ in infinitū. Quicqd̄ tū
boni a fonte oriū bonitatis deo i nō
stra spalia ⁊ corporalia bona emanat/
totū s̄m̄ brm̄ Dionysū p̄ ministerium
angeloz h̄emus. ⁊ vt sc̄tus doctor in q;
dā loco sup. iij. sniaz tradit: cū de⁹ gra
tiā mēti n̄re notabilem vult infundere
ad quā s; se nulla creature potestas ex
tēdit: tū ad hanc dispositiue angel⁹ bo
nū coepat. sicut etiā licz ad p̄bi dei cō
ceptionē in virgine brissima/ p̄ quā de
us hō factus est/ sola dina virtus effi
cient affuerit: tū āgelico m̄st̄rio mēs
virgis p̄ salutarōne/ p̄ p̄fortationē/ ⁊ p̄
informationē multū excitata v̄l ad bo
nū p̄disposita fuit. Est p̄terea cōior ⁊
magis consona tā sacre pagine q; pbic
naturali ista opinio: q; tradit oīa corpa
celestia regi ⁊ moueri s̄tute angelica:
q; obrē a L̄bio/ ⁊ ab ecclia virtutes ce
loz vocant̄. B̄ celestib; aut̄ influētis
simplr̄ oīa h̄ mūdi corporalia regunt. re
ste P̄bo p̄mo methedoroz. Est iluz do
ctrina sc̄ti doctoris: q; in hoic tria s̄t in
q; spūs separi agere valēt: s; different.
volūtas. intellect⁹. ⁊ potētē alie ip̄ius
aic affixe mētib; organicis corporalib;. In p̄m̄ sol⁹ deus/ in secūdū tūmō de
us ⁊ bon⁹ angel⁹ vt illūinet/ ⁊ in t̄tū
deo p̄mittēt mal⁹ spūs agere p̄t ⁊ i:
p̄mere. sed in p̄tate volūtat̄is hūane ē
imissiones factas per angelos malos

¶

¶

¶

Capitulum septimū lxxx

virtutē nō p̄crit merito: tibi ex pre dei
cōferet ex dono. Sicut igitur ci turā scētis
vir. sicut cū cūre: et exclamādo cuius
lauit. Deicepsq; tāro munere castitatē
se donatū sentit: vt ab eodē tpe oēm hor
rer. et luxū: vt sine necitate femis collo
q; possit. s; p̄ca castitate pollet vt ei^o tra
¶ Comestio detractōis (dicit legēda.
q; str. Malefici quō ledunt iudices ali
q;: quō vidēt absentia: et quō dicit ali
quādo p̄dicōia. Capitulum vñ.

S **D**umice comeste ab hominib;
cis nocēt. nō bestijs oib; / s;
q;busdā p̄ficiūt: vt vñs qui
eas auide q̄runt. Formicaz
noie iusti designant: vt. s. dudū habui
mus. Comedere at vite aliene d̄trabe
re ē aut i fama / aut i sana doctria. de q;
comestioe cautū reddit filiū q; Pro. 23.
d̄r. Noli eē i iuuia potatorū: nec in co
mestatioib; eoz q; carnes a d̄ vscēduz
p̄ferūt. q; vacātes potib; et dātes sym
bolū (glosa / id ē detractōnū) p̄sumēt.
vbi glo. itez d̄r. Carnes ad vscēdū cō
ferre / ē i cōi locutiōe d̄rogatōis viciss;
vicia. primoz dicit. d̄ q; pena subdit:
q; talib; vacātes p̄sumunt. Quo p̄ s; b;
bonis dīnā p̄tinētes sapiētā opā dare
p̄gruit: q; b; aīa satiari licite potit. de q;
Pro. 24. Salomō subdit. Comede fili
mel. glo. doctria sapiētie. q; bonū ē / et
sautū dulcissimum gutturi. Sic et do
ctria sapiētie aīe tue: quā cū iueneris
bebis i nouissimis sp̄e: et spes tua nō p̄
bit. Mellis em̄ et fauo d̄r glo. p̄par do
ctria sapiētie. q; sic illa ceteris cib; / ita
bec doctria p̄ualet alijs. Iterūq; de
uozatorib; hūanaz carniū p̄ detractio
nis viciū et p̄ sup̄stitiōis maleficiū d̄r i
P̄s. Filij hoim dentes eoz arma et sa
gitte: et ligue eoz gladius acutus. Et
Pro. 3. Inf̄ q̄tuoz gnationes puerfas
bec vltia ē de q; d̄r. S̄natio q; p̄ dentib;
gladios h; et p̄mādit molarib; suis vt
comedat i opē de fra et paupes ex boi;

bus. vbi glo. S̄natio q; p̄ dentib; gladi
os h; bec est / q; suā p̄fidia alijs imitte
re conat. et sic corpa gladijs / ita auditi
tū aīas veneno allocutiōis occidit. vñ
d̄r: vt comedat. i. ad h; vt duozet iopes
i. inocētes: et paupes. i. hūiles. Denora
tio tū formicaz nō hoib; / s; bestijs vt
vñ p̄dest. q; maleficiōz officii et d̄tra
ctiōis viciū nō iustos / s; p̄fidios delcāt.
In e^o figura Daniel. 7. secūda bestia q;
d̄ mari ascēdit s̄lis vñs erat: q; i p̄ste
rit: et ordica dētiū erat i ore ei^o et i dēti
bus ei^o: et dicebāt. Surge comede car
nes plūmas. p̄ q; triplex no. umētū ma
lefiōz inuit. vñz bonoz sp̄aliū / hūia
noz corpm / et aīaz rōnaliū: q; ledi solēt
p̄ talia maleficiōz exercitia. vñ Pro.
17. Sēp iurgia q̄rit mal^o: āgel^o at cru
del mittet p̄ eū. Expedit mag; vñs oc
currere rapē / s; fatuo p̄fidēti s;
bi i stulticia sua. vbi glo. Angel^o crudel
imūd^o sp̄s ē q; a d̄no p̄ p̄ccōres mittit
vt i p̄nci affligat. vt Egyptios. vñ imi
stet i eos trā indignatōis sue p̄ angelos
malos. Et subdit. p̄ i vñs hosti antiq;
malicia itelligit: cut fet^o rapim^o / cū eos
q; filij sui erāt carbecisādo et baptisādo
di filijs adiūgim^o. et h; ser e facili^o fit q;
hereticū ad fidē fctā reuocare vt catho
licū p̄ue agētes ad bonū op^o reducere.
¶ P̄sig. Per bestias vt dicit formicas
deuozātes fide reprobi et malefici itel
ligi valēt: dicit em̄ quō id opere p̄ficiūt
hūana ledēdo corpa d̄ sanitate i infirmi
tate. ¶ Theol. Audi q; d̄ bestie tales
Petro iudici d̄ q; s. r. tuli nephas fece
rit. dū ei se i eo vidicare studebāt: s; q;
fidē bonā gerebat / et se diligēt^o cruc^o si
gno mūit solebat: seq; auisat^o aliq̄tēs
ab occasiōe eoz abstiebat p̄ q; maleficia
pcurari solēt: idcirco ille^o p̄p̄ astutiā
talū euadebat. vno excepto tpe i q; ex d̄
licto p̄po meruit nō i toto custodiri a
d̄no: put mibi reuult. Eōs uenerūt em̄
in s̄itorio Bernēsi in castro Blanc

Kenburg hie residentia tpe q terra ea
 dem gubernabat. postqz aut officio re
 signavit / z in ciuitate Bernesez rein
 trauit: ubiqz domiciliu tenebat: die q
 dam rediens ad castru pdictu / vbi co
 gnatus suus suu in officiu substituit
 fuerat: in eode castro Petrus qda ex
 pedire negotia apud ibi notos vole
 bat. Tunc vna malefica z quatuor pfor
 tes eiusde malicie viri puenit de se
 ro in loco vno: machinameta sue arte
 voluertes p viribz: vt Petru grauitet
 veneficis lederet: vel occideret. quez
 hec latebat fraudis pmetra. Adueniens
 te igit nocte Petrus se bndicendo cru
 cis signo cubatu iuitis nocte surgere
 oino pposuit ad scribendu necio qda
 eplao: vt mane scedere a loco valeret.
 Eugilas igit intepesta nocte / sibi vi
 debat ex inopinato q dies adessz: lu
 ce deceptus ficticia. de q in se irat: qz
 vt putabat nocere neglexerat: no se mu
 niens vt debuit more solito / vestime
 tis induit: p qd^o altos xpus locu vbi
 pugillare habuit descendit: z locu clau
 sulz repit. De q maiori ira exarsescens
 cu murmure p qdus qd descendit
 xpus lectu iterato scadebat: emittendo
 vnicu ex indignatione maledictioem p
 verbuz satz breue ac si diceret. in noie
 diaboli. Et ecce statim tenebuz dēss
 simis Petrus plectus est in pceps p
 qdum pdictoru passus adeo gūit / vt
 famulus q de subter scala in qmodo
 dormiebat excitaret: exiret: z qd adel
 set pspicere velle. repit aut Petru ac
 censo lue solū in terra puaru / vsu rō
 nis carentē / z collisu p oia mēbra sa
 guine plimū e corpe emittēre. Excita
 tur familia: z nemo erat q lapsus eaz
 apire posset. Tandē tū diuina arridē
 te gra xsu rōnis recuperat: z sanitatē
 corpis vir in tribz septimanis rehabu
 it. Et qzqz maleficos hēret suspectos

qz p viribz de terra radere cupiebat: tū reos ignorabat hui⁹ sceleris sibi il
 lati. Vex qz nihil opertū qd nō reues
 let: euentū qdam factū est postmoduz:
 vt qdaz larēs maleficus venies d ter
 Bernesū vbi domiciliū habuit / in ci
 uitate Friburgēsi Lausanē⁹ dioē. die
 qdā in tabna cū bibulis sederet: z ad
 cōsocios diceret. Ecce aityideo q ta
 lis (quē noiauit) in aqua vbi circa ha
 bitationē meā hamū i aquā p captus
 ra pisciu posui / mihi cū furto leuat z
 surripit. distabat aut ab inuicē loca p
 sex magna teuthonica miliaria p que
 ope demōis furtū inuebat. Hoc ver
 bū pōderauere fideles. reū accusantē
 rūr: z postmodū iudicialit carceri mā
 cipatus est. vbi biduo durit qstiona
 rus / nihil penitus fateri voluit de p
 prijs facinoribz. Tercia autē die q fuit
 sabbatū / i q cōit ob reuerētā bñssī me
 vir zinis eade colit officiose / totē ite
 rū: viru suū euomit. Nā pfati su i
 bi z furtū v ritarē se dixit fuisse exper
 tū: z q. iū. viri malefici Petrus / pite
 malefica (quā noiauit) p manū eius
 dē vetule isti pceps picissent fatebat.
 z eam h⁹ iracundie in vetulā venisse asse
 rebat. qz sez sibi iusticia aliqñ ad libitū
 iudex existēdo nō ministrassz. addidit
 qz: se alijs duobz diebz demonū machi
 namētis detētū / nō potuisse in tormē
 tis respondere. sz qz (vt ait) festū brē vir
 ginitis q ad officiu celebrabat: dixit se tā
 libez ad dicēdu veritatē. z ita tandē iu
 xta pite municipalia igni traditus est.
 Notandū tū: q tales pscudoprophete
 aliqñ oino pdictoria dicere solēt: p pa
 trē mēdaciū decepti. vt idē Petrus ex
 ptū se esse reculit. Nā qdā malefica per
 cū capta est / z inturrita. habuit autem
 maritū talis maleficiū nō magistrū: q
 curiositate ductus / ad qn. tā illaz par
 tiū vetulā pperauit: q cūcti referēbāt

Capitulum octauū lxxxī

q̄ futura p̄nosceret. Ad hāc cū veniss̄:
 supplex petiuit vt sibi diceret: an ne spē
 hīc deberet: q̄ cū vira vxor̄ sua iudicēz
 euaderet sua / q̄ tā capta erat vxor̄. Lui
 r̄ndit vetula. Noli timere: indubie libe
 rabit̄: nec hac captiuitate moriet̄. Quo
 vir face^o alacrior / obuiauit iudici Pe
 tro alca die. Lui Petrus. Ubi q̄so fui
 sti? Be ille. ap̄d p̄betissā ait fuis̄: q̄ mibi
 reculit̄: vxorē de sua captiuitate liberā
 dā cē: nec moriet̄ ex hac captiuitate. Deinde
 regress^o Petri^o i bospitiū / vocabata ca
 pta malefica: que Petro dixit. Utdi q̄
 marit^o me^o vetula accersiuir: q̄ me libe
 radā cē p̄nūciauit. scio mentis: qz p̄xia
 die tuo sub iudicio icinorabor. Nec cū
 postmodū iudex marito dixiss̄: iridēdo
 expectabāt q̄ inf̄ malefica h̄itate dixit
 ser. h̄ fecurū p̄xia die iturrite femie icē
 diū p̄ publicā factū iusticiā / h̄itate ma
 lefice q̄ virū habuit palaz fecit. Nec tñ
 credere debes: Petriū vt in p̄mo exmō
 bitū ē / manibz maleficor̄ q̄ i castro nō
 erāt corp̄ palr p̄ ḡi^o iactatū ad lram: sed
 maleficor̄ sacrificis vl̄ cerimonis al
 lecti demōes p̄sentis illō p̄pitiū fece
 rūt Petri: z vt mētes maleficor̄ deci
 perēt i imaginatōe sup̄sticiozor̄ hoīm /
 effecerūt vt sibi viderent p̄ntes cē. Ita
 etiā i. ij. exmō demōis ip̄ressidē in
 imaginatiua maleficor̄ factū ē: vt absē
 tia velur p̄ntia cernerent. sicuti sup̄ lib.
 p̄nti ca. j. audisti ex h̄bis sc̄ti doctor̄: z
 Deleratio venerca q̄ntū (etiā ca. 5.
 fugiēda sit. De feminis sub virili spē se
 publice dicētes cē missas dicit^o. Et d̄
 tribz q̄ raro mediū tenēt: viz lingua / ec
 clestiastric^o / z femia. Que i bonis op̄ria /
 i mal̄ h̄o aliq̄n pessima sunt. Cap. 8.

B Ibus formicor̄ nōnūqz sūt
 cadauera aializ mortuor̄.
 Ad moralē it̄. Illigētis: come
 dere mortua aialia / est aliq̄n
 frui p̄uersa luxuria, vñ illecti aliq̄n fe

minaz peccatricū p̄p̄ famē luxuriose
 voluptat̄ mortua aialia comederūt:
 cisdē i nō modicā displicētā dei fruens
 tes. vt in Ps. 15. sub p̄p̄dō i h̄itate / z
 sub typo de israelitico p̄plo rāgit̄. Intri
 ati inq̄t s̄ Beelphegor: z comederunt
 sacrificia mortuor̄. De q̄ Nheri ap̄n^o
 dr. 25. Fornicat^o ē p̄pls cū filiabz Mo
 ab / q̄ vocauerunt eos ad sacrificia sua.
 ar illi comederūt z adorauerunt deos
 cap: ininitatusqz ē Beelphegor Israel.
 z irat^o dñs dixit ad Moysē. Tolle cū
 eos p̄ncipes p̄pls: z suspēde eos i solez
 i paribz: vt auertat̄ furor me^o ab Isra
 el. Nec s̄t oia sc̄t Israel seduct^o occulta
 machinatiōe Balaā malefici: q̄ suo cō
 silio illi^o morticie fornicatōis exorditū
 i Israel extitit. Sup̄ q̄ gl. Libidini q̄s
 fusēdo doctrinā Balaam tenet. Est q̄
 exēbil^o etiā corp̄is fornicatio: q̄ violat
 tēplū dei: z tollit mēbra Libi / z fac̄ mē
 bra meretricis. Sz exēbilior ē ḡnal for
 nicatio i q̄ oē gen^o peti parit̄ p̄ncip̄: cū
 aia. s. cōsortio h̄bi dei ascita z m̄imōio
 ei^o associata / ab aduersario ei^o q̄ cā h̄
 bi i fide despōdit corrūpit̄. Est q̄ sponsa
 sus z vir aie mūde h̄bum dei. s. Libi.
 Despondi vos oēs (ait Bpls) vni viro
 virginē castaz exbibere Libi. Dū igit̄
 aia adheret sp̄sō: z p̄plectit̄ z audit h̄
 bū ei^o ab ip̄o: suscipit semē h̄bi z p̄cipit
 z facit filios pudicitis / iusticiā / patriē
 tiā / z oēs virtutes: vt salua sit p̄ ḡnati
 onē filioz: si p̄māserit i fide z charitate
 Si at̄ se diabolo z demonibz p̄stretue
 rit: facit filios adulterij. s. oia perā. Et
 iterū glo. Origenis ibidē. Per oia pec
 cata q̄ cōmittim^o: maxie si nō sur repret̄
 one aliq̄ / sz studio peccam^o: illi demōs
 cui cure ē qd̄ admittim^o p̄secm̄ur. Et
 forte tor demonibz p̄secm̄ur q̄ perā cō
 mittim^o: z misteria doli illi^o p̄ illo sus
 cipim^o. Assilant̄ at̄ corpa fornicatiū
 merito fetidoz aializ corp̄ibz. quia vt

Capitulum Octauū lxxxii

z firmasset regno anis qbusdam: de
 mū nutu vt credit diuino p Anglico
 rū armata capta est z incinerata. Be-
 cerstis aut z vocatis in magna mul-
 titudine mgfis tā diuini q̄s humani
 uris multis dieb examinata est. Et
 puta a mgfo Nycholao amici licentia
 ro in theologia audiui: q̄ ambasciator
 fuit vniuersitatē Parisien. tandē ipa
 fassa est se habere familiarē dei ange-
 lū: q̄ iudicio lfanissimoz viroz iudica-
 tus est cē malign' spūs ex mult' cōte-
 curis z pbatōibz: p quē spūm velut
 magā effectā ipaz ignibz p publicā iu-
 sticiā plumi pmiscrunt. z pur de hac
 historia rex Anglic nfo impatorū Si-
 gismūdo satis late scriptorenius histo-
 riā innotuit. Eodē tpe due femine p-
 pe Parisius surreperūt: se publice di-
 cētes missas eē a deo vt virgini Joā-
 ne essent in subsidiū. z quēadmodū a
 mgfo Nycholao viue vocē organo au-
 diuitobinde velut mage v' malefice p
 inq̄stroz Francie capte sunt: z p ples
 sacre theologie doctores examine /
 tandē repte sunt maligni spūs deleyra-
 mētis decepre. Un cū vna ex eisdē fe-
 minis se p angelū sarbane seductā cō-
 spiceret: ex mgfoz inforatione a ce-
 ptis respuit: z errozē pur debuit sta-
 tim reuocauit. Alia in prinacia pma-
 nēs ignibz psumpta est. ¶ **Fig. Di-**
rari nō sufficito: quō fragil' sex' audeat
 i tātas p̄silire p̄sumptōes. ¶ **Theo.**
 Apud simplices tui silēs mira se ista:
 sz in prudentū ocul' bec rara nō sunt.
 Sūt em̄ tria in reꝝ natura q̄ si sue p-
 ditōis limites excedunt: aut in dimi-
 nutōe / aut in excessu bonitatē v' ma-
 licie opicē sibi vēdicāt. lingua vitz: ec-
 clesiastic' z femina. q̄ si bono regunt spi-
 ritu optima / si fo malo / pessima fieri
 p̄suerūt. Lingue em̄ vni' bono mi-
 nisterio (vt de lingua pmo exmificē) si

dei xpiane plima regna subingata sūt.
 vt in seris cōtū aplis / z in sapiētibz p̄
 pdicatoribz. Prudentis etiā viti lingua
 nōnunq̄ infinitoz hoim strages p̄pe-
 dit. p̄ qd Salomō puer. x. diē. In
 labijs sapiētis inuenit̄ sapia: z virga
 in dorso ei' q̄ indiget corde. Argentū
 electū lingua iusti: cor impioꝝ p̄ nubi-
 lo. labia iusti erudiūt plimos: q̄ aut i-
 docti sūt in cordis egestate morient'.
 Luit' cā ibidē. xvj. subdit. qz hois est
 p̄parat' oim: z dñi gubernare linguā.
 de malicia lingue Ecclī. 28. 62. Lingua
 restificās adducit mortē: lingua tertia
 mlros pmouit: z dissipit illas a gente
 i gentē. ciuitates munitas diuitū de-
 struxit: z domos magnatoꝝ effodit.
 vide ibi mlta mala: z Jac. filr q̄ mala
 lingua facit. Est at' tertia lingua eozū
 q̄ inf' duas p̄uas ptes icautē v' mali-
 ciose loquūtur aliq̄. De ecclīasticis se-
 cūdo plima exmā habem'. Sub ecclī-
 asticis at' clerici z religiosi intelligun-
 tur i veroz sexu. Quo ad malos em̄
 clericos diē btūs Hiero. i epla ad Ne-
 pot'. Negotiatoꝝ clericū ex inope di-
 uirē / ex ignobili gliosū q̄si quandā bes-
 stiam fuge. z btūs Bern. bomil. 33. su-
 per Lātica loq̄ns de cleric' diē. Si i-
 surgeret apert' heretic' amitteret fo-
 ras z arefceret. Si violentus inimi-
 cus: abscondēt se forsitan ab eo boni:
 scz pastores. nūc at' quē cūciēt: aut a q̄
 abscondēt se oēs amici: z tñ oēs inimi-
 ci / z oēs aduersarij / oēs domestici / z
 nlli pacifici: oēs primi / z oēs q̄ sua se-
 q̄rūt. Hic b. Bre. i past. diē. Nō apli-
 us i ecclīa nocz q̄s q̄ puerse agēs nomē
 v' ordinē scitōz hz. Delinq̄ntē nāqz
 hūc fdarguere null' p̄sumit: z in crim-
 culpa vehemētē extēdit. q̄n p̄cuerē
 tia ordie pctō: honorat'. De religiof
 et' diē b. Aug' ad Vin. don. Si plūc
 fatcoꝝ charitati vīe corā dño deo r fo-
 o q̄ (q̄ rest' ē sup

diam meā: ex q̄ deo fuisse cepti qm̄ diffi-
 cile sum exprus meliores q̄ q̄ in mona-
 sterijs p̄fecerūt. Ita z nō sum peiores
S expt̄ q̄ q̄ i monasterijs defecerūt. De
 mulier̄ s̄o malicia Eccl̄. 25. d̄. Nō ē ca-
 pur neq̄us sup caput colubri: z nō est
 ira sup irā mulier̄. Lōmorari leōi z dra-
 conī pl̄ placebit: q̄ bitare cū muliere ne-
 quā. Et inter pl̄a q̄ sequunt̄ z p̄cedūt
 ibidē d̄ nequā muliere p̄cludit. B: cuius
 ois malicia sup maliciā mulier̄. Hinc
 Lbr̄yso. sup isto Matr̄. xix. Non expe-
 dit nubere. Quid aliō ē mulier̄ q̄ amici-
 tie inimica: ieffragabil̄ pena: necarium
 malū: natural̄ rētorio: d̄si derabil̄ cala-
 mitas: domesticū piculū: d̄lectabile de-
 trimentū: mali natura: boni colore de-
 cta. Ergo si dimittere illā pctm̄ ē: tene-
 re at̄ fere tormētū ē: necē ē aut dimitte-
 res adult̄ia faciam: aut q̄ridianas pu-
 gnas tenētes hēam. Tull̄o deniq̄. ij.
 Rhetorice d̄t. Uiros ad vnūq̄d̄q̄ ma-
 leficiū single cupiditates ipellūt: mlie-
 res ad oia maleficia cupiditas vna du-
 cit. mliebr̄iū em̄ victor̄ oim fundamē-
 tū ē a natura. Et Seneca i suis puer.
 Aut amat/ aut odit mulier. nihil tertiu
 dedit. flere feminā ē mēdaciū. Duo
 gñā lachrymar̄ habent̄ i ocul̄ femina:
 rū. veri dolor̄ vnū: iustitiaz aliō. Multi-
B er cū sola cogitat mala cogitat. De bo-
 nis at̄ mulierib̄ rāta laus ē: vt etiā b̄tifi-
 casse viros legant̄ z saluasse / atq̄ gen-
 tes terras / z vires. vt de Delbora Ju-
 dith p̄z: z Hester. Hinc Ap̄ls. ij. Coz.
 vij. Si q̄ mulier bz virū ifidelē: z h̄ p̄sen-
 tit bitare cū illa: nō dimittat virū. Sā-
 crificat̄ ē em̄ vir ifidel̄ p̄ mulierē fidelē.
 Jo Eccl̄. xxvj. d̄. Mulieris bone b̄ris
 vir. numerus em̄ annoz duplex. mlt̄a
 ibi narrat laudabilissima. p̄ totū em̄ ca-
 pitū. d̄ excellētia bonaz. s̄lt̄ Salomō /
 imo spū̄s et̄is p̄verb. vltio p̄ totū cap̄.
 d̄: muliere forti. Prefata s̄t̄ in noui te

stamēti femis claruerūt p̄mo i vir̄ ḡib̄
 z alijs femis sc̄tis / q̄ ad ch̄tiana gentē
 pfidos trax̄. rūt. vt Magdalena: La-
 tharina: Margaretha: Martha: z si-
 miles eis. Sic etiā totū Hungarie re-
 gnū olim idolatrie deditū / p̄ Billā so-
 forē ch̄tiana impatoris fidei catholice
 adiūtū est p̄ regē Hungarie: cui p̄fata
 Billā i m̄fimoniu ē traditū: p̄ quā etiā
 p̄uersus ē rex / z i baptismo Schirus
 noiat̄: postea q̄ miracul̄ clar̄ canoniz-
 sat̄. vt Vincēt̄o ponit i h̄storia. spe. li.
 xxvj. ca. ix. Sic p̄terea p̄ Lochildē ch̄tī-
 anā virginē natā de Burgūdoz. stipi-
 te / rex Frācoz Cladoze passim p̄fua-
 sus / tadē idolatrias reliq̄: z cū regno
 ad Lb̄i fidē dēuenit. vt Vincēt̄o nar-
 rat libro. xxij. cap. iij. v. z. vj.

Tres modi sunt corrigēdi vitia. Et
 q̄ incubi sint z succubi demōes: pur p̄
 bat̄ p̄ exm̄a z p̄ auctes. Cap. ix.

Ledētes hoies hūore acu-
 to formice p̄gūt: nō tñ tā le-
 dūt Guir̄ q̄ ap̄a suos p̄secu-
 tores. Sūt em̄ due potentie

q̄s vn̄cul̄z rei dīna puidētia tribuit.
 irascibil̄: z p̄cupiscibil̄. ista q̄ cōmoduz
 desiderat̄: ulla q̄ nociuū fugatur. p̄ p̄cu-
 piscibilē nāq̄ necaria affectant̄ z dele-
 ctabilia: sed p̄ irascibilē nortā refutant̄
 z tristibilia. Ista p̄mis elemēt̄ q̄rtuoꝝ
 p̄spiciū: eē in oib̄ vegetabilib̄ z aian-
 tib̄ vsq̄ ad rōnale aial hoiem: imo suo
 mō in separt̄ spiritib̄. Sz in h̄ ē d̄tia: q̄
 appetit̄ rei delectabil̄ z repulsa rei tris-
 tabil̄ in sola rōnali creatura vir̄o fieri
 p̄t̄ v̄l vitii: nō in inferiorib̄. Et sic in-
 minuta aialia triplex repit̄ p̄ctio: for-
 mīce z minima que statim trāst̄: ap̄is
 durior̄: s̄z scorpionis pessima. ita inf̄ rō-
 nales creaturas triplex repit̄ vindica-
 tio. leuis eoz q̄ charitate repleti s̄: du-
 ra eoz q̄ in discreto zelo feruent̄: z pessī-
 ma in demōib̄ z eoz seq̄tib̄. Prīmū in

Capitulum nonum lxxxiii

ponitōe silitudinē gerūt formice que sine aculeo būoris timodo p̄fusiōe in iuriā vltasit. de tali se emēdare cupiebat q̄ in Ps̄. ait. Corripiet me iust⁹ in misericōdia; z increpabit me. Et Ap̄ls ad Gal. vj. Si p̄occupatus fuerit homo ī aliquo delicto; vos qui sp̄iales estis īstruite bimōi in sp̄ū leuitatis; cōsiderās remeti p̄m̄ ne z tu tententis. Unde beatus Hieronymus in eplā ad Oceanū. Quid necesse est bis p̄ngere; nisi recalcitrāte p̄ se satis erubesceret; cōfundere amplius; cui sua rō magister est; cui p̄pria cōsuetūda virga z īgenita verecūdia lex disciplina est; Et Greg⁹. li. xij. moral. Regat discipline vigor māsuetudinē; z māsuetudo ornet vigorem. z sic alter p̄medet ex altero; vt nec vigor sit rigidus; nec māsuetudo dissoluta. De h̄ p̄me p̄mittōis mō pabolūcū sars accōmoduz fert; de n̄ris tale formicis erūt. Fuit em̄ qdā villanus qui nimis ceruicose volūtatis vxorē habebat q̄ viro in cūctis fere mādatis recalcitravit. Anxius autē dū vir p̄ qd̄ rebellē cōpesceret discrete z rōnabilē; qdā die p̄tra se brigātī respōdit. Femina es; nec verbis emēdata es meis. p̄ verba gūia ī te miles effici nolo; nec contractā p̄ me as plagas te ī lecto iacētē velut cōtractā desidero; sed tibi dico; nisi te emendaueris; paruis meis amicis de te q̄relā vno p̄ponā die p̄ te effrenē. Lvi illa. In h̄ ī q̄r̄ liq̄t tuus effeminat⁹ anim⁹ atq; genealogia ignobil; q̄ de parui staturus tuis mibi minaris amicis. nō em̄ mulier minaris plebeis. Arille rūdīt. Hac vice tibi tm̄ parca z die ista; s; reuera si te nō emendaueris / puis meis cōq̄rar amicis. Lh̄q; misera nō melior; s; efficeret peior; fnauit vir discretus z prudēs suaz minaz veritatē adimplere ī crastino. Tūc em̄ illa velut aīa virū inuadere cepit s̄bis plimū cō-

tumeliosus. Lvi maritus. Modo t̄p̄o ad est vt factis s̄ba cōp̄sem. Uxorē igitur p̄riā inuadit; vestimētis oib; p̄fecta camisā exuit; manib; z pedib; versipellē ligauit; z humeris p̄rijs clamātem z maledicētē in p̄m̄ū sui bozi cumulū formicaz; piccit; vbi aliquā t̄p̄s formicaz; humore solito p̄fusa z correcta aīa ad meliora cōuertere cepit. nā bestiole more solito ī aurib; z narib; ī ore z ī alijs mlieris artub; cā cruciābāt grauit. Tūc illa ciulatu grādī turamētis z sacramētis p̄misit grauit se de cetero viro velle ad nurū obedire; tm̄ vt cruciatū amicōz puuloz euaderet. Ex hinc liberata p̄ virū mlier mirū imodū emēdata est z felix effecta; quā fecerūt deinceps p̄p̄a p̄cula cantiorē. Hic igit̄ modus corrigēdi satis discretus z t̄p̄at⁹ fuit. Indiscrete s̄o corrigētes p̄ lesiōib; iratis ap̄ib; sunt siles. q̄ ledēdo aliū / dū aculeus manet ī vulnere sese p̄ tuo fructu laboris p̄niunt. Tales crudeles s̄ de q̄b; Seneca de clemētia ad Nerōnē dicit. Crudelitas nihil aliud est q̄ atrocitas aī in penis exigēdis. Crudelēs vocabo q̄ puniēdi cām h̄nt / modo nō h̄nt. Et tm̄ vt Hugo de sac̄o Victore dicit libro de īstitutiōe nouitioz. Difficile est cor malicia induratū ad formam discipline z sp̄m̄ bonitatis incuruare; sed necesse est vt dura materia cū facile ad formā nō flectit; ei z acrioris flāme incēdit; z mallei gūioris rūsio adhibeat. Scorpiōnū at̄ p̄cussioib; vindicatio maleficōz z demonū designat. In q̄b; vt beatus Dionysius dicit. iij. ca. de d̄nis nominib; est furor irrōnabil; z fantasīa p̄ua. Lvi Sen̄ xlij. Jacob maledixit ī p̄sona Symeō z Levi ī furore suo ait. Occiderūt virū; maledicē furor cōrū; qz p̄tinax z indignatio eoz qz dura diuidā eos. De his b. Hiero. ī p̄logo

sup Jofue dic. Efferet arcuato vulnere
 ꝛ nos insurgere ſcorpꝝ: ꝛ ſctm̄ opꝝ ve
 nenata carpe lingua deſiſtat. Tales ſt
 ille moſtruoſe locuſte ꝛ mortifere de q̄
 bus Apoca. ix. dꝛ. Hēbāt caudas ſiles
 ſcorpionū: ꝛ aculei erāt in caudis eazꝝ:
 ꝛ ptās cozꝝ nocere hoibꝝ menſibꝝ q̄n qꝝ.

Et habebāt ſup ſe regem angelū abyſſi
 cui nomē/erf minās. ſm̄ glo. ar p beſti
 as tales verā fidē puertere molietes i
 telligūt: qꝝ ſuis doloſ ſentētꝝ vt ſcor
 piꝝ corā blādūnt ꝛ latent pūgūt. cūqꝝ
 tumultu nocere nequnt: q̄rū auriliꝝ
 ꝛncipū q̄ clades dicunt. qꝝ vt aſtri gāt
 terrē ꝛ blādūnt. ꝛ ſup ſe hñt angelꝝ
 abyſſi/diabolū dñantē terrenis. cuius
 nomē erf minās: qꝝ a p̄ia vite ſcludit

I ſuos. ¶ Piger. Satis de correctionis
 p̄ictōe diſcreta ꝛ irrōnabili diuerſi va
 rios ediderūt tractatꝝ. Sed vnū eſt: qꝝ
 de maleficio demonū multū nō credūt
 eos: vtz q̄ inf demōes incubi vocantꝝ
 ꝛ ſuccubi nō niſi in fantaſia / non reali
 tate aliq̄ hūoze nociuo ꝛ reali pūgere ꝛ
 fedare. qd̄ igit de h̄ vez ſit vlt ficticiū
 vel enodere. ¶ Theol. Hāc q̄ſtionē s.
 Augꝝ. de ci. dei li. iij. cap. v. qd̄ē monet/
 ſꝫ nō deſminat. vbi ſic dic. Utrū potue
 rit venꝝ ex cōcubitu Bnciſe Encā pa
 rere: vel mars ex ꝛcubitu iunioris filie
 Romulū gignere: i medio relinq̄mus
 Nā pene tal q̄ſtio etiā de ſcripturis n̄tis
 abozit q̄ q̄rit. Utrū ꝛuaricatores āgeli
 cū filiabꝝ hoim ꝛcubuerit. vñd natꝝ gi
 gātibꝝ. i. nīmū grādibꝝ ꝛ fortibꝝ viris
 tūc ſra ꝛpleta ē. Sz li. xv. ca. xxij. q̄ſtio
 nē deſminat in hec ſōba. Et qm̄ creber
 rima fama ē: mltiqꝝ ſe exptos / vlt ab cis
 q̄ expti cēt de quoz fide dubitādū nō
 eſſꝫ / audiffe ꝛfirmant: ſiluanos / ꝛ fau
 nos / panos q̄s vulgo incubos vocant
 ſepe impzobos exiſtiſſe mlt̄ribꝝ ꝛ eazꝝ
 appetiſſe ac pegiſſe cōcubitiū. ꝛ q̄ſdā de
 mones q̄s duſſos galli nūcupant / aſſi

due hāc imūdiā ꝛ tētare ꝛ efficere p̄
 res taleſqꝝ aſſeuerant: vt hoc negare i
 p̄dētē videatꝝ. Hec ille. Poſtea ibidē
 deſerminat ſecundā q̄ſtionē. vtz qꝝ ſo
 lud Bēn. vj. videntes filij dei. i. Seth
 filias hoim / id eſt Lham. non de incu
 bis intelligit. Q̄ autē incubos eſſe nō
 ſit incredibile / ad illud ibidez eſt glo. q̄
 dicit ſic. Nō eſt incredibile ab hoibꝝ nō
 ab angelis / ſꝫ q̄buſdā demōibꝝ q̄ mlt̄ie
 ribꝝ ſunt improbi: cuiusmodi hoies. i. gē
 gātes eē. ꝛ creatos. ſ. de q̄bꝝ in lfa dꝛ gi
 gātes aut erāt ſup terrā. Quia ꝛ pꝝ dꝛ
 luūū cozꝝ pa nō ſolū viroz / ſꝫ etiā mlt̄ie
 rū incredibile magnitudis exiſtēt. Ad
 idē ē glo. Eſa. xij. vbi ꝛpha de ſectōne
 Babilonice ciuitatꝝ ꝛ dicit ꝛ moſtra in
 ea bitāda. Ibi inq̄t bitabūt ſtrucōes:
 ꝛ piloſi ſaltabūt i loco piloſi. vñ glo. de
 Piloli ſē ſilueſtres hoies biſpidi q̄ icu
 bōes vlt ſatyri vlt gñā dmonū. Et Eſa.
 xxxij. ſup illo loco vbi ꝛphetat de ſola
 tōnē t̄re idumeoz q̄ ꝛſcqbant iudeos.
 Erit inquit cubile diaconum ꝛ paſcu
 ſtrucionū: ꝛ occurrēt demōia. glo. in ſi
 nealis. i. moſtra demonū adinuitē. Et
 glo. bri Bregꝝ. ibidem. Qui alij piloſi
 noie figurant: nō hī q̄s greci panas / la
 tini vero incubos vocāt. De demonibꝝ
 etiā Caſſianus colla. prima abbas
 ſerenti paſſum exponit ꝛfatū. Ad idem
 eſt btūs Iſidorus libro. vij. ca. vltimo
 ſic dicēs. Piloli / q̄ grece panite / latine
 incubi appellantꝝ: ſiue inuū / ab inēdo
 paſſim cū animalibꝝ. vñ ꝛ incubi dicuntꝝ
 ab inēbēdo / hoc eſt ſtuprādo. ſepe em̄
 improbi exiſtūt etiā mulieribꝝ ꝛ eazꝝ
 paꝛunt cōcubitiū. quos demones galli
 duſſos nūcupant: quia aſſi due hāc pa
 gunt imūdiā. Quem autē vulgo
 incubonē vocāt / hūc romanū ſannū vi
 carū dicit. ad quē Horatiꝝ dꝛ. Fau
 nē nīmphaz fugiētū amatoꝝ meas ꝛ
 ſines ꝛ ꝛ pura ruralenſis iccdas. Inſta

Capitulum nonum LXXXIII

Illud Apłi. i. Coz. xj. Mulier debet
 velamē hie sup caput suū p̄ angelos.
 mlti catholici exponūt qđ seq̄tur: p̄
 angelos. i. incubos. Ad idē ē Ioseph⁹
 sup textu Bēn. 6. p̄ allegato. Irē Bui⁹
 li. de vniuerso pte vltia circa. 6. mltipli
 cif. P̄feca h̄ dēminat sc̄ta doctor p
 re. j. q. lj. 7. in secūdo septo di. viij. 7. qđ
 libero. viij. q. x. atqz sup Ełaiā ca. xij. 7.
 xij. cui⁹ mortua s̄ k̄ba b̄i Bug⁹. i. de
 ciuitate dei. vñ talia negare dic̄ Tho.
 ip̄udētē est. Idē em̄ qđ mlti vidēt nō
 pōt oino falsum eē. s̄m p̄m̄ in dē som
 no 7. vigilia in fine. 7. in. vij. Ethicoz.
 Sileo de historijs mlti 7. autētis tā
 catholicoz q̄ ethnicoz / q̄ incubos esse
 palā asseuerat. Lā at̄ q̄re demones se
 incubos faciūt v̄l succubos / hec esse vi
 deēt: vt pluxurie viciū bois v̄riusqz na
 rurā ledāt: cozpis vici 7. aie: q̄ in lesiōe
 p̄cipue delectari vident. Un̄ enumera
 tis palatissimū mltis luxurie vicijs a q̄
 bus suū pl̄m mūdū eē voluit in q̄bo in
 fideles irretiti erāt: ait Zēuif. xviij. Ne
 polluamini in oib⁹ his q̄bo p̄tamina te
 s̄ gētes: q̄s ego eijā añ p̄spectū vest̄z
 e q̄bo polluta est terra: cui⁹ scelera ego
 visitabo. dic̄ glo. sup h̄bo. gētes. Demo
 nes inq̄t q̄ p̄ mltitudinē dicunt gen
 tes vniuersē. q̄ cū oī pctō gaudeāt / p̄ci
 pue fornicatiōe 7. idolatria. qz in his 7
 cozp⁹ 7. aia maculat. 7. tor⁹ hō q̄ terra
 dic̄. Om̄ em̄ pctū quodcūqz fecerit
 hō extra corpus est: q̄ autē fornicat in
 cozpus p̄rius peccat. An nescitis: qm̄
 q̄ adheret meretrici vñ cozp⁹ efficit:
 vt ptz. j. Coz. vj. Historias de incub 7
 succub si inuerti libet / Bui⁹. vbi sup̄ in
 suo vltimo li. d̄ vniuerso: 7. Thom. bra
 bantrinū in lib. suo d̄ vniuerso: q̄ vulgo
 de apib⁹ / intitulata legito: 7. mirabilia
 cōspicies. P̄terea virginis cutis daz
 multū pulchre cozpis dispositiōe / 7. q̄
 ad animā valde deuote in Basiliē. cō

stituta diocesi bonā 7. diuturnā notici
 am habuit: qz cōfessor suus fuit: cui⁹ de
 mon cellulā sepissime 7. dormitiōis lo
 cū p̄turbabat modo strepitib⁹ / mō rez
 rificis apparitiōib⁹. veruz qz in cūtis q̄
 h̄go gessit oī plena fuit custodia: L̄ h̄i
 assistente ḡa a cunctis viris 7. ab incu
 bo semp remansit intacta. Nā secū ip̄a
 p̄sistēs nullo recte p̄ficio / p̄f boni ange
 li sui custodis reuerentiā / cui diligen
 tissime semp obsequēbat: pede nudo se
 se cōspicere nō audebat: 7. obinde vesti
 ta die noctuz iacebat. Fuit deniqz fa
 ma cōis viroz fide dignoz co tpe quo
 Konstantiensē conciliuz generale cele
 brabat: in quo / h̄ est in ciuitate ip̄a Lō
 stantiē. (qđ v̄recūdū est dictū: p̄ter
 h̄n c̄pū seclariū 7. mechanicoz p̄ntiā)
 incredūbilis meretricū multitudo ade
 rat: codē inqz tempe in eadez diocesi p
 pe opidū winterbaur in cāpi latitudi
 ne qđā vt videbat femina pulcherrima
 s̄m cozpis pulchritudinem cursorū cui
 dam obuiauit in ip̄o itinere. Que cum
 virum istū deum timētē ad opus nez
 pharij concubitus inuitaret: facinus
 horruit / dei p̄ctus adiutorio. L̄ ūqz
 simplici anio cursor vnde femina veni
 ret ab ea q̄sisset. respondit de Konstan
 tiensē venio concilio. Et aperta quā in
 latere portabat crumenta / subintulit.
 Ecce has oēs pecūias i p̄fato lo: o coz
 pis mei mercede cōq̄sui. Et h̄ dicto ve
 lut fum⁹ p̄tinus euauit: 7. q̄ succuby
 fuerit spurcissimis h̄bis 7. fuga oñdit.
 ¶ Que sit mūdicia 7. insūdicia carnis
 7. spūs. q̄s p̄i colus sit p̄act⁹ marj 7. fes
 mie. Quō qđā h̄gines i cōceptu 7. par
 tu aureolā nō p̄dūt virginū. Remedia
 fugād i incubos danē. Et quō qđā fāta
 (stice solū se p̄cepisse putāt. La. x.
 i. Nōnāt formice man⁹ eas mltū tā
 gētū: 7. in q̄nant pot⁹ v̄l sese ma
 culant q̄ incaute eos p̄trectāt. L̄ ū em̄
 o iij

R

cōditiōis sine libertate care-
 re nolētes / sic se molestātes hūore acu-
 to pungūt : ita captiuitatē eaz q̄rētes
 manibꝫ pollouūt. In q̄ p̄tate oīs illi-
 citus nobis p̄hiberi moralit̄ inuit. ne i
 infirmitate p̄frim boie corā diuino ⁊ ange-
 lico maculati appareamꝫ aspectu. Su-
 mus em̄ (dic Bp̄ls. ij. Cor. vj. ⁊. vij.)
 rēplū dei uiuū: sic dicit deꝫ qm̄ inabi-
 tabo in illis ⁊ inambulabo: ⁊ ipsi mibi
 erunt p̄lus. p̄pter quod exire de me-
 dio eoz ⁊ separamini dic dñs. ⁊ imun-
 dū ne tetigeritis: ⁊ ego recipiā uos ⁊ e-
 ro uobis in patre: ⁊ uos eritis mibi i fi-
 lios ⁊ filias: dic dñs omp̄s. Has igit̄
 hūtes p̄missiōes charissimi / munde-
 mus nos ab oi inq̄namēto carnis ⁊ spi-
 ritꝫ: p̄ficiētes sc̄rificatiōes i timore dei.
 p̄ba s̄c Bp̄li p̄ totuz. Quo cōtra maxie
 luxuriosi delinq̄re repiunt / corpꝫ coin-
 q̄nātes ⁊ sp̄m: q̄ uirgines uel femias
 tangūt illicitē: uel ubi serus femineus
 seip̄m palpat uel tractare sinit iuerecū
 de. De q̄b̄ uirḡs Petrꝫ. ij. sua can. ij. c.
 sic dic. Hi sūt uelut irrōnabilia pecora
 uoluptatē existimātes dicit delitias: co-
 inq̄natiōis ⁊ macule delitijis affluētes
 in uirḡis suis luxuriātes: uobiscū o-
 culos hūtes plenos adulterij ⁊ icessa-
 bilis delicti: pollicētes aias instabiles.
 Quānis em̄ fornicā inē minora aia-
 lia sit ingenio ⁊ sagacitate nobilit̄ imū:
 enī incaute tactū q̄ntūcunq̄ q̄s sit n̄tri
 corpus eū reddit i mundū. Ita humanū
 corpꝫ licet a p̄tō sit actuali innoxū: n̄ a
 dispari sexu tactū facit̄ nimis utrūq̄
 boiem fac̄ pollutū. Linis q̄ppe tactꝫ a
 cinere / modicissimo adhibito hūore / i
 lurū stari p̄uertit̄. Argentū isup etiā si
 ad nitore purgatū fuerit septuplū: uel
 minera q̄liscunq̄ alba: etiā si aurū fue-
 rit obz̄sū: cū i charta mūda suo tractu
 ducit̄ / p̄tinus in liquore ex motu infē-
 ribilit̄ reuoluit̄: ⁊ macula de mūdo sup
 n̄trido p̄bitur. Hinc h̄o in typū oli deꝫ
 uerasse legit̄: ne sup terrā reprātia uel
 dē mltū herētia ab electo tāgerent̄ po-
 pulo. alioq̄n pena inq̄natiōis q̄s mul-
 crabat̄. Un̄ Lucif. xj. De q̄d reptat su-
 per terrā. glo. terrena sapiēs / abomia-
 bile erit: nec assumet̄ in cibū. Quicq̄d
 sup p̄tē q̄drupes gradit̄. glo. gastris
 margie fuit̄. ⁊ mltos habēs pedes.
 glō. ex varijs sc̄pturis ⁊ varia doctri-
 na sibi salutē futurā affirmās. si uel
 per humū trahit̄: enī ageliōz p̄dicatōe
 abutētes luxuriose uiuēdo: non come-
 det̄. qz abomiable ē. Nolite p̄tamiōf
 aias uias: nec tāgāt̄ q̄c̄q̄ eoz. ne imū-
 di sitis. ego em̄ sū deꝫ vi. Sc̄ti estote:
 qm̄ ego sc̄tū sum. glo. norat̄ h̄ nō oēm
 pollutioēz in mortuis corpibꝫ. uñ seq̄-
 tur. Ne polluat̄ aias uias in oi reprā-
 tiō q̄d mouet̄ sup terrā. ¶ Piger. Quia
 h̄ locū habz̄ adhuc sibi cauēdi ab inq̄-
 natiōe uirtutūz hois q̄ q̄s inficit̄: po-
 tissime p̄ luxuriā: put̄ p̄basti: sc̄re cu-
 pio de incubis q̄dā mibi occurrentia
 dubia. Prīmū: an incubi generēt aliq̄
 ferꝫ. S̄do: cur plꝫ ip̄robi sint uel eē uis
 deant̄ se is q̄ uiris. Tertio: q̄b̄ reme-
 dijs liberari possint q̄ ab incubis uerā-
 tur. ¶ Theo. Ad p̄mi solutiōes tria ad-
 uertas. uicꝫ qz demōes p̄p̄ n̄ generāt̄:
 nec p̄cupiaz sc̄sitiuā i ueneris hūit̄: lz
 ḡnatiōē plis p̄curare possint nō sues
 lz illiꝫ uiri cui se fecit̄ succubū demon
 aliq̄s: uel i illiꝫ cuiꝫ p̄tus semēna est:
 ⁊ femelle h̄o eꝫ delusor est incubꝫ. Prī-
 mi dicit̄ rōnē si sc̄re liber: uidere pote-
 ris in sc̄to doctore ubi p̄tius: ⁊ in uis:
 Secūdū dedit̄ idē ⁊ p̄cedēs: qz sp̄s
 carnē ⁊ ossa nō hz̄: neqz ḡnatiōis ista:
 p̄ q̄ sola ⁊ uoluptas p̄cupiscibil̄ ⁊ ḡna-
 tio carnal̄ explet̄. Pr̄tēca ut p̄bis utar
 uis. si p̄cupiaz libidinofaz haberēt̄: cū
 pessimi sint / utiqz a sodomitico uicio
 se nō p̄nerēt i uiros. qd̄ tū nullibi p̄ḡ

Capitulum decimū lxxxv

mus. Bñdicit aut altissim⁹ / q̄ v̄rilez
sp̄m in boib⁹ a flagitio coz⁹ vsqz bodie
sic fuauit. X̄ ar gnatione p̄curent ali
qñ / ex p̄cedēt capli auētariū palaz ē.
z ex tril. dicit sic clarer. qz gētē Hūno
rū ab h̄mōi demōib⁹ gnātā cē euidēt
historia regnoz occidētaliūz narrat. z
insulā Lepzi torā populatā ē z inhīta
tā a silis incuboz fama p̄dicat. Deni
qz qz gīgāt⁹ p̄ccare valeāt vt nascan
tur vel p̄cipiant / cās sc̄t⁹ doctor assi
gnat⁹ qz sc̄re p̄nt frutes virtut⁹ semē
tine ex dispositiōe viri h̄mōi a q̄ decisa
est: z mlier⁹ eidē p̄portionate p̄plexio
nē agnosceret: z ita p̄stellationē optime
ad h̄ coopantē: q̄b⁹ sil⁹ p̄currētib⁹ possi
bile ē genitos magnos cē z fortes coz⁹
pe. Quo etiā nō obstāt / incubi callidi
tate z maleficio vir possz h̄c filiū z fe
mella etiā salua vtriusqz virginitate.
nō r̄i in dignitate tali q̄lis in b̄tissima
virgine extitit: z cū vtriusqz aureola. si
sc̄re desideras / in q̄rto scripto q̄stione
p̄. sc̄m Tho. legas: z ita ē possibile cla
re disc̄re. Nec mirer⁹ in h̄. Nā in Bom
bergen. diocesi virgis noticiā habui / q̄
puerū genuit z virgo vera p̄ partū p̄
māsit: nō integritate carnis / qd̄ solius
dei genitricis p̄uilegiū est: s̄z in exp̄tētia
volūtate libidinis. Fuit em̄ virgo pul
chra valde z forme elegāt⁹ dñe nobili
obsequēs: quā qdā inuenis dolosus z
potēs cognoscere q̄sūt vjs q̄b⁹ potuz
it. H̄c cū virgo deuota velut hostē vt
taret viruzqz boie: ipe nocturno tpe in
fidias virgini posuit: z qz obdormiens
fortissime z inexcitabil⁹ qdā mō in p̄
mo somno iacere p̄sueuissz / nescio vñd
didicit. ex hac occasiōe in cubiculū vir
ginis venit: dormiētē cognoscit. nescit
virgo vt d̄ in conf̄sā sua quō ip̄egna
uerit: z ita recessit. Cū ar virgo doli cri
am postmodū penitē ignara / signa in
p̄gnatiōis h̄c icipit: z ad examē coraz

honesti matrōis posita ip̄egnata estz
repta: fugit re⁹ de p̄na q̄ als palo trās
fixus fuissz. ip̄a ar virgo incredibilib⁹ la
chrymis sese deplāxit. Fucrit tūc mul
ti q̄ h̄gini vt sine piclo pareret m̄mōi
um suaserūt. alij qd̄ deti⁹ extitit / ea ab
uti p̄cipit ut p̄ fatā part⁹ difficultates
allegātes. Sed virgo deuota vorū qd̄
L̄bio de virginitate statuerat suā duz
etiā si mors sc̄q̄ret p̄stantē fuare decre
uit: z p̄fecit. Nam tēpe optuno pepit: z
in magna deuotiōe tā plim̄s annis vi
xit: seqz a mūdi h̄⁹ p̄cupiscētis ita nu
dā fecit / vt aureolā virginū eā tādē p̄
cepturā nō dubitē. Disc̄at ex hac virgi
nes: qz caute thesaur⁹ ille necario suā
duo sit: quē saltē de coz⁹ integritate
aliqui incub⁹ / aliqui h̄o istidiosus aut in
dormitiōis naturali fortitudine / aut in
pot⁹ artificiali collatione rape p̄r. Ad se
cūdū dubiū r̄ndet. Buil. qz verissim⁹ nec
sueubi / nec incubi amore p̄cubit⁹ / nec
desiderio voluptat⁹ talia vir⁹ z mlieri
bus faciūt: s̄z poti⁹ malignitat⁹ studio:
vitz vt vti imqz polluat eos z eas spur
citia. Silem cām audisti in glo. vna p̄
cedēt cap. Cur ar incubi ampli⁹ verare
repiant mlieres z et puellas pulchros
crines h̄ntes: r̄ndet dñs Buil. Nō mi
hi alia cā occurrit nisi vna istaz: qz aut
cure / aut ornatus criniū nimū icūbūt
h̄mōi. But qz p̄ crines viros inflāmare
cupiūt vt p̄sueuerūt: aut qz i eis inanē
glīant. But qz dina bonitas h̄ p̄mittit:
vt r̄cant mlieres inflāmare viros p̄ ca
q̄ etiā demōes inflāmare viros volūt.
Cur ar demōes i veneris vitio potē
tiā gnatiua p̄ius molestēt etiā in sexu
māsculino p̄ maleficio habuisti cām ex
sc̄to doctore. ca. v. h̄ libelli. Ad tertiu d̄
remedijs. p̄llēdi icubos i diuers⁹ di
uersa legi: z regi: qz p̄ qnqz mōs qdam
liberari repiunt. vide lz p̄ exorcismoz
applicatōez: p̄ sc̄tām exercitatōez. p̄ sacō

x

y

Capitulum decimū lxxxvi

z alia incredibilia se sentire dicebat. Nō
nūq̄ etiā ipregnate sibi videt mlieres
ob incub; z tumescūt vehementē vētres
eaz. z cū p̄ r̄ps aduenisse credūt / so-
la emissioe mlte vērositate d̄rumescūt.
Nā de ouis fornicaz z poru sūpt̄ in
credibile vērositate z tumultū in vētre
gñant hoīs. s̄lr de gñis cataputic. z d̄
gñis arbor; q̄ d̄r nigra pin; z silia i vē-
tre sūt. Facillimū ē ar demōi silia z ma-
tota i vētrib; hoīm peurare. Et si lib; z
malesicioz credūt; se p̄ferūt expimētuz
ludificatorū; q̄ apparere dicebāt mltes
ribo se i lecto p̄tes cognosci q̄ cognos-
cerent. s̄bigra; cū cognoscerent nisi sel
aur bis ab eo q̄ expimētū illō oparet /
putarēt se cognosci q̄ dragesies aut se-
ragesi. s̄. Esent q̄ silis ludificatiōes i
cuboz. Etiā ex tētīmōio serē eiusdam
mlteris sciri poruit; q̄ qdā ex h̄mōi de
monib; cū sic ludificat; eā / vic; p̄ubi
tu fāsticō; cōrāto fluxu semis inq̄nauit
eā realit; vt mille hoies nō tū emitte-
t. Nō p̄fectus (rēt. Hec oia de Buit.
ē triplex p̄iclar; hō. Ex duplici eā atq̄
possident. Sex modis demōes solent
possidere. X possessi eucharistiā recipere
p̄nt. Et qd valeat exorcismi. La. xj.

r Adices ledūt arbor; formice
vbi iuxta arbores nidificare
sunt. q; radices ide rodūt
z succo eride exbauisto aref-
cit radix; z eride stipes z rami. i hoīs
natura tres p̄iculares hoies s̄ q̄ radi-
ces suas h̄nt quas ledere valēt noctue
formice. Est em̄ extior z inferior; hō; q̄
ocul; etiā patz alienis in figura q̄ntita-
tis corporee. Supior hō q̄ sp̄ial; d̄r hō
z infior. z ē sensual; tāq̄ medi; z aial;
hō d̄r. Quisq̄ aut; hoz q; radice suam
bz p̄pā / ramos / z stipitē arboris assila-
tur. Nā p̄mi hoīs figura arboris / sed
euerse similitudinē p̄fert s̄m p̄hō. q; cri-
ues radice in capite assilant. trūc; p̄

etus z eidē adiacētia dicunt. mēbra s̄o
reliq̄ ramos; vices h̄ie vident. z opato
rallū fruct; s̄ corporei. An Mar. viij.
legim; d̄ ceco quē d̄ns paulari iuxta fi-
dei sue cremētū sanabat; q̄ p̄mo spuro
eius tetigit oculos z an videret q̄suir.
Lui iller respondit. Uideo ait hoies ve-
lut arbores ābulantes. De hac arboze
corpis nō curādū ēē d̄ns docet dicens
Matth. sexto. Quis vestruz cogitans
porest adijcere ad staturā suā cubituz
vni; Vis inq̄t Mar. x. vii capitis ca-
pilli nūcrati s̄. Nolite q̄ timere. Alius
aut; est hō aialis de quo. j. Lor. ij. Bia-
lis hō nō papit ea q̄ sūt spūs dei. stul-
ticia em̄ est illi z nō p̄t intelligere. vbi
glo. Bia hō hō dicit v̄l vira / v̄l ani sen-
su. Vira aut; aial; dicit q̄ fertur dissolu-
ta lasciuia sic sue. quaz intra natura
merae ordinis spūs rector nō p̄tinet;
eo q̄ ipe deo se regendū non subijcit.
Bni s̄o sensu d̄r aialis q̄ de deo iuxta
corpū fantasiā / v̄l legis l̄am / vel rō-
nē p̄biticā iudicat. Quare a aial; nō
p̄t p̄t subdit. stulticia est illi / s̄m h̄i-
manū sensū; ideo nō p̄t intelligere spi-
ritualia. V̄l hōis / id est sensualita-
tis radices sunt s̄d̄m medicos humi-
dum radiale / z calor natural; z ele-
mentoz; quattuor q̄litate; cuius cu-
ra spectat ad medicos. qui tū in oib;
nō sunt imitādi. dicēte h̄o Ambr. o. su-
per psal. xij. Lōraria diuine p̄ditōis
p̄e; p̄ta medicitue sūt. B teiunio reuo-
cant; lugubzare nō s̄nt; ab oī intēcio-
ne meditatōis abducūt. Et cōcludit;
Itaq; q̄ se medicis dederit scipm sibi
abnegat. hoīs em̄ aial; mēbra mortifi-
care iubet Bp̄lo. Lol. ij. Mortificate
mēbra v̄ra q̄ s̄ sup terrā; fornicatiōez /
imū dicitā / libidinē / z cupiam malā / z
auariciā. hō hoīs mēbra man; pedes z
oculos abscedere p̄s iubz cū scāda l̄ifāt.
uos Mar. 18. b inq̄t Bp̄lo sciētes; qz

Capitulū undecimū lxxxvii

se prius et ab omni vana gloria et a demone liberatus est. De secundo quo ex alio no leui delicto aliquis possidet ponit exemplū beatus Gregorius de beato Eleutherio abbate viro simplicissimo: quod cum ipse monasterium virginum procuraret et ignorantia ordinauerunt ad suam cellam ponit puerum quod omni nocte verabatur a demone sed eadem nocte a demone liberatus est propter penitentiam. Sic cum res didicisset gestam et puer iam positus esset in monasterio facti viri et tractatis multis diebus paulo imoderate letus de liberatione pueri/ost ad fratres suos. Fratres diabolus tibi cum illis fororibus locabat sed ubi ad scruios dei venit puerum hunc accedere non presumpt. Et ecce statim diabolus puerum vertere cepit et per lacrymas et ieiunia sancti viri et confratrum difficulter / sed eadem die liberatus est. De tertio / vix de prope veniali peccato per Cassianum collatione abba. sereni prima: dicentem de Moyse. Moyse inquit in eremo cum singularis et incopabilis vir esset; ob reprehensionem vni fratris quem per abbatem Machariuz disputat paulo durius protulit: quodammodo opinione pueri diu consertim traditus est demoni: ut humanas egestiones oris suo ab eo suppletur igereret. quod flagellum purgationis gratia se dominus intulisse / ne se in eo vel momentanei delicti macula resideret velocitate curatiois eius atque auctore medio demonstrauit. Nam continuo abbate Machario in oratione submisso dicto citi / nequas spiritus ab eo fugat abscessit. Sile videt hunc quod primo dialogorum refert beatus Gregorius de quodam dei famula in monasterio virginum quod horum ibidem ingressa / lactuca spiritibus et cupidinis quam si gno crucis benedicere oblita / auide moritur. arrepta a demone cecidit et verabatur: quosque statim vocato beato ibidem patre legitur pro eadem liberata est. De quarta causa quod dicitur / pro alieno sui peccato aliquem possidet: per ibidem per beatum Gregorium. Nam ut refert beatus Fortunatus episcopus / diabolus ab idem in spiritu peregrini pro plateas civitatis clamar cepit. De virum sanctum Fortunatum. cecidit de hospitio peregrinum quem quodam virum inuitavit suum ad hospitium. et credo causam expulsiōe: est gaudius super derogatione sancti viri quod a peregrino ficto audit. Exinde autem diabolus puerum inuasit: et prunis iniecit: ac aiaz eius excussit: sicque per miserum quem receperat hospitium intellexit. De quinta causa pro facinorosis et magni coram tantum in facinorosa scriptura quod in scriptis passionibus legitur. Nam sic i. Regum. xv. Saul inobediens deo possessus est. Tunc quod in universitate Lolo nien. sacre theologie studio ascriptus fui / quodam virgo. xv. xl. xvj. annos habens moribus secundum seculum satis composita in domo cuiusdam sue consanguinee nutricebarur extra domum paratum. Licet cognate sue cibum satis vilem terrenum quodam casu fregisset: cognata ira replebat in lapsus negligentia et in ream virginem. quod virgo tanto hoc molestus tulit quanto vasculum vile extitit. In ira igitur comota virgo / hora sumendi cibum nec comedere / nec ad mensam pro ira se presentare voluit. Licet cognata ait. Opret ut comedas. Be virgo apud se (ut mihi postmodum exorasse retulit suo) huiusmodi verba submurmurando dicebat. Si me oportet edere: in nomine diaboli fiat. Sic mensam accedens benedictionem mensam quam bene sciebat dicere neglexit. et in primo morsello ut putabat musca ori illata sensit. quam cum nulla arte eicere valeret / deglutit: et immediate obsessa fuit. spiritum versus rationis bonum habuit / licet sepe factus veras res a demone. Licet autem in domum paratum cum magna mestitia rediret. et diuissime nullus reperiretur qui liberare possit: tandem quidam fratrum nostrorum

ordinis nunc magister Borfridus Nüssel
sacre theologie professor / calamitati pa-
reru et puelle copariens / se de ei exorci-
satione intro misit: pacto tali puio. vt si
liberaret nihil terreni exorcite daret:
sz puella in castitate solita si veller libe-
re / et no in mismonio de cetero deo mi-
litarer. Legit igit par pfar missam: ob-
talit obfassa oblatione puetata in eade:
affuit p totu: et in nullo vepari videbat.
finito p officio post satis diutinu exor-
cismi actu mebris oibz virginet corpis
pene precorsus erijt demon: et ita vir-
go deinceps domio in castitate fuit.

Porro qd ad scdm dubiu: quibz modis
demon possideat vhoies ledat: ad ple-
nu puto nullu in hac vita sine miracu-
lo possz edicere. Snt tm sex modi satis
coueniens (vt pfunctorie traseam) q
bua ptae exercet in hoies: sz tm mo p
qsto a deo pmisi fuerint. Na verat ali-
qu tm in rebz fortune exterioribz. Ali-
qu etia aliqd i pp:ijs verat tm mo cor-
poribz. Aliqu in corpe sit et in potetijs
infioribz. Aliqu qde p eos int et extra
solu tetant. Alij castigaroe eoz ad tps
tm no vsu ronis puant. Alij ho velut
bestie irrionales redunt. De tribz pri-
mis manifestu est in bro Job dum de-
mon licentiasse in res extiores ei tm
mo: qn deo sarban ait. Ecce vniuersa q
habet in manu tua sst: rntu in eu ne ex-
tedas manu tua. Job. j. In corp vbi
postmodu ait ibidez. ij. Ecce in manu
tua est: veru tm ai am ei fua: id est vita
ei ne auferas. In potetias in teriores
vero agendi ptae dedit ibidez. vij. vbi
dicit Job ad dnm. Si dixero: cosolabi-
tur me lectul me: et releuabor loqns
mecu i strato meo. terreb me p somnia:
et p visiones horrore pcuries: demone. s.
pcurate: sz Nyebo. de lira. Na vt scrips
Tho. ibide ad lram exponit: hoies sapi-
antes qn solitarij se et a tumultibz hoiz

et negocior semori: tuc magis loq pnt
fm rone aliqd cogitudo. sed ita reme-
dia Job iuuare no poterat. qz tpe quo
his remedijs vti debebat aderant sibi
alia impedimeta qbz perturbabat. scz som-
nia terribilia: et horribiles visiones. et h
est qd subdit. Terrebis me p somnia. q
scz dormieti apparer. et p visiones: q scz
apparer vigilati ab vsu extior sensuuz
alienato. Soler nocturna fantasimata
pformia esse diurnis cogitatioibz. vñ
qz Job in die mortis sue cogitabat sibi
fantasimatis perturbabat i nocte. In fir-
mitas em corpis ad h opat: vt perturba-
ta fantasimata dormietibz apparer. Sic
igit vndiqz solatioe exclusa / nullu mo-
d Job remanere videbat tot angustis
et cuadedi nisi p morte. Horrore inqt
pcuries. De qro diabolice vexationis
mo pz in Juda Joa. xij. Eua diabo-
lus misisset in cor: vt traderet Jesu Ju-
das. Ubi b. Aug. dr. Nulla illa spua
lis suggestio est: et no fit p aure / sz p co-
gitatione. De qnto mo habes Marc.
xvij. in lunatico exim: cui pas ait ad Je-
sum. Dne miserere filio meo: qz lunari-
cus est et male parit. Et de Saul. j. Re-
gu. xv. et in seqntibz. De. g. mo tpu gel-
le illa mulier qua (vt Lbz ait) alliga-
uit sathanas. xvij. annis et erat iclina-
ta: nec oino posat sursum respicere. sic
nec bestie. vt pz Luc. xij. vbi glosa Ba-
silij. Butoz si qdez caput hui deffe-
ru est et terra cernit: caput hois erectu
est in celu: oculi supna cospiciunt. De ter-
tij solutioe dubij qbz remedijs liberen-
tur possessi a demoe: Quinqz repiunt
p talibz expta antidota. Aliq em libe-
rati se p exorcismos eccle. aliq ho p rti-
tioe vera vt confessione. aliqui euchar-
stie sacra comuniode. aliqui serop locoz
applicatione vel bonoz oratione. aliq
etiam in excommunicationis absolutioz
ue. De pmo satis dictum est. Et de ses

causa pcedi ca
a nos vlla abbe
necesse spiritus
mij memini in
belle ceter: qd
cibit ad pu
pauit aicqz pu
bui pcepta / cu
spu. In in ipis
della curis fu
mo curati et ob
pcepta: aliqz
et magis inimi
cuoz a celesti m
quatio: qz du
pauit a spuali
iudicatu. De. L
de vlt die. Du
re pmo q sine d
spu oino ter
bos nobis infer
lira. sine leta vi
p dicitur: qz
leant: qz tradi
dicit et h mudo
ti alia trasserant
cunt. qz fm Apl
lucane in iterit
p hanc vlt die
Quid gerit de v
dte pcurer no pñ
fm Aplm no va
bocor de h in te
guit de oibz ame
no hie vram fon
qñ debet vñ
des q male vider
qua demone c
h factum denega
aliq non debere
narratur qñ ali
hoc sacramenti
ullo mo possit

Capitulū undecimū lxxxviii

cūdo pcedēti caplo. De tertio de Lassi
 anus colla. abba. j. Cōtionē sacrosctam
 neq̄tie spiritibz tradit; a senioribz nris
 nūq̄ memini inf dictū. q̄nimo si possi-
 bile esset z q̄ndie eis imp̄tiri eā debere
 cēlebār; q̄ ad purgationē ac turelā cor-
 poris aicqz puenire credenda est; q̄ ab
 hoie pcepta / eū q̄ in mēbris eū insidet
 spm̄ / seu in ip̄is latitare conatur / velut
 q̄ddā exurēs fugat incēdio. Hoc nāqz
 mō curatū z abbatez Andronicū nup
 asperim; aliosqz q̄ plēs. Magis nāqz
 ac magis inimicus insultabit offēse /
 eū euz a celesti medicina viderit segre-
 gatū; tātoqz durū z frequēt; attrēbit /
 q̄nto eū a spūali remedio senserit lōgi
 abdicatū. **Hec Lassium.** Et iterū ibid
 de eisdē dīc. Duo h̄ credere imobilr op
 ter. p̄mo q̄ sine dei pmissu null; ab eis
 spiritibz oīno tēat. secūdo; q̄ oīa que a
 deo nobis inferuntur siue tristitia ad p̄-
 sens / siue leta videant; velut a p̄ssimo
 p̄re clemētissimoqz medico p nris vti-
 litatibz irrogantur. z idcirco eos velut
 pedagogis traditos hūiliari; vt disce-
 dētes ex h̄ mūdo vl purgatores ad vi-
 tā aliā trāferant; vl penali vigore ple-
 ctant. q̄ fm̄ Bplm̄ traditi s̄ in p̄senti
 sathane in iteritū carnis; vt spūs salui
 fiāt in die dñi nri Jesu Ch̄i. ¶ **Pig.**
Quid ḡerit de vsum rōnis nō h̄ntibz;
 q̄ se pbare nō p̄nt; z sicedere de cibo h̄
 fm̄ Bplm̄ nō valent. ¶ **Theo.** Sctūs
 doctor de h̄ in tertia pte. q. viij. sic disti-
 guit de oībz amētibz. Aliq̄ inq̄r dicunt
 nō h̄re vsum rōnis duplici. Uno mō
 q̄ h̄nt debile vsum rōnis. sic dicit nō vi-
 dēs q̄ male videt. z quia tales p̄nt ali-
 quā deuotionē cōcipe h̄ sacri / nō ē eis
 h̄ sacm̄ deneganduz. Alio mō dicunt
 aliq̄ non habere vsum rōnis quia sic a
 natiuitate pmāserūt. z sic talibz nō est
 hoc sacramētū exhibēdū. quia in eis
 nullo mō p̄cessit h̄ sacri deuotio. Aut

nō semp caruerūt vsu rōnis. z tunc si p̄
 us q̄n erant sue mētis cōpotea apparu-
 it eis hui; sacramēti deuotio; d̄bet ut
 articulo mortis h̄ sacm̄ eis exhiber. nā
 si forte timeat piculū vomitus vl expir-
 itōis. Un̄ legit in cōcilio Carthaginē
 si z habet in decretis. disti. xviij. q. vj.
 Is q̄ in infirmitate penitentiā petit; si
 casu dū ad eū inuitat; sacerdos venit /
 opp̄ssus infirmitate obmutuerit; vl in
 frenesim puerus fuerit; debet testimo-
 niū q̄ri ab his q̄ eū audierūt. Et si con-
 tinuo credit moritur; recōaliet p ma-
 nus ī positionē. z infundat ori eius eu-
 charistia. De baptisatio q̄ corporalē ab
 imūdis spiritibz vexant est eadē rō; z d̄
 alijs amētibz. **Hec Tho.** z ad h̄ Las-
 sianū allegat. Addit tū in. iij. disti. ix.
 Demoniacis nō est denegāda cōtio. nī
 si forte certū sit p aliquo ei imine a dia-
 bolo torqueri. Cui sic **Pe.** de palu. ad
 dit. In hoc casu pro ex cōmunicandis
 sunt habendi qui traditi sunt sathane.
Hec Pet. Ex q̄bz h̄q̄; si aliqui sunt
 possessi a demōc etiā. p̄ sua crimina /
 h̄ntes tū lucida intervala z rōnis vsū
 postea cōuertunt de pctis vel debite p̄-
 fitent; tales cū sint absoluri coraz deo /
 nullatenus sunt a cōtione diuinissimi
 sacramēti eucharistie sequestrādi. De
 sc̄toz locoz applicatiōe vel deuota oīo-
 ne q̄d p q̄nto remedio tactū fuit / legēs
 de sc̄toz referte sunt. **Merita em̄ sc̄to-
 rū martyrū / confessorū / z virginūz cre-
 gunt;** vt hi spūs nequā sc̄toz in patria
 existentū incessione vincuntur quos
 sancti in via vicerūt. Similiter viato-
 rū deuote oīones liberationez obfesso-
 rū obrinuisse sepe legunt. Un̄ ad h̄ boz
 taf **Lassium** vbi supra. Si inquit ha-
 berem; hāc sentētia / imo fidē quā sup-
 ius comprehendit; vt z omnia p domi-
 nū fieri / z p vtilitate aīaz dispēsa vna
 uerba credam; nō solū nequāqz despt̄

M

N

Q

Capitulū undecimū lxxxix

vocato tā clamare cepit. Qd tādē p san
guinet p̄tētes / r de b dolētes: cā p̄fen
tarū sc̄tō ep̄o Fortunato. q̄ diuturnis
oīoibz duobz diebz cā ex integro sanauit
¶ **S**tripes / radix / gēma / flos / folia / r
fruct⁹ qd fec̄t. De herb / petris / r me
lodijs an demonē arcerē possint. de va
rijs modis possidēdi boicm aliqñ fan
tasticis p̄ manā. Et de remedijs p̄ ma

S Dsumitates (niā. La. xij.
a arbez formice sc̄dūt: r ibi
eaz flores aliq̄ sepe gmina
r fruct⁹ ledūt. Que radices
sint / arbor / r rami in morali intellectu
q̄ ledi p̄nt a nocivis formicis / dicitū ē
in p̄cedētis capli p̄ncipio. Flores autē
s̄ bona p̄posita: r fruct⁹ opa: p̄ba p̄o ve
lut folia. Un̄ Ec̄i. 24. Ego q̄si terebyn
thus extendi ramos meos: r rami mei
honor⁹ r gfe. Ego q̄si vit⁹ fructificavi
suavitatē odor⁹: r flores mei fruct⁹ bo
norum r honestatis. vbi glo. Terebyn
thus arbor est fructuosa: flos racemo
sus sic oliue / s̄ rube⁹. folia habz dēsa r
folliculos emittētes q̄dā aialia q̄si culti
ces. plenior resina q̄ de cortice erūpūt.
Per terebynthū fec̄t ec̄cā / q̄ p̄ totū or
bē ramos p̄dicatiōis r fidei erēdit: r
resina p̄cipua. i. aiaz medicina. Nas
culi b⁹ arboris sine fructu s̄: qz q̄ in se
cōfidūt fructū virtutis nō faciunt. Fe
minaz autē duo ḡna s̄: r cū vite maru
rescūt. Qui em̄ infirmitatē suā agnos
cūt / r sp̄e suā in dño ponunt / fructum
martyrū sibi acq̄rūt: aut p̄ cōrineriam /
eur inūdicā cordis r corpis sp̄iale p̄
miū possidēbūt. Qui etiā sint flores r
fruct⁹ vinee sp̄ialis in hec p̄ba tradit
br̄is Hiegl. lib. 10. xi. moral. Bene in
quit p̄ Salomonē dicit. Nane sarga
mus ad vineas. videamus si floruit vi
nea: si flores fructum p̄turiūt. Florent
q̄ppe vinee / cū mētes fidelīū bona opa
p̄ponūt. s̄ fruct⁹ nō partiūt / s̄ ab eo qd

posuerit aliq̄bz vici erroribz ifirmā
tur. Nō ḡ itūedū est si vince florāt: s̄ si
flores ad partum fructuū cōualescūt.
Quia mirū nō est si q̄s bona inchoat:
s̄ valde mirabile est si intētiōe recta in
bono ope p̄duret. Un̄ fit plerūqz: vt si i
bono ope recta intētiō nō tenet: etiam
ip̄m b op⁹ qd bonū credit amittatur.
Hec ille. Orādū ḡ nob est deuote cum
P̄s. Dñe de⁹ virtutū / vide r visita vi
neā istā quā plātauit dextera tua: r ne
singl'aris fer⁹ cā depascat: aut oper cā
der miner de silua. Ne etiā dñs de no
bis sic de gēte maligna cōmīct illud
Ezech. 39. Feris auibz / oīqz volatili r
bestijs terre dedi te ad deuorādū. glo.
aduersarijs p̄rātibz: demōibz. s̄ q̄ iuxta
viā comedūt semētē. venit em̄ diabol⁹
r tollit p̄bū d̄ corde hoim: ne credētes
salui fiāt. vt ip̄a vitas ore exp̄ssit p̄p̄o.
¶ **P**iger. Finez tractat⁹ p̄pe hēm⁹: de
malefici⁹ igit̄ adhuc opatiōibz scire d̄si
dero: vtrū ne aliū modi sint q̄bz posside
re p̄suerūt demōes i hac vita hoic⁹.
¶ **T**heol. Tres adhuc mibi occurrūt.
Un⁹ ē in corpali veratiōe. Ali⁹ ē in aie
necatiōe. Tertius est in sola op̄inione.
Prim⁹ aliqñ sit sine delicto p̄uio. Se
cūd⁹ sp̄ cū mortali peccō. Tertio oū ex
p̄plexiōis vicio. Prim⁹ ē de q̄ late dēi
est in p̄cedētibz. ¶ **P**iger. Unū adhuc
est mibi dubiū de p̄fata materia: vtrū
ne p̄ herbas / petras / r melodias vale
ant expelli demōes. ¶ **T**heol. Valent
certe talia nōnūqz debite applicata: r si
nō sp̄ vt ex toto / tñ vt p̄ pte liberent. p̄
pillud Tobie. vi. vbi Raphael ait To
bie. Lordis p̄iculā / sc̄z de pisce quē ce
pisti si sup carbonē ponas: sum⁹ eius
extricat oē genus demonioz / siue a vi
ro / siue a mīsc̄: ita vt vltra nō accedat
ad eos. Idem in effectu paruit ibidez.
viij. vbi magister in historia sic addit.
Nec super hoc mirari deb. mus: cū su
p iij

Capitulū duodecimū lxxx

de iecore piscis Tobie. Idē d̄ melodia
David: rōne cui⁹ litz p̄mo refocillaret
Saul z leui⁹ b̄eret: tñ totalr expulsus
fuit p̄ eā. Un̄ d̄ lfa. recedebat ab eo sp̄
rit⁹ malign⁹. Nec cōsonū est lfe dicere:
q̄ h̄ sicbat ex merito. David seu p̄ oīo
nes ei⁹. qz nō est verisile q̄ h̄ scriptura ta
ceret: cū esset in laudē David notabilē
de q̄ tñ nullā mētōne fac̄. **Hec d̄ Pau.**
Secūda⁹ hō mod⁹ q̄ demōes possident
hoies est gūissim⁹: de q̄ Cassian⁹ colla.
abba. sereni p̄ma dic̄. Illi s̄ veri miseri
ac misabiles iudicādi: q̄ cū se vniuers⁹
crimīnib⁹ flagitij⁹ qz p̄taminēt: nō solū
nullū i eis visibit signū diabolice sup
pletōis oūdit / s̄ ne aliq̄ qdē opib⁹ cor
rū p̄digna tētatio: nec vllū flagellū cor
reptōis infert. Nō em̄ merent celrem
t̄pis istī⁹ expeditāqz medicinā: qz du
ricia z ipenitēs cor penā vite p̄ntis ex
cedēs / thesaurisant sibi p̄p̄is irā z indi
gnationē in die ire z reuelationis iusti
iudicij dei. in q̄ vermes eoz nō moriē
tur: z ignis eoz nō extinguet. **Et iterū**
idē Cassian⁹ p̄pando corpale obsessio
nē z aie p̄ p̄t̄m / paulo aña dic̄. Nul
to gūi⁹ in q̄t cōstat illos vehemētiusqz
vepari: q̄ cū corpale ab ip̄is sup̄leri mi
nime videant / aio tñ p̄ncios⁹ possidē
tur. eoz scz vicijs vl̄ voluptatib⁹ inno
luri. Szm Bplī nāqz sentētiāz. A q̄ q̄s
sup̄at / ei⁹ fuus efficitur nisi q̄ in h̄ isti
desperatius egrotāt: q̄ cū sint eoz mā
cipia / nec ipugnari se ab illis / nec dam
nari eoz ferre cognoscūt. Tertius mo
d⁹ possessōis nō est ver⁹ nec p̄p̄ius / s̄
tñ putatiuus: q̄ qdā aut ex tētatioe me
ra demōis / aut ex vicio corpee p̄plexio
nīs se possessōa existimāt. Noui in ci
uitate Nūrebergen. q̄ndā iuuenē de di
troub⁹ z maiorib⁹ honestā dñam i n̄ fī
monij lege sub viro cōstitutā. Nec per
q̄teuoz circiter annos se sola cōscia z q̄
dā deuota sibi famula putabat oīno se

esse possessam a demone. Et qz se nota
ri timuit z natos q̄s habuit s̄ p̄deret:
apud semetip̄am tabescere cepit in cor
pore taz grauis / vt nec pueri q̄s hēbat
pulchros / nec mariti admodū p̄bi p̄sē
tia / neqz amicōz vl̄ epulaz quarūcūqz
delitice eā letificare valerent. Veni ego
ad locū p̄dicte ciuitatis: z qz mei notis
tiaz habuit: ideo in porta cōuet⁹ me de
aie salute z de alijs p̄sulere cepit. Lūg
inf̄ mea h̄ba demonez nescio q̄ casu no
minarē: diuertere cepit femia a me cau
tecaput / vt faceto more saluā ciceret.
Ex fantasijis em̄ p̄terit⁹ q̄tēs nomē de
mons noiari audierat / horruit ei⁹ ant
mus ex p̄cta assuetudic. Post qdā igi⁹
h̄ba cū in gestu femie timorē ei⁹ quē ce
lauerat agnouiss⁹ / sibi dixi. Dña / si mi
hi veritatē fateri volueritis: secretā ve
strā tētationē quā celat⁹ idicabo. Que
rñ dit admirādo. Ita faciā si veritates
dixeris. Tūc ego. Vos putatis vos esse
possessam. De q̄ stupēs respōdit. Veri
tas est z bec mea grādīs dudū tristitia
extitit: z durat hodie. Visa itaqz p̄ditō
ne femie / z audis⁹ sui timoris circūstā
tij⁹ / sibi dixi. Secura estote: possessa n̄
estis. sed aut tentatio est. aut manie na
ruralis passio. Quo audito cepit gau
dere z meli⁹ dietim h̄re: multoqz tēpe
postea vivebat alacris z honeste. Tpe
q̄ in wienensī steti studio / fuit ibidē ci
uis vn⁹ vxorat⁹ de meliori ciuitatēssuz
psapia mihi mltisqz not⁹. hic in forma
strepit⁹ cuiusdāz secularis iudicij cau
tionē q̄ndā l̄torizā p̄durit in medijz
inscijs: vt multis videbat. que opposi
ta solis radijis quibusdāz videbat per
rasuram falsificata. Super quo post
modum clam ausatus coram amicis:
quia probus z fidedignus semper ex
triterat: satis erubuit z se die noctuqz
perpetue infamē maculam contraxis
se suspicabatur: nec super hoc consolā

Ca. XII XCI Tabula

F **P**iger. Forassio hi q̄ p̄ra fidei ar-
 tuculos nōnunq̄ p̄nq̄stiores hereticę
 prauitatē repiunt duri/tali manica la-
 borat passioerz ista iğrantes tales sta-
 tim seculari tradunt b̄fatio: vbi cre-
 mant precipitant nimis. **T**heo. Si
 eri p̄t p̄ incautos inq̄stiores put tan-
 gis: r forassio ita factuz fuisse cū isto
 sacer dore hungarico de quo. s. lib. iij.
 cap. x. tibi retulimisi magna litterato-
 rū prudētia hoc p̄uenisset. Quāobrez
 probādi sunt spūs an ex deo sint: v̄l an
 ab infirmitate: v̄l an a malignitate de-
 monis: v̄l a malicia p̄nacitatis. **T**e-
 pus in bis / loc / r p̄suasiones salubres
 atq̄ p̄siderationes prudētes dande sūt
 ab his q̄ tales curas habēt: ne qd de p̄-
 ringētibus omittat vbi non modo de sa-
 lute corporū / s̄ de p̄iculo aiāz p̄petuo
 agit. **P**recēta noui quendā in artibus
 r in sacra pagina p̄fessorē excellentem
 plurimū: qui p̄mi cepit imaginatōe
 grauissimā r mania / de interficiendo
 se cū p̄prio culero. De quo erubuit val-
 de se manifestare: nec tñ poterat fanta-
 siam amouere. Venit tandē ad me oc-
 culte: sicut vberis: r remediū petiuit.
Lui expurgatōz p̄cie p̄fiamētalē
 p̄fessionē p̄imū certis de causis suast
 aggredi. quā r fecit. nec liberat⁹ est: qz
 iudicio medici corporalis mania parie-
 bat. **U**n̄ aliqui idem mania / q̄ i alijs
 magne prudētie fuit / mibi scdo dixit.
Mirabile inq̄t negociū. ego me vti ra-
 tione xp̄ior: r scio me esse p̄dicatorie li-
 berū: nec valeo istā fantasīā de me neo-
 cando cū tota anī libertate deponere.
Talibus sepe opus est longe pl⁹ medi-
 co corporis q̄ anime.

F **F**ornicariū Jo. Nyder / sumpti-
 bus puidoz Jo. Knoblochei / r
 Pauli Götzi / Joānes Schott⁹
 p̄cio suo Argentinerestituit.

In Formicariuz

Joannis Nyder Tabula / siue Rep-
 torium alpbabeticum.

De littera B

Animalia quedā multa industria
 sa opera perficiunt. **f. S**
Adversa q̄le somniū soler fcare. **27. X**
Angeli boni vtrū in bono hoies possi-
 deāt: sicut mali in malo. **xxxij. Q**
Burum sacre scripture sapientiam si-
 gnificat. **l. Z**
Anima quō virtutibus crescat. **liij. B**
Adulteriū vtz sit in muliere grauius
 q̄ in viro. **lv. E**
Arbor cuius fruct⁹ q̄litercunq̄z inci-
 sus p̄fert imaginē crucifixi. **lxij. L**
Bacidia nostra arguitur. **lxvij. E**
Bacidia vitanda. **lxvij. K**
Anime defunctorū vtrū egrediant r
 ceptacula sua. **lxxij. X**
Alis virtutes fcanur. **lxxij. N**
Bmor aut odiū vtrū p̄ maleficiū pos-
 sit causari. **lxxvij. B**
Aqua b̄ndicta r exorcismus quomo-
 do differant. **lxxvij. Z**
Bmoris remedia. **lxxix. M**
Angeli sc̄i vtz iustos beatificēt: sicut
 malos mal⁹ angel⁹ malificat. **co. N**
Angelozū ministratio donatur nobis
 quicquid boni donatur. **ibi.**
Anime due potentie: scilicet irascibilis
 r concupiscibilis. **lxxij. J**

De littera B

Boni sūt in omni statu malis per-
 mixti. **x. U. r sequē.**
Basilicis ciuitatē incendiū. **xij. D**
Barbara virgo seruientem sibi custo-
 diuit. **xxij. S. r. lvj. S**
Bohemoz heresis quō orta. **xlj. J**
Blasphe mia supra alia crimina p̄u-
 ra esse probat exēplo. **lvij. M**

Tabula

- ¶ De littera L**
- L**aste vixerunt sibi cobabitantes quidam coniuges. viij. Z
- L**astitas vtrū coniugib' sibi p'mozantibus sit p'suadenda. ix. D
- L**ontinēne matrimonialis triplex gradus. ibi. P. D.
- L**oncilii Lonitātēse 2 Basiliēse qd egerint. xj. B
- L**ozpora sua quare homines nūc nō castigent sicut olim. xiiij. D
- L**ecitas mentalis. xxiij. K.
- L**astis hostis qd sit necium. xlv. E
- L**inere humilitatē fecant. xlvij. L
- L**olūbariū anīmurale cecidit. 64. P.
- L**olorib' frutes 2 vicia fecant. 70. P.
- L**rudelitas quid sit. lxxxiij. Z
- L**ozrigendi vicia modi tres. 82. J.
- ¶ De littera D**
- D**iabolū qdā hūit p famlo. 39. U
- D**omos suas quisuis debet inhabitare. xlvij. B
- D**emōes in mltiplici sē dīta. lxxij. e.
- D**emonēs 2 sui discipuli vtz fulmina 2 grandines facere possint. lxxv. O
- D**emonis virtus quinq' modis impediti potest. lxxviij. F.
- D**emonēs si exorcizare possit ordinē non habens. eo. K.
- D**etractores arguuntur. lxxx. S
- D**emonēs qnq' de causa possunt hominē possidere. lxxxij. L. 2 seq.
- D**emon quib' modis homines possideat vel ledat. lxxxviij. J. K.
- D**emonēs possessi quib' remedijs liberentur. eo. Z. 2 seq.
- D**emonēs vtrū p herbas/lapides. zc. valcant expelli. lxxxix. U. X.
- ¶ De littera E**
- E**cclēsia habet multiplices hominū status. ij. Z
- E**ucharistiā quidā devotus spiritua' liter sumpsit. 3. N
- E**piscopus bonctus Fridericus de
- ¶ Uffatz.**
- E**cclē reformatio q̄ sit impossibil. xij. E
- E**xpositio illius Job. Si quando viderbam ad eos. xvij. S
- E**piscopi cur nō modo sicut olim sint sancti 2 devoti. xxiij. B.
- E**xpō. Melio ē intētas viri. zc. liij. c.
- E**xpositio illi' Ecclī. Utrum de mille vnum reperi. lv. D
- I**n ecclīa post matutinas pater quidā pmanēs qd viderit. lxx. Z.
- E**xorcizare demones vtrū ordines nō habens possit. lxxviij. K.
- E**xorcism' 2 aq' bñdīctā dīnt. ibi.
- E**xorcism' an tm fecerit an et opet. ibi.
- E**cclēstasticorū malicia. lxxxij. F.
- E**xcoīcatōis q̄lis sit effect'. 88. D
- ¶ De littera F**
- F**ornicarū p'netates. j. B
- F**ornicarū mltiplex dīta. j. L. lxx. o
- F**ornice inter se differūt. j. D. E
- F**ornicarū p'ditiōes enūcerant. j. F
- F**ornice nigre virtute excellunt maior animalia. ij. D. 2. xxxij. T.
- F**ornice ducē ac pncipē hūit. v. Z
- F**ornice quō de habitacionib' suis expellantur. xxxij. T. 2. xlvij. L.
- F**ornice significant bonos 2 simplices fideles. xl. A.
- F**eis p'mozari q̄ p'iculosū sit. xlv. v.
- F**rigus quid significet. lxxviij. F
- ¶ De littera S**
- S**erpingē. opidi icineratio. 21. Z
- S**ulam domare debem'. xxxij. B
- S**radines quō remedijs libentur. lxxvi. U.
- ¶ De littera H**
- H**umilitatis exempla. iij. P. 2 seq.
- H**ereses pessē in p'ib' sicut. 44. R
- H**ereticorū q̄ sint signa. xlv. S
- H**eretici qualiter alios in heresim ducant. xlvij. A.
- H**ominū multa varietas. xlvij. E
- H**eretici canib' assimilant. xlix. S
- H**eretici in quanta dīta sint. l. J.

Tabula

Heretici que quibus in bellis sunt fideles obtinere triumphos.	ibi.	Miracula non sunt.	xx. M
Hereses quod vitales sint.	liij. P	Maleficia quedam se cum alijs transferri credunt.	xxv. P. 2 sequent.
Hermis et estas quod significat.	lxvij. K	Mutus quidam habens spiritum pro- pheticum.	xxix. E
et sequenti.		Mortura se quodam virgo predicta.	48. E
Homo triplex declarat.	lxxvj. B	Mortis tres sunt nuncij.	lxij. S
Hypocritarum malicia reprehenditur in multis.	xlviij. N. 2 se.	Mors subitanea non semper est terroris	lxix. N
¶ De littera J.		Mors qualis sit non est rimenda si vi- ta bona precessit.	co. M
¶ Jesu nomine invocato a captivitate quo- dam liber euasit.	ij. B	Mortis mora plus habet pene quam ha- beat mors ipsa.	ibi. N
Ignorantia simplices quibus excusat a to- to vel a tanto.	v. S	Mori deus permittit quandoque bonos subito.	ibi.
Iustificare impium maius miraculum est quam creare mundum.	vj. Y	Malefici certis modis solent deludi	lx. P
Judicare prohibemur.	lx. U	Maleficus unde dicatur.	lxviij. F
Infamia feroci comparatur.	xlvi. T	Malefice quot et quibus modis nocere possunt.	ibidem. S.
Jugum domini quod sit suauis et onerosum.	68. U	Malefica ars quis sit modus addis- cendi.	lxviij. K. 2. lxxvj. T
Joannita Argei. post delationem eius (f- charistie moritur.	lxix. M	Maleficia quibus in toto / quibus in parte possunt impediri.	lxxv. R
Joannita virgo.	lxxj. L	Maleficiarii verum possunt in charitate existentes.	lxxvi. D
Jucubi et succubi quod sint.	83. N. cum se.	Maleficiarii in odio vel amore malo quod modo possunt remediari.	lxxviij. H
Jucubi verum generet ferus.	lxxxiij. T	Mulierum malicia.	lxxij. S. V
Jucubi quod et quibus remedijs sint pro- pellendi.	lxxxv. Y	Mulier mala in formica cumulum pro- iecta emendatur.	lxxxij. K
¶ De littera Z.		Mulier bona.	lxxxij. V
¶ Labor triplex commendatur: et quod eorum sit melior.	liij. N	Mundicia carnis et spiritus que sit.	lxxxij. R. S.
Luxuriam fugere debemus.	33. T. U	Medici non sunt omnibus imitandi.	86. B
Lapis preciosus imagine crucifixi pre- tendit.	lxviij. E	Mania passione aliquo verantur.	
Laboris mutatio sint inducit quietis eodem.	f.	¶ De littera N	
Laboris onus in obsequio Christi pro quo quod alleviatur.	lxxx. S	¶ Nomen nullum aut laudabile aut vitu- perosum reddit.	ij. J
Loquor quod debemus: et quod non.	co.	Natiuitate domini in nocte arbor germinis nauit.	lxj. Z
Lingue malicia.	lxxxij. E.	Nocturni exercitus que quibus videntur quid significet.	lx. Q
¶ De littera M.			
¶ Miracula non se querenda.	ij. M		
Misimonij stat quod quis esse debeat.	8. K		
Misimonij triplex gradus.	vij. M. 2		
ix. P. Q. quod illo quod diu sit presentior.			
ibidem. P. Q.			
Miracula aliquo opera videntur que tamen			

Tabula

Viri s^t p^rin^dores q^u mulieres. 43. R. **Ch**ristus v^{er}u^m babuerit conuersatioⁿem
 Vini nocumenta ostendunt xxviij. S. **Ch**ristus an fuerit bylar^u vultu. **ib**i. B.
 Virgines due in virili habitu incedē^t. **Ch**rist^u vnicu^sq^{ue} apparebat s^um^m q^u fue^r
 res. lxxj. B. **Ch**rist^u vnicu^sq^{ue} apparebat s^um^m q^u fue^r
 rat dignus. **ib**i. E.
 Vindicta triplex. lxxij. J. **Ch**rist^u an quadoq^{ue} riserit. xvij. F.
 Virgo quedam permanens virgo pe^r
 perit. lxxv. U.
 ¶ Delia X. imo veri⁹ E. ¶ Finis Tabule.
Christus v^{er}u^m semper martyr fuerit:
 & quomodo. xvij. B.

Jacobus bympfelingius Slesstatinus nobili bone in
 dolis adolescēti byrnbero de Urstrupe / vulgo Be
 renfels. Salutē P. D.

Fidem serua: memor cor^p que mihi sepe spondidisti: te primū a blasphemia &
 adbibitione / Maximiliano cesari summe exosa: ceteris q^u grauib^us vicij^s
 (vti vere nobislem decet) deinde a bellis externorum regum temperaturū.
 Quid em̄ tibi & furori / aut superbe regum: vt propter eos aut turpē que
 stum / corpus tuū valiterib^u / & animā eterne perditioni tradas: inq^u innocē
 tes & ch^ristianos / nunq^u antea visos / qui tibi nihil vnq^u iacture attulerunt
 (pauperes inq^u / qui suo labore / ip^si etiam regib^u / e terra vinum & cererem
 proferunt) grasseris: eos in iules: cor^p tugurta succendas: altitia & pecora
 deuores: vinum absorbeas: res q^u ceteras vsui liberorū & soluendis Punci
 pum tributis / sacerdotum q^u & ciuū obuentionib^u necessarias / rapina vel
 furto depopuleris. Ueluti hac estate in B^laria miserādis agricolis / & ceno
 bitis / p^ris q^u sacerdotib^u / vni precipue decano U^lro cap^r campo / prob a se
 mica ligatis manū laborem fugientib^u / nec hostib^u quidē lamētabiliter e
 uente / ductu decoctoz. B bellis te abstrabat obsecro / vel adagium hoc Ro
 terodami. Dulce bellum inexpertis. Omnū deniq^{ue} virtutum accipe exem
 plar non solū ab honestissimis parentib^u tuis / verū etiā ab integerrimo sa
 pientissimo q^u proauunculo tuo Christophoro vtenbemis / Basilien^si an
 tisti: patroⁿo & refugio meo singulari. Et vale: bonas literas / p^rcipue Li
 ceronis / dⁱni Hieronymi / nostriq^{ue} Roterodami nunq^u aspernatur⁹. Nec
 a sacris literis te abstrabat nobilitas. Nam & illarum professor fuit doctissi
 mus Philip^us de Ratsmbausen / itidē nobilis / episcopus quondā Et
 steten. Date Argentine Kal. Julij. Anno Ch^risti. 1516.

EPICEDION IN AGNETAM
ABBATISSAM DIVI
STEPHANI AR
GENTI
NEN.

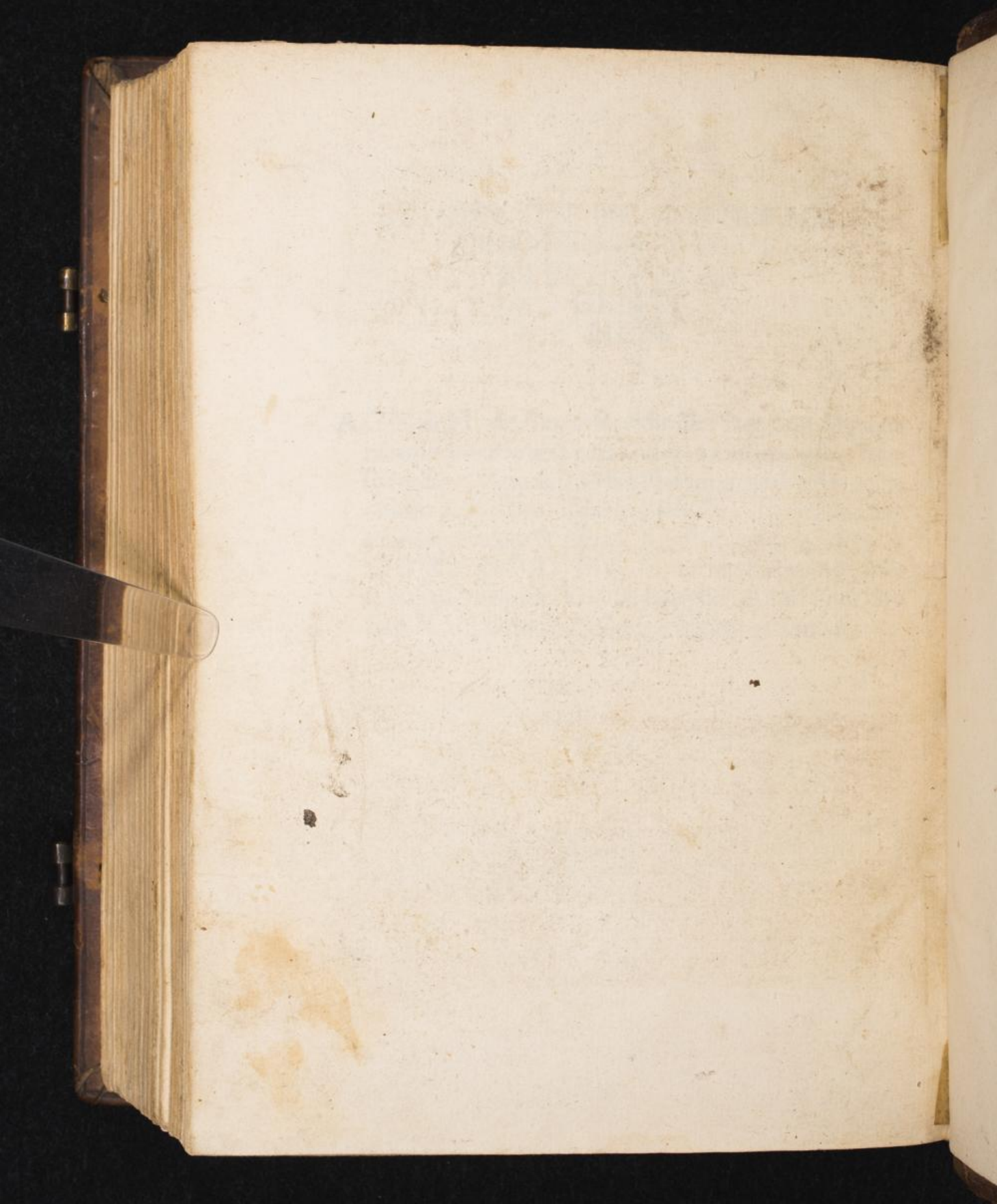
AGNAM de Angelah, ædis diui Stephani Argento
racensis sacerdotem maximam, omni modestia, man
suetudine, & pudicitia clarissimam, res aduersas equo
animo perpeſſam, dignam profecto cui procerum filie
ad castimoniam & pietatem instituendę traderentur:
DEVS OPT. MAX. ex hac lachrymarę val
le foeliciter eripuit. XIII. Iunij die, Anni salutis no
strę, XVI. supra millesimum quingentesimum.

AM

Argento
za, man
as equo
erum hie
derentur
man val
luis no
um.

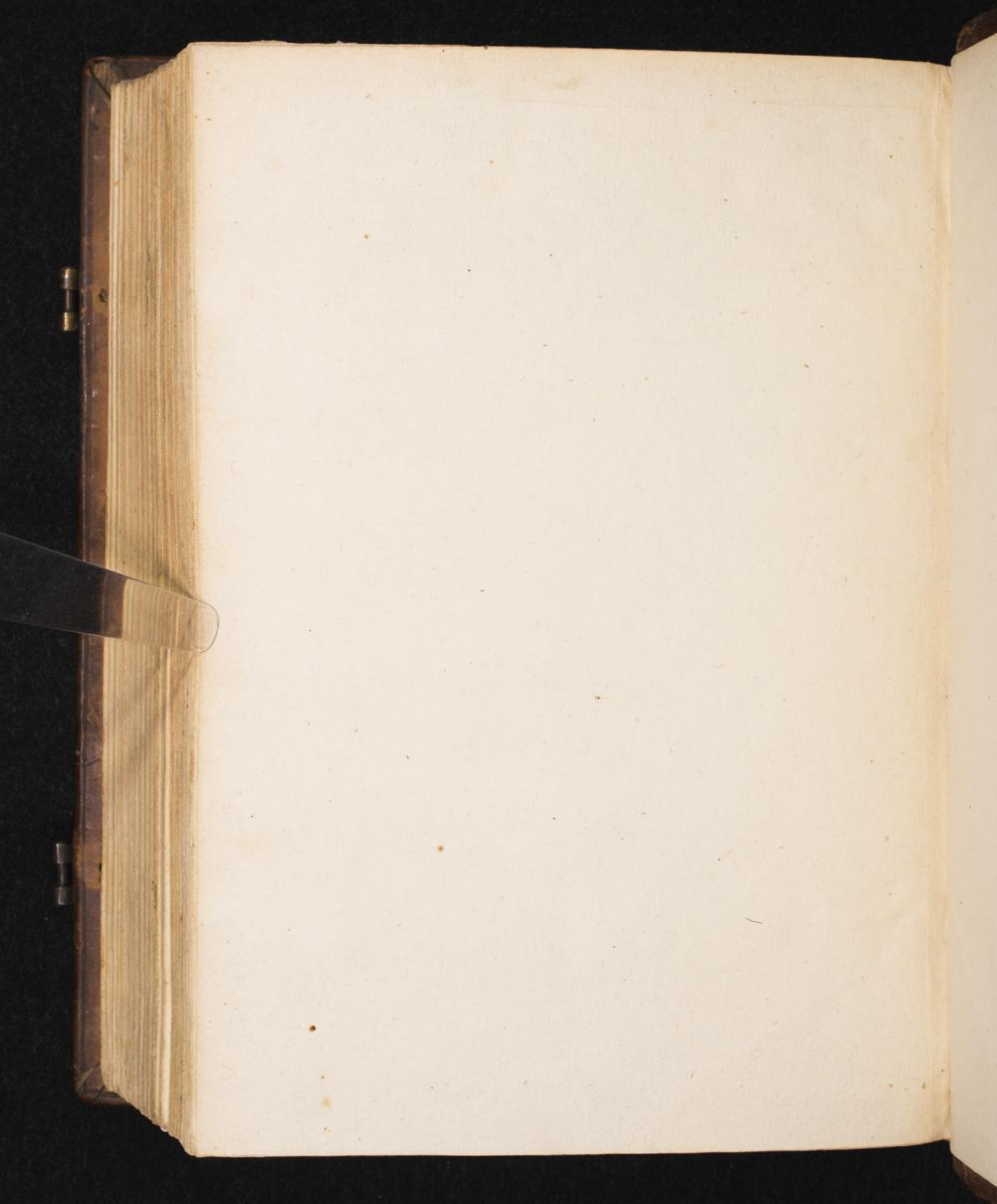

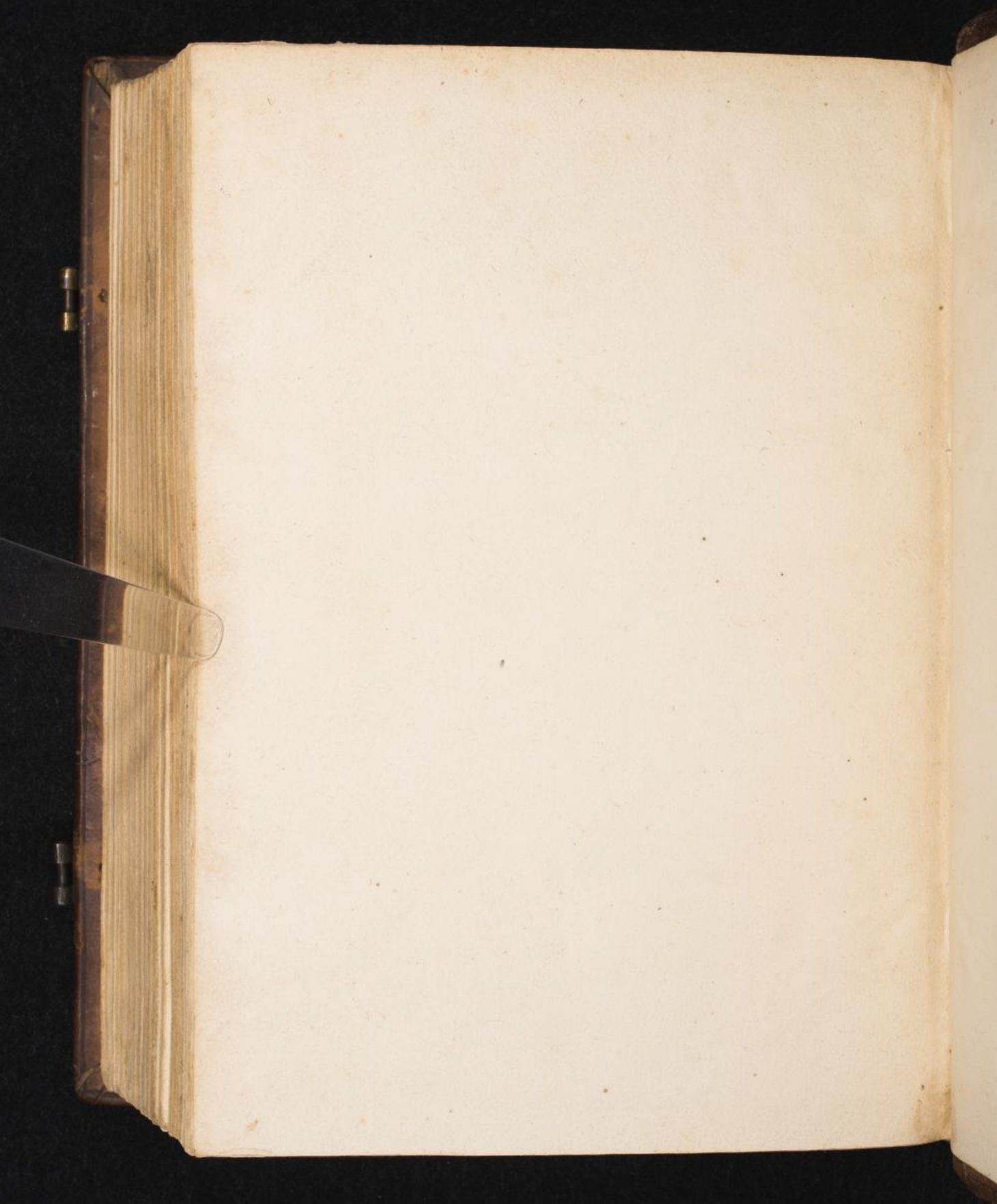

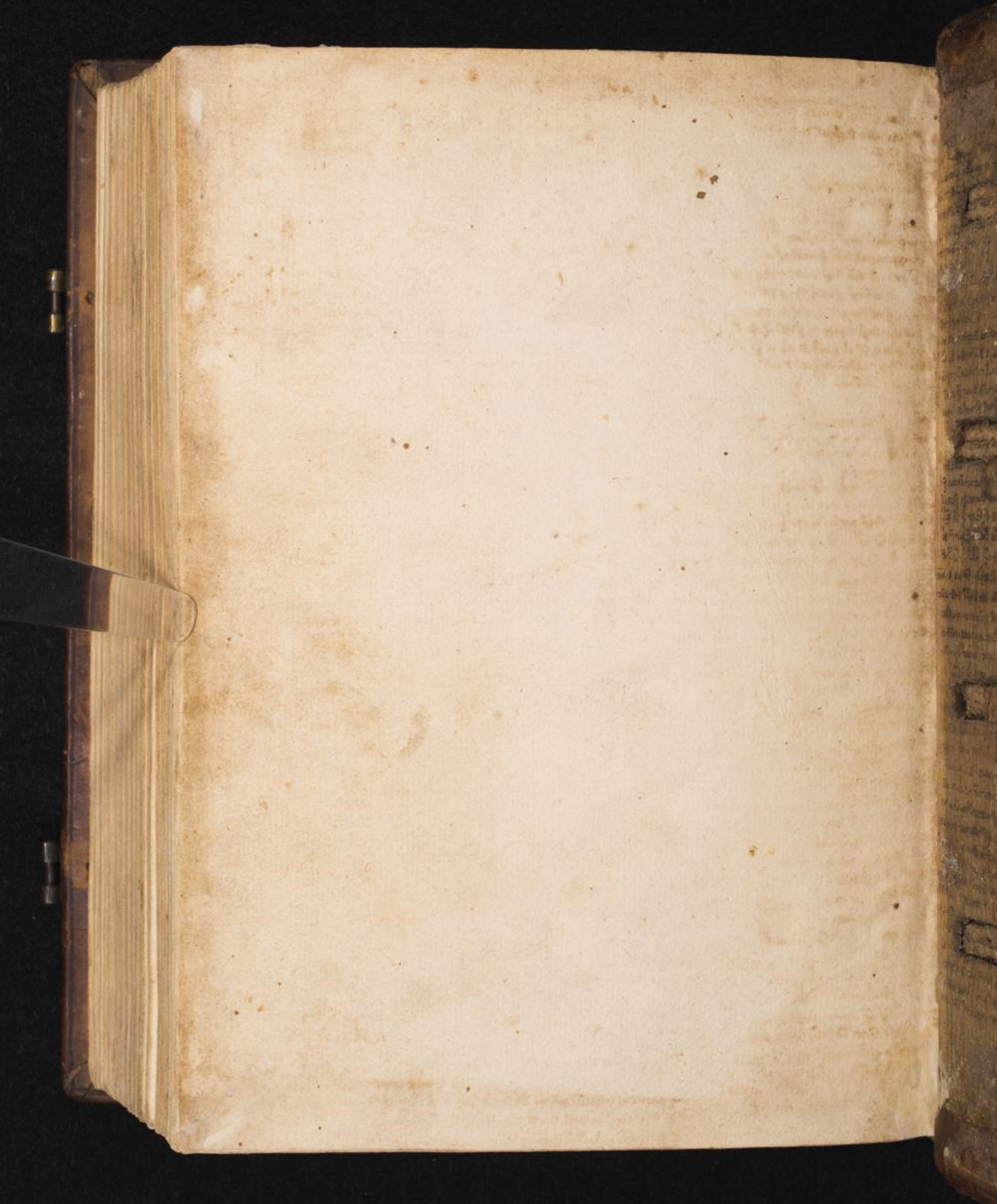

P. Ecol 126^a

the scale towards document

Tabula

1. **L**ibustus vtrū habuerit conuersatio
nem letam. ibi. B
2. **L**ibus an fuerit bylar? vultu. ibi. E
3. **L**ibust? vnicuiq; apparebat fm q; fue
rat dignus. ibi. E
4. **L**ibus an quādoq; riserit. xviij. F.

¶ Finis Tabule.

Slettatinus nobili bone in
ero de Urstrupe / vulgo Be
P. D.

de / spondisti: te primū a blasphemā z
um me exosa: ceteris q; grauibz vicijz
ellis externozum regum temperaturū.
regum: vt propter eos aut turpē que
ā eterne perditioni tradas: inq; innocē
s / qui tibi nihil vnq; iacture attulerunt
etiam regibz / e terra vinum z cererem
cop rugurā succendas: altitia z pecora
teras vsui liberozū z soluendis Punci
ū obuentioibz necessarias / rapina vel
in Blsaria miserādis agricolis / z ceno
te decano Uiro capicampo / prob a se
tity / nec hostibz quidē lamētabiliter e
strabat obsecro / vel adagium hoc Ro
Omnū deniq; virtutum accipe exem
tity tuis / verūctā ab integerrimo sa
istophoro vt enbemo / Basilienstū an
ri. Et vale: bonas literas / p̄cipue Et
Rotterdamī nunq; aspernatur. Nec
Nam z illarum professor fuit doctiss
itridē nobilis / episcopus quondā Et
anno **L**ibusti, 1516.

